

ספר הזוהר

על חמשה חומשי תורה

ויקרא במדבר דברים

זוהר חלק ג דף ב/א

פרשת ויקרא:

ויקרא רבי אלעזר פתח, (ישעיה ז יא) שאל לך אות מעם יהו"ה אלהי"ך, העמק שאלה או הגבה למעלה, אסתכלנא בדרין קדמאין ודרין בתראין, מה בין דרין קדמאין לדרין בתראין, דרין קדמאין הוו ידעין ומסתכלין בחכמתא עלאה, וידעין לצרפא אתוון דאתיהיבו ליה למשה בסיני, ואפילו חייבין דבהון בישראל הוו ידעין גו אתוון חכמתא עלאה, וידעין גו אתוון עלאין וגו אתוון תתאין, חכמתא לאנהגא עובדין בהאי עלמא. בגין דכל את ואת דאתמסר ליה למשה, הוו מתעטרין וסלקין על רישייהו דחיוון עלאין קדישין, וכלהו חיוון הוו מתעטרי בהו, ופרחין גו אורא דנחתא מגו אורא עלאה דקיק דלא ידיע, וסלקין ונחתין, אתוון רברבין ואתוון דקיקין, אתוון רברבין, נחתין מגו היכלא עלאה טמירא דכלא, ואתוון דקיקין הוו נחתין מגו היכלא אחרא תתאה, ואלין ואלין אתמסרו ליה למשה בסיני. וחבורא דאתוון דאינון מתחבראן בטמירו בכל את ואת, כגון א' את יחידא, מתחבראן עמה בטמירו תרין אחרנין ל' ה', וכן כלהו אתמסרו ליה למשה בסיני, וכלהו טמירין גו חבריא, זכאין אינון:

שאל לך אות, אות ממש, דכלהו הוו נטלין ברזא דאתוון. וכן ברחב מה כתיב (יהושע ב יב) ונתתם לי אות אמת, דא את ו', דדא אקרי אות אמת, ואי תימא שאר אתוון לאו אינון אמת, אין, אלא אות דא אות אמת אקרי. העמק שאלה, דא אות ה' בתראה דבשמא קדישא, או הגבה למעלה, דא את יו"ד, רישא דבשמא קדישא, ודא איהו רזא דכתיב, שאל לך אות מעם יהו"ה אלהי"ך, אות משמא קדישא, משמע דכתיב מעם יהו"ה, דדא איהו שמא דקודשא בריך הוא, את חד דביה, ומשכנא קאים על דא. תא חזי, כד סליק עננא על משכנא ושרא עלוי, כל אינון רתיכין, וכל

זוהר חלק ג דף ב/ב

אינון מאני משכנא דלעיל, כלהו הוו גו עננא. מה כתיב (שמות מ לה) ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן, וכתיב (שם כד יח) ויבא משה בתוך הענן, ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה, אי משה לא הוה יכיל לאעלא למשכנא, אמאי הוה יתיב בטורא כל אינון ארבעין יומין. אלא (ס"א אינו), (בגין לקבלא אורייתא זמנא אחרא, דהא תרין לוחין אתברו בקדמיתא, והשתא הוה בטורא כמלקדמין:

אמר רבי יוסי, אי הכי והא כתיב, (שם מ יח) ויקם משה את המשכן וגו', וכתוב ולא יכול משה לבא אל אהל מועד, וכתוב ויהי משה בהר ארבעים יום וגו'. וכתוב ויקרא אל משה וגו', משמע דמשה בטורא הוה בההוא זמנא דקרא ליה. וכתוב מאהל מועד, ואהל מועד לא הוה בטורא דסיני, דהא בינייהו דישראל הוה. אמר ליה, בההוא זמנא אשתלימו ארבעין יומין, וארבעין יומין הוה משה בטורא. ועננא אחרא עלאה הוה מתקן משכנא, ותקין פתורי מכל אינון רוחין קדישין, לאתתקנא אתר, דהא תרי ענני הוו, (ס"א ענן דנהיר, וענן דחשיך) חד דעאל ביה משה, וחד דשאר על משכנא. תא חזי מה כתיב, (שם לד) וכבוד יהו"ה מלא את המשכן, מלא לא כתיב אלא מלא, דהוה שלים לעילא ותתא, עם משכנא דלתתא, תקונא טמירא דנחת לתתא, ואתתקנת שכינתא. ארבע סטרין דמשריין אתגניזו, תקונא קדמאה דחד משמרה מאינון ארבע משריין כלא עד דאתתקנו. רישא לסטר ימינא צדקיא"ל רב ממנא, רב משריין, דאיהו תחות שולטנא דמיכאל, ועמיה הוו מתתקנן כל אינון משריין תחות ידיה. וחד ממנא אתקם על ארבע, תלת ארבע לתתא, בגין דכל אינון משריין עלאין כד נחתין לתתא, משניין שמא דלהון בשמהן אחרנין, בר אינון עלאין לא משתנין לעלמין. והאי ממנא עלאה צדקיא"ל קאים עלייהו לגו, את חד נציץ על רישייהו ואיהו א' זעירא, כד האי את נציץ כלהו נטלין לההוא אתר דנציץ האי נציצו. לגו מנייהו רזיא"ל רב ממנא רב משריין, דקיימא לגו תחות שלטנותא דמיכאל, ועמיה כל אינון משריין דתחות ידיה, וחד ממנא קאים עלייהו בתרעא דאתקרי רומיא"ל, וסחרין ליה י"ב ממנן, תלת תלת ארבע זמנין, ורזיא"ל רב ממנא קיימא על כלהו, דלא אשתני שמיה. את חד נציץ על רישייהו דכל אינון משריין, ואיהי את ר', כד האי נציץ, נטלין כלהו לההוא סטרא דההוא נציצו, האי את קיימא על עונשא דמגלה רזין, וסימניך (משלי יג יח) ריש וקלון. לגו מנייהו יופיא"ל רב ממנא רב משריין, תחות שלטנותא דמיכאל, ועמיה הוו מתתקנן כל אינון משריין דתחות ידיה. ולא אתגליין הכא בחושבנא, בגין דלא אשתלימו הכא, עד דאתו לבית עולמים, דתמן אשתלימו כלהו, ואסגו משריין בשלימו, ומה דאמרן הכא, כל אינון משריין דתחות ידיה דאתמסרו בההוא שעתא לאעלא עמיה. וחד ממנא קיימא עלייהו וחכמיא"ל שמיה, וי"ב ממנן סחרין ליה, לכל עיבר תלת תלת כמה דאמרן, ויופיא"ל רב ממנא קיימא על כלהו, דלא אשתני שמיה. את חד נציץ על רישייהו דכל אילין משריין ואיהי את ק', וכד נציץ דא, נטלין כלהו לההוא סטרא דההוא נציצו, האי את ק' תלייא באוירא, ואכפיא תלת זמנין ביומא, וסלקא ונחתא. תרין אתוון אילין ק' ר' אינון אתוון דקיימין באמצעיתא, חד דחפי לאת א', וחד דחפיא על י' דאיהי לבתר. לגו מנייהו קדומיא"ל רב ממנא רב משריין, תחות שולטנותא דמיכאל, ועמיה הוו מתתקנן כל אינון משריין דתחות ידיה, וחד ממנא קיימא עלייהו בתרעא דאתקרי אריא"ל, וי"ב ממנן סחרין ליה, תלת לכל סטר, והאי ממנא קדומיא"ל קיימא עלייהו, דלא אשתני שמיה לעלמין. חד את קיימא נציץ על רישייהו, והוא את י'

זוהר חלק ג דף ג/א

כד האי נציץ, נטלין כלהו לההוא נציצו דנציץ. אות ק' דקאמרן, חפיא על האי את י', ר' חפיא על א'. לגו בגו באתר דאקרי קדש, נציץ חד את בטמירו ובגניזו, ואיהו את ו', והאי את ו' נציץ בנציצו על כלהו אתוון. וקלא נפיק מבינייהו דאלין אתוון, כדין בטש נציצו דאת ו' לנציצו דאת י', ונפק ההוא נציצו מגו אתר (ס"א דאקרי קדש) דקדש, ובטש לגו נציצו דאת י', וכדין נציצו דאת י' בטש לגו נציצו דאת ק' (וקלא הוה נפיק), ונפקא נציצו דאת ק' ובטש לגו נציצו דאת ר', ונפקי נצוצין כלהו, ומתחברין לגו נציצו דאת א' דקיימא, וקלא הוה נפיק, ובטש בכל אינון נציצין דאתוון כחזא. נציצו דאת ו' ב', נציצו די' בק', נציצו דק' בר', נציצו דר' בא', ומתחברן גליפין דנציצין, ונפקי לבתר, ובתר דמתחברין בניצוציהו, נפיק קלא מביניהו, ומתחברן ברזא דא ויקרא אל משה. ומשה הוה מסתכל כל אינון יומין דלא עאל, לבתר אתהדרו אתוון והו

מתגלגלין בקולפוי, בצרופין דאתוון דאתמסרו לאדם בגנתא דעדן. את א' ודא לעאלא בגו טמירא לאתר דאקרי קדש, ונפק ו' ויהיב דוכתא לאת א', ואתחבר א' לגו ו' דבתריה, קר, וי' עאל בין ק' ור' ואשתכח קיר, ואתגליפו ואתנציצו כמלקדמין. וקלא נפיק מבינייהו, ומתחברן נציצין דאתוון ונפקי לבר, ואתגליין לגבי כל אינון משריין, דהוו נטלין אינון אתוון, וכד מתחברן נציצין דאתוון, קלא בטש בינייהו, ואתחזון בגלופייהו לכל אינון רתיכין, אוקיר, וקלא אהדר מבינייהו וקרי בין אינון רתיכין, (ישעיה יג יב) אוקיר אנוש מפז ואדם מכתם אופיר. זכאה חולקיה דמשה דחמי כל דא, אבל צרופא דא לא אתחמי לעינוי דמשה, אלא צרופא קדמאה דאיהו ויקרא, דא הוה חמי משה, הדא הוא דכתיב ויקרא אל משה, וצרופא דא אחרא לא גליין ליה, בגין דשבחא דבר נש לא מודעין לקמיה, וסימניך (במדבר יב ד) צאו שלשתכם, וכתוב ויקרא אהרן ומרים, וכתוב פה אל פה אדבר בו, וכתוב לא כן עבדי משה, בגין דלא מודעין שבחיה דבר נש לקמיה. סלקין אתוון, ואתהדרו בכל אינון משריין כגוונא דא בצרופא דא, אוקיר, וקלא נפיק ואכריז ואמר, אוקיר אנוש מפז וגו'. לבתר אתמשכו אתוון, והוו נציצין על רישייהו דכל אינון רתיכין, ואשתככו, עד דאתתקנו לדוכתיהו. רישא לסטר שמאלא, חזקיא"ל, רב ממנא רב משריין לכל אינון דקיימי לתרעא דמשכנא תחות שלטנותא דגבריא"ל, ועמיה מתתקנו בההוא תרעא כל אינון משריין תחות ידיה, וחד ממנא אתקם על תרעא לבר, וגזריא"ל שמיה, ועמיה י"ב ממנן דסחרן ליה, תלת תלת לכל סטר לד' סטריין. ואלין שננא דלהטא דחרבא דמתהפכא בידייהו, והאי ממנא חזקיא"ל קאים עלייהו לעילא לעילא לגו. את חד נציץ על רישייהו, ואיהי את א', דהא לא קיימי אלין ולא (ס"א נטלי) שיילי, אלא ברזא דא דאיהי ימינא, בגין דשמאלא לא נטיל אלא בימינא, ימינא נטיל תדיר לשמאלא, דא' את נציץ ונפיק מן ימינא, כדין נטלין לההוא אתר דנציץ ההוא נציצו. לגו מניה רהטיא"ל רב משריין, דקיימא לגו תחות שלטנותא דגבריא"ל, ועמיה כל אינון משריין תחות ידיה, וחד ממנא קאים עלייהו בתרעא, דאתקרי קדשיא"ל, וסחרין ליה י"ב ממנן, תלת תלת ד' זמנין, וההוא ממנא רהטיא"ל קיימא על כלהו, דלא אשתני שמיה. את חד נציץ על רישייהו דכל אלין משריין, ואת דא איהו ז', ואיהו אתחלף גו תקונא דמשכנא באת ל', האי אתחלף ברזא (שם כד ז) דיזל מים מדליו, ואתחלף

זוהר חלק ג דף ג/ב

בגלופי אתוון ואקרי חלופא ל', כד האי נציץ על רישייהו דכל אלין משריין, כדין כלהו נטלין לההוא סטרא דההוא נציצו. לגו מן דא קפציא"ל, רב ממנא רב משריין, תחות שלטניה דגבריא"ל, ועמיה הוו מתתקנין כל אינון משריין תחות ידיה, אינון דאתמסרו ליה בההוא שעתא, וחד ממנא קאים עלייהו עזא"ל שמיה, וי"ב ממנן סחרין ליה, לכל עיבר תלת תלת כמה דאוקימנא, וקפציא"ל רב ממנא קיימא על כלהו. את חד נציץ על רישייהו דכל אינון משריין, ואיהי את ד', וכלהו נטלי לההוא נציצו דההוא את, האי את תלייא גו אורא על תרין אתוון אחרנין. לגו מן דא שמעיא"ל רב ממנא, האי אתחלף לד' שמהן, בגין דלא קיימא בגלפוי, זמנין לסטר ימינא וזמנין לסטר שמאלא, ועמיה י"ב ממנן, דסחרין ליה לכל עיבר תלת תלת כמה דאוקימנא, ורגשיא"ל רב ממנא על אלין י"ב, תחותיה דההוא ממנא אחרא. ואת חד נציץ על רישייהו לעילא, ואת דא איהי את ה', ודא תליא באורא על כל שאר אתוון, בההוא את ד' דקאמרן, ד', אלין תרין סליקו לעילא על כל שאר אחרנין, וכלהו נטלין לההוא נציצו דתליא מההוא את. לגו לגו באתר דאקרי קדש, נציץ את חד גו טמירו דקדש, ואיהי את מ' סתימא, האי נציץ בנציצו על כלהו אתוון, וקלא הוה נפיק מבינייהו דאלין אתוון. כדין בטש נציצו דהאי את, ונטיל תרין אתוון אחרנין נציצין דתליין באורא, ואינון ד' ה', ואשתאר א"ל, ואתחברן באלין אחרנין דסטר ימינא, ובטשו אלין באלין, ונטלי כלהו, ואתהדרן קדמאי כמלקדמין, ונפקי לבר, וכדין אקרון ויקרא אל משה:

ויקרא אל משה וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר, רבי חייא פתח ואמר, (שיר ה א) באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי וגו', האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה, כתיב אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, לבתר אכלו רעים, מאן דמזמן לאחרא, כד מזונא מתתקן קמיה, בטר דאיהו אכל היאך יזמין לאחרא. אלא זכאין אינון ישראל דקב"ה בעא לדכאה להון, ואתרעי בהון מכל שאר עמין, ומדאתרעי בהון, בעא לסלקא להון מכל מקטרגי עלמא. תא חזי (ס"א בטר דאתעבד משכנא), ביומא דאתקם משכנא לתתא, בההוא יומא אתתקם משכנא אחרא לעילא עמיה, דכתיב (שמות מ יז) הוקם המשכן סתם, וההוא יומא חדוותא דקודשא בריך הוא הוה. כיון דאתקם משכנא, מה כתיב, (שם לה) ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד, כד חמא קודשא בריך הוא כך, אמר, ומה, על ידא דמשה אתקם, ואיהו לבר, מיד ויקרא אל משה, אמר ליה, משה, חנוכא דביתא במאי הוה, בסעודתא, אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה, הדא הוא דכתיב באתי לגני אחותי כלה וגו', הא אוקמוה האי קרא. אבל באתי לגני, דא גן עדן דלעילא, אחותי כלה, דא כנסת ישראל, דבההוא יומא אזדווגו זווגין בכלא, אזדווגו זווגין בההוא גן עדן, דאתברכו כלהו משקיו דנחלא, ואתקשרו כל חד בחבריה, הדא הוא דכתיב אריתי מורי עם בשמי, אכלתי יערי:

רעיא מהימנא:

פתח ואמר באתי לגני אחותי כלה, איהי מלכות אדנ"י, אריתי מורי דא חסד דרגא דאברהם, דאתמר עליה (שה"ש ד ו) אלך לי אל הר המור, עם בשמי, דא נצח דרגא דאהרן, דכתיב ביה (שמות ל כג) ואתה קח לך בשמים ראש, ואינון דרועא ימינא בירכא ימינא, ורזא דמלה (תהלים טז יא) נעִימות בימנך נצח, ואינון תרין ברכאן לקבליה, חד מגן אברהם, ותניינא עבודה דהוא

זוהר חלק ג דף ד/א

זהר:

עם דבשי, שתיתי ייני עם חלבי, כלהון אתשקיין ואתרוו ממבועא דנחלא. אכלו רעים שתו ושכרו דודים, כל אינון דלתתא, וכלהו ענפין (נ"א עלמין), כלהו אתברכו ואתזנו כד אלין אתברכו לעילא, ובמה מתברכאן ומתבסמאן כלהו, בריחא דקרבנא. תא חזי, בשעתא דנחתת כנסת ישראל לאשרהא דיורהא בארעא, קודשא בריך הוא אמר ליה להאי קרא, בגין דאשתכחו ברכאן וחדוה בכלהו עלמין, ואתבסמת היא לנפקא מינה ברכאן לכלא, דכד אלין שית אתברכאן, כדין כלהו עלמין אתברכאן כחדא לתתא, ומתברכאן לעילא, (ס"א וכנסת ישראל), וישראל אתברכו מכלהו. דבר אחר, באתי לגני אחותי כלה, רבי יצחק אמר, לא אזדווג קודשא בריך הוא (ס"א ישראל) בכנסת ישראל, אלא בזמנא דאלין שית אתרוון משקיו דנחלא דלא פסק. רבי יהודה אמר, אכלו רעים שתו ושכרו דודים, אלין כל מארי דיבבא ויללה, דאתבסמו כלהו ואתברכו כחדא, דהא מסעודתא דמלכא מתהניין כלא, ואימתי אכלי כלהו, בשעתא דמלכא אתחדדי, ועל דא מלכא אתחדדי וחדדי למטרוניתא בקדמיתא, לבתר כלהו אכלן וחדאן. רבי אבא אמר, אכלו רעים שתו ושכרו דודים, אלין אינון שית דקאמרן, ואלין אינון דכתיב בהו (שיר ד ד) הביאני המלך חדריו וגו', שתו ושכרו, מההוא יין דרוי לכלא. רבי אלעזר אמר, כל אינון דלתתא, דכיון דאינון שית אתברכאן, כלהו דלתתא מתברכאן. רבי שמעון אמר, כלא שפיר, אבל רזא דמלה, אכלו רעים לעילא, שתו ושכרו דודים לתתא. אמר ליה רבי אלעזר, מאן אינון לעילא ומאן אינון לתתא, אמר ליה יאות שאילתא, דא אתר עלאה, דאינון באחדותא, בחדוותא, דלא מתפרשין לעלמין, אלין אקרון רעים, הדא הוא דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן, ועדן וההוא נהר

לא מתפרשן לעלמין, ואשתכחו לעלמין ברעותא באחדותא בחדוותא. שתו ושכרו דודים, אלין אינון לתתא דאקרון דודים לזמנין ידיען, והא אוקימנא. תא חזי, באינון עלאי כתיב בהו אכילה בלא שתיה, מאי טעמא, מאן דאית ליה גרבי דחמרא אכילה בעיא, ובגין דתמן שריא חמרא דמנטרא, כתיב בהו אכילה, ובאינון תתאי דבעיין שקיו, כתיב בהו שתיה, דהא כל נטיען שקיו בעיין מנחלא דעמיקא, ועל דא באלין אכילה, ובאלין שתיה, אלין רעים ואלין דודים. אמר ליה רבי אלעזר, אתחזי דהא דודים חביבותא אינון, אמאי אינון תתאי, אמר ליה, אינון דתאבין דא לדא, ולא משתכחין תדיר, אקרי דודים, ואינון דמשתכחי תדיר, ולא מתכסיין ולא מתפרשן דא מן דא אקרו רעים, ועל דא אלין דודים ואלין רעים, אלין ברעותא באחדותא תדיר, ואלין בתיאובתא לזמנין, ודא הוא שלימותא דכלא, בגין דתתברך כנסת ישראל, וכדין חדוותא בכלהו עלמין. רבי חזקיה, אוקים האי קרא בקרבנין, בגין דאינון סעודתא דמלכא לקרבא קמיה, ומתהניין מיניה מאריהון דדינין, ומתבסמן כלהו, ואשתכח חדוותא בכלא. רבי אחא, אוקים האי קרא בשעתא דעאלת שכינתא למשכנא, דאשתכחו ברכאן וחדוון בכלא, ועאלת שכינתא ככלה לחופה, וכדין אשתלימו (ס"א אשתכחו) ישראל לתתא, ואתאחדו ביה:

רעיא מהימנא:

רצה. אכלתי יערי, דא גבורה פחד יצחק, עם דבשי, הוד דרגא דדוד, והיינו דרועא שמאלא עם ירכא שמאלא. שתיתי ייני עם חלבי, גוף וברית, יעקב עם שלמה. לבתר אכלו רעים שתו ושכרו דודים, י"ב שבטים בי"ב ברכאן, תוספת ברכת המינין, מאן אכיל לה, ההוא דאתמר ביה באתי לגני אחותי כלה. ואית דפליג לון ברזא אחרא, אריתי מורי עם בשמי, גוף וברית, יערי עם דבשי, שוקא ימינא עם שמאלא, ייני עם חלבי, דרועא שמאלא בימינא, דאינון ייני גבורה, חלבי חסד, (ע"כ):

זוהר חלק ג דף ד/ב

בקודשא בריך הוא בארעא, הדא הוא דכתיב (שמות כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, וכדין עלאי ותתאי אתבסמו:

ויקרא אל משה, רבי שמעון פתח, (שיר ב יב) הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו, האי קרא אית ביה לאסתכלא, כיון דכתיב נראו בארץ, מהו דכתיב נשמע בארצנו, דהא בחד ארץ סגיא. אלא הנצנים אלין אינון נטיען, דעקרון קודשא בריך הוא, ושתיל לון באתרא אחרא, ואתרביאו כנטיעתא כד אפיק פרחין. נראו בארץ, דהאי ארץ מתברכא מנייהו כדקא חזי, ומאי איהי, ארץ קדישא, ארץ עלאה, ארץ ודאי. עת הזמיר הגיע, עידן לאעקרא שולטנותא דרברבי עמין, דלא ישלטון בהו בישראל, בשעתא דאתקם משכנא. וקול התור נשמע בארצנו, דא ארץ דלתתא דאחסנו ישראל על ידא דיהושע, מאן הוא קול התור, דא הוא תייר עלאה, דאזדווג עמה כד בנה שלמה בי מקדשא לתתא, וכדין אתעטר קודשא בריך הוא בעטרוי כחתן בכלה, כמה דאת אמר (שם ג יא) צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה וגו'. בספרא דאגדתא אמר, קול התור, דא תורה שבעל פה, דתורה שבכתב אקרי תורה סתם, תורה שבעל פה אקרי תור, כמה דאת אמר ויקר ויקרא, דא שלימו, ודא לאו הכי, ואנא אוקימנא כמה דאתמר, והכי הוא. תא חזי, כד נחתת שכינתא למשכנא, כתיב כלת משה חסר ו', כלת משה ודאי, ואוקמוה, אבל רזא דמלה, כלת משה דא כנסת ישראל, וכלא חד מלה, ולמלכא עלאה אתמר. כיון דאתקם משכנא, קאים משה לבר, אמר לא אתחזי למיעל אלא ברשותא, מיד ויקרא אל משה, מאן ויקרא, דא ההיא דביתא דילה היא, ההיא כלה דכל ביתא ברשותא דילה:

וידבר יהו"ה אליו, ההוא דאקרי קול, ההוא דאחיד ביה משה. ויקרא אל משה, רבי אלעזר פתח, (ישעיה נב) מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה הקצר קצרה ידי מפדות, זכאין אינון ישראל, דבכל אתר דאשתכחו, קודשא בריך הוא אשתכח עמהון, וקודשא בריך הוא אשתכח ביניהון, ומתפאר בהו בישראל, הדא הוא דכתיב (שם מט ג) ישראל אשר בכך אתפאר. ולא עוד, אלא דישראל אשלימו מהימנותא בארעא, וישראל שלימו דשמא קדישא אינון, וכד ישראל אשתלימו בעובדייהו כביכול שמא קדישא אשתלים. וכד ישראל לא אשתלימו לתתא בעובדייהו, ואתחייבו גלותא, כביכול שמא קדישא לא שלים לעילא, דתנן, דא סליק ודא נחית, ישראל דלעילא סליק לעילא, כנסת ישראל נחיתת לתתא, אתרחקו דא מן דא, כביכול אשתאר שמא קדישא בלא שלימו, וכלא בגין דכנסת ישראל בגלותא. ואף על גב דישראל בגלותא, קודשא בריך הוא אשתכח ביניהו, ואתי ואקדים לבי כנישתא, וקרי ואמר (ירמיה ג כב) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם, ולית מאן דיתער רוחיה, כדין קודשא בריך הוא אמר, מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה, אקדמית ואין איש, ולית מאן דיתער רוחיה. תא חזי, בההוא יומא דאשתכלל בי משכנא, קודשא בריך הוא אקדים ושארי ביה, מיד ויקרא אל משה וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר, וידבר יהו"ה אליו, ואודע ליה דזמינין ישראל למיחב קמיה, ולא תמשכנא האי אהל מועד בחובייהו, ולא יתקיים בידייהו (ס"א בהדייהו), הדא הוא דכתיב וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר, מאי אמר ליה, מאהל מועד, מעסקי אהל מועד, דזמין לאתמשכנא בחובייהו דישראל, ולא יתקיים בקיומיה, אבל אסוותא להאי, אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה, הרי לך קרבנין דאגין על כלא. רבי חזקיה הוה שכיח קמיה דרבי שמעון, אמר ליה,

זוהר חלק ג דף ה/א

האי דאקרי קרבן, קירוב מבעי ליה או קריבות, מאי קרבן. אמר ליה, הא ידיע הוא לגבי חברייא, קרבן מאינון כתרין קדישין, דמתקרבי כלהו כחדא, ומתקשרן דא בדא, עד דאתעבידו כלהו חד ביחודא שלים, לאתקנא שמא קדישא כדקא חזי. הדא הוא דכתיב קרבן ליהו"ה, קרבן דאינון כתרין קדישין, ליהו"ה הוא, לאתקנא שמא קדישא, וליחדא ליה כדקא יאות, בגין דישתכחו רחמין בכלהו עלמין, ושמא קדישא יתעטר בעטרוי, לאתבסמא כלא. וכל דא בגין לאתערא רחמי, ולא לאתערא דינא, ובגין כך ליהו"ה הוא, ולא לאלהי"ם, ליהו"ה אנן צריכין לאתערא רחמי, ולא לאלהי"ם, רחמי בעינן, ולא דינא. אמר, זכאה חולקי דשאינא ורוחנא מלין אלין, ודא ברירו דמלה, אבל הא כתיב (תהלים נא יט) זבחי אלהי"ם רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהי"ם לא תבזה, זבחי אלהי"ם כתיב, ולא זבחי יהו"ה. אמר ליה, ודאי הכי הוא, קרבן אלהי"ם לא כתיב, אלא זבחי אלהי"ם, ועל דא שחיטתן בצפון, דהא זביחה הוא בגין אלהי"ם, ההוא סטר גבורה, דיתבסם ויתבר רוחא דדינא, ויתחלש דינא, ויתגברון רחמי על דינא, ועל דא זבחי אלהי"ם, לתברא חילא ותוקפא דדינא קשיא, דכתיב רוח נשברה, למהוי ההוא רוחא תקיפא נשברה, ולא יתגבר רוחיה וחיליה ותקפיה. ובר נש בעי כדין למיקם על מדבחא ברוח נשברה, ויכסף מעובדוי, בגין דיהוי ההוא רוחא תקיפא תבירא, וכלא בגין דדינא יתבסם, ויתגברון רחמי על דינא:

אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה, אמר רבי אלעזר, האי קרא הכי הוה ליה למכתב, אדם כי יקריב קרבן ליהו"ה, מהו מכם, אלא לאפוקי אדם הראשון, דהוא אקריב קרבנא כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, והא אוקמוה, והכא מכם כתיב. האי אדם, לאפוקי אדם אחרא דלא הוה מכם, אמר ליה רבי שמעון, שפיר קאמרת, והכי הוא. רבי אבא פתח, (שם מח א) שיר מזמור לבני קרח, האי שיר תושבחתא מעליא הוא על כל שאר תושבחן, דזכו לשבחא ליה בני קרח, שיר מזמור, תושבחתא על תושבחתא, תושבחתא דאתפלג לתרין תושבחן. וזכו בני קרח לשבחא לה

לכנסת ישראל, ושבחא דכנסת ישראל קא אמרי, ומאי הוא, דכתיב (שם ב) גדול יהו"ה ומהלל מאד בעיר אלהינ"ו הר קדשו, אימתי אקרי קודשא בריך הוא גדול, בזמנא דכנסת ישראל אשתכח עמיה, הדא הוא דכתיב בעיר אלהינ"ו, הוא גדול, בעיר אלהינ"ו, עם עיר אלהינ"ו. אמר ליה רבי יהודה, אלהינ"ו מאי בעי הכא, אמר ליה, הכי הוא ודאי, האי עיר דחלא אלהינ"ו (ס"א חילא) ותושבחתא דישאל הוא. מאי משמע, אשתמע דמלכא בלא מטרוניתא לאו הוא מלכא, ולא הוא גדול ולא מהולל. ובגין כך כל מאן דלא אשתכח דכר ונוקבא, כל שבחא אעדיו מניה, ולא הוא בכללא דאדם, ולא עוד אלא דלאו איהו כדאי לאתברכא. כתיב (איוב א ג) ויהי האיש ההוא גדול מכל בני קדם, ותנינן בספרא דרב המנונא סבא, דבת זוגו בדחילו דקודשא בריך הוא הות כותיה, ומסטרא דאתתיה אקרי גדול, אוף הכא גדול יהו"ה ומהולל מאד, ובמה הוא גדול, הדר ואמר בעיר אלהינ"ו הר קדשו, ובגין כך תושבחתא דא בשני. ואי תימא אמאי לא כתיב כי טוב בשני, בגין דזמינן לאתפרשא, ורזא דמלה (בראשית ב יט) לא טוב היות האדם לבדו, בזמנא דאיהו לבדו לא טוב כתיב, ועל דא לא כתיב כי טוב בשני. גדול יהו"ה ומהלל כדקארמן, יפה נוף משוש כל הארץ, תושבחתא דזווגא דילהון, יפה נוף, דא קודשא בריך הוא, ודא צדיק, משוש כל הארץ, כדין הוא חדוותא דכלא, וכנסת ישראל מתברכא. אלהי"ם בארמנותיה נודע למשגב וגו', אלין אינון נצ"ח והו"ד,

זוהר חלק ג דף ה/ב

דתמן כנישואת דכל ברכאן, כנישואת דחדוותא, מתמן נפקא על ידא דהאי דרגא דאקרי צדיק, ותמן אתכנשו ברכאן, לבסמא להאי עיר קדישא ולא תברכא מתמן. כי הנה המלכים נועדו, אלין כל כתרי מלכא בכללא חדא, ולא תר אחרא מלין אלין סלקין. תא חזי, בשעתא דבר נש מתקן עובדוי על ידי דקרנא, כלא אתבסם ואתקריב, ואתקשר דא בדא ביחודא שלימ, הדא הוא דכתיב אדם כי יקריב מכם, כי יקריב, לקשרא מלין כדקא חזי. תא חזי, אדם כי יקריב, לאפוקי מאן דלא אתנסיב, דהא קרבניה לאו קרבן, וברכאן לא משתכחן לגביה (ס"א על ידיה), לא לעילא ולא לתתא, ממשמע דכתיב אדם כי יקריב, שאני הכי דלאו איהו אדם, ולא בכללא דאדם הוא, ושכינתא לא שריא עלוהי, בגין דאיהו פגים, ואקרי בעל מום, ומארי דמומא אתרחקא מכלא, כל שכן למדבחה לקרבא קרבנא. ונדב ואביהוא אוכחן, דכתיב (ויקרא ט כד) ותצא אש מלפני יהו"ה, ובגיני כך כתיב אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה, אדם, דאשתכחו דכר ונוקבא, האי חזי לקרבא קרבנא, דא ולא אחרא. ואמר רבי אבא, אף על גב דאוקמוה לנדב ואביהוא במלה אחרא, הכי הוא ודאי, אבל קטרת עלאה הוא מכל קרבנין דעלמא, דעליה אתברכן עלאי ותתאי, וקרנא דא דאיהו לעילא מכל קרבנין, לא אתחזון אינון לקרבנא, דהא לא אתנסיבו, לקרבנא לא אתחזון, כל שכן למלין עלאין דיתברכון על ידיהו. ואי תימא, ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל אותם, אמאי, לבר נש דאתא קמי מטרוניתא, לבשרא לה דהא מלכא אתי לביתה, וישרי בה במטרוניתא, למחדי עמה, אתא לקמי מלכא, חמא מלכא ההוא בר נש דאיהו מארי דמומין, אמר מלכא, לאו הוא יקרא דילי, דעל ידוי דהאי פגים איעול למטרוניתא, אדהכי אתקנת מטרוניתא ביתא למלכא, כיון דחמאת דמלכא הוה זמין למיתי לגבה, וההוא בר נש גרים לאסתלקא מלכא מינה, כדין פקידת מטרוניתא לקטלא לההוא בר נש. כך, בזמנא דעאלו נדב ואביהוא וקטרת בידיהו, חדת מטרוניתא, ואתקנת לקבלא למלכא, כיון דחמא מלכא אינון פגימין מארי דמומין, לא בעא מלכא דעל ידיהו ייתי למשרי עמה, ואסתלק מלכא מינה, חמת מטרוניתא דבגינהון אסתלק מלכא מינה, מיד ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל אותם. וכל דא, בגין דמאן דלא אתנסיב הוא פגים, מאריה דמומין קדם מלכא, קדושה דמלכא אסתליק מניה, ולא שריא בפגימו, ועל דא כתיב אדם כי יקריב מכם קרבן, מאן דאקרי אדם יקריב, ומאן דלא אקרי אדם לא יקריב. מן הבהמה,

כלל, מן הבקר ומן הצאן פרט לבתר, אליו דכשרין למיכל, ודלא כשרין למיכל אסיר לקרבא, ולאחר אחרא אסתלקו אינון דכשרין ואינון דלא כשרין:

אם עולה קרבנו, רבי חייא פתח, (ישעיה נה ח) כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי, כי לא מחשבתי מחשבותיכם, מחשבתי כתיב חסר בלא ו'. תא חזי, מחשבה דקודשא בריך הוא, היא עלאה ורישא דכלא, ומההיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין, לאשתכחא שמא קדישא, ולאשתקנא ליה בתקונוי כדקא יאות, ומההיא מחשבה אתנגיד ונפיק שקיו דגנתא דעדן, לאשקאה כלא, ומההיא מחשבה קיימין עלאין ותתאין, ומההיא מחשבה משתכח תורה שבכתב ותורה שבעל פה. מחשבה דבר נש היא רישא דכלא, ומההיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין, לאסטאה ארחוי בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ומההיא מחשבה אתנגיד ונפיק זוהמא דיצר הרע, לאבאשא ליה ולכלא, ומההיא מחשבה אשתכחו עבירות חטאות וזדונות, עבודה זרה גלוי עריות ושפיכת דמים, ועל דא כי

זוהר חלק ג דף ו/א

לא מחשבתי מחשבותיכם, ובגין כך רישא דכלא כתיב אם עולה קרבנו. מן הבקר, ולא בקר, ומאן איהו, פר בן בקר איהו דאיהו דכר. רבי יצחק אמר, מן הבקר סתם, וחזר ופירש זכר תמים יקריבנו, זכר ולא נקבה, דהא דכר אשתמודע לעילא, ונוקבא אשתמודעא לתתא, וכן מן הצאן מן הכבשים ומן העזים, מאן דאתי לעולה, כלהו דכר ולא נוקבא, בגין דעולה, עולה על הלב, על הלב ודאי, ואשתמודע מאן דקאים על הלב, ובגין כך סלקא לעילא, וכלהו דכרין, ועל דא פתח קרא ברישא בעולה יתיר מכל שאר קרבנין, דהא מחשבה רישא דכלא:

אמר רבי יהודה, אי הכי באתר דמחשבה דלעילא בעי לקרבא, אמאי לתתא יתיר, לא הוה בידיה, אתא לקמיה דרבי שמעון, אמר ליה, רישא דכלא מחשבה הוא, וסיומא דההיא מחשבה אתר דאקרי בקר, ומאי איהו, ההוא סיומא דגופא דמבסם לנוקבא. (כך) מחשבה דבר נש רישא דכלא, סיומא דההיא מחשבה כד אתעביד עובדא, אימתי, בבקר, הדא הוא דכתיב (מיכה ב א) הוי חושבי און ופועלי רע, אימתי, על משכבותם באור הבקר יעשוהו, ועל דא לההוא אתר דמחשבה, מחשבה אסתליק, ועובדא מתקרבא לסיומא דמחשבה ודאי:

רבי אחא הוה אזיל בארחה, והוה עמיה רבי יהודה, עד דהוי אזלי, אמר רבי יהודה, הא דתנינו, בתולת ישראל בתולה דאתברכא מן שבע (ס"א מישראל) דאקרי בת שבע, ואוקמוה בכמה אתר, ובתולה לתתא ירתא שבע ברכות בגינה. והא כתיב, ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל, ודאי עלה אתמר, על כנסת ישראל. ודא קשיא מכלא, דכתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, והאי דקא אמרי כלהו חבריא במלה דא, שפיר הוא, אבל אי פרשתא אתמר בארחה נחמה, הוינן אמרי הכי, אבל בהאי קינה אתמר, והא קרא אוכח הכי. אמר ליה, ודאי הכי הוא, והא הוה קשיא לי ההוא מלה יתיר מכלא, ואתינן לגבי דרבי שמעון בחשוכן דאנפין, אמר לי, מחיזו דאנפך אשתמודע מה דבלבך, אמינא ליה ודאי דאנפי ולבי שוין, אמר לי, אימא לי מילך. אמינא ליה, כתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, מאן דאית ליה רוגזא בדביתהו, ונפקא מניה, לא תהדר לעלמין, אי הכי ווי לבנין דאתתרכו עמה, אמר לי, ולא סגי לך מה דאמרו כלהו חבריא, אמינא הא שמענא מלייהו דהוה מרחמי, ולא מתישבן בלבאי. אמר, כל מה דאמרו חבריא כלא שפיר ויאות, אבל ווי לדרא כד רעיין לא משתכחין, וענא סאטן ואזלין ולא ידעין לאן אתר אזלי, לא לימינא ולא לשמאלא, ודאי האי קרא בעיא למנדע, וכלהו גליין לאינון דחמאן בארחה דאורייתא בארחה קשוט. תא חזי, בכלהו גלוותא דגלו ישראל, לכלהו שוי זמנא וקצא,

ובכלהו הוי ישראל תייבין לקודשא בריך הוא, ובתולת ישראל הות תבת לאתרהא, בההוא זמנא דגזר עלה, והשתא בגלותא דא בתראה לאו הכי, דהא היא לא תיתוב הכי כזמנין אחרנין, והאי קרא אוכח, דכתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, נפלה ולא אוסיף להקימה, לא כתיב. מתל למלכא דרגז על מטרוניתא, ואשדי לה מהיכליה לזמנא ידיעא, כד הוה מטי ההוא זמנא, מיד מטרוניתא הות עאלת ותבת קמי מלכא, וכן זמנא חד ותרין ותלת זמנין, לזמנא בתרייתא אתרחקת מהיכלא דמלכא, ואשדי לה מלכא מהיכליה לזמנא רחיקא, אמר מלכא, האי זמנא לאו הוא כשאר זמנין דהיא תיתי קמאי הכי, אלא אנא איזיל עם כל בני היכלי ואתבע עלה. כד מטא לגבה, חמא לה דהוה שכיבת לעפרא, מאן חמא יקרא דמטרוניתא בההוא

זוהר חלק ג דף ו/ב

זימנא, ובעותין דמלכא לקבלה, עד דאחיד לה מלכא בידוי, ואוקים לה, ואייתי לה להיכליה, ואומי לה דלא יתפרש מינה לעלמין ולא יתרחיק מינה. כך קודשא בריך הוא, כל זמנין דכנסת ישראל בגלותא, כד הוה מטי זמנא היא אתיאת והדרת קמי מלכא, והשתא בגלותא דא לאו הכי, אלא קודשא בריך הוא יוחיד בידהא, ויוקים לה, ויתפייס בהדה, ויתיב לה להיכליה. ותא חזי דהכי הוא, דהא כתיב, נפלה לא תוסיף קום, ועל דא כתיב, (עמוס ט יא) ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת, היא לא תוסיף קום כזמנין אחרנין, אבל אנא אוקים לה, ועל דא כתיב, ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, אני אקים את סוכת דוד, מאן סוכת דוד, דא בתולת ישראל, הנופלת, כמה דכתיב נפלה, ודא היא יקרא דבתולת ישראל ותושבחתא דילה, ודא אוליפנא בההיא שעתא. אמר רבי יהודה, ודאי מליילתא על לבאי ואתישבא, ודא ברירו דמלה, ואזלא האי כמלה חדא דשמענא ושכחנא, והשתא רווחנא לה, דתנינן, אמר רבי יוסי, זמין קודשא בריך הוא לאכרזא על כנסת ישראל, ויימא, (ישעיה נב ב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם, כמאן דאחיד בידא דחבריה, ויימא התנער קום, כך קודשא בריך הוא יוחיד בה, ויימא התנערי קומי. אמר ליה רבי אחא, וכן כל אינון בני היכלא דמלכא, בלישנא דא פתחין, הדא הוא דכתיב (שם ס א) קומי אורי כי בא אורך, הא מלכא הכא ודאי, כדין הוא יקרא דילה, וחדוותא דכלא, כד מלכא אתפייס בהדה, (כתיב מ"א א טו) ותבא בת שבע אל המלך החזרה, כגוונא דא) בכל אינון זמנין איהי אתת לגבי דמלכא, וקמת קמיה, הדא הוא דכתיב (שם כח) ותבא לפני המלך ותעמוד לפני המלך, אבל בזמנא דא לאו הכי, אלא מלכא ייתי לגבה, ויתפייס בהדה, ויתיב לה להיכליה, הדא הוא דכתיב (זכריה ט ט) הנה מלכך יבא לך, ודאי, ולא אנת לגביה, יבא לך לפייסא לך, יבא לך לאקמא לך, יבא לך לאשלמא לך בכלא, יבא לך לאעלאה לך להיכליה, ולאזדווגא עמך זווגא דעלמין, כמה דאת אמר (הושע ב כב) וארשתוך לי באמונה. עד דהווי אזלי, פגע בהו רבי אבא, אמרו הא מאריה דחכמתא אתי, נקבל אנפי שכינתא, כד קריבו בהדיה, אשתמיט מקסטורא דקופטרא, ונחת גבון. פתח ואמר, (שמות יט יט) ויהי קול השופר הולך וחזק מאד וגו', ויהי קול השופר, הכא אפליגו ספרי קדמאי, וכלהו בחז מלה אתתקעו, אית מאן דאמר קול השופר תרי, קול חד, השופר תרי, ודייק לה מדלא כתיב ויהי השופר הולך וחזק, אלא קול השופר, קול דנפיק משופר, דודאי שופר אקרי, כמה דאת אמר (ישעיה כז יג) יתקע בשופר גדול, והאי איהו שופר גדול, דביה נפקין עבדין לחירות עלמין, והא אוקמוה. ואית מאן דתני ודייק, דכלא חד, בגין דכתיב קול השופר, קול דאקרי שופר, ומנלן דאקרי קול, ממה דכתיב (דברים ה יט) קול גדול ולא יסף, והאי קול גדול אקרי שופר, ועל דא קול השופר. הולך, לאן הולך, אי תימא להר סיני, או לישראל, יורד מבעי ליה, אלא אורייתא מהכא נפקא, ומאתר דא דאיהו כללא דכל שאר קלין אתיהיבת, וכד יסתכלון מלי כלא חד. ועל דא לוחי קדמאי רשימין מהאי אתר הווי, ודא הוא רזא דמלה, דכתיב (שמות לב טז) חרות על הלוחות, אל תקרי חרות, אלא חירות, חירות ממש, אתר דכל חירו ביה תליא. ותא חזי, לית לך מלה באורייתא דאמרין כלהו חבריא, דא הכי ודא הכי,

דלא אזיל כלא לאתר חד, ולמבועא חד אתכנש. הולך, כמה דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים, וכתיב (שם ג כ) הכל הולך אל מקום אחד. וחזק מאד, כמה דתנינן, כלי מחזיק ארבעים סאה. וחזק מאד, דלית לך מלה באורייתא חלשא או תבירא, דכד תסתכל ותנדע בה, דלא תשכח לה תקיפא כפטישא דמתבר טינירין, ואי איהי חלשא, מינך הוא, כמה דאוקמוה, דכתיב (דברים לב מז) כי לא דבר רק הוא, ואם רק הוא, מכם איהו, ועל דא וחזק מאד כתיב.

זוהר חלק ג דף ז/א

משה ידבר והאלהי"ם יעננו בקול (שמות יט יט), באתר דא אתכללו מלין עלאין, הא אוקמוה, והאלהי"ם יעננו בקול, בקולו של משה, בההוא קול דאחיד ביה משה. הכא אית לאסתכלא, דהא אפכא הוה, דכתיב (שם כ א) וידבר אלהי"ם, והכא כתיב משה ידבר. אלא אית דאמרי, בגין דכתיב, (שם טז) ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה, ואל ידבר עמנו אלהי"ם, ועל דא משה ידבר, והאלהי"ם יעננו, בגין דלא אשתכח מלה באורייתא מפומא דמשה בלחודוי. ודא הוא דאוקמוה, קללות שבמשנה תורה, משה מפי עצמו אמרן, מעצמו לא תנינן, אלא מפי עצמו, הללו מפי הגבורה, והללו מפי עצמו, מפי ההוא קול דאחיד ביה, דאקרי הכי ושפיר מלה:

ובספרא דאגדתא דבי רב אמרי, אף על גב דאורייתא מפי הגבורה אתמר, כולה מפי עצמו של משה כמו כן אתמר, ומאי איהו, כגון קללות שבמשנה תורה, ולבתר אתכלילך בגבורה, הדא הוא דכתיב משה ידבר, והאלהי"ם יעננו בקול, משה ידבר, דא קולו של משה, והאלהי"ם יעננו בקול, דא גבורה דאודי ליה לההוא קלא, הדא הוא דכתיב יעננו בקול, בההוא קול דמשה. והשתא מאן דפתח במלי דאורייתא, (אנן אחדי נודן ליה, אמרו נתיב ומאן דפתח) ליפתח ויימא, יתבו:

פתח רבי אבא ואמר, כתיב (ויקרא כב יב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה וגו', זכאה חולקיהון דישראל מכל עמין, דהא קודשא בריך הוא כד ברא עלמא, לא ברא ליה אלא בגיניהון דישראל, בגין דיקבלון אורייתא בטורא דסיני, ויתדכון בכלא, וישתכחון זכאין קמיה. תא חזי, כד אשתלים האי עלמא בהו בישראל כגוונא דלעילא, וההוא אדם אתנעיץ בארעא, ורומיה מטי עד צית שמיא, בעא קודשא בריך הוא לאשלמא (ס"א לאשלפא) נשמתא קדישא מעילא לתתא, בגין דיתאחיד ויתקשר דא בדא, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ז) וייצר יהו"ה אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה וגו', למהוי קשיר דא בדא, וישתכח שלים כגוונא דלעילא, וישתלם ויתקן גרמיה הכי. ובגין כך ברא ליה דכר ונוקבא למהוי שלים, ואימתי אקרי בר נש שלים כגוונא דלעילא, בשעתא דאזדווג בבת זוגיה באחדותא בחדוותא ברעותא, ויפיק מניה ומנוקביה בן ובת, וכדין הוא בר נש שלים כגוונא דלעילא, ואשלים הוא לתתא כגוונא דשמא קדישא עלאה, וכדין אתקרי (ס"א אתקיים) שמא קדישא עלאה עליה. ובר נש דלא בעי לאשלמא שמא קדישא לתתא, טב ליה דלא אתברי, דהא לית ליה חולקא כלל בשמא קדישא, וכד נפיק נשמתיה מניה, לא אתאחדא ביה כלל, דהא אזערת דיוקנא דמאריה, עד דאתקשרא (ס"א דאתהדרת) ואתתקנת בכלא. הדא הוא דכתיב (ויקרא כב יב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וגו', ובת כהן דא נשמתא קדישא, דאתקרי ברתא דמלכא, דהא אוקמוה דנשמתא קדישא מזווגא דמלכא ומטרוניתא נפקת, ובגיני כך היך גופא דלתתא מדכר ונוקבא, אוף הכי נשמתא לעילא, כי תהיה אלמנה, מההוא גופא דאזדווגת ביה ומית, וגרושה, דאתרכת מההוא חולקא דשמא קדישא, וכל כך למה, בגין דזרע אין לה לאשתכחא כגוונא דלעילא, ולא תקשרא בשמא קדישא, ושבה אל בית אביה, מאן ושבה, ושבה סתם, לאתתקנא כמלקדמין, וכדין ושבה אל בית אביה, דא קודשא בריך הוא, כנעוריה, כקדמיתא, מלחם אביה תאכל, לאתענגא בענוגא דמלכא. מכאן ולהלאה, (ויקרא כב י) וכל זר לא יאכל קדש, מאן הוא זר, ההוא דלא (ס"א אוקיר) אוקים שמא

קדישא לתתא, ולית ליה ביה חולקא, לא יאכל קדש, לית ביה חולקא מענוגא דלעילא דאית ביה אכילה, דכתיב (שיר ה א) אכלו רעים, אכילה דלעילא, ענוגא

זוהר חלק ג דף ז/ב

דקודשא בריך הוא הוי, והאי ענוגא שריא באתר דשריא, כד ריחא דקרבנא הוה סליק. תא חזי, בשעתא דאשתכח מזונא לתתא, אשתכח מזונא לעילא, למלכא דאתקין סעודתא דיליה, ולא אתקין לעבדוהי, כד אתקין לעבדוהי אכיל הוא סעודתא דיליה, ואינון אכלי סעודתיהו. הדא הוא דכתיב (שם) אכלתי יערי עם דבשי, דא סעודתא דמלכא, אכלו רעים, שתו ושכרו דודים דא סעודתא דידהו, מריחא דקרבנא, כד ריחא דקרבנא הוה סליק, בגיני כך אקרי ריח ניחוח ליהו"ה, ריח לעבדוהי, ניחוח ליהו"ה, (מאתר דענוגא דעתיקא אשתכח), ועל דא סעודתא דמלכא אתעכב בגין סעודתא דעבדוהי, ובגין כך ישראל מפרנסי לאביהן שבשמים תנינן, ומסעודתא דמלכא מאן אכיל, אלא אינון נשמתינן דצדיקייא. תו פתח ואמר, (תהלים קלג א) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, זכאין אינון ישראל דלא יהב לון קודשא בריך הוא לרברבא או לשליחא, אלא ישראל אחידין ביה, והוא אחיד בהו, ומחביבותא דלהון קרא לון קודשא בריך הוא עבדין, הדא הוא דכתיב (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם. לבתר קרא לון בנים, הדא הוא דכתיב (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם, לבתר קרא לון אחים, הדא הוא דכתיב (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי וגו', ובגין דקרא לון אחים, בעא לשוואה מדוריה בהו, ולא יעדי מנייהו, כדין כתיב, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. ובוצינא קדישא הכי אמר, הנה מה טוב ומה נעים וגו', כמה דאת אמר (ויקרא כ יז) ואיש אשר יקח את אחותו, ובספרא דרב ייבא סבא, ואיש, דא קודשא בריך הוא, אשר יקח את אחותו, דא כנסת ישראל, וכל כך למה, חסד הוא, חסד הוא ודאי, והא אוקמוה, ועל דא הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, קודשא בריך הוא וכנסת ישראל, גם לרבות ישראל דלתתא, כדאמרינן דהא בשעתא דכנסת ישראל (ס"א באחוותא) באחדותא בקודשא בריך הוא, ישראל דלתתא שריין בחזוותא גם אינון בקודשא בריך הוא, ובגין כך גם יחד כתיב. ובספרא דרב המנונא סבא, גם יחד, לרבות צדיק בה בכנסת ישראל, דאינון זווגא חד וכלא מלה חד, ותנינן בפרשתא דשמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד, מהו אחד, דא כנסת ישראל דאחיד ביה בקודשא בריך הוא. דאמר רבי שמעון, זווגא דדכר ונוקבא אקרי אחד, באתר דנוקבא שריא, אחד אקרי, מאי טעמא, בגין דדכר בלא נוקבא פלג גופא אקרי, ופלג לאו הוא חד, וכד מתחברן כחדא תרי פלגי, אתעבידו חד גופא, וכדין אקרי אחד. והשתא קודשא בריך הוא לא אקרי אחד, ורזא דמלה, כנסת ישראל בגלותא, וקודשא בריך הוא סליק לעילא לעילא, וזווגא אתפרש, ושמא קדישא לא אשתכח שלימ, ואחד לא אקרי. ואימתי יתקרי אחד, בשעתא דמטרוניתא תשתכח ביה במלכא ויזדווגון כחדא, הדא הוא דכתיב (עובדיה א כה) והיתה ליהו"ה המלוכה, מאן מלוכה, דא כנסת ישראל דמלכו בה אתקשר, כדין (זכריה יד ד) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד, ועל דא (תהלים קלג ב) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, כשמן הטוב על הראש, מאן שמן הטוב, דא משח רבות קודשא, דנגיד ונפיק מעתיקא קדישא, דאשתכח בההוא נהר עלאה, דינקא לבנין, לאדלקא בוצינין, וההוא משח נגיד ברישא דמלכא, ומרישיה ליקירו דדיקנא קדישא, ומתמן נגיד לכל אינון לבושי יקר, דמלכא אתלבש בהו, הדא הוא דכתיב שיורד על פי מדותיו, על פי מדותיו ממש, ואלין אינון כתרי מלכא דשמיה קדישא אשתכח בהו. תא חזי, כל נגידו וכל חידו דעלמין, לא נחית לברכא, אלא על ידא דאלין כתרינן קדישין דאינון שמא דמלכא קדישא, ובגין כך שיורד על פי מדותיו, על פי מדותיו ודאי, כמה דאת אמר (במדבר ד כז) על פי אהרן ובניו תהיה, כך על פי מדותיו, נחית ונגיד לכלהו עלמין, לאשתכחא ברכאן לכלא. ותא חזי, האי שמן

זוהר חלק ג דף ח/א

טוב לא זמין, עד ההוא זמנא דפולחנא דלתתא הוה סליק, ואתערען דא בדא, הדא הוא דכתיב (משלי כז ט) שמן וקטרת ישמח לב, שמן לעילא וקטרת לתתא, כדין הוא חדוותא דכלא. רבי אחא ורבי יהודה זקיפו ידן, ואודו לרבי אבא. רבי אחא פתח, (בראשית כ ג) ויבא אלהי"ם אל אבימלך בחלום הלילה, וכתיב ויאמר אליו האלהי"ם בחלום גם אנכי ידעתי כי בתם לבכך עשית זאת, האי ויבא אלהי"ם אל אבימלך, מאי שנא באומות העולם ויבא אלהי"ם, ולישראל לא. (אלא דא הוא רזא דאלהי"ם אחרים, ואית לך למנדע, דשמא דקודשא בריך הוא (ישעיה נז טו) רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו, והיא בלחודוי מלכא על כל מה דאשתכח בין לעילא בין לתתא, והיכלא קדישא דיליה באמצעיתא אתתקן, וסחרניה אית שבעין כתרין, ומנהון אתמשכו שבעין רברבין, ואתמנו על שבעין עמין דעלמא, למהוי כל חד וחד שליט על עמיה ועל ארעיה, וקודשא בריך הוא יהב לישראל רזא דשמיה בלחודיהון, והוא שליט על ישראל וירושלם, הדא הוא דכתיב (דניאל ט ט) כי שמך נקרא על עירך ועל עמך, ולית לעמא אחרא חולקא ביה בקודשא בריך הוא, דכתיב (דברים כח זי) וראו כל עמי הארץ כי שם יהו"ה נקרא עליך, וכתיב (מיכה ד ה) כי כל העמים ילכו איש בשם אלהי"ו וגו', וכתיב (דברים לב ט) כי חלק יהו"ה עמו וגו'). אלא הכי תנינן, כל אלהי"ם דהכא, ההוא חילא רברבא דממנא עלייהו הוה, כגוונא דא, (במדבר כב כ) ויבא אלהי"ם אל בלעם לילה, ההוא חילא דאתפקד עליה. ואי תימא, ויאמר אליו האלהי"ם בחלום, הכי הוא ודאי, גם אנכי ידעתי, גם אמאי הכא, אלא לרבות קא אתא, דאף על גב דלעילא מנאי ידיע, גם אנכי ידעתי, ואחשוך גם אנכי, גם לרבות. אותך מחטו לי, מחטו חסר אל"ף כתיב, מאי קאמר, בגין דחטאה לאו בחילא קיימא, אלא הכי אוליפנא, בחוביהון דעמא דלתתא אתפגים לעילא, בחובי עמא דלתתא אתעבר רברבא דלהון דלעילא משולטניה, הדא הוא דכתיב ואחשוך גם אנכי אותך, דאף על גב דלעילא מנאי תליא מלתא, גם אנכי, לרבות לגרמיה, מחטו לי, בגין דלא ישתכחו גבאי כהאי מחט דנעיץ בבשרא, דלא תגרום לי את בחובך לאעברא לי משולטני, ויקוצון בי, דלא תקוץ לי במחטך, כמה דאת אמר (ויקרא כ כג) ואקץ בם, כהני קוצין דנעיצין בבשרא. מאי משמע, משמע, דבחובי בני אנשא עבדין פגימו לעילא, מאי איהו, כמה דאת אמר (ישעיה נ א) ובפשעכם שלחה אמכם. ועל דא קרבן אתקריב, מאי קרבן, האי דקאמרן דכתיב ובפשעכם שלחה אמכם, דהא חטא גרים פירוודא בחוביה, קרבן, קריב עלמא עלאה בעלמא תתאה, ואתעביד כלא חד, אתו רבי אבא ורבי יהודה ואודו ליה לרבי אחא:

פתח רבי יהודה ואמר (תהלים ק ב) עבדו את יהו"ה בשמחה וגו', עבדו את יהו"ה בשמחה, הכי אוליפנא, דכל פולחנא דבעי בר נש למפלח לקודשא בריך הוא, בעי בחדוותא ברעותא דלבא, בגין דישתכח פולחניה בשלימו. ואי תימא פולחנא דקרבנא הכי הוא, לא אפשר, דהא ההוא בר נש דעבר על פקודא דמאריה, על פקודא דאורייתא, ותב לקמי דמאריה, במאן אנפין יקום קמיה, הא ודאי ברוח תבירא ברוח עציב, אן הוא שמחה אן הוא רננה. אלא תמן תנינן, ההוא בר נש דחטי קמי מאריה, ועבר על פקודוי, ואתי לקרבא קרבנא ולתקנא גרמיה, ברוח תבירא ברוח עציבא בעי לאשתכחא, ואי בכי, שפיר מכלא, הא שמחה הא רננה לא אשתכח. אלא במאי אתתקן, בהנהו כהני וליואי, דהא אינון אשלימו שמחה ורננה בגיניה. שמחה בכהנא אתקיים, בגין דהוא רחיקא מן דינא תדיר, וכהנא בעי לאשתכחא תדיר באנפין נהירין, חדאן יתיר מכל עמא, דהא כתרא דיליה גרים. רננה בליואי, והכי הוא, דהא ליואי משתכחי על שיר לעלמין, כמה דאוקמוה. ואלין קיימין

עליה, וביה אשתלים פולחנא לקודשא בריך הוא, כהנא קאים עליה, וכוון מילין בחדוותא ברעותא, ליחדא שמא קדישא כדקא יאות, וליואי בשיר, כדין כתיב, דעו כי יהו"ה הוא אלהי"ם, דא הוא קרבן, לקרבא רחמי בדינא ומתבסם כלא. השתא דלא אשתכח קרבנא, מאן דחטי קמי מאריה, ותב לגביה, ודאי במרירו דנפשא בעציבו בבכיה ברוח תבירא, היאך אוקים שמחה ורננה, הא לא אשתכחו גביה. אלא הכי אוקמוה, דתושבחן דמאריה, וחדוותא דאורייתא, ורננה דאורייתא, דא הוא שמחה ורננה. והא תנינן, ולא מתוך עצבות וכו', דלא יקום בר נש קמי מאריה בעציבו, והא לא יכיל, ומאי תקנתיה. אלא רזא דמלה הא תנינן, לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים וכו', ויצלי צלותיה, הדא הוא דכתיב (משלי ח לד) לשמור מזוזות פתחי, שני פתחים סלקא דעתך, אלא אימא שיעור שני פתחים. כאן רמז למה שאמר דוד, (תהלים כד ז) שאו שערים ראשיכם, אינון מעון ומכון, דאינון גו לגו, שירותא דדרגין חסד ופחד, ואינון פתחין דעלמא, על דא אצטריך בר נש דיתכוין בצלותיה לקבל קדש קודשין, דאינון שמא קדישא, ויצלי צלותיה, והנהו אלין שיעור תרין פתחין, תרין כתרין. ואית דמתני הכי, שמחה דא כנסת ישראל, ושמחה הא אוקמוה, דכתיב (ישעיה נה יב) כי בשמחה תצאו וגו', וזמינן ישראל לנפקא מן גלותא בהאי שמחה, ומאן איהי, כנסת ישראל, ועל דא עבדו את יהו"ה בשמחה, כמה דכתיב (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש, וכלא חד. באו לפניו ברננה, דא שלימו דילה, דשמחה בלב, ורננה בפה, ודא הוא שלימו יתיר, ושלימו דהאי שמחה הא אשתמודעא והא ידיעא, ודא הוא תקונא דבר נש לקמיה מאריה. כדין דעו כי יהו"ה הוא אלהי"ם, וכלא בחד מלה אתיא, דבעי לבתר ליחדא שמא קדישא כדקא יאות, ולקשרא דא בדא, למהוי כלא חד, ודא הוא פולחנא דקודשא בריך הוא. אמרו ליה רבי אחא ורבי אבא, ודאי הכי הוא, זכאה חולקיהון דצדיקייא דמשתדלי באורייתא, וידעי ארחוי דקודשא בריך הוא, קמו ואזלו אבתריה דרבי אבא, תלת מילין. פתח רבי אבא ואמר, (תהלים ה ח) ואני ברוב חסדך אבא ביתך, הכי אוקמוה, דלא לבעי ליה לבר נש למיעל לבי כנישתא, אלא אי אימלך בקדמיתא באברהם ויצחק ויעקב, בגין דאינון תקינו צלותא לקמי דקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב, ואני ברוב חסדך אבא ביתך, אבא ביתך דא אברהם, אשתחוה אל היכל קדשך דא יצחק, ביראתך דא יעקב, (ס"א ואני ברוב חסדך דא אברהם, אבא ביתך דא יעקב, אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך דא יצחק), ובעא לאכללא לון ברישא, ויעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה, כדין כתיב (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בכך אתפאר:

אם עולה קרבנו מן הבקר, אמר רבי יוסי, מאי שנא מן הבקר לעולה, ומן הצאן לעולה, ומן העוף לעולה, אי כלא חד, אמאי שנייא דא מן דא, דהא מן כלא אתעביד חד מלה, אלא מאן דאדבק ידיה לדא, מקריב מן הבקר, ואי לא יכיל מן הצאן, ואי לא יכיל מן העוף, דהא כתיב (ויקרא יד כא) ואם דל הוא ואין ידו משגת, דהא קודשא בריך הוא לא אטרח עליה דבר נש יתיר במלה דלא יכיל. אמר רבי אלעזר, כמה דהוה חטאה, הכי הוה מקריב, עתירא דזמנין דלביה גס ביה, הוה מקריב תורא, בגין דלביה חשיב יתיר למחטי קמי מאריה, בינוני מקריב מן הצאן, בגין דרעותיה לאו גס ביה כל כך למחטי, מסכנא דלביה לא גס ביה, רעותיה נמוך מכלא, מקריב מההוא קליל מכלא, ואשתמודען קרבניהון דכלהו, כל חד וחד בלחודייהו, וקודשא בריך הוא דאין דינא כל חד וחד במתקלא ישרה. רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אבוהי, אמר ליה, הא תנינן, דעל תלת חובי עלמא רעב בא לעולם, וכלהו חובי לא משתכחי אלא בעתירי, בגין דלבייהו גס בהו, ולא משתכחי במסכני, מה דינא

הוא דקודשא בריך הוא קטיל למסכני, וקאים לעתירי, דהא מהשתא יוספון למחטי קמיה. אמר ליה יאות שאלת, והא אוקמוה חברייא ואמרו, כד בעא קודשא בריך הוא לאתפרעא מן רשיעיא, ולאובדא להו מן עלמא, כדין יהיב להו שלום, ואשלים להו בכלא. אבל תא חזי, דכל בני עלמא לא משתכחין קריבין למלכא עלאה, כאלין מאנין דאיהו אשתמש בהו, ומאן אינון (תהלים נא יט) לב נשבר ונדכה, (ישעיה נז טו) ואת דכא ושפל רוח, אלין אינון מאני דמלכא. וכד אשתכח בצורת בעלמא וכפנא, ודינא אתתקף על מסכני, כדין בכאן וגעאן קמי מלכא, וקודשא בריך הוא קריב לון יתיר מכלא, הדא הוא דכתיב (תהלים כב כה) כי לא בזה ולא שקץ ענות עני, וכדין קודשא בריך הוא פקיד על מה אתיא כפנא לעלמא, ווי לאינון חייביא דגרמי האי, כד אתער מלכא לאשגחא בעלמא על קלא דמסכני, רחמנא לישזבן מנייהו ומעולבנייהו. כדין כתיב (שמות כב כב) שמוע אשמע צעקתו, שמוע אשמע תרי זמני, חד לאשגחא בקליהון, וחד לאתפרעא מן אינון דגרמין לון האי, הדא הוא דכתיב (שם פסוק כו) ושמעתי כי חנון אני, (שם פסוק כג) וחרה אפי וגו', ועל דא בשעתא דכפנא אשתכח בעלמא, ווי לאינון עתירי חייביא בקליהון דמסכני לקמי קודשא בריך הוא. תא חזי, דההוא קרבנא דמסכנא קליל (נ"א קריב) מכלא, בגין דלביה תביר, ואף על גב דחשיב למחטי, אתעבר מניה, דהא די ליה בצעריה ודאנשי ביתיה, ועל דא כל קרבנא וקרבנא, כל חד וחד בלחודוי אשתמודען כלהו לגבי כהנא. עובדא בההוא עתירא, דקריב קמי כהנא תרין יונין, כד חמא ליה כהנא, אמר ליה לאו דידך הוא האי קרבנא, אתא לביתיה והוה עציב, אמרו ליה אחוי אמאי את עציב, אמר להו דלא קריב לי כהנא קרבנא דילי, אמרו ליה ומאי איהו, אמר להו תרין יונין, אמרו ליה והא מן מסכנא איהו ולא דידך, דהא כתיב ואם דל הוא ואין ידו משגת וגו', אלא קריב קרבנך, אמר להו מאי איהו, אמרו ליה חד תורא, אמר להו ומה כל כך חמירא מחשבה דחטאה, נדרנא דלא אסתלק על לבאי מחשבה דחטאה. מתמן ולהלאה מה עבד, כל יומא אשתדל בסחורתא, ובליליא הוה נאים, כד אתער, הוה קרי לאחוי ואוליפו ליה מלי דאורייתא, והוה לעי עד דסליק יממא, ואשתכח דאוליף אורייתא, והוה קארו ליה יהודה אחרא. יומא חד איערע ביה רבי ייסא סבא, והוה פריש נכסוי, פלגו למסכני, ופלגו לסחורתא על ימא, באינון גברין פרישי ימין, והוה יתיב ולעי באורייתא:

פתח ואמר, (ש"א טו ו) ויאמר שאול אל הקני, מאן הוא קני, אלין בני יתרו חמוי דמשה, דעבדו קנא במדברא, כהאי דרור, כמה דאת אמר (תהלים פד ד) ודרור קן לה, בגין למלעי באורייתא, דאורייתא לא בעייתא תפנוקין, ולא סחורתא, אלא לאעמלא בה יממא ולילי, בגין כך נטלו למדברא מעינוגא דיריחו, הדא הוא דכתיב (שופטים א טז) ובני קני חותן משה עלו מעיר התמרים וגו'. ואתה עשית חסד עם כל בני ישראל, בגין דאהני למשה בביתיה, ומשה כללא דכל ישראל הוה, ותו בגין דאוליף פרשתא חדא יתיר באורייתא, ובדא עביד חסד עם ישראל. אמאי קא אתא הכא מלה דא במלחמתא דעמלק, אלא אמר שאול, כד נפקו ישראל ממצרים, מכל שאר אומין דעלמא לא הוה מאן דאזדווג להו לישראל לקטרגא להו, אלא עמלק, והוה עבד ביש לישראל, ואגח קרבא בהו, ואנת אקדמת להו שלם, ועבדת חסד עם כלהו, ובגיני כך לית אנת כדאי לאתחברא בהו. ולא עוד, אלא מה כתיב ביה ביתרו, (שמות יח יב) ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים לאלהי"ם, דהוא אקריב קרבנא לקודשא בריך הוא, ואתא לאתגירא, מאי קא מיירי, דקרבניה

זוהר חלק ג דף ט/ב

חשיב קמי קודשא בריך הוא, ובגין דאיהו אקריב קרבנא לקודשא בריך הוא, כתיב (שם) ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה לפני האלהי"ם, לפני האלהי"ם דייקא, מכאן אוליפנא, דכל מאן דאקריב קרבנא ברעותא דלבא, קודשא בריך הוא אזדמן לקבליה. תא חזי,

קרבנא דמסכנא חשיב קמי קודשא בריך הוא, דהא הוא קריב תרי קרבנין לקמיה, חד חלביה ודמיה, וחד ההוא דקריב, דהא לית ליה למיכל, והוא אייתי קרבנא, קרבנא דעני קליל מכלא, תרין תורין או תרי בני יונה, ואי לאו, זעיר קמחא, ומתכפר ביה, ובההיא שעתא מכריזין ואמרי (תהלים כב כה) כי לא בזה ולא שקץ ענות עני, כל כך למה, בגין דקרבנא דעני עדיף מכלא, דהא הוא גרים לי למהוי בעדביה דקודשא בריך הוא, הוא גרים לי למהוי בחולקא דאורייתא, בגין כך פליגנא כל נכסי (ס"א פליגנא נכסי, פלגא) למסכני, דהא אינון גרמו לי כולי האי. כמה דמסכנא ארתח חלביה ודמיה, כך ההוא קמחא מרתחין ליה במשח רבות, והכא אוליפנא, דאפילו כל בר נש מקריב האי מנחה על המחבת ומנחת מרחשת, בגין דכמה דחטאה ארתח חלביה ודמיה באשא דיצר הרע, וכל שייפוי רתחי באשא, כך קרבנא דא כהאי גוונא ממש, ועיקרא דקרבנא כגוונא דחטאה, ולקרבא קמי קודשא בריך הוא רעותא דלביה ורוחיה ונפשיה, דהאי חביבא מן כלא קמיה. זכאה חולקיהון דצדיקייא, דאינון מקרבין בכל יומא ויומא האי קרבנא לקמי קודשא בריך הוא, ומאי איהו גרמייהו ונפשייהו דמקרבין קמיה, ואנא בעינא לקרבא האי קרבנא (ממש), ודא בעי קודשא בריך הוא מבר נש בהאי עלמא, ועם כל דא קרבנא דכלא (ס"א ממש) עדיף, בגין דיתברכון עלמין כלהו. תו פתח ואמר, (תהלים קלה כא) ברוך יהו"ה מציון שוכן ירושלם הללויה, וכי מציון הוא ברוך, והא מנהרא עמיקא עלאה איהו ברוך. אלא ברוך יהו"ה, כד נהיר סיהרא מנהירו דשמשא, ומתקרבי דא בדא, ולא עדיאו נהורא דא מן דא, ולזמנין דסיהרא אתקרי בשמא דמלכא, כמה דאיהו איקרי יהו"ה, כך היא נקראת יהו"ה, כמה דאת אמר (בראשית יט כד) ויהו"ה המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת יהו"ה מן השמים, ולא דא בלחודוהי, אלא אפילו חד שליחא, לזמנין (ממש) אתקרי בשמא דמלכא. דבר אחר, ברוך יהו"ה מציון, מאן אתר אשתמודע דקודשא בריך הוא הוא ברוך, הדר ואמר מציון, דמציון אשתמודע דהוא ברוך, מאי טעמא, בגין דכתיב (תהלים קלג ג) כי שם צוה יהו"ה את הברכה וגו'. אמר ליה רבי ייסא, זכאה חולקך דזכית לכולי האי, זכאין אינון דמשתדלין באורייתא, דכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו אחיד בקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב, (דברים ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום:

אם זבח שלמים קרבנו, רבי יהודה פתח, (בראשית א ו) ויאמר אלהי"ם יהי רקיע בתוך המים וגו', תא חזי, בשעתא דברא קודשא בריך הוא עלמא, ברא שבעה רקיעין לעילא, ברא שבעה ארצות לתתא, שבעה ימים, שבעה נהרות, שבעה יומין, שבעה שבועות, שבעה שנים, שבעה פעמים, שבעה אלפי שנין דהוי עלמא, קודשא בריך הוא בשביעאה דכלא, שבעה שחקים (ס"א רקיעין) לעילא, בכל חד וחד כוכבים ומזלות ושמשים דמשמשין בכל רקיעא ורקיעא, ובכלהו מאלין, רתיכין אלין על אלין, לקבלא עלייהו עול מלכותא דמאריהון. ובכלהו רקיעין אית רתיכין ושמשין משניין דא מן דא אלין על אלין, מנהון בשית גדפין, ומנהון בארבע גדפין, מנהון בארבע פנים, ומנהון בתרין פנים, ומנהון בחד, מנהון אשא דלהיט, מנהון מייא, מנהון רוחא, הדא הוא דכתיב (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט. וכלהו רקיעין אלין על אלין כגדלי בצלים, אלין לתתא ואלין לעילא, וכל רקיעא ורקיעא אזלא ורעשא מאימתא דמאריהון, על פומיה נטלין ועל פומיה קיימין, ועילא מכלהו קודשא בריך הוא, דנטיל כלא בחיליה ותוקפיה. כגוונא דא, שבעה ארצות לתתא, וכלהו בישובא, בר

זוהר חלק ג דף י/א

דאלין עלאין ואלין תתאין, וארץ ישראל עלאה מכלא וירושלם עלאה מכל ישובא. וחברנא יתבי דרומא, חמו בספרי קדמאי, ובספרא דאדם, דהכי מחלק כל אינון ארצות, דכלהו משתכחי לתתא, כגוונא דאינון רקיעין דלעילא, אלין על אלין, ואלין על אלין, ובין כל ארעא וארעא רקיע

דמפריש בין דא לדא, ועל דא כלהו ארצות פרישן בשמהן, ובינייהו גן עדן וגיהנם, ואית בינייהו בריין משניין אלין מן אלין, כגוונא דלעילא, מנהון בתרין אנפין, ומנהון בארבע ומנהון בחד, וחיוזו דאלין לאו כאלין. ואי תימא, הא כל בני עלמא מאדם נפקו, (לאו הכי דלא), וכי נחית אדם הראשון לכלהו ארצות ואוליד בנין, וכמה נשין הוו ליה, אלא אדם לא אשתכח אלא בהאי עלמא עלאה מכלהו דאקרי תבל כדאמרינן, דכתיב (משלי ח לא) משחקת בתבל ארצו, והאי תבל אחידא ברקיע דלעילא, ואתאחידא בשמא עלאה, הדא הוא דכתיב (תהלים ט ט) והוא ישפוט תבל בצדק, בצדק ודאי, בגין כך בנוי דאדם אשתכחו בהאי ארעא עלאה דאקרי תבל, ואינון עלאין על כלא, כגוונא דלעילא. מאי טעמא, כמה דלעילא לכלהו רקיעים אית רקיע עלאה מכלהו, ולעילא אשתכח כסא דקב"ה, כמה דאת אמר (יחזקאל א י) כמראה אבן ספיר דמות כסא, ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, אוף הכא בהאי תבל אשתכח מלכא דכלא, ומאן איהו, אדם, מה דלא אשתכח בכלהו תתאין. ואינון תתאין מאן אתו, אלא מקסטורא (נ"א מקטורא) דארעא, וסיועא דרקיעא דלעילא, נפקין בריין משניין אלין מן אלין, מנהון בלבושין מנהון בקליפין, כאלין תולעין דמשתכחי בארעא, מנהון בקליפין סומקין אוכמין חירורין, ומנהון מכל גוונין, כך כל בריין כגוונא דא, ולא אשתכחו בקיומא בר עשר שנין (או יתיר, ס"א מעט או פחות מעט). ובספרא דרב המנונא סבא פריש יתיר, דהא כל ישובא מתגלגלא בעיגולא ככדור, אלין לתתא ואלין לעילא, וכל אינון בריין משניין בחזווייהו, משינויא דאוריא, כפום כל אתר ואתר, וקיימין בקיומייהו כשאר בני נשא. ועל דא אית אתר בישובא, כד נהיר לאלין חשיך לאלין, לאלין ימא ואלין ליליא, ואית אתר דכוליה ימא, ולא אשתכח ביה ליליא בר בשעתא חדא זעירא. והאי דאמר בספרי קדמאי ובספרא דאדם הראשון הכי הוא, דהכי כתיב (תהלים קלט יד) אודך על כי נוראות נפילתי נפלאים מעשיך, וכתביב (שם קד כד) מה רבו מעשיך ה', ועל דא כלא שפיר, ורזא דא אתמסר למאריהון דחכמתא, ולא למפלגי תחומין, בגין דאיהו רזא עמיקא דאורייתא. כגוונא דא אית בימא, דאית ביה כמה בריין משניין דא מן דא, הדא הוא דכתיב (שם כה) זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות שם אניות יהלכון, לויתן וגו', וכלא תליא דא בדא, (ומתקשרא דא בדא), וכלא כגוונא דלעילא, ובכלהו עלמין לא שלטא בכלא בר אדם, וקב"ה עליה. רבי נהורא סבא פריש לימא רבא, ואתרגיש ימא ואתאבידו כל אינון דהוו בארעא, ואתרחיש ליה ניסא, ונחת בשבילין ידיען בלבא דימא, ונפק תחות ימא לישובא חדא, וחמא מאינון בריין כלהו זעירין, והוו מצלי צלותא, ולא ידע מאי קא אמרי, אתרחיש ליה ניסא וסליק, אמר זכאין אינון צדיקיא דמשתדלי באורייתא, וידעין סתימין דרוי עלאי, ווי לאינון דאפליגו על מליהון ולא מהימני. מההוא יומא כד הוה אתי לבי רב, ואמרי מלתא דאורייתא, הוה בכי, אמרי ליה אמאי קא בכית, אמר לון בגין דעברנא על מהימנותא דמלי דרבנן, ומסתפינא מדינא דההוא עלמא. ויאמר אלהי"ם יהי רקיע בתוך המים (בראשית א ו) רבי יהודה אמר, אלמלא ההוא רקיעא דאפריש בין מיין עלאי לתתאי, הוה פליגו בעלמא מנייהו, אבל

זוהר חלק ג דף י/ב

האי רקיע עביד שלמא בינייהו, ועלמא לא מתקיימא אלא על שלום. תא חזי, קב"ה אקרי שלום, הוא שלום, ושמיא שלום, ואתקשר כלא בשלום. רבי אבא אמר, חמינא דהאי שמא קדישא עלאה כלא הוא שלום, וכלא חד, וארחן מתפרשן להאי סטרא ולהאי סטרא. (ס"א כאן חסר התחלת המאמר) יו"ד דשמא קדישא אתקשר בתלת קשרין, בגין דא, האי י' קוצא חד לעילא, וקוצא חד לתתא, וחד באמצעיתא, בגין דתלת קשרין אשתלשלו (נ"א אתקשרו) בה, חד קוצא לעילא כתרא עלאה, דהוא עלאה מכל עלאין, רישא דכל רישין, והוא קאים על כלא. חד קוצא באמצעיתא, דהוא רישא אחרא, בגין דתלת רישין הוו, וכל חד וחד רישא בלחודוי, ועל דא קוצא דאמצעיתא

דא הוא רישא אחרא, דנפיק מקוצא דלעילא, והוא רישא לכל שאר רישין, לאתבנאה שמא קדישא, והאי רישא סתימא דכלא. רישא אחרא תתאה, הוא רישא לאשקאה לגנתא, והוא מבוע דמיין, דכל נטיען אשתקיין מניה, ודא הוא י' בתלת קשרין, ועל דא שלשלת איקרי, כהאי שלשלת דאתקשר דא בדא, וכלא חד. תאנא בספרא דחנוך, בשעתא דאחזיאו ליה חכמתא דרזין עלאין, וחמא אילנא דגנתא דעדן, אחזיו ליה חכמתא ברזא עלאה, וחמא דכלהו עלמין הוו מתקשראן דא בדא, שאיל לון על מה קיימין, אמרו ליה על י' קיימי כלהו, ומניה אתבניאו ואשתלשלו (נ"א אתבריאוו ואשתכללו), דכתיב (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית, וחמא דכלהו מזדעזעו מדחילו דמאריהון, ועל שמיה אתקרון כלהו. ובספרא דשלמה מלכא אמר, מטון די בקטפורה דתלתא, דכלילן בקוטפא דגופיה, חד דחילו (ס"א שלימו) דכלא, וחד סתים שבילין, חד נהר עמיקא. לבתר פריט באתוון, (דאלפא) ביתא בשכלוליה יו"ד ה"א, בניינא דכולא, (חד סתים שבילין, וחד נהר עמיקא לכל), שלימו דשמא קדישא, י' רישא דכלא, אב לכלא, ו' בן דאוליד ונפק מניה, ומניה אשתכח ד', בת, מטרוניתא, דכל דינין (ס"א דיינין) בידהא אשתכחו, טמירא בכלהו עלמין, (ס"א עלאין נפקין, ועלאין ותתאין), דעלאין נפקין, ותתאין מנה אתזני, הא יו"ד שלימו דכלא, ושמא קדישא אשתכלל ביה, ואשתכח סתים בגויה. לבתר, יו"ד אפיק כלא ושלשל כלא, בקשורא חדא דא בדא, והא אוקמיה בוצינא קדישא, י' אפיק ההוא נהר, דכתיב ביה (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, (ד"א ל"ג כגוונא) דא ה' רזא דבינה, והיא אימא עלאה. וההוא נהר אפיק תרין בנין כמה דאתמר, ומנה אתזנו, לבתר נפקין תרין בנין, וברתא אתזנת מבן דא ו', הא בן האי מלכא דשלמא כלא דיליה, רזא דתפארת, ולבתר אשתכח ה' דאתזנת מן ו', והא אוקמוה, (ס"א לבתר נפקין תרין, ברא וברתא ו"ה, האי ברא מלכא דשלמא כלא דיליה, והאי ה' ברתא אתזנת מן ו', והא אוקמוה). אשתכח די עיקרא ושרשא ושלמו דכלא, הדא הוא דכתיב (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית. תנן, עשרה שמות אשתכללו ונפקו מהאי יו"ד, י' דהיא עשיראה דאתוון, וכלהו אעיל לון לההוא נהר קדישא כד אתעברא, ועשרה שמהן כלהו סתימין בחד, וכלהו סתימין בל', י' כליל לון, י' אפיק לון, הוא אב לכלא, אב לאבהן. מניה נפקו (ביה עשר תבין) ו"ד, רמז לעשרה בחשבון, אתוון יו"ד כליל לון ו"ד, (ס"א יו"ד) שלימו דכלא, ו"ד דכר ונוקבא, דו קריינן לון תרין, ועל דא אדם דו פרצופין אתברי, ואינון פרצופין דכר ונוקבא, הוו כגוונא דלעילא. ו"ד מעילא לתתא, ד"ו מתתא לעילא, וכלא חד מלה, י"ג מכילין תליין ביה, ועל דא יו"ד כליל ו"ד כמה דאתמר, והא אוקמוה. ותא חזי עשרה שמהן אינון לקבל עשר אתוון, ובספרא דרב המנונא סבא, תמניא אינון, ותרין דרגין לקבל תרין רקיעין, ומשתניין שמהן, עשרה ותשעה ותמניא ושביעאה. קדמאה י"ה, בגין די כליל ה', וה' נפקא מן י', בגין כך חכמה י"ה אקרי. תנינא יהו"ה דאקרי אלהי"ם, בגין דההוא נהר רחמי, ובגין דדינין מתערי מניה, (נפקו אלהי"ם) אתוון דרחמי כתיב, ונקוד אלהי"ם, ולא אלהי"ם דינא.

זוהר חלק ג דף יא/א

תליתאה א"ל, והוא גדולה, והוא אקרי הא"ל הגדול. רביעאה אלהי"ם, דדינין ביה אתערן, והוא דינא תקיפא. חמישאה יהו"ה, כללא דכל שלימו דמהימנותא, ודא הוא רחמי בשלימו, ודא הוא תפארת. שתיתאה ושביעאה צבאות אקרון. תמינאה א"ל חי, כמה דאת אמר (תהלים קלג ג) כי שם צוה יהו"ה את הברכה חיים וגו', ודא צדיק דכל חיים נפקין מתמן, ואקרי יהו"ה, כמה דאת אמר (שם יא ה) יהו"ה צדיק יבחן, ודא היא ו' זעירא דשמא קדישא, בגין כך ו"ו ווי"ן תרין. תשיעאה אדני", ודא מלכות קדישא, דדינין נפקין מתמן לעלמא, ודא הוא כתרא בתראה דכלהו שמהן. ושם אהי"ה כללא וסתימא דקדמיתא, ודא הוא כתרא עלאה, רישא דכל רישין, שמיה סתים ולא אתגליא ואתמר. ובספרא דאגדתא עשר שמהן כתיבן בגוונא אחרא, ואנא לא תנינא הכי:

רבי אבא פתח (שיר ד) עורי צפון ובאי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו, עורי צפון, אלין עולות דנשחטות בצפון, בגין דאינון מחשבות בצפוני לבא, ובאתר דדינא, בגין דמחשבה אשתכח בליליא, בזמנא דדינא אשתכח, רוח צפון מנשבא בפלגותא דליליא, כד מתערי אנשי, וכנור דדוד מנגן מאליו, ומחשבתן דבני נשא מתערי. ובאי תימן, אלין שלמים דנשחטין בדרום, בגין דאינון שלמא דכלא, שלמא דעלאי ודתתאי, ואלין שלימו דסטרי עלמא, שלימו דכלא מסטרא דמהימנותא. ושלמים, בגין דאינון שלמא דכלא, בעלים אכלין מנייהו ומתהניין מנייהו, דהא שלמא הוא ליה ולכל עלמא בדרגא חדא, חטאות ואשמות נאכלין לכהני, בגין דאינון זמינין לכפרא עלייהו, ולאעברא חובייהו, ומכל קרבני לא חביבין קמי קודשא בריך הוא כמו שלמים, בגין דאשתכח שלמא בעלאי ותתאי. ועילא מכלהו קטרת, דאיהו שלים מכלא, ולא אתיא לא על חטא ולא על אשם ולא על עון, אלא על שמחה, כמה דאת אמר (משלי כז ט) שמן וקטרת ישמח לב, והא אוקמוה, ועל דא קטרת לא מתקרב אלא בזמנא דשמן מתקרב, הדא הוא דכתיב, (שמות ל ז) והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה, וכתיב (שם ח) ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה, בגין דישתכחו שמן וקטרת כחדא. תא חזי, שלמים בכלא הוא שלמא, וקטטא וקטרוגא לא אתער בעלמא, אבל קטרת קשיר קשירו דמהימנותא. רבי אלעזר אמר, כלהו עשרה שמהן כתיבי, ואנן תנינן. קדמאה אהיה דא סתימא עלאה, כמאן דאמר אנא מאן דאנא, ולא אתיידע מאן הוא, לבתר אשר אהיה, אנא דזמין לאתגליא באינון כתרין (אחרנין), דהא בקדמיתא סתים, ולבית שרי לאתגליא, עד דמטי לגלוייא דשמא (ס"א דשלימו) קדישא. וכך כתיב במשה, אהיה בקדמיתא סתימו דכלא, אנא הוא מאן דאנא, לבתר אשר אהיה, אנא זמין לאתגליא, לבתר אהיה בתראה, ודא כד אימא מתעברא, ועדיין הוא סתים, אימתי אתגליא, בזמנא דכתיב (שמות ג טז) לך ואספת את זקני ישראל, ואמרת אליהם יהו"ה אלהי"י אבותיכם וגו', דא שלימו דכלא, והכא הוא גלוייא וקשורא דשמא קדישא, בגין כך קדמאה דכלא אהיה. תנינא י"ה, בגין דחכמה אפיק ה' וסתים ביה, ולא אתפרשא לעלמין מניה, והא אוקמוה, דכתיב (בראשית ב ז) ונהר יוצא מעדן, כהאי גוונא ה', (לעשות ציור), והכי אוליפנא מאבא, י' כמה דאתמר. לבתר יה, דלא מתפרשן לעלמין, י' אפיק ה' כהאי גוונא, ה' (ציור) הרי י' וההוא נהר דנפיק מניה ואתמשך מניה. ולתתא תרין בנין דנפקין מנייהו, מסטרא דאבא י' נפיק בן, דהא אחיד ביה בי', ואחיד בההוא נהר, ומסטרא דאימא נפקת בת, דאיהו נהר תתאה. והאי בן אתמשך לבתר ונפיק מנייהו,

זוהר חלק ג דף יא/ב

והוא ו', ודא ירית לאבא ולאימא, ואתקשר ביה מהימנותא דכלא, ומניה אתזנת ברתא, מההוא ירותא דאיהו ירית. ועל דא בעי למכתב שמא קדישא, י' בקדמיתא, קוצא חד לעילא, וקוצא חד באמצעיתא, וקוצא חד לתתא, והא אתמר. לבתר י"ה דלא מתפרשן דא מן דא לעלמין, כגוונא דא ה' (ציור) בגין דישתכחו תרווייהו בשלימו דכלא, אב ואם בן ובת, כגוונא דא י"ה (ס"א ו"ה), הרי לך כל שלימו דמהימנותא. לבתר אתפשט מהימנותא, ונפקין תרין בנין מכללא חד, בארחייהו, בן נפיק מתרווייהו, והוא ו' דשמא קדישא, בת נפקת מסטרא דאימא, והיא ה' בתראה דשמא קדישא, ולא אשתלימת אלא עם ו', בגין דמניה אתזנת. ועל דא בעי למכתב ו' ולבית ה', כגוונא דא ה' (ציור) הרי ו' וההוא אתפשטותא דנפיק מניה, כגוונא דההוא נהר דנפיק מן י', בגין דמניה אתזנת, ו' הרי בן דנפיק מניה לתתא. והא מלין אלין אוקים לון אבא, והא אתמרו, ואנא כד מטינא למלין אלין אימא לון, בגין דפקדונא דאבא הכי. והכי בעי בר נש לאזדהרא בשמא קדישא, דיכתוב שמא קדישא כגוונא דא, ודא איהו כדקא חזי, ואי לאו לא אקרי שמא קדישא, ואקרי פגים, ומאן דפגים שמא קדישא, טב ליה דלא אתברי. תליתאה יהו"ה דאקרי אלהי"ם, כמה דאתמר, רחמי ונפיק מניה דינא, ודא הוא ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן. רביעאה א"ל גדול,

והא אתמר, ודא גדולה. חמישאה אלהי"ם, ובכל אתר הוא גבורה. שתיתאה יהו"ה רחמי, שלימו דכלא, עקרא דכלא, קשרא די מהימנותא, אחיד לכל סטרין, ודא תפארת ישראל. שביעאה ותמינאה צבאות. ועל דא יהו"ה קריב בכלא, אחיד בכל סטרין, לזמנין יהו"ה אלהי"ם, דהא קריבין אינון תפארת לגבי גבורה, לזמנין יהו"ה צבאות, דהא קריבין אינון תפארת לגבי נצח והוד דאקרון צבאות. והא אתמר דאשתמודען מילי נביאי מהימני מפומייהו, כד אמרי כה אמר יהו"ה אלהי"ם, וכד אמרי כה אמר יהו"ה צבאות, והווי ידעין מאן אתר אתיין מלין. תשיעאה (נ"א א"ל) שדי, דאמר לעלמא די, דהא די ספוקא הוא, וספוקא לא אתי לעלמא אלא מן צדיק דאיהו יסוד עולם, דאמר לעולם די. עשיראה אדנ"י, דהא דינא דמלכותא דינא ודאי, והאי לאגחא קריבין דמלכא בעלמא, ודא גבורה תתאה, ודא איהו צדק. ואלין אינון עשרה שמהו, דקודשא בריך הוא אקרי בהו, מתקשרן דא בדא ביחודא שלים, ואלין אינון כתרין קדישין דמלכא, דהוא אשתמודע בהו, ואינון שמיה והוא אינון. וכד מתקשרן כלהו כחדא על ריחא דקטרת, כדין אקרי קטרת קשורא, דמתקשרין כחדא, זכאה חולקיהו דצדיקייא דידיעין ארחין דאורייתא, וידעין לאשתמודעא ביקרא דמאריהו, עלייהו כתיב (ישעיה סו יח) ובאו וראו את כבודי:

ואם זבח שלמים קרבנו, רבי שמעון אומר, כתיב (במדבר ז פו) עשרה עשרה הכף בשקל הקדש, עשרה עשרה למאי קא אתיא, אלא עשרה למעשה בראשית, ועשרה למתן תורה. עשרה מאמרות במעשה בראשית, ועשרה מאמרות במתן תורה, במאי קא מיירי, בגין דעלמא לא אתברי אלא בגין אורייתא, וכל זמנא דישראל מתעסקי באורייתא, עלמא מתקיימא, וכל זמנא דישראל מתבטלי מאורייתא, מה כתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת. תא חזי, עשרה מאמרות למעשה בראשית, כדתנן בעשרה מאמרות נברא העולם, עשרה מאמרות למתן תורה, אלו עשרת הדברות. כתיב (שמות כ ב) אנכי יהו"ה אלקיך, וכתיב במעשה בראשית (בראשית א ג) יהי אור ויהי אור, דא מהימנותא דקודשא בריך הוא

זוהר חלק ג דף יב/א

אור אקרי, דכתיב (תהלים כז א) יהו"ה אורי וישעי ממי אירא וגו'. כתיב (שמות כ ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, וכתיב במעשה בראשית (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים וגו', יהי רקיע אלין ישראל, דאינון חולקא דקודשא בריך הוא, דאחדין בהווא אתרא דאקרי שמים, והיינו רזא, דזמנא חדא שאל רבי ייסא סבא לרבי אלעאי, אמר הא שאר עמין יהב לון קודשא בריך הוא לרברבין ממנן שליטין, ישראל באן אתר יהב לון, שלח ליה (שם יז) ויתן אתם אלהי"ם ברקיע השמים, ושפיר שלח ליה. בתוך המים, בין מלולי אורייתא, ויהי מבדיל בין מים למים, בין קודשא בריך הוא דאקרי באר מים חיים, ובין עבודה זרה דאקרי (ירמיה ב יג) בורות נשברים וגו', דאינון מים המרים, מים עכורין מכונסים סרוחים ומטונפים, ועל דא ישראל קדושין מבדילין בין מים למים. כתיב (שמות כ ז) לא תשא את שם יהו"ה אלהי"ך לשוא, וכתיב במעשה בראשית (בראשית א ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, תא חזי, כל מאן דאומי בשמא קדישא לשקרא, כאילו פריש אימא מאתרה לעילא, וכתרין קדישין לא מתיישי בדוכתייהו, כמה דאת אמר (משלי טז כח) ונרגן מפריד אלוף, ואין אלוף אלא קודשא בריך הוא, וכתיב (שם) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, לא תשוו פרודא בגין אומאה דשקרא, אל מקום אחד כדקא חזי, באתר דקשוט, ולא באתר אחרא לשקרא, ומאי שקרא הוא, דאזלין מיא לאתר אחרא דלאו איהו דיליה. כתיב (שמות כ ח) זכור את יום השבת לקדשו, וכתיב במעשה בראשית (בראשית א יא) תדשא הארץ דשא עשב, אימתי אתרביאת ארעא קדישא ואתעטרת בעטרהא, הוי אומר ביום השבת, דהא כדין אתחברת כלה (נ"א מטרוניתא) במלכא, לאפקא דשאין וברכאן לעלמא. כתיב (שמות כ יב) כבד את אביך ואת אמך, וכתיב במעשה בראשית (בראשית א יד) יהי מארת

ברקיע השמים, מאי קא מיירי, אלא אלין מאורות דא הוא אביך ואמך, אביך דא שמשא, אמך דא סיהרא, ואין שמשא אלא קודשא בריך הוא, דכתיב (תהלים פד יב) כי שמש ומגן יהו"ה אלהי"ם, ולית סיהרא אלא כנסת ישראל, דכתיב (ישעיה ס כ) וירחך לא יאסף, ועל דא כלא חד. כתיב (שמות כ יג) לא תרצה, וכתיב במעשה בראשית (בראשית א כ) ישרצו המים שרץ נפש חיה, ואנת לא תקטול בר נש דאקרי הכי, דכתיב (שם ב ז) ויהי האדם לנפש חיה, ולא תהוו כדגים הללו דרברבי בלע לזוטרי. כתיב (שמות כ יג) לא תנאף, וכתיב במעשה בראשית (בראשית כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה, מכאן אוליפנא, דלא ישקר בר נש באנתו אחרא דלאו איהי בת זוגיה, ועל דא כתיב תוצא הארץ נפש חיה למינה, דלא תוליד אתתא אלא ממינה, ומאן איהו מינה, דא בן זוגה. כתיב (שמות שם) לא תגנוב, וכתיב במעשה בראשית (בראשית א כט) ויאמר אלהי"ם הנה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע, מאי דיהבית לכו ואפקידת לכו, יהא לכו, ולא תגנובו מה דהוא מאחרא. כתיב (שמות שם) לא תענה ברעך עד שקר, וכתיב במעשה בראשית (בראשית א כו) ויאמר אלהי"ם נעשה אדם בצלמנו, מאן דהוא בדיוקנא דמלכא לא תסהיד בו שקר, ומאן דאסהיד שקר בחבריה, כאילו אסהיד לעילא. כתיב (שמות כ יד) לא תחמוד אשת רעך, וכתיב במעשה בראשית (בראשית ב יח) לא טוב היות האדם לבדו וגו', הא בת זוגך לקבלך, ועל דא לא תחמוד אשת רעך. והיינו עשרה מאמרות למעשה בראשית, ועשרה מאמרות למתן תורה, והיינו דכתיב (במדבר ז פו) עשרה עשרה הכף בשקל הקדש, אתקלו כחדא בשקולא חדא, ובגין כך קאים עלמא ואשתכח ביה שלמא. ועל דא ואם זבח שלמים קרבנו, לקיימא עלמא בשלמא, ולא עוד אלא דמכפר על מצות עשה ועל מצות לא תעשה, בגין לאטלא שלום על כלא. כתיב (איוב כה ב) המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו, האי קרא אוקמוה חברייא, אבל המשל דא

זוהר חלק ג דף יב/ב

אברהם, דכתיב ביה (בראשית כג ו) נשיא אלהי"ם אתה בתוכנו, וכתיב (שם יב ב) ואברכך ואגדלה שמך, ופחד דא יצחק, דכתיב (שם לא מב) ופחד יצחק היה לי, עושה שלום במרומיו דא יעקב, דכתיב (מיכה ז כ) תתן אמת ליעקב, וכתיב (זכריה ח יט) והאמת והשלום אהבו, דאמת ושלום קשיר דא בדא. ועל דא הוא שלימותא דכלא, ושלמים שלימותא הוא, ושלמא דכלא, ומאן דאקריב שלמים, אסגי שלמא בעלמא, יעקב איהו עביד שלום כמה דאמרן, בגין דאחיד להאי ולהאי, ושלמים אחידן במצות עשה ובמצות לא תעשה, בהאי סטרא ובהאי סטרא, ועל דא אקרי שלמים, ורזא דמלה דכתיב (בראשית כה כז) ויעקב איש תם, גבר שלים, שלים לעילא ושלים לתתא. דבר אחר, המשל דא מיכאל, ופחד דא גבריאל, דא יסודא דיליה ממיא, ודא יסודא דיליה מאשא, וקודשא בריך הוא עביד שלמא בינייהו, דכתיב עושה שלום במרומיו. רבי אחא אמר כתיב (ויקרא ז יב) אם על תודה יקריבנו, והקריב על זבח התודה וגו', מאי קא מיירי, כמה דאת אמר (שם ה ה) והתודה אשר חטא עליה, עליה דייקא, ועל דא חלת מצות וגו', וחלות מצות הא אוקמוה, ועל מה אתיא, מצת וחלת כתיב חסר, בגין דחטא עליה. תאני רבי חייא, כתיב על זבח תודת שלמיו, דא שלימו דכלא, שלמיו תרי, תודה אתידע, אמר ליה רבי יהודה, תודה ידיע, שלמיו מהו תרי, אמר ליה תרי ווין, ו' ו', דהיינו שלמיו, שלמא דכלא. אמר רבי יצחק, תודת שלמיו, דאטיל שלמא בכלא, ואתער רחמי בכלהו עלמין. תודת שלמיו, רבי יוסי אמר, הא דאמר רבי חייא שפיר, דכנסת ישראל אתברכא מאינון תרי דאינון שלמא דכלא. רבי יוסי אמר, לחם חמץ הא ידיע, והא אתמר כמה דהוה חטאה, כך הוה מקרב בהווא גוונא ממש. תא חזי, חלת מצת חסר כמה דאתמר, בלולות בשמן ורקיקי מצות משוחים בשמן, למאי קא רמיזא, אמר רבי שמעון, הני אינון (בראשית ג כד) להט חרוב המתהפכת וגו', בגין דכלהו אתמנן על ארחייהו דבני נשא, על אינון דעברין על פקודי אורייתא, ועל דא כולא סלת בלולה בשמן, לאמשכא משח

רבות מאתר עלאה לתתא, ויתברכון כלהו כחדא מההוא משח רבות קודשא. ודא הוא יין לנסך, והא אוקימנא רביעית ההין, ובאתר חד תלי יין ושמן ומים לנסך, והא אוקימנא מלי, מים לאשקאה גנתא וכל אינון נטיען, ועל דא אית מים ואית מים, יין אית אתר דאיהו טוב, ואית אתר דאיהו לאענשא דאיהו דינא. על דא מאן דחמי יין בחלמיה, אית למאן דאיהו טב, ואית למאן דאיהו דינא, אי תלמיד חכם הוא כתיב (תהלים קד טו) ויין ישמח לבב אנוש, וכתיב (שיר א ב) כי טובים דודיך מיין, ודא הוא יין דמנטרי דחדי לכלהו, ואי לאו (משלי לא ג) תנו שכר לאובד ויין למרי נפש, אית יין אחרא דאיהו דינא, ועל דא יאות לקרבא אלין מלין בקרבניה, בגין דיתעבר דינא ויתער רחמי, אעבר יין ואייתי יין, וכן בכלא. ושמן לא אעדי מקרבניה לעלמין, בר ממנחת קנאות, דכתיב (במדבר ה יא) לא יצוק עליו שמן וגו', דהא הכא לא בעיא רחמי, דהא כלא דינא דכתיב (שם כז) וצבתה בטנה ונפלה ירכה, וכתיב (שם כא) יתן יהו"ה וגו', ועל דא וזאת תורת זבח השלמים, אם על תודה יקריבנו:

רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי יצחק, קמו בפלגות לילא למלעי באורייתא, פתח רבי יצחק ואמר, (תהלים קלד א) הנה ברכו את יהו"ה כל עבדי יהו"ה וגו', האי קרא הא אוקמוה חבריאי, והא אתמר, אבל האי שבחא הוא דכל אינון בני מהימנותא, ומאן אינון בני מהימנותא, אינון דמשתדלי באורייתא, וידעין ליחדא שמא קדישא כדקא יאות, ושבחא דאינון בני מהימנותא, אינון דקיימין בפלגו ליליא למלעי

זוהר חלק ג דף יג/א

באורייתא, ומתדבקו בה בכנסת ישראל, לשבחה ליה לקודשא בריך הוא במלי דאורייתא. תא חזי, בשעתא דבר נש קם בפלגות ליליא למלעי באורייתא, ורוח צפון אתער בפלגות ליליא, והיא אילתא קיימא ומשבחה ליה לקודשא בריך הוא, ובשעתא דהיא קיימא, כמה אלף וכמה רבבן קיימין עמה בקיומיהו, וכלהו שארין לשבחה למלכא קדישא. ההוא מאן דזכי וקם בפלגות ליליא למלעי באורייתא, קודשא בריך הוא אצית ליה כמה דאוקמוה, דכתיב (שיר ח יב) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני, וכל אינון אוכלוסין לעילא, וכל בני תושבחתא דמזמרין למאריהו, כלהו משתככי בגין תושבחתא דאינון דלעו באורייתא, ומכרזי ואמרי (תהלים קלד א) הנה ברכו את יהו"ה כל עבדי יהו"ה, אתון ברכו את יהו"ה, אתון שבחו למלכא קדישא, אתון אעטרו ליה למלכא. והיא אילתא מתעטרא ביה בההוא בר נש, וקמת קמי מלכא, ואמרת, חמי במאי ברא אתינא לקמך, במאי ברא אתערנא לגבך, ומאן אינון דשבחה כלא דלהו קמי מלכא, הדר ואמר העומדים בבית יהו"ה בלילות, אלין אקרון עבדי יהו"ה, אלין אתחזון לברכא למלכא, וברכתא דלהו ברכתא, הדא הוא דכתיב (שם ב) שאו ידיכם קדש וברכו את יהו"ה וגו', אתון אתחזון דמלכא קדישא יתברך על ידיכו, וברכתא דעל ידיכו ברכתא היא. שאו ידיכם קדש, מהו קדש, אתר עלאה דמבועא דנחלא עמיקא נפיק מיניה, דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות, ועדן הוא דאקרי קדש עלאה, בגין כך שאו ידיכם קדש. ובר נש דעביד כן וזכי להאי, מאי קא מכרזי עליה (תהלים קכח ה), יברכך יהו"ה מציון, את תברך לקודשא בריך הוא, מאתר דאקרי קדש עלאה, והוא יברך לך מאתר דאקרי ציון, דאת ומטרוניתא תתברכון כחדא, כמה דזווגא דילכון הוה כחדא לשבחה למלכא, כך מההוא אתר דמתברכא כנסת ישראל, מההוא אתר יזמין לך ברכאן, הדא הוא דכתיב, יברכך יהו"ה מציון. (ולא עוד, אלא) (שם) וראה בטוב ירושלם, מאן הוא טוב ירושלם, אינון ברכאן דנפקא לה ממלכא, על ידא דההוא דרגא קדישא דצדיק, ועל דא יברכך יהו"ה מציון וראה בטוב ירושלם, וכלא חד מלה. (ולא עוד, אלא) (שם) וראה בנים לבניך וגו', וראה בנים לבניך שפיר, מהו שלום על ישראל, מאי קא בעי הכא על ישראל, אלא בגין דאסגי שלמא לעילא, דכד הוא זכי לכולי האי, אסגי שלמא לעילא ותתא,

שלום על ישראל סתם, ושלום שבחא הוא דעלאי ותתאי, שבחא הוא דכל עלמין, ומילי דאורייתא אסגיאו שלמא בעלמא, דכתיב (שם כט יא) יהו"ה עוז לעמו יתן יהו"ה יברך את עמו בשלום:

נפש כי תחטא, רבי יוסי פתח, (שיר ב יז) עד שיפוח היום ונסו הצללים וגו', כמה אית להו לבני נשא לאזדהרא מחוביהון, דלא למחטי קמי מאריהון, דהא בכל יומא ויומא כרוזא נפיק וקארי, אתערו בני עלמא לבייכו לקמי מלכא קדישא, אתערו לאזדהרא מחובייכו, אתערו נשמתא קדישא דיהב בגווייכו מאתר קדישא עלאה. דתנינן, בשעתא דקודשא בריך הוא אפיק נשמתא לנחתא בבני נשא, אסהיד בה בכמה יעודין בכמה קסטורין, בגין לנטרא פקודוי, ולא עוד אלא דאעבר לה באלף ותמניא עלמין לאשתעשעא, ולמחמי בהו יקרא דאינון דמשתדלי באורייתא, (נפקא) וקיימא קמי מלכא בלבוש יקר, בדיוקנא דהאי עלמא, בלבוש יקר עלאה אסתכלת ביקרא דמלכא כל יומא, ואעטר לה בכמה עטרין. בשעתא דמטי זמנא לנחתא לעלמא, עבדת מדורה בגנתא דעדן דארעא תלתין יומין, למחמי יקרא דמאריהון דצדיקייא, וסלקא לאתרהא לעילא, ובתר דא נחתת לעלמא,

זוהר חלק ג דף יג/ב

אעטר לה מלכא קדישא בשבע עטרין, עד דאתת ועאלת בגו גופא דבר נש. וכד איהי בגופא דבר נש, וחבת בהאי עלמא, ואשתדלת בחשוכהא, אורייתא תוהא עלה, ואמרת, ומה כל יקרא דא וכל אשלמותא אשלים לנפשתא מלכא עלאה, והיא חבאת קמיה, נפש כי תחטא, מה דין הוא דתחטא. אמר רבי יוסי, נפש כי תחטא, אהדרנא לקרא עד דיפוח היום, עיטא להאי נפש לאזדהרא מחובהא, ותיתוב לאתדכאה, עד שיפוח היום, עד שלא יפוח יומא דהאי עלמא, וייתי ההוא יומא תקיפא, דיתבע לה מלכא דינא לנפקא מהאי עלמא. ונסו הצללים, דא הוא רזא בין חברייא, דקא אמרי, דבשעתא דמטי זמנא דבר נש לנפקא מן עלמא, צולמא דבר נש אתעבר מניה, הדא הוא דכתיב, עד שיפוח היום, עד דלא ינשוף יומא לנפקא מהאי עלמא, ונסו הצללים, דאתעבר צולמא, יתוב קמיה מאריה. רבי אלעזר אמר, תרין צולמין אית ליה לבר נש כד איהו בקיומיה, חד רברבא וחד זעירא, דכתיב הצללים תרי, וכד משתכחי כחדא, כדין הוא בר נש בקיומיה, ועל דא ונסו הצללים כתיב. כדין בעי בר נש לאסתכלא בעובדוי, ולתקנא לון קמי מאריה, ויודי עלייהו, בגין דקודשא בריך הוא אקרי רחום וחנון, ומקבל לאינון דתבין קמיה. ודא הוא עד שיפוח היום ונסו הצללים, דכיון דאינון צללים מתעברן מיניה, ואיהו תפיס בקולרא, תשובה היא, אבל לא מעליא כל כך כזמנא דקאים איהו בקיומיה, ושלמה מלכא אכריז ואמר, (קהלת יב א) וזכור את בוראך בימי בחורותיך, עד אשר לא יבאו ימי הרעה וגו'. ועל דא, עד שיפוח היום, דבעי בר נש לאתקנא עובדוי, דכד מטון יומוי לאסתלקא מן עלמא, קודשא בריך הוא תוהא עליה ואומר, ונפש כי תחטא, ושמעה קול אלה, והא אומינא לה באומאה דשמי, דלא לשקרא בי, ואסהדית בה כד נחתת לעלמא, והוא עד ודאי, מכמה זמנין דאסהדית בה לנטרא פקודי. בגין כך הואיל ובר נש הוא עד, בשעתא דיתוב קמי מלכא, או ראה או ידע, או ראה אינון חובין דעבד ואסתכל בהו, או ידע בבירורא דמלה דעבר על פקודא דמאריה, אם לא יגיד, אם לא יודי עלייהו קמי מאריה, (מה כתיב) כד יפוק מהאי עלמא, ונשא עונו, וכד ישא עונו, היאך פתחין ליה פתחא, והאיך יקום קמי מאריה, ועל דא נפש כי תחטא כתיב:

נפש כי תחטא, רבי אבא פתח, (תהלים מד יח) כל זאת באתנו ולא שכחנוך ולא שקרנו בבריתך, כל זאת באתנו, כל אלו באו עלינו מבעי ליה, אלא כל דינין דלעילא אתו עלנא, ולא שכחנוך, ולא אנשינא מילולי אורייתך, מכאן אוליפנא, כל מאן דאנשי מילולי אורייתא, ולא בעי למלעי בה, כאלו אנשי לקודשא בריך הוא, דהא אורייתא כולה שמא דקודשא בריך הוא הוי. ולא שקרנו

בבריתך, דכל מאן דמשקר ביה בהאי את קיימא קדישא דרשים ביה, כאלו משקר בשמא דמלכא, בגין דשמא דמלכא אתרשים ביה בבר נש. וקרא אחרא אורי ביה בהאי קרא, דכתיב (שם כא) אם שכחנו שם אלהינו ונפרוש כפינו לאל זר, אם שכחנו שם אלהינו, כמה דאת אמר ולא שכחנוך, (ודא היא אורייתא, דאיהי שם אלהינו), ונפרוש כפינו לאל זר, כמה דאת אמר, ולא שקרנו בבריתך, וכלא חד מלה, מאי שקרא הכא, דפריש כפיו לרשותא אחרא, ומשקר בהאי ברית, ועל דא אורייתא אחידת בהאי, דכל מאן דנטיר האי ברית, כאלו נטיר אורייתא כולה, ומאן דמשקר בהאי, כאלו משקר באורייתא כולה. תא חזי, אברהם עד לא אתגזר, הא לא אתמר דאיהו נטיר אורייתא, כיון דאתגזר, מה כתיב (בראשית כו ה) עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת מצותי חקותי ותורת, וכלא בגין דאתגזר ואתרשים ביה רשימא קדישא, ונטיר ליה כדקא יאות, סליק ליה כאלו נטר אורייתא כולה, יצחק

זוהר חלק ג דף יד/א

אוף הכי כתיב, (שם יז כא) ואת בריתי אקים את יצחק, ועל דא אורייתא אקרי ברית. תא חזי, יוסף בגין דנטיר ליה להאי ברית, ולא בעא לשקרא ביה, זכה ליקרא בהאי עלמא, וליקרא לעלמא דאתי, ולא עוד אלא דקודשא בריך הוא אשרי שמייה בגויה, דכתיב (תהלים פא ו) עדות ביהוסף שמו, וזכה לברכתא דהאי עלמא, ולברכתא דעלמא דאתי. אמר רבי יצחק, כתיב (דברים לג יז) בכור שורו הדר לו וגו', יוסף בגין דנטיר להאי ברית, זכה בשור, דאיהו קדמאה לקרבנא. אמר ליה רבי יהודה, אי הכי אמאי אתברך במלה דאיהי שמאלא, בימינא מבעי ליה, דהא כתיב (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל, אמר ליה, בגין דיגין על חובי דירבעם. אמר ליה, רזא אוליפנא בהאי קרא, דכיון דיוסף נטר ליה להאי ברית, דהאי ברית אחיד בתרין דרגין, ואינון תרין דרגין לעילא בשמהן אתקרון, ואוליפנא בפרשת פרה אדומה, דהאי פרה חד דרגא מאינון תרין דרגין עילאין הוי, וזווגא דפרה שור אקרי, ודא הוא בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו, הדר לו ודאי, ולאן האי כשור דעלמא, אלא וקרני ראם קרניו, קרנא עלאה הוא על כל אחרנין, ועל דא בהם עמים יגנח יחדיו אפסי ארץ. אמר רבי אבא, משמע דכל מאן דנטיר להאי את רשימא קדישא, אינון תרין דרגין עלאין אתקשרן ביה, לנטרא ליה בכלא, ולאעטרא ליה ביקרא עלאה. ועל דא זכה בתרין מלכו, חד הוא וחד בנו, דכיון דשלמה מלכא אתדבק בנשים נכריות, אתיהיב מלכותא לירבעם, ועל דא ברית חביב מכלא. בגין כך אמר רבי שמעון, האי בר נש דאוליד בר, אתקשר בשכינתא, דהיא פתחא דכל פתחין (ס"א והאי רביא דאתגזר אתקשר בשכינתא, דהיא פתחא דכל כתרין) עלאין, פתחא דאתקשר בשמא קדישא. (דאמר רבי שמעון) וההוא דמא דנפיק מההוא רביא, נטיר קמי קודשא בריך הוא, ובשעתא דדינין מתערין בעלמא, אשגח קודשא בריך הוא בההוא דמא, ושזיב עלמא, ובגין כך כתיב, (בראשית יז יב) ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר וגו', וכתיב (תהלים צ י) ואם בגבורות שמנים שנה, וכלא בחד מתקלא סלקא. תאנא בההוא דמא זכי עלמא לאתבסמא בחסד, וקיימין כלהו עלמין, דכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ וגו', אם לא בריתי תינח, יומם ולילה למה. אמר רבי שמעון, תנינן, תרין כתרין אתאחדן כחדא, ואינון פתחא דכל שאר כתרין. ותאנא חד דינא וחד רחמי, ומתבסמאן דא בדא, דכר ונוקבא, (ס"א ותאנא, חד דכר וחד נוקבא, חד דינא וחד רחמי), בסטרא דדכורא שריא חסד, בסטרא דנוקבא שריא דינא, (ובגין כך) חד חוורא וחד סומקא, ובגין לאתבסמא דא בדא (בגין כך) מתקשרן דא בדא. והאי ברית אחיד בהו ביומם ולילה, בדינא וחסד, בדינא בקדמיתא, ולבתר שריא ביה בחסד, ואתבסם בכלא, ודא הוא ברית דאקרי יומם ולילה, דאחיד בתרווייהו. ומאן דזכי לנטרא להאי ברית כדקא יאות, ולא חטי ביה כל יומי, אחיד בהו ביומם ולילה, וזכי לתרין עלמין, עלמא דא ועלמא דאתי. ועל דא אקרי אברהם שלים, דכתיב (בראשית יז א) התהלך לפני והיה תמים, ואימתי אקרי שלים, כד זכה בתרווייהו ביומם ולילה, דכתיב

(תהלים מב ט) יומם יצוה יהו"ה חסדו ובלילה שירה עמי, ותרוייהו אחסין אברהם, ולא אתקיימא ביה חסד בקיומא שלים, עד דאתגזר, כיון דאתגזר אתקיים ביה, וזכה לתרווייהו ואקרי שלים. כמה דתנינן דכתיב (בראשית יח א) והוא יושב פתח האהל כחום היום, פתח האהל דא הוא כתר א עשיראה דמלכא, דאיהו פתחא לכל משכנא קדישא דשאר כתרין, וקרייה דוד מלכא (להאי) פתחא (נ"א צדק), דכתיב (תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק, וכתיב זה השער ליהו"ה. כחום היום, כד נהרא נהירו דחסד חולק עדביה, כמה דיתיב בהאי יתיב בהאי, אימתי אתקיימו ביה, כד אתגזר, ובגין כך אקרי ברית יומם וליילה. תאנא כתיב (שמות יב כג) ופסח יהו"ה על הפתח, ומאי ופסח יהו"ה על הפתח, דשריא על האי פתחא חסד לאתבסמא, ובגין כך ולא יתן המשחית וגו'. אמר רבי אלעזר, הא תנינן, גיורא כד אתגזר ועייל תחות גדפי דשכינתא, אקרי גר צדק ולא יתיר, גר צדק ודאי, זכי למיעל בההוא

זוהר חלק ג דף יד/ב

כתרא דצדק, ואת אמרת יומם וליילה, דזכו לתרווייהו. אמר ליה רבי שמעון, אלעזר ברי, לא דמי מאן דאתי משרשא קדישא ומגזעא דקשוט, למאן דאתי מגזעא בישא ומשרשא דגעלי בישין תקיפין, בישראל כתיב בהו, (ירמיה ב כא) ואנכי נטעתוך שורק כלה זרע אמת, באומות כתיב, (יחזקאל כג כה) אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם. ובגין כך ישראל קדישין זרעא דקשוט, גזעא דאתבסמו בטורא דסיני, ואתפסק מנייהו כל זוהמא, כלהו מתבסמין, וכלהו עיילי בקיימא קדישא דיומם וליילה, למהוי שלמים בכלא, אבל באומות קשיא למעבר מנייהו זוהמא, ואפילו עד תלת דרין, ובגין כך תנינן טוב שבגויים וכו', ובגין כך גר צדק ודאי. דאמר רב המנונא סבא, אומות עד לא אתגזרו שריין בכתרין תתאין דלא קדישין, ורוח מסאבא שריא עלייהו, כיון דאתגזרו ואתגזרו, שריין בכתר קדישא (דשכינתא), דשריא על שאר כתרין תתאין, ורוחא קדישא שריא עלייהו, אבל ישראל קדישין בני קדישין דגזעין ושרשין, ואתבסמו בטורא דסיני, ועאלו במהימנותא שלימתא קדישתא, בשעתא דאתגזר, שריא בכלא, דכתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום:

והיה כי יחטא ואשם, והשיב את הגזלה וגו', רבי יוסי אמר, (ישעיה נד ט) כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח, האי קרא קשיא, כתיב (בראשית ז י) ומי המבול היו על הארץ, וכתיב (שם ט יא) ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול, מי המבול כתיב ולא מי נח, והכא כתיב כי מי נח זאת לי, זאת לי, הם לי מבעי ליה. אלא הכי תאנא, כד זכאין סגיאן בעלמא, קודשא בריך הוא חדי ומשתבח בהו, דתנינן, כד שארי זכאה בעלמא ואשתכח ביה, כביכול אטיל שלמא בעלמא, וכל עלמא מתברכא בגיניה, ואטיל שלמא בפמליא של מעלה. מנא לן, דכתיב (ישעיה כז ה) או יחזיק במעזי יעשה שלום לי, שלום יעשה לי, תרין שלמין אמאי הכא, אלא יעשה שלום לי, דאשרי דכר ונוקבא, שלום יעשה לי דמתברכאן אבהן. מאי איכא בינייהו, אמר רבי יוסי, כד מתברכאן אבהן שלום יעשה לי, דאקדים שלמא בכלא, ובגין כך שלום קדים. יעשה שלום לי, מאי טעמא לא אקדים שלום הכא, אלא בגין דיתעבר חויה דשריא בנוקבא בקדמיתא, וייתי דכורא למשרי באתריה, ובגין כך יעשה אקדים, ולבתר שלום. תאנא, בזמנא דזכאה שארי בעלמא, דינין לא מתערין ולא שלטין בעלמא, משום דההוא בר נש זכאה הוא אות בעלמא, וקודשא בריך הוא בעי ביקריה, ועלמא מתקיים בגיניה. תניא אמר רבי יוסי, בזמנא דבני עלמא אשתכחו חייבין קמי קודשא בריך הוא, ההוא זכאה דאשתכח בעלמא, (בעי) קודשא בריך הוא לאשתעי בהדיה, בגין דיבעי רחמין על עלמא, ויתפייס בהדייהו, מה עבד קודשא בריך הוא, אשתעי בהדיה על אינון חייבי עלמא, אמר ליה לאוטבא ליה בלחודוי, ולשיצאה לכלהו, מה ארחיה דההוא בר נש זכאה, שביק דידיה ונסיב לדכולי עלמא, בדיל דיתפייס קודשא בריך הוא

בהדייהו. מנא לך, ממשוה, דאמר ליה קודשא בריך הוא, חאבו ישראל, (שמות לב ח) עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו וגו', תו אמר ליה (דברים ט יד) הרף ממני ואשמידם וגו', בהאי שעתא אמר משה, אי בגין יקרא דידי ישתצון ישראל מעלמא, טב לי מותא, ולא ימרון דשביקנא האי דכולי עלמא בגין יקרא דילי, מיד ויחל משה את פני יהו"ה אלהי"ו, ואושיט גרמיה למיתה בכמה אתרי בגיניהון דישראל, דכתיב ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא מספרך וגו', ותאנא לא זז משה מתמן, עד דמחל קודשא בריך הוא לישראל, הדא הוא דכתיב וינחם יהו"ה על הרעה אשר דבר לעשות לעמו, וכתיב (במדבר יד כ) ויאמר יהו"ה סלחתי כדברך. ואלו בנה כתיב (בראשית ו יג) ויאמר אלהי"ם לנח קץ כל בשר בא

זוהר חלק ג דף טו/א

לפני וגו', אמר ליה נח, ולי מה את עביד, אמר ליה (שם יח) והקימותי את בריתי אתך וגו' (שם יד) עשה לך תבת עצי גפר, ולא בעי רחמי על עלמא, ונחיתו מיא ואובידו בני עלמא, ובגין כך מי נח כתיב, מי נח ודאי, דביה הוה תליין, דלא בעא רחמי על עלמא. מכאן אמר רבי יוסי, מאי דכתיב (בראשית ט כ) ויחל נח איש האדמה, ויחל, כמה דאת אמר (במדבר ל ג) לא יחל דברו, דאתעביד חול, איש האדמה, דבגיניה אשתציו בני עלמא, דלא בעא רחמי עלייהו. דבר אחר, איש האדמה, דבגיניה אתקיימת לבתר דאשתציו קדמאי, דכתיב (בראשית ח כא) לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם וגו'. תאנא מי נח אקרון, דהוא גרים דאקרון על שמיה, אמר רבי יוסי, זאת לי, מאי קא מיירי, אלא אמר קודשא בריך הוא, מי נח גרמו לי דאגלי זאת בעלמא, דכתיב (ישעיה נט כא) ואני זאת בריתי אותם, (בראשית ט יב) זאת אות הברית וגו', (שם יג) את קשתי נתתי בענו, כלומר לית מאן דאשגח אלא ליקרא דשמי דרמיזא בזאת, ומאן גרים לי מי נח. מכאן סימנא לחסידא זכאה, דלא אתגלייא האי קשת ביומוי, ולא אצטרך עלמא ביומוי להאי (זאת) אות, ומאן איהו, ההוא דבעי רחמי על עלמא, ואתחזי לאגנא עלוי, כגון רבי שמעון בר יוחאי, דלא אצטרך עלמא ביומוי להאי אות, דהא הוא אות סימנא בעלמא הוה, דלא הוה גזרה דאתגזר על עלמא לעילא דלא מבטל לה. והיינו דכתיב (ש"ב כג ג) מושל באדם, קודשא בריך הוא מושל באדם, ומי מושל בקודשא בריך הוא, כביכול צדיק, דקודשא בריך הוא גזיר, ואיהו מבטל. כגון רבי שמעון בר יוחאי, דיומא חד הוה יתיב אבבא דתרעא (נ"א דמערתא) דלוד, זקף עינוי חזא שמשא דנהיר, ואסתים נהורא תלת זמנין, אדהכי אתחשך נהורא, ואתחזי ביה בשמשא אוכמא וירוקא. אמר ליה לרבי אלעזר בריה, תא אבתראי ברי, ונחמי, דהא ודאי גזרה אתגזר לעילא, וקודשא בריך הוא בעי לאודעא לי, דודאי תלתין יומין תליא ההוא מלתא דאתגזר לעילא, ולא עביד קודשא בריך הוא עד דאודעיה לצדיקיא, הדא הוא דכתיב (עמוס ג ז) כי לא יעשה יהו"ה אלהי"ם דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים. עד דהוה אזלי, עאלו בהווא כרם, חמו חד חויא דהוה אתי ופומיה פתיחא, (נ"א והוה לחיש בלישניה) ומלהטא בארעא בעפרא, אשתניק רבי שמעון, וקטפר ידוי ברישיה דחויא, שכין חויא, מאיך פומיה, וחמא לישניה מרחיש. אמר ליה, חויא חויא, זיל ואימא לההוא חויא עילאה, דהא רבי שמעון בר יוחאי בעלמא שכין, עייליה לרישיה לחד נוקבא דעפרא, אמר, גוזר אנא, כשם דתתאה אתחזר לנוקבא דעפרא, כן עלאה יתחזר לנוקבא דתהומא רבא. רחיש רבי שמעון בצלותא, עד דהוה מצלי, שמעו חד קלא, פותקרא דקיטפא עולו לאתרייכו, קטפירא דבורייני לא שראן בעלמא, דהא רבי שמעון בר יוחאי בטיל לון. זכאה אנת רבי שמעון, דמארך בעי ביקרך על כל בני עלמא, במשה כתיב (שמות לב יב) ויחל משה וגו', דמשמע דאחיד ליה פרגודא, ואנת רבי שמעון גוזר, וקודשא בריך הוא מקיים, הוא גוזר, ואנת מבטל. אדהכי חמא דנהיר שמשא, ואתעבר ההוא אוכמא, אמר רבי שמעון, ודאי הא עלמא אתבסם. עאל לביתיה ודרש, (תהלים יא ז) כי צדיק יהו"ה צדקות אהב ישר יחזו פנימו, מאי טעמא כי צדיק יהו"ה צדקות אהב, משום דישר יחזו פנימו, מאי פנימו,

פנים עלאין, דבני עלמא בעיין למבעי רחמי מניה, על כל מה דאצטריכן. אמר ליה רבי אלעזר בריה, אי הכי ישר יחזה פנימו מבעי ליה, או ישרים יחזו, מאי ישר יחזו. אמר ליה רזא עלאה, דאינון ימי קדם דעתיקא קדישא, סתימא דכל סתימין, וימי עולם דזעיר אנפין, דאינון אקרון פנימו, (דאינון) חמאן בארע מישר, מה דאצטריך למחמי. דתאנא, בשעתא דקודשא בריך הוא אשגח בעלמא, וחמא דמתכשרן עובדיהון דבני נשא לתתא, אתגלייא עתיקא קדישא בזעיר אנפין, ומסתכלן כל אינון אנפין באנפין סתימין, ומתברכן כלהו, מאי טעמא מתברכן, משום דמסתכלן אלן באלין בארע מישר, דלא סטאן לימינא ולשמאלא, הדא הוא דכתיב

זוהר חלק ג דף טו/ב

ישר יחזו פנימו, ומתברכן כלהו, ומשקיין דא לדא, עד דאתברכן כלהו עלמין, ומשתכחי כלהו עלמין כחד, וכדין אתקרי (זכריה יד ט) יהו"ה אחד ושמו אחד. וכד חובי עלמא סגיאן, אסתים עתיקא קדישא, ולא משגחין אנפין באנפין, וכדין דינין מתערי בעלמא, וכרסוון רמיו, ועתיק יומין אסתים ולא אתגלייא. הדא הוא דכתיב (דניאל ז ט) חזה הוית עד די כרסוון רמיו ועתיק יומין יתיב, עד די כרסוון רמיו, דאינון כתרין עלאין, דמשקיין לכלהו אחרנין לאוקומי בקיומיהו, ומאן אינון, אבהן, ועתיק יומין יתיב, ולא אתגלייא, וכדין מהפכין חייבי עלמין רחמי לדינא. תאנא, מסטרא דאימא, נפקין גרדינין נימוסין קליפין, ואחדון בקולפוי דגבורה, ושלטין על רחמי, כמה דאת אמר (במדבר טז לה) הנועדים על יהו"ה, על יהו"ה ממש, וכדין אשתכחו עלמין חסרין (ס"א קטירין) דלא שלמין, וקטטותא אתער בכלהו. וכד בני עלמא מכשרין עובדיהון לתתא, מתבסמן דינין, ומתעברן, ומתערי רחמי, ושלטן על ההוא בישא דאתער מן דינא קשיא, וכד מתערן רחמי, חדוה וניחומין משתכחן, משום דשלטין על ההוא בישא, הדא הוא דכתיב (שמות לב יד) וינחם יהו"ה על הרעה, וינחם משום (דשלטא על הרעה), דאתכפיא דינא קשיא, ושלטין רחמי. תאנא, בשעתא דמתבסמן דינין, ושלטין רחמי, כל כתרא וכתרא תב בקיומיהו, ומתברכאן כלהו כחדא, וכד תייבין כל חד וחד לאתריה, ומתברכאן כלהו כחדא, ומתבסמא אימא בקלדיטי גליפין, ותייבין לסטרהא, כדין אקרי תשובה שלימא, ואתכפר עלמא, דהא אימא בחדוותא שלימתא יתבא, דכתיב (תהלים קיג ט) אם הבנים שמחה, וכדין אתקרי יום הכפורים, דכתיב ביה (ויקרא טז ל) לטהר אתכם מכל חטאתיכם, ומתפתחין חמשין תרעין דסטרין גליפין. תאנא, כתיב והיה כי יחטא ואשם, מהו כי יחטא, ולבסוף ואשם, אלא הכי תאנא, כי יחטא מאינון חובין דאקרון חטא, דכתיב מכל חטאות האדם, ואשם, כמה דאת אמר (במדבר ה ח) האשם המושב ליהו"ה, ואשם, ויתקן, כלומר אם יתקן עובדו, והשיב את הגזלה אשר גזל, אמר רבי יוסי, ממשמע דכתיב והשיב, וישיב לא כתיב, אלא והשיב, והשיב דייקא. תניא, בארבע תקופין דשתא קלא אתפסק, ודינין מתערין, ותשובה תליא, עד דאתתקן. וכד דינין מתערין, קלא נפיק, וארבע זווין (ס"א זמנין) דעלמא סלקין ונחתין, כרוזא קרי ולית מאן דישגח ויתער, וקודשא בריך הוא זמין, אם יתובון, יתוב, ואי לאו, כלא (ס"א קלא) אתפסק, ודינין אתעבידו, וכדין אתקרי ויתעצב, ויתעצב בבתי בראי. אמר רבי יהודה, תנינן (במס' סוטה דף מח ע"א), מן יומא דאתחרב בי מקדשא, לית יומא דלא אשתכח ביה רתחא בישא, מאי טעמא, משום דתנינן (במס' תענית דף ה ע"א), אמר רבי יודאי אמר רבי ייסא, נשבע הקדוש ברוך הוא, שלא יכנס בירושלם דלעילא, עד שיכנסו ישראל בירושלם דלתתא, ובגין כך רתחא אשתכחת בעלמא. אמר רבי יוסי, כתיב (ויקרא יח ו) ערות אביך וערות אמך לא תגלה, וכתיב אמך היא לא תגלה ערותה, ותנינן אמך היא ודאי, הא אם גלה ערייתה, למאן בעי לאתבא לה, ודאי לתקנא מאי דגלי. דתניא, כד סגיא יצרא בישא בבר נש, לא סגיא אלא באינון עריין, וכלהו חובי אחידן בההוא ערייא, וכתיב לא תגלה, כד אתתקן, אתתקן לקבל ההוא דגלי, ודא אקרי תשובה. אמר רבי יצחק, כל חובי עלמא אחידן דא בדא, עד דאימא אתגליא בגיניהון, וכד איהי אתגלייא, כל אינון בנין

אתגליין (בגינה), וכתוב (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים, וכד אתתקן עלמא לתתא, אתתקן כלא, עד דסלקא תקונא לאימא קדישא, ומתתקנא, ואתכסייא ממה דאתגליא, ובגין כך כתיב, (תהלים לב א) אשרי נשוי פשע כסוי חטאה, וכדין אקרי תשובה, תשובה ודאי, וכדין יום הכפורים אתקרי, כמה דכתיב (ויקרא טז ל) מכל חטאתיכם לפני יהו"ה תטהרו. אמר רבי

זוהר חלק ג דף טז/א

יהודה, אימתי אתקרי תשובה, כד אימא מתכסייא, וקיימא בחדוה על בנין, דכתיב (תהלים קיג ט) אם הבנים שמחה, ותבאת בקיומא, ומאן דהוה סגיר, תב לאתריה, וכלהו תבין חד לחד, ומתברכאן כל חד וחד, וכדין אתקרי תשובה (שלימתא), תשובה סתם, לאכללא כלא. אמר רבי יצחק, כד מתכשר עלמא כוליה מתכשר כחדא, כתיב (שם קח ה) כי גדול מעל שמים חסדך, מעל שמים, דסלקא לעילא מאתר דאקרי שמים, ומאי איהו, דא איהי אימא, והיינו דאקרי תשובה. רבי יהודה אמר, דיקא, דכתיב מעל שמים, אלמלא כתיב על שמים, משמע ההוא אתר דקיימא על שמים ולא יתיר, כיון דאמר מעל שמים, משמע ההוא אתר דקיימא על השמים לעילא לעילא, ומאי איהו, איהי אימא, והיינו דאקרי תשובה. דתאנא, בההוא זמנא דמתכשרן עובדין לתתא, ואימא בחדוותא, אתגלייא עתיקא קדישא, ותב נהורא לזעיר אנפין, וכדין כלא בחדוותא, כלא בשלימו, כלא אשתכחו בברכאן, ורחמין זמינן, ועלמין כלהו בחדוותא. הדא הוא דכתיב (מיכה ז יט) ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו, מאן ישוב, ישוב עתיקא קדישא לאתגלייא בזעירא, ישוב לאתגלייא דהוה סתים בקדמיתא, וכלא אתקרי תשובה. אמר רבי יהודה, כלא בכלל, כלא סתם, וכתוב (דברים יג יח) למען ישוב יהו"ה מחרון אפו ונתן לך רחמים, אמר רבי יצחק, כלא הוא ודאי, והא אוקימנא מלי קמי דרבי שמעון. והשיב את הגזלה, תמן שאילו חברייא, מפני מה בגזלה כתיב והשיב את הגזלה ולא יתיר, אלא הא אוקימנא, דא שוי דחילו עלאה כתתא, ודא דגניב שוי דחילו תתא לקבליה, ולא דחילו עלאה. מה כתיב לעילא, נפש כי תחטא, כדקאמרן, דאורייתא וקודשא בריך הוא תוהין עליה ואמרי, נפש כי תחטא וגו', וכתוב נפש כי תמעול מעל וגו', או נפש כי תשבע וגו'. אמר רבי יצחק, נפש כתיב, ולא רוח ולא נשמה, והכא גופא (ס"א רוחא) ונפש, דכתיב והיה כי יחטא ואשם, והשיב את הגזלה, מאן דבעי לתקנא עובדו, כמה דאמרן. והשיב, מאי והשיב, אלא כמאן דיתקן עובדין, בגין דיתיב מבועי מיא לאתרייהו, לאשקאה נטיען, דהא הוא גרים בחובוי לאתמנעא מנייהו, ועל דא והשיב את הגזלה וגו', כמה דאתמר, (ע"כ). רבי אבא הוה יתיב קמיה דרבי שמעון, עאל רבי אלעזר בריה, אמר רבי שמעון, כתיב (תהלים צב יג) צדיק כתמר יפרח וגו', צדיק כתמר, מאי כתמר, דהא מכל אילני עלמא לית דמתעכב לאפרחא כמו תמר, דסליק לשבעין שנין, מאי טעמא כתמר, אלא אף על גב דקרא אסהיד, חברייא כלהו לא בעו לגלאה. אבל צדיק כתמר יפרח, על גלותא דבבל אתמר, דהא לא תבת שכינתא לאתרהא אלא בסוף שבעין שנין, הדא הוא דכתיב, (ירמיה כט י) כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם, ודא הוא צדיק כתמר יפרח, דסליק דכר ונוקבא לשבעין שנין, צדיק דא קודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב (תהלים יא ז) כי צדיק ה' צדקות אהב, וכתוב (שמות ט כז) יהו"ה הצדיק, וכתוב (ישעיה ג י) אמרו צדיק כי טוב. כארז בלבנון ישגא, מהו ארז, דא קודשא בריך הוא, דכתיב (שה"ש ה טו) בחור כארזים (דיתיב על כרסייא דיעקב שלימא). בלבנון ישגא, בלבנון ודאי, ודא הוא עדן דלעילא, דעליה כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהי"ם זולתך, והאי ארז בההוא אתר עלאה ישגא. ודא בגלותא בתראה, הוא כהאי ארז דאתעכב לסלקאה, ומשעתא דסליק עד דקאים בקיומיה, הוא יומא ושירותא דיומא אחריןא, עד דעביד צל בנהורא דיממא. וארז לא סליק אלא בעדונא דמיא, כמה דאת אמר, (במדבר כד ו) כארזים עלי מים, כך ארז בלבנון ישגא, דמתמן נפיק מבוועא ונהרא דמיא לאשקאה, וארז דא קודשא בריך הוא, דכתיב (שיר ה טו) בחור כארזים. שתולים בבית יהו"ה, לזמנא דמלכא

משיחא, בחצרות אלהינ"ו יפריחו, בתחיית המתים, עוד ינובון בשיבה, בהוא יומא דישתכח
עלמא חרוב, דשנים ורעננים יהיו, לבתר, דכתיב (ישעיה סו כב) השמים החדשים והארץ
החדשה, וכדין (תהלים קד לא) ישמח יהו"ה במעשיו כתיב, וכל כך

זוהר חלק ג דף טז/ב

זהר:

למה, להגיד כי ישר יהו"ה צורי ולא עולתה בו. תו פתח ואמר, (משלי טז כח) איש תהפוכות
ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף, איש תהפוכות ישלח מדון, כמה דאמרן, חייביא עבדי פגימו
לעילא, ונרגן מפריד אלוף, מפריד אלופו של עולם, ודא קודשא בריך הוא. דבר אחר, איש
תהפוכות ישלח מדון, מהו ישלח, ישלח לאינון נטיען, מדון, דינקן מסטרא דדינא, ונרגן מפריד
אלוף, כמה דאמרן, חייביא עבדין פגימו לעילא, מפריד, דיחודא לא אשתכח, מפריד למטרוניתא
ממלכא, ולמלכא ממטרוניתא, ובגין כך לא אקרי אחד, דאחד לא אקרי אלא כד אינון בזווגא
חדא, ווי לאינון חייביא דעבדין פרודא לעילא. זכאין אינון צדיקייא דאינון מקיימין קיומא
דלעילא, וזכאין אינון מאריהון דתשובה, דתייבין כלא לאתרייהו. ועל דא תנינן, אתר דבעלי
תשובה יתבי, צדיקים גמורים לא יתבי ביה, מאי טעמא, אלא אינון אתתקנו באתר עלאה, באתר
דשקיו דגנתא משתכח מתמן, ודא הוא תשובה, ועל דא אקרון בעלי תשובה, ואלין אתתקנו
באתר אחרא דאקרי צדיק. ועל דא אלין יתבין באתר עלאה, ואלין יתבין באתר זוטרא, מאי
טעמא, אלין תייבין מיא לאתרייהו מאתר עלאה דנהרא עמיקא, עד ההוא אתר דאקרי צדיק,
וצדיקים גמורים נגדין לון, מההוא אתר דאינון יתבי, להאי עלמא, ועל דא אלין עלאין, ואלין
תתאין, זכאה חולקיהון דמארי תשובה, וזכאה חולקיהון דצדיקייא, דבגיניהון עלמא מתקיימא.
הדא הוא דכתיב, והיה כי יחטא ואשם וגו', מה כתיב לעילא, או מצא אבדה וכחש בה וגו' דהא
בגין דא אסתלק קודשא בריך הוא מכלא, כביכול קודשא בריך הוא לא אשתכח בקיומיה, דהא
כנסת ישראל אתפרשא מאתרהא, הדא הוא דכתיב (ירמיה ז כח) אבדה האמונה, מאי אמונה, דא
כנסת ישראל, כמה דאת אמר (תהלים צב ג) ואמונתך בלילות, אבדה האמונה, כמה דאת אמר
(ירמיה ט יא) על מה אבדה הארץ, וכלא חד. והא אוקימנא, אבדה, ולא נאבדת ולא אבודה,
כגוונא דא (ישעיה נז א), הצדיק אבד, אבוד או נאבד לא כתיב, אלא אבד, הדא הוא דכתיב אבדה
האמונה, בגין כך, והשיב את הגולה או את האבדה וגו':

רעיא מהימנא:

אמר רעיא מהימנא, דוכתיב אית בגיהנם רשימין למחללי שבתות בפרהסיא, ולא חזרין בתיובתא
מאותו חלול, וממנן עלייהו, ואוף הכי דוכתיב אית בגיהנם לאינון דמגלי עריין, ולאינון דמגליין
פנים בתורה שלא כהלכה, ולאינון דשפכין דם נקי, ולאינון דאומין לשיקרא, ולאינון דשכבין
עם נדה או בת אל נכר או זונה או שפחה, ואוף הכי לעובר על שס"ה לא תעשה. לכל חובא אית
דוכתא בגיהנם, וממנא עליה, ושטן יצר הרע דיליה ממנא על כלהו חובין ודוכתיב, וממנן דיליה,
ואי הדר בתיובתא מה כתיב, (ישעיה מד כב) מחיתי כעב פשעיך, אתמחו רשימין דרשיעיא
דדוכתא דגיהנם מכל חובה וחובה. ואית חובין רשימין לעילא ולא לתתא, ואית דרשימין לתתא
ולא לעילא, ואית דרשימין לתתא ולעילא, אתמחו לתתא אתמחו לעילא, בתר דאהדר בתיובתא.
ועוד אוקמוה מארי מתניתין, רשע עונותיו חקוקים לו על עצמותיו, צדיקים זכויותיו חקוקים לו
על עצמותיו, אמאי, בגין למהוי רשימין בין בעלי חוביהון, לאשתמודעא בהו, וקלא נפיק עליה
האי רשע איהו, ישרפו עצמותיו בגיהנם. ואוקימנא, נשמות של רשעים הן הן המזיקים בעולם,

ודינא דלהון אוקמוה עלייהו מארי מתניתין, דנשמתהון נשרפת ונעשית אפר תחת כפות רגלי הצדיקים. ובמאי אתוקדון, באש דכרסייא, דאתמר ביה (דניאל ז ט) כרסייה שביבין די נור, גלגלוהי נור דליק, (ונהר דינור נגיד ונפיק) מארבע חיון דאשא דסחרין לכורסייא דדין דאיהי אדנ"י, דינא דמלכותא דינא. וההוא נהר אתמר ביה, נהר די נור נגיד ונפק מן קדמוהי, נשמתהון דצדיקייא טבלין ומתדכין ביה, ונשמתהון דרשיעי נידונין ביה, ואתבעירו קמיה כקש לפני אש, והיינו אש אוכלת אש. יהו"ה איהי חמה, נרתיקה דיליה אדנ"י,

זוהר חלק ג דף יז/א

זהר:

אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם, רבי אבא פתח, (שיר א ז) הגידה לי שאהבה נפשי וגו', אם לא תדעי לך היפה בנשים, צאי לך וגו', הני קראי אוקמוה חבריא במשה, בשעתא דהוה סליק מעלמא, דאמר (במדבר כז טז) יפקוד יהו"ה אלה"י הרוחות לכל בשר וגו', אשר יצא לפניו וגו', ותנינן, דעל גלותא אתמר. ותא חזי, הני קראי כנסת ישראל אמרן למלכא קדישא, הגידה לי שאהבה נפשי, כמה דאת אמר (שיר ג ג) את שאהבה נפשי ראיתם, ולמלכא קדישא אתמר, אנת שאהבה נפשי איכה תרעה. בספרא דרב המנונא סבא אמר, כל זמנא דכנסת ישראל אשתכח ביה בקודשא בריך הוא, כביכול קודשא בריך הוא בשלימו, ורעי ברעותא ליה (ולאחרנין זן ליה) לגרמיה, מההוא יניקו דחלבא (ס"א דמלכא) דאימא עלאה, ומההוא יניקו דאיהו יניק, אשקי לכל שאר אחרנין ויניק לון. ואוליפנא, דאמר רבי שמעון, כל זמנא דכנסת ישראל אשתכחת בקודשא בריך הוא, קודשא בריך הוא בשלימו בחזויה, ברכאן ביה שריין, ונפקין מניה לכל שאר אחרנין. וכל זמנא דכנסת ישראל לא אשתכחת ביה בקודשא בריך הוא, כביכול ברכאן אתמנעו מניה, ומכל שאר אחרנין, ורזא דמלתא, בכל אתר דלא אשתכח דכר ונוקבא ברכאן לא שראן עלוי, ועל דא קודשא בריך הוא געי ובכי, כמה דאת אמר (ירמיה כה ל) שאג ישאג על נוהו, ומאי אומר, אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי וכו'. ובשעתא:

רעיא מהימנא:

והיינו רזא דאוקמוה, לעתיד לבא מוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה, צדיקים מתרפאין בה, ורשעים נדונין בה. ומחיוון דכרסייא דדינא הוה נחית אריה דאשא למיכל קרבנין, אינון דממנן על כל אבר דחב, מחבל קטיגור אחד, כמה דאוקמוה, עשה עבירה אחת קנה לו קטיגור אחד. ומיד דנחת אש של גבוה, ואוקיד לון לאלין אברים ופדרין ואמורין, דפריים וכבשים ועתודים ועזים, יהו"ה דנחית כאריה דאשא לאוקדא לון, אתוקדון אברים דלהון, אתוקדון מחבלן דממנן עלייהו, ומתכפרין חובין דישראל דאינון אברים דשכינתא. בההוא זמנא, חיוון מתקרבין דממנן על זכוון, דאינון מכרסייא דרחמי דאיהו תשובה אימא עלאה. ובמה מתקרבין, בשם יהו"ה דעאל בהון, ובגין דא קרבן ליהו"ה, דלית מאן דיכיל לקרב חיון ויסודין לאעלאה שלם בינייהו, אלא שמייה, דקריב בשמיה מים לאש, ולא מכבה דא לדא, וקריב רוחא לעפרא, ולא מפריד ליה. בההוא זמנא אינון שלמים חיון ויסודין, ואתקריאו קדשים, דלית טמאים בינייהו. ועוד שלמים דא ה' בתראה, דאיהו שלימו דעמודא דאמצעיתא, בכל הויות דכלילן ביה לכל שית סטרין דיליה, דאינון שית ספיראן, ורזא דמלה, חתם רום, ופנה למעלה ביה"ו לימינא דחסד, בהו"י לשמאלא דגבורה, וי"ה בעמודא דאמצעיתא, יו"ה בנצח, בהוד הי"ו, ביסוד וה"י. אילנא דאחיד לון כלהו, תפארת, עץ עושה פרי, ובגין דא (קהלת יא ג) מקום שיפול העץ שם יה"ו. ואוף הכי בכל הו"ה, ה' בתראה שלמים לה, ולכל הוויין דאחידן בה, כגוונא דא, יה"ו עם ה' יהו"ה, הו"י עם ה' הו"ה,

וה"י עם ה' והי"ה, ואוף הכי שאר הוויין. ואינון ח"י אתוון דשית סטרין, דכלילן בצדיק חי עלמין, ועם ה' אתעביד חי"ה, ורזא דמלה אייהי ה', כגון תיבת נח דאתכניש בה מכל מין ומין, דאינון שנים שנים שבעה לקרבנא, שנים שנים ארבעה, שבעה שבעה ארבעה עשר, הא י"ח, והתיבה ה' בה אשתלים חיה. וצדיק איהו כליל ו' דרגין, ובגין דא תקינו למפתר ביה חלמא, בתלת שלומות, בתלת פדיונות, דאיהו ו' בחושבן ו', ואיהו סלם דחלמא דיעקב, כליל ו' ספיראן. מוצב ארצה, שכניתא תתאה, ודא ה' תתאה, וראשו דא י', ביה איהו צדיק שביעי, מגיע השמימה, דא אימא עלאה, ודא ה' עלאה, דמסטרא דחלמא ה' שלטא על י', דאיהו רישא דסולמא, ה"י מן אלהי"ם, ובגין דא (בראשית כח יב) והנה מלאכי אלהי"ם עולים וגו', ולא מלאכי יהו"ה, אתוון כסדרן עולים בחולם, דאיהו כתר על ד' אתוון, דאתפשטותא דלהון מחכמה עד מלכות קדישא, בגין דחכמה אייהי י', בינה ה', שית ספיראן ו', מלכות ה' בתראה, חולם כתר על כל אתוון. (ע"כ הרעיא מהימנא):

זוהר חלק ג דף יז/ב

דכנסת ישראל נפקת בגלותא, אמרת קמיה, הגידה לי שאהבה נפשי, אנת רחימא דנפשאי, אנת דכל רחימו דנפשי בך, איכה תרעה, איך תזון גרמך מעמיקא דנחלא דלא פסיק, איך תזון גרמך מנהירו דעדן עלאה. איכה תרביץ בצהרים, איך תזון לכל אינון אחרנין דאשתקיין מנך תדירא, ואנא הוינא אתזנא מנך בכל יומא, ומתשקיא, ואשקינא לכל אינון תתאי, וישראל אתזנו בי. והשתא שלמה אהיה כעוטיה, איך אהוי מתעטפא בלא ברכאן, כד יצטרכון אינון ברכאן ולא ישתכחון בידי. על עדרי חבריך, האיך איקום עלייהו, ולא אהיה רעיא להו וזנא להו, עדרי חבריך אלין אינון ישראל, דאינון בני אבהן דאינון רתיכא קדישא לעילא. אמר ליה קודשא בריך הוא, שבוק אנת דידי, דהא דידי מלה טמירא הוא לאתידע, אבל אם לא תדעי לך, לגרמך, הרי לך עיטא, היפה בנשים, כמה דאת אמר (שיר א טו) הנך יפה רעיתי, צאי לך בעקבי הצאן, אלין אינון צדיקייא, דאינון נדשין בין עקבין, ובגיניהון יהיב לך חילא לקיימא. (ועל כל דא) ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים, אלין אינון תנוקות של בית רבן, דעלמא מתקיימא בגיניהון, ויהבין חילא לכנסת ישראל בגלותא, משכנות הרועים, אלין בתי רבן, אתר בית מדרשא, דאשתכח אורייתא בהון תדירא. דבר אחר, אם לא תדעי לך היפה בנשים וגו', תא חזי, בשעתא דצדיקייא אשתכחו בעלמא, ואינון תנוקות של בית רבן משתכחי, ולעאן באורייתא, יכלא כנסת ישראל לקיימא עמהון בגלותא, ואי לאו כביכול היא ואינון לא יכלי לאתקיימא בעלמא. ואי זכאין אשתכחו, אינון אתפסן בקדמיתא, ואי לאו אינון גדיין דעלמא מתקיימא בגיניהון, מתפסין בקדמיתא, וקודשא בריך הוא סליק לון מעלמא, אף על גב דלא אשתכח בהו חובה, ולא דא בלחודוי, אלא רחיק מניה לכנסת ישראל, ואתגליא בגלותא. הדא הוא דכתיב, אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם, אמאי יחטא, לאשמת העם, בגין חובי עלמי דגרמו האי, לאשמת העם ודאי, ולא לאשמה דיליה, יחטא, יגרע טוביה ודאין דיניה בכלא, כמה דאת אמר (מ"א א כא) והייתי אני ובני שלמה חטאים. דבר אחר אם הכהן המשיח, דא קודשא בריך הוא כדקאמרן, יחטא, יגרע מן כנסת ישראל ומעלמא, דלא יהיב לון ספוק ברכאן, אמאי איהו, לאשמת העם ודאי, בגין חובה דעמא היא:

אם הכהן המשיח יחטא, רבי יצחק פתח, (שמות לב יג) זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך, האי קרא קשיא, הכי מבעי ליה למכתב, זכור לאברהם וליצחק ולישראל, מאי ליצחק. אלא הכי תנינן, בכל אתר שמאלא אתכליל בימינא, ובכללא דימינא הוא, דהאי ימינא אתתקנת לעלמין לאכללא ביה שמאלא, ועל דא לא פליג, בגין לאכללא ליה ביה באברהם, ובגין כך לאברהם ליצחק (דייקא) כללא חד, (אבל) ולישראל, דהא בתרוייהו אחיד לון בגדפוי (ס"א בכתפוי),

והוא שלים בכלא. אשר נשבעת להם בך, אומאה אומי קודשא בריך הוא לאבהן, באבהן דלעילא, הדא הוא דכתיב אשר נשבעת להם בך, באינון דלעילא, באינון דשראן בך. ותדבר אליהם ארבה את זרעכם וגו', אשר אמרתי, אשר אמרת מבעי ליה, אלא קודשא בריך הוא אמר כך לאבהן זמנא ותרין זמנין. אשר אמרתי, דצביתי ברעו נפשי, דהא אמירה רעותא הוא, הדא הוא דכתיב (מ"א ח יב) אדנ"י אמר לשכון בערפל, ועוד (ש"ב כ ד) מה תאמר נפשך ואעשה לך. ונחלו לעולם, מאי לעולם, עולם דלעילא, דאחידא ביה ההיא ארץ, ואתזנת מההיא עולם, ואי האי ארץ אתרכת, במאי הוא, לאשמת העם הוא דהוי. רבי יצחק אמר, אם הכהן המשיח יחטא, דא כהן דלתתא דאתתקן לעבודה, ואשתכח ביה חטאה, לאשמת העם הוא דהוי ודאי, ווי לאינון דסמיכין עליה,

זוהר חלק ג דף יח/א

כגוונא דא שליחא דצבורא דאשתכח ביה חטאה, (בגין דעמא לא אשתכחו זכאין קמי קודשא בריך הוא), ווי לאינון דסמיכין עליה. אמר רבי יהודה, וכל שכן כהנא, דכל ישראל ועלאין ותתאין כלהו אחידין (נ"א מחכאן) ומצפאן לאתברכא על ידי, דהא תנינן, בשעתא דכהנא שארי לכוונא מלין, ולקרבא קרבנא עלאה, כלא אשתכחו בברכתא ובחזוותא, ימינא שארי לאתערא, שמאלא אתכליל בימינא, וכלא אתאחיד ואתקשר דא בדא, ואתברכן כלהו כחזא, אשתכח דעל ידא דכהנא מתברכאן עלאי ותתאי, והא אוקמוה, ובגין כך בעי לקרבא קרבנא עליה, בגין דיתכפר חוביה. אמר רבי יוסי, הא תנינן דעל ידא דכהנא אתכפר חובא דבר נש, כד קריב קרבנא, השתא דאיהו חטי מאן מקריב עליה, ומאן יכפר עליה, אי תימא דאיהו מקריב על נפשיה, הא איהו אתקלקל, ולא איהו כדאי דיתברכון עליה עלילאי ותתאי, תתאי לא יתברכון על ידיה, כל שכן עלאי. אמר רבי יהודה, ולא, והא כתיב (ויקרא טז ו) וכפר בעדו ובעד ביתו, אמאי בעיא לכפרא עליה, בגין דאיהו חב יכפר על גרמיה, דכתיב וכפר בעדו. אמר רבי חייא, הא ידיע באן אתר אתקשר כהנא רבא, ובאן אתר אתקשר כהנא אחרא, וההוא דאקרי סגן ידיעא, בגין כך כהן אחרא קא מקריב קרבניה בקדמיתא, וסליק ליה עד ההוא אתר דאתקשר ביה, בתר דכהנא סליק לההוא אתר, לא מעכבין ליה לסלקא לאתריה ולא תכפרא חוביה, ועל דא אחרא קא מקריב עליה קרבניה, כיון דאחרא הוא מקריב, ולא מסתפקין כל כך על ידיה, לבתר איהו מקריב, ואינון עלאין כלהו מתחברין לכפרא חוביה, ומלכא קדישא אסתכח על ידיהו, כגוונא דא המתפלל וטעה יעמוד אחר תחתיו. רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי, אמר רבי אלעזר, חמינא לאבא ביומי דראש השנה ויום הכפורים, דלא בעי למשמע צלותא מכל בר נש, אלא אי קאים עליה תלתא יומין קודם לדכאה ליה, דרבי שמעון הוה אמר הכי, בצלותא דהאי בר נש דאנא מדכינא, אתכפר עלמא, וכל שכן בתקיעה דשופרא, דלא מקבל תקיעתא דבר נש דלאו איהו חכים למתקע ברזא דתקיעה. דתנינן, רבי ייסא סבא אמר, הני תקיעתא כסדרן, קדמאה כלילא מכלא, תניינא חדא כסדרא וחדא כסדרא, גבורה גדולה בינייהו, תליתאה חד הכא וחד הכא, גבורה בינייהו, פוסקא סלקא, קומטרא נחתא, חד תקיפא וחד רפיא, והא אוקמוה, ואינון עשרה ואינון תשע, חד כללא דכלא. ובהאי יומא מתעטרא יצחק, והוא רישא לאבהן, בהאי יומא כתיב (ישעיה לג יד) פחדו בציון חטאים, בהאי יומא יצחק אתעקד, ועקיד כלא, ושרה מלילת (ס"א מיללת), וקול שופרא תקיף לחזא, זכאה חולקיה מאן דעבר בינייהו ואשתזיב מנייהו. אמר רבי אבא, בגין כך קרינן פרשתא דיצחק בהאי יומא, דבהאי יומא אתעקד יצחק לתתא, ואתקשר בההוא דלעילא (נ"א באברהם), אימתי אתקשר, בשעתא דכתיב (בראשית כב ט) ויעקוד את יצחק בנו וגו'. אמר רבי אלעזר, בהאי יומא אעטר יצחק לאברהם, דכתיב (שם א) והאלהי"ם נסה את אברהם, מאי נסה, כמה דאת אמר (ישעיה מט כב) ואל עמים ארים נסי, (שמות יז טו) ויקרא שמו יהו"ה נסי, מאי קמשמע לן, בגין דאשתכליל ימינא ואשתלים, הדא הוא דכתיב, והאלהי"ם נסה את אברהם,

והאלהי"ם דייקא, ודא הוא (בראשית לא מב) ופחד יצחק. רבי אבא אמר, כתיב (תהלים עה ח) כי אלהי"ם שופט זה ישפיל וזה ירים, כי אלהי"ם שופט, אלמלא דאעבר דינא דיצחק באתר דיעקב שארי, (ס"א ואתסי) ואתכסי (ס"א ואתסחי) (ס"א ואתבסם) תמן, ווי לעלמא דיערע בדיניה, ורזא דמלה (ישעיה סו יז) כי באש יהו"ה נשפט, ודא הוא אתבסמותא דעלמא, וכיון דעאל באתרא דיעקב, ויעקב אחיד

זוהר חלק ג דף יח/ב

ביה, כדין שכיך אשא, ואצטננו גומריה. לבר נש דהוה רגיו, וחגר וזיין גרמיה ונפק ברוגזיה לקטלא לבני נשא, חד חכימא קם על פתחא ואחיד ביה, אמר אלמלא לא אחיד בי ואתתקף בי, הא קטולא בבני נשא אשתכח, בעוד דאתתקפו דא בדא, ואחיד דא בדא, אצטנן רוגזיה על דנפק לקטלא, נפק לאוכחא, מאן סביל רוגזא ותוקפא דדינא דההוא בר נש, הוי אימא דא דקאים אפתחא. כך, אמר קודשא בריך הוא לישראל, בני, לא תדחלון, הא אנא קאים על פתחא, אבל אזדרזו בהאי יומא והבו לי חילא, ובמה, בשופר, דאי אשתכח קול שופר כדקא יאות, ומכווני ביה לתתא, ההוא קלא סליק, וביה מתעטרי אבהן, וקיימי במשכניה דיעקב, ועל דא בעי לאזדהרא בשופרא, ולמנדע בההוא קלא, ולכונא (ביה). ולית לך קלא בשופרא דלא סליק רקיעא חד, וכל אינון אוכלוסין דההוא רקיעא יהבין אתר לההוא קלא, ומאי קא אמרי, (יואל ב יא) ויהו"ה נתן קולו לפני חילו וגו', וקאים ההוא קלא בההוא רקיע, עד דאתי קלא אחרא, ואתעתדו (ס"א ואתערו) כחזא, וסלקין בזווגא לרקיעא אחרא, ועל דא תנינן, אית קול דסליק קול, ומאי איהו, ההוא קלא דתקיעתא דישאל דתתא. וכיון דמתחברן כל אינון קלין דלתתא, וסלקין לההוא רקיעא עלאה דמלכא קדישא שארי ביה, מתעטרן (ס"א מתעתדן) כלהו קמי מלכא, וכדין כורסון רמיו, וכורסייא אחרא דיעקב קאים ואתתקן. על דא אשכחנא בספרא דרב המנונא סבא, באינון צלותי דראש השנה, דהוה אמר, צלותא וקל שופרא (דההוא קול) דאפיק ההוא זכאה, דאשתכח מרוחיה ומנפשיה בההוא שופרא, דההוא קול סליק לעילא, ובההוא יומא קיימין ומשתכחי מקטרגין לעילא, וכד סליק ההוא קלא דשופרא, כלהו אתדחייין קמיה, ולא יכלין לקיימא, זכאה חולקיהון דצדיקייא דידעין לכוונא רעותא לקמי מאריהון, וידעין לתקנא עלמא בהאי יומא בקל שופרא, ועל דא כתיב (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה, יודעי ולא תוקעי. בהאי יומא בעי עמא לאסתכלא בבר נש שלים מכלא, דידע ארחוי דמלכא קדישא, דידע ביקרא דמלכא, דיבעי עלייהו בעותא בהאי יומא, ולזמנא קל שופרא בכלהו עלמין, בכוונה דלכא, בחכמתא, ברעותא, בשלימו, בגין דיסתלק דינא על ידוי מן עלמא, ווי לאינון דשליחא דלהון לא אשתכח כדקא יאות, דהא חובי עלמא (נ"א עמא) אתיין לאדכרא בגיניה, הדא הוא דכתיב, אם הכהן המשיח יחטא, דהוא שליחא דכל ישראל, לאשמת העם הוא, בגין דדינא שריא עלייהו. וכד שליחא הוא זכאה כדקא יאות, זכאין אינון עמא, דכל דינין מסתלקין מנייהו על ידיה, כל שכן כהנא, דעליה מתברכאן עלאי ותתאי. אמר רבי אלעזר, ועל דא כהן ולוי עד לא יסלק לפולחנא בדקין אבתריה, וידעין ארחוי ועובדוי, ואי לא, לא סליק לפולחנא, וכן בסנהדרין למידן דינא. ואי אשתכח כדקא יאות, יהבין עליה חומרא דמקדשא, ואי לא, לא סליק לפולחנא, הדא הוא דכתיב (דברים לג ח) וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך, מפני מה זכה (אהרן) לאורים ולתומים ולמפלח פולחנא, הוי אומר (שם) אשר נסיתו וגו', האומר לאביו ולאמו לא ראיתו וגו', וכיון דאשתכחו באלין דרגין, כדין יורו משפטיך ליעקב וגו', ישימו קטורה וגו', לשככא רוגזא ולזמנא שלמא, וכליל על מזבחך, בגין דיתבסמן כלא, וישתכחון ברכאן בכלהו עלמין, כדין (שם יא) ברך יהו"ה חילו וגו':

ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם וגו', רבי שמעון פתח, (ישעיה לב ט) נשים שאננות קומנה שמענה קולי וגו', כמה אית ליה לבר נש לאסתכלא ביקרא דמאריה, בגין דישתכח בריה שלים קמי קודשא בריך הוא, דכד ברא קודשא בריך הוא לבר נש,

זוהר חלק ג דף יט/א

ברא ליה שלים כמה דאתמר, (קהלת ז כט) אשר עשה האלהי"ם את האדם ישר וגו', את האדם דכר ונוקבא, ונוקבא אתכלילת בדכורא, וכדין ישר כתיב, לבתר והמה בקשו חשבונות רבים. תא חזי, מנוקבא דתהומא רבא עלאה, אשתכחת חד נוקבא, רוחתא דכל רוחין, והא אוקימנא לילית שמה, והיא אשתכחת בקדמיתא לגבי אדם, ובשעתא דאתברי אדם ואשתלים גופיה, אזדמנו על ההוא גופא אלף רוחין מסטרא דשמאלא, דא בעא לאעלא ביה, ודא בעא לאעלא ביה, ולא הוי יכלי, עד דגער בהו קודשא בריך הוא, ואדם הוה שכיב גופא בלא רוחא, וחזיו דיליה ירוקא הוה, וכל אינון רוחין סחרן עליה. בההיא שעתא נחית עננא חד, ודחה (וזריק) לכל אינון רוחין, ובשעתא דא כתיב (בראשית א כד) ויאמר אלהי"ם תוצא הארץ נפש חיה, והא אוקימנא, דנוקבא אתעברת מן דכורא, מן ההוא נפש דאדם, והיא אפיקת ההוא רוחא לנשבא ביה באדם, כליל מתרין סטרין כדקא חזי, הדא הוא דכתיב (שם ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה, לנפש חיה ממש, ומאן דאסתפק בהאי, בגין דלא ידע אי חיה זו היא חיה תתאה או חיה דשמה ישראל, או מדכורא או מנוקבא, אבל לא כתיב לנפש החיה, אלא לנפש חיה סתם, דמשמע כלא. וכד קם אדם, הות נוקבתיה תקועה בסטרוי, וההיא נשמתא קדישא דביה, הוה אסגי להאי סטרא ולהאי סטרא, וסגי להאי ולהאי, בגין דהכי אתכלילת, לבתר נסר קודשא בריך הוא לאדם, ותקין לנוקביה, הדא הוא דכתיב (שם כב) ויבן יהו"ה אלהי"ם את הצלע וגו', את הצלע, הא אוקימנא, כמה דאת אמר, (שמות כו כ) ולצלע המשכן, ויביאה אל האדם, בתקונהא ככלה לחופה. כיון דחמת לילית דא, ערקת, והיא בכרכי ימא, ועד כען אייהי זמינא לאבאשא בני עלמא, וכד זמין קודשא בריך הוא לחרבא רומי רשיעתא, ולמהוי חורבן לעלמין, יסלק להאי לילית, וישרי לה להאי חורבא, בגין דהיא חורבנא דעלמא, הדא הוא דכתיב (ישעיה לד יד) אך שם הרגיעה לילית ומצאה לה מנוח. ובספרי קדמאי אמרי, דאיהי ערקת מן אדם מקדמת דנא, ואנן לא תנינן הכי, בגין דהא נוקבא דא אשתכחת עמיה, אבל עד לא קמת האי נפש, (ס"א דהא נוקבא דא לא אשתכחת עמיה, אבל עד לא אתתקנת נוקבא דא) עמיה דאדם כדקא יאות, הות מזדווגא עמיה, וכד האי אתתקנת עמיה כדקא יאות, ערקת היא לימא, וזמינא לאבאשא בני עלמא. אסוותא להאי, בההיא שעתא דאזדווג בר נש באתתיה, יכוין לביה לקדושה דמאריה, ולימא הכי, עטיפא בקטפא אזדמנת, שארי שארי, לא תעול ולא תנפוק, לא דידך ולא בעדבך, תוב תוב, ימא אתרגישא, גלגלוי לייך קראן, בחולקא קדישא אחידנא, בקדושה דמלכא אתעטפנא. ולחפיא ליה לרישיה ולאיתתיה עד שעתא חדא, וכן בכל זמנא, עד תלת יומין לקליטה, דכל הרכבה דלא קולטת לתלת יומין, תוב ליתא קולטת:

ובספרא דאנח אשמדאי לשלמה מלכא, אמר תלתין יומין, ואמר, דלבתר דסיים עובדא לישדי מיין צלילין סוחרניה לערסיה, ונטורא דכלא. (לבתר) מאן דינקא לרביא, לא תזדווג לבר נש אלא בשעתא דרביא נאים, ולבתר לא תניק ליה עד שעתא חדא כתרי מילין, או חד מיל, אי לא יכלא בגין צערא דרביא בזמנא דאיהו בכי, ובדא לא מסתפי מנה לעלמין. זכאין אינון צדיקייא, דקודשא בריך הוא אוליף לון רזין עמיקין דלעילא ותתא, וכלא בגין אורייתא, דהא אורייתא מאן דישתדל בה, מתעטר בעטרין דשמא קדישא, דהא אורייתא שמא קדישא הוא, ומאן דישתדל בה אתרשים ואתעטר בשמא קדישא, וכדין ידע ארחין סתימין ורזין עמיקין דלעילא ותתא, ולא מסתפי לעלמין. תא חזי,

זוהר חלק ג דף יט/ב

בההוא יומא אתפקדו על אילנא חד, ועברו על פקודא דמאריהון, ובגין דאתתא היא חבת בקדמיתא, ואתא עלה ההוא נחש, כתיב (בראשית ג טז) והוא ימשל בך, מכאן ולהלאה, בכל זמנין דגוברין אשתכחו חייבין קמי קודשא בריך הוא, הא אוקימנא דאינון נשים (דלעילא) מסטרא דדינא קשיא, זמינין לשלטאה עליהון מסטרא דדינא קשיא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה ג יב) עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו, נשים משלו בו ודאי. ואלין אקרון להט החרב המתהפכת, לאו דאינון חרב המתהפכת, אלא להט מההוא חרב דאקרי (ויקרא כו כה) חרב נוקמת נקם ברית, (ישעיה לד ו) חרב ליהו"ה מלאה דם, וההוא להט החרב, מתהפכת לזמנין גוברין, ולזמנין נוקבין, והא אוקימנא. ווי לעלמא כד אינון נשין שלטן בעלמא, כד חמי נביאה דישראל מעקמי ארזייהו, ואינון אשתכחו בחובין קמי מאריהון, כדין אמר נשים שאננות היך אתון שקיטאן, היך אתון יתבן דלא לאתערא בעלמא, קומנה, ובאתר אחרא אוקימנא להאי קרא, והא אוקמוה חברייא. אבל לא אתמר אלא כמה דאשכחן בדבורה, דכתיב (שופטים ד ד) היא שופטה את ישראל בעת ההיא, ועל דא תנינן, ווי לבר נש דאתתא קא מברכא ליה לפתורא, כך דבורה היא שופטה את ישראל בעת ההיא, ווי לדרא דלא אשתכח בהו מאן דדאין לעמא אלא חד נוקבא. תא חזי, תרין נשין אינון דאשתכחי בעלמא, ואמרי תושבחתא דקודשא בריך הוא, דכל גוברין דעלמא לא יימרון הכי, ומאן אינון, דבורה וחנה, חנה אמרה (ש"א ב ב) אין קדוש כיהו"ה כי אין בלתך, וכלהו קראי, דהיא פתחת פתחא דמהימנותא לעלמא, כגון (שם ח) מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון, הא פתחא דמהימנותא, להושיבי עם נדיבים, הא מהימנותא דלעילא, באתר דאבהן שריין, מאן נדיבים, אלין אבהן, דכתיב (תהלים מז ט) נדיבי עמים נאספו. דבר אחר, להושיבי עם נדיבים, נבאה על שמואל, דאיהו זמין לאתקשא עם משה ואהרן, דכתיב (שם צט ו) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו. וכסא כבוד ינחילם, מאן ינחילם, דא שמואל, דאחסין יקרא דמלכותא לתרין מלכין. דבר אחר, וכסא כבוד ינחילם, דא קודשא בריך הוא, דהוא אחסין כורסייא דיליה לעבדוהי, הדא הוא דכתיב וכסא כבוד ינחילם. יהו"ה יחתו מריבו, מריבו חסר, מאי קא מיירי, אלא מריבו תנינן מריבו ו', ודא מלכא קדישא, ורזא דחכמתא אתמר הכא, בשעתא דדינין מתערין ושלטיין, שלטיין על רחמי, ורחמי אתכפיין, ובשעתא דקודשא בריך הוא אתברך ממבועא דנחלא, כדין גברין רחמי ואתכפיין דיני, הדא הוא דכתיב יהו"ה יחתו מריבו, מריבו ו'. עליו בשמים ירעם, עליו, מאי עליו, בשעתא דטלא דעתיקא קדישא שריא עליה, ומליא רישיה, בההוא אתר דאקרי שמים, כדין ירעם, יתבר חיליהון ותוקפיהון דדינין תקיפין. ויתן עז למלכו, דא קודשא בריך הוא, וירם קרן משיחו, דא כנסת ישראל, דאקרי קרן היובל (ס"א ל"ג היובל) כמה דאוקימנא, משיחו, כמה דאת אמר (ש"א כג א) משיח אלהי יעקב, בגין כך קרן משיחו, והא אתמר. דבורה דאתת לשבחה שבהא דמלכא קדישא, (שופטים ה ד) יהו"ה בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום, מלמד דקודשא בריך הוא אזמין לכל שאר עמין לקבלא לאורייתא, ולא בעו, וכי לא הוה גלי קמיה דלא בעאן, אלא דלא יהא לון פתחון פה, דאלמלא יהב לון קודשא בריך הוא אורייתא הו נטרי לה, וכל אינון קראי דאמרה דבורה, כלהו ברזא דחכמתא, עד ההוא שעתא דשבחת גרמה, שנאמר עד שקמתי דבורה, שקמתי אם בישראל, דהא אוקמוה, דאסתלק מינה רוח נבואה, ובגין כך (שם) עורי עורי דבורה, עורי עורי דברי שיר. וכל דא כד אשתכחו גוברין בחטאה, ולא אינון כדאין למשרי עלייהו רוח קודשא ודאי:

זוהר חלק ג דף כ/א

זהר:

ואם כל עדת ישראל ישגו וגו', כמה דאוקימנא, בהוראה דטעו בה, אבל ואם כל עדת ישראל ישגו, ואם כל ישראל ישגו מבעי ליה, מאי כל עדת ישראל, אלא אינון (כלהו) דאשתכחון בירושלם, דהא מתמן נפקא אורייתא לכל עמא, ואי אינון דהוו תמן טעאן, כל ישראל טעאן. ותנינו, דכיון דתמן טעאן, כל עמא טעאן, בגין דכלהו משכי אבתרייהו. ונעלם דבר מעיני הקהל, עיני הקהל אלין סנהדרין, אלין אינון דממנן על ישראל:

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא, עד דהוו אזלי, אמר רבי יוסי לרבי חייא, נשתדל במלי דאורייתא, במלי דעתיק יומין, פתח רבי חייא ואמר, (תהלים לב ה) חטאתי אודיעך וגו', מכאן אוליפנא דכל בר נש דמכסי חטאוי, ולא מפרש לון קמי מלכא קדישא, ויתבע עלייהו רחמי, לא יהבין ליה למפתח פתחא דתשובה, בגין דאיהו אכסיף (נ"א מכסי) מיניה, ואי איהו פריש לון קמי קודשא בריך הוא, קודשא בריך הוא חייס עליה, ויתגברון רחמי על דינא. וכל שכן אי איהו בכי, דהא כל פתחין סתימין איהו פתח, ואתקבל צלותיה, ועל דא פרישו דחטאוי יקרא הוא דמלכא, לאגברא רחמי על דינא, ועל דא כתיב (שם נ כג) זוכה תודה יכבדנני, מהו יכבדנני, תרין כבודין אינון, חד לעילא וחד לתתא, חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי. האי קרא קשיא בכלא, בסגיאנות מלין, דהא באודה עלי פשעי סגי, מהו חטאתי אודיעך, ועוני לא כסיתי, ולבתר אודה עלי פשעי ליהו"ה, ועוד דהא אודה עלי פשעי ליהו"ה, לך מבעי ליה. אלא דוד כל מלוי ברוח הקדש אמרן, ולמלכותא דשמיא אמר, בגין דאיהו שליחא מתתאי לעלאי, ומעלאי לתתאי, ומאן דבעי למלכא, לה אודע בקדמיתא, ועל דא חטאתי אודיעך, (ד"א, למלכותא דשמיא קאמר), ועוני לא כסיתי, מצדיקו של עולם, אמרתי אודה עלי פשעי ליהו"ה, דא מלכא קדישא דשלמא כלא דיליה, ושלמא דבעי בר נש לאעלה קמיא, בהודאה, דהא שלמים הכי מתקרבין בהודאה, דכתיב (ויקרא טו ו) על זבח תודת שלמיו, ואתה נשאת עון חטאתי סלה, דא לעילא לעילא, אתר דעתיקא קדישא שריא, בגין כך האי קרא אחיד בכלא. כגוונא דא, מאן דיתבע בעותיה למלכא, בעי ליחדא שמא קדישא ברעותיה, מתתא לעילא, ומעילא לתתא, ולקשרא כלא בחד קשרא, ובהווא קשורא אשתכח בעותיה, אמר רבי יוסי, מאן הוא חכימא למתבע בעותיה כדוד מלכא, דהוא הוה נטיר פתחא דמלכא, אמר ליה רבי חייא, ודאי הכי הוא, ועל דא אורייתא אוליף לן ארחי:

רעיא מהימנא:

פקודא דא להביא קרבן, על סנהדרי גדולה שטעו, תנאין ואמוראין, שבעין סנהדרי גדולה היו, ומשה עלייהו, ושבעים סנהדרי קטנה הוו ואהרן עלייהו, ובגין דא אמרו מארי מתניתין, משה שושבינא דמלכא הוה, ודא תפארת, מתמן סנהדרי גדולה, אהרן שושבינא דמטרוניתא, ודא מלכות, ה"א, זעירא קרינן לה, כגון (בראשית כט יח) אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה, ועל שמה אתקרי סנהדרי קטנה. ומתמן הוו ידעין סנהדרין שבעין לשון, דאינון שבעין פנים לתורה, דאית שבעים לשון מסטרא דמלכות הרשעה וכו', כלא בפרודא, הדא הוא דכתיב (שם י ה, ועיי"ש פסוק לב) מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשונותם, כלהו שבעים לשון בפרודא דא מן דא. אבל באורייתא שבעים פנים לתורה, בלשון חד, ודא יסוד, ו' הלכה חדא, חכמה זעירא, מלכות, שבה שבעין לשון, כחושבן סוד מן יסוד, ויסוד איהו לשון הקדש, סוד המרכבה בשבעין קתדראין, עלייהו אתמר, כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה, לשון חד איהו שבעים לשון, על מדה זעירא, דחכמה זעירא, דאיהו י', על מדה זעירא דחכמה, תרין, תרין שפון, דבהון דעת ותבונה, בהון אשתלימו שבעין ותריין. (ע"כ הרעיא מהימנא):

דמלכא קדישא, בגין דננדע למיהך אבתריה, כמה דאת אמר (דברים יג ה) אחרי יהו"ה אלהיכם תלכו וגו'. רבי יוסי פתח ואמר, (ירמיה לא יד) כה אמר יהו"ה קול ברמה נשמע נהי בכי וגו', כה אמר יהו"ה, הא אוקמוה, בכל אתר דנביאה שרי למלא, הוי מלוי אשתמודען, והכא האי כה אמר יהו"ה, קודשא בריך הוא, ומה אמר, קול ברמה נשמע. הכי תנינן, דבהווא יומא דאתחרב בי מקדשא לתתא, וישראל אזלו בגלותא, ריחיינן על צואריהון, וידיהון מהדקן לאחורא, וכנסת ישראל אתתרכת מבית מלכא למיהך בתריהון, בשעתא דנחתת, אמרת, איהך בקדמיתא ואבכה על מדוראי, ועל בני, ועל בעלי, כד נחתת, חמת אתרהא חריב, וכמה דמא דחסידי אתושד בגווה, והיכלא קדישא וביתא אתוקד באשא. כדין ארימת קלא, ואתרגישו עלאי ותתאי, ומטא קלא לעילא עד אתר דמלכא שרי ביה, ובעא מלכא לאהדרא עלמא לתהו ובהו, עד דנחתו כמה אוכלוסין וכמה משריין לקבלה, ולא קבלה תנחומין מנייהו, הדא הוא דכתיב קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה, מאנה להנחם על בניה, דלא קבלה מנייהו תנחומין, כי איננו, בגין דמלכא קדישא הוה סליק לעילא לעילא, ולא אשתכח בגווה, הדא הוא דכתיב, כי איננו, ולא כתיב כי אינם. אמר ליה רבי חייא, מאי רחל מבכה על בניה, אמר ליה, אוליפנא דהיא כנסת ישראל, ודא אתו דיעקב ודאי, דכתיב (בראשית כט יח) ויאהב יעקב את רחל, וכתיב (שם) ורחל עקרה, וכתיב התם (תהלים קיג ט) מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה. דבר אחר, כי איננו, כמה דאתמר (בראשית לט ט) איננו גדול בבית וגו', איננו, דהא אסתלק לעילא ואתרחיק מכלא, איננו בזווגא בה, איננו לאשתכחא שמייה רבא. אמר רבי חייא, מאן אתר שריא לאתגלאה, אמר ליה, מבי מקדשא, דתמן שריא, ולבתר אסחרת כל ארעא דישראל, לבתר כד נפקת מן ארעא, קמת על מדברא, ויתיבת תמן תלת יומין, דברת אוכלוסהא ומשירייהא (ס"א ומתיבתהא), ויתבהא מבי מלכא, וקראת עלה (איכה א א) איכה ישבה בדד וגו', בכי רבי חייא ורבי יוסי. אמר רבי יוסי, לא גלו ישראל מארעא, ולא אתחרב בי מקדשא, עד דישראל כלהו אשתכחו בחיובא קמי מלכא, ועד דדברי עלמא אשתכחו בחיובא בקדמיתא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה ג יב) עמי מאשריך מתעים, ודרך ארחותיך בלעו, דכיון דרישי עמא אזלין בחיובא, כל עמא אתמשכו אבתריהו, רבי חייא אמר מהכא, ואם כל עדת ישגו, במאי הוי, בגין ונעלם דבר מעיני הקהל, דעיני עמא אינון רישייהו, דכל עמא אתמשכו אבתרייהו. אזלו, עד דהוו אזלי, חמו חד אתר מדשנא בעשבין, ונהר מיא דהוה נגיד ביה, יתבו, עד דהוו יתבי, פרח חד עופא ורחיש קמייהו, אמר רבי חייא, ניקום מהכא דודאי נגרי טורייא הכא משתכחין, קמו ואזלו, עד דאהדרי רישייהו, חמו אינון לסטין דרהטין אבתרייהו, אתרחיש לון ניסא, ואשכחו קמייהו חד טינרא וחד מערתא ביה, עאלו תמן, ויתבו כל ההוא יומא וכל ליליא, פתח רבי חייא ואמר, (ירמיה ל י) ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו', כי הנני מושיעך מרחוק, מרחוק, מקרוב מבעי ליה, והא אוקמוה האי קרא מרחוק, כמה דאת אמר, ושבו מארץ מרחק, אבל מרחוק, כההוא דכתיב (שם לא ב) מרחוק יהו"ה נראה לי, וכתיב (משלי לא יד) ממרחק תביא לחמה, ומאן היא, עמיקא דנחלא, אתר דההוא נהר נגיד ונפיק. ושב יעקב, כיון דכתיב אל תירא עבדי יעקב, מהו ושב יעקב, אלא כמה דתנינן, קודשא בריך הוא סליק לעילא לעילא, כמה דכתיב (תהלים י א) למה יהו"ה תעמוד ברחוק, ומההוא אתר רחוק, הנני מושיעך, ושב יעקב לאתריה (לכורסייה), לאזדווגא בכנסת ישראל, ושקט דא יסוד, ושאנן למשרי דיוריה בה. ואין מחריד מיצחק, כמה דאת אמר (בראשית כז לג) ויחרד יצחק חרדה גדולה,

ועל דא, (בראשית לא מב) ופחד יצחק כתיב, והוא פחד, כד אתער אסתלק יסוד לאתר אחרא, הדא הוא דכתיב (ישעיה לג יד) פחדו בציון חטאים, בציון דייקא, ועל דא ואין מחריד. והשתא קודשא בריך הוא שזיב לון מרחוק, ואסתיר לן בהאי אתר בהשקט ובשלוה, ואין מחריד מכלא, דכד קודשא בריך הוא עביד ניסא, בכלא עביד:

רבי יוסי פתח, (שופטים ד ח) ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי וגו', מאי קא מיירי, אלא אמר ברק, הואיל ורוח קדישא שריא עלה, בזכותה אשתזיב, ולא לישרי עלי נזקא, ומה ברק סמיך על אתתא לאשתזבה בגינה, אנן דאורייתא עמנא, דהיא שמייה דמלכא קדישא, על אחת כמה וכמה. יתבו גו ההוא מערתא כל ההוא יומא, כד רמש ליליא אתנהיר סיהרא במערתא, עברו תרי טייעי, וחמריהון טעינן מחמרא ומיכלא לגרמיהו, שארי על מטולא, אמרי האי להאי, נבית הכא, ניהב מיכלא ומשתייא לחמרי, ואנן נעול למערתא דא, אמר ליה חבריה, עד לא נייעול, תימא האי קרא דלא מתישבא. אמר ליה, מאי הוא, אמר ליה, מלה חד, דכתיב (תהלים נב יא) אודך לעולם כי עשית וגו', מהו כי עשית, ולא כתיב מה, וכתיב כי טוב נגד חסידיך, וכי לגבי אחרא לאו איהו טוב, לא הוה בידיה, אמר ווי לטיוענא דשבקנא לקודשא בריך הוא בגינה. רבי חייא ורבי יוסי דהוו יתבי במערתא, חדו, אמר רבי חייא לרבי יוסי, ולא אמרית לך, דכד עביד קודשא בריך הוא ניסא, בכלא עביד, נפקו. כד נפקו, אקדים רבי חייא ופתח, (ישעיה נז יט) שלום שלום לרחוק, תרי שלמא הכא, חד לרחוק וחד לקרוב, וכלא חד, לרחוק דאתעביד קרוב, (תו לרחוק), דא הוא מאריה דתשובה, קודם הוה רחוק, והשתא איהו קרוב. תו, רחוק, כד בר נש אתרחיק מאורייתא רחיק הוא מקודשא בריך הוא, ומאן דקריב לאורייתא, קריב ליה קודשא בריך הוא בהדיה, והשתא אתחברו עמנא ועולו למערתא, אתו אינון טייעין ואשתתפו עמהון, אשתנקלו לחמרייהו, ואתקינו למיכל, נפקו כולהו לפום מערתא. אמר חד מן טייען, לימרו לן מארי דאורייתא האי קרא, אודך לעולם כי עשית ואקוה וגו', כי עשית, מהו כי עשית, ולא כתיב מה, וכתיב כי טוב נגד חסידיך, וכי לגבי אחרא לאו הוא כי טוב. אמר רבי חייא, כי עשית ודאי, ומה עשית, לעולם, דבגין האי עולם דעבד קודשא בריך הוא ואתקן ליה, אודי בר נש לקודשא בריך הוא בכל יומא, ואקוה שמך כי טוב נגד חסידיך, הכי הוא ודאי, לקבלי אינון זכאין שמא דקודשא בריך הוא טוב, ולא לקבלי חייביא, דמבזין ליה בכל יומא, ולא משתדלי באורייתא, אמר ליה, יאות הוא, אבל מלה שמענא מבתר כותלא, ומסתפינא לגלאה, אמרו ליה רבי חייא ורבי יוסי, אימא מילך, דאורייתא לאו איהו ירותא לאתר חד. אמר לון, יומא חד הוינא אזיל ללוד, עאלנא למתא, ואסמכנא גרמאי בתר כותלא חד, ורבי שמעון בן יוחאי הוה בההוא ביתא, ושמענא מפומיה האי קרא, אודך לעולם כי עשית, אודך, דוד המלך ע"ה (לקודשא בריך הוא) אמרו על ההוא עולם בתראה דאיהו עבד, דדוד מלכא אחיד ביה בההוא עולם, וביה ירית מלכותא. ואקוה שמך כי טוב, דא קודשא בריך הוא, ביחודא דהאי עלמא דאקרי טוב, אימתי אקרי טוב, נגד חסידיך, מאן אינון חסידיך, אלא אית חסד ואית חסד, ואלין אקרונן חסדי דוד הנאמנים, וכד אלין חסדי דוד אתמליין מההוא טיבו דנגידו דעתיקא קדישא, כדין אקרי יסוד טוב, וכדין אשתכח טוב לגבייהו, דהא (ס"א כד אשתכח, כמה דאיהו ביה) כמה דאשתכח דאיהו ביה, הכי איהו מבסם להאי עלמא בתראה, וכלא אשתכח בברכה, ועל דא דוד הוה מחכה להאי דרגא דנהיר להאי עולם דאיהו אחיד ביה. מלין אלין הכי שמענא לון, אבל לא ידענא מאי הוא, אתו רבי חייא ורבי יוסי ונשקו ליה ברישיה, אמר רבי

זוהר חלק ג דף כא/ב

חייא, מאן חפי עינך בעפרא רבי שמעון בן יוחאי, דאנת באתרך, ואנת מרעיש טורייתא עלאי, ואפילו צפורי שמיא וכלא חזאן במלולך, ווי לעלמא בההיא שעתא כד תסתלק מניה. תו פתח

ואמר ההוא גברא, הא מלה אחרא שמענא מניה בההיא שעתא, בקרא דכתיב (דניאל ט יז) ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל תחנוניו וגו', למען אדנ"י, ואמר הכי, אי שמא דא מעליא (נ"א לעילא) מכלא, שפיר הוא, דהכי אמרין עביד בדיל מלכא, אבל שמא דא הא ידיע דהוא אתר בי דינא, דמניה נפיק דינא לעלמא, מאן חמא דאמרין למלכא עביד בגין עבדך, או בגין מלה זעירא מנך. אלא הכי אצטריך, דשמא דא אתקין ביתא למלכא, ובי מקדשא לתתא, ודא אחיד בדא, בגין דאתקשר דא בדא, וכד מקדשא לתתא קאים בקיומיה, האי שמא לעילא קאים בקיומיה, ודא הוא כמאן דאמר למלכא בני ביתא דא והיכלא דא בגין דלא תשתכח מטרוניתא דיתבא לבר מהיכלה, אוף הכא (שם) והאר פניך על מקדשך השמם למען אדנ"י, מאי טעמא למען אדנ"י, דלא ישתכח לבר מן דיוריה. תווהו רבי חייא ורבי יוסי, וחדו בההוא ליליא, בתר דאכלו, פתח חבריה טייעא ואמר, אימא קמייכו מלה חד דאשתדלנא ביה האי יומא, האי קרא דכתיב (תהלים סג א) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה, דוד אמר שירתא כד הוה עריק מחמוי, ומאי אמר (שם) אלהי"ם אלי אתח אשחרך, צמאה לך נפשי וגו', אלהי"ם אלי אתה, דהא בגבורה אחידא תדירא. אשחרך, וכי דוד היך יכיל לשחרא ליה לקודשא בריך הוא בארעא רחיקא, ואתתרך מארעא דשכינתא שריא, אלא אף על גב דאתתרך מתמן, לא שביק דידיה לשחרא ליה לקודשא בריך הוא. ואנא שמענא, אשחרך, כמאן דאמר איזיל לאתחזאה קמך, בר דלא יכילנא, כך אשחרך, בר דאנא לבר מאתר דשכינתא שריא. צמאה לך נפשי, דהא נפשאי וגופא דילי תאיבין לגבך, לאתחזאה קמך, ולא יכילנא, בגין דאנא בארץ ציה ועיף בלי מים, דהא ארץ ציה ועיף אקרי לבר מאתר דשכינתא שריא, בגין דמים חיים לא שכיח הכא, ומאן אינון מים חיים, דא שכינתא, דכתיב בה (שיר ד טו) באר מים חיים, ועל דא ארץ ציה ועיף בלי מים כתיב. אמרו רבי חייא ורבי יוסי, ודאי אורחא תקינא קמן, עאלו למערתא ודמכו, בפלגו ליליא שמעו קל חיותא במדברא דנהמי, אתערו, אמר רבי חייא, הא עידן הוא לסייעא לכנסת ישראל, דהיא משבחת למלכא, אמרו כל חד וחד לימא מלה ממה דשמע וידע באורייתא, יתבו כלהו. פתח רבי חייא ואמר, (תהלים כב א) למנצח על אילת השחר מזמור לדוד, מאן אילת השחר, דא כנסת ישראל דאקרי (משלי ה יט) אילת אהבים ויעלת חן, וכי אילת השחר, ולא כל יומא, אלא אילת מההוא אתר דאקרי שחר, כמה דאת אמר (הושע ו ג) כשחר נכון מוצאו, ודוד מלכא על כנסת ישראל קא אמר דא, דהא לא אמרה כנסת ישראל דא, (ס"א דאקרי אילת אהבים ויעלת חן, והיא אתיא מההוא אתר דאקרי שחר, כמה דאת אמר כשחר נכון מוצאו, ודוד מלכא על כנסת ישראל קאמר דא), משמע דכתיב על אילת השחר. תא חזי, בשעתא דרמש ליליא, פתחין סתימין, דעלאי ותתאי משתכחי (ס"א משתכחי), וכל אינון רחיקין מתערין, ואזלין ושטאן כל עלמא, ומהדרין על גופי בני נשא, וסחרי לאתרייהו ולערסיהו, וחמאן דיוקנא דמלכא קדישא ומסתפי, דהא אתקפו בערסייהו במלי דשמא קדישא, ובני נשא נשמתהון סלקין כל חד וחד כדחזי ליה, והא אוקמוה, זכאה חולקהון דצדיקיא דנשמתהון סלקין לעילא, ולא מתעכבי באתר אחרא, דלא אצטריך. כד אתפלג ליליא, כרוזא קאים וכריז, ופתחין פתיחו, כדין רווחא חד דסטר צפון אתער, ואקיש

זוהר חלק ג דף כב/א

בכנור דדוד, ומנגן מאליו, ושבחת למלכא, וקודשא בריך הוא משתעשע בצדיקייא בגנתא דעדן. זכאה חולקיה מאן דאתער בההוא זמנא ואשתדל באורייתא, וכל מאן דקאים בההוא זמנא ואשתדל באורייתא, אקרי חבריה דקודשא בריך הוא וכנסת ישראל, ולא עוד אלא דאלין אקרון אחים ורעים ליה, דכתיב (תהלים קכב ה) למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, ואקרון חברים בהדי מלאכין עלאין ומשריין עלאין, דכתיב (שיר ח יג) חברים מקשיבים לקולך. כד אתי יממא, כרוזא קאים וכריז, ופתחין דסטר דרומא אתפתחו, ומתערין כוכבים ומזלות, ופתחין דרחמי

אתפתחו, ומלכא יתיב וקביל תושבחן, כדין כנסת ישראל נטלא לאינון מלין וסלקא, וכל אינון חברים אחידן בגדפהא, ומלייהו אתיין ושריין בחיקא דמלכא, כדין פקיד מלכא למיכתב כל אינון מלין. ובספרא כתיבו כל אינון בני היכליה, וחוטא דחסד אתמשך עלייהו, דמההוא חוטא אתעטר בר נש בעטרא דמלכא, ומניה דחלין עלאין ותתאין, הוא עאל בכל תרעי מלכא, ולית מאן דימחי בידוי, ואפילו בזמנא דמאריהון דדינא קיימין למידן עלמא, לא דיינין עליה דינא, בגין דהא אתרשים ברשימו דמלכא, דאשתמודעא דאיהו מהיכלא דמלכא, ובגין דא לא דיינין עליה דינא, זכאה חולקהון דצדיקייא דמשתדלי באורייתא, וכל שכן בזמנא דמלכא תאיב על מלי דאורייתא. תא חזי רזא דמלה, לא קיימא כנסת ישראל קמי מלכא אלא באורייתא, וכל זמנא דישראל בארעא אשתדלו באורייתא, כנסת ישראל שראת עמהון, כד אתבטלו ממלי אורייתא, לא יכלא לקיימא עמהון שעתא חדא, בגיני כך בשעתא דכנסת ישראל אתערת לגבי מלכא באורייתא, אתקיף חילה, ומלכא קדישא חדי לקבלא לה. וכל זמנא דכנסת ישראל אתת לקמי מלכא, ואורייתא לא אשתכח עמה, כביכול תשש חילהא, ווי לאינון דמחלשין חילא דלעילא, בגיני כך זכאין אינון דמשתדלי באורייתא, וכל שכן בההיא שעתא, דאצטריך לאשתתפא בה בכנסת ישראל, כדין קודשא בריך הוא קארי עליה, (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בכך אתפאר. רבי יוסי פתח ואמר, (שם כא יא) משא דומה אלי קורא משעיר, שומר מה מלילה שומר מה מליל, האי קרא אוקמוה חברייא בכמה אתר, אבל משא דומה, כל זמנין דישראל אשתכחו בגלותא, אתידע זמנא וקצא דלהון, וזמנא וקצא דההוא גלותא, וגלותא דאדום הוא משא דומה, דלא אתגלייא ולא אתידע כאינון אחרנין. קודשא בריך הוא אמר, אלי קורא משעיר, קלא שמענא בגלותא דשעיר, אינון דחקי בינייהו, אינון דשכבי לעפרא, ומאי אמרי, שומר מה מלילה שומר מה מליל, אינון תבען לי על מטרוניתא, מה עבדית מן מטרוניתא דילי. כדין קודשא בריך הוא כניש לפמליא דיליה, ואמר, חמו בני רחימי דאינון דחיקין בגלותא, ושבקין צערא דלהון, ותבעין לי על מטרוניתא, ואמרי, שומר, אנת דאקרי שומר, אן הוא שמירה דילך, אן הוא שמירה דביתך, מה מלילה, מה עבדת מלילה, הכי נטרת לה, מה מליל, דהא לזמנין אתקרי לילה, ולזמנין אתקרי ליל, דהא הוא דכתיב (שמות יב מב) ליל שמורים הוא, וכתיב הוא הלילה הזה. כדין קודשא בריך הוא אתיב לון, הא שמירה דידי אשתכח, דהא אנא זמין לקבלה ולאשתכחא בהדה, דהא הוא דכתיב, אמר שומר, ההוא דנטיר ביתא, אתא בקר וגם לילה, דהא בקדמיתא אסתלק לעילא לעילא, וסליק לההוא בקר דאזדמן ביה תדירא, השתא אתא בקר, הא זמין לאתחברא בלילה, וגם לילה, הא זמינא היא, אבל בגיניכון אתעכבו, ואי אתון בעאן דא, על מה אתון מתעכבי, שובו, שובו בתשובה, כדין אתיו, אתו לגבאי, ונהוי כלא במדורא חדא, וכלנא נתוב לאתרנא, דהא הוא דכתיב (דברים ל ג) ושב יהו"ה אלהי"ך את שבותך, והשיב לא נאמר

זוהר חלק ג דף כב/ב

אלא ושב, תרין ושב ושב כתיב הכא, אלא חד לכנסת ישראל, וחד לקודשא בריך הוא, דהא הוא דכתיב ושב יהו"ה אלהי"ך את שבותך, ושב וקבצך מכל העמים:

פתח ההוא טייעא ואמר, (איוב לח ז) ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהי"ם, תא חזי, כד קודשא בריך הוא אתי לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן, כל מלי דעלמא תתאה, (ס"א עלאה) וכל עלאין ותתאין מתערין לקבליה, וכל אילנין דבגנתא דעדן פתחי שבחא לקבליה, דהא הוא דכתיב (ד"ה א טז) אז ירננו עצי היער מלפני יהו"ה כי בא, ואפילו עופי דארעא, כלהו מרחשי שבחא קמיה, כדין שלהובא נפק ובטש בגדפוי דתרנגולא, וקרי ושבח למלכא קדישא, וקרי לבני נשא דישתדלון באורייתא, ובשבחא דמאריהון ובפולחניה, זכאה חולקהון דמאן דקיימין מערסיהו לאשתדלא באורייתא. כד אתי צפרא, פתחין דדרומא נפתחין, ותרעי דאסוותא נפקין

לעלמא, ורוחא דמזרח אתער, ורחמי אשתכחו, וכל אינון כוכביא ומזלי, דממנן תחות שולטניה דהאי בקר, כלהו פתחין שבחא וזמרין למלכא עלאה, הדא הוא דכתיב ברוך יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהי"ם, מה בעאן הכא בני אלהי"ם, דאינון מזמנין תרועה בהאי בקר, והא כל דינין אתעברו בזמנא דחסד אתער בעלמא, אלא ויריעו כל בני אלהי"ם, הא אתבר תוקפא דדינין קשיין, ואתבר חילא דלהון, כמה דאת אמר (ישעיה כד יט) רועה התרועעה ארץ. וכל כך, בגין דהאי בקר אתער בעלמא, ואברהם אתער ואתי למנטע אשל בבאר שבע, מלה דא הכי שמענא לה, בבאר שבע ודאי, וכתיב (בראשית כא לג) ויקרא שם בשם יהו"ה אל עולם. פתח חבריה טיעא ואמר, (שם מד ג) הבקר אור והאנשים שלחו וגו', מאי הבקר אור, הכי אוליפנא, מהו בקר, אלא בזמנא דאתי צפרא, ודינין מתעברן, וחסד בעא לאתערא, כל אינון דאתיין מסטרא דא, מבקרי (ס"א מפקדי) לאתרייהו, לזמנא ברכאן לעלמא, ודא הוא הבקר אור, דהא רחמי מתיישיבי בעלמא, וחסד קאי באתריה, כדין הוא בקר אור, וכתיב (שם א ד) וירא אלהי"ם את האור כי טוב. תא חזי, כלא הוא בדרגין ידיען, ליליא הא ידיעא, בקר אור הא ידיעא, והוא דרגא עלאה דאשתכח ביה תדירא, אימתי, כד נהיר שמשא, שמשא ידיעא, והוא דרגא עלאה דמבסם לכלא ונהיר לכלא, כמה דאת אמר (תהלים פד יב) כי שמש ומגן יהו"ה אלהי"ם, והאי בקר אור נהיר משמשא, ודא נהיר ליליא, בגין כך כלא תליא דא בדא, והאי בקר אור כד אתער, כל בני עלמא אתאחדן באחדותא בחדותא, ומשתכחי בעלמא, והשתא הא נהיר ימא, עידן רעותא הוא למהך באורחא, בריכו לון רבי חייא ורבי יוסי, ונשקו לון ברישייהו, ושדרו לון. אמר רבי חייא לרבי יוסי, בריך רחמנא דתקין ארחנא קמן, ודאי קודשא בריך הוא שדר לון גבן, זכאין אינון דמשתדלי באורייתא, ולא ארפין מינה שעתא חדא, נפקו רבי חייא ורבי יוסי ואזלי לארחייהו, אמר רבי יוסי, ודאי רחמותא דלבאי קשיר באלין טיעי, אמר רבי חייא, לא תוהנא על דא, דהא ביומוי דרבי שמעון אפילו צפרי שמיא מרחשן חכמתא, דהא מלוי אשתמודען לעילא ותתא. פתח רבי חייא ואמר, (דברים לא טז) ויאמר יהו"ה אל משה, הנך שוכב עם אבותיך וגו', תא חזי, כל זמנא דהוה משה קיים בעלמא, הוה מחי בידייהו דישראל, בגין דלא ישתכחון בחיובא קמי קודשא בריך הוא, ובגין דמשה אשתכח בינייהו, לא יהא כהווא דרא, עד דרא דייתי מלכא משיחא, דיחמו יקרא דקודשא בריך הוא כוותייהו, דאינון אתדבכו מה דלא אתדבכו דרין אחרנין. דתנינן, חמאת שפחה חדא על ימא, מה דלא חמאת עינא דיחזקאל נביאה, אי אינון אתדבכו כל כך, נשיהו דישראל כל שכן, בנייהו כל שכן, גוברין כל שכן, סנהדרין כל שכן, וכל שכן נביאה עלאה מהימנא משה, דאיהו על כלא, והשתא אלין טיעי מדברא מרחשין חכמתא כל כך, כל שכן חכימי דרא, כל שכן אינון דקיימי קמיה דרבי שמעון, ואולפי מניה בכל

זוהר חלק ג דף כג/א

יומא, כל שכן וכל שכן רבי שמעון, דהוא עלאה על כלא. בתר דמית משה מה כתיב, (דברים לא טז) וקם העם הזה וזנה וגו', כך, ווי לעלמא כד יסתלק מניה רבי שמעון, דמבועי דחכמתא יסתתמו מעלמא, ויבעי בר נש מלה דחכמתא ולא ישכח מאן דיימא, וטעאן כל עלמא באורייתא, בגין דלא ישתכח בינייהו מאן דאתער בחכמתא, על ההוא זמנא כתיב, ואם כל עדת ישראל ישגו, ואם ישגו באורייתא, ולא ינדעון ארחא, במאי הוא, בגין ונעלם דבר מעיני הקהל, דלא אשתכח מאן דידע לגלאה עמיקתא דאורייתא ואורחא, ווי לאינון דרין דמשתכחי כדין בעלמא. אמר רבי יהודה, זמין קודשא בריך הוא לגלאה רזין עמיקין דאורייתא, בזמנא דמלכא משיחא, בגין (ישעיה יא ט) דמלאה הארץ דעה את יהו"ה כמים לים מכסים, וכתיב (ירמיה לא לג) ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את יהו"ה, כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם, אמן כן יהי רצון:

אשר נשיא יחטא ועשה אחת וגו' בשגגה ואשם, תני רבי יצחק, מאי שנא בכל אתר דכתיב בהו ואם, כמה דאת אמר אם הכהן המשיח יחטא, ואם כל עדת ישראל ישגו, והכא אשר נשיא יחטא, ולא כתיב ואם הנשיא יחטא, מאי קא מיירי. אלא אלין כהנייא לא משתכחי הכי בחטאה, דהא כהן נטיר גרמיה תדירא, בגין דמטולא דמאריה עליה בכל יומא, ומטולא דישראל כלהו, ומטולא דכל חד וחד, ועל דא תוהא איהו כד יחטא, ובגין כך ואם כתיב, וכן ואם כל עדת ישראל ישגו, תוהא הוא דכלהו ישתכחו בחובא חד, דאי אלין יחטאון אלין לא יחטאון, ובגיני כך ואם כתיב, אבל הכא אשר נשיא יחטא ודאי, בגין דלביה גס ביה, ועמא אזלין אבתריה, ואתמנון תחותוי, ועל דא אשר נשיא יחטא, כגון דעבר על מצות לא תעשה, והוא עביד חד מנייהו, ועל דא לא כתיב ביה ואם, דהא מלוי לא בספקא הוו. רבי יהודה פתח, (שמות לה כז) והנשיאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המלואים לאפוד ולחשן, מאי שנא דמלין אלין אקריבו נשיאים ולא בר נש אחרא, והא כתיב (שם ה) כל נדיב לבו יביאה את תרומת יהו"ה, וכתיב (שם כז) ואבני שהם ואבני מלואים לאפד ולחשן. אלא אמר קודשא בריך הוא, אף על גב דבכלא תליא האי נדבה, סליקו אלין אבנים לנשיאים, מאי טעמא בגין דעל לבא דכהנא אשתכחו, אמר קודשא בריך הוא, ליתו נשיאים דלבייהו גס בהו, וייתון אלין אבנים דאינון משתכחי על לבא דכהנא, ויתכפר עלייהו מגסות לבייהו, וכתיב (שם כח) והיו על לב אהרן בבאו לפני יהו"ה, ועל דא והנשיאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המלואים, לכפרא עלייהו. ובגין כך, אשר נשיא יחטא ודאי, ועשה אחת מכל מצות יהו"ה אלהי"ו אשר לא תעשינה, כמה דאוקמוה דעבר על מצות לא תעשה, או הודע אליו חטאתו, דבגין דלביה גס ביה לא אשגח בחטאיה, ולבתר אתידע ליה ועבד מניה תשובה. רבי יהודה ורבי יוסי הוי יתבי חד ליליא ולעאן באורייתא, אמר רבי יהודה לרבי יוסי, חמינא דצחותא דאורייתא בליליא הוא יתיר מביממא, אמאי, אמר ליה בגין דצחותא דתורה שבכתב תורה שבעל פה היא, ותורה שבעל פה בליליא שלטא, ואתערת יתיר מביממא, ובזמנא דאיהי שלטא, כדין איהו צחותא דאורייתא:

פתח רבי יוסי ואמר, (איוב לה י) ולא אמר איה אל"ה עושי נותן זמירות בלילה, תא חזי, בשעתא דאתער רוח צפון, ואתפליג ליליא, הא אוקמוה דשלהובא חד נפיק, ובטש תחות גדפוי דתרנגולא, ואקיש גדפוי, וקארי, וההוא שלהובא בזמנא דמטי גביה ואתער לקבליה, אסתכי ביה ואזדעזע, וקארי, ואסתכי ואשגח בגין יקרא דמאריה למעבד רעותיה, וקארי לון לבני נשא. ועל דא אקרי שכו, אשגחא, וקארי גבר, בגין דאתער בשלהובא

זוהר חלק ג דף כג/ב

דגבורה, בסטרא דגבורה קא אתיא לאתערא בעלמא, כדין אינון בני מהימנותא קיימין, ויהבין גבורה וחילא לכנסת ישראל, וכדין אקרי רנה דאורייתא, ועל דא ירית דוד מלכותא, הוא ובנוי לעלמין ולדרי דרין. וכד תרנגולא קארי, ובני נשא ניימי בערסייהו ולא מתערי, תרנגולא קארי לבתר, ואמר מה דאמר, והא אוקמוה, לבתר בטש בגדפוי, ואמר ווי לפלניא נזיף דמאריה, שבקא דמאריה, דלא אתער רוחיה, ולא אשגח ליקרא דמאריה. כד נהיר יממא, כרוזא קרי עליה ואמר, ולא אמר איה אל"ה עושי נותן זמירות בלילה, לסייעא ליה באינון תושבחן, ולמהוי כלא בסיועא חדא, עושי, עושני מבעי ליה, מהו עושי, אלא בשעתא דבר נש קם בפלגות ליליא, ואשתדל ברנה דאורייתא, דרנה דאורייתא לא אתקרי אלא בליליא, וכד איהו אשתכח באורייתא, כד נהיר יממא, קודשא בריך הוא וכנסת ישראל מתקני ליה בחד חוטא דחסד, לאשתזבא מכלא, ולנהרא ליה בין עלאין ותתאין. רבי יהודה אמר, אנא שמענא דאמר רבי אבא האי קרא, איה אל"ה עושי, עושה לי מבעי ליה, מהו עושי, אלא כמה דאמרת, בשעתא דאיהו קם בפלגות ליליא ואשתדל באורייתא, כד נהיר יממא אתער אברהם, בההוא חוטא דיליה, דכתיב ביה (בראשית

יד כג) אם מחוט ועד שרוך נעל וגו', וקודשא בריך הוא וכנסת ישראל מתקני ליה, ועבדי ליה בכל יומא בריה חדשה, הדא הוא דכתיב אלו"ה עושי. והא אוקמוה, א"ל ו"ה, א"ל דא אברהם, דכתיב (ביה) האל הגדול, ו' דא קודשא בריך הוא, ה' דא כנסת ישראל, ודא הוא אלו"ה, ואינון עבדין ליה לבר נש ומתקנין ליה בכל יומא, ובגין כך כתיב עושי, כמה דאת אמר (תהלים קמט ב) ישמח ישראל בעושיו, אמר רבי יוסי ודאי כך הוא, וכלא חד מלה:

רבי יהודה פתח ואמר, או הודע אליו חטאתו אשר חטא, הודע אליו מסטרא דמאן, או ידע (נ"א נודע) חטאתו מבעי ליה, מהו הודע אליו, אלא קודשא בריך הוא לכנסת ישראל, לאודעא ליה לבר נש ההוא חובא דהוא חב, ובמה מודע ליה, בדינהא, כמה דאת אמר (איוב כ כז) יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו, הודע אליו, כמאן דפקיד לאחרא. דתנינן, בשעתא דבר נש חב קמי קודשא בריך הוא, ולא אשגח בחטאיה לאהדרא בתשובתא קמי מאריה, ואשדי ליה בתר כתפיה, נשמתייה ממש סלקת, ואסהידת קמי קודשא בריך הוא, כדין פקיד מלכא לכנסת ישראל ואמר, או הודע אליו חטאתו אשר חטא, אושיט דינא עליה, ואודע ליה חוביה, כמה דאת אמר (יחזקאל טז ב) הודע את ירושלם את תועבותיה. בתר דמטי עליה דינא, כדין אתער רוחא למהדר בתשובתא קמי מאריה, ואתכנע למקרב קרבנא, דהא מאן דלביה גס ביה, חטי, ואנשי חטאיה, ולא אשגח עליה, וקודשא בריך הוא זמין לקבליה, ופקיד לאודעא ליה לההוא חובא, בגין דלא יתנשי מיניה, אמר רבי יוסי הכי הוא ודאי, (ס"א מנא לן דהכי) והכי אשכחנא בדוד, דכיון דעבד ההוא עובדא דבת שבע, לא אשגח ביה, אמר ליה קודשא בריך הוא, אנת אנשית ליה, אנא אדכרנא לך, מיד מה כתיב, (ש"ב יב ז) אתה האיש, כה אמר יהו"ה, אתה האיש, דלא דכרת ליה, אתה האיש, דאנשית ליה, ובמה אודע ליה, בדינא, אוף הכא, קודשא בריך הוא קאמר הודע אליו חטאתו אשר חטא, ושפיר מלה, והכי הוא, דלא כתיב או נודע אליו, כמה דכתיב (שמות כא לו) או נודע כי שור נגח הוא, ומאן דקאים בליליא למלעי באורייתא, אורייתא קא מודעא ליה חוביה, ולא באורח דינא, אלא כאימא דאודעא לברה במלה רכיך, והוא לא אנשי ליה, ותב בתשובתא קמי מאריה. ואי תימא דוד דהוה קם בפלגא ליליא, אמאי אתערו עליה בדינא, אלא שאני דוד דאיהו עבר במה דאתקשר, ובעא דינא, ובמה דעבר אתדן, הוא חטא לקבליה דמלכותא קדישא, ולגבי ירושלם קדישא, ובגין דא אתתרך מירושלם, ומלכותא אעדיו מניה, עד

זוהר חלק ג דף כד/א

דאתתקן כדקא יאות (ואתעניש). אמר רבי יהודה, מהו דקודשא בריך הוא אעניש ליה לדוד על ידא דבריה, דכתיב (ש"ב יב יא) הנני מקים עליך רעה מביתך, אמר רבי יוסי, הא אוקימנא, בגין דאי יקום עליה בר נש אחרא לא ירחם עליה, אמר ליה, והא אבשלום בעא לקטלא לאבוי, בכמה עיטין בישין (דבר) עליה יתיר מבר נש אחרא, אמר ליה, לא שמענא. אמר ליה, אנא שמענא, דוד חטא בבת שבע סתם, אמר קודשא בריך הוא, ליתי ברא דבת אל נכר, וינקום נקמתא, ומאן איהו, דא אבשלום, דברה דיפת תואר הוה מקרבא, מכאן אוליפנא, מאן דנטיל אתתא דא בקרבא, וחמיד בה, לסוף נפיק מינה בן סורר ומורה, מאי טעמא, בגין דעד כען לא פסקה מינה זוהמא, והא אוקמוה. רבי יוסי פתח ואמר, (ישעיה סב ח) נשבע יהו"ה בימינו ובזרוע עזו, האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי, כל זמנא דבר נש חטי קמיה דקודשא בריך הוא, אית דרגא דאשתמודעא לעילא לקבל האי חטאה, לדינא ליה לבר נש, ואסתכל (ס"א ואסתכם) עליה, אי תב בתשובתא שלימתא קמי מאריה, אתעבר חוביה, ודינא לא שלטא עלוי, ולא מאטי עלוי, אי לא תב, אתרשים ההוא חטאה לגבי ההוא דרגא, אוסיף למחטי, הא דרגא אחרא אזדמן לקבליה, ואסתכם בדרגא קדמאה, כדין בעיא תשובה יתיר, (ואי לא תב) ואי אוסיף למיחטי, אוסיף דרגא על דרגא, עד דאשלים לחמשה דרגין. כיון דאתתקן ימינא לקבליה, ואסתכם עליה, הא שמאלא זמינא לאסכמא

בימינא ולא תכללא ביה, כיון דשמאלא אסתכם בימינא, כדין לא תליא בתשובה, והא אוקמוה, וכדין כלא אסתכמו עליה בדינא, ודינא שריא עליה. וכד דינא אשתלים ושריא עליה דבר נש, כדין אסתיים, ואתתקנו אצבען חמש בגו חמש, ימינא בשמאלא, לאחזאה דהא כלא אסתכמו עליה בההוא דינא, וידוי מתישרן לאחזאה מלה, בלא כוונה דבר נש, ולא יתכוון ביה, ועל דא כתיב, (שמות טו ו) ימינך יהו"ה נאדרי בכח ימינך יהו"ה תרעץ אויב, לאתכללא שמאלא בימינא, ואשלים דינא, וכדין הוא קיימא דכלא, ועל דא, כד בעא קודשא בריך הוא לקיימא כלא, כתיב (ישעיה סב ח) נשבע יהו"ה בימינו ובזרוע עזו וגו'. רבי יהודה פתח, כתיב (ויקרא כג מ) פרי עץ הדר כפות תמרים, פרי עץ הדר מאן הוא, דא אתרוג, וכי אתרוג מעץ הדר הוא, והא כמה קוצין אית סחרניה מכאן ומכאן, ואת אמרת פרי עץ הדר, אלא רזא דמלה, דכתיב (בראשית ב כב) ויבן יהו"ה אלהי"ם את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם, וכתיב (שם כג) עצם מעצמי ובשר מבשרי, ודא הוא פרי עץ הדר, מנלן דאדם עץ אקרי, דכתיב (דברים כ יט) כי האדם עץ השדה. כפות תמרים, דסליק לשבעין שנין, וביה אשתכללו שבעין שנין עלאין, ודא אכפת ואתקשר לעילא ותתא, ועל דא אקרי כפות, כמה דאת אמר (דניאל ג כא) כפיתו, דסליק להכא ולהכא, הדא הוא דכתיב (דהי"א כט יא) כי כל בשמים ובארץ דייקא. רבי יוסי אומר, פרי עץ הדר, דא מזבח דעביד פירין, וסליק איבין לכל סטרין, מאי טעמא, בגין דכל שבעין שנין יהבין לה חולקא, ואתברכא מכלהו, מאי קא מיירי, בגין דמאן דחטי לגבי מזבח, בכלא חטי, דהא כפית לקבל ההוא דכפית לעילא, ועל דא אתקשר דא בדא, פרי עץ הדר כפת תמרים, ולא כתיב וכפת תמרים. כתיב (ויקרא ז לה) זאת משחת אהרן ומשחת בניו, מאי קא מיירי, אלא זאת דא מזבח, דאתמשח על ידא דאהרן, דכתיב (שמות מ י) ומשחת את מזבח העולה ואת כל כליו, ומשחת (ס"א זו משחת) בניו, דהא מכלהו אתמשח ואתרבי ואתברכא ואתדכא. תא חזי, בחג סובבים את המזבח זמנא חדא בכל יומא, ושבעה זמנין לבתר, מאי קא מיירי, אלא למלכא דזמין אושפיזין ואתעסק בהו, והוה ליה למלכא בת יחידאה, אמרה ליה מארי מלכא, בגין אושפיזין לא אשגחת עלי, אמר ליה חייך ברתי, פרקטא חדא אסליק לך בכל יומא, דשוי ככלהו.

זוהר חלק ג דף כד/ב

זהר:

כך, בכל יומא ויומא דחג, מקריבין ישראל לקבל אומין דעלמא, אמר מזבח למלכא קדישא, לכלהו משתכחי מאנין וחולקין, ולי מה אנת יהיב, אמר ליה, בכל יומא ויומא יסובבון לך שבעה יומין (נ"א זימנין) עלאין, לברכא לך, ויהבין לך שבעה חולקין (בכל יומא), רבי יוסי אמר, שבעין חולקין בכל יומא, לקבל שבעים פרים דמתקרבין בחג. רבי יהודה אמר, שבעה בכל יומא, בגין דהא אתברכא (מאתר) מכלהו, ולסוף שבעה יומין מתברכא מאתר דמשח רבותא אשתכח, (ולבתר) שבעה זמנין, לקבל כל אינון שבעה יומין, בגין לקיימא לה ברכאן מן מבועא דנחלא דנגיד תדיר ולא פסיק, אשתכח דאתברכא (תדיר) בכל יומא ויומא, עד שבעה יומין דאתברכא ממבועא דנחלא, וכן זמנא אחרא שבעה זמנין כחדא, ואתקיימו ברכאן לבתר מאתר עלאה דמבועא נפיק, ולא פסק כדקאמרן. בכל יומא מכריזין עלה ואמרין, (ש"א ב ה) עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה, עד עקרה ילדה שבעה, דא כנסת ישראל, דאתברכא משבעה בכל יומא, וסליק לחושבן עלאה, ורבת בנים אמללה, אלין אומין עעכו"ם דסלקין ביומא קדמאה לחושבן רב, ולבתר מתמעטין ואזלין בכל יומא ויומא, ועל דא מזבח מכפר על חוביהון דישאל, מזבח מדכי להון, ואריק להון ברכאן מעילא לתתא. וענף עץ עבות, דא מלכא קדישא דאחיד לתרין סטרין, ובגין כך הדס תלת ענפי, דיתעבד ענף עץ עבות דאחיד לכל סטרא. וערבי נחל, אלין תרין קיימין, דמהכא נפיק לכפת תמרים, כפת תמרים אחיד לעילא ואחיד לתתא, והא

אתמר, אתרוג נפקא מגו כובין דאילנא, והכי הוא, כפת תמרים הכי נמי אחיד בהו, ודאי כל מה דנפיק מעלמא, מהכא נפקא ומהכא אתיין (ס"א אתזון). רבי יוסי פתח, (תהלים מג ד) ואבואה אל מזבח אלהי"ם, מאן מזבח אלהי"ם, דא הוא מזבח דלעילא, מזבח אלהי"ם ודאי, והיינו באר דיצחק, ולזמנין מזבח יהו"ה, כמה דאת אמר (מ"א ח נד) קם מלפני מזבח יהו"ה, ועל דא ירתין עלמין מהכא דינא ורחמי, בגין דהיא ינקא בהאי סטרא ובהאי סטרא, והא אוקמוה מלה. נפש כי תמעול מעל וגו', רבי יצחק אמר, הא אוקמוה, נפש ודאי, כתיב (ש"א כה כט) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את יהו"ה אלהי"ך, וכתיב ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. זכאין אינון צדיקייא דאית לון חולקא עלאה בקודשא בריך הוא, בחולקא קדישא, בקדושי מלכא, בגין דאינון מקדשי גרמיהו בקדושי דמאריהון, וכל מאן דאתקדש, קודשא בריך הוא מקדש ליה, דכתיב (ויקרא כ ז) והתקדשתם והייתם קדושים, בר נש מקדש גרמיה מלרע, מקדשין ליה מלעילא, וכד אתקדש בר נש בקדושה דמאריה, מלבישין (נ"א ירתין) ליה נשמתא קדישא, אחסנא דקודשא בריך הוא וכנסת ישראל, וכדין ירית כלא, ואלין אקרון בנין לקודשא בריך הוא, כמה דכתיב (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכ"ם, והא אוקמוה. תא חזי, כתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה, ואוקמוה נפש חיה סתם, ומההוא חולקא ירית דוד מלכא, ואתקשר בקשורא עלאה, ואחסין מלכותא כמה דאתמר, ובגין כך והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים. והא אוקמוה, דנפש אתקשר:

רעיא מהימנא:

פקודא דא, המועל בהקדש צריך להביא קרן וחומש, הדא הוא דכתיב ואת חמישתו יוסף עליו, קרן ו', חומש דיליה ה' ודא (יהושע ו ה) קרן היובל, קרן דהוה במצחיה דההוא פר דהקריב אדם הראשון, האי איהו עקרא דכל קרבניא, הקרן קיימת לו לעולם הבא, ופירות דיליה בעלמא דין, ודא ה' ה', ע"כ:

זוהר חלק ג דף כה/א

ברוח, ורוח בנשמה, ונשמה בקודשא בריך הוא, זכאה חולקיה מאן דירית ירותא דא עלאה. ווי לאינון רשיעיא, דנפשאן דלהון לא זכאן בעלמא דין כל שכן בעלמא דאתי, עלייהו כתיב (ש"א כה כט) ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע, דאזלן ושטאן בעלמא, ולא אשכחן אתר לנייחא לאתקשרא ביה, ואסתאבן (נ"א ואשתאבן) בגו סטרא דמסאבותא, וכרוזא קארי ואמר, נפש כי תמעול מעל ביהו"ה, מקדש יהו"ה טמא, דהא בקדושה לא עייל, ולא אתכליל, ואינון מזיקי עלמא, בגין דמתדבקן בהו ומסתאבן. רבי יצחק אמר, הא אוקמוה, נפש, כד מתעטרא כנסת ישראל במלכא קדישא, אתעטר ואקרי צרורא דחיי, בגין דבה אתקשר כלא. רבי אלעזר אמר, שכינתא כד נטלא באבהתא נטלא, הדא הוא דכתיב (שמות יד יט) ויסע מלאך האלהי"ם ההולך וגו'. רבי אבא אמר, כלא אתעביד חד עטרא, בגין דיתעטר כחדא, ושמא קדישא אתחזי בגווייהו (ס"א בגוויני), בההיא שעתא אקרי (שיר ב ג) כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים. והווי חמאן ישראל זיו יקרא עלאה נטיל קמייהו, ודא הוא דתנינן, (דברים ד לז) ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים, אלין אבהתא, ובגין כך האי שמא מתבר טורין ומתבר טנרין, ואית ביה לטב ולביש, זכאה חולקהו דישאל. תא חזי, עז לקרבנא אמאי, והא אמר רבי שמעון, עז שמא דיליה גרים, לאוליף מן שמיה, דהא סטרא בישא זינא בישא הוא, אלא הכי אמר רבי שמעון, דא בעי לקרבא, דהא אי אעבר עליה רוחא דמסאבא, או אתעסק ביה, האי עז קרבניה, בההוא גוונא דאיהו חטי ביה. ואמר רבי שמעון, הא תנינן, אית מאן דזכה בנשמה, ואית מאן דזכה באתערותא דרוח, ואית מאן דלא זכי אלא בנפש, האי מאן דלא זכי אלא בנפש, ולא סליק יתיר, הא אתדבק בההוא

סטרא מסאבא, וכד איהו נאים, אינון סטריין בישין אתיין ומתדבקן ביה, ומודעין ליה בחלמא מלין דעלמא, מנהון כדיבין ומנהון קשוט, ולזמנין דחייכן ביה, ואחזיאו ליה מלי שקר, וצערין ליה בחלמיה, ועל דא אומין עעכו"ם מנהון דחמאן בחלמייהו מלי קשוט, בגין ההוא סטרא דמתדבקן ביה, וכלהו מלין לזמן קריב. תא חזי, באלין זינין בישין, אית תלת דרגין אלין על אלין, דרגא עלאה דלהון, הני דתליאן באוירא, דרגא תתאה דילהון, אינון דחייכן בבני נשא, וצערן להו בחלמייהו, בגין דכלהו חציפין ככלבי, ואית דרגא עלאה עלייהו דאינון מעלאי ותתאי, ואלין מודעי ליה לבר נש מלין מנהון כדיבין ומנהון קשוט, ואינון מלי דקשוט כלהו לזמן קריב. וההוא דרגא מאינון דתליין באוירא, דאינון עלאין יתיר, ההוא דלא זכי יתיר אלא בנפש, וההוא נפש בעי לאתקנא לקבלא רוחא, עד לא רווח ליה, נפק מה דנפקא מההוא נפש, ואתפשט בעלמא, ובעא לסלקא, ולא בעי, עד דאערע בהו באינון דאוירא, ואינון מודעין ליה מלין, מנהון קריבין, ומנהון רחיקין יתיר, ובההוא דרגא אזיל ואתקשר בחלמיה, עד דקני רוח. כיון דקנה רוחא, ההוא רוחא נפיק, מתבר טורין וטנרין, סליק ואתפשט ואעיל בין מלאכי דעלאי קדישי, ותמן ידע מה דידיע, ואוליף מלין, ואתהדר לאתריה, כדין הוא קשורא דבר נש בקדושה, עד דזכי בנשמה וקני לה. כיון דקנה נשמה, היא סלקא לעילא לעילא, ונטורי פתחין לא מעכבי לה, ואזלא ומתפשטא ועיילא בין אינון צדיקייא דצירין בצרורא דחיי, ותמן חמי ענוגא דמלכא, ומתהניא מן זיוא עלאה. וכד אתער איילתא וקדישא ברוח צפון, נחתא, וקם ההוא זכאה דקני לה, ואתגבר כאריה תקיפא באורייתא עד דאתי צפרא, ואזיל בההיא איילתא קדישא לאתחזאה קמי מלכא, לקבלא חד חוטא דחסד, ומאי

זוהר חלק ג דף כה/ב

איהו, דא חוטא דאברהם, דהוא קני ליה, דכתיב (בראשית יד כג) אם מחוט ועד שרוך נעל, הוא לא אתהני מאחרא כלום, ואמר אם מחוט, זכה להאי חוטא, ודא אקרי חוטא דאברהם. וכד אתי ההוא זכאה בהאי איילתא, כדין אתעטר עמה קמי מלכא, ודוד קאמר (תהלים כב א) למנצח על אילת השחר, דא כנסת ישראל, אילת השחר, שירתא דכנסת ישראל דקאמרי בגלותא אלי אלי למה עזבתני וגו'. אמר רבי שמעון, זכאין אינון מארי דנשמתא, מארי דאוורייתא, בני פולחנא דמלכא קדישא, ווי לאינון חייביא דלא זכאן לאתדבקא במאריהון, ולא זכאן באורייתא, דכל מאן דלא זכי באורייתא, לא זכי לא ברוח ולא בנשמה, ואתדבקתא דילהון בההוא סטרא דזינין בישין, והאי לית ליה חולקא במלכא קדישא, לית ליה חולקא דקדושה, ווי ליה כד יפוק מהאי עלמא, דהא אשתמודע הוא לגבי אינון זינין בישין, מארי חציפותא תקיפי ככלבא, שלוחי דנורא דגיהנם, דלא מרחמי עלייהו. תא חזי, מה בין ישראל לעמין עעכו"ם, ישראל, אף על גב דלא זכי בר נש ישראל אלא בנפש, דרגא עלאה קאים עליה, ואי איהו בעי למקני רוח, ואי איהו בעי למקני נשמה, קני זוכי בה, אבל עמין עעכו"ם לא קניין לעלמא, בר אי אתגור דקני נפש (תחת נפש) מאתר אחרא. וישראל דקיימי בדרגא תתאה בנפש, אי איהו לא בעי למזכי יתיר, עונשיה סגיא, ווי לההוא חייבא דאנשי פקודי דאוורייתא, ולא אשתדל באורייתא, אנשי למאריה, עליה כתיב (שם קד) יתמו חטאים מן הארץ, ותא חזי, אית בני נשא דאתדבקן בהאי סטרא, בגין ההוא (נ"א בהאי) נפש דלא זכאן יתיר, וכד אעבר עלייהו ההוא רוחא מסאבא, אשרי עלייהו ואתדבקו ביה, כדין ההוא חטאה דחטי בר נש, הוא מסטרא דההוא רוח מסאבא, וקרבניה איהו חד עז, בגין דאיהו בעירא דאתי מההוא סטרא, לכפרא על חוביה. אמר ליה רבי אלעזר בריה, והא כתיב (דברים כא כג) לא תלין נבלתו על העץ וגו' ולא תטמא את אדמתך, בגין דארעא היא קדישא (ובאתרא דשארין), ורוח מסאבא לא ישתכח אתרא בארעא קדישא למשרי עלוי, אי הכי כיון דההוא בעירא שארי עליה רוח מסאבא ואתי מסטרהא, אמאי מקריבין ליה לסטר קודשא, אמר ליה יאות שאלת. אבל תא חזי ברי, כתיב (שם ד כד) כי יהו"ה אלהי"ך אש אוכלה הוא, אית

אשא אכיל אשא, אשתא דקודשא בריך הוא אכיל אשא אחרא, ותא חזי, אית מלאכין דאמרין שירתא קמי קודשא בריך הוא, ואינון מתבטלי כד מסיימי ההוא שירתא, בניצוצא דאשא אכלא, לתתא זמין קודשא בריך הוא אשא דמדבחא, והא אשא אכלא ושצי לכל ההוא סטרא, ואתבטל ההוא סטרא בההוא שלהובא דאשא, ולא אשאיר מניה בעלמא, וההוא בר נש דמקרב קרבניה קאים עליה, ובההוא ריחא דקרבנא דסליק, אתעבר מניה סטרא דרוח מסאבא דשריא עלוי, ויתכפר, בגיני כך כלא אתבטיל וישתצי, ולית מאן דקאים לגבי ההוא אשא. רבי אחא הוה אזיל בארחה, ורבי חייא ורבי יוסי אערעו כחדא, אמר רבי אחא, ודאי אנן תלת זמינין לקבלא אנפי שכנתא, אתחברו כחדא ואזלו, אמר רבי אחא כל חד וחד לימא מלה דקטורא דאורייתא, ונזיל:

פתח רבי חייא ואמר, (ישעיה מה ח) הרעיפו שמים ממעל וגו', האי קרא רזא הוא דחכמתא, דאוליפנא מבוצינא קדישא, הרעיפו שמים ממעל, מאי הרעיפו, כמה דאת אמר (דברים לב ב) יערוף כמטר לקחי, ועל סטרא דמטרא דהוא מזונא דכלא קאמר, ועל דא כל עיני עלמא מצפן לקודשא בריך הוא למזוני, בגין דאיהו יהיב מזונא לכלא, וזן כל, כמה דאת אמר (תהלים קמה טו) עיני כל אליך ישברו וגו'. ואי תימא דבאתר דא דאקרי שמים תליא מלתא, הא תנינן, דלאו בזכותא תליא מילתא, וזכותא הא אוקמוה, צדקה ותרגום צדקה זכותא, וזכותא ושמים חד מלה הוא, והכא הרעיפו שמים (ואי תימא דביה תליא) כתיב ממעל, ממעל ודאי, מעתיקא קדישא קא

זוהר חלק ג דף כו/א

אתיאי, ולא מההוא אתר דאקרי שמים ואקרי זכותא, אלא ממעל דייקא. ושחקים יזלו צדק, דכד שמים נטיל ליה ממעל, מההוא אתר עלאה דשאר עילוי, כדין שחקים יזלו צדק, מאן שחקים, אתר דטחנין מנא לצדיקא, ומאן נינהו, נצח והוד, דאינון ודאי טחנין מנא לצדיקא, למאן, לההוא אתר דאקרי צדיק, דהא אינון טחנין ליה לההוא מנא דאתיא מלעילא, וכל ההוא טיבו מתכניש בגווייהו, למיהב ליה לדרגא דצדיק, בגין דיתברכא צדק מההוא נזילו דלהון, ועל דא טחנין מנא לצדיקא, מאן צדיקא, דא צדיק וצדק, יוסף ורחל, דכד מזדווגן כחדא צדיקים אקרו, ואלין טחנין מן לצדיקא ודאי, ועל דא ושחקים יזלו צדק. כדין תפתח ארץ לתתא, ויפרו ישע בני עלמא, וצדקה תצמיח יחד, כל רחמי וכל טיבו דעלמא סגיאן, ומזונייהו דבני נשא משתכחי בעלמא, כדין חדווה על חדווה אתוסף, וכל עלמין מתברכאן, אמר רבי אחא, אלמלא לא אתינא אלא למשמע דא דיי:

פתח רבי יוסי ואמר, (שופטים ה ט) לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו יהו"ה, תא חזי, כל רעותא וכל לבא דבעי בר נש לארקא ברכאן מעילא לתתא, ליחדא שמא קדישא, לבעי בצלותא לקודשא בריך הוא, ברעותא ובכוונה דלבא, לנגדא מההוא נחלא עמיקא, כמה דכתיב (תהלים קל א) ממעמקים קראתיך יהו"ה, דתמן עומקא דכלא בעמיקי עלאי, דאינון שרותא עלאה, דאבא ואימא מזדווגין, אוף הכא לבי לחוקקי ישראל, מאן חוקקי ישראל, לא כתיב חוקקי ישראל, אלא לחוקקי, אלין אבא ואימא דאינון מחקקי לישראל קדישא, דאיהו נגיד מבינייהו. המתנדבים בעם, אלין אינון אבהן דאקרון נדיבים, כמה דאת אמר (שם מז י) נדיבי עמים נאספו עם אלה"י אברהם, כדין ברכו יהו"ה, לנגדא מיניה ברכאן לתתא, וישתכחון ברכאן בעלמא כלהו, דכד הכא משתכחין ברכאן מלעילא, כלא הוא בחדוותא, כלא הוא בשלימו, זכאה חולקהון דישאל דקודשא בריך הוא מריק עליהון ברכאן, וציית צלותהון, ועלייהו כתיב (שם קב יח) פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו':

זוהר חלק ג דף כו/א

פרשת צו:

זאת תורת העולה וגו', רבי שמעון פתח ואמר, (תהלים לו ז) צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו', האי קרא אוקימנא ליה ואתמר, תא חזי, האי עולה, סליקו וקשירו דכנסת ישראל לעילא, ודבוקא דילה בגו עלמא דאתי, למהוי כלא חד, בקשורא חדא בחידו, ובגין דסלקא לעילא לעילא, כתיב זאת תורת, רזא דכר ונוקבא כחדא, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, לסלקא בחביבותא. כד אתער סטרא דצפון כמה דאוקימנא, דכתיב (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי, כדין איהי סלקא בחביבותא, ואתעטרא בימינא, ואתחברת באמצעיתא, ואתנהיר כלא מרזא דקדש הקדשים, ודא מגו דרזא דאדם, ברעו דכהנא, ובצלותא, ובשירתא. והא אוקימנא, דעולה קדש קדשים ברזא דרוח עלאה, בגין דתלת רוחין קשירין כחדא, רוח תתאה דאקרי רוח הקדש, רוח דלגו באמצעיתא דאקרי רוח חכמה ובינה, וכן אקרי רוח תתאה, אבל האי רוח דנפיק מגו שופר, כלילן באשא ומיא, רוח עלאה דאיהו סתים בחשאי, דביה קיימין כל רוחין קדישין, וכל אנפין נהירין, ובגין כך אהדרת עולה רוח ממש. ולבתר מרזא דבהמה

זוהר חלק ג דף כו/ב

מסתפקי ואתזנו, לאתקשרא רוחא אחרא דאיהי גו מסאבו, מאינן תרבין ושמנונין כמה דאתמר, ובגין כך עולה קדש קדשים, שאר קרבנין למעבד שלמא בעלמא כלהו מכמה סטרין, ומארי דדינין, לאתעברא ולאנתהרא מגו רעותא לאתבסמא, אקרון קדשים קלים, בגין דלא מתעטרי לעילא לעילא בקדש הקדשים, ועל דא אינן קדשים קלים, ונכיסו דלהון בכל אתר כמה דאוקמוה, אבל עולה דאיהי רזא דקדש הקדשים, לאו איהי כשאר קרבנין, דכל עובדהא קדש. תא חזי מה כתיב, ולבש הכהן מדו בד, אלין לבושין מיחדין לקדושה, בד יחידאי, מיחדא לקדושה, וכתיב (ויקרא טז ד) בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם, מאי טעמא דא קדש, אלא רזא דמלה כדקאמר, דאיהי קדש קדשים דסלקא כלא, ואתעטרא בקדש הקדשים בקשורא חדא, ולבתר מפני ואעבר רוח מסאבא דמסאב כלא, דלא שלטא, ולא יתקריב גו מקדשא, ואתעבר מכל סטרי דקודשא, ואשתאר כלא קדש בקדושה יחידאי. ואמר רבי שמעון, הא אתמר דכתיב (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהו"ה, והכי סלקא רזא דאדם מסטרא דאדם, ובהמה מסטרא דבהמה, ובגין כך כתיב, אדם כי יקריב מכס, אדם ודאי, דדא קרבניה לעילא לקשרא קשרא, ולבתר מן הבהמה, וכלא איהו בקרא, אדם ובהמה, ודא איהו רזא דאצטריך לקרבנא אדם ובהמה כדקאמר. תא חזי, כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, הכי עבד אדם ובהמה, ואי תימא, והא כתיב (בראשית א כ) ועוף יעופף על הארץ, דהא מנייהו מקרבין קרבנא, ואפילו עולה, כמה דכתיב (ויקרא א יד) ואם מן העוף עולה קרבנו, תא חזי, מכל אינן עופין לא מקרבין אלא מן התורים או בני יונה, אלא רזא דא, מה דאתכשר בדא פסיל בדא, דא ימינא ודא שמאלא, וכלא חד. עוף יעופף על הארץ, הא אוקימנא דאינן רזא דרתיכא, ובהו דסתלק רוח הקודש לסלקא לעילא, דאינן תרי, חד לימינא וחד לשמאלא, עוף לימינא ודא מיכאל, יעופף לשמאלא ודא גבריאל, דא לימינא ודא לשמאלא. ובגין כך מקרבין תרין אלין, לסלקא רוח קודשא, ושמאלא מעטר וזיין לתתא להווא סטר שמאלא, וימינא לימינא, ואתקשרת אתתא בבעלה, למהוי חד, וכלא מסתלק ומתקשר כחדא לעילא ותתא, וקודשא בריך הוא אסתלק בלחודוי ואתתקף. ובספרי קדמאי, מסכנא לא יהיב חולקא לאתזנא אלא לעילא לאתקשרא, אבל כלא לעילא ותתא, כל חד מתקשר לסטריה כדקא יאות, והא אוקימנא. רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אבוי, ואמר, הא קשורא דכלא אתקשר בקדש הקדשים לאתנהרא, אתדבקתא דרעוא דכהני ליואי וישראל לעילא עד

היכן איהו סלקא. אמר ליה, הא אוקימנא עד אין סוף, דכל קשורא ויחודא ושלימו לאצנעא בההוא צניעו, דלא אתדבק ולא אתידע, דרעוא דכל רעוין ביה, אין סוף לא קיימא לאודעא, ולא למעבד סוף ולא למעבד ראש, דאין (נ"א ראש כמה דאין) קדמאה אפיק ראש וסוף, מאן ראש, דא נקודה עלאה דאיהי רישא דכלא סתימאה, דקיימא גו מחשבה, ועביד סוף דאקרי סוף דבר, אבל להתם אין סוף. לאו רעותין לאו נהורין לאו בוצינין בההוא אין סוף, כל אלין נהורין ובוצינין תליין לאתקיימא בהו, ולא קיימי לאתדבקא, מאן דידע ולא ידע, לאו איהו אלא רעו עלאה סתימאה דכל סתימין, אין. וכד נקודה עלאה, ועלמא דאתי אסתלקו, לא ידעין בר ריחא, כמאן דארח בריחא ואתבסם, ולא דא נייחא (ס"א ניחח), דהא כתיב (ויקרא כו לא) ולא אריח בריח ניחחכם, דהא ריח ניחח, ריחא דרעותא, דכל הני רעותא דצלותא, ורעותא דשירותא, ורעותא דכהנא, דכלהו רזא דאדם, כדין כלהו אתעבידו רעותא חדא, וההיא אקרו ניחח, רעותא כתרגומו, כדין כלא אתקשר ואתנהיר כחדא כדקא יאות, כמה דאתמר. ועל דא אתיהיבת האי סטרא אחרא בידא דכהנא, דכתיב

זוהר חלק ג דף כז/א

זהר:

צו את אהרן ואת בניו לאמר, רזא הכא, דהא אוקימנא לית צו אלא עבודה זרה, והכא אתייהיבת ליה לאתוקדא ההוא מחשבה רעה, ולאעברא לה מגו קודשא, בהאי רעותא דסלקא לעילא, ובהאי תננא ותרבין דאתוקדן, בגין לאתעברא מן קודשא, והאי צו ברשותיהו קיימא לאפרשא לה מן קודשא, מגו האי קרבנא. ואי תימא, צו את בני ישראל, הכי נמי, דהא ברשותיהו קיימא, לאפרשא לה מן קודשא, כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון, דלא יכלא לשלטאה עלייהו. והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רזא דמלה, לאעטרא להאי רוח קודשא לעילא לעילא, ולאפרשא לה לדא רוח טומאה, לנחתא לה לתתא, דא ברעותא ובצלותא כדקאמרן, ודא בעובדא, כלא כדקחזי ליה. והאי קרא מוכחא עלייהו, דכתיב צו את אהרן ואת בניו לאמר, צו דא עבודה זרה, רוח מסאבא, לאמר, דא אתתא דאקרי יראת יהו"ה, כתיב הכא לאמר, וכתיב התם (ירמיה ג א) לאמר הן ישלח איש את אשתו, והא אוקמוה, בגין כך כלא אתמר, וכהנא קיימא לאתתקנא כלא ברזא דאדם ובהמה. זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי, דאינון ידעי אורחי דאורייתא, ואזלי בה בארח קשוט, עלייהו כתיב (ישעיה לח טז) יהו"ה עליהם יחיו, מאן עליהם, אלין ארחי דאורייתא, יחיו, יתקיימון בעלמא דין ובעלמא דאתי. תא חזי, כתיב זאת תורת העולה, אמר רבי חייא, האי קרא אוקימנא ליה בהאי גוונא, (זאת תורת, דא כנסת ישראל, העולה, דהיא סלקא ומתעטרא לעילא לעילא, לאתקשרא כדקא יאות, עד אתר דאקרי קדש קדשים). (דבר אחר) זאת תורת, דא כנסת ישראל, העולה דא מחשבה רעה, דאיהי סלקא על רעותא דבר נש, לאסטאה ליה מארח קשוט, היא העולה, היא דסלקא ואסטיאת ליה לבר נש, ובעי לאוקדא לה בנורא, בגין דלא יתיהיב לה דוכתא לאסטאה, ובגין כך על מוקדה על המזבח. כל הלילה, מאן לילה, דא כנסת ישראל דאיהי זאת, בגין דאתי לדכאה לבר נש מההוא רעותא, על מוקדה, בגין דנהר דינור איהו אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימי בקיומיהו, דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק, ומעברי שולטניהון מעלמא, ובגין דלא ישלוט, אצטריך על מוקדה על המזבח כל הלילה, ואתכפיא ולא שלטא. ועל דא כד אתכפיא האי, סלקא כנסת ישראל דאיהי רוח קודשא, דסלקא ואתעטרא לעילא, דהא סליקו דילה כד אתכפיא האי חילא אחרא, ואתפרש מנה, ובגין כך בעינן ברזא דקרבנא לאפרשא להאי סטרא מרוח קודשא, ולמיהב לה חולקא, בגין דרוח קודשא תסתלק לעילא:

רבי אחא פתח ואמר, והאש על המזבח תוקד בו וגו', והאש על המזבח תוקד בו, אמאי, ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר, אמאי, וכהנא אמאי, והא תנינן, אש בכל אתר דינא הוא, וכהנא מסטרא דימינא קא אתי, ורחיקא הוא מן דינא, דהא כהנא לא אזדמן בדינא לעלמין, והכא הוא בעי לאוקדא דינא בעלמא, דכתיב ובער עליה הכהן. אלא הכי אוליפנא, בר נש דאתי למחטי קמי מאריה, הוא אוקיד גרמיה בשלהוביתא דיצר הרע, ויצר הרע מסטרא דרוח:

רעיא מהימנא:

פקודא לעשות העולה כמשפטה, ועלה אתמר זאת תורת העולה וגו', חמש אשים הוו נחתין על קרבנא, אש אוכל ואינו שותה, אש שותה ואינו אוכל, אש אוכל ושותה, אש אוכל לחים ויבשים, אש שאינו אוכל ואינו שותה, לקבלייהו אינון זאת תורת העולה חד, הוא העולה על מוקדה ב', על המזבח תלת, כל הלילה ד', ואש המזבח תוקד בו ה'. ואוקמוה מארי מתניתין, עולה כולה סלקא לגבוה, ודא בינה ה', ה' מראות דילה, י' בת יחידא, (שמות כד יז) ומראה כבוד יהו"ה כאש אוכלת, ו' אור דבת עינא, והיא אש

זוהר חלק ג דף כז/ב

זהר:

מסאבא קא אתיא, והא שריא ביה רוח מסאבא. ולזמנין אשתמודען קרבני דאתיין מהאי סטרא, ובעא לקרבא על מדבחה כדדמי ליה, ולא אשתצי ולא אתבטל ההוא רוח מסאבא, בין מבר נש ובין מההוא סטרא דאתי מניה, אלא באשא דמדבחה, דההוא אשא מבערא רוח מסאבא וזינין בישין מעלמא, וכהנא בדא אתכוון לתקנא אשא, דיבער זינין בישין מעלמא. ועל דא בעי דלא ידעכון ליה לעלמין, ולא יתחלש חילא ותוקפא דיליה, לתברא חילא דתוקפא אחרא בישא מעלמא, ועל דא לא תכבה. וכהנא יסדר עליה אשא בבקר בבקר, בזמנא דשלטא סטרא דיליה ואתער בעלמא, בגין לבסמא עלמא (ס"א ולבסמא דינא), ואתכפיין דינין ולא מתערי בעלמא, על דא תנינן, אית אשא אכלא אשא, אשא דלעילא אכלא אשא אחרא, אשא דמדבחה אכלא אשא אחרא, ועל דא אשא דא לא תכבה לעלמין, וכהנא מסדר ליה בכל יומא:

רעיא מהימנא:

שותה כל מיין דאורייתא, ואוכלת כל קרבנין דצלותא, ואוכלת לחין ויבשין, אינון פשטי דאורייתא דאינון כעצים יבשים, ורזי אורייתא אינון כעצים לחים, והאי איהו אש אוכלת לחין ויבשין. ועוד אוכלת לחים, כל קרבנין דהוו קרבין בצלותא על מצות עשה, ויבשין, כל קרבנין דהוו קרבין בצלותא על מצות לא תעשה, והאי איהו סקילה שריפה הרג וחנק, על מצות עשה ועל מצות לא תעשה, אלין אינון קרבניא דשכינתא, צלותא דפקודין דעשה ולא תעשה, ולקבל ה' מראות אלין תקינו ה' צלותי ביומא דכפורי ולקבל, בת עינא אינון עשרת ימי התשובה, ו' לקבל אור דבת עינא, ה' ענויין לקבל ה' בתראה:

פקודא בתר דא לעשות החטאת כמשפטה, תנאים ואמוראים, אתון דמסטרא דמדות דקודשא בריך הוא אתיתו, דטרחתון סגי לנקאה ברתא דילי, דאיהי הלכה, מאלין קליפין דערב רב, קושיין בישין דלית לון תירוץ ולא פרוקא, דעלייהו אתמר (קהלת א טו) מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות, אלא אתמר תיקו בהון, וכל תיקו דאסורא לחומרא, ואיהו תיקו חסר ו', דלית

ליה תיקון, חסר נו"ן דאיהו עלמא דאתי, דתיקו דעלמא דאתי שתיקה, כגון שתוק כך עלה במחשבה. ואית קושיין דאינון לבושין דהלכה, דאתמר בהון משבצות זהב, הדא הוא דכתיב (תהלים מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה, ואתון פסקין לון בכמה פסקות, ולבתר מתקנין ומפרקין לון בכמה פרוקין. ואי חסר שום פסק ממתניתא, כמה דאוקמוה זה חסר מן המשנה, אתון מתקנין לון, והאי הוא חסרון שיוכל להמנות. ואי ייתי טפש ויפיק שום ביש על ההוא אומנא דחתיך לבושין, ויימא וכי אורייתא איהי חסרה, והא כתיב (שם יט) תורת יהו"ה תמימה, תמימה בכל אברין דגופא, דאינון רמ"ח פקודין, הדא הוא דכתיב (שיר ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך, תמימה בלבושהא, ואיך חסר מן המשנה. אתון תימרון ליה, דוק ותשכח חתיכה, ותשכח לה מעורבת בשאר פסקות ומשניות, דאורח אומנא למחתיך לבושין בכמה חתיכות, ותלמיד דלאו איהו בקי למקשר ההלכה באינון חתיכות, מתחלפי ליה פסקות וקושיין, ולא אשכח לון פרוקא, עד דייתי אומנא ופריק לון כל אלין ספקות דלהון. בההוא זמנא הלכה דאיהי ברתא, סליקת קדם מלכא שלימא בכלא, בגופא בלבושהא ובתכשיטהא, ואתקיים בה (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם, ולזמנין אית לאומנא תלמיד בקי דישר ליה לתקנא לון. קמו כלהו, ואמרו, ודאי אנת הוא אומנא רעיא מהימנא, דאתמר בך, משה קבל תורה מסיני, ומתמן ואילך כלהו תלמידים אינון דילך, מן יהושע עד סוף כל דרין, הדא הוא דאמרינון ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים עד סוף כלהו, תלמיד בקי דילך מאן הוא, הא חזינא דאתמר, הכל יהא מונח עד שיבא אליהו. אמר לון, ודאי הכי הוא, דאיהו תלמיד חבר, דעליה דאתמר (במדבר כה יא) בן אהרן הכהן, כגוונא דאתמר באהרן (שמות ד טז) הוא יהיה לך לפה

זוהר חלק ג דף כה/א

רעיא מהימנא:

הכי נמי בריה יהיה לי לפה, דאיהי אורייתא דבעל פה, בגין דהיכי דהוינא בקדמיתא כבד פה וכבד לשון, הכי יוקים לי קודשא בריך הוא, כבד פה באורייתא דבעל פה, וכבד לשון באורייתא שבכתב, דלא יימרון אלין דלא אשתמודעון לי, אחרא איהו, ואליהו הוא יהיה לי לפה, ייתי לתקנא כל אלין ספיקות ולפרקא לון. בההוא זמנא, זאת תורת העולה, ברתא דהות מהדקא שפלה בגלותא, סליקת על כל דרגין דלעילא, הדא הוא דכתיב (משלי לא כט) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה, וסליקו דילה תהא לאבא, דאיהו לימינא חסד, דביה הרוצה להחכים ידרים, מתמן חכמ"ה כ"ח מ"ה. אמר חד תנא, בודאי בגין דא אתמר בך, (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה, בגין כלה דילך, דלא יהא לך שלימו אלא בה, דכד אנת תהא שלימא בה, אתמר בך (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות, במראה, כגוונא דכלה דאתפשטת מלבושהא, ומתייחדת עם בעלה בקירוב בשר, ברמ"ח אברים דילה, ולא כסיאת אבר חד מינה, והאי איהו במרא"ה, רמ"ח בחושבן. אמר בוצינא קדישא, בקדמיתא אתחזי לך האי חיזו, דאתמר בה במראה, דאיהו לך המראה הגדול בסנה, דאדכר ביה חמש זמנין הסנה, וכען אתגלייא לך חיזו דא ברמ"ח פקודין, דאינון בחמשה חומשי תורה, ולא בחידות, דאינון לבושין דילה, דבהון חזו כל נביאי, דלית ארח לאתגלאה כלה בקירוב בשר אלא לחתן דילה. בההוא זמנא יתקיים בהו, (בראשית ב כה) ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו, כגון אדם ואשתו, דכבר אתעבר ערבוביא בישא ערב רב קושיא בישא מעלמא, דאינון עריין דקודשא בריך הוא ושכינתיה, עריין דישראל, כל שכן עריין דילך רעיא מהימנא, ומהלכה דילך, דבגינייהו צריך לכסאה רזין דאורייתא, כמה דאוקמוה (משלי כה ב) כבוד אלהי"ם הסתר דבר, עד דמתעברין מעלמא, ולית מלכים אלא ישראל, כמה דאוקמוה כל ישראל בני מלכים הם, בההוא זמנא, וכבוד מלכים חקור דבר, אמר רעיא מהימנא, בריך אנת לעתיק יומין, דמתמן אנת, כענפא דאתפשט

מאילנא, הכי נשמתך ענפא מניה. תנאים ואמוראין, הא ודאי עולה וחטאת ואשם, תלת פקודין, אינון תלת אבהן, שלמים מטרוניתא, (ס"א אתר דאיהו תשלומין דכלא, כגוונא) אבר דאיהי תשלומין דכל אבר. כגוונא דיומא קדמאה דחג, מי שלא חג ביום ראשון, אין תשלומין לראשון, ושאר יומין תשלומין זה בזה, ובהון וחסרון יוכל להמנות, אבל מי שלא חג יום טוב הראשון של חג, עליה אתמר (קהלת א טו) מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות. והאי איהו חטאת דמעכב לעולה, (מאי טעמא), חטא איהו דכר, חטאת נוקבא, ולזמנין דהא אתבסם חטאת ואתפרש מעולה, כההוא שעיר, דאתמר (במדבר כח טו) ושעיר עזים אחד לחטאת. אשם תלוי אחיד בתרוייהו, כמאן דאחיד לכאן ולכאן ואיהו תלוי באמצעייתא, כגון הכל תלוי עד שיבא אליהו, ויפריש לה מתמן, הכי אשם תלוי איהו אחיד בתרוייהו, עד דיהבין ליה מזונא דיליה שוחד דיליה, ויתפרש מתמן, ומתקרבין אברין דכלה דא לדא, דהכי איהו אשם וחטאת כסרכות דאחידן בריאה, ולא מניחין לה לפרחא, לסלקא לגבי עילא, לנשבא ברוחא דקודשא. שה איהו לעולה, דכתיב (בראשית כב ז) ואיה השה לעולה, ואתמר ביה (שמות יב ה) שה תמים זכר, הדא הוא דכתיב איש תמים. והא צריך למשאל, דהא שה איהו לימינא, שעיר איהו לשמאלא, דהיינו שעיר עזים אחד לחטאת, ואית שעיר ואית שעיר, שעיר אחד ליהו"ה, ושעיר אחד לעזאזל, והיינו דכתיב (ויקרא טז ח) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות, גורל אחד ליהו"ה, וגורל אחד לעזאזל, ובההוא שעיר אתמר בעשו, (בראשית כז יא) איש שעיר. ודא כבד דנטיל כל אינון שמרים דדם, (דמתמן) שחין אבעבועות פורחות, ספחת וכל מיני צרעת, והיינו דכתיב (ויקרא טז כב) ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזירה, ואינון עונות תם, דאיהו לבא. וכדין אתפרש מלערבא בלבא, וכדין אתבסם, ואיהו כבד באלין חובין, ולא קל לסלקא לגבי יעקב איש תם. חדו מארי מתניתין דמתיבתאן, דקא נחתי עם תנאין ואמוראין. קם חד מנייהו, ואמר רעיא מהימנא, הב לי רשו למשאל, בתר דזכינא למשמע מלין יקירין אלין מפומך, דאורייתא דא דנפקת מפומך, (משלי ג טו) יקרה היא מפנינים וכל חפצך לא ישוו בה, ועם כל דא הלכה היא וללמוד אני צריך, הא שעיר דעזאזל שפיר, אשם תלוי באן אתר איהו. אמר ליה, בריך אנת ברי, שפיר קא שאלת, אלא מה עמודא דאמצעייתא אחיד ביה ימינא ושמאלא, דאינון חסד וגבורה, כגופא דאחיד בין תרין דרועין דבר נש, או כנשר דאחידן ביה תרין גדפין לפרחא בהון, וכיונה דאחידת בה תרין גדפין, דאמתילת לאורייתא, וגדפין

זוהר חלק ג דף כח/ב

רעיא מהימנא:

דילה, למצות עשה, ובהון היא העולה ופרחת לעילא. הכי פקודין דלא תעשה אינון תפישו דילה, כגון צפרים הנאחזים בפח, וכל תפשין דילה דמעכבין לה לפרחא, אתקריאו סרכות, כאלין סרכות דמעכבי לכנפי ריאה לנשבא. הכי אשם דישראל, אחיד בגדפוי דשכינתא, דאינון חיוון דכרסיא, דלא תהא עולה בהון בזכוון דישראל לגבי קודשא בריך הוא, ומעכבין לה, ומכבידין גדפיה, חי"ת חי"ת, חטאות דלהון. ואשם, אימא דערב רב, סרכא אחידת בכרסיא, דתמן מטרוניתא, ולא מנחת לה לסלקא מגלותא, וזכוון אחידן בה לסלקא, אשתארת באורא, כגון סרכא תלויה באורא, ודא עמודא דאמצעייתא (דאיהו אורא), הכי אשם תלוי בצדיק, דאיהו אחיד בין שמיא וארעא. חטאת איהי יותרת הכבד, אכבידת עלה בחטאות דלכלוכין דחובין דישראל, כגוונא דכבד מכביד שמרים דאינון זמים על ערקין דלבא, הכי אלן חטאות מכבידין על גדפוי דשכינתא, דאינון פקודין דעשה, דדמיין לכנפי יונה. לא תעשה כד אינון מכבידין על עשה, דאינון כד חובין דישראל מרובין מזכוון, אתמר באורייתא דאיהו גופא, (דניאל ח יב) ותשלך אמת ארצה, ואיהי צווחת (איכה א יד) נתנני יהו"ה בידי לא אוכל קום, (עמוס ה ב) נפלה

לא תוסיף קום. ובגין דא תקינו תנאים ואמוראים, צלותין באתר דקרבינין, לאעברא חטאות ואשמות מינה, ובגין דא תקינו צלותא דשחרית כקרבת השחר, וצלותא דמנחה כקרבת בין הערבים, וצלותא דערבית כאמורים ופדרים דהוו מתאכלים כל הלילה. ותלת אבהן דתקינו תלת צלותין, לקבל מרכבתא דאינון קטירין בה, כמה דאוקמוה, האבות הן הן המרכבה, דאינון פני אריה אל הימין לארבעתם וגו'. (ע"כ):

זהר:

אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, רבי חייא פתח, (בראשית כב ז) ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני וגו', ויאמר ויאמר תלת זמנין דיצחק ויאמר חד דאברהם אמאי הכי. אלא שלש למעשה בראשית, דאינון תלת דיצחק הוו, וחד דאברהם ברביעי, דכתיב הנני בני, דחיקא (ס"א ודייקא) הנני, וכתיב (שם א יד) יהי מארת ברקיע השמים, מארת חסר. ואי תימא ויאמר ויאמר יתיר אינון, אלא אינון סתימין הוו במחשבה, ואלין אתגליין מגו חשוכא. ויאמר יצחק אל אברהם, וכתיב (שם) ויאמר אלהי"ם יהי אור ויהי אור, ויאמר אבי, וכתיב ויאמר אלהי"ם יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, ויאמר הנה האש, ויאמר אלהי"ם יקו המים, ויאמר הנני, ויאמר אלהי"ם יהי מארת:

רעיא מהימנא:

ועוד אש תמיד תוקד על המזבח, דא אורייתא, דאתמר בה (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יהו"ה, לא תכבה, ודאי דעבירה אינה מכבה תורה, אבל עבירה מכבה מצוה, ומאן דעביד עבירה דמכבה מצוה דאיהי נר, הכי מכבה נר דיליה, דאתמר בה (משלי כ כז) נר יהו"ה נשמת אדם, מגופיה, והאי הוא כבוי, דאשתאר גופא בחשוכא. והכי מאן דסליק שכינתא מאתרהא, גרים כבוי (לכל העולם) וחשוכא לההוא אתר, וחשוכא איהי עבירה, (שם ל) ושפחה כי תירש גבירתה. וסליקו דמצוה מסטרא דעמי הארץ, להון מכבה מצוה, לקיים בהון (ש"א ב ט) ורשעים בחשך ידמו, אבל לגבי מארי תורה, לית ליה כבייה עולמית בהון, בגין דנהרין לה בכמה רזין דאורייתא, דאור ר"ז אתקרי. ומצות דאורייתא דמקיימין לה רבנן, תורה איהו לגבייהו, לילה ויומם לא תכבה עלייהו, בגין דמקיימין בה (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה. ועשן דסליק מפומייהו במילי דאורייתא, איהו עשן המערכה, דמסדרין לה ומעריכין לה לגבי בעלה, כגון (במדבר ח ב) בהעלותך את הנרות, דאתמר בהון (שמות כז כ) להעלות נר תמיד. ובעשן המערכה וענן הקטרת, דאורייתא עשן דילה, יתער מלבא לגבי חכמתא, דאיהו במוחא, כגוונא דעננא, דאתערותא דעננא מלבא, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ו) ואד יעלה מן הארץ, ולבתר והשקה את כל פני האדמה, הכי יתער עשן מבינה, דאיהו בלבא, דאוקמוה לגביה הלב מבין, וסליק לגבי חכמה, דאיהי

זוהר חלק ג דף כט/א

רעיא מהימנא:

(נ"א במוחא) כמוחא, ומאן עשן, דא (דעת) עמודא דאמצעייתא, דעת, לב מבין דעת. לבתר דנחית עשן חכמה לגבי בינה, דאינון דא לשמאלא ודא לימינא, איהו נחית מלא מאבא ואימא, מלא י"ה, לאוקדא עצים דאינון תלמידי חכמים מסטרא דעץ חיים, דאינון אברים דגופא, דתמן ה' העצים

ודאי, לאוקדא לון בשלהובין דאורייתא, דאתמר ביה (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יהו"ה, בשלהובין דנר מצוה ברחימו. (ע"כ):

פקודא להקריב בכל יומא תמידין, ואבתריה להדליק אש, הדא הוא דכתיב, אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, ואבתריה תרומת הדשן, ואבתריה קרבן נדר או נדבה. תנאים ואמוראים, כל אלין תמידין אינון מדות דקודשא בריך הוא, דצריכי למהוי לון נייחא, ואף על גב דכל ספירן כלהו חד, מכל מקום כל ספירה וספירה ממנא על שבתות וזמנין ויומין טבין. וההיא מדה דשלטנותא דההוא זמנא, כל ספירן אתכלילו בה, ואתקריאו כלהו על שם ההיא מדה, בחסד חסדים, בגבורה גבורות, והכי בכל מדה. ואית השבתת מלאכה, כגון שור דאית ליה עול, וחמור דאית ליה משאוי, בין עול מלכות שמים כגון תפילין, בין עול מלכות הרשעה כפום עובדייהו, באלין יומין אית לון השבתת מלאכה ונייחא. מאן דלא אתעסק באורייתא ובפקודין, אית ליה עול מלכות הרשעה, ומאן דאתעסק באורייתא ובפקודין, אית לון עול מלכות שמים, דאיהי ה' בתראה, מלכות שמים אתקריאת, עול מצות איהי ודאי, בגין דבה אתבריא כל בריין דשמיא וארעא, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם. וכד ייתי שבת ויום טוב, נחתת בינה דאיהו יה"ו, על ה' דאיהי מלכות שמים, נשמה יתרה, ואיהי (שמות לב טז) חרות על הלוחות, אנכי ביציאת מצרים, ופרישת גדפהא על ברתא, ועל משריין דילה, ואית לון נייחא. ואתמר במשריין דסמא"ל ונחש, (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יהו"ה נקרא עליך ויראו ממך, אות תפילין ואות שבת ואות דיומין טבין ואות ברית, כלהו שקילין. ואית אות דשד"י דאיהו מטטרו"ן, עבד, וכמה עבדין תליין מניה, דממנן על אלין דעבדין פקודי על מנת לקבל פרס, מטטרו"ן ומשריין דיליה ממנן עלייהו, בגינייהו אתמר (שמות כג יב) למען ינוח שורך וחמורך ועבדך ואמתך. אבל אינון דעבדין פקודין שלא על מנת לקבל פרס, אינון בנוי דמלכא ומטרונייתא, ואינון כתרין ותגין על רישא דעבדין ביומין דחול, ובגינייהו אתמר, ודאשתמש בתגא חלף, והזור הקרב לגבייהו יומת, דשבתות אתקריאו לגבי עבדין. ובגין דא אם כבנים אם כעבדים, אם כבנים, דאתמר בהון (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם, אם כעבדים, (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים, ולא שאר אומין. אבל אינון חייביא דלא משתדלין באורייתא ומצות, ולית עלייהו עול תורה ועול תפילין ושאר פקודין, אינון עבדין לאומין דעלמא, ומשתעבדין בהו, כגון (דברים ו כא) עבדים היינו לפרעה במצרים. ואי נטרי שבתות וימים טובים, אתמר בהו (שם) ויוציאנו יהו"ה אלהינו"ו, ויתקיים בהו (שמות כג יב) למען ינוח שורך וחמורך, חמור בתורה ובמצות, וינפש בן אמתך, ובהמתך, עם הארץ בהמה אקרי. ולבתר דייעול גרמיה תחות אדם בתורה, יתקיים ביה (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהו"ה, אם הוא כסוס דרכיב עליה מאריה, וסביל ליה ולא מבעט במאריה. ומאי סבילו דעם הארץ לתלמיד חכם, בגין דתלמיד חכם כיום שבת, צריך איהו, דלית ליה מדיליה. ואי עם הארץ סביל ליה בממוניה, ואתנהיג ביה כפום רעותיה לשמשא ליה, ולאנתהגא בפקודין כפום רעותיה, יתקיים ביה אדם ובהמה תושיע יהו"ה, יושיע ליה משוד וגולה, יושיע ליה ממלאך המות, דלא שליט עליה וישחוט ליה בסכין פגום דיליה, וכל מאן דשחית בסכין פגום, נבלה איהו, דאתמר ביה (שמות כב ל) לכלב תשליכון אותו, דאיהו סמא"ל. ונפש דתלמיד חכם אתקריאת שבת מלכתא, נפש יתירה דשבת, ועונג דיליה נשמת חיים, ורוח שכלי, ואינון נשמה יתירה רוח יתירה, על נשמה ורוחא ונפשא דאינון עבדין, דשלטין בגופא דיומין דחול. נשמה יתירה, נשמת כל חי, כתר בראש צדיק, דאיהו יום שבת, ובהאי נשמה יתירה תהלל יה, דאינון אבא ואימא, דעלה אתמר, (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהי"ם זולתך, בגין דאיהו מרכבה לעלת העלות, דאיהו מכוסה, ולא שליט עליה עינא, ובגין דא עין לא ראתה. רוחא יתירה, נהר דנפיק מעדן, מבין אבא ואימא, ומהלכו חמש מאה שנין, ומטי לשתייתא דאיהו צדיק, להשקות את הגן, דאיהו נפש יתירה מלכות. נשמה דשלטא ביומין דחול על עבד יהו"ה, איהי מכסא הכבוד, כמה דאוקמוה

מארי מתניתין, כל הנשמות גזורות מתחת כסא הכבוד. ורוח דשלטא ביומי דחול על עבד יהו"ה, איהי מעבדא דמלכא, מטטרו"ן, כליל שית סדרי משנה, ואיהי שש מעלות לכסא. ונפש דשליט בחול, איהי מכסא דין, סנדלפון, תכלת שבציצית, כמעשה לבנת הספיר. אבל ברתא דמלכא, בפסח איהי נפש השכלית, ליל שמורים, מצה שמורה, ורוח שמור, לקבליה איהי יום טוב, ואיהי יום שבת, זכור ושמור, בגין דאיהי אצילות ממלכות, והכי תלמידי חכמים בנוי דמלכא ומטרוניתא, אתקריאו שבתות וימים טובים, ולית לון מדילהון, דלאו אינון בעלי מלאכה כשאר עבדין, בנוי דחולין, אגרא דילהון בעלמא דין ובעלמא דאתי, לענגא לון בכל מיני מאכל ומשתה, ולאוקרא לון בלבושין שפירין, כגוונא דשבת דאתמר ביה כבדהו בכסות נקיה, כל מה דעבד בר נש לשבתות וימים טובים, אית למעבד לון. ומאן דמחלל שבת חייב סקילה, והכי מאן דאשתמש בתגא חלף, והכי הוא המשתמש במי ששונה הלכות, דמחלל תורתיה, וכל שכן המבזה ליה, כאילו מבזה שבתות ומועדות, ואוקמוה מארי מתניתין, כל המבזה את המועדות כאלו כופר בעיקר. וכגוונא דכל מאני בית המקדש אתקריאו קדש, הכי כל אינון דמשמשי תלמידי חכמים אתקריאו קדש, ותלמידי דרב דאינון לקבל אברים דגופא, אתקריאו קדש קדשים. ורזא דמלה קא רמיז בהון, (שמות כו לג) והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים, ומטטרו"ן את ומשריין דילך צריכין לקרבא לון קרבנא קדם יהו"ה בכל ליליא. עשייה לקבל עליה עול מלכות שמים, דא קבלת יסורין, דעניות לתלמידי חכמים, איהו מות לגופא דבעירן, דמזונא דאורייתא, איהו מזונא דנשמתא ורוחא ונפשא שכליים, דאינון כהן לוי וישראל, כהן ביה י' חכמה ודאי, לוי ביה ה' תבונה, ישראל ביה דעת ודא ו', נפש יתירה ה' בתראה, רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה. ותורה דא אדם, הדא הוא דכתיב (במדבר יט יד) זאת התורה אדם, ודא כליל שמא מפרש יו"ד ה"א וא"ו ה"א, האי איהו אורייתא מזונא לאדם, בארבע אנפין דיליה. מזונא דבעירן, נהמא וחמרא ובשרא וכל מיני פירות, (קהלת ז יד) זה לעמת זה עשה האלהים. וצריך בר נש לקרבא בכל ליליא, קרבן נפשא ורוחא ונשמתא דבעירן קדם יהו"ה, ויתודה בכמה מיני ודויין, ויסלק לון במחשבתיה קרבנא קדם יהו"ה, לאפקא לון בקריאת שמע, (בלב אחד) לקמי קודשא בריך הוא, ויפיק רוחיה דדפיק בערקין דלבא, נפש, יכוון בשריפתה, ובשחיטתה, ובנחירתה דהו נחירין כהניא, הדא הוא דכתיב ומלך את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל, והיינו חנק. ותלתא מיתות אלין הוו כמרה סומקא ירוקא אוכמא, דאינון בכבד במרה בטחול, ואינון כתלת קליפין דאגוזא. וקודם דא יתקן מזבח אבנים, ויכוון למעבדה סקילה, ממרה חוורא דשלטת בכנפי ריאה, באינון סרכות דאלין בעירן תפוסין תמן, ונחיתת אשא תכלא וישצי לון, ויהוון חיון ובעירן ועופין דכין לקרבא ליהו"ה, ולשריאי שמיא עלייהו. בההוא זמנא יתקיים בהו (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים, ויהוון כסוסיא דרכיב מאריה עלייהו, הדא הוא דכתיב (חבקוק ג ח) כי תרכב על סוסיד מרכבותיך ישועה, ובההוא זמנא (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהו"ה. ותלמיד חכם איהו שקיל לכל מארי תורה, והכי צריך למהוי שקיל גרמיה מסטרא דאורייתא, ומסטרא דאברים דגופא צריך למישקל גרמיה לכל עמי הארץ, כמה דאוקמוה מארי מתניתין, לעולם יראה אדם עצמו כאילו כל העולם כלו תלוי בו. ויכוין בנפשיה וברוחיה ובנשמתיה, למעבד לון קרבנין עם כל בני עלמא, וקודשא בריך הוא מצרף מחשבה טובה למעשה, ובדא אדם ובהמה תושיע יהו"ה. קמו כלהו תנאין ואמוראין לגביה, ואמרו כלהו בקלא חדא, אנת הוא רעיא מהימנא, דאית לך רשו למעבד כל דא, דאנת שקיל ככל ישראל, ובגין דא שלח לך קודשא בריך הוא בינייהו. (ע"כ הרעיא מהימנא):

זאת תורת העולה, אמר רבי חייא, האי קרא אוקימנא ליה בהאי גוונא, זאת תורת, דא כנסת ישראל, העולה דא מחשבה רעה, דאיהי סלקא על רעותא דבר נש, לאסטאה ליה מארחא דקשוט, היא העולה, היא היא דסלקא ואסטייה ליה לבר נש, ובעי לאוקדא ליה

זוהר חלק ג דף ל/א

תוספתא:

בנורא, בגין דלא יתיהיב ליה דוכתא לאסטאה, ובגין כך על המזבח. כל הלילה, מאן לילה, דא כנסת ישראל, דאיהי זאת, לאתדכאה בר נש מההוא רעותא. על מוקדה, בגין דנהר דינור איהו אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימי בקיומיהו, דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק, ומעברי שלטניהון מעלמא, ובגין דלא תשלוט אצטריך על מוקדה כל הלילה, ואתכפייא ולא שלטא. (ע"כ):

זהר:

כתיב (מ"א יט יא) והנה יהו"ה עובר וגו', ורוח גדולה וחזק וגו', רוח גדולה דאמרן, וכתיב לא ברוח יהו"ה, ואחר הרוח רעש, דכתיב (יחזקאל ג יב) ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול, הרי רעש אבתריה דרוח, ואחר הרעש אש, דא הוא דכתיב (דניאל ז י) נהר די נור נגיד ונפק מן קדמוהי וגו'. רבי יצחק אמר, היינו דכתיב (יחזקאל א יג) ודמות החיות מראיהן כגחלי אש, בוערות כמראה הלפידים, היא מתהלכת בין החיות, ונגה לאש, ומן האש יוצא ברק, ואחר האש קול דממה דקה. קול דא קול בתראה, דהיא דממה, דלית לה מלה פרטא, אלא היא דממה מגרמה, וכד מתכנשי עלה, היא אשתמע בכלהו עלמין, וכלהו מזדעזעי מנה. דממה דקה, אמאי היא דקה, בגין (ס"א דאיהי) (דאתיא) זעירא מכלא. רבי חייא אמר אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, דא אשו דיצחק, דכתיב (בראשית כב ו) הנה האש והעצים, והיינו אש תמיד דקיימא תדיר, והעצים, אלין עצים דאברהם, דכתיב ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר. תנו, מאשא דיצחק נגיד ומטי להאי מזבח, ונפיק גומרא חד לסטר מזרח, וגומרא חד לסטר מערב, וגומרא חד לסטר צפון, וגומרא חד לסטר דרום, לארבע זווין דמדבחה, וכהנא אסחר לה לארבע זווין. במדבחה (ס"א במזרח) אית כבש חד בדרגין ידיען, ודרגא תתאה מטי ונחית לתהומא עלאה, מגו שית חד, ובשעתא דאינון גומרין מטו לארבע זווין, חד זיקא אתער ונחית לההוא תהומא עלאה. ובההוא אתר אית חיילין דאמרי קדוש בקל רב עלאה, ומסטרא אחרא אמרי קדוש בקל נעימותא עלאה, ומסטרא אחרא חיילין אחרנין דאמרי קדוש, וכן לארבע זווין, שית מאה אלף רבוון חיילין בכל זווייא אשתכחו, ועלייהו חד ממנא, וכלהו מתלבשי אפודא, וקיימי לסדרא פולחנא דמדבחה, לקבל תתאי. באתר אחרא משתכחי גלגלי ימא דנהמין, ונחתין בדרגין ידיען, ותמן חיילין אמרין בקל נעימותא, (יחזקאל ג יב) ברוך כבוד יהו"ה ממקומו, וכלהו משבחי בשירתא, ולא משתככי ביממא ובליליא, וכלהו מסדרי שבחא בקל נעימותא. באתר אחרא משתכחי חיילין חיילין, קיימין בדחילו בזיע ברתת, כמה דאת אמר (שם א יח) וגובה להם ויראה להם, וכלהו מסתכלי לגבי ההוא מדבחה דלעילא. ובשעתא דמטי אשא דיצחק על גבי מדבחה, כמה זיקין סלקין ונחתין לכל עיבר, ומתלהטין מנייהו כמה תקיפין מארי דחילא גיברין דעלמא, ואלמלא דכהנא קאים על מדבחה ומסדר אעין, לא יכיל עלמא למיקם קמייהו. מאלין גומרין וזיקין דנפקין, מתלהטן גביהון דאינון חיוון, כמה דאת אמר (שם יג) ודמות החיות מראיהם כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים. מסטרא דימינא דאינון חיוון, אתער רוחא חדא מלעילא, נשיב ויתיב בההוא אשא, ומתלהטא, ומתבסמא, ולהיט ושכיך בזיווא יקירא, ונהיר לכמה חיילין דקיימין בסטרא דימינא. מסטרא

דשמאלא אתער רוחא אחרא תקיפא, מתבר טנרין, ונשיב (ס"א ויטיב) בהוא אשא ואתתקף ואתגבר, כדין אתלבש מניה ההוא רוחא מסטרא דשמאלא, ונהיר (ס"א ולהיט) לכמה חיילין דקיימין לההוא סטר, וכן לארבע סטרין לארבע משריין, וכלהו מתבסמן בשעתא דכהנא סליק על מדבחא. אמר רבי אבא, תרין מדבחאן אינון לתתא, ותרין לעילא, חד פנימאה דכלא

זוהר חלק ג דף ל/ב

דמתקריב ביה קטרת פנימאה ודקה, קשורא דמהימנותא, וכהנא עלאה מכלא אתקשר (נ"א אקטר) קטורתא דא, בקשורא דמהימנותא, ודא אתקרי מזבח הזהב, ומהכא אתקטר ואתקשר קשורא דמהימנותא בחד קשרא. וחד מדבחא אחרא, ואקרי מזבח הנחשת, ודא הוא לבר (ס"א רברבא עלאה), ומיכאל השר הגדול מקריב עליה קרבנא נייחא דקב"ה. ולתתא מזבח הזהב ומזבח הנחשת, בדא קטרת, ובדא חלבים ואמורים. ועל דא כתיב (משלי כז ט) שמן וקטרת ישמח לב, ולא כתיב שמן וחלבין ואמורין ישמח, אף על גב דאתבסמותא דרוגזא ודינא אינון, אבל שמן וקטרת, חדוותא דכלא איהו, ולא מסטרא דרוגזא ודינא. ודא מדבחא דאיהו פנימאה דקטרת, (ס"א דאינון פנימאה דקטרת), דקה בדקותא דכלא, בקשורא דמהימנותא, אקרי קול דממה דקה, ובגין דאיהו מדבחא פנימאה, דאתקשר בקשורא דמהימנותא, מדבחא אחרא אקרי מזבח החיצון, ופנימאה אקרי מזבח יהו"ה, אחרא אקרי מזבח הנחשת, כמה דאת אמר (מ"א ח סד) מזבח הנחשת אשר לפני יהו"ה קטן מהכיל וגו'. רבי יוסי אמר מהכא, (דברים לג י) וכליל על מזבחך, תרי, וכתיב, על מזבחותי לרצון. רבי אבא אמר כתיב, (שמות יז טו) ויבן משה מזבח וגו', לקבל ההוא פנימאה בנה האי, ועל דא אתקרי יהו"ה נסי, מהו נסי, דרשים רשימא דאת קיימא קדישא, דבשעתא דעמלק אתא לאעברא האי רשימא קדישא מנייהו דישראל, האי מזבח קיימא לקבליה, לנקמא ההוא נוקמא דאת קיימא, ועל דא אתקרי (ויקרא כו כה) חרב נוקמת נקם ברית, ודא אתקנת להו לישראל רשימא קדישא, ומשה בנה לקבל האי מזבח, וקרי ליה יהו"ה נסי, ודא הוא מזבח פנימי, (מ"א יט יג) קול דממה דקה. ועל דא, אש תמיד תוקד על המזבח וגו', אש דאשתכח תדירא, ומאי איהו, אשא דיצחק, וכדין שמא דא אדנ"י. וכד יסדר עלה כהנא אינון אעין, אתבסמא בשמא, וקרינון לה בשמא דרחמי יהו"ה, וקרינון לה בשמא דא, ולזמנין קיימא כגוונא דא, ולזמנין קיימא כגוונא דא. רבי שמעון אמר, תרי הוו, פנימאה קיימא על ההוא דלבר, ומנה אתזון, ואתקשרא דא בדא. זה קרבן אהרן, רבי חזקיה פתח, (תהלים קמה יז) צדיק יהו"ה בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו, צדיק יהו"ה בכל דרכיו, הא תנינו, כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא ביקרא דמאריהון, ולא יסטו מארחייהו לבר, דהא בכל יומא ויומא דינא תלי בעלמא, בגין דעלמא על דינא אתברי, וקיימא. ועל דא בעי בר נש לאסתמרא מחובוי, דלא ידע זמנא דדינא שריא עלוי, יתיב בביתיה דינא שריא עלוי, נפק מביתיה לבר דינא שריא עלוי, ולא ידע אי יתוב לביתיה אי לאו, נפק לארחא על אחת כמה וכמה, דהא כדין דינא נפקא קמיה, הדא הוא דכתיב (שם פה יד) צדק לפניו יהלך. בגין כך בעי לאקדמא ולמבעי רחמי קמי מלכא, בגין דישתזיב מן דינא בשעתא דשריא בעלמא, דהא כל יומא ויומא שריא דינא בעלמא, הדא הוא דכתיב (שם ז יב) ואל זועם בכל יום. השתא אית למימר, הא תנינו ואתעררו חברייא, אל בכל אתר חסד הוא, כמה דאת אמר (דברים י יז) האל הגדול, ודא נהירו דחכמה עלאה, ואת אמרת ואל זועם בכל יום, שביק קרא כל אלין שמהן ואחיד בהאי, אי הכי לא קיימין מילי, ועוד דכתיב (ישעיה ט ה) אל גבור, או נוקים ליה דינא, או נוקים ליה רחמי. אלא הכי שמענא, חייביא מהפכי רחמי לדינא, דלית לך בכל אינון כתרין עלאין דמלכא קדישא, דלא כלילין רחמי בדינא, ודינא ברחמי, וחייביא מהפכי רחמי לדינא. אמר ליה רבי יהודה, שפיר, בההוא דכתיב אל גבור, אלא אל זועם בכל יום מהו, דהא בכל יומא ויומא קיימא בדינא, בין דבני עלמא זכאין, בין דלא זכאין,

לא הוה בידיה. אתו שאילו ליה לרבי שמעון, אמר לון ודאי אל זועם בכל יום, והא אוקמוה חברייא, לזמנין הוא דינא, לזמנין הוא

זוהר חלק ג דף לא/א

רחמי, אי זכאין בני עלמא הא אל קיימא והוא חסד, ואי לא זכאן הא אל קיימא ואקרי גבור, ועל דא קיימא בכל יומא. אבל מלה שפיר הוא, אל בכל אתר נהירו (רב) דחכמתא עלאה הוא, וקיימא בקיומיה בכל יומא, דכתיב (תהלים נב ג) חסד אל כל היום, ואלמלא דהאי אל אתער בעלמא, לא יכיל עלמא למיקם אפילו שעתא חדא, מקמי דינין תקיפין דמתערין בעלמא בכל יומא. הדא הוא דכתיב, (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם, אלא באברהם, באתערותא דאברהם קיימי, וכד אתער אברהם בעלמא, כל אינון דינין דמשתכחי בכל יומא ויומא, דחי להו לבר, ולא קיימין קמיה. הדא הוא דכתיב, ואל זועם בכל יום, נזעם או זעום בכל יום לא כתיב, אלא זועם, בכל יומא ויומא דדינא אשתכח, דחי לון לבר, וקיימא הוא ומבסם עלמא, הדא הוא דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יהו"ה חסדו, ואלמלא האי לא יכיל עלמא למיקם אפילו רגעא חדא, ועל דא כלא קיימי בגיניה דאברהם. והאי דכתיב אל גבור, לאו דאיהו גבור, אלא האי קרא רמז הוא דקא רמיז לאבהן, ורמיזא הוא דקא רמיז למהימנותא עלאה קדישא. דכתיב (ישעיה ט ה) פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום, פלא, דא חכמתא עלאה, דהיא פליאה ואתכסיא מכלא, כמה דאת אמר, (דברים יז ח) כי יפלא ממך דבר. יועץ, דא הוא נהר עלאה, דנגיד ונפיק ולא פסקא, ודא יועץ לכלא, ואשקי לכלא. אל, דא אברהם כמה דאוקימנא, האל הגדול. גבור, דא יצחק, דכתיב הגבור. אבי עד, דא יעקב, דאחיד להאי סטרא ולהאי סטרא, וקיימא בקיומא שלים. שר שלום, דא צדיק, דאיהו שלמא דעלמא, שלמא דביתא, שלמא דמטרוניתא. אתו רבי חזקיה ורבי יהודה ונשקו ידוי, בכו ואמרו, זכאה חולקנא דשאינא האי, זכאה הוא דרא דאת שארי בגווייהו:

אמר רבי שמעון, כתיב זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליהו"ה, תא חזי, חייבי עלמא גרמין ליה לקודשא בריך הוא, לאסתלקא מכנסת ישראל, הדא הוא דכתיב, (משלי טז כח) איש תהפוכות ישלח מדון, ונרגן מפריד אלוף, מאן הוא אלוף, דא קודשא בריך הוא, (דאיהו אלופו של עולם) כמה דאת אמר (ירמיה ג ד) אלוף נעורי אתה, ואינון (חייבי) מפרישין לזאת מזה דאיהו שלמא דביתא ואינון זווגא חדא. אתא אהרן קדישא ובנוי, ועל ידיהו מתקרבין תרוייהו, ואזדווג זה בזאת, הדא הוא דכתיב (ויקרא טז ב) בזאת יבא אהרן אל הקדש, זה קרבן אהרן ובניו, ואינון מזווגי למלכא קדישא עלאה במטרוניתא, ועל ידיהו מתברכאן עלאין ותתאין, ומשתכחין ברכאן בכלהו עלמין, ואשתכח כלא חד בלא פירודא. ואי תימא אמאי לא כתיב זאת קרבן, לקרבא זאת לאתריה, לאו הכי, דהא כהנא מעילא קא שרי לאייתאה זווגא לה לכנסת ישראל, עד דמטי להאי זה, לאזדווגא בזאת, ולקרבא לון כחדא, ובגין כך כהנא אשלים קרבנא, וקריב זווגא, זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאת:

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי מאושא לטבריא, אמר רבי חייא, כתיב (תהלים קלב יג) כי בחר יהו"ה בציון וגומר, זאת מנוחתי וגו', לזמנין קארון להאי, חברייא כלהו, דכורא, בגין דאיהו (ס"א דציון איהו) רחמי, והכא קרא נוקבא קרא ליה. אמר רבי יוסי, הכי שמיע לי מבוצינא קדישא, (אבל) בשעתא דזווגא אזדווג כחדא, לאחזאה דהא נוקבא אתכלילת ביה בכללא חדא, אתקרי נוקבא בשמא (דדכורא), דהא כדן ברכאן דמטרוניתא אשתכחו, ולא הוי בה פרישותא כלל, ועל דא למושב לו כתיב, וכתיב כי בחר יהו"ה בציון, בציון דייקא, בההוא דאית בגויה, דשריא ביה, ולא כתיב לציון, וכלא חד, בין דקרא להאי בשמא דדכורא, ובין דקרא להאי בשמא

דנוקבא, כלא חד, ובדרגא חד קיימין. (פתח רבי יוסי ואמר), ועל דא כתיב, (שם פז ה) ולציון יאמר איש ואיש יולד בה, חד לדינא וחד לרחמי, כד מזדווגי כחדא בזווגא חד, כדין ציון אקרי, וציון וירושלם אשתמודע ואשתכת, ודא בדא תליא. פתח רבי יוסי ואמר כתיב, (ויקרא כ ז) והתקדשתם

זוהר חלק ג דף לא/ב

והייתם קדושים, מאן דמקדש גרמיה מלרע, מקדשין ליה מלעילא, מאן דמסאיב גרמיה מלרע, מסאבין ליה מלעילא, מקדשין ליה מלעילא יאות, דהא קדושה דמאריה שריא עליה, אבל מסאבין ליה, מאן אתר, ואי תימא מלעילא, וכי מסאבותא שריא לעילא. אמר רבי חייא, היינו דתנינן, בעובדא דלתתא אתער עובדא לעילא, אי עובדא דלתתא היא בקדושה, אתער קדושה לעילא, ואתי ושריא עליה, ואתקדש ביה, ואי איהו אסתאב לתתא, אתער רוח מסאבותא לעילא, ואתי ושריא עליה ואסתאב ביה, דהא בעובדא תליא מלתא. דהא לית לך טב וביש, קדושה ומסאבותא, דלית ליה עקרא ושרשא לעילא, ובעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא, מה דתלי בעובדא, בעובדא אתער לעילא, ואתעביד עובדא, ומה דתלי במלין, במלין, כד אתגזר במלה, אתער הכי לעילא. ואי תימא מלה מה אתער, אלא הכי כתיב (ישעיה נח יג) ודבר דבר, ההוא דבר אתער מלה אחרא לעילא דאקרי דבר, (הושע א א) דבר יהו"ה אשר היה, (ש"א ג א) ודבר יהו"ה היה יקר, (תהלים לג י) בדבר יהו"ה שמים נעשו, דהא תנינן, ההיא מלה סלקא ובקע רקיעין, עד דסלקא (ס"א דאטישבא) בדוכתיה, ואתער מה דאתער, אי טב טב, אי ביש ביש, ועל דא כתיב (דברים כג י) ונשמרת מכל דבר רע. ארבעה מינין בלולב, ואינון שבעה, ואי תימא דשבעה מינין אינון, לאו הכי, אלא ארבעה נינהו, ואינון מתפרשין לתלתא אחרנין, ובעובדא דילהון אתערו שבעה אחרנין לעילא, לאוטבא עלמא בכמה סטריין. כנסת ישראל אף על גב דאיהי בכללא, מתברכא מכלהו שית, (ולאתברכא מאינון שית) ומנחלא דעמיקא דמבוע, דנגיד ולא פסיק לעלמין מימיו (ס"א מלנגדא), דנגדא עליהו, וינקא לבת, דהא בגין דאיהי בת לה לעלמא עלאה ותתאה, אתברכא מנייהו באתערותא דא, דהא בשעתא דכנסת ישראל אתברכא מנייהו, כלהו עלמין אתברכין, ועל דא סובבים את המזבח, כמה דאתמר. ועוד, באתערותא דא, כלהו שיתא מתברכא במיא, לאסתפקא ביה, ואשתאבין כלהו ממבועא (ס"א דימא) דיינא (דמיא) (ס"א דנחלא) עמיקא דכלא, לנחתא לעלמא, ובגין כך בעיין כלהו לחין ולא יבשין, לאמשכא ברכאן לעלמא, בגין דאילני אלין כלהו לחין תדירא, וטרפין דילהון משתכחין תדירא, וזמן חדוותא דלהון בהאי זמנא. ותנינן בספרא דרב המנונא סבא, דהא ההוא חילא דאתפקדא על אילנין אלין, כל חד וחד מאלין, לא נטיל ברכאן דחדוותא לעילא, אלא בזמנא דא, וחדוותא דילהון כולהו לעילא, וחדוותא דאילנין אלין לתתא, כולהו בזמנא דא הוא, ואתערותא דלהון באינון קדישי מלכא תליין, וכד ישראל נטלי לון, כלא אתער בזמנא דא, ועלמא מתברכא, וכנסת ישראל מתברכא, לארקא ברכאן לעלמא. כתיב (תהלים כט ג) קול יהו"ה על המים, אל הכבוד, אמר רבי יוסי, דא אברהם, קול יהו"ה בכח, דא יצחק, קול יהו"ה בהדר, דא יעקב, קול יהו"ה שובר ארזים, דא נצח, קול יהו"ה חוצב להבות אש, דא הוד, קול יהו"ה יחיל מדבר, דא צדיק, קול יהו"ה יחולל אילות, דא צדק, וכלהו מתגדלי על ימא (מיא) ואתשקין במיא לגדלא, הדא הוא דכתיב, (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, וכלהו הני מתערי ברכאן לעלמא, מההוא שקיו דאתשקין כלהו. תא חזי, הני שבע קלין תליין במלה דפומא בשאר יומי שתא, והשתא לא תליין אלא בעובדא, ואנן עובדא קא בעינן, ולא מלה, בגין דבזמנא דא מברך לכל שתא:

ביומא שביעאה דחג, הוא סיומא דדינא דעלמא, ופתקין נפקין מבי מלכא, וגבורן מתערי, ומסתיימן בהאי יומא, וערבי נחל (תליין) בהו, ובעינן לאתערא גבורן למיא, ולסחרא שבעה זמנין, לרוואה להאי מזבח, ממיא דיצחק, בגין דאתמליא מיא האי בירא דיצחק, וכד הוא אתמליא, כל עלמא אתברכא במיא, ובהאי יומא, גבורות בעינן למיאי, ולסיימא לון לבתר, דהא

זוהר חלק ג דף לב/א

בהאי יומא מסתיימי דינא. ובגין כך בעינן לבטשא לון בארעא, ולסיימא לון דלא משתכחי, דהאי יומא אתערותא וסיומא הוא, ועל דא אתערותא וסיומא הוא דעבדינן בערבי נחל. אמר רבי חייא, ודאי הכי הוא, ושפיר, וערבי נחל, מסטרא דנחל נפקי גבוראן, ובהאי יומא מתערי ומסיימי. בהאי יומא כתיב, (בראשית כז יח) וישב יצחק ויחפור את בארת המים, בארת כתיב חסר, וישב, מהו וישב, אלא יומא קדמאה דירחא שירותא דדינא הוה בכל עלמא, ויצחק קיימא לכורסייא למידן עלמא, בהאי יומא, וישב יצחק, לאתערא דינן ולסיימא דינן, ויחפור את בארת המים, לארקא גבורן לכנסת ישראל, לאתערא למיא, דהא מיא בגבורן נחתין לעלמא. ובגין דאלין גבורן לא נחתין אלא בעיבא, ויומא דעיבא לא נייחא רוחיהון דקיימי עלמא, אלא בגין דעלמא אצטריך להו, מאי טעמא, בגין דעלמא בדינא אתברי, וכלא בעיא הכי. בגין כך כלא בעובדא תליא מלתא, ועל דא כהנא בעובדא ותקונא דאיהו עביד לתתא, אתערו עלאין ותתאין לתקנא לון, ומתתקני על ידוי. אמר רבי יוסי, הא תנינן ערבה דדמיא לשפון, בהאי יומא מאי היא, אמר רבי חייא, אף על גב דלדרשא הוא דאתי, הכי הוא ודאי, דהא בהאי יומא בשפון תליא, בהאי יומא פקיד מלכא למיהב פתקין לסנטירא, ומסתיימי דינן, ואסתים לישנא בישא מעלמא. ביומא קדמאה דירחא שירותא דדינא הוא, וסיומא הוא בהאי יומא והא אתמר. תא חזי, ביומא דא שלמין ומסתיימי עמין ברכאן דילהון, ושראן בדינא, וישראל ביומא דא מסתיימי דינן דלהון, ושראן בברכתא, דהא ליומא אחרא זמינן לאשתעשעא במלכא, לנטלא מגיה ברכאן לכל שתא, ובהווא חדוותא לא משתכחי במלכא אלא ישראל בלחודייהו, ומאן דיתיב עם מלכא, ונטל ליה בלחודיה, כל מה דבעי שאיל ויהיב ליה, ועל דא ישראל שראן, ועמין מסתיימי, ועל דא כתיב (מלאכי א ב) אהבתי אתכם אמר יהו"ה וגו'. אמר ליה, הא חמינא ליה לעשו בשלוה במלכו בכריכין עלאין, ושליט על עלמא, ואת אמר ואשים את הריו שממה. אמר ליה, בכל אתר הכי הוא, כיון דמלכא קדישא גזר גזרה, ושוי ההיא גזרה בפתקיה, קרא אסהיד כמה דאתעביד, ועל דא ואשים את הריו שממה, הא שויתי בפתקא דילי. וכן כל אינון טבן דגזר עלייהו דישראל, דכתיב (יחזקאל יז כד) אני יהו"ה דברתי ועשיתי:

וזאת תורת האשם, וזאת תורת המנחה, וזאת תורת זבח השלמים, זאת תורת החטאת, רבי יצחק אמר, הא אוקמוה, אי לתתא דא בכלא, אי לעילא דא בכלא, ומאן דאשתדל באורייתא, נטל לחולקיה בכלא, ואתאחיד בכל סטרין, ולא בעיא לקרבא קרבנא על נפשיה, והא אתמר. רבי יצחק פתח, (ירמיה ב ח) הכהנים לא אמרו איה יהו"ה, ותופשי התורה לא ידעוני, והרועים פשעו בי, הכהנים, אלין כהנים דמשמשין בכהונה גדולה, ומקרבין מלין קדישין לאתרייהו, ומייחדין יחודא כל חד וחד כדקא חזי. ותופשי התורה, מאן אינון תופשי התורה, וכי כהני לאו תופשי התורה נינהו, אלא אלין אינון ליואי דתפשי בכנורות, דאתיין מסטרא דאורייתא, ואתיהבת מסטרא דלהון אורייתא, ואינון ממנן על שבחא דתושבחתא דמלכא קדישא, ליחדא ליה יחודא שלים כדקא יאות. והרועים פשעו בי, אלין אינון רברבי עמא, דאינון רעיין לעמא, כרעיא דמדבר עאניה. ואלין אינון תלת דרגין, דבעיא לאשתכחא תדיר על קרבנא, לאשתכחא רעוא לעילא ותתא, ולאשתכחא ברכאן בכלהו עלמין. כהנא מקרב קרבנא, ואתכוון ליחדא שמא קדישא כדקא חזי, ולאשתכחא סטרא דיליה. וליואי אתכוונן בשיר, לאתערא סטרי דילהון,

זוהר חלק ג דף לב/ב

ולאתכללא בסטרא דכהנא. וישראל אתכוון לבא ורעותא לתיובתא שלימתא, ואתכנע קמי מלכא קדישא, והאי נטיל כלא ואתכפר חוביה, ואשתכח חזוותא בעלאי ותתאי. רבי יהודה פתח, (תהלים קד ג) המקרה במים עליותיו וגו', קודשא בריך הוא כד ברא עלמא, מגו מייא אפיק ליה, וסידר ליה על מייא, מה עבד, פלג מייא לתרין, פלגותא לתתא ופלגותא לעילא, ועביד מנייהו עובדין, מפלגותא תתאה עבד ותיקן עלמא דא, וסידר ליה על פלגותא דא, ואתקין ליה לעילא עלייהו, הדא הוא דכתיב (שם כד ב) כי הוא על ימים יסדה, ופלגו אחרא סלקיה לעילא, ותקר ביה תקראין עלאין, הדא הוא דכתיב המקרה במים עליותיו וגו'. ועבד רקיע בין תרין פלגותיאי אלין, הדא הוא דכתיב (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים וגו', ועלייהו אתקין וסידר עלאין קדישין מגו טיפי טיפי, ברוחא דאתגזרא בבוסיטא (ס"א בבוצינא), (ס"א וסידר מלאכי עלאי קדישי, מגו רוחא דאתגזר מפומיה) דכתיב וברוח פיו כל צבאם. ובאלין אתקין וסידר מזמרי תושבחתיה ביומא, ואתערבו בשלהובי אשא, ואינון גדודי חיילין אמרין שירתא ביומא, תושבחן בצפרא, וזמירן ברמשא, כד מטי ליליא, כלהו פסקי שירתא. לעילא מנייהו גדודין דאשא בשלהובא תקיף, קיימין ומריחין אשא דאכלא, ואהדרי לאתרייהו. ואית בסטרא אחרא דתהומין סלקין אלין על אלין, ואית תהומא עלאה ותהומא תתאה, ובכלהו שארן מאריהון דדינין מסטרא דדינא קשיא. ואית בגו סטרא דתהומא תתאה, שלהובין דאוקדין זיקין נורין, ממנן על דינין דעלמא, לאוקדא לחייביא בנורא דנגדי מההוא נהר דינור, וכלהו אשא, וחיזו דילהון אשא דלהיט, וקיימין בין עלאי ותתאי. וכד תננא דמדבחה סליק, מתעברן, וסלקין מההוא דרגא דקיימין לשיצאה ולאובדא, וההוא נגידו דאשא תקיפא דנהר דינור, דאיהו תקיף ועלאה, אהדר לאתריה. וכלהו מתהניין מתננא דמדבחה, בגין דאתתקנת לקבל (ס"א מדבחה) מלכא עלאה, ובגין כך מתהניין מניה, ואינון קרבין להכא. ותננא אחרא סליק, והא אוקימנא, לכל חד וחד רעותא דכלא דסלקא לעילא, דאיהו נייחא דרוחא לגבי מלכא קדישא, הא אתמר, דבמדבחה סלקא. ואתחזי אוריאל, כחיזו דחד אריא תקיפא רביע על טרפיה, והווי חמאן כהני וישראל וחדאן, דהוו ידעין דאתקבל ברעוא קמי מלכא קדישא, ואשא אחרא עלאה קדישא נחית לקבלא אשא תתאה, כדין בר נש אזיל (נ"א דחיל) ואזדעזע קמי מאריה, ותב בתיובתא שלימתא. למלכא דשדרו ליה דורונא, ואתיישר קמיה, אמר לעבדיה זיל וטול דורון דא דאיתיאו לי, כך אמר קודשא בריך הוא לאוריאל, זיל וקביל דורונא דבני מקריבין קמאי. כמה חזוון משתכחי בכלא, כמה בסימותא בכלא משתכח, כד כהנא וליואה וההוא דמקריב קרבנא, מכווני לקרבא קרבנא כדקא יאות, ביהודא שלים. תא חזי, כתיב ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל על המזבח את העולה וגומר, דא אוריאל, דנחית בחיזו דאשא בשלהובא, עד דנחית למדבחה לקבלא דורונא, ואתחזי כאריה רברבא רביע על קרבנא. וכד ישראל לא אשתכחו זכאין, או ההוא דמקריב קרבנא לא קריב כדקא יאות, ולא אתקבל קרבניה, הווי חמאן דלא סליק תננא בארחה מישר, והווי קם חד רוחא מנוקבא דצפון, ועאל למדבחה, והווי חמאן דיוקנא דחד כלבא חציפא רביע על קרבנא, כדין הווי ידעי דלא אתקבל ברעוא ההוא קרבנא. למלכא דשדרו ליה דורון, חמא ליה מלכא דלאו איהו כדאי לקרבא קמיה, אמר מלכא, אסיקו ההוא דורונא והבו ליה לכלבא, דלאו איהו כדאי לאעלא קמאי, כך בשעתא דקרבנא אתקריב, ולא אתקבל ברעוא, דורונא לכלבא אתמסר, ובגין כך הווי חמאן דיוקנא דכלבא על גבי מדבחה:

תא חזי כתיב

זהר:

ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל על המזבח את העולה, אמר רבי יהודה, דא אוריאל דאתחזי בשלהוביתא דאשא על מדבחא כמה דאתמר, רביע על קרבנא, וכדין חזוונא הוה בכלא, דהא אתקבל ברעוא, כמה דכתיב וירא כבוד יהו"ה אל כל העם, ואי לאו הוה ערבוביא דבני אהרן, מן יומא דנפקו ישראל ממצרים, לא אשתכח רעוא הכי לעילא ותתא:

רעיא מהימנא:

פקודא דא, לשרוף קדשים באש, ואבתריה, והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף, תנאין ואמוראין, בסתרי תורה אית קדש ואית קדשים ואית קדש קדשים, מה הנאה אית לקודשא בריך הוא בקדשים דאתוקדו, אי תימא, בגין יצחק, דבשעתא דישראל בעקו סליק אפרו של יצחק קמיה, דאי חייבין שרפה אשתזיבו בגיניה, האי לדרשא איהו, ואי תימרון בגין צדיקיא (נ"א ואי כגון) בני אהרן דהוו שריפת קדשים, דכתיב בהון ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל אותם וימותו, ומיתתהון כפרה לישראל כמו שריפת קדשים, אוף דא לדרשא קא אתי. אלא תלת אשין בשרגא, אשא חוורא ואשא אוכמא ואשא תכלתא, לקבל תורה נביאים וכתובים, ולקבל כהן לוי וישראל. ותכלת איהי שכינתא קריבא לן, ואיהי אחידא באינון פתילות, בכנפי מצוה, דאתמר בהון (במדבר טו לח) ועשו להם ציצית, והאי תכלת דאיהי שכינתא, איהי דינא דאכילת קרבנין ועלוון. אי אשכחתי בני נשא דאינון עצים יבשים, כגוונא דאינון פתילות יבשין, בלא משחא דאיהי אורייתא, רחמי איהו לון, (דלדיונין) שריפה ואוקידת לון, ובגין דעמי הארץ אינון בעירן, כמה דאוקמוה, דאינון שקץ, תכלת דאיהי אדנ"י, אוקידת לון, בגין דקרבין לגבה עם שרץ דאיהו יצר הרע זר, הדא הוא דכתיב (שם ג י) והזר הקרב יומת. ואי במיתתהון חזרין בתיובתא כד שחיט לון, (נ"א כד שחיט לון מלאך המות, מיכאל) מלאך מיכאל דאיהו כהנא רבא, אריה דאכיל קרבנין נחית עליהו, לקרבא לון קרבנא קדם יהו"ה. וקדם דתפוק נשמתיה מתוודה בכמה ודויין, וכד נפיק נשמתיה, הוא יהוי מתכוון לגמור את השם, שמע ישראל, וברוך שם, לקרבא נשמתיה מאנא (נ"א קרבנא) לשם יהו"ה. וצריך למתודה לקודשא בריך הוא, לקבלא לקרבא ה' בשמיה, דאכיל ושצי, ולאחזרא בתיובתא לגבי יהו"ה, אהי"ה, כחושבן מ"ב, דאדנ"י קרינן ליה דינא דמלכותא דינא. ויכוון בשמא מפרש דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א בלב אחד, וביה יפוק רוחיה, בנפש דיליה מקבל עליה מיתה ויסורין, ובנשמתא מודה בכמה ודויין ומתחרט. בנפש מקבל עליה מיתה, שחיטה, שריפה, ואי צריך ארבע מיתות בית דין, דאינון סקילה שריפה הרג וחנק, מקבל ליה מאדנ"י בנפש דיליה, ובנשמתיה מודה בכמה ודויין, וחוזר בתיובתא לגבי אהי"ה, דאחיד בתרין שמהן יהו"ה יהו"ה. במחשבתיה, יכוין לאפקא וידוי, וקבלת מיתה עליה בלב אחד, דאיהו שמא מפרש, כגוונא דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, (כבוד) ביה כהנים כורעים ומשתחוים על פניהם, ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כבוד איהו ל"ב בחושבן, וביה היה מתכוין לגמור את השם, (וא"ו איהו אחד בלב). ותנאין ואמוראין, אי תימרון וכי עם הארץ מנא ידע דא, אלא ודאי עם הארץ איהו כשור או שה או עז או פר) תור או יונה, מה בעירן לא ידעי אורייתא דאיהי שם יהו"ה, הכי עם הארץ לא ידע, אלא מיכאל כהנא רבא, איהו עביד ליה עולה וקרבנא קדם יהו"ה, ואיהו מכוון בשמא מפרש בסליקן דרוחיה, דתיפוק בלב אחד, כגוונא דכד נפיק רוחא דבר נש בכל ליליא. ובגין דא אוקמוה רבנן, שוב יום אחד לפני מיתתך, דבכל יום ויום צריך בר נש לאהדרא בתיובתא, ולמסר רוחיה לגביה, דיפוק באחד, הדא הוא דכתיב (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי. ואם הוא תלמיד חכם, עליה אתמר (משלי יב י) יודע צדיק נפש בהמתו, דלית חכם כמו כהנא, כמה דאוקמוה, הרוצה להחכים ידרים. ואם תלמיד חכם הוא, צריך שיהא ביה חסד, ועם י' דאיהו חכמה, חסיד, ומאן

זוהר חלק ג דף לג/ב

רעיא מהימנא:

דלית ביה חכמה, לאו איהו חסיד, ובגין דא אוקמוה, ולא עם הארץ חסיד. ואי אית ביה ה', חמשה חומשי תורה דאטייהיבו משמאלא, אתקרי גבור בתורה וירא חטא, ואי איהו בור, אתמר ביה אין בור ירא חטא. ומאן דזכי לתפארת דאיהו ו', ואיהו חכם מבין בתורה וירא חטא, ירית מלכותיה דאיהו ה"א, מצות המלך, אי עביד פקודי מלכא, כיון דזכי לשם יהו"ה, זכי לשמא מפרש, דאתקרי אדם, ודא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. בההוא זמנא שליט על גופיה, דאיהו שותפו דנפש הבהמית ורוח הבהמית, דבנפש הבהמית עשיית הבלי עלמא, רוח ממללא בהבלי עלמא, (נשמה דבה כל הרהורין ומחשבות דהבלי עלמא), ותלמיד חכם שליט עליהו. הדא הוא דכתיב, (בראשית א כו) וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ, מאי ובכל הארץ, דא גופא, עולם קטן, ודחלין מניה, הדא הוא דכתיב, (שם ט ב) ומוראכם וחתכם. מסטרא דימינא שליט עליהו, ביה וירדו, כמה דאת אמר (תהלים עב ח) וירד מים עד ים, מסטרא דשמאלא דחלין מניה, הדא הוא דכתיב ומוראכם וחתכם, ועליה אתמר (משלי יב י) יודע צדיק נפש בהמתו. בתר דאיהו צדיק, לא יהיב ליה שכר מצוות, לית ליה אגרא בעלמא דא, ולא מזונא כבעירן, דעני חשוב כמת, איהו עם שכינתא בקביעו דילה עמה, על כלא. כי יהו"ה אלהי"ך אש אוכלה הוא (דברים ד ט), האי אש צריך ליה תמיד עמה, דלית ליה כביה, דאיהו אכיל כל קרבנין דצלותין, ומלין דאורייתא, דאיהי שכינתא, איהו פרנסה דיליה, ובמה, בצלותין, הדא הוא דכתיב (שיר ה ג) פתחי לי, פתחי לי בצלותא, דאתמר בה (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח, דאיהי אחותי רעיתי, ולית רעיתי אלא פרנסתי, דבה מתקנין מאכלין דקרבנין דמלכא בנין קדישין, בכמה מיני מאכלין, בנהמא דאורייתא. דאתמר בה, (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי, מימינא, ובחמרא דאיהו יינא דאורייתא, משמאלא, בנסוך המים ויין דאורייתא דבכתב ובעל פה מעמודא דאמצעיתא דכליל תרווייהו, בבשרא דאיהי בשר הקדש בכמה קרבנין, דעלה אוקמוה מארי מתניתין, בבשר היורד מן השמים עסקינן, מאי מן השמים, עמודא דאמצעיתא, דעלה אתמר, (בראשית ב כג) ובשר מבשרי. ודא בשר הקדש, דאדליקת בכמה שלהובין מסטרא דגבורה ברחימו דבעלה, אתוקדת ברחימו דאהבה, בקריאת שמע ברחימו דיחודא, דליליא ויומא לא תכבה. וחברייא, בחייכון אל תתנו דמי לו לקודשא בריך הוא, למהוי איהו בשלהובין דרחימו דיחודיה דקריאת שמע, לקיימא ביה אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. (ע"כ):

זהר:

תא חזי, אף על גב דבני אהרן מיתו בההיא שעתא, יאות הוה בכמה גוונים, חדא דלא הוה שעתא דקטרת, דהא קטרת לא סלקא אלא בזמנין ידיען, דכתיב (שמות ל ז) והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר, ואימתי, בהטיבו את הנרות וגו', לאשתכחא שמן וקטרת כחדא, וכתוב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה וגו', ובזמנין אלין אתקריב, ולא בזמנא אחרא. בר בזמנא דמותנא שריא בעלמא, כמה דאערע, דכתיב (במדבר יז יא) ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה ותן עליה אש וגו', ובני אהרן לא קריבו בשעתא דשמן וקטרת משתכחי כחדא. ועוד, דדחקו שעתא בחיי דאבוהון, ועוד, דלא אנסיבו, והווי פגימין:

רעיא מהימנא:

לית מצורע אלא ההוא דאתעביד בזכותא, דחמש דמים אינון דדם נדה מסאבין, דאינון כלהו דם טמא, וחמש דמין דכיין, ומאן דאעבר עלייהו, כאלו אעבר על עשרה דברות, דאינון כלל תרי"ג פקודין. ושפחה יצר הרע, איהי מלייא מומין, ובגין דא (ויקרא כא) כל אשר בו מום לא יקרב, ובגין דא כהנא לא הוה צריך לקרבא לגבי מאן דאית ביה מומא, מכל מומין דעלמא, בגין דמטרוניתא אתמר בה, (שיר ד) כלך יפה רעיתי ומום אין בך, הכי לא צריך לקרבא לגבה מאן דאית ביה מום, ואוף הכי לא צריך למקרב לגבה זר, (במדבר ג י) והזר הקרב יומת, והיינו ממז"ר מום זר, מום נוקבא, זר זכר, ובגין דא מני (ויקרא יח יט) ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב, ועל אינון דקריבין לה כתיב בהון, ויקריבו לפני יהו"ה אש זרה אשר לא צוה אותם, ותצא אש מלפני יהו"ה

זוהר חלק ג דף לד/א

זהר:

דמאן דלא אנסיב פגים הוא, ולא הוא כדאי לאשתכחא ברכאן בעלמא על ידוי, עלוי לא שריין, כל שכן על ידוי לאחריים, ועוד, דהא תנן רווי חמרא הוו. ובגין כך ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל אותם וגו', דהא קטרת חביב הוא מכלא, וחזוותא דעלאין ותתאין, וכתיב (משלי כז) שמן וקטרת ישמח לב:

רעיא מהימנא:

ותאכל אותם וימותו. וקרבן דאתוון אינון, י' באיש, ה' באשה, ו' בבן חתן, ה' בכלה. זכאה איהו מאן דאקריב אתוון דיהו"ה, ביה ובאתתיה ובבריה ובברתיה, בקדושה, ובברכה, בנקיו, בענוה, ובבשת פנים, בכל מדות טבין דכתיבין על מארי מתניתין, ומתחממין באשין קדישין דאיש ואשה, דאינון אש עולה ויורד, אש קדש ועצי המערכה, דאינון עצי הקדש, אברין קדישין, ואש של גבוה נחית דאיהו קדש הקדשים. ובגין תרין אשין אלין אמר נביא (ישעיה כד יד) באורים כבדו יהו"ה, דאינון אשין דשכינתא, דבה כתיב (דברים ד כד) כי יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא. ואינון אש עלאה כסא רחמים, אש תתאה כסא דין, ואינון בינה ומלכות, מלכות אש עולה, בינה אש יורד, יהו"ה עמודא דאמצעיתא אחיד בתרווייהו, בינה יהו"ה מלכות. תפארת כד אחיד לון, שריא עליה חכמה, דביה כ"ח מ"ה, מ"ה, איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כ"ח דיליה, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף, וא"ו אל"ף וא"ו, ה"א אל"ף, וכלהו מ"ב אתוון משתכחין בבר נש ובאתתיה ובבנוי, ובגין דא לית בר נש שלים אלא בבן ובת. ומאן דלית ליה בן דאיהו ו', אסתלק י' מיניה, ומאן דלית ליה בת דאיהו ה', אסתלק ה' עלאה דאיהו אם מן בת זוגיה, דאתוון לא שריין דא בלא דא, ובגין דא באיש ואשה בן ובת דאתעבידו כדקא יאות, שריא עלייהו יהו"ה, ואתקריאו (שם יד א) (ס"א בנים לקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם. (ע"כ):

זהר:

זאת משחת אהרן ומשחת בניו, אמר רבי יוסי, זאת ודאי, משיחותא דאהרן, דהא אהרן אתמשח, ואייתי ממשח רבות עלאה מעילא, ונגיד ליה לתתא, ועל ידא דאהרן אתמשח ממשחתא קדישא, לאתברכא, ועל דא זאת משחת אהרן ומשחת בניו, ודאי. רבי יהודה פתח, (מ"ב ד ב) ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך, הגידי לי מה יש לך בבית, מהכא אוליפנא, דלית ברכתא שריא בפתורא ריקנייא ועל מלה ריקנית, ותאמר אין לשפחתך כל בבית, כי אם אסוך שמן, אמר לה,

ודאי סיועא דנסא הוא, דהא ודאי באתריה הוא, ומתמן ברכאן נפקין ושריין, מה כתיב, הם מגישים אליה והיא מוצקת, והיא מוצקת סתם. רבי יוסי אמר, ויעמוד השמן, ותעמוד מבעי ליה, אלא ויעמוד ודאי, בקימא לאנגדא ברכאן, השמן, כמה דאוקמוה דכתיב (ישעיה ה יא) בקרן בן שמן, וכתיב (שיר א ג) שמן תורק שמך, לאחזאה דהא מהאי שמן נגדין ברכאן על ידא דכהנא, וכהנא נגיד להו לתתא, ואמשח (ס"א ואתמשך) להאי זאת, הדא הוא דכתיב זאת משחת אהרן ומשחת בניו, וכתיב (תהלים קלג ב) כשמן הטוב על הראש, והא אתמר:

קח את אהרן ואת בניו אתו, ואת הבגדים, רבי חייא פתח (שם לו י) כי עמך מקור חיים באורך נראה אור, כי עמך מקור חיים, דא שמן עלאה דנגיד ולא פסיק לעלמין, דשריא בגו חכמה עלאה דכלא, הדא הוא דכתיב, כי עמך, עמך שריא, ולא מתפרשא מנך לעלמין, בחביבותא דכלא. מקור חיים, בגין דהיא מקורא ומבועא דחיים, לאפקא חיים לאילנא עלאה, ולאדלקא בוצינין, ועל דא דהוא אילנא אקרי עץ חיים, אילנא דנטיע ואשתרשא בגין ההוא מקורא דחיים. ועל דא באורך נראה אור, באורך, דא אור דגניז לצדיקייא לזמנא דאתי, דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב, ומההוא נהירו זמינין ישראל לאנהרא

זוהר חלק ג דף לד/ב

לעלמא דאתי. דבר אחר, כי עמך מקור חיים וגו', דא קודשא בריך הוא, דאיהו אילנא עלאה במציעות גנתא, דאחיד לכל סטרין, מאי טעמא, בגין דאחיד ביה ההוא (נ"א בההוא) מקור חיים, ואעטר ליה בעטרין עלאין, סחרניה דגנתא, כאימא דמעטרא לברה על כלא, הדא הוא דכתיב, (שיר ג יא) צאינה וראינה בנות ציון וגו', ובגין כך כי עמך מקור חיים, ועל דא באורך נראה אור. רבי יצחק אמר, כי עמך מקור חיים, דא כהן גדול לעילא, לקבליה כהן גדול לתתא, בגין כך אנגיד משח רבות עלאה קדישא לתתא, ואדליק בוצינין. לעילא כהן גדול שלים בשלימו דשבעה יומין עלאין, לאתעטרא על כלא, לקביל דא שבעה ימי מלואים לכהנא דלתתא, לאשתכח כלא כגוונא דלעילא, ועל דא ימי מלואים אקרון, יומי אשלמותא, בגין דישתלים כהנא בשאר יומין אחרנין, לאשלמא שבעה כחדא. ואלין ימי מלואים אקרון, בגין דאתאחדן שאר אחרנין ביה, מאי קא מיירי, דכד כהנא אתער, כל שאר אחרנין מתערין עמיה. ובגין כך כתיב, ומפתח אהל מועד וגו', עד יום מלאת וגו', שבעה יומין ודאי, כדין אתעטר כהנא לתתא בכלא, כגוונא דלעילא, בגין דבשעתא דכהנא דלתתא אתער, כלא יתערון על ידיה לעילא, וישתכחון ברכאן לעילא ותתא. רבי אבא אמר, מאי שנא דמשח משה לאהרן, אלא בגין דאיהו ברא דההוא (ס"א אחיד בההוא) אתר מקורא דחיי, וכתיב (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה זרוע תפארתו, ומשה שימש כל אינון שבעה ימי מלואין, לאשראה כלא עמיה דאהרן:

רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי אלעזר, אמר ליה, כמה נהורין אתבריאו עד לא אברי עלמא, אמר ליה שבעה, ואלין אינון, אור תורה, אור גיהנם, אור גן עדן, אור כסא הכבוד, אור בית המקדש, אור תשובה, אורו של משיח, ואלין אתבריאו עד לא אתברי עלמא, שבעה נהורין בוצינין אתאחדו ביה באהרן, והוא אדליק בוצינין מעילא לתתא:

רבי אלעזר פתח, (קהלת ג כא) הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר, הא תנינו, הכל היה מן העפר אפילו גלגל חמה, מאן העפר, ההוא דשריא תחות כורסי יקרא קדישא. בספרא דבי רב ייסא סבא, הכל היה מן העפר, אתר דכניש לכלא, מלמד דנפקו שבילין להאי סטרא ולהאי סטרא, ואתכנשו לאנהרא, כעפרא דא דזרקין לה לכל עבר, ועל דא הכל היה מן העפר, והכל שב אל העפר ודאי. אלא מן העפר דבי מקדשא קדישא, והאי עפר מעפרא עלאה, כמה דאת אמר (איוב

כח (ו) ועפרות זהב לו, וכמה דאשתכח עובדא לתתא, הכי נמי הוא לעילא כגוונא דא. ואוקימנא עפר, עפר דבי מקדשא, דעלמא דא בה' אתברי, ועל דא אפילו גלגל חמה, כמה דאת אמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם, ובגיני כך הכל היה מן העפר, מאן עפר, ההוא דשאר תחות כורסי יקרא קדישא:

כתיב (שיר ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך, כלך יפה רעיתי, דא כנסת ישראל, ומום אין בך, אלו סנהדרין, דאינון לקביל שבעין ותריין שמהן, שבעים נפש דנחתו עם יעקב, וקודשא בריך הוא על כלא, ועל דא אין בודקין מן הסנהדרין ולמעלה תנן:

כתיב (שמות יט ו) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, מאן ממלכת כהנים, כמה דאת אמר זאת משחת אהרן ומשחת בניו, דכד אתברכא כנסת ישראל על ידא דכהני, כדין אתקרי על שמיהון, הדא הוא דכתיב ממלכת כהנים. רבי שמעון אמר, תא חזי, מלכות כהנים לא אקרי, אלא ממלכת, דאמלכו לה כהני, ועבדו לה גבירתא על כלא, אבל מלכות כהנים לא אקרי, דהא מן השמים אקרי מלכות, מלכות שמים ודאי, והכא ממלכת, כמה דאת אמר, דכהני אמלכו לה ומחבראן לה במלכא, וכדין היא ממלכת על כל גנזי מלכא, ממלכת על כל זייני מלכא,

זוהר חלק ג דף לה/א

ממלכת בעלאי ותתאי, ממלכת על כל עלמא. רבי יוסי אמר, כתיב (עמוס ט ו) ואגדתו על ארץ יסדה, ואגדתו, כד אזדווג מלכא לקבלה, בכל אינון עטרין קדישין בכנופיא חד, כדין ואגדתו כתיב. רבי יצחק אמר, ואגדתו, כמה דאת אמר (שמות יב כב) ולקחתם אגדת אזוב, מאי קא מיירי, דכד מתחבראן כחדא, ואתברכא מנייהו, כדין שלטא על כלא, ונהרא לעילא ותתא, וכלא בשעתא דכהנא פלח פולחנא, ואקריב קרבנא, ואקטר קטרת, ומכוון מלין לקרבא כלא כחדא, כדין כתיב ואגדתו על ארץ יסדה. רבי יוסי אמר, כד נטל אהרן, כלא נטלין עמיה, עד דאתברכא כנסת ישראל, ואתברכאן עלאי ותתאי, כדין כתיב (תהלים קלה כא) ברוך יהו"ה מציון שוכן ירושלים הללויה, (שם עב יט) וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן. רבי אלעזר הוה אזיל מקפוטקיא ללוד, והוה עמיה רבי ייסא ורבי חזקיה, פתח רבי אלעזר ואמר, (ישעיה נא טז) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך וגו', תנינן, כל בר נש דאשתדל במלי דאורייתא, ושפוטתיה מרחשן אורייתא, קודשא בריך הוא חפי עליה, ושכינתא פרשא עליה גדפאה, הדא הוא דכתיב, ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך. ולא עוד, אלא דהוא מקיים עלמא, וקודשא בריך הוא חדי עמיה, כאלו ההוא יומא נטע שמיא וארעא, הדא הוא דכתיב (שם) לנטוע שמים וליסוד ארץ. ולאמר לציון עמי אתה, מכאן אוליפנא, דישראל אקרון בשמא דציון, דכתיב ולאמר לציון עמי אתה, וחמינא דכנסת ישראל אקרי בשמא דציון, דכתיב (שם א כז) ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה. תו פתח ואמר, (שם ח טז) צור תעודה חתום תורה בלמודי, צור תעודה, דא סהדותא דדוד, דכתיב (תהלים קלב יב) ועדותי זו אלמדם, צור, היא קישורא, כמאן דקטר קיטורא באתר חד. חתום תורה בלמודי, חתום תורה, חתימה דאורייתא, וכל נגידו ורבו דנגיד מלעילא. באן (נ"א בין) חתימה דיליה, בלמודי, בגין דתמן אתכנש רבו ומשחא בין תרין קיימין, דתמן שריין, אתר כנישו דכל רבות ומשח דנגיד מלעילא, לאשדאה ליה בפומא דאמה, ולארקא ליה בהאי תעודה, וכדין אתקשר כלא קשרא חד מהימנא. תא חזי, מה בין אינון דמשתדלי באורייתא לנביאי מהימני, אינון דמשתדלי באורייתא עדיפי מנביאי בכל זמנא, מאי טעמא, דאינון קיימי בדרגא עלאה יתיר מנביאי, אינון דמשתדלי באורייתא קיימי לעילא, באתרא דאקרי תורה (נ"א ת"ת), דהוא קיומא דכל מהימנותא, ונביאי קיימי לתתא, באתר דאקרון נצח והוד, ועל דא (אקרון) אינון דמשתדלי באורייתא עדיפי מנביאי, ועלאין מנהון יתיר, דאלין

קיימין לעילא, ואלין קיימין לתתא, אינון דאמרי מלין ברוח הקדש קיימי לתתא מכלהו. (ועל דא) זכאין אינון דמשתדלי באורייתא, דאינון בדרגא עלאה יתיר על כלא, (ועל דא) מאן דלעי באורייתא, לא אצטריך לא לקרבנין ולא לעלוון, דהא אורייתא עדיף מכלא, וקשורא דמהימנותא דכלא, ועל דא כתיב, (משלי ג יז) דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום, וכתיב (תהלים קיט קסה) שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול. עד דהוו אזלי, אשכחו חד גברא דהוה אתי ותלת ענפי הדס בידיה, קריבו גביה, אמרי ליה למה לך האי, אמר לרווחא אובדא, אמר רבי אלעזר שפיר קאמרת, אבל תלת אלין למה. אמר ליה חד לאברהם, חד ליצחק, וחד ליעקב, וקשירנא להו כחדא, וארחנא בהו, בגין דכתיב (שיר א ג) לריח שמניך טובים שמן תורק שמך, בגין דבהאי ריחא אתקיים חולשא דנפשא, ובהימנותא דא אתקיימא, ואתנגידו ברכאן מעילא ותתא, אמר רבי אלעזר זכאה חולקהון

זוהר חלק ג דף לה/ב

דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי. תא חזי, לית עלמא (נ"א נפשא) מתקיימא אלא על ריחא, ומריחא דא אשתמודעא ריחא אחרא, דהא בשעתא דנפיק שבתא, (נתפרדה החבילה), וסלקא נפשא יתירא, ואשתארוון נפשא ורוחא מתפרשן עציבין, אתא ריחא דא ומתקרבן דא בדא וחדאן. ועל דא בעי רוחא בתר רוחא, לקבלא ריחא, כיון דאתקבל ריחא, מתקרבן כחדא וחדאן. כי האי גוונא ריחא דקורבנא, בריחא (דא) מתקרבין כלא כחדא, ומתהלטן בוציני, וחדאן. תא חזי, תרי בוציני, חד לעילא וחד לתתא, אי להיט בר נש האי בוצינא דלתתא, ההוא תננא דסליק (נ"א מבוצינא תתאה), להיט ההוא בוצינא עלאה. כך תננא דקרבנין, האי תננא דסליק, להיט בוציני עלאי, ומתלהטן בחד, ומתקרבין כלהו כחדא בריחא דא, ובגין כך ריח נוח ליהו"ה, (אשה), והא אוקמוה. ועל דא ריחא דקרבנא קיומא דכלא, וקיומא דעלמא, וקרבנא על ידא דכהנא, דמקרב כלא, ובגין כך שבעה יומי אשלמותא אשתלימו ביה, בגין דיתברכוון כלהו בפולחניה, וישתכחו חדוואן וברכאן לעילא ותתא. כתיב (ישעיה כה א) יהו"ה אלה"י אתה ארוממך וגו', האי קרא אוקמוה, יהו"ה אלה"י אתה, דבעי בר נש לאודאה לשמא קדישא, ולשבחא ליה על כלא, ומאן אתר שבחא דיליה, כמה דאוקמוה, והכא מעמיקא דכלא, דכתיב כי עשית פלא, פלא, כמה דכתיב (שם ט ה) ויקרא שמו פלא, והא אתמר. עצות מרחוק, עצות, כמה דאת אמר יועץ, מרחוק, דכתיב (ירמיה לא ב) מרחוק יהו"ה נראה לי, וכתיב (משלי לא יד) ממרחק תביא לחמה. אמונה אמר, כמה דאת אמר (דברים לב ד) אל אמונה ואין עול, ואוקמוה אמונה בלילה, כמה דאת אמר (תהלים צב ג) ואמונתך בלילות, וכתיב (איכה ג כג) חדשים לבקרים רבה אמונתך. וזמין קודשא בריך הוא לדכאה לון לישראל מחוביהון, כמה דכתיב (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים, וטהרתם מכל טומאותיכם, ומכל גלוליכם אטהר אתכם:

ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

זוהר חלק ג דף לה/א

פרשת שמיני:

ויהי ביום השמיני וגו', רבי יצחק פתח, (איוב לח ז) ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהי"ם, זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא יהיב לון אורייתא קדישא, חדוואת דכלא, חדוואת

דקודשא בריך הוא, ואטיילותא דיליה, דכתיב (משלי ח ל) ואהיה שעשועים יום יום, ואורייתא כלא, חד שמא קדישא איהי דקודשא בריך הוא, ובאורייתא אתברי עלמא, דכתיב (שם) ואהיה אצלו אמון, אל תקרי אמון, אלא אומן. ובאורייתא אתברי בר נש, הדא הוא דכתיב (בראשית א כו) ויאמר אלהי"ם נעשה אדם, אמר קודשא בריך הוא לאורייתא, בעינא למברי אדם, אמרה קמיה האי בר זמין למחטי ולארגזא קמך, אי לא תאריך רוגזך עליה, היך יקום בעלמא, אמר לה, אנא ואת נוקים ליה בעלמא, דהא לאו למגנא אתקרינא ארך אפים, (ס"א דהא כל זמנא דישתדלון באורייתא, מתקיימי בעלמא). רבי חייא אמר, תורה שבכתב ותורה שבעל פה אוקמוה ליה לבר נש בעלמא, הדא הוא דכתיב (שם) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. רבי יוסי אמר מהכא, (קהלת ב יב) את אשר כבר עשוהו, עשוהו ודאי, ודא הוא צלם ודמות, צלם בדכורא, דמות בנוקבא, ועל דא שירותא דאורייתא ב', ואוקמוה. רבי יצחק אמר, מפני מה ב' פתיחא וסתימא, אלא בשעתא דבר נש אתי

זוהר חלק ג דף לו/א

לאתחברא באורייתא, הרי היא פתיחא לקבלא ליה, ולאשתתפא בהדיה, ובשעתא דבר נש סתים עינוי מינה, ויהך לארחא אחרא, הרי היא סתימא מסטרא אחרא, כמה דאת אמר, אם יום תעזבני, יומים אעזבך, ולא ישכח פתיחא, עד דיתוב לאתחברא בה באורייתא אנפין באנפין, ולא יתנשי מינה. ועל דא אורייתא פתיחא קמי בני נשא, ואכרזא וקרי להון, (משלי ח ד) אליכם אישים אקרא וגו', וכתביב (שם א) בראש הומיות תקרא, בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר. רבי יהודה אמר, ב' תרין גגין, וחד דאחיד לון, מאי קא מיירי, אלא חד לשמיא, וחד לארעא, וקודשא בריך הוא אחיד וקביל לון. רבי אלעזר אמר תלת נהורין (ס"א צדדין אלין) אינון עלאין קדישין דאחידן כחדא, ואינון כללא דאורייתא, ואלין פתיחין פתיחא לכלא, פתיחין פתיחא למהימנותא, ואלין ביתא דכלא, ועל דא בית אקרו, דאלין אינון ביתא, ובגין כך שירותא דאורייתא ב', דהא היא אורייתא (ס"א ביה הוי אסותא) הוי, ואסותא דעלמא. ובגין כך, מאן דאשתדל באורייתא, כאלו אשתדל ביה בשמא קדישא, והא אתמר דאורייתא כלא חד שמא קדישא עלאה איהי, ובגין דאיהי שמא קדישא, פתיחא בב"ת, דאיהי כללא דשמא קדישא, בתלת קשרי מהימנותא. תא חזי, כל אינון דמשתדלי באורייתא, מתדבקין ביה בקודשא בריך הוא, ומתעטרי בעטרי דאורייתא, ואתרחימו לעילא ותתא, וקודשא בריך הוא אושיט לון ימיניה, (ס"א וקודשא בריך הוא ארשים לון), כל שכן אינון דמשתדלי באורייתא נמי בליליא, והא אוקמוה דאינון משתתפי בשכינתא, (נ"א בכנסת ישראל), ואתחברו כחדא, וכד אתי צפרא, קודשא בריך הוא מעטר להו בחד חוטא דחסד, לאשתמודעא בין עלאין ותתאין. וכל אינון כוכבי צפרא, בשעתא דכנסת ישראל וכל אינון דלעאן באורייתא אתאן לאתחזאה קמי מלכא, כלהו מזמרי כחדא, הדא הוא דכתיב, ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהי"ם. מאי ויריעו, כמה דאת אמר (ישעיה כד יט) רועה התרועעה הארץ, דאינון דינין מתתברין, ואתברו כלהו מקמי בקר, כד אתער בקר בעלמא, כמה דאת אמר (בראשית כב ג) וישכם אברהם בבקר, ועל דא ויריעו כל בני אלהי"ם. רבי אלעזר הוה אזיל בארחא, אשכחיה לרבי פנחס בן יאיר דהוה אתי, געא חמריה, אמר רבי פנחס ודאי בטקולא (נ"א בקלא) דחזוותא דחמרא חמינא, דאנפין חזותין ישתכחון הכא, כיון דנפק מבתר ענפוי דטורא, חמא ליה לרבי אלעזר דהוה אתי, אמר ודאי טקולא (נ"א קלא) דחזוותא אשתלים, נחת רבי אלעזר לגביה, ונשיק ליה, אמר ליה אי טופסא דארחא חד לגבך, נזיל ונתחבר כחדא, ואי לאו, טול ארחך וזיל, אמר ליה, ודאי לקבלך אזילנא, כיון דאשכחנא לך איזיל אבתרך, ונתחבר כחדא. פתיח רבי פנחס ואמר, (תהלים קכח ה) יברכך יהו"ה מציון וראה בטוב וגו', יברכך יהו"ה מציון, מאי טעמא מציון, בגין דתמן שראן ברכאן לאשתתפא (ס"א לאשתכחא), הדא הוא דכתיב, כי שם צוה יהו"ה את הברכה חיים עד העולם, ובגין כך יברכך יהו"ה מציון, דהא מתמן נפקי ברכאן לכלא.

וראה בטוב ירושלם, דבגיני ציון, ירושלם אתברכא, דכיון דציון אתמלי ברכאן, כדין ירושלם אתברכא, ואשתכחו בה רחמים, וכד ירושלם אתברכא, כל עמא אתברכא. כל ימי חיך, דלא יתחזי קשת ביומך כמה לאביך, ועל דא וראה בטוב ירושלם כל ימי חיך. וראה בנים לבניך, דחלי חטאה חסידין קדישין, כדין שלום על ישראל, מאי שלום על ישראל, אלא כמאן דאמר שלמא על רישיה דמלכא, דלא יחסר כלא, כך שלום על ישראל, בזמנא דצדיקיא ישתכחון בעלמא. פתח רבי אלעזר ואמר, (משלי יז ו) עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם, בנים הא אוקימנא, בני בנים אלין שאר כתרי מלכא, כמה דאת אמר (ישעיה נד יג) וכל בניך למודי יהו"ה, וכתוב (איכה ד ב) בני ציון היקרים. (כמה דאת אמר), ותפארת בנים אבותם, לא מתעטרן בנין אלא באבהן, מכאן אוליפנא, דבנין לא מתעטרי ולא משתקיין משקיו דנחלא, אלא בזמנא דאבהן מתעטראן ומתברכאן, הדא הוא דכתיב

זוהר חלק ג דף לו/ב

ותפארת בנים אבותם. עד דהו אולי מטא עידן צלותא, נחתו וצלו, עד דהו מצלי, קפטר חד חויה ברגלוי דחמרא דרבי פנחס, קסטא (ס"א קפטא) וגעא תרי זמני, בתר דסיימו צלותא, אמר רבי פנחס, ודאי צערא הוא לבעירא דילי, דהא יומא דא אקדימנא, והוינא מרחיש באורייתא, ואעבר לי באתר דלכלוכא שריא, והשתא מצערי לה, קמו וחמו חד חויה קטיר ארגליה, אמר רבי פנחס, חויה חויה זיל ואסחר (ס"א ואסטר) קוטרך, בקטפורה דחורא, אדהכי אתנשר חויה, ונפל קפסירי קפסירי. אמר רבי אלעזר, ומה כל כך מדקדק קודשא בריך הוא בצדיקיא, אמר ליה, ודאי קודשא בריך הוא מדקדק בהו בצדיקיא, ונטיר לון, ובעא לאוספא לון קדושה על קדושתיהו, והשתא האי חמרא על דלא נטר קדושתא דילי, אצטער, ודא חויה שליחא חויה. וכמה שלוחין אית ליה לקודשא בריך הוא, ובכלהו עביד שליחותיה, ואפילו בחיות ברא, הדא הוא דכתיב (ויקרא כו כב) והשלחתי בכם את חית השדה ושכלה אתכם, ואפילו ביד גוי, הדא הוא דכתיב, (דברים כח מט) ישא יהו"ה עליך גוי מרחוק מקצה הארץ. אמר רבי אלעזר, ובידא דישראל עביד שליחותא, אמר ליה אין, כגון רשע בידא דצדיק, אבל רשע בידא דישראל רשע אחרא לא עביד ביה שליחותא, אלא בזמנא דאיהו לא מכון ביה, הדא הוא דכתיב (שמות כא יג) ואשר לא צדה והאלהי"ם אנה לידו, ואשר לא צדה דייקא, דלא לקטלא ליה, דא והאלהי"ם אנה לידו, בגין לאענשא לתרווייהו. אמר רבי אלעזר, היכי עביד קודשא בריך הוא שליחותא בידא דהני, ובידא דגוי, אמר ליה ואביך לא קאמר לך, אמר ליה עד לא שאילנא. פתח ואמר, (איוב לד כט) והוא ישקיט ומי ירשיע וגו', והוא ישקיט, בזמנא דקודשא בריך הוא יהיב שקיטו ושלוחה לבר נש, מאן הוא רשאי לאבאשא ליה, ולמעבד ליה קטיגוריא. ויסתר פנים ומי ישורנו, ובזמנא דאיהו אסתר עיניה מלאשגחא עליה, מאן הוא דישגח עליה לנטרא ליה, ולמעבד ליה נטירו. וארחוי דקודשא בריך הוא בדא, על גוי ועל אדם יחד, בין לעלמא כלא, בין לעמא חד, בין לחד בלחודוי. תא חזי, בזמנא דבני נשא מתכשרן עובדין לתתא, ואתער לגבייהו לעילא ימינא דקודשא בריך הוא, כדין מתערין כמה רחמיין, כמה נטורי עלמא, כמה נטורי דבר נש מימינא ומשמאלא, וכדין אתכפיא שמאלא ולא יכלא לשלטאה. ובזמנא דבני אנשא לא מתכשרן עובדין לתתא, שמאלא אתער, וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא כלהו אתערו, וכלהו אתעבידו שלוחין לאבאשא לגבייהו דבני נשא. דהא אינון דעברו על פתגמי אורייתא, כלהו רשימין באנפיהו, ואשתמודען לגבי אינון דמתערי מסטרא דשמאלא, ובגין כך חיוותא וגוי, וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא, כלהו אקרון (נ"א אינון) שלוחין לגבי אינון רשימין, דמתערי להו. וישראל אף על גב דלא מכשרן עובדין, כלהו מן סטרא דימינא קא אתיין, ובגין דאתכפייא ימינא בעובדייהו, שלטא עלייהו שמאלא, וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא, ועל דא שליחותא בידא דחיוותא וגוי, וכל דדמי לון, דאינון מסטרא דשמאלא, ולא בידא דישראל, דאף על גב דחייבא איהו, מסטרא דימינא

קא אתו. וישראל חייבא דנפל בידא דישראל חייבא אחרא, בזמנא דלא אתכוון ביה, בגין דיתענשו תרווייהו, ויקבלון עונשא לדכאה לון. אמר רבי אלעזר, מנלן, אמר ליה, אינון בימינא ולא אתדבקו בשמאלא, ולא אתערבו בהדה לעלמין, ועל דא לזמנא אחרא אתעברו. אמר רבי אלעזר, מנא לן, אמר ליה תא חזי מן פלגש בגבעה (שופטים כ), דאף על גב דחייבי נינהו, לא בעי קודשא בריך הוא דיתערו גבייהו חייבי ישראל אחרנין, ועל דא מיתו (מישראל) כל אינון זמנין דמיתו, עד דכלהו חייבין דאתערו לגבייהו מיתו ואתאבידו, ואשתארו אינון

זוהר חלק ג דף לז/א

זכאין יתיר, דיעבדון מלה בארץ קשוט, ואף על גב דזכאין אינון, לא אתייהיב מלה אלא לאינון דאתייהיב, כד שקילן עלמין כחדא, עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה, וההוא זמנא לא אשתכחו עלמין שקילן כחדא, ועל דא חייבין דישראל לגבייהו דחייבין אחרנין לאו אינון שלוחי מלכא, דהא לא אתיין מסטרא דשמאלא. מתל לבני נשא דחבו למלכא, אתער סנטירא לגבייהו, לתפשא לון ולאענשא לון, לאינון דחבו למלכא, קם חכים חד מנייהו ואתערב בהדי בני סנטירא, זקף סנטירא עינוי וחמא ליה, אמר ליה מאן יהבך לגבן, ולאן את מאינון דחבו למלכא, הא את אתענש בקדמיתא, שקילו ליה וקטלוהו. כך, ישראל מסטרא דימינא קא אתיין, ולא אתדבקו בשמאלא, ולא אתערבו בהדה לעלמין, וכד אינון גרמין בחובייהו דאתכפייא ימינא ואתער שמאלא, וכל אינון דאתו מסטריה, אי חד מישראל קם לאתערבא בהדייהו, אשתמודען ביה, ואמרי ליה, לאו את מאינון דקא אתיין מסטרא דימינא דאתכפייא מחובייהו, ולאן את מאינון דחבו למלכא, מאן יהבך לגבן, אשתכח דאיהו אתענש בקדמיתא. ושלמה מלכא צווח לקבלייהו ואמר, (קהלת ח ט) עת אשר שלט האדם באדם לרע לו, לרע לו ודאי, בגין דלאו שליחא דמלכא איהו, ולא אתי מההוא סטרא. אמר רבי אלעזר, ודאי הכי הוא, דהא תנינן, דאית ימינא ואית שמאלא, רחמי ודינא, ישראל ועמין, ישראל לימינא, ועמין לשמאלא, ישראל אף על גב דחייבי נינהו ואתכפייין, אינון בימינא, ולא אתדבקו בשמאלא, ולא אתערבו בהדה לעלמין. ובגין כך כתיב (תהלים ס ז) הושיעה ימינך וענני, דכד אסתלק ימינא, ישראל דאתדבקו בהדיה יסתלקו ויתעטרו בה, כדין אתכפייא שמאלא, וכל אינון דאתו מסטריה, הדא הוא דכתיב (שמות טו ו) ימינך יהו"ה תרעץ אויב:

פתח רבי אלעזר ואמר, ויהי ביום השמיני קרא וגו', ויהי ביום השמיני, מאי יום השמיני, אלא כתיב ומפתח אהל מועד וגו', כי שבעת ימים ימלא את ידכם, כי שבעת, בשבעת ימים מבעי ליה, או שבעת ימים ימלא את ידכם, מאי כי שבעת ימים ימלא. אלא זכאין אינון כהני דמתעטרי בעטרוי דמלכא קדישא, ומשיחין במשח רבות קדישא, בגין דאתער משחא (אחרא) עלאה, דמשקי לכל שבעה, ואתמשחן מההוא רבות קדישא, ואתדלקו מניה כל אינון שבעה בוצינין, והאי משח רבות הוא כללא דכל שבעה, וכלהו ביה אתכלילו. ותנינן, שיתא אינון, וכלהו אתכלילן בהאי, ודא הוא כללא דכלהו, ובגין כך שבעת ימים ימלא, דהא בהאי תליין. ועל דא אקרי כנסת ישראל בת שבע, מאי איהי בת שבע, דאיהי כלילא משיתא אחרנין. כיון דהאי שבעה אשלים להו לכהני, ואעטר לון ומשח לון בכלא, כד מוטו לכנסת ישראל דאיהי תמינאה, אתפקד אהרן לקרבא עגל, בגין דאיהו בריה דפרה, לכפרא על ההוא חובא דעגל אחרא דעבד אהרן, וחב לגבי פרה דאיהי תמינאה, שלימו דממוני (ס"א דאמוני) ישראל. ואשתכח כהנא שלים בכלא, בתמינא מיני לבושיין דיקר, שלים בכל כתרין, שלים לעילא שלים לתתא. ובכלא בעי לאחזאה עובדא, ועל דא אתעביד ביה באהרן עובדא לתתא, בגין דיתער הכי לעילא, וישתכח כלא בגוונא חד, וכדין אתברכאן עלמין כלהו, ומשתכחין ברכאן על ידא דכהנא, והכא אשתלים כהנא בכלא כדקא חזי. עגל למה, דכתיב עגל בן בקר לחטאת, בגין ההוא חטאת דעבד בקדמיתא. ואיל לעולה,

מאי טעמא איל, בגין איל דיצחק דהוא עולה תמימה, והאי אתחזי לקרבא לאשלמא כלא, והאי אתר מסטרא דיצחק אשתאב, והאי איל בגין איל דיצחק מתקרבא עולה, (בגין דאיהי עולה) דהא עולה לעילא סלקא, ובגין לאעטרא לה בשלימותא, עגל ואיל, עגל בגינה כדקאמרן, איל לאשלמא

זוהר חלק ג דף לז/ב

לה בשלימו דיצחק כדקא חזי. וישראל דחבו עמיה דכהנא בהאי, מקריבין כגוונא דא, דכתיב ושור ואיל לשלמים לזבוח לפני יהו"ה, שור על מה דחבו, ואיל לאשלמא להאי אתר בשלימו דיצחק. מאי שנא בכהנא דכתיב ביה עגל לחטאת, ולא כתיב בישראל שור לחטאת, אלא ישראל הא קבילו עונשא בקדמיתא, ובגין דקבילו עונשא בכמה אתר, על דא קודשא בריך הוא לא בעא לאדכרא לון חובייהו כדקדמיתא, ועל דא לא כתיב הכא לחטאת, אלא לשלמים, בגין לאחזאה שלמא, דהא קודשא בריך הוא בשלמא בהו בישראל על דא. אבל אהרן דהא לא קביל עונשא, מצלותא דמשה, דכתיב (דברים ט כ) ובאהרן התאנף יהו"ה וגו', וכתיב ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא, ועד כען חובא הוי תלי, כתיב ועגל בן בקר לחטאת, לחטאת ודאי, (ואיל לעולה) בגין דיכפר חוביה, ויתדכי וישתלים בכלא. ובההוא יומא אשתלימו עלאין ותתאין, ואשתכח שלמא בכלא, בחדוותא דלעילא ותתא, ואלמלא דאשתכח ערבוביא דבני אהרן בההוא יומא, מן יומא דאסתלקו ישראל מן ימא, לא אשתכח חדוותא דעלאי ותתאי כההוא יומא, בהאי יומא אתעבר ההוא חובא מן עלמא, ואשתכחו כהני וישראל מתדכאן מניה, (כל) ההוא יומא אתעברו כל אינון מקטרגין דלעילא, והוּו אזלין ושאטן בסחרנייהו דישראל, ולא אשתכחו בההוא עידנא. עד דגרים שעתא וקמו נדב ואביהוא ועכבו (ס"א וערבבו) חדוותא דכלא, ואשתכח רוגזא בעלמא, דהא הוא דכתיב וירא כבוד יהו"ה אל כל העם, מיד ויקחו שני בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו וגו'. תנן בההוא יומא חדוותא דכנסת ישראל הוות, לאתקטרא בקיטורא דמהימנותא, בכלהו קשרין קדישין, דהא קטרת קשיר כלא כחדא, ובגין כך אקרי קטרת, ואינון אתו וקשירו כל אינון אחרנין כחדא, ושרו לה לבר, דלא קשרו לה בהדיהו, וקשירו מלה אחרא, ובגין כך אזהר לון לכהני לבתר, דכתיב (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש. ובכמה גוונין ערבבו חדוותא דכנסת ישראל, חד דלא אתנסיבו, ולא אתחזיין לקרבא, ולא תברכא עלמין על ידיהו, וחד דלא הוה שעתא כדקא יאות, וחד דדחקו שעתא, וחד דהא מקדמת דנא נפק נמוסא דילהון. ויקריבו לפני יהו"ה אש זרה וגו', ודאי מלה אחרא אתקשרו בקשורא דא, ושרו לכנסת ישראל לבר. אמר ליה רבי פנחס, לא תימא דאינון שארו לה לבר, אלא כנסת ישראל לא אתקשרא על ידיהו, דהא בכל אתר דלא אשתכח דכר ונוקבא, כנסת ישראל לא שריא בינייהו כלל, בגין כך אזהר לכהני, דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש, דישתכח דכר ונוקבא, ועל דא לא ייעול כהנא לקודשא עד דיתנסיב, בגין דישתתף בקשורא דכנסת ישראל, דמאן דלא אנסיב, שארי לה לכנסת ישראל לבר, והיא לא אשתתפא בהדיה, ועל דא אשתכח ערבוביא בההוא יומא לגבייהו:

ויהי ביום השמיני, רבי יוסי פתח ואמר, (שיר ב ב) כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות, כשושנה בין החוחים, דא כנסת ישראל, והא אוקמוה דקודשא בריך הוא משבח לה לכנסת ישראל, וחביבותא דקודשא בריך הוא לקבלהא לאתדבקא בה. ועל דא מאן דאנסיב, בעי לשבחא ליה לקודשא בריך הוא, ולשבחא לה לכנסת ישראל, דהא תנינן, בכלא בעי לאחזאה עובדא, כמה דאיהו בר נש מתדבק בבת זוגיה, וחביבותא דיליה לקבלה, כך כד אתי למפלח קמי מלכא קדישא, הוא אתער זווגא אחרא, דהא קודשא בריך הוא חביבותא דיליה לאתדבקא בכנסת ישראל. ומאן דאתער מלה, קודשא בריך הוא מברך ליה, וכנסת ישראל מברכא ליה, והא אתמר. ועל דא שבחא דקודשא בריך הוא דמשבח לה לכנסת ישראל, כשושנה דאיהי בין החוחים, דאיהי מעליא וסלקא על כלא, כך כנסת ישראל בין שאר אוכלוסין, בגין דהיא סלקא

זוהר חלק ג דף לח/א

ומתעטרא על כלא, ודא שושנה בין החוחים, ואתרוג בין החוחים, לאחזאה שבחא דכנסת ישראל על כלא. תא חזי, כנסת ישראל אתברכא על ידא דכהנא, וישראל מתברכאן על ידא דכהנא, וכהנא מתברכא על ידא דכהנא עלאה, הדא הוא דכתיב, (במדבר ו כז) ושמׁו את שמי על בני ישראל ואני אברכם. כתיב (תהלים כה ו) זכר רחמיך יהו"ה וחסדיך כי מעולם המה, זכר רחמיך, דא יעקב, וחסדיך דא אברהם, כי מעולם המה, ומעולם נטל לון קודשא בריך הוא, וסליק לון לעילא, ועבד מנייהו רתיכא קדישא, לאגנא על עלמא, ובגין דהוו מעולם, הוא דכיר להון לאגנא ולרחמא על עלמא, כגוונא דא נטיל קודשא בריך הוא לצדיקייא מן עלמא, וסליק לון לעילא, לאגנא על עלמא. ואי תימא יצחק אמאי לא אדכר הכא, אלא אשתאר לאתפרעא מאינון דעאקין לבנוי, הדא הוא דכתיב (שם פ ג) עוררה את גבורתך, וכתיב (ישעיה מב יג) יהו"ה כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה וגו', ודא הוא יצחק דאסתלק מהכא. רבי חייא אמר, זכר רחמיך יהו"ה וחסדיך, אלין אינון יעקב ואברהם, דבעינן להון לאגנא עלן, אבל יצחק למעבד קרבין קיימא, ובגיני כך לא בעינן ליה לגבייהו. דבר אחר, כי מעולם המה, דכד ברא קודשא בריך הוא עלמא, נטל יצחק וברא ביה עלמא, חמא דלא יכיל למיקם בלחודוי, נטל אברהם וקיים ביה עלמא, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם, אלא באברהם. חמא דבעינן קיומא יתיר, נטל ליעקב ושתף ליה ביצחק, וקיים עלמא, הדא הוא דכתיב, ביום עשות יהו"ה אלהי"ם ארץ ושמים, ועל דא באברהם ויעקב אתקיים עלמא, ובגין כך כי מעולם המה:

רבי יהודה פתח, ויהי ביום השמיני, לבתר דאשתלים אהרן באינון שבעה יומין, ואתעטר בהו (ס"א בההוא משח רבות קדישא עלאה), יומא תמינאה בעייתא לאשתלמא מן שבעה, דאשלמותא על ידא דכהנא, ועל דא פולחנא בתמינאה, לאתעטרא מן שבעה. ולאשתקנא כהנא על ההוא (חובא) דחב (ס"א דקביל) בקדמיתא, הדא הוא דכתיב, ויאמר אל אהרן קח לך עגל, הא אוקמוה עגל ודאי, לכפרא על ההוא עגל, דכתיב (שמות לב ד) ויעשהו עגל מסכה. בן בקר, מאי טעמא בן בקר ולא בן פרה, אלא איהו בעי לאשתקנא לגבי פרה, ולא אתחזי לקרבא מינה לגבה. מאן דשדר דורון למלכא, חמיתון דנסיב מבי מלכא ויהיב למלכא, אלא דורונא לשדרא למלכא מבי אחרא אצטריך, ולא מבי מלכא. רבי יוסי אמר, מדידיה לדידיה לא אתחזי, אמר רבי יהודה בגין כך בן בקר ודאי, ולא בן פרה. לחטאת, לדכאה על ההוא חובה דחב ביה, ואיל לעולה תמימים, תמימים, תמים מבעי ליה, אי תימא דעל איל ועגל קאמר, לאו הכי, דהא תרוייהו לא סלקין לעולה, דהא כתיב לעולה תמימים, ועגל לחטאת סלקא, מהו תמימים, וכתיב איל. אלא אילו דיצחק לקרבא לגבי פרה, דאדכר תרי זימני בקרא, חז דכתיב (בראשית כב יג) וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל וגו', הא חז, וחד וילך אברהם ויקח את האיל, הא תרי, ויעלהו לעולה, ועל דא איל לעולה תמימים, תרי איל, דאיהו תרי, ועל דא גבורות תנינן, ומנייהו מתפרשין לכמה אחרנין:

ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת, עגל לחטאת מבעי ליה, כגוונא דכהנא, אלא ישראל הא קבילו עונשא, ועל דא לא כתיב בהו עגל לחטאת, אלא עגל לעולה. מאי טעמא, דכל אינון דחבו ביה, קבילו עונשא, בין במלולא, בין בעובדא, בין בפולחנא, ואפילו אינון דלא עבדו מידי, אלא דסליקו ליה ברעותא דלבייהו למפלח ליה, אתענשו, כמה דכתיב (שמות לב כ) וישק את בני ישראל, אבל כל אינון דסליקו ליה ברעותא דלא למפלח ליה, אלא דסליקו גוונא דרעותא מניה, הכא אתדכן, ומקרבין ליה

זוהר חלק ג דף לח/ב

לעולה ולא לחטאת. אבל קחו שעיר עזים לחטאת, אמאי, אלא בגין דהוּוּ מקרבין בקדמיתא לשעירים, דשלטין על טורי רמאי, ודא הוא לחטאת, ובעיין לאתדכאה מההוא חובא, ולא עוד אלא לחדותי דסיהרא אצטריך:

ושור ואיל לשלמים, שור ולא פר, בגין דשור שלים איהו, לאחזאה שלמא, הדא הוא דכתיב לשלמים. רבי יוסי אמר, שור ואיל מסטרא דשמאלא קא אתיין, שור מסטרא דשמאלא, דכתיב (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל, איל בגין אילו דיצחק, וסלקין לשלמים, לאשלמא לון לכנסת ישראל, ועל דא שור ואיל לשלמים. אמר רבי יהודה, כלא בגין דכנסת ישראל מתעטרא ומתברכא על ידא דכהנא באשלמותא, והאי יומא חדוותא דכלא הוה, חדוותא דכנסת ישראל בקודשא בריך הוא, חדוותא דעלאין ותתאין, וכמה דאשתלים כהנא לתתא, כביכול אשתלים כהנא לעילא, בר נדב ואביהוא דאתערו ערבוביא בין מטרוניתא ומלכא, ובגין כך ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל אותם וגו'. (חסר):

ויאמר משה אל אלעזר ואל איתמר ראשיכם אל תפרעו וגו', כי שמן משחת יהו"ה עליכם, רבי אבא אמר, הא תנינן, בעובדין דלתתא אתערו עובדין לעילא, ועובדא דלתתא בעי לאתחזאה כגוונא דעובדא דלעילא. תא חזי, כל חדוותא דלעילא, תליא בההוא שמנא קדישא, דמתמן נפיק חדוה וברכאן לכלהוּוּ בוצינן, וכהנא עלאה (מיניה) אתעטר בנגידו דמשחא, ובגין כך כהנא דרבו משחא אתנגיד עליה כגוונא דלעילא, בעי לאחזאה חידו ונהירו דאנפין (יתיר מכלא), ולא יתחזי גרעונא ברישיה, ולא בלבושיה, אלא למהוי כלא שלים כגוונא דלעילא, ולא יתחזי ביה פגימו כלל, בגין דלא יעביד פגימו באתר אחרא. תא חזי, אלמלא אלעזר ואיתמר אתחזון פגימו בההיא שעתא בלבושיהון או בראשיהון, לא אשתזיבו בההיא שעתא, דהא שעתא קיימא למעבד דינא. ועל דא תנינן, בשעתא דמותנא אערע בעלמא, לא יתער אינש גרמיה למלה בעלמא, בגין דלא יתערו עליה, בר אי אתער גרמיה לטב, ויכיל לדחייא (לדחקא) שעתא, דהא בזמנא ושעתא דדינא קיימא בעלמא, מאן דיערע ביה לקטי ליה ויסתלק מעלמא, ובגין כך ולא תמותו כתיב. ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה, בגין דאינון לא אתיין מסטרא דכהני, ולא מתזקי:

רבי אלעזר פתח, (שמות ו כג) ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה, ויקח אהרן, כלא כמה דאצטריך, כלא כגוונא דלעילא. תא חזי, ראויה היתה בת שבע לדוד מיומא דאתברי עלמא, ראויה היתה אלישבע לאהרן מיומא דאתברי עלמא, מה בין האי להאי. אלא כלא חד, אבל התם לדינא, הכא לרחמי, כד אתחברא בדוד, לדינא, לאגחא קרבין לאושדא דמין, הכא באהרן, לשלמא, לחדוה, לנהירו דאנפין, לאתברכא, ועל דא אתקרי (הכי) התם בת שבע, הכא אלישבע. אלישבע דאתחברא בחסד, (תא חזי) בת שבע לדינא, לירתא מלכותא, ולא תקפא. אמר רבי שמעון, הא דתנינן, דכתיב (שמות יט יט) קול השופר, שפיר הוא, ודא הוא יעקב, דאסתלק במחשבה דאבהו, ונפקו כחדא מגו שופר, דהא שופר אפיק מיא ואשא ורוחא כחדא, ואתעביד מנייהו קלא, כך אימא עלאה אפיק לאבהו בקל חד, ומגו מחשבה אסתלקו כחדא בחד קול, וההוא קול אקרי קול השופר, ודא יעקב דכליל לאבהו כחדא, ואקרי קול. ותרי קלי נינהו, דהא מגו קלא נפיק קלא, אבל קול חד דאקרי קול השופר, ומהכא נפקו שאר קולות, מגו ההוא שופר, בזווגא

זוהר חלק ג דף לט/א

דמחשבה, ושבעה קולות נינהו, דנפקין בזווגא דמחשבה בשופר, ודא שופר דאשקי לון ורוי לון לאבהן בקדמיתא, ולבתר לבנין, והא אוקמוה מלה. תא חזי, ויקח אהרן את אלישבע, לבסמא לה, למחדי לה, לחברא לה במלכא בזווגא שלים, לאשתכחא ברכאן לעלמין כולהו על ידא דאהרן. בגין כך בעי כהנא לאשתכחא בנהירו דאנפין, בחידו, כלא כגוונא דלעילא, דהא על ידוי ברכאן וחדוון משתכחי, ועל דא אתרחקא מניה דינא ורוגזא ועציבו, בגין דלא יתפגים מההוא אתר דאתקטר ביה, ועל דא ואחיקם כל בית ישראל יבכו את השרפה, ולאן כהנא, עלייהו כתיב (דברים לג יא) ברך יהו"ה חילו, ופעל ידיו תרצה וגו':

יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך וגו', אמר רבי יהודה, מגו פרשתא דא שמעינן, דנדב ואביהוא רוי חמרא הוו, מדאזהר לן לכהני בהא. רבי חייא פתח, (תהלים קד טו) ויין ישמח לבב אנוש וגו', אי בעי כהנא למחדי ולאשתכחא בנהירו דאנפין יתיר מכלא, אמאי אסיר ליה חמרא, דהא חידו ביה אשתכח, נהירו דאנפין ביה אשתכח, אלא שירותא דחמרי חדוונא, סופיה עציבו. ועוד דיין מסטרא דליואי אתי, מאתר דחמרא שרי, דהא אורייתא וחמרא דאורייתא מסטרא דגבורה הוא, (ס"א סופיה עציבו, וכהנא שירותא וסיומא בעי חדוונא ונהירו דאנפין, יין אתי מסטרא דליואי), וסטרא דכהנא מיין צלילין נהירין. רבי יוסי אמר, כל חד אוזיף לחבריה, וכליל כלא דא בדא, ובגין כך חמרא שרי חדוונא, בגין דכליל מגו מייא, ולבתר אהדר לאתריה, ועציב ורגיז ודאין דינא, (וכהנא שירותא וסיומא בעי חדוונא ונהירו דאנפין). רבי אבא אמר, מאתר חד נפקו יין ושמן ומים (דבש וחלב), מים ושמן לימינא, נטלי כהני ויירתי לון, ושמן יתיר מכלא, דאיהו חדוונא שירותא וסיומא, דכתיב (שם קלג ב) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן, ויין לשמאלא, ירתי ליואי לארמא קלא ולזמרא ולא לשתוק, דהא חמרא לא שתיק לעלמין, ושמן בחשאי הוא תדיר. מה בין האי להאי, אלא שמן דאיהו בחשאי בלחישו תדיר, אתי מסטרא דמחשבה דאיהו בלחישו תדיר, ולא אשתמע והוא בחשאי, ועל דא הוא מימינא, ויין דאיהו לארמא קלא ולא שתיק לעלמין, אתי מסטרא דאימא וירתין ליואי לסטר שמאלא, וקיימי לזמרא לארמא קלא, וקיימי בדינא, ובגין כך כתיב (דברים כא ה) ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע. בגין כך כהנא כד ייעול למקדשא למפלח פולחנא, אסיר ליה למשתי חמרא, דהא עובדוי בחשאי אינון, ובחשאי (ס"א אתחזי) אתאן ואתכוון, (ס"א ובחשאי אתכוון במה דאתכוון), וזווג למאן דזווג, ונגיד ברכאן לעלמין כלהו, וכלא בחשאי. (ועוד) דעובדוי כלהו ברזא, וחמרא מגלי רזין הוא, דהא כל עובדוי לארמא קלא קאים:

רבי יהודה ורבי יצחק הוו אזלי בארמא, מבי מרוניא לצפורי, והוה רביי חד שכיח לגבייהו, בחמרא בקינטא דדובשא, אמר רבי יהודה, נימא מלה דאורייתא ונזיל. פתח רבי יצחק ואמר, (שיר ז י) וחכך כיון הטוב הולך לדודי למישרים וגו', וחכך כיון הטוב, דא יינא דאורייתא דאיהו טב, דהא יינא אחרא לאו איהו טב, ויינא דאורייתא טב לכלא, טב לעלמא דא וטב לעלמא דאתי, ודא הוא יינא דניחא ליה לקודשא בריך הוא יתיר מכלא, ובזכו דא מאן דמרוי מיינא דאורייתא, יתער לעלמא דאתי, ויזכי לאחייא כד יוקים קודשא בריך הוא לצדיקיא. אמר רבי יהודה, דובב שפתי ישנים, הא תנינן, דאפילו בההוא עלמא יזכי למלעי באורייתא, הדא הוא דכתיב, דובב שפתי ישנים. אמר ההוא רביי, אי כתיב וחכך מיין הטוב, הוינא אמרי הכי, אבל כיון הטוב, ולא מיין, אשגחו ביה, אמר רבי יהודה, ברי אימא מילך, דשפיר קא אמרת. אמר, אנא שמענא, דמאן דאשתדל באורייתא ודביק בה, וההיא מלה דאורייתא אשתמע בפומיה, ולא לחיש לה

זוהר חלק ג דף לט/ב

בלחישו, אלא ארים קליה בה, דאורייתא הכי בעיא לארמא קלא, דכתיב (משלי א כא) בראש הומיות תקרא, לארמא רנה דאורייתא, ולא בלחישו, כיון הטוב, כחמר טב דלא שתיק, והוא עתיד לארמא קלא כד יפוק מהאי עלמא, הולך לדודי למישרים, דלא יסטי לימינא ולשמאלא, ולא ישתכח דימחי בידוי. דובב שפתי ישנים, אפילו בההוא עלמא שפוותיה מרחשן אורייתא. תו שמענא, וחכך כיון הטוב, האי קרא לכנסת ישראל אתמר, ובתושבחתא אתמר, אי הכי מאן הוא דמשבח לה בהאי, אי קודשא בריך הוא, מהו הולך לדודי, הולך אלי מבעי ליה. אלא ודאי קודשא בריך הוא קא משבח לה לכנסת ישראל, כמה דהיא קא משבחת ליה, דכתיב חכו ממתקים, כך קודשא בריך הוא משבח לה לכנסת ישראל, (דכתיב) וחכך כיון הטוב, יין הטוב, דהוא חמרא דמנטרא, הולך לדודי, דא יצחק, דאקרי ידיד מבטן. למישרים, כמה דאת אמר (תהלים צט ד) אתה כוננת מישרים, לאתכללא שמאלא בימינא, ודא הוא מישרים, דבגין חדוותא דההוא חמר טב, אתכליל שמאלא בימינא, וחדאן כלא, (דובב שפתי ישנים), דהא כלא מתערי בחדוואן וברכאן, ועלמין כלהו משתכחי בחידו, ומתערי לארקא ברכאן לתתא. אתו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו ליה רישיה, וחדו עמיה, אמרו ליה מה שמך, אמר לון ייסא, אמרו, רבי ייסא תהא, יתיר תהא שכיח בעלמא מרבי ייסא חברנא דאסתלק מבינא. אמרו ליה, ומאן אבוך, אמר לון, אפטר מעלמא, והוה אוליף לי כל יומא תלת מלין דאורייתא, ובליליא תלת מלין דחכמתא דאגדתא, והני מלי אוליפנא מאבא, והשתא דיורי בחד בר נש, וסליק לי מאורייתא, ואנא אזיל כל יומא לעבידתיה, ובכל יומא אהדרנא אינון מלין דאוליפנא מאבא. אמרו ליה, ההוא בר נש ידע באורייתא, אמר לון, לאו, סבא הוא, ולא ידע לברכא ליה לקודשא בריך הוא, ואית ליה בנין ולא שוי לון בבי רב, אמר רבי יהודה, אי לא הוה הכי, הוה אעילנא לגבי האי כפר למללא עלך, השתא אסיר לן למחמי אנפוי, שדי חמרא מנך, ואת זיל לגבך, אמרו ליה מאן הוא אבוך, אמר, רבי זעירא דכפר ראמין. שמע רבי יהודה, ובכה, אמר, אנא הוינא בביתיה, ואוליפנא מניה תלת מלין בכסא, ואוליפנא מניה במעשה בראשית תרי, אמר רבי יצחק, ומה מהאי רביא בריה אוליפנא, מניה לא כל שכן. אזלו ואחידו בידיה, חמו חד חקל ויתבו תמן, אמרו ליה, אימא חד מלה מאינון דאוליף לך אבוך במעשה בראשית:

פתח ואמר, (בראשית א כא) ויברא אלהי"ם את התנינים הגדולים וגו', ויברא אלהי"ם, כל אתר דדינא אלהי"ם אקרי, וההוא אתר עלאה, אתר דנפקו מניה, הכי קרי ליה הכא, ואף על גב דרחמי הוא, מניה נפקו דינין, וביה תליין. את התנינים הגדולים, אלין אבהן, דאינון מתשקיין בקדמיתא, ומשתרשין על כלא. ואת כל נפש החיה הרומשת, ואת כל נפש החיה, דא נפש, דההיא ארץ עלאה אפיקת מההיא חיה עלאה על כלא, דכתיב תוצא הארץ נפש חיה, ודא איהי נפש דאדם קדמאה, דמשיך בגויה. הרומשת, דא איהי חיה דרחשא בכל טורין (ס"א סטריין) לעילא ותתא. אשר שרצו המים, דההוא נהר עלאה נגיד ונפיק מעדן, ואשקי להאי אילנא, לאשתרשא בשרשוי על כלא, ולאשתכחא ביה מזונא לכלא. דבר אחר, החיה הרומשת, דא הוא דוד מלכא, דכתיב ביה (תהלים קיח יז) לא אמות כי אחיה וגו'. ואת כל עוף כנף למינהו, אלין כל אינון מלאכין קדישין, דמשתכחי לקדשא שמא דמאריהון בכל יומא ויומא, דכתיב בהו (ישעיה ו ב) שש כנפים שש כנפים לאחד, ומנהון טאסין בעלמא למעבד רעותא דמאריהון, כל חד וחד כדקא חזי. אמר רבי יהודה, ודאי כל כך להאי רביא לא אתחזי, אבל אנא חמי ביה דלא אתר עלאה יסתלק. אמר רבי יצחק

זוהר חלק ג דף מ/א

ודאי החיה (הרומשת), דא היא חיה עלאה על כלא, דהא אחרא ארץ קרייה קרא הכא, דכתיב והעוף ירב בארץ, בארץ ודאי, ולא במים, דהא ההוא נהר נגיד ונפיק, ואשקי בלא פירוודא עד

ההוא אתר דאקרי ארץ, ומתמן כתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד וגו'. והעוף, וההוא עוף בהאי ארץ תליין ואתשקייין, ודא הוא דכתיב והעוף ירב בארץ. קמו ואזלו, אמר רבי יהודה, נשתתף להאי רבייא עמנא, וכל חד וחד לימא מלה דאורייתא. פתח רבי יהודה ואמר, (שיר ב ד) סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים וגו', האי קרא הא אתמר ושפיר, אבל כנסת ישראל קאמר דא בגלותא, סמכוני, מאי סמכוני, אלא מאן דנפיל בעי לאסמכא ליה, הדא הוא דכתיב (תהלים קמה טז) סומך יהו"ה לכל הנופלים וגו', ובגין כך כנסת ישראל דנפלה, דכתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום, בעיא לאסמכא, והיא אמרה סמכוני, למאן אמרה, לישראל בנהא דאינון בגלותא עמה. ובמה, באשיות, אלין אינון אבהן, דאינון אתמליין בקדמיתא מההוא חמר טב דמנטרא, וכד אינון אתמליין, הא ברכאן משתכחי לגבה, על ידא דחד דרגא דאיהו צדיק, ומאן דיידע ליחדא שמא קדישא, אף על גב דברכאן לא משתכחי בעלמא, איהו סמיך וסעיד לה לכנסת ישראל בגלותא. רפדוני בתפוחים, כלא חד כמה דאמרן, אבל רזא דא, אשישא עייל חמרא, תפוח אפיק חמרא, ומכוון רעותא, ועל דא אשיות ותפוחים, אשיות לרוואה מחמרא, תפוחים לכוונא רעותא דלא יזיק חמרא. וכל דא למה, כי חולת אהבה אני בגלותא, ומאן דמיחד שמא קדישא, בעי ליחדא דינא ברחמי, לאכללא לון כדקא חזי, לאתבסמא, ולאנתקנא כלא כדקא יאות, ודא סמוך לה לכנסת ישראל בגלותא. רבי יצחק פתח, (דברים לב לח) אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם, זכאין אינון ישראל דאינון קדישין, וקודשא בריך הוא בעי לקדשא לון. תא חזי, ישראל קדישין, כל חיי עלמא דירתין, כלא תליין בההוא עלמא דאתי, בגין דאיהו חייין דכלא לעילא ותתא, והוא אתר דיין דמנטרא שארי, (ואקרי יין), ומתמן נפקין חייין וקדושא לכלא. ויין דישראל, בגין יין דישראל אחרא, ודא בדא תליא, דהא ישראל לעילא ביה נטל חייין, ובגין כך אקרי עץ חיים, עץ מההוא אתר דאקרי חיים, ונפקי מתמן חייין, ועל דא מברכין ליה לקודשא בריך הוא ביין, ויין דישראל לתתא כהאי גוונא. גוי עובד עבודה זרה דאיהו מסאב, ומאן דקריב בהדיה יסתאב, כד יקרב ביין דישראל, הא אסתאב, ואסיר, כל שכן ההוא יין דאיהו עביד. ועל דא לא תימא דדא הוא בלחודוי, אלא כל מה דעבדי ישראל לתתא, כלא הוא כעין דוגמא דלעילא, כל שכן יין, דקאי באתר עלאה דוגמא דמנטרא. בגין כך, ישראל שתיין יין דישראל דאתעביד כדקא חזי בקדושה, כגוונא דישראל לעילא, דשתי ואשתרשא ואתברכא בההוא יין עלאה קדישא, ולא שתאן יין דאתעביד במסאבותא, ומסטרא דמסאבותא, דהא ביה שרייא רוחא דמסאבותא, (ולאו הוא מסטרא דישראל), ומאן דשתי ליה (בהדיהו), אסתאב רוחיה, ואסתאב איהו, ולא הוא מסטרא דישראל, ולית ליה חולקא בעלמא דאתי, דהא ההוא עלמא דאתי, יין דמנטרא איהו. ועל דא, ישראל קדישין בעיין לנטרא דא על כלא, בגין דיתקשר באתר דעלמא דאתי. ובגין כך ביין אתבריך קודשא בריך הוא יתיר מכלא, בגין דאיהו חזי לסטרא שמאלא, ובגו חזוונא דיליה אתכליל בימינא, וכד אתעביד כלא ימינא, כדין שמא קדישא בחידו, וברכאן משתכחי בכלהו עלמין, ובעובדא דלתתא יתער עובדא דלעילא, ועל דא מזמני יין לקביל יין. ובגין דאיהו מנטרא לעילא, בעי לנטרא ליה לתתא, וכל נטירו דיליה קדושה הוא לישראל. ומאן דפגים ליה לתתא בסטרא דמסאבותא, יסתאב איהו בהאי עלמא, ולית ליה חולקא בעלמא דאתי, אתר דההוא יין דמנטרא שריא, הוא לא נטיר ליה, לא יתנטר הוא לעלמא דאתי,

זוהר חלק ג דף מ/ב

הוא סאיב ליה, יסאבון ליה בההוא עלמא, לא יהא ליה חולקא בההוא יין דעלמא דאתי. זכאין אינון ישראל, דמקדשי נפשייהו בקדושה עלאה, ונטרי מה דאצטריך לאתנטרא, ומקדשי למלכא בנטירו עלאה דא, זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי:

פתח ההוא רביא ואמר, (משלי כט ד) מלך במשפט יעמיד ארץ וגו', מאן מלך, דא קודשא בריך הוא, במשפט, דא יעקב, דאיהו כללא דאבהן, ואיש תרומות, תרומת כתיב, כמה דאת אמר, (שמות כה ג) וזאת התרומה. ואיש תרומות, דא עשו, דבעי על תרומות ועל מעשרות כל יומא, ולא עביד מדי. ואיש תרומות, דלאו איהו משפט, דהא תרומה אסתלקותא דרחמי, בגין דא לא אתיא במשפט, כמה דאת אמר (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט, ועל דא ואיש תרומת יהרסנה. ואי תימא הא דוד מלכא איש תרומה הוה, אלא ברחמי, ולא עוד, אלא (ס"א דוד מלכא איש תרומה הוה, וארעא אתקיימא בגיניה, הכי הוא ודאי, אבל כלא ברחמי הוה), דהא כתיב, (ישעיה נה ג) חסדי דוד הנאמנים, כמה דאתדבק בהאי אתדבק בהאי. תא חזי, כל יומי דדוד מלכא הוה משתדל, (בגין) דהאי תרומה יתקשר במשפט, ויזדווגון כחדא, (בגין דיתקיים בארעא), אתא שלמה וזווג לון כחדא, וקיימא סיהרא באשלמותא, וקיימא ארעא בקיומא, אתא צדקיהו ואפריש לון, ואשתארת ארעא בלא משפט, ואתפגימת סיהרא, ואתחריבת ארעא, כדין ואיש תרומת יהרסנה. ותא חזי, שמן לכהני ויין לליואי, לא בגין דבעיין יין, אלא מיין דמנטרא אתי לסטרא דלהון, לחברא כלא כחדא, ולמחדי עלמין כלהו, לאשתכחא בהו כלא ימינא ושמאלא כליל דא בדא, לאשתכחא בהו חביבותא דכלא, ורחימותא דבני מהימנותא. מאן דאתדבק רעותיה בהאי, הוא שלים בהאי עלמא ובעלמא דאתי, וישתכח כל יומי דאתדבק בתשובה, אתר דיין ושמן משתכחי, כדין לא יתדבק בתר עלמא דא, לא לעותרא ולא לכסופא דיליה. ושלמה מלכא צוח על דא ואמר, (משלי כא יז) אוהב יין ושמן לא יעשיר, דהא עותרא אחרא יזדמן ליה, למהוי ליה חולקא ביה, ולמהוי ביה חולקא בעלמא דאתי, אתר דיין ושמן שריין, בעלמא דא ובעלמא דאתי, ומאן דרחים ליה להאי אתר, לא בעי עותרא, ולא רדיף אבתריה. זכאין אינון צדיקייא דמשתדלי בעותרא עלאה כל יומא, דכתיב (איוב כח יז) לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז, האי בהאי עלמא, לבתר (משלי ח כא) להנחיל אהבי יש, ואוצרותיהם אמלא. תו פתח ואמר, (שמות כד יב) ויאמר יהו"ה אל משה עלה אלי ההרה וגו', והתורה, דא תורה שבכתב, והמצוה, דא תורה שבעל פה, להרתם כתיב חסר, כמה דאת אמר (שיר ג ד) ואל חדר הורת. הכא אית לאסתכלא, להורתם דמי, אי תימא הורתם דישראל, לאו הכי, דהא ישראל לא אדכרו בהאי קרא, אלא הורתם דתורה ומצוה, ומאי היא, דא (אתר) יין דמנטרא, בגין דכל כתיבה דספר עלאה תמן שריא, ומתמן נפקא תורה, ועל דא קרינן תורה שבכתב. ודא הוא אשר כתבתי להרתם ודאי, (כמה דאת אמר, ואל חדר הורת). תורה שבעל פה, תורה אחרא דקיימא על פה, מאן איהו פה, דא הוא דעת, דאיהו פה דספר וכתיבה, ותורה דא, היא תורה אחרא דאקרי תורה שבעל פה, דאיהי קיימא על ההוא פה דאיהי תורה שבכתב, בגין כך אסתליק משה בכלא, על כל שאר נביאי מהימני, דכתיב ואתנה לך, לך דייקא. כתיב (משלי כה ד) הגו סיגים מכסף ויצא לצורף כלי, הגו רשע לפני מלך, ויכון בחסד כסאו, תא חזי, בשעתא דאסגיא חייבין בעלמא, כרסייא דמלכא קדישא אתתקנת בדינא, ואסתאבת (ס"א ואשתאבת), (ס"א וקיימא) בדינא, ושלמהבוי אוקדין עלמא, ובשעתא דאתערבן חייביא מעלמא, כדין ויכון בחסד כסאו, בחסד ולא בדינא. מאי משמע, משמע דעלמא תתאה תליא בעלמא עלאה, ועלמא עלאה לפום ארחי דעלמא תתאה. ויכון בחסד

זוהר חלק ג דף מא/א

כסאו, מאן דבעי לברכא ליה, ולא תקנא כורסייה, בחסד ולא בדינא, מאי משמע, דכד עייל כהנא לבי מקדשא, דייעול בחסד דאיהו מייא, ולא ייעול ביין דשתי דאיהו גבורה, ייעול בהאי מלה במייא, ולא ייעול בחמרא. אתו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו רישיה, ומההוא יומא לא אתפרש מבי רבי יהודה, וכד הוה עייל לבי מדרשא, הוה קם רבי יהודה קמיה, אמר, מלה אוליפנא מניה, ויאות לאנהגא ביה יקר. לבתר אסתלק בין חברייא, והוה קארן ליה רבי ייסא רישא דפטישא

דמתבר טנרין, ואפיק שלהובין לכל סטר, והוי קרי עליה רבי אלעזר, (ירמיה א ה) בטרם אצרך בבטן ידעתיד:

וידבר יהו"ה אל משה ואל אהרן לאמר אליהם, זאת החיה אשר תאכלו וגו', מאי שנא הכא אהרן, אלא בגין דאיהו קיימא תדיר לאפרשא בין מסאבא ובין דכיא, דכתיב להבדיל בין הטמא ובין הטהור. רבי אבא פתח ואמר, (תהלים לד יג) מי האיש החפץ חיים וגו', נצור לשונך מרע וגו', סור מרע וגו', וכתיב (משלי כא כג) שומר פיו ולשונו וגו', מי האיש החפץ חיים, מאן חיים, אלא אלין חיים דאקרון עלמא דאתי, וחיים תמן שריין, ועל דא תנינן, עץ חיים היא, אילנא מאינון חיים, אילנא דאתנטע באינון חייין, ועל דא מי האיש החפץ חיים כתיב. אוהב ימים לראות טוב, מאן ימים, אלא דא הוא שמא דמלכא קדישא, דאחידא באינון יומין עלאין, דאקרון ימי השמים על הארץ, ימי השמים ודאי, על הארץ ודאי, מאן דבעי חיים דלעילא, למהוי ליה חולקא בהו, ומאן דבעי יומין עלאין, לאתדבקא בהו, ולרחמא להו, ינטר פומא מכלא, ינטר פומיה ולישניה, ינטר פומיה ממכלא וממשתיא, דמסאב לנפשא, ומרחקא לבר נש מאינון חייין, ומאנון יומין, וינטר (ס"א פומיה ולישניה) לישניה ממלין בישין, דלא יסתאב בהו, ויתרחק מנייהו, ולא יהא ליה חולקא בהו. תא חזי, פומא ולישן, אתר (אחרא) עלאה הכי אקרי, ובגין כך לא יפגים איניש פומיה ולישניה, וכל שכן לאסתאבא נפשיה וגרמיה, בגין דאסתאב הוא בעלמא אחרא, והא אוקימנא:

זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה וגו', האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה, זאת החיה בקדמיתא, ולבתר מכל הבהמה, אלא אמר קודשא בריך הוא, בכל זמנא דישראל מנטרי נפשיהו וגרמייהו, דלא לסאבא לון, ודאי זאת החיה אשר תאכלו, יהון שכיחין בקדושה עלאה, לאתדבקא בשמי, בבירורו דההיא בהמה דברירנא לכו למיכל, לא תסתאבו בהו, ותהוון דבקין בשמי. וכל זמנא דלאו אינון נטרין נפשיהו וגרמייהו ממכלא ומשתייא, יתדבקון באתר אחרא מסאבא, לאסתאבא בהו, ובגין כך כתיב, זאת החיה אשר תאכלו. מכל, מכל ודאי, דאיהו רזא דשמא קדישא, לאתדבקא ביה. מכל הבהמה אשר על הארץ, בגין דהאי מיכלא דהאי בהמה אשתכח דכיא, ולא יסאב לכו, יהא לכו חולקא בשמי, לאתדבקא בי. תו, זאת החיה אשר תאכלו, בפרעה כתיב (שמות ו יט) בזאת תדע כי אני יהו"ה, הא זאת לקבלך, לאתפרעא מנך, אוןף הכא, זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה, הא זאת לקבליכון, לאתפרעא מנייכו, אי תסאבון נפשכון, מאי טעמא, בגין דנפשתא מנה הו, ואי אתון תסאבון לההוא דילה, הא זאת לקבלייכו, אי לטב היא קיימא לגבייכו, אי לביש היא קיימא לגבייכו. אמר רבי אלעזר, זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה, מכל אינון דאחידן מן סטר דא, שארי לכו למיכל, וכל אינון דלא אתיין

זוהר חלק ג דף מא/ב

מסטרא דא, אסיר לכו למיכל, בגין דאית בעירן דאתיין מסטרא דא, ואית דאתיין מסטרא אחרא מסאבא, וסימנא דלהון, דכתיב כל מפרסת פרסה וגמרינן, כלהו רשימין, וכלהו ארשים להו קרא, ובגין כך, כל מאן דאכיל מאינון דאתיין מסטרא דא מסאבא, אסתאב בהו וסאיב לנפשיה, דאתייא מסטרא דכיא. רבי שמעון אמר, כלל כלא, כמה דאית עשר כתרין דמהימנותא לעילא, כך אית עשר כתרי דחרשי מסאבא לתתא, וכל מה די בארעא, מנייהו אחידן בסטרא דא, ומנייהו אחידן בסטרא אחרא. ואי תימא, האי עז דשריא עליה רוח מסאבא לגו, לאו הכי, דאי רוח מסאבא שריא ביה, אסיר לן למיכל, אלא אעברן בגווייהו ויתחזון לקבליהון, ולא שריא לדיירא בהו, דכד אינון שריין, רוח אחרא אעבר עלייהו, ופרישן מגרמייהו, ובגין כך אתחזון לקבלייהו, ומקטרגי בגווייהו, ולא שלטי בהו בגרמייהו, ועל דא שרי לן למיכל. תא חזי, כיון דאתיין

לשלטאה בהו, אעבר רוחא חדא, זקפן עיינין, וחמאן רשימין דלהון ואתפרשן מנייהו, אבל אתחזו לקבליהון, ולא אסירי לן למיכל. בין בבעירי בין בחיוותא בין בעופי בין בנוני ימא, בכלהו אתחזון ימינא ושמאלא, (רחמי ודינא), וכל מאן דאתי מסטרא דימינא, (מסטרא דרחמי), שארי לן למיכל, וכל אינון דאתיין מסטרא דשמאלא, (מסטרא דדינא), כלהו אסיר לן למיכל, בגין דדרגא (ס"א דגרמא) דכלהו מסאבא, וכלהו מסאבין, ורוח מסאבא שריא בגווייהו ודרי בהו, ועל דא רוחא קדישא דישאל לא יתערב בהו, ולא יסתאב בהו, בגין דישתכחון קדישין, וישתמודעון לעילא ותתא. זכאה חולקהון דישאל דמלכא קדישא אתרעי בהו, ובעי לדכאה להו ולקדשא להו על כלא, בגין דאחידן ביה. תא חזי, כתיב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר, אי קודשא בריך הוא מתפאר בהו בישראל, היך אתיין לאסתאבא, ולאדתבקא בסטרא מסאבא, ועל דא כתיב, והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני, ולא תשקצו את נפשותיכם וגו. מאן (דיתיב) דאיהו בדיוקנא דמלכא, לא לבעי ליה לאתפרשא מאורחוי דמלכא, ובגין כך רשים להו קודשא בריך הוא לישראל, כל אינון דאתיין מסטרא דא, וכל אינון דאתיין מסטרא אחרא, זכאה חולקהון דישאל, דכתיב בהו (שם סא ט) כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך יהו"ה, ברך יהו"ה ממש, ברך יהו"ה בכלא. ותא חזי, כל מאן דאכיל מאינון מאכלי דאסירי, אתדבק בסטרא אחרא, וגעיל נפשיה וגרמיה, ורוח מסאב שרייא עליה, ואחזי גרמיה דלית ליה חולקא באלהא עלאה, ולא אתי מסטריה, ולא אתדבק ביה, ואי יפוק הכי מהאי עלמא, אחידן ביה כל אינון דאחידן בסטר (ס"א דאתיין מסטר) דמסאבא, ומסאבין ליה, ודיינין ליה כבר נש דאיהו געלא דמריה, געלא בהאי עלמא, וגעלא בעלמא דאתי. ועל דא כתיב, ונטמתם במ בלא א', דלא אשתכח אסוותא לגעוליה, ולא נפיק ממסאבותיה לעלמין, ווי לון ווי לנפשייהו, דלא יתדבקון בצרורא דחיי לעלמין, דהא אסתאבו, ווי לגרמייהו, עלייהו כתיב (שם סו כד) כי תולעתם לא תמלות וגו', והיו דראון לכל בשר, מאי דראון, סרחונא, מאן גרים ליה, ההוא סטר דאתדבק ביה. ישראל אתיין מסטרא דימינא, אי אתדבקן בסטרא שמאלא הא פגמין לסטר דא, ופגמין לגרמייהו, ופגמין לנפשייהו, פגמין בעלמא דין ופגמין בעלמא דאתי, כל שכן מאן דאתדבק בסטרא דמסאבא, דכלא אחיד דא בדא, וכתיב (דברים יד כא) כי עם קדוש אתה ליהו"ה אלהי"ך וגו'. רבי יוסי פתח ואמר, (קהלת ו ז) כל עמל האדם לפיהו וגו', אסתכלנא במלי דשלמה מלכא, וכלהו אחידן בחכמה עלאה, כל עמל האדם לפיהו, האי קרא בשעתא דדיינין ליה

זוהר חלק ג דף מב/א

לבר נש בההוא עלמא כתיב, כל ההוא דינא, וכל מאי דסביל בההוא עלמא, ונקמין מיניה נקמתא דעלמא, לפיהו, בגין פיהו דלא נטיר ליה, וסאיב ליה לנפשיה, ולא אתדבק בסטרא דחיי, בסטרא דימינא. וגם הנפש לא תמלא, לא תשתלים דינהא לעלם ולעלמי עלמין. דבר אחר, לא תמלא, לא תשתלם לסלקא לאתרהא לעלמין, בגין דהא אסתאבת ואתדבקת בסטרא אחרא. רבי יצחק אמר, כל מאן דאסתאב בהו, כאלו פלח לעבודה זרה, דאיהו (דברים ז כה) תועבת יהו"ה, וכתיב (שם יד ג) לא תאכל כל תועבה. מאן דפלח לעבודה זרה, נפיק מסטרא דחיי, נפיק מרשותא קדישא, ועייל ברשותא אחרא, אוף מאן דאסתאב בהני מיכלי, נפיק מסטרא דחיי, ונפיק מרשו קדישא, ועייל ברשותא אחרא, ולא עוד אלא דאסתאב בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ועל דא ונטמתם בהם כתיב, בלא א'. וכתיב, (ויקרא כ כה) ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמוש האדמה אשר הבדלתי לכם לטמא, מאי לטמא, לטמא לעמין, דהא אינון מסאבין ומסטרא דמסאבא קא אתיין, וכל חד אתדבק באתריה. רבי אלעזר הוה יתיב קמיה דרבי שמעון אבוי, אמר ליה, הא דתנינן זמין קודשא בריך הוא לדכאה להו לישראל, במה, אמר ליה, כמה דכתיב, (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו', כיון דאתדכאן, מתקדשן, וישאל דאתדבקן ביה בקודשא בריך הוא, קדש אקרונ, דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה

ראשית תבואתה, וכתוב (שמות כב ל) ואנשי קדש תהיון לי. זכאין אינון ישראל, דקודשא בריך הוא קאמר עלייהו והייתם קדושים כי קדוש אני יהו"ה, בגין דכתיב (דברים י כ) ובו תדבק, וכתוב (תהלים קמז כ) לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללויה:

רעיא מהימנא:

דגים וחגבים אינם טעונין שחיטה, אלא אסיפתם היא המתרת אותם, הכי מארי מתיבתא אין צריכין שחיטה, אלא דאתמר בהון, (בראשית מט לג) ויגוע ויאסף אל עמיו. מה נוני ימא חיותן בימא, אף תלמידי חכמים מארי מתניתין, חיותייהו באורייתא, ואי אתפרשן מנה, מיד מתים. (נ"א תנאין) תנינא דמתניתין, דבה אתרבי, כנוני ימא, ואי אינון דביבשתא יעלוך למיא, ולא ידעין לשטטא, אינון מייתין, אבל אדם (דאינון מארי קבלה, אינון לעילא), דאיהו לעילא מכלהו, אתמר ביה, (שם א כו) וירדו בדגת הים ובעוף השמים. דאינון מארי מתניתין תנינא, התנין הגדול, (ישעיה כז א) נחש בריח, לקבל (שמות כו כח) והבריה התיכון בתוך הקרשים. בזמנא דתנינן מארי משנה אית בהון מחלוקת, ומקשין דא לדא חד בלע לחבריה, והאי איהו תלמיד זעיר שלא הגיע להוראה, ומורה, חייב מיתה, ואי אינון שוין דא לדא, ואית בהון מחלוקת וקושיא, אתמר בהון (ס"א לבסוף) (במדבר כא יד) את והב בסופה, ואוקמוה אהבה בסופה. (ע"כ הרעיא מהימנא):

ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

זוהר חלק ג דף מב/א

פרשת תזריע:

וידבר יהו"ה אל משה לאמר, אשה כי תזריע וילדה זכר וגו', רבי אלעזר פתח, (שיר ג א) על משכבי בלילות בקשתי וגו', על משכבי, במשכבי מבעי ליה, מהו על משכבי. אלא כנסת ישראל אמרה קמי קודשא בריך הוא, ובעאת מניה על גלותא, בגין דהיא יתבה בין שאר עמין עם בנהא, ושכיבת לעפרא, ועל דהיא שכיבת בארעא אחרא מסאבא, אמרה על משכבי בעינא, דכאיבנא (נ"א דשכיבנא) בגלותא, ועל דא בקשתי את שאהבה נפשי, לאפקא לי מניה, בקשתיו ולא מצאתיו, דלאו אורחיה לאזדווגא

זוהר חלק ג דף מב/ב

בי אלא בהיכליה. קראתיו ולא ענני, דהא ביני עמין אחרנין יתיבנא, וקליה לא שמעין אלא בנוי, דכתיב (דברים ד לג) השמע עם קול אלהי"ם וגו'. רבי יצחק אמר, על משכבי בלילות, אמרה כנסת ישראל, על משכבי אתרעמנא קמיה, דיהא מזדווג עמי, למחדי לי ולברכא לי בחידו שלי, דהכי תנינן, דמזווגא דמלכא בכנסת ישראל, כמה צדיקים ירתו ירותת אחסנתא קדישא, וכמה ברכאן משתכחי בעלמא. רבי אבא הוה אזיל לכפר קניא (ס"א בפרקמטיא), למערתא דלוד, והו עמיה רבי יוסי ורבי חייא, אמר רבי יוסי, כתיב (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה וגו', אשת חיל דא כנסת ישראל, ורקב בעצמותיו מבישה, אלין (נ"א דא מהימנותא דשאר) עמין, דקודשא בריך הוא לא יכיל למסבל לון בעלמא, כמה דאת אמר (ויקרא כ כג) ואקוץ בם, כהני קוצין

וכובין דדחקין ליה לבר נש, ולא יכיל למסבל לון. אמר רבי אבא, הכי הוא ודאי, אשת חיל דא כנסת ישראל, דהיא גבירתה מכמה חיילין, וכמה משריין דמשתכחי בעלמא, עטרת בעלה, כמה דאת אמר (ישעיה סב ג) עטרת תפארת, וכלא חד, (ל"ג אשת חיל דא כנסת ישראל, דהא בזווגא דמלכא אפיקת כמה חיילין כמה משריין כמה צדיקים בעלמא, וכלהו אקרון בנים לקודשא בריך הוא ולכנסת ישראל, כמה דכתיב (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם). עד דהוו אזלי, אמר רבי אבא, כל חד לימא מלה בכנסת ישראל, רבי אבא פתח ואמר, (משלי לא י) אשת חיל מי ימצא, דא כנסת ישראל, דאיהי אשת חיל כמה דאמרן, מי ימצא, כמה דאת אמר אשר ימצא אתכם באחרית הימים, (ל"ג מי ימצא לאגחא ביה קרבא), מי ימצא, מאן יזכה למהוי בה בשלימו, ולאשתכחא עמה תדיר, כמה דאת אמר (תהלים כד ג) מי יעלה בהר יהו"ה וגו'. ורחוק מפנינים מכרה, מכרה, מקחה מבעי ליה, אלא לכל אינון דלא אתדבקן בה בשלימו, ולא שלמין בהדה, היא מכרה לון ואסגרא לון בידא דעממין אחרנין, כמה דאת אמר (ע"א יב ט) ועזבו בני ישראל את יהו"ה וימכור אותם ביד סיסרא, וכדין כלהו רחיקין מאלין פנינים עלאין קדישין, דלא יהא לון חולקא בהו, הדא הוא דכתיב ורחוק מפנינים מכרה. רבי חייא פתח קרא אבתריה ואמר, בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר, בטח בה לב בעלה, דא קודשא בריך הוא, דבגיני כך מני לה על עלמא לאתדברא עלה, כל זיונין דיליה אפקיד בידהא, וכל אינון מגיחי קרבא, ועל דא ושלל לא יחסר. רבי יוסי פתח קרא אבתריה ואמר, גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה, גמלתהו טוב, היא זמינת טוב לעלמא, זמינת טוב להיכלא דמלכא, ולבני היכליה, ולא רע, בגין דכתיב (בראשית ב ט) ועץ הדעת טוב ורע. טוב אימתי, בזמנא דאינון ימי השמים נהרין עלה, ומזדווגן עמה כדקא יאות, דאינון ימי חייה, בגין דעץ החיים שדר לה חיים ונהיר לה, ובהוא זמנא גמלתהו טוב ולא רע, אמר רבי אבא שפיר הוא, וכלהו קראי בכנסת ישראל אתמרו:

אשה כי תזריע, תנינן אשה מזרעת תחלתה יולדת זכר, רבי אחא אמר, הא תנינן דקודשא בריך הוא גזר על ההיא טפה אי איהו דכר אי איהי נוקבא, ואת אמרת אשה מזרעת תחלה יולדת זכר, אמר רבי יוסי, ודאי קודשא בריך הוא אבחיין בין טפה דזכורא ובין טפה דנוקבא, ובגין דאבחיין ליה, גזר עליה אי להוי דכר אי נוקבא. אמר רבי אחא, וילדה זכר, וכי כיון דמזרעת יולדת, דכתיב וילדה, (אלא) האי קרא הכי מבעי ליה, אשה כי תהר וילדה זכר, (ס"א תזריע ויהיה זכר), מהו כי תזריע וילדה, אמר רבי יוסי, אתתא מן יומא דאתעברת עד יומא דיוולדת, לית לה בפומא אלא ילידו דילה אי להוי דכר, ועל דא אשה כי תזריע וילדה זכר:

אשה כי תזריע, רבי חזקיה פתח, (תהלים קד כד) מה רבו מעשיך יהו"ה, כמה סגיאיין עובדוהי דמלכא קדישא בעלמא, משל לבר נש דנטיל בידוהי כמה

זוהר חלק ג דף מג/א

מקטורין כחדא, וזרע לון בזמנא חדא, ולבתר נפיק כל חד וחד בלחודוהי, כך קודשא בריך הוא, עביד עובדוהי בחכמה, ובחכמה נטיל כלא כחדא וזרע לון, ולבתר נפקו כל חד וחד בזמניה, הדא הוא דכתיב (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית. אמר רבי אבא, מה רבו מעשיך יהו"ה, כמה סגיאיין אינון עובדוהי דמלכא קדישא, וכלהו סתימין בחכמה, הדא הוא דכתיב כלם בחכמה עשית, כלהו בחכמה כלילן, ולא נפקי לבר אלא בשבילין ידיען לגבי בינה, ומתמן אתעבידו כלא ואתתקנו, הדא הוא דכתיב (משלי כד ג) ובתבונה יתכונן, ועל דא כלם בחכמה, עשית בבינה. מלאה הארץ, הארץ, דא כנסת ישראל, דמתמן אתמליא מכלא, כמה דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים וגו', קנינך, דהיא אפיקת לון לבתר, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם, בגיני כך מלאה הארץ קנינך. תא חזי, בשעתא

דבר נש אתי לאתקדשא לאזדווגא בנוקביה, (בכוונה) ברעותא קדישא דיליה אתער עליה רוחא (אחרא) קדישא כליל דכר ונוקבא, ורמיז קודשא בריך הוא לחד שלוחא, ממנא על עדויהון דבני נשא, ומני בידיה ההוא רוחא, ואודע ליה לאן אתר יפקוד ליה. הדא הוא דכתיב (איוב ג ג) והלילה אמר הורה גבר, הלילה אמר לההוא ממנא, הורה גבר מפלניא, וקודשא בריך הוא אפקיד ליה לההוא רוחא כל מה דאפקיד, והא אוקמוה. כדין רוחא נחתא, וחד צולמא עמיה, ההוא דקאים בדיוקניה לעילא, בההוא צולמא אתברי (ס"א אתרבי), בההוא צולמא אזיל בהאי עלמא, הדא הוא דכתיב (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש, בעוד דהאי צולמא אשתכח עמיה דבר נש, בצולמא דיליה קאים בהאי עלמא, דמתחברן כחדא (ס"א אשתכח עמיה, בר נש קאים בהאי עלמא, ותרין אינון דמתחברן כחדא) ושלמה מלכא אזהר לבני נשא ואמר, (שיר ב יז) עד שיפוח היום ונסו הצללים, תרי:

ובספרא דחרשין דאשמדאי אשכחנא, דאינון דידעי (ס"א דבעו) לחרשא חרשין מסטר שמאלא, ולאדבקא בהו, יקום לנהורא דשרגא, או באתר דיתחזון אינון צולמין דיליה, ויימא אינון מלין דמתקני לאינון חרשין, ויקרי לון לאינון סטרין מסאבין, בשמהן מסאבין דלהון, ויזמין (ויומי) צולמין דיליה לאינון דקארי, ויימא דהוא אתתקן ברעותיה להו לפקודייהו, וההוא בר נש נפק מרשו דמאריה, ופקדונא דיליה יהב לסטר מסאבא. ובאינון מלין דחרשין דאיהו יימא, ויזמין (נ"א ויומי) לון לצולמי, אתחזון תרין רוחין, ומתקנין באינון צולמין דיליה בחיזו דבני אנשא, ומודעין ליה מלין לאבאשא, ומלין לאוטבא לזמנין ידיעין, ואלין תרי רוחין דלא אתכלילו בכללא דגופא, השתא אתכלילן באלין צולמין ומתקנין בהו, ומודעין ליה לבר נש מלין לאבאשא, ודא הוא דנפיק מרשותא דמאריה, ופקדונא דיליה יהב לסטר מסאבא. תא חזי, אסיר ליה לבר נש לאשדאה מאני דביתיה, ולאפקדא ליה לסטרא אחרא דלא אצטריך, או מלה אחרא דכוותיה, (ס"א דביתיה, לקבלא ליה), דהא כמה גרדיני נימוסין זמינין לההוא מלה לקבלא ליה, ומההוא זמנא לא שארי עליה ברכאן, דהא מסטרא אחרא הוא, כל שכן מאן דאזמין ברעותיה על ההוא טיבו עלאה דיליה לאחרא, ולסטרא אחרא, דהא מההוא דאזמין ליה הוי. וכד קריבו יומין דבר נש לנפקא מהאי עלמא, ההוא צולמא עלאה דיהבו ליה, אתיא ההוא רוחא בישא דהוה מתדבק ביה בכל יומא, ונטיל ליה לההוא צולמא, ואתתקן ביה ואזיל ליה, ולא אתחזר ביה כבר נש לעלמין, כדין ינדע דהא אתדחיא הוא מכלא. תא חזי, בשעתא דנשמתא נחתא לאעלא ליה בהאי עלמא, נחתא בגנתא דעדן דארעא, וחמאת יקרא דרוחיהון דצדיקיא, קיימין שורין שורין, לבתר אזלא לגיהנם, וחמאת להו לרשיעיא דצווחין ווי ווי, ולא מרחמי עלייהו, ובכלא אסהידו בה סהדותא, וההוא צולמא קדישא קיימא עליה, עד דנפיק לעלמא.

זוהר חלק ג דף מג/ב

כד נפיק לעלמא אזדמן ההוא צולמא לגביה, ואשתתף בהדיה, ואתרבי עמיה, כמה דאתמר (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש, ובההוא צלם אשתתפו (אשתכחו) יומי דבר נש ותליין ביה, הדא הוא דכתיב (איוב ח ט) כי תמול אנחנו ולא נדע, כי צל ימינו עלי ארץ, כי צל ימינו ודאי. ומן יומא דמתעברא אתתא עד יומא דאולידת, לא ידעין בני נשא עובדוי דקודשא בריך הוא, כמה אינון רברבין וכמה אינון עלאין, הדא הוא דכתיב (תהלים קד כד) מה רבו מעשיך יהו"ה וגו'. תא חזי, כל רוחין דעלמא כלילן דכר ונוקבא, וכד נפקין, דכר ונוקבא נפקין, ולבתר מתפרשן בארזייהו, אי זכי בר נש, לבתר מזדווגי כחדא, והיינו בת זוגו, ומתחברין בזווגא (ס"א בגוונא) חד בכלא, רוחא וגופא. דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה, מאי למינה, ההוא רוחא דבר נש דנפיק זוגיה דדמי ליה, ומאי הארץ, כמה דאת אמר (תהלים קלט טו) רקמתי בתחתיות ארץ, והא אוקמוה, תוצא הארץ ודאי, דהא מנה נפקין. נפש חיה, כמה

דאוקימנא, דא רוחיה דאדם קדמאה. היינו דכתיב (בראשית ג ג) ומפרי העץ אשר בתוך הגן, ומפרי העץ דא קודשא בריך הוא, אשר בתוך הגן, אשר בתוך האשה. תנינן היינו אשה כי תזריע וילדה זכר כתיב, ולא כליל דכר ונוקבא כפום אורחוי דעלמא, דאינון גרמו ליה, דלא מתחבראן כמה דנפקן מלעילא זוגות, בגין דאדם קדמאה וזוג דיליה חבו לקודשא בריך הוא, ועל דא מתפרשין כד נפקין מלעילא, עד דיהוי רעוא קמי קודשא בריך הוא, אי זכה בר נש יהבין ליה זוגות, ואי לא מפרישין לה מניה, ויהבין לה לאחרא, ומולידין בנין דלא כדקא יאות. ועל דא כתיב (שם ו ג) לא ידון רוחי באדם, מאי רוחי, רוחו מבעי ליה, אינון תרין רוחי דנפקי זוגות לא ידונון כחדא, ועל דא כתיב וילדה זכר, ולא כלל דכר ונוקבא כפום אורחוי דעלמא, דאינון גרמו. רבי אלעזר אמר, לאו הכי, דהא כלא דכר ונוקבא כלילן כחדא, ומתפרשן לבתר, אבל וילדה זכר, כלילן כחדא מסטרא דימינא, ואם נקבה תלד, כלילן בחד, נוקבא ודכר מסטרא שמאלא, דשלטא סטר שמאלא על סטר ימינא יתיר, ודכורא אתכפיא בימינא דלא שלטא, וכדין ההוא דכר דנפיק מגו נוקבא מסטר שמאלא כל אורחוי כנוקבא, (ולא אקרי דכר), אבל דכר דנפיק מגו ימינא הוא שלטא, ונוקבא דנפקא מניה אתכפיא, דהא סטר שמאלא לא שלטא, ועל דא וילדה זכר כתיב, וכמה אלף ורבבן נפקי בזמנא חדא לעלמא. ומן יומא דאפקת לון, לא אקרון נפשן עד דאתיישבן בגופא, וכמה הוא ל"ג ימים, היינו דכתיב ושלשים יום ושלשת ימים וגו'. וטמאה שבעת ימים, דהא כל שבעת ימים לא עאלין רוחין לגבה לאתקשרא בה, וכל אלין שבעת ימים רוחא אזלא בגופא לאשכחא אתריה, וכדין כתיב (ויקרא כב כז) והיה שבעת ימים תחת אמו. וביומא תמינאה, אתהדר רוחא וגופא לאתחזאה קמי מטרוניתא, ולא תקשרא בה ובדכורא, בגופא וברוחא. ושלשים יום ושלשת ימים תשב על דמי טהרה, לאתישבא רוחא בגופא. ותלת ימים מאי עבידתייהו, אלא תלת ימים דמילה דרביא כאיב, ורוחא לא שריא מדוריה בגופא כשאר יומין, ועל דא ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה. בדמי טהרה בקדמיתא, ולבתר ימי טהרה, בדמי טהרה אלין דמי מילה, דמא בתר דמא דאתי מרביא, וקודשא בריך הוא נטיר לאינון דמי כל אלין יומין, הדא הוא דכתיב, תשב בדמי טהרה, טהרה סתם, ולא אדכיר ה"א בתראה, דלא תימא טהרה דמטרוניתא, אלא טהרה סתם, דמי טהרה אקרון, אלין דמי דכיא:

בכל קדש לא תגע ואל המקדש וגו', תא חזי, בכל יומא ויומא כנסת ישראל נטלא מבי מלכא מזונוא, לרוחיהון דבני נשא, וזנת:

רעיא מהימנא:

וביום השמיני ימול בשר ערלתו, פקודא דא למגזר לתמניא יומין, גזירו דקיימא קדישא רזא עלאה, דכתיב (תהלים כה יד) סוד יהו"ה ליראיו ובריתו להודיעם, למאן, לאינון יראיו, אינון דחלי חטאה, דהא רזא דקיימא קדישא לא אתחזי לגלאה בר להו, ורזא דקיימא קדישא הא אוקמוה ואתמר בכמה דוכתין. ורזא דא לתמניא יומין, איהו חיובא על עלמא לכל עמא קדישא, דכתיב וביום השמיני ימול בשר ערלתו. יום השמיני דא הוא את קיימא קדישא, ואיהו תמינאה לכל דרגין, וגזירו דהוא קיימא, לאעברא ההוא ערלה

זוהר חלק ג דף מד/א

זהר:

להו בקדושה, בר להני עד דאתיישבן בגופא אינון רוחין. בתר תלתין ותלת יומין אשגחת עלייהו כל יומא, דהא רוחין מתקשראן בגופא כשאר בני עלמא, כמה דהיא לא שרייא אלא באתר שלים,

כך כל עובדוי כהאי גוונא, עד דאשתלימו, בכל קדש לא תגע, לאשגחא עלייהו. ואם נקבה תלד, כמה דאוקימנא דשלטא סטר שמאלא יתיר, ואתכפיא ימינא, ועל דא כלא על חד תרין רחיקא נוקבא מדכורא, לאתקשרא רוחא בגופא, דהא שמאלא לא אתישבא הכי כימינא, ואשתכחת בתוקפא יתיר:

אשה כי תזריע וילדה זכר וגו', רבי יהודה פתח, (ש"א ב ב) אין קדוש כיהו"ה כי אין בלתך, ואין צור כאלהינ"ו, האי קרא קשיא, אין קדוש כיהו"ה, משמע דאיכא קדוש אחרא, בגין דכתיב כיהו"ה, ואין צור כאלהינ"ו, משמע דאיכא צור אחרא. אלא ודאי אין קדוש כיהו"ה, דכמה קדישין נינהו, קדישין לעילא, דכתיב (דניאל ד יד) ובמאמר קדישין שאלתא, ישראל קדישין נינהו, דכתיב (ויקרא יט ב) קדושים תהיו, וכלהו קדישין, ולא קדישין כיהו"ה, ומאי טעמא, בגין דכתיב כי אין בלתך, מאי כי אין בלתך, אלא קדושה דקודשא בריך הוא בלתי קדושה דלהון, דהוא לא אצטריך לקדושה דלהון, אבל אינון לאו אינון קדישין בלתך, ודא הוא כי אין בלתך, אין קדושה דלהון בלתך. ואין צור כאלהינ"ו, כמה דאוקמוה, דקודשא בריך הוא צר צורה בגו צורה, ותקין לה, ונפח רוחא דחיי, ואפיק ליה לאוירא דעלמא. דבר אחר, ואין צור כאלהינ"ו, אית צור דאקרי צור, (ישעיה נא א) הביטו אל צור חוצבתם, (שמות יז ו) והכית בצור, הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב, וכלהו אקרון צור, ואין צור בכלהו כאלהינ"ו, דליה שולטנו ומלכותא על כלא:

רבי חייא ורבי אחא הוו יתבי ליליא חד קמיה דרבי אבא, קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא, עד דנפקו לבר, חמו חד ככבא דהוה בטש תלת זמני בככבי אחרא, וסתים נהוריה, אדהכי שמעו תרי קלי בתרי סטרי, קלא חד לסטר צפון לעילא, וקלא:

רעיא מהימנא:

מקמי ברית. דהא בההוא זמנא דמתכנשי עמא קדישא לאעברא ההוא ערלה מקמי ברית, קודשא בריך הוא כניש כל פמליא דיליה, ואתגלי ודאי לאעברא לההוא ערלה לעילא מקמי ברית קיימא קדישא, דהא כל עובדין דישראל עבדין לתתא, מתערי עובדא לעילא, ובההוא זמנא אתדחייא ההוא ערלה מכל עמא קדישא לעילא. ולההוא ערלה מתקני מאנא חדא בעפרא, לאשראה ההוא ערלה בגויה, ברזא דכתיב (ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו, (בראשית ג יד) ועפר תאכל כל ימי חיך, מכאן דלא אצטריך לאנהגא קלנא בההוא אתר, אף על גב דמעברי ליה מקמי האי ברית. ודוכתיה כד מתעברא מהאי ברית, עפרא איהו, דהרי בתר דההוא נחש אתעבר מקמי אדם, קודשא בריך הוא שוי ליה מדוריה בעפר, דכתיב ועפר תאכל כל ימי חיך, וכיון דקודשא בריך הוא כד אעבר ליה מקמי אדם שוי מדוריה בעפרא, ואתקין ליה, כך בההוא גוונא ממש אנן צריכיין כד מעברין לערלה, לאתתקנא ליה עפרא, למהוי ביה מדוריה. כל בר נש אצטריך לקרבא ההוא ברא קרבנא לקודשא בריך הוא בחזוה, ברעו דלבא, למיעל ליה תחות גדפוי דשכינתא, ואתחשב קמי קודשא בריך הוא דאיהו קרבנא שלים, לאתקבלא ברעו. וקרבנא דא כגוונא דקרבנא דבעירא, דא לשמונה יומין, ודא לשמונה יומין, דכתיב (ויקרא כב כז) ומיום השמיני והלאה ירצה, במעבר עליה חד שבתא, כיון דאעבר עליה חד שבתא, כדין ירצה, דא לקרבנא, ודא לקרבנא, אמאי, בגין דאתדבק ואזדמן לגבי ההוא שבת רזא דברית קדישא, ועל דא כלא ברזא עלאה איהו, ע"כ:

זוהר חלק ג דף מד/ב

חד לתתא, וההוא קלא אכריז ואמר, ואתכנישו לאתרייכו, השתא אסתמרותא דנוקבא פתיחא, קודשא בריך הוא עאל לטיילא בגנתא, לאשתעשעא בצדיקייא די בגנתא, אעבר ההוא קלא ושכיך. אהדרו רבי אחא ורבי חייא, אמרו הא ודאי עידן רעותא דאתערותא דכנסת ישראל, (עידן) הוא לאתחברא במלכא קדישא. אמר רבי אחא, ודאי לא (אתחברת) אנגידת לה כנסת ישראל בקודשא בריך הוא, אלא מגו שירתא, מגו שבחא דילה לגביה, עד דאתי צפרא ואושיט לה מלכא חוטא דחסד, ורזא דמלה כמה דאמרינן, (אסתר ה ב) ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב אשר בידו וגו', ולא תימא דלה בלחודהא אושיט לה מלכא דא, אלא לה ולכל אינון דמתחברן בה, תא ונתחבר כחדא, יתבו:

פתח רבי אחא ואמר, (בראשית ב יח) ויאמר ה' אלהי"ם לא טוב היות האדם לבדו וגו', אמאי פתח קרא הכי, אלא הא אתמר, דעל דא לא כתיב כי טוב בשני, בגין דזמין אדם לאתפרשא. וכתיב לא טוב היות האדם לבדו, וכי לבדו הוה, והא כתיב (שם ה ב) זכר ונקבה בראם, ותנינן אדם דו פרצופין אתברי, ואת אמרת לא טוב היות האדם לבדו, אלא דלא אשתדל בנוקביה, ולא הות ליה סמך לקבליה, בגין דהות בסטרוי, והוה כחדא מאחורא, וכדין הוה האדם לבדו. אעשה לו עזר כנגדו, מהו כנגדו, לקבל אנפוי, לאתדבקא דא בדא אנפין באנפין. מה עבד קודשא בריך הוא, נסר ליה, ונטיל נוקבא מניה, הדא הוא דכתיב, (שם ב כא) ויקח אחת מצלעותיו, מהו אחת, דא נוקבא דיליה, כמה דאת אמר (שיר ו ט) אחת היא יונתי תמתי. ויביאה אל האדם, אתקין לה ככלה, ואייתי לה למהוי לקביל אנפוי, נהירין אנפין באנפין, ובעוד דהוה מתדבקא נוקבא בסטרוי, הוה האדם לבדו, לבתר, סליקו תרין, וקמו שבע כחדא. תא חזי, בשעתא דאתכנש (ס"א דאתתקנת) לגבי אדם, קודשא בריך הוא בריך לון, הדא הוא דכתיב (בראשית א כח) ויברך אותם אלהי"ם, כחזון דמברך לכלה בשבע ברכות, מכאן אוליפנא, חתן וכלה כיון דאתברכן בשבע ברכות, אתדבקן כחדא כדוגמא דלעילא. ועל דא, מאן דאתי לאתחברא באנתו דאחרא, הא פגים זווגא (כביכול עביד שתי רשויות לעילא), דהא זווגא דכנסת ישראל ביה בקודשא בריך הוא בלחודוי, בזמנא דאיהו ברחמי, ובזמנא דאיהו בדינא. תא חזי, מאן דמתחבר באנתו דאחרא, כאלו משקר ביה בקודשא בריך הוא ובכנסת ישראל, ועל דא קודשא בריך הוא לא מכפר ליה בתשובה, ותשובה תלייא עד דיסתלק מעלמא, הדא הוא דכתיב (ישעיה כב י) אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון, ואימתי, בשעתא דעאל בתשובה לההוא עלמא, ואית ליה לקבלא עונשא. רבי אלעזר אמר, מאן דמשקר בכנסת ישראל, לא יתקבל בתשובה עד דיתדן בדינא דגיהנם, כל שכן מאן דמשקר בכנסת ישראל ובקודשא בריך הוא, וכל שכן אי אטרח ליה לקודשא בריך הוא למעבד דיוקנא דממזר באנתו דאחרא, ואכחיש פומבי דמלכא. רבי חייא פתח ואמר, (משלי כח כד) גוזל אביו ואמו וגו', אביו דא קודשא בריך הוא, אמו דא כנסת ישראל, מאי גוזל, כמה דאת אמר (ישעיה ג יז) גזלת העני בבתיכם, ומאן איהו, מאן דחמיד אתתא אחרא, דלאו איהו בת זוגיה. תמן תנינן, כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאלו גוזל לקודשא בריך הוא וכנסת ישראל, דכתיב גוזל אביו ואמו וגו', כל הנהנה מן העולם הזה כלל, דא איהו אינתו, מאן דאתדבק באנתו למהני מנה, ואף על גב דאיהי פנויה, ואהני מנה בלא ברכה, כאילו גוזל לקודשא בריך הוא וכנסת ישראל, מאי טעמא, בגין דזווגא דלהון בשבע ברכות הוא, ומה על פנויה כך, מאן דיתדבק באנתו דאחרא, דקאים כגוונא דלעילא בזווגא דשבע ברכות, על אחת כמה וכמה. חבר הוא לאיש משחית (משלי כח כד), דא ירבעם כמה דאוקמוה, ואומר אין פשע, דאמר הא פנויה היא אמאי אסור, בגין דא גוזל אביו ואמו הוי, ולא עוד אלא דחבר הוא לאיש משחית, מאן הוא איש משחית, דפגים דיוקנא ותקונא דלעילא. כל שכן מאן דחמיד לאנתו דחבריה לאתדבקא בה (ס"א ואתדבק בה),

דפגים יתיר, ועל דא אתפגים הוא לעלמין, איש משחית, דפגים לעילא, ופגים לתתא, ופגים לנפשיה, דכתיב משחית, וכתיב (משלי ו לב) משחית נפשו הוא יעשנה:

רבי אבא פתח ואמר, (בראשית לב כו) ויאמר שלחני כי עלה השחר וגו', ויאמר שלחני, וכי עקוד הוה בידיה דיעקב, אלא זכאין אינון צדיקייא דקודשא בריך הוא חס על יקרא דלהון, ולא שביק לון לעלמין, הדא הוא דכתיב, (תהלים נה כג) לא יתן לעולם מוט לצדיק, והא כתיב (בראשית לב כו) ותקע כף ירך יעקב, אלא לדידיה גבה, והא אתמר. כתיב (בראשית לב כב) והוא לן בלילה ההוא במחנה, וכתיב ויקחם ויעבירם את הנחל, מאי הוה דעתיה דיעקב למעברא להון בנחלא בליליא, אלא חמא מקטרגא אזיל בין משרייא דיליה, אמר יעקב אעבר לגיסא אחרא דנהרא, דלמא לא ישתכח ערבוביא. מאי קא חמא, חמא שלהובא דאשא מלהטא אזלא וטאס בין משרייתיה, אמר יעקב, מוטב לנטלא מהכא, ונהרא פסיק בגוון, ולא ישתכח ערבוביא, מיד ויקחם ויעבירם את הנחל. ויותר יעקב לבדו, מכאן אוליפנא, מאן דאשתכח בלחודוי בביתא בליליא, או ביממא בביתא מיחדא, כל שכן בליליא, מאי מיחדא, מיחדא משאר ביתין, או מאן דאזיל בלחודוי בליליא, יכיל לאתזקא, תא חזי, ויותר יעקב לבדו, כדין ויאבק איש עמו וגו'. תנינן, מסטרא דדינא קא אתי, ושולטניה בסטר ליליא, מאי בסטר ליליא, לאעלא גלותא (נ"א בגלותא). כיון דסליק נהורא, תשש חיליה, ואתגבר עליה חיליה דיעקב, (נ"א הוא) דהא מסטרא דליליא קא אתי, ובזמנא דהוה ליליא, לא הוה יכיל ביה יעקב, כד סליק נהורא אתתקף חילא דיעקב, ואחיד ביה ואתגבר עליה, חמא ליה יעקב דהא שליחא הוא. אמר ליה, שבוק לי דלא יכילנא לך, מאי טעמא לא יכיל ליה, בגין דהוה סליק נהורא, ואתבר חילא דידיה, דכתיב (איוב לח ז) ברן יחד ככבי בקר, ויריעו כל בני אלהי"ם, מאי ויריעו, דאתברו כל אינון דאתיין מסטרא דדינא, כדין אתתקף יעקב ואחיד ביה. אמר ליה, שלחני כי עלה השחר, מטא זמנא לשבחא שבחא דקודשא בריך הוא ולא תכנשא. ויאמר, לא אשלחך כי אם ברכתני, אם תברכני מבעי ליה, מאי אם ברכתני, אלא אמר ליה יעקב, ודאי אבא בריך לי אינון ברכאן דבעא לברכא לעשו, ומסתפינא מינדך על אינון ברכאן, אי אודית עליהו, (או) אי לאו, או תשתכח עלי מקטרגא בגיניהון. מיד אמר ליה, ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך, מאי קאמר ליה, אלא הכי קאמר ליה, לאו בחכימו ולאו בעוקבא (דילך) רווחת לאינון ברכאן, לא יאמר עוד שמך יעקב, דהא לאו בעוקבא הוה, כי אם ישראל, ישראל ודאי אודי עלך, ומניה נפקו ברכאן, בגין דאנת אחיד ביה, ועל דא אנא וכל שאר אכלוסין אודינא עליהו. כי שרית עם אלהי"ם ועם אנשים ותוכל, עם אלהי"ם, כל אינון דאתיין מסטרא דינא קשיא, ועם אנשים, דא עשו ואכלוסין דיליה, ותוכל, יכילת להון, ואינון לא יכלין לך. ולא שביק ליה יעקב עד דאודי ליה על אינון ברכאן, הדא הוא דכתיב ויברך אותו שם. תא חזי, בשעתא דסליק נהורא, אתכפיין כל אינון מארי דדינין ולא משתכחי, וכנסת ישראל משתעי ביה בקודשא בריך הוא, וההיא שעתא עידן דרעוא הוא לכלא, ואושיט לה מלכא ולכל אינון דמשתכחי עמה שרביטא דחוטא דחסד, לאשתכחא בשלימו במלכא קדישא, והא אתמר. תא חזי, בשעתא דקודשא בריך הוא אשתכח בה בכנסת ישראל, באינון זמנין דאשתכח עמה, והיא מתערת רעותא לגביה בקדמיתא, ומשכת ליה לגבה בסגיאות חיבתא ותיאובתא, כדין אתמליא מסטרא דימינא, וכמה אכלוסין משתכחי בסטרא דימינא בכלהו עלמין. וכד קודשא בריך הוא אתער חביבותא ורעותא בקדמיתא, והיא

זוהר חלק ג דף מה/ב

אתערת לבתר, ולא בזמנא דאיהו אתער, כדין כלא בסטרא דנוקבא אשתכח, ושמאלא אתער, וכמה אכלוסין קיימי ומתערי בסטרא דשמאלא בכלהו עלמין. כהאי גוונא כתיב (נ"א הדא הוא דכתיב), אשה כי תזריע וילדה זכר וגו', מאי טעמא, תנינן עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה

אשתכח, ודא כדוגמא דדא, ועל דא קודשא בריך הוא גזר דזכר או נוקבא, לאשתכחא רעותא בעלמא. ובכלא בעי בר נש לאתדבקא רעותא לעילא לגבי קודשא בריך הוא, לאשתכחא רעוון בעלמא, זכאה חולקהון דצדיקייא, דאינון ידעין לאדבקא רעותהון לגבי מלכא קדישא, עלייהו כתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהי"כם חיים כלכם היום:

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת וגו', רבי יהודה פתח ואמר, (שיר א ג) אל תראוני שאני שחרחורת ששזפתי השמש, האי קרא אתמר, אבל בשעתא דסיהרא אתכסיא בגלותא, היא אמרה אל תראוני, לאו דאיהי פקידת דלא למחמי לה, אלא בגין דאיהי חמאת תיאובתא דישאל לגבה למחמי נהוראה, היא אמרת אל תראוני, לא תיכלון למחמי לי, אל תראוני ודאי, מאי טעמא, בגין שאני שחרחורת, בגין דאנא בקדרותא. מאי שחרחורת, שחורה מבעי ליה, אלא תרין קדרותי, חד ששזפתי השמש, דאסתלק מני שמשא לאנהרא לי ולאסתכלא בי, וחד דבני אמי נחרו בי. ששזפתי, ששזפתי מבעי ליה, אלא רמז הוא דקא רמז בשש, דכד נהרא שמשא, בשש נהורין נהיר, וכד אסתלק, כל אינון שית נהורין אסתלקו. בני אמי, אלין אינון דאתין מסטרא דדינא קשיא, נחרו בי, כמה דאת אמר (תהלים סט ד) נחר גרוני, הדא הוא דכתיב (איכה ה) על צוארנו נרדפנו, דכד הו עיילין ישראל בגלותא, הו אזלי ידיהו מהדקן לאחורא, וריחיין על צואריהון, ולא יכילו לאפתחא פומא. שמוני נוטרה את הכרמים, למהך בגלותא לנטרא לשאר עמין בגיניהון דישאל, כרמי שלי לא נטרתי, דהא לא יכילנא לנטרא להון כד בקדמיתא, בקדמיתא נטירנא כרמי שלי, ומניה אתנטרו שאר כרמין, השתא נטירנא שאר כרמין, בגין כרמי שלי דלהוי נטיר ביניהו. רבי חייא ורבי יוסי הו אזלי בארעה, כד מטו חד בי חקל, חמו חד דפטירא דקיטפא בין ארעה לסטר ימינא, אמר רבי יוסי, עטיפא דקוטרא בעיינין שכיה, לית לן רשו למחמי בחדוותא מיומא דאתחריב בי מקדשא. פתח ואמר, (תהלים כד א) ליהו"ה הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה, כיון דאמר ליהו"ה הארץ ומלואה, אמאי תבל ויושבי בה, וכי תבל לאו מן ארעה הוא. אלא הכי קאמר, ליהו"ה הארץ ומלואה, דא ארעה קדישא דאקרי ארץ החיים, תבל ויושבי בה, דא שאר ארעאן, כמה דאת אמר (שם ט ט) והוא ישפוט תבל בצדק, דתבל בצדק תלייא, וכלא חד מלה. רבי חייא אמר, ליהו"ה הארץ ומלואה, הארץ תינח, ומלואה מאי היא, אלא אלין נשמתין דצדיקייא, תבל ויושבי בה, תבל דא ארעה דלתתא, ויושבי בה, אלין אינון בני נשא. אמר רבי יוסי, אי הכי במאי אוקימנא כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה, אמר ליה, ודאי הכי הוא, דההיא ארץ החיים על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה, דכלהו נפקי מההוא נהר עלאה, דנגיד ונפיק מעדן, ובהו אתתקנא לאתעטרא במלכא קדישא, ולמיזן עלמין. (ובגין כך) מי יעלה בהר יהו"ה וגו' נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי וגו', נפשו כתיב, מהו נפשי ונפשו, אלא כלא חד מלה, כמה דאת אמר (עמוס ו ט) נשבע יהו"ה בנפשו, (ש"א ב לה) כאשר בלבבי ובנפשי יעשה, ודוד מלכא אתאחיד בההוא לב ובההוא נפש, ועל דא לא נשא לשוא נפשו. עד דהו אזלי, אערעו בחד בר נש, ואנפוי מליין מכתשין, והוה קם מתחות אילנא חד, אסתכלו ביה, וחמו

זוהר חלק ג דף מו/א

אנפוי סומקין באינון מכתשין, אמר רבי חייא, מאן את, אמר ליה, יודאי אנא. אמר רבי יוסי, חטאה הוא, דאי לאו הכי, לא אתרשימו אנפוי באלין מרעין בישין, ואלין לא אקרון יסורין דאהבה, אמר רבי חייא, הכי הוא ודאי, דיסורין דאהבה מתחפיין אינון מבני נשא. תא חזי, דכתיב אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת, הא תלת זינין הכא, וכלהו אקרון נגע צרעת, הדא הוא דכתיב, והיה בעור בשרו לנגע צרעת, מאי נגע צרעת, סגירו, סגירו בכלא, וכתיב והובא אל אהרן הכהן וגו', אבל אינון דיתחזון לבר, כתיב וראהו הכהן וטמא אותו, דהא ודאי

אינון דיתחזון לבר בבני נשא, מסטרא דמסאבא קא אתיין, ולא יסורין דאהבה נינהו. אמר רבי יוסי, מנא לן, אמר רבי חייא, דכתיב (משלי כז ה) טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת, אי הדיא תוכחת מאהבה, (נ"א אינהו תוכחת מאהבה, כד איהי) מסותרת מבני נשא. כגוונא דא, מאן דאוכח לחבריה ברחימותא, בעי לאסתרא מלוי מבני נשא, דלא יכסוף מנייהו חבריה, ואי מלוי אינון באתגלייא קמי בני נשא, לאו אינון ברחימותא. כך, קודשא בריך הוא כד אוכח לבר נש, בכלא אוכח ברחימותא, בקדמיתא מחי ליה בגרמיה דלגו, אי הדר ביה מוטב, ואי לאו, מחי ליה תחות תותביה, ואלין (בעורו) אקרונ יסורין דאהבה, אי הדר ביה מוטב, ואי לאו, מחי ליה באתגלייא באנפוי קמי כלא, בגין דיסתכלון ביה, וינדעון דהא חטאה איהו, ולא רחימא דמאריה הוא. אמר לון ההוא בר נש, בקיטרא דעיטא חד אתיתון גבאי, ודאי לאו אתון אלא מאינון דדיריהון בני רבי שמעון בר יוחאי, דלא דחלין מכלא, אי בני דאתיין אבתראי יקטרגו בכו, איך מלייכו באתגלייא. אמרו ליה, אורייתא הכי הוא, דכתיב (שם א כא) בראש הומיות תקרא, בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר, ומה אי במלי דאורייתא אנן דחלי מקמך, הא נשתכח בכסופא קמי קודשא בריך הוא, ולא עוד אלא דאורייתא בעי צחותא. פתח ההוא גברא ואמר, (מיכה ז יח) מי אל כמוך נושא עון וגו', ארים ירוי ובכי, אדהכי מטון בנוי, אמר בריה זעירא, סייעתא דשמיא הכא. פתח ואמר, (קהלת ז טו) את הכל ראיתי בימי הבלי, יש צדיק אוכח בצדקו, ויש רשע מאריך ברעתו, האי קרא אוליפנא בי רבי דוסתאי סבא, דהוה אמר משמיה דרבי ייסא סבא, את הכל ראיתי בימי הבלי, וכי שלמה מלכא דהוה חכים על כלא, איך אמר דאיהו חמא כלא בזמנא דאיהו אזיל בחשוכי עלמא, דהא כל מאן דאשתדל בחשוכי עלמא, לא חמי מידי ולא ידע מידי. אלא הכי אתמר, ביומי דשלמה מלכא קיימא סיהרא באשלמותא, ואתחכם שלמה על כל בני עלמא, וכדין חמא כלא וידע כלא. ומאי חמא, חמא כ"ל דלא אעדי מן סיהרא, והוה נהיר לה שמשא (ס"א ליה כשמשא), הדא הוא דכתיב את הכל ראיתי בימי הבלי, מאן הבלי, דא סיהרא דאתכלילת מן כלא, מן מייא ואשא ורוחא כחדא, כהבל דנפיק מן פומא, דכליל מכלא, והוא חמא כ"ל בההוא הבל דיליה, דאחיד ביה. יש צדיק אוכח בצדקו, תא חזי, בזמנא דאסגיאן זכאין בעלמא, האי כ"ל לא אעדי מן סיהרא לעלמין, והאי כ"ל נטל כל משח ורבו וחידי דלעילא, ואתמלי (ס"א ידוי רוי) וחידי ורבי, בגין לאזדווגא בסיהרא, והוא רווח בגינה. ובזמנא דאסגיאן חייבין בעלמא, וסיהרא אתחשכת, כדין צדיק אוכח בצדקו, צדיק נאכד לא כתיב, אלא צדיק אוכח, דהא לא אתחזי (נ"א אתחבר) בסיהרא, ולא נטיל משח ורבו וחידי למלייא לה ולאזדווגא עמה, ועל דא צדיק אוכח, בצדקו דא סיהרא, דבגין סיהרא דלא אשתכחת לאזדווגא עמה, הוא אביד, דלא שאיב מחידו כמה דהוה עביד. וכדין כל סטר שמאלא אתער, וחיבין מאריכין בשלוח

זוהר חלק ג דף מו/ב

בעלמא, הדא הוא דכתיב ויש רשע מאריך ברעתו, מאי ברעתו, בההוא סטר (נ"א בההוא רעה) דאתדבק ביה. תו, יש צדיק אוכח בצדקו, דכד חייבין סגיאן בעלמא, ודינא תלייא (בחובייהו), צדיק אוכח בצדקו, איהו אתפס בחובייהו, כגון אבא דאתפס בחובייהו דבני מאתיה, דהוה כלהו חציפין (לגביה), והוא לא אסהיד בהו, ולא אכסיף להו לעלמין, ומחי בידן דלא נתגרי בהו ברשיעיא, (נ"א ולא מחי בידיהון, דלא מתגרו בהו), והוה אמר לן (תהלים לז א) לדוד אל תתחר במרעים אל תקנא בעושי עולה. אמר אבוי, ודאי קודשא בריך הוא אעניש לי בדא, דהא הוה רשו בידי למחאה בידיהו ולא עבדית, ולא אכסיפנא (נ"א אוכיחנא) להו לא בטמירו ולא באתגלייא. תו, פתח בריה אחרא ואמר, (בראשית ב ז) וייצר יהו"ה אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה וגו', וייצר יהו"ה אלהי"ם, בתרי יודי"ן, בתרין יצרין, יצר טוב ויצר רע, חד לקביל מייא, וחד לקביל אשא, יהו"ה אלהי"ם, שם מלא, את האדם, כליל דכר ונוקבא, עפר מן האדמה, דא עפרא דארעא קדישא, דמתמן אתברי, והוא אתר דבי מקדשא. ויפח באפיו נשמת חיים, דא

נשמתא קדישא דאתמשכא מאינון חיים דלעילא. ויהי האדם לנפש חיה, אדם אתכליל בנפשא קדישא מחיה עלאה, דאפיקת ארעא, דכתיב (שם א כד) תוצא הארץ נפש חיה, נפש דההיא חיה עלאה. תא חזי, בכל זמנא דהאי נשמתא קדישא אתדבקת ביה בבר נש, רחימא היא דמאריה, כמה נטורין נטורין ליה מכל סטורין, רשימא הוא לטב לעילא ותתא, ושכינתא קדישא שריא עלוי. ובזמנא דאיהו אסטי ארחוי, שכינתא אסתלקת מניה, ונשמתא קדישא לא אתדבקת ביה, ומסטרא דחויא בישא תקיפא אתער רוחא חד, דשט ואזיל בעלמא, דלא שריא אלא באתר דקדושה עלאה אסתלק מתמן, וכדין אסתאב בר נש, ואתפגים בבשריה, בחיזו דאנפוי, בכלא. ותא חזי, בגין דהאי נפש חיה איהי קדישא עלאה, כד ארעא קדישא משכא לה, ואתכלילת בגווה, כדין קרינן לה נשמה, ודא היא דסלקא לעילא, וממלא קמי מלכא קדישא, ועיילא בכל תרעין ולית דימחי בידהא, ועל דא אתקרי רוחא ממלא, דהא כל שאר נפשיתא לית לון רשו למלא קמי מלכא, בר האי. ועל דא אורייתא אכריזת ואמרת, (תהלים לד יד) נצור לשונך מרע וגו', וכתיב (משלי כא כג) שומר פיו ולשונו וגו', בגין דאי שפוותיה ולישניה ממללן מלין בישין, אינון מלין סלקין לעילא, ובשעתא דסלקין, כלא מכריזין ואמרינן, אסתלקו מסוחרניה דמלה בישא דפלניא, פנון אתר לארזיה דחויא תקיפא, כדין נשמתא קדישא אתעברת מניה ואסתלקת, ולא יכלא למלא, כמה דאת אמר (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה החשיתי מטוב. וההיא נשמתא סלקא בכסופא, בעאקו דכלא, ולא יהבין לה אתר כמלקדמין, ועל דא כתיב, שומר פיו ולשונו, שומר מצרות נפשו, נפשו ודאי, ההיא דהות ממלא, אתעבידת משתוקא, בגין מלולא בישא, וכדין חויא אזדמן, דכלא לאתריה אתהדר. וכד ההוא מלה בישא סלקא באורחין ידיען, ושאר קמיה דחויא תקיפא, כמה רוחין מתערין בעלמא, ורוחא נחתא מההוא סטרא, ואשכח דההוא בר נש אתער ליה במלה בישא, והא רוחא ממלא קדישא אתעברת מניה, כדין שריא עלוי וסאיב ליה, וכדין הוא סגיר. כמה דעונשא דהאי בר נש בגין מלה בישא, כך ענשיה בגין מלה טבא דקאתי לידיה ויכיל למלא ולא מליל, בגין דפגים לההוא רוחא ממלא, דהיא אתתקנת למלא לעילא ולמלא לתתא, וכלא בקדושה. כל שכן אי עמא אזלין בארחה עקימא, והוא יכיל למלא להו ולאוכחא להו, ושתיק ולא מליל, כמה דאמינא דכתיב נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר, נעכר במכתשין דמסאבותא, ודא הוא דאמרו, דוד

זוהר חלק ג דף מז/א

מלכא אלקי בהאי, ואתפני מניה, דכתיב (תהלים פו טז) פנה אלי וחנוני, מהו פנה אלי, כמה דאת אמר (במדבר יב י) ויפן אהרן. נחתו רבי חייא ורבי יוסי ונשקוהו, אזדווגו כחדא כל ההוא ארחה, קרא רבי חייא עלייהו (משלי ד יח) וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום:

נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן, אמר רבי יוסי, האי נגע כל גוונין דיליה אתערו בהו חברייה, וכהנא הוה ידע בהו לדכיא ולמסאבא, הוה ידע אינון דהו יסורין דרחימותא, או אינון דאשתכחו במאן דמאיס ביה מאריה ורחיק ביה, דהא לפום ארחוי דבר נש גרים נגע בעלמא. כתיב (תהלים קמא ד) אל תט לבי לדבר רע להתעולל עלילות ברשע, מכאן תנינן בארחה דבר נש בעי למיהך, בה מדברין ליה. אמר רבי יצחק, האי קרא קשיא, וכי קודשא בריך הוא אסטי ליה לבר נש למהך בארחה חטאה ולמעבד עובדין בישין, אי הכי לית דינא בעלמא דא, ולא בעלמא דאתי, ואורייתא לא אתתקנת, דכתיב בה אם תשמע, ואם לא תשמע. אלא דוד אזהר ללביה, לדברא ליה בארחה קשוט, כמה דאת אמר (דברים ל א) והשבות אל לבבך, מאי והשבות, אלא זמנא חד ותרין ותלת, לאהדרא לקבליה ולדברא ולאזהרא ליה, והכי קאמר ליה, אל תט לבי לדבר רע, ללביה קאמר דוד, (כלומר) אל תט, לפום ארחוי דבר נש (נ"א והכי קאמר ליה, לבי, אל תט לדבר רע, דהא דבר רע) גרים נגע בעלמא, ודינא שריא בעלמא, והיינו נגע צרעת. נגע

צרעת, הא אתערו חברייא, אבל צרעת כתרגומו, אמר רבי יהודה, מאי כתרגומו, סגירו, דסגיר ולא פתח, וכד סגיר הוא ולא פתח, נגע הוא דאקרי. רבי יוסי אמר, דלא מסתפקין אבהן, כל שכן בנין, והיינו דכתיב נגע צרעת כי תהיה באדם, באדם ממש, ומכאן נחית למאן דנחית, אשתכח נגע לכלא מההוא סגירו. אמר רבי יצחק, ודאי דא הוא רזא דמלה, דכתיב (איכה ב ז) נאר מקדשו, מאי טעמא משום דבני עלמא גרמו האי, דכתיב (במדבר יט כ) את מקדש יהו"ה טמא, טמא ממש. אמר רבי אלעזר, טמא, משום דאסתלקת (שכינתא מניה) מאן דאסתלק, וחוייא תקיפא שרייא ואטיל זוהמא, וסאיב למאן דסאיב, וכלהו בגין חובי עלמא. תאני, כד שארי חויא (תקיפא) לאתגלאה, מסתלקין סמכין ובניינין, ומתעברין, ואתי חוייא תקיפא ואטיל זוהמא, וכדין אשתכח מקדשא מסאב. מאן מקדשא, כמה דאתמר (ויקרא יד לד) ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם, וכתיב (בראשית ג א) והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהו"ה אלהים, ויאמר אל האשה, אל האשה ממש, דאתר מקדשא אתאחיד בגווה, והיינו את מקדש יהו"ה טמא, בגין חובי, משום דאתגליא חוייא תקיפא. מאן חובי, דא לישנא בישא, דבגין לישנא בישא חוייא אזדמן, בין לעילא בין לתתא, דכתיב (במדבר כא ו) וישלח יהו"ה בעם את הנחשים השרפים, השרפים או השרופים לא כתיב, אלא השרפים, מאן שרפים, דכתיב (תהלים עד יג) ראשי תנינים (תרי, חד אתאחיד לעילא וחד לתתא), (ס"א תרי, חד אתחזרו לזמנין). וכתיב (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל לו, ממעל לו ודאי, כמה דאת אמר (איוב א ו) להתיצב על יהו"ה, וכדין סגירו בכלא, ולית מאן דפתח. ועל דא כתיב (משלי ל ב) כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה וגו', מאי מנאפת, מנאפת ממש ודאי, אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און. אמר רבי חייא אמר רבי יצחק, גריעותא דכלא לא אשתכח לתתא, אלא בגין דאשתכח לעילא, ולעילא לא אשתכח אלא כד אשתכח לתתא בחובי עלמא, דילפינן דכלא תלייא האי בהאי והאי בהאי:

ואיש כי ימרט ראשו וגו', רבי חייא פתח ואמר, (קהלת ב יג) וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות וגו', בכמה אתר אסתכלנא במלוי דשלמה מלכא, ואשגחנא בחכמתא

זוהר חלק ג דף מז/ב

סגיא דיליה, ואסתים מלוי בגו לגו היכלא קדישא, האי קרא אית לאסתכלא ביה, אמאי אמר וראיתי אני, וכי שאר בני עלמא לא ידעי ולא חמאן דא, אפילו מאן דלא ידע חכמתא מן יומי ולא אשגח בה, ידע הא שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך, והוא שבח גרמיה ואמר ראיתי אני. אלא הכי תאנא, מאן חכים כשלמה, דבשבעה דרגין דחכמה אתקרי כגוונא דלעילא, שיתא יומין לעילא, שביעאה עלאה עלייהו, שיתא יומין לתתא, שביעאה עלייהו, שיתא דרגין לכורסייא, הוא על כורסייא, דכתיב (דה"א כט כג) וישב שלמה על כסא יהו"ה למלך. שבעה כתרין דיומין לעילא, וכדין לקבליהון שבעא שמהן לשלמה, לאתחזאה ביה חכמתא קדישא, ובגין כך אתקרי שבע שמהן, שלמה, ידייה, אגור, בן יקה, למואל, איתאל, קהלת. ואמר שבעה הבלים, ומה דאיהו חמא לא חמא בר נש אחרא, וכד כנש חכמתא ואסתלק בדרגין דחכמתא, אקרי קהלת. ושבעה הבלין אמר, לקביל שבעה כתרין דלעילא, וכל הבל קלא אתעביד מניה, ועלמא לא מתקיימא אלא בהבל. ותאנא משמיה דרבי שמעון, הבל אפיק קלא ברוחא ומייד דביה, ולית קלא אלא בהבל. ותאנא, בשבעה הבלין אתקיימין עלאין ותתאין, ותאני רבי יצחק, תא חזי דעל הבל מתקיים עלמא, דאלמלא לא הוה הבל דנפיק מפומא, לא אתקיים בר נש אפילו שעתא חדא. כגוונא דא אמר שלמה מלוי, דעלמא מתקיימי בהו, כהאי הבל דמתקיים ביה עלמא. והאי הבל דמתקיים ביה עלמא, מהבלים דלעילא קאתי, הדא הוא דכתיב (קהלת א ב) הבל הבלים, הבל מהבלים דלעילא, וכל מלוי הכי הו, ובהבלים דלעילא כתיב, (דברים ח ג) כי

על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם, מאי מוצא פי יהו"ה, דא הבלים דלעילא. ותניא (קהלת ב ג) וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות, מן הסכלות ממש אתי תועלתא לחכמתא, דאלמלא לא אשתכח שטותא בעלמא, לא אשתמודע חכמתא ומלוי. ותאנא, חיובא הוא על בר נש דאוליף חכמתא, למילף זעיר מן שטותא, ולמנדע לה, בגין דאתי תועלתא לחכמתא בגיניה, כמה דאתיא תועלתא לנהורא מחשוכא, דאלמלא חשוכא לא אשתמודע נהורא, ולא אתיאי (נ"א אתחזי) תועלתא לעלמא מניה. תאנא, שיש יתרון לחכמה, לחכמה סתם, דאמר רבי שמעון לרבי אבא, תא חזי רזא דמלה, לא נהיר חכמתא דלעילא ולא אתנהיר, אלא בגין שטותא דאתער מאתר אחרא, ואלמלא האי נהירו ורבו סגיא ויתיר, לא הוה (להוי) ולא אתחזיא תועלתא דחכמתא, ובגין שטותא אתנהיר יתיר, ונהירין ליה יתיר, הדא הוא דכתיב שיש יתרון לחכמה סתם, מן הסכלות סתם, וכך לתתא, אלמלא לא הוה שטותא שכיח בעלמא, לא הוי חכמתא שכיח בעלמא. והיינו דרב המנונא סבא, כד הוה ילפין מניה חבריאי רזי דחכמתא, הוה מסדר קמייהו פרקא דמלי דשטותא, בגין דייתי תועלתא לחכמתא בגיניה. הדא הוא דכתיב (קהלת י א) יקר מחכמה מכבוד סכלות מעט, משום דהיא תקונא דחכמתא ויקרא דחכמתא, ועל דא כתיב (שם ב ג) ולבי נוהג בחכמה ולאחוז בסכלות. רבי יוסי אמר, יקר מחכמה ומכבוד, כלומר יקרא דחכמתא ונוי דילה, ויקרא דכבוד דלעילא, מאי היא, סכלות מעט, זעיר דשטותא, אחזי וגלי יקרא דחכמתא וכבוד דלעילא, יתיר מכל ארחין דעלמא. כיתרון האור מן החשך, תועלתא דנהורא לא אתיאי (נ"א אתחזי) אלא מן חשוכא, (ולעולם) תקונא דחורא מאי היא, אוכמא, אלמלא אוכמא, לא אשתמודע חורא, ובגין אוכמא אסתליק חורא ואתיקר. אמר רבי יצחק, משל למתוק במר, דלא ידע אינש טעמא דמתיקא עד דטעים מרירא, מאן עביד להאי מתיקא, הוי אומר האי מרירא, והיינו דכתיב (שם ז יד) גם את זה לעומת זה עשה האלהים, וכתיב

זוהר חלק ג דף מח/א

(שם ז יח) טוב אשר תאחוז בזה וגם מזה אל תנח ירך. תאנא בכמה דרגין אתקרי בר נש, אדם, גבר, אנוש, איש, גדול שבכלם אדם, (משום) דכתיב (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, וכתיב (שם טו ו) כי בצלם אלהים עשה את האדם, ולא כתיב גבר אנוש איש. אמר רבי יהודה, אי הכי, והא כתיב (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה, (ולא גבר אנוש איש), מאן בעי למקרב קרבנא, מאן דאיהו חטאה, וכתיב אדם. אמר רבי יצחק, תא חזי, קיומא דעלמא דעילאין ותתאין הוא קרבנא, נייחא דקודשא בריך הוא, ומאן אתחזי למקרב קמיה האי נייחא, הוי אומר האי אדם דיקרא מכלא. אמר ליה, אי הכי, הא כתיב אדם כי יהיה בעור בשרו וגו', והיה בעור בשרו לנגע צרעת, אמר ליה, להאי בעי קודשא בריך הוא לדכאה יתיר מכלא, דמאן דאיהו בדרגא עלאה דכלהו, לא ליתבי הכי. ובגין כך כתיב באדם, והובא אל הכהן, ובא לא כתיב, אלא והובא, דכל מאן דחמי ליה, אתחייב ביה לאקרובי קמי כהנא, דדיוקנא קדישא לא ליתבי הכי, וכתיב איש או אשה כי יהיה בו נגע וגו', איש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות וגו', ולא כתיב בהו והובא. אמר ליה, והא כתיב (במדבר יב ג) והאיש משה, (שמות לב א) כי זה משה האיש, אמאי לא אקרי אדם, אמר ליה, משום דאקרי עבד למלכא, דכתיב (במדבר יב ז) לא כן עבדי משה, (יהושע א ב) משה עבדי, ואוף הכי אקרי לגבי אדם דלעילא. אמר ליה, אי הכי והא כתיב (שמות טו ג) יהו"ה איש מלחמה, ולא כתיב אדם, אמר ליה (תהלים כה יד) סוד יהו"ה ליראיו, אמר ליה, אי הכי אנא בינייהו (ס"א יתיב) אתיבו בכלא, ובאתר דא לא זכינא, אמר ליה, זיל לרבי אבא, דאנא אוליפנא מניה על מנת דלא לגלאה. אזל לגבי דרבי אבא, אשכחיה דהוה דריש ואמר, אימתי אתקרי שלימותא דלעילא (נ"א דכולא), כד יתיב קודשא בריך הוא בכורסייא, ועד דלא יתיב בכורסייא, לא אשתכח שלימותא, דכתיב (יחזקאל א כו) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, משמע דכתיב אדם, דהוא כללא ושלמותא דכלא, אמר

רבי יהודה, בריך רחמנא דאשכחית לך בהאי. אמר ליה, אי הכי הא כתיב (שמות טו ג) יהו"ה איש מלחמה, ולא כתיב אדם, אמר ליה יאות שאלת. תא חזי, התם לא אשתכח שלימותא דכלא, ובגיני כך אקרי איש, אבל הכא שלימותא דכלא וכללא דכלא, בגין כך אקרי אדם, קארי עליה, (תהלים קיט עב) טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. תו אמר ליה, כתיב (שם לו ז) אדם ובהמה, ולא כתיב איש ובהמה, אמר ליה, ולא, והכתיב (שמות יא ז) למאיש ועד בהמה, אבל מה דכתיב אדם ובהמה, כמה דכתיב (מ"א ה יג) מן הארז אשר בלבנון, עד האזוב אשר יוצא בקיר, אורחיה דקרא הוא דנקיט עלאה מכלהו, ונמיך מכלהו, אוף הכא עלאה מכלא אדם, ונמיך מכלא בהמה. אמר ליה, והא כתיב (בראשית ב ה) ואדם אין לעבוד את האדמה, אמר ליה, תא חזי, דכל מה די בעלמא לא הוי אלא בגיניה דאדם, וכלהו בגיניה מתקיימי, ולא אתחזיאו בעלמא, וכלהו אתעכבו, עד דייתי ההוא דאקרי אדם, הדא הוא דכתיב (שם) וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וגו', טרם, עד לא, כתרגומו, משום דדיוקנא עלאה לא אתחזי, הדא הוא דכתיב (שם) ואדם אין, כלומר כלהו אתעכבו בגיניה דהאי דיוקנא עד דאתחזי, ובגין כך לא אתחזי (נ"א אתברי) האי דיוקנא, אלא בדיוקנא דאתחזי ליה, הדא הוא דכתיב, (שם ז) וייצר ה' אלהי"ם את האדם, בשם מלא, כמה דאוקימנא, דאיהו שלימותא דכלא, וכללא דכלא. תאנא, בששי נברא אדם, בשעה שנשלם הכסא, ונקרא כסא, דכתיב (מ"א י יט) שש מעלות לכסא, ולפיכך נברא האדם בששי, שהוא ראוי לישב על הכסא. ותאנא, כיון דנברא אדם, אתתקן כלא, וכל מה דלעילא ותתא, וכלא אתכליל באדם. תניא, אמר רבי יוסי, כתיב (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם, כללא דכלא, וכלא כלילן בהאי דיוקנא. אמר רבי יהודה, והא כתיב (שם) ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור

זוהר חלק ג דף מח/ב

מהשמאל לארבעתן, אמר ליה כלא אנפי אדם הו, ובהווא דיוקנא דאדם אתחזיין כל גוונין וכל דיוקנין. כמה דתנינן, אנפוי אנפי נשרא, לא דהוא נשרא, אלא דאתחזי בדיוקנא דאדם, משום דכליל כל גוונין וכל דיוקנין. אמר רבי יצחק, תא חזי, כל מאן דאיהו תחות שולטני דאדם, אתקרי איש, משום דאתתקן בגוונא דאדם, מזרגא אחרא דהוה ביה בקדמיתא. דתניא ברזא עלאה בספרא דצניעותא, כד אתברי אדם, נחת בדיוקנא קדישא עלאה, ונחתו עמיה תרין רוחין מתרין סטרין מימינא ומשמאלא, כללא דאדם, ורוחא דימינא אתקרי נשמתא קדישא, דכתיב (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים, ורוחא דשמאלא אתקרי נפש חיה, והוה אזיל ונחית מעילא לתתא, ולא אתיישבא בהדי אחרא. כד הוה עייל שבתא, והוה חב אדם, אתעבידו (נ"א אתנגידו) מהווא רוחא שמאלא בריין מתפשטן בעלמא, ולא אסתיימו גופא דלהון, ואתחברו בהאי גופא דאדם בדכורא ונוקבא, ואתיילידו בעלמא, ואלין אקרון נגעי בני אדם. תאנא, עלאין מנייהו דלא אתדבקו לתתא ותליין באוריא, ושמעין מה דשמעין מלעילא, ומנייהו ידעין אינון אחרנין לתתא. תנא, מן בוצינא דקרדינותא, נפקין תלת מאה ועשרין וחמש ניצוצי, מתגלפין ומתאחדן כחדא מסטרא דגבורה, דאקרון גבורות, (ס"א ומתלכדן כחדא) ואתעבידו חד (גופא), וכד עיילין אלן בגופא, אקרי איש. ולא איש דתנינן תם וישר, איש צדיק, ואיש דהכא איש מלחמה כתיב, דכלא סליק דינא וכלא כחדא. אמר רבי יהודה, אמאי, לא הוה בידיה (דרבי יצחק), אתו שאילו קמיה דרבי שמעון, אמר לון תו קשיא, דהא תנינן, כתיב (שם כג) לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת, ותנינן מאן איש, דא חסד, והכא אמריתו דהוא דינא. אלא הכי תאנא, כלא הוא בחד מתקלא סלקא, וכלא חד. ומשום דדיני תתאי מתאחדן (נ"א ומתלכדן) ומתחברן בשערוי דהאי, אקרי הוא דינא קשיא, וכד אתעבר מניה שערא דרישא, אתבסם, ודינין דלתתא לא אזדמנו, ובגין כך אקרי טהור, דלא אקרי טהור אלא כד נפיק מסטרא דמסאבא, וכד נפיק מן מסאבא אקרי טהור, דכתיב (איוב יד ד) מי יתן טהור מטמא, מטמא ודאי, והכא כתיב ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא

טהור הוא. ותא חזי, ברישא דהאי איש, בוצינא דקרדינותא, ובגין כך גולגלתא דרישא דהאי סומקא כלא כוורדא, ושערי סומקי בגו סומקי, ותליין מניה כתרין תתאין דלתתא, דמתערין דינין בעלמא, וכד אתעבר מניה שערא ואתגליש, מחסד עלאה אתבסם כלא, ואתקרי טהור על שמיה. אמר רבי יהודה, אי אתקרי על שמיה קדוש אתקרי ולא טהור, אמר ליה לאו הכי, דקדוש לא אתקרי אלא כד תלי שערא, דקדושה בשערא תלי, דכתיב (במדבר ו ה) קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו, והאי אקרי טהור, מסטרא דתליין לתתא מניה, ובגיני כך אתעבר מניה שערא ואתדכיא. ותא חזי, כל מאן דאיהו מסטרא דדינא, ודינין מתאחדין ביה, לא אתדכי עד דאתעבר מניה שערא, ומדאתעבר מניה שערא אתדכי, ואי תימא אדם, לאו הכי, דהא הוא שלימותא דכלא, ורחמי אשתכחו ביה, בגין כך לאו הכי, דכלהו קדושאין וקדישין אתייחדו ביה, אבל האי הוא דינא, ודיני אתאחדן ביה, לא אתבסם עד דאתעבר מניה שערא. תא חזי, דהא ליואי דאתו מהאי סטרא דדינא, לא מתדכאן עד דאתעברון מנהון שערא, דכתיב (שם ח ז) וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם וגו', ובגין דיתבסמון יתיר, בעי כהנא דאתי מסטרא דחסד עלאה לארמא לון, דכתיב (שם יא) והניף אהרן את הלויים תנופה לפני יהו"ה, כמה דאיהו להאי איש דלעילא, דכד בעי לאתבסמא

זוהר חלק ג דף מט/א

יתיר, אתגלייא ביה חסד עלאה, ואתבסם, ומבסם הוא לתתא. והאי איש בכללא דאדם הוא, וכד בעי קודשא בריך הוא לאגחא קרבא, בהאי איש אגח בהו קרבא, דכתיב (שמות טו ג) יהו"ה איש מלחמה, בהאי איש ממש. ולא אגח בהו קרבא עד אעבר ליה שערא דרישא, בגין דישתלשלון משלשוליהון, ויתברון כל אינון כתרין דמתאחדן בשערי, דהא הוא דכתיב, (ישעיה ז כ) ביום ההוא יגלח יהו"ה וגו', בעברי נהר במלך אשור, את הראש ושער הרגלים וגם את הזקן תספה. תאנא וכה תעשה להם לטהרם, מאי וכה, כגוונא דלעילא, הזה עליהם מי חטאת, שיורי טלא דבדולחא, הכא מי חטאת דאינון שיורי טלא, לזמנא דאתי כתיב (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים. וכבסו בגדיהם, כגוונא דלעילא, דתקונוי דהאי איש אתסחן בחסד עלאה, ואתדכי מכלא. ותנינן, אמאי כתיב בתער ולא במספרים, אלא משום דיתעבר שערא בשרשו, ויתעברון מניה דינין תתאין משלשוליהו. ולזמנא דיתכשרון עובדין לתתא, זמין קודשא בריך הוא שערא דא לאעברא ליה ולמגלשיה, בגין דלא יצמח וירבה, דכתיב כי ימרט ראשו. אמר רבי יצחק, רב מכל ליואי קרח הוא, דעבדיה קודשא בריך הוא לתתא כגוונא דלעילא, וקרייה קרח, אימתי, בשעתא דגליש בגיניה להאי איש, דכתיב קרח הוא. וכד חמא קרח רישיה בלא שערא, וחמא לאהרן מתקשט בקשוטי מלכין, אתזלזל בעיניה, וקנא לאהרן, אמר ליה קודשא בריך הוא, אנא עבדית לך כגוונא דלעילא, לא בעית לאעלאה בעלאין, חות לתתא והוי בתתאין, דכתיב (במדבר טז לג) וירדו חיים שאולה, מאי איהו שאול, גיהנם, דתמן צווחין חייבין, ולית מאן דמרחמי עלייהו, וזמינין אינון לאחייא ולאעלא, כד יתער קודשא בריך הוא לעמיה, ולאחייא להו, דכתיב (ש"א ב ו) יהו"ה ממית ומחיה מוריד שאול ויעל:

ואם מפאת פניו ימרט ראשו, תאנא, אית פנים ואית פנים, ומאן פנים הללו, אלין אינון דאקרון פנים של זעם, וכל אלין דתליין מאינון פנים, חציפין כלהו תקיפין כלהו, דלא מרחמי, וכד אתעבר שערא מסטרא דאינון פנים, מתעברן כלהו ואתברו. דתניא, כל אינון דתליין משערא דרישא, אינון עלאין על אחרנין, ולא חציפין כוותיהו, וכל אינון דתליין מסטרא דשערא דאינון פנים, כלהו חציפין ותקיפין, ובגין כך אנפוי מתלהטן כאשא, משום ניצוצא דבוצינא דקרדינותא, ובהאי כתיב (איכה ד טז) פני יהו"ה חלקם, (תהלים לד יז) פני יהו"ה בעושי רע. אמר רבי יצחק, מהו נגע לבן אדם, נגע ממש הוא, אי חוורא אתחזי וסומקא לא אתעבר, משמע דכתיב לבן אדם.

אמר רבי יוסי, דחוורא לא אתחזי אלא בסומקא, כגוונא חוורא וסומקא. רבי יצחק אמר, אף על גב דחוורא אתחזי, אי סומקא לא אזיל, נגע הוא, דכתיב (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו, וכד אתחזור כלא, רחמי אשתכחו, ודינין לא אשתכחו, (ס"א דהא אתעקרו). תאני רבי אבא, כתיב נגע הוא, וכתיב נגע היא, חד דכר וחד נוקבא, אלא כד נוקבא אסתאבת בגין חובי תתאי, כתיב היא, וכד דכר לא אתדכי בגין חובי תתאי, כתיב נגע הוא. ואשתמודען מלין אלין לגבי כהנא, דינין דאתו מהאי, ודינין דאתו מהאי. ואשתמודען קרבני דבעיין לקרבא, דכתיב (ויקרא א ג) זכר תמים, וכתיב (שם ה לב) נקבה תמימה יביאנה, דהא אשתמודעאן מלי, מאן אתו דינין, ומאן אינון חובי, דאתאחדן בהאי או בהאי. ועל דא כתיב, (תהלים נא יט) זבחי אלהי"ם רוח נשברה, לאפקא שאר קרבנין דלא כתיב רוח נשברה, דאינון שלמא לעלמא, וחדווה דעלאין ותתאין:

ואם יראנה הכהן, תאנא רבי יוסי, כתיב

זוהר חלק ג דף מט/ב

(שם סה ג) שומע תפלה עדיך וגו', שומע תפלה, דא קודשא בריך הוא. רבי חזקיה אמר, שומע תפלה, שומע תפלות מבעי ליה, מהו שומע תפלה, אלא תפלה דא כנסת ישראל, דאיהי תפלה, דכתיב (שם קט ד) ואני תפלה, (ס"א) (שם סט יד) ואני תפלתי) ודוד בגין כנסת ישראל קאמר לה, ומה דאמר, ואני תפלה כלא חד, ועל דא שומע תפלה, ודא תפלה של יד, דכתיב (שמות יג טז) על ידכה בה"א. עדיך כל בשר יבאו, בשעתא דגופא שריא בצערא במרעין במכתשין, כמה דאת אמר, ובשר כי יהיה בעורו, את הנגע בעור הבשר, הבשר החי, ובגין כך לא כתיב כל רוח יבאו, אלא כל בשר יבאו. מהו עדיך, אלא כמה דאתמר, והובא אל הכהן, דא הוא קודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב, ואם יראנה הכהן. תא חזי, באתר חד אהרן הכהן, ובאתרא אחרא הכהן סתם, ודא קודשא בריך הוא. אמר רבי יצחק, והא כתיב נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן, אי הכי דא קודשא בריך הוא, אמר ליה, אין, בגין דביה תלייא כל דכיותא וכל קדושה. אמר ליה, אי הכי אמאי והובא, והועלה מבעי ליה, אמר ליה, כמה דאת אמר (שמות כז ז) והובא את בדיו בטבעות, דעייל דא בגו דא, אוף הכא והובא, דיכנסון ליה לכהנא לדכאה ליה, (כד אהדר ביה), ויעלון מלה קמיה. אמר רבי יצחק, הכי תנינן, נגע צרעת, נגע הוא דינא תקיפא שריא בעלמא, צרעת סגירו, כמה דאתמר, סגירו דנהורא עלאה, סגירו דטיבו עלאה, דלא נחית לעלמא. כי תהיה באדם, באדם סתם, והובא אל הכהן, דא כהן דלתתא, דהוא אתתקן למפתח ההוא סגירו, ולאדלקא בוציניא, דישתכחו על ידוי ברכאן לעילא ולתתא, ויתעבר ויסתלק ההוא נגע, וישרי נהירו דרחמי על כלא, ובגין כך והובא אל הכהן. אמר רבי אבא, חמינא לאינהו בני עלמא, דלא משגחן, ולא ידעין ביקרא דמאריהון, כתיב בהו בישראל, (ויקרא כ כד) אשר הבדלתי אתכם מן העמים להיות לי, וכתיב (שם ז) והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יהו"ה, אי אינון מתרחקן, אן הוא קדושה דילהון, הא רעותא דילהון אתרחקת מניה. וקרא אכריז ואמר, (תהלים לב ט) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין, במה אתפרשן בני נשא מסוס ופרד, בקדושה דגרמייהו, לאשתכחא שלימין ורשומין מכלא. ועל דא, זווגא דבני נשא הוא בזמנין ידיען, לכוונא רעותא, לאתדבקא ביה בקודשא בריך הוא. והא אתער, בפלגות ליליא קודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן, לאשתעשעא עם צדיקיא, וכנסת ישראל משבחת ליה לקודשא בריך הוא, והוא שעתא דרעותא לאתדבקא בהו, וחברייא דמשתדלי באורייתא, משתתפי בה בכנסת ישראל לשבחא למלכא קדישא, ואתעסקן באורייתא, שאר בני נשא כדין עידן רעותא לאתקדשא בקדושה דקודשא בריך הוא, ולכוונא רעותא לאתדבקא ביה. ואינון חברייא דמשתדלי באורייתא, זווגא דילהון בשעתא דזווגא אחרא אשתכח, והאי משבת לשבת, לכוונא רעותא

לאתדבקה ביה בקודשא בריך הוא ובכנסת ישראל, דהוא עידן רעותא דמתברכן כלא עלאי ותתאי. אי בני נשא אתרחקו מניה, ועבדן כבעירי, אן הוא קדושה דלהון, לאשתכחא קדישין, אן אינון נפשין דמשכן מעילא, ושלמה מלכא צווח ואמר, (משלי יט ב) גם בלא דעת נפש לא טוב, גם בלא דעת, מאן הוא דעת, דא קודשא בריך הוא, נפש לא טוב, דא הוא נפש דאינון משכין בעובדיהו, לא טוב, דהא מסטרא אחרא אתמשכאן עלייהו נפשתיא, דלאו איהו טוב, בגין דלא מכווני לבייהו לקודשא בריך הוא. מאן דאתלהיט ביצר הרע, בלא רעותא וכוונה דלבא לקודשא בריך הוא, מסטרא דיצר הרע אתמשך עליה נפשא, דלאו איהו טוב, הדא הוא דכתיב, גם בלא דעת נפש לא טוב. ואין ברגלים חוטא, מאן דאיהו אין ודחי שעתא בלא רעותא קדישא, חוטא, חוטא ודאי בכלא. ועל דא שריין מכתשין בישין בבני נשא, ואסהידו באנפייהו בחציפותא דילהון, לאחזאה דהא קודשא בריך הוא מאיס בהו, ולא דעתיה בהון, עד דאינון זכאן,

זוהר חלק ג דף נ/א

ומכשראן עובדיהו כמלקדמין, ומתברכן (ס"א ומתדכאן). ועל דא אשתמודען מכתשין לגבי כהנא, אינון דאתיין מסטרא דמסאבא, ואינון דאתיין מסטרא אחרא. כגוונא דא כתיב, כי תבאו אל ארץ כנען וגו', ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם, וכי אגר טב הוא דישתכח באינון דזכאן למיעל בארעא, אלא הא אוקמוה, לאשכחא מטמונין דאטמרן בביתיהו, ולאחנאה לון לישראל. אבל תא חזי, זכאין אינון ישראל דאינון מתדבקן ביה בקודשא בריך הוא, וקודשא בריך הוא רחים להו, דכתיב (מלאכי א ב) אהבתי אתכם אמר יהו"ה, ומגו רחמימותא דיליה אעיל להו לארעא קדישא, לאשראה שכינתיה בינייהו, ולמהוי דיוריה עמהון, וישראל דישתכחון קדישין על כל בני עלמא. תא חזי, כתיב (שמות לה כו) וכל הנשים אשר נשא לבן וגו', בשעתא דהו עבדין עבידתא, הו אמרי דא למקדשא, דא למשכנא, דא לפרוכתא, וכן כל אינון אומנין, בגין דתשרי קדושה על ידיהו, ואתקדש ההוא עבידתא, וכד סליק לאתריה, בקדושה סליק. כגוונא דא, מאן דעביד עבידתא לעבודה זרה או לסטרא אחרא דלא קדישא, כיון דאדכר ליה על ההוא עבידתא, הא רוח מסאבא שריא עלוי, וכד סליק עבידתא, במסאבא סליק. כנעניים פלחי לעבודה זרה אינהו, ומתדבקן כלהו כחזא ברוח מסאבא בעבודה זרה, והו בניין בנין לפרצופייהו (ס"א לטנופייהו) ולגעולליהו לסטר מסאבא לעבודה זרה, וכד שראן למבני, הו אמרי מלה, וכיון דאתדכר בפומייהו, סליק עליה רוח מסאבא, כד אסתליק עבידתא, ברוח מסאבא אסתליק. כיון דעאלו ישראל לארעא, בעא קודשא בריך הוא לדכאה לון, ולקדשא לון ארעא, ולאפנאה אתר לשכינתא, דלא תשרי שכינתא גו מסאבא, ועל דא בההוא נגע צרעת הו סתרין בניינין דאעין ואבנין דאתעבידו במסאבו. תא חזי, אי עובדא דא הוה לאשכחא מטמונין בלחודוי, יהדרון אבנין לבתר כמה דאינון לאתרייהו, ועפרא לאתריה, אבל קרא כתיב, וחלצו את האבנים, וכתיב ועפר אחר יקח, בגין דיתעבר רוחא מסאבא ויתפני, ויתקדש השתא כמלקדמין, וישתכחו ישראל בקדושה, ובדיורא קדישא, למשרי בינייהו שכינתא. ועל דא, מאן דבני בנין, כד שארי למבני, בעי לאדכרא בפומיה דהא לפולחנא דקודשא בריך הוא, הוא בני, בגין דכתיב (ירמיה כב יג) הוי בונה ביתו בלא צדק וגו', וכדין סיעתא דשמיא שארי עלוי, וקודשא בריך הוא זמין עליה קדושתא, וקארי עליה שלום, הדא הוא דכתיב (איוב ה כד) וידעת כי שלום אהלך וגו'. מהו (שם) ופקדת נוך, הא אוקמוה, אבל ופקדת, לאפקדא מלה בפומא, כד איהו בני, וכדין ולא תחטא כתיב, ואי לאו, הא זמין לביתיה סטרא אחרא. כל שכן מאן דבני, ורעותיה בגוונא אחרא, בגין דמייחד ביתא לסטרא אחרא לאסתאבא ביה, הא ודאי שריא ביה רוח מסאבא, ולא נפיק ההוא בר נש מעלמא, עד דאתענש בההוא ביתא, ומאן דדייר ביה יכול לאתזקא, דהא ההוא דירה רוח מסאבא שריא ביה, ואזיק מאן דאשתכח ביה. ואי תימא, במה ידיע, כגון דאתזק בההוא ביתא ההוא דבני ליה, או אנשי ביתיה, או בנוקי דגופא או בנוקי ממונא, הוא ותרין אחרנין אבתריה,

הא ודאי יערוק בר נש לטורא ולא ידור ביה, ידור בטילא דעפרא ולא ידור ביה. ובגין כך, קודשא בריך הוא חס עליהו דישראל, דאינון לא ידעין מלה בכל אינון בתי, והוא אמר, אתון לא ידעין, אנא ידענא, וארשימנא לון בנגע, נגע דייר בביתא, הא נגע אחרא תקיפא דיפיק ליה ויעבר ליה מן עלמא, וכדין ונתן את הבית את אבניו ואת עציו. כיון דאזיל ליה, מאי טעמא ונתן את הבית, אלא בכל זמנא דההוא בניין ליהוי קיים,

זוהר חלק ג דף נ/ב

דיליה הוא, ויכיל לאהדרא. האי בארעא קדישא, כל שכן בארעא אחרא, דזמינא רוח מסאבא יתיר, ויכיל בר נש לאתזקא. אמר רבי אלעזר, וכל שכן דקארי בקלפוי דחברוי אחרנין לאשתכחא תמן, ואפילו טורפי דקספתא לא מעברן לה מההוא ביתא, ובגין כך, האי קרא אכריז ואמר, הוי בונה ביתו בלא צדק, הוי ודאי קאמרי כל יומא בההוא ביתא. רבי יוסי עאל חד יומא בחד ביתא, מטא בספתא (ס"א אטרח בטיפסא) עאל לגו, שמע חד קלא דאמר, אתכנשו עולו, הא חד פלוגתא דילן, סיפתו וננזיק ליה עד לא ינפוק, אמרו לא ניכול, אלא אי דיוריה הכא, נפק רבי יוסי ודחיל, אמר, ודאי מאן דאעבר על מלוי דחברייא אתחייב בנפשיה. אמר ליה רבי חייא, והא גוים ושאר בני נשא דיירי בגווייה ואשתלימו, אמר ליה, אינון מסטרייהו קא אתיין, אבל מאן דדחיל חטאה יכיל לאתזקא, ואפילו אינון אי יעכבו דיוריהון ביה, לא יפקון בשלם. אמר ליה, והא כתיב (איוב כא ט) בתיהם שלום מפחד, אמר ליה, כגון דהוה מאחרא ואתבני מצדק, וקרא הכי הוא, בתיהם שלום מפחד, כשבתיהם שלום מפחד, שבט אלו"ה לא שריא עליהם. ובא אשר לו הבית והגיד וגו', והגיד, ויאמר מבעי ליה, או וידבר, מהו והגיד, אלא בכל אתר מלה דחכמתא הוא, והא אוקמוה, כנגע נראה לי בבית. כנגע, נגע מבעי ליה, נראה לי, יש לי מבעי ליה, דהא כתיב ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם, דיתחזי לכלא, אמאי כנגע נראה לי. אלא בשעתא דהאי עייל, אחרא אתגלייא, ומקטרגא דא בדא, ועל דא נראה לי, ההוא דאתכסי אתגלייא, ודאתגלייא אתכסי, ולבתר מתחזי ליה בדיוקנא דההוא נגע דביתא, ואתכסייא אחרא, ועל דא והגיד לכהן, דמלה דחכמתא היא. וכדין אתי כהנא, וירמון ביתא, וינתצון ליה אבנין ואען וכלא, כיון דאנתצן ואתדכן כלא, מתברכאן, כדין כתיב (דברים ח יב) ובתים טובים תבנה וישבת, אלן אקרון טובים, דהא קדמאי לאו אינון טובים, ולא בכללא דקדושה ודכיו נינהו. אמר רבי יהודה, אי הכי, במאי מוקמינן קרא דכתיב (שם ו יא) ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת, אי רוח מסאבא שריא בגווייהו, היך מלאים כל טוב. אמר רבי אלעזר, מלאים כל טוב, בממונא בכספא ובדהבא ובכלא, כמה דאת אמר, (בראשית מה כ) כי טוב כל ארץ מצרים, ואמר רבי יהודה, והא כל בתי דמצראין מליין חרשין וטעוון הוו, אלא בגין עותרא דארעא אתמר, אוף הכא, בגין עותרא וממונא הוא. תרין עותרין נטלו ישראל, חד כד נפקו מגלותא דמצרים, וחד כד עאלו לארעא. רבי שמעון אמר, כל דא ודאי הוה לאתקדשא ארעא, ולאעברא רוח מסאבא מארעא, ומגו ישראל, וכד ביתא הוה נתיץ, הוה אשתכח בה ממונא למבני ליה, ולמלייא ביתיה, בגין דלא יצטער על ביתא, וישרון בדיורא דקדושה:

ואיש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות וגו', רבי יוסי אמר, כסילתא דמוקפי בבהרת עזה, חיזו תנינא, ובחיזו אתדן באינון גוויין. אמר רבי יצחק, שלש מאה טעמי אית מאן דגריס בבהרת עזה, וכלהו אוליפנא מאבא, בר חיזור (חיור) חד סאיב, סהדא חד, תרין, תרי סהדי ודכי, מכאן ולהלאה, אפילו מאה כתרי, ותרי כמאה, ודא אוליפנא לבתר, דכתיב (דברים יט טו) לא יקום עד אחד באיש וגו', על פי שנים עדים וגו'. רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי שמעון, אמר, כתיב נגע לבן אדם, כדין הוא נגע, דהא חוורא לא קאים בעיניה. פתח רבי שמעון ואמר, כתיב (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים וגו', זכאין אינון ישראל, דקודשא בריך הוא בעי לדכאה

לון בכלא, בגין דלא ישתכחון בדינא קמיה, ומאריהון דדינא לא ישלטון בהון, דהא כלא אזיל בתר זיניה, סומקא לסומקא, וחורא לחורא, ימינא לימינא, ושמאלא לשמאלא. בעשו כתיב (בראשית כה כה) ויצא הראשון אדמוני, ועל דא שריא ביה זיניה,

זוהר חלק ג דף נא/א

ואי תימא, אדמוני כתיב בעשו, וכתיב ביה בדוד (ש"א טז יב) ויביאהו והוא אדמוני, אלא דא מזוהמא דדהבא אתעביד, ודא בזוהרא דדהבא אתדבק, בעשו כתיב ביה אדמוני כלו כאדרת שער, בזוהמא דהתוכא נפק, בדוד כתיב ביה, עם יפה עינים וטוב ראי. תא חזי, מאי טעמא, גוונא חורא אשתמודע, וגוונא סומקא אשתמודע, סומקא בקדמיתא והא אתחזי ביה חורא, הא דכיותא אתיליד ביה ושאר ל'אתדכאה, חורא בקדמיתא ואתחזי ביה סומקא, הא שארי לאסתאבא, וכתיב וטמאו הכהן, דהא אתיליד ביה סומקא לאסתאבא. וכהנא הוה ידע בכל אינון גוונין, ולזמנין דאתחזי ביה גוונא דכיותא, ויסגר ליה למחמי אי אתיליד ביה גוונא אחרא, ואי לא, מדכי ליה, דהא הוא דכתיב, וטהרו הכהן:

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי בארחא, אמר רבי יהודה, כתיב (מ"ב ה כז) וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך לעולם וגו', אי הוא חטא בנוי אמאי ילקון, אמר ליה, אלישע יתיר משאר נביאי חמא, חמא דלא נפיק מגחזי ברא דמעליא, ועל דא לייט לכלהו. ולא עוד, אלא אמר ליה, אנא פלחנא בשמושא עלאה לגבי אליהו, וזכינא בתרין חולקין, דהא פלחנא ליה בקשוט, ואנת רשע פגימת לי, אומית לשקרא וחמידת, הא עברת על אורייתא כלא, ומאן דאעבר על דא מית הוא לעלמא דאתי, אבל בגין דפלחת לי, שמושא דילך לא להוי למגנא, תהוי מיתה דילך בעלמא דין, ובעלמא דאתי לא, ובגין כך וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך:

(גוונא דחורא אשתמודע וגוונא דסומקא אשתמודע), אמר רבי יוסי, בגד הצמר או הפשתים אמאי, אמר רבי יצחק, בכלא שריא ובכלא שלטא, ואית כגוונא דא, דכתיב (משלי לא יג) דרשה צמר ופשתים, ובגיני כך שולטניה דההוא נגע דנפיק מאתר עלאה דא, שלטא בכלא, בתרי גווני בצמר ובפשתים, ובגין כך זאת תורת נגע הצרעת בגד הצמר או הפשתים. רבי יצחק הוה אזיל לקטפורה דאבוי, חמא חד בר נש דסאטי, בקוטרא דמטולא אכתפוי, אמר ליה שורטא דקישטא בכתפך אמאי, לא אמר ליה מידי, אזל אבתריה, חמא דעייל במערתא חדא, עאל אבתריה, חמא קטורה דתננא דהוה סליק מתחות ארעא, ועאל ההוא בר נש בנוקבא חד, ואתכסיא מניה, דחיל רבי יצחק, ונפק לפום מערתא. עד דהוה יתיב, אעברו רבי יהודה ורבי חזקיה, חמא לון וקריב גביהון, סח לון עובדא, אמר רבי יהודה, בריך רחמנא דשזבך, האי מערתא דסגיר דסרוניא היא, וכל יתבי ההיא קרתא חרשין אינון, ואתיין למדברא לחוייא אוכמין, דאינון בני עשר שנין או יתיר, למעבד חרשין, ולא מנטרא מנייהו, ואתעבידו סגירין, וכל זייני חרשין דלהון בהאי מערתא אינון. אזלו, עד דהוו אזלי, אערעו בחד בר נש דהוה אתי, ובריה דהוה מרע קטיר על חמרא, אמרו ליה מאן את, אמר להו יודאי, ודא הוא ברי דאיהו קטיר על חמרא, אמרו ליה אמאי הוא קטיר, אמר לון דיורי הוא בחד כפר דאיהו מבני רומאי, והאי ברי הוה אוליף אורייתא בכל יומא, והוה אהדר לביתא ולעי לון לאינון מלין, ותלת שנין הוה דיורי בההוא ביתא, ולא חמינא מידי, והשתא יומא חד עאל ברי לביתא לאהדרא מלין, אעבר חד רוחא קמיה ונויק ליה, אעקם פומיה ועינוי, וידוי אתעקמו, ולא יכיל למללא, ואתינא לגבי מערתא דסגירו דסרוניא, דילמא ילפון לי מלה דאסוותא. אמר ליה רבי יהודה, ובההוא

זוהר חלק ג דף נא/ב

ביתא ידעת מן קדמת דנא דאתנזק ביה בר נש אחרא, אמר ליה, ידענא דהא מכמה יומין אתנזק ביה חד בר נש, והווי אמרי דמרעא הוה, ומנייהו אמרי דרוחא דביתא, ולבתר עאלו ביה כמה בני נשא ולא אתנזיקו, אמרו, היינו דאמרי חברייא, ווי לאינון דעברין על מלייהו. פתח רבי יהודה ואמר, (ירמיה כב יג) הוי בונה ביתו בלא צדק, דהא בכל אתר דאשתכח ביה צדק, כל רוחין וכל מזיקי עלמא ערקין מניה, ולא משתכחי קמיה, ועם כל דא מאן דאקדים ונטיל אתר, אחיד ביה. אמר ליה רבי חזקיה, אי הכי שקיל שמא קדישא כרוח מסאבא, אמר ליה, לאו הכי, אלא שמא קדישא לא שריא באתר מסאבא, ובגין כך, אי שמא קדישא נטיל אתר מקדמת דנא, כל רוחין וכל מזיקין דעלמא לא יכלין לאתחזאה ביה, כל שכן לקרבא בהדיה, אי רוח מסאבא קדים נטיל אתר, שמא קדישא לא שריא ביה, דהא לאו אתריה. וכד הוה נחית נגע צרעת, הוה מדכי אתרא, ואפיק לרוח מסאבא מאתריה, ולבתר מנתצי ביתא, אבנין ואעין וכלא, ובני לה כמלקדמין בסטר קדישא בצדק, דדכיר ליה לשמא קדישא, ולשרי עליה קדושה, ועם כל דא בעפרא אחרא, וירחיק ביתא מאתריה מיסודא קדמאה תרי טפחים. השתא דלא אתחזי ולא נחית מאן דמקטרג ביה בההוא רוח מסאבא לאפקא ליה מאתריה, מאי תקנתיה, אי יכיל לנפקא מהאי ביתא שפיר, ואי לאו, יבנה ליה כמלקדמין, באבנין אחרנין ואעין וכלא, ויפיק וירחיק ליה מאתר קדמאה, ויבני ליה על שמא קדישא, ועם כל דא, לא נפיק ההוא רוחא מן אתר קדמאה, בגין דקדושה לא שריא על אתר מסאבא. אמר רבי יצחק, למה ליה לאטרחא כולי האי, בזמנא דא כתיב (קהלת א טו) מעוות לא יוכל לתקון וגו', מיומא דאתחרב בי מקדשא, לא אשתכח אסוותא בעלמא, בגיני כך בעי בר נש לאזהרא, כי היכי דלהוי נטיר. אמרי, נזיל בהדי האי בר נש ונחמי, אמר רבי יצחק אסיר לן, אי הוה אזיל לגבי גברא רבא דחיל חטאה, כגון נעמן לגבי אלישע, נזיל אבתריה, השתא דאיהו אזיל לגבי רחיקי עלמא, רחיקי אורייתא, געלי מכלא, אסיר לן לאתחזאה קמיהו, בריך רחמנא די שזיב לן מנייהו, והאי בר נש אסיר ליה. אמר רבי יהודה, והא תנינן בכל מתרפאין, חוץ מעצי אשרה וכו', אמר ליה, ודא עבודה זרה איהו, ולא עוד, אלא דהא כתיב (דברים יח י) לא ימצא בכ מעביר בנו ובתו באש וגו'. אזלו לאורחיהו, אזל ההוא בר נש לההיא מערתא, הוא ובריה, שרי ליה במערתא, עד דנפק לקטרא לחמריה, נפק קיטורא דאשא, ומחא ליה ברישא וקטליה, אדהכי עאל אבוי ואשכחיה מית, נטל ליה ולחמריה ואזל ליה, ואשכח להו לבתר יומא חד, לרבי יצחק ולרבי יהודה ורבי חזקיה דהוו אזלי, בכה קמיהו וסח לון עובדא, אמר רבי יצחק, ולא זמנין סגיאין אמינא לך דאסיר למיהך תמן, בריך רחמנא (דניאל ד לד) די כל מעבדוהי קשוט וארחתיה דין. זכאין אינון צדיקייא דאזלין בארח קשוט, בעלמא דין ובעלמא דאתי, ועלייהו כתיב (משלי ד יח) וארח צדיקים כאור נגה וגו'. אמר רבי אלעזר, בכל עובדוי דבר נש, ליבעי ליה דליהוון כלהו לשמא קדישא, מאי לשמא קדישא, לאדכרא בפומיה שמא קדישא על כל מה דאיהו עביד, דכלא הוא לפולחניה, ולא ישרי עלוי סטרא אחרא, בגין דאיהו זמין תדירא לגבי בני נשא, ויכיל לאשראה על ההוא עבידתא. ועל דא, השתי או הערב הוה אסתאב, ושרייא

זוהר חלק ג דף נב/א

עליה רוח מסאבא, ומה בהאי כך, מאן דפקיד מלוי לסטרא אחרא, דלא אצטריך, על אחת כמה וכמה, ובגין כך כתיב, (דברים כג י) ונשמרת מכל דבר רע. רבי אלעזר הוה אזיל למחמי לאבוי (ס"א לחמוי), והוה עמיה רבי אבא, אמר רבי אבא, נימא מלין דאורייתא ונזיל. פתח רבי אלעזר ואמר, (בראשית יב יג) אמרי נא אחותי את, האי קרא קשיא, וכי אברהם דאיהו דחיל חטאה, רחמו דקודשא בריך הוא, הוה אמר הכי על אתתיה, בגין דיוטבין ליה. אלא אברהם אף על גב

דהוה דחיל חטאה, לא סמיך על זכותא דיליה, ולא בעא מן קודשא בריך הוא לאפקא זכותיה, אלא על זכותא דאתתיה, דירווח בגינה ממונא דשאר עמין, דהא ממונא באתתיה זכי ליה בר נש, הדא הוא דכתיב, (משלי יט יד) בית והון נחלת אבות, ומיהו"ה אשה משכלת, מאן דזכי באשה משכלת, זוכה בכלא, וכתיב (שם לא יא) בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר. ואברהם הוה אזיל בגינה למיכל שללא משאר עמין, וסמיך על זכותא דילה דלא יכלון לאענשא ליה, ולחייכא בה, ובגיני כך לא יהיב מידי למימר אחותי היא. ולא עוד, אלא דחמא חד מלאכא אזיל קמה, ואמר ליה לאברהם, לא תדחל מנה, קודשא בריך הוא שדר לי לאפקא לך ממונא דשאר עמין, ולנטרא לה מכלא. וכדין לא דחיל אברהם מאתתיה, אלא מניה, דלא חמא עמיה מלאכא אלא עמה, אמר, הא היא מתנטרא, ואנא לא נטירנא, ובגיני כך אמר אמרי נא אחותי את וגו'. ייטב לי, ייטיבו לי מבעי ליה, דכתיב והיה כי יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת, ועל דא ייטיבו לי מבעי ליה, אלא ייטב לי, דא דאזיל קמך, ייטב לי בהאי עלמא קודשא בריך הוא בממונא, וחיתה נפשי בההוא עלמא, בגללך, דלא תסטי מן אורחא דקשוט, דאי אזכי בגינך בממונא בהאי עלמא, ותסטי אנת מאורחא, הא מיתא זמינא בההוא עלמא, אלא תסתמר דתחי נפשי בההוא עלמא בגללך. ובגין דההוא מלאכא אזיל קמה לנטרא לה, מה כתיב וינגע יהו"ה את פרעה וגו', על דבר שרי ודאי, דהות אמרת למלאכא מחי, והוא מחי, ועל דא לא דחיל אברהם מנה כלום, דהא היא מתנטרא, ומה דחיל, מגרמיה דחיל, דלא חמא עמיה נטורא הכי. תא חזי, עשר זמנין פקידת שרה למלאכא למחאה לפרעה, ובעשר מכתשין אלקי, סימנא עבדת שרה לבנהא בתרהא דמצרים. רבי אבא פתח, (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, זמין קודשא בריך הוא לאחזאה פורקנא לבנוי, כאינון יומין דשלח קודשא בריך הוא לאפקא לישראל, ואחזי אינון מכתשין במצראי, ואלקי לון בגיניהון דישראל. תא חזי, מה בין פורקנא דא, לפורקנא דמצרים, פורקנא דמצרים הוה בחד מלכא ובמלכו חדא, הכא בכל מלכין דעלמא, וכדין יתייקר קודשא בריך הוא בכל עלמא, וינדעון כלא שלטנו דקודשא בריך הוא, וכלהו ילקון במכתשין עלאין על חז תרין, בגין דיסרבון כלהו בישראל. וכדין יתגלי שולטניה דקודשא בריך הוא, דכתיב (זכריה יד ט) והיה יהו"ה למלך על כל הארץ, וכדין כלהו יתנדבון בהו בישראל לקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב (ישעיה סו כ) והביאו את כל אחיכם וגו'. כדין קיימין אבהן בחדוה, למחמי פורקנא דבנייהו כמלקדמין, הדא הוא דכתיב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, אמן כן יהי רצון:

ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן:

זוהר חלק ג דף נב/ב

פרשת מצורע:

וידבר יהו"ה אל משה לאמר, זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו וגו', רבי אבא פתח, (איוב יט כט) גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב, למען תדעון שדון. שדון, שדין כתיב. כמה אית לון לבני נשא לאסתמרא ארחייהו, ולדחלא מקמי קודשא בריך הוא, דלא יסטי מארחא דכשרא, ולא יעבור על פתגמי אורייתא, ולא יתנשי מנה. דכל מאן דלא לעי באורייתא, ולא ישתדל בה, נזיפא הוא מקודשא בריך הוא, רחיקא הוא מניה, לא שרייא שכינתא עמיה, ואינון נטורין דאזלין עמיה אסתלקו מניה, ולא עוד אלא דמכרזי קמיה ואמרי, אסתלקו סוחרניה דפלניא, דלא חש על יקרא דמאריה, ווי ליה דהא שבקוהו עלאין ותתאין, לית ליה חולקא בארחא דחיי. וכד איהו אשתדל בפולחנא דמאריה, ולעי באורייתא, כמה נטורין זמינין לקבליה לנטרא ליה, ושכינתא שריא עליה, וכלא מכרזי קמיה ואמרי, הבו יקרא לדיוקנא דמלכא, הבו יקרא לבריה דמלכא,

אתנטיר הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי, זכאה חולקיה. תא חזי, בלישנא בישא דאמר נחש לאתתא, גרים לאתתא ולאדם מגזר עליהו מיתה, ועל כל עלמא, בלישנא בישא כתיב, (תהלים נז ה) ולשונם חרב חדה, בגין כך גורו לכם מפני חרב, מפני לישנא בישא. כי חמה עונות חרב, מאי כי חמה עונות חרב, דא חרב ליהו"ה, דתנן, חרב אית ליה לקודשא בריך הוא, דביה דאין לחייביא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה לד ו) חרב ליהו"ה מלאה דם, (דברים לב מב) וחרבי תאכל בשר, ובגין כך גורו לכם מפני חרב, כי חמה עונות חרב, למען תדעון שדון, שדין כתיב, בגין תדעון דהכי אתדן מאן דאית ליה חרב בלישניה, אזדמן ליה חרב (ס"א אתדן בההוא חרב) דשצי כלא, הדא הוא דכתיב, זאת תהיה תורת המצורע. רבי אלעזר פתח, (קהלת ט יב) וכצפרים האחוזות בפח כהם יוקשים בני אדם, האי קרא הא אתמר, אבל תא חזי, בני נשא לא ידעין, ולא שמעין, ולא מסתכלי ברעותא דמאריהון, וכרוזא כל יומא קארי קמיהו, ולית מאן דציית ליה, ולית מאן דיתער רוחיה לפולחנא דמאריה. בשעתא דרמש ליליא, ותרעין סתימין, אתער נוקבא דתהומא רבא, וכמה חבילי טריקין משתכחי בעלמא, כדין אפיל קודשא בריך הוא שינתא על כל בני עלמא, ואפילו על כל די בהון אתערותא דחיי, ואינון שאטן בעלמא, ומודיעין להו לבני נשא מלין, מנהון כדיבין ומנהון קשוט, ובני נשא אתקטרו בשינתא. כד אתער רוחא דצפון ואתפליג ליליא, שלהובא נפקא ובטש תחות גדפוי דתרנגולא, וקרי, וקודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא, וכדין כרוזא נפיק וקרי, וכל בני עלמא מתערי בערסייהו, אינון די בהון אתערותא דחיי, קיימין לפולחנא דמאריהון ועסקי באורייתא ובשבחא דקודשא בריך הוא, עד דאתי צפרא. כד אתי צפרא, (ס"א כרוזא קרי וכל) כל חיילין ומשריין דלעילא משבחן ליה לקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב (איוב לח ז) ברן יחד ככבי בקר וגו', כדין כמה תרעין אתפתחו לכל סטרין, ותרעא דאברהם אתפתח בה בכנסת ישראל, לזמנא לכל בני עלמא, הדא הוא דכתיב (בראשית כא לג) ויטע אשל בבאר שבע. ומאן דלא יתער רוחיה בפולחנא דמאריה, בהיך

זוהר חלק ג דף נג/א

אנפין יקום קמי מלכא, כד יתערון עליה בדינא, ויתפסון ליה בקולרא, ולא ישתכח עליה זכותא לאשתזבא, כדין כתיב (קהלת ט יב) וכצפרים האחוזות בפח כהם יוקשים בני אדם. ועד לא ינפוק בר נש מהאי עלמא, בכמה דינין אתדן נפשא עם גופא, עד לא יתפרשון דא מן דא, ולית מאן דישגח. (אפילו) בההוא זמנא דמטא שעתא לאתפרשא, לא נפקא נפשא מן גופא, עד דאתגלי עליה שכינתא, ונפשא מגו חדותא וחביבותא דשכינתא נפקא מגופא לקבלהא, אי זכאה הוא מתקשר בה ואתדבק בה, ואי לאו, שכינתא אזלא, והיא אשתארת ואזלת ומתאבלת על פרישותא דגופא, מתלא אמרי, שונרא מאשא לא מתפרשא, חדדי לסכינא אזלא אבתריה. לבתר אתדנו תרווייהו על ידוי דדומה, גופא אתדן בקברא עד דתב לעפרא, ונפשא באשא דגיהנם בכמה דינין, עד ההוא זמנא דאתגזר עלה לקבלא עונשא. בתר דקבילת עונשא, ומטי זמנא לאתדכאה, כדין אסתלקא מגיהנם, ואתלבנת מחובהא, כפרזלא דאתלבן בנורא, וסלקין עמה עד דעאלת לגנתא דעדן דלתתא, ואסתחייא תמן באינון מיא, ואסתחייא בבוסמין דתמן, כמה דאת אמר (שיר ג ו) מקטרת מר ולבונה, וקיימא תמן, עד זמנא דאתגזר עליה לאתרחקא מאתר דיתבין ביה צדיקיא. וכד מטא זמנא לסלקא, כדין סלקין עמה דרגא בתר דרגא, עד דאתקריבת כקורבנא על מדבחא, הדא הוא דכתיב, זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן, כהנא עלאה דלעילא. האי נפשא דלא אסתאב כל כך בהאי עלמא, האי אית ליה תקנתא כגוונא דא, ואי לאו (קהלת א טו) מעוות לא יוכל לתקון וגו':

זאת תהיה תורת המצורע, רבי יצחק פתח (שם ה) וזרח השמש ובא השמש וגו', האי קרא אתמר, ואוקימנא ליה בנשמתא דבר נש, בשעתא דהיא קיימא עמיה דבר נש בהאי עלמא, כדין וזרח השמש. ובא השמש, בזמנא דנפיק בר נש מהאי עלמא, ואשתכח בתשובה, כדין אל מקומו שואף זורח הוא שם, אי זכאה איהו, כמה דאת אמר (ויקרא כב ז) ובא השמש וטהר, ואחר יאכל מן הקדשים. תא חזי, כל חובי עלמא קודשא בריך הוא מכפר עלייהו בתשובה, בר מההוא לישנא בישא, דאפיק שום ביש על חבריה, והא אוקמוה, דכתיב זאת תהיה תורת המצורע, זאת היא תורתו של מוציא שם רע. רבי חייא אמר, כל מאן דאפיק לישנא בישא, אסתאבן ליה כל שייפוי, ויתחזי לסגרא, בגין דההיא מלה בישא סלקא, ואתער רוחא מסאבא עלוי, ואסתאבא, אתי לאסתאבא מסאבין ליה, במלה דלתתא אתער מלה אחרא. פתח ואמר, (ישעיה א כא) איכה היתה לזונה קריה נאמנה וגו', מאן דהות מהימנא לבעלה, אהדרת לזונה, מלאתי משפט, משפט ודאי דא קודשא בריך הוא, צדק דא כנסת ישראל, ובגין דאתערת מלה אחרא, אסתלק מנה קודשא בריך הוא, ושריא בה רוחא דקטולי, הדא הוא דכתיב ועתה מרצחים. ומה ירושלם קרתא קדישא כך, שאר בני נשא על אחת כמה וכמה, הדא הוא דכתיב, זאת תהיה תורת המצורע. רבי יהודה אמר, זאת תהיה ודאי לקבליה, לאתפרעא מניה דההוא מוציא שם רע. ביום טהרתו והובא אל הכהן, מאי קא משמע לן, משמע מאן דאית ליה לישנא בישא צלותיה לא עאלת קמי קודשא בריך הוא, דהא אתער עליה רוחא מסאבא, כיון דאהדר בתשובה וקביל עליה תשובה, מה כתיב, ביום טהרתו והובא אל הכהן וגו', וראה הכהן וגו'.

וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות, רבי יצחק ורבי יוסי הוו שכיחי קמיה דרבי שמעון, יומא חד אמרו ליה, עץ ארז הא ידיע, כמה דאת אמר (מ"א ה יג) מן הארז אשר בלבנון, דהא ההוא עץ ארז לא אשתרשן נטיעוי אלא בלבנון, והא אתמר, אזוב למה, ומאי הוא. פתח ואמר, ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת

זוהר חלק ג דף נג/ב

ואזוב, תא חזי, בר נש דמשתדל בפולחנא דמאריה, ואשתדל באורייתא, קודשא בריך הוא שארי עלוי, ושכינתא אשתתפא בהדיה. כיון דבר נש אתי לאסתאבא, שכינתא אסתלקת מניה, קודשא בריך הוא אתרחיק מניה, וכל סטרא דקדושה דמאריה מתרחקין מניה, ושארי עליה רוח מסאבא, וכל סטרא דמסאבא. אתי לאתדכאה, מסייעין ליה, בתר דאתדכי ואהדר בתשובה, ההוא דאסתלק מניה, אהדר ושארי עלוי. תא חזי, כתיב ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות, כיון דאמר שתי צפרים, לא ידענא דאינון חיות, אלא הא אוקמוה, אבל חיות, חיות ממש, כמה דאת אמר (יחזקאל א טו) וארא החיות, לקבל אתר דינקי מנייהו נביאי מהימני. ועץ ארז הא אתמר, ושני תולעת, סטר סומקא דגבורה, דאשתתף בהדיה בקדמיתא. ואזוב דא ו' זעירא, דיניק לה לכנסת ישראל, ובגין כך עץ ארז ואזוב אזלן כחדא, ועל דא ו' כחדא אשתכחו, חד עלאה וחד זעירא, וקריין לון ו' עלאה ו' תתאה, וכלהו אהדרו לשרייתא עלוי בגין דהא אתדכי. לקבל אלין לתתא (מנייהו), עץ ארז ואזוב ושני תולעת אשתכחו, (בשמא) ברביותא דא, ותליין מאלין עלאין. רבי יהודה ורבי יצחק הוו אזלי בארחא, יתבו בההוא בי חקלא וצלו, בתר דסיימו צלותא קמו ואזלו, פתח רבי יהודה במלי דאורייתא, ואמר, (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר, עץ חיים, דא אורייתא, דאיהי אילנא עלאה רבא ותקיף, תורה, אמאי אקרי תורה, בגין דאורי וגלי במאי דהוה סתים דלא אתידע. חיים, דכל חיים דלעילא בה אתכלילו ומנה נפקין. למחזיקים בה, לאינון דאחדין בה, דמאן דאחיד באורייתא אחיד בכלא, אחיד לעילא ותתא. ותומכיה מאושר, מאן תומכיה, אלין אינון דמטילין מלאי לכיסן של תלמידי חכמים כמה דאוקמוה, ותומכיה, זכי לנביאי מהימני דיפקון מניה. מאושר, אל תקרי מאושר אלא מראשו,

אינון תמכין לאורייתא מראשו ועד סופו, מראשו, דא רישא דכלא, דאקרי ראש, דכתיב (שם ח כב) מעולם נסכתי מראש, וראש דא חכמה, דאיהי רישא לכל גופא, וגופא אתפשט ביה עד סיומא דשית סטרין. ותומכיה, כמה דאת אמר (שיר ה טו) שוקיו עמודי שש, דאינון דמטילין מלאי לכיסן של תלמידי חכמים, אינון תמכין לאורייתא מרישא עד סיומא דגופא, וכל מהימנותא ביה תלייא ואתמך, וזכי לבנין דיתחזון לנביאי מהימני:

רבי יצחק פתח, (ויקרא א א) ויקרא אל משה וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר, ויקרא אלף זעירא, אמאי, אלא בגין לאחזאה, מאן ההוא דקרא, ההוא דשרי במקדשא, וכדין זמין למשה כמאן דזמין אושפיזא. הכא א' זעירא, התם א' רבתא, (דהי"א א א) אדם שת אנוש, (ס"א אדם) דא שלימו דכלא. תא חזי, מה בין משה לאהרן, הי מנייהו עלאה, אלא משה עלאה, משה שושבינא דמלכא, אהרן שושבינא דמטרוניתא. מתל למלכא, דהוה ליה מטרוניתא עלאה, מה עבד, יהב לה שושבינא לתקנא לה, ולאסתכלא במלי דביתא, ועל דא כד עייל שושבינא למלכא, לא עייל אלא עם מטרוניתא, הדא הוא דכתיב (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן וגו'. משה שושבינא למלכא, בגין כך אזדמן כאושפיזא, ולבתר וידבר יהו"ה אליו, אהרן הוא שושבינא למטרוניתא, וכל מלוי הוו לפייסא למלכא במטרוניתא, ויתפייס מלכא בהדה, ועל דא, בגין דאיהו שושבינא לה, שוי מדוריה בהדה, לתקנא ביתא, ולעינא תדיר במלי דביתא, ועל דא אתתקן כגוונא דלעילא, ואקרי כהן גדול, מנא לן, דכתיב (תהלים קי ד) אתה כהן לעולם, על דברתי מלכי צדק. ובגין כך, כל מה דאצטריך מבי מלכא נטיל, ולית מאן דימחי בידיה, ועל דא הוא קאים לדכאה לכל אינון דעאלין לבי מטרוניתא בגין דלא

זוהר חלק ג דף נד/א

ישתכח מסאבא באינון בני היכלא, ובגין כך כתיב ולקח למטהר שתי צפרים וגו':

רבי יהודה פתח ואמר, (שם ב ד) יושב בשמים ישחק יהו"ה ילעג למו, יושב בשמים ישחק, דא יצחק, דאתי מסטרא דחמרא, נהיר בקדמיתא וחיך, ולבתר זעים ותריך, הדא הוא דכתיב יושב בשמים, ולא כתיב יושב שמים, ישחק, נהיר וחיך, ועל דא דינא נהיר וחיך להו לרשיעייא, ולבתר מה כתיב, אז ידבר אלימו באפו ובחרונו יבהלמו, וכך ארחי דחייביא, קודשא בריך הוא נהיר להו בהאי עלמא, ונהיר לון אנפין, כחמרא דנהיר בקדמיתא, ולבתר זעים וקטיל. וקודשא בריך הוא משיך לון לחייביא, אי יהדרון לקבליה יאות, ואי לא שצי לון מההוא עלמא דאתי, ולית לון ביה חולקא, וישתצון מכלא. אתון לאתדכאה, מסייעין לון, וקודשא בריך הוא מדכי לון, וקריב לון לגביה, וקארי עלייהו שלום, הדא הוא דכתיב (ישעיה נז יט) שלום שלום לרחוק ולקרוב וגו':

ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדתה וגו', רבי חייא פתח ואמר, (זכריה יד א) הנה יום בא ליהו"ה וחלק שללך בקרבך, האי קרא הכי מבעי ליה, הנה יום יבא, מאי הנה יום בא. אלא שכבר בא עד לא אברי עלמא, והוא יום דביה יעביד דינא לחייביא, והוא יום דביה יתפרע קודשא בריך הוא מאינון דעקון לון לישראל, האי יום בא וקאים קמי קודשא בריך הוא, ותבע מניה למעבד דינא ולשיצאה עמין, ואתייהב ליה רשו, כמה דאת אמר (שם ב) ואספתי את כל הגוים אל ירושלם למלחמה וגו'. רבי יצחק אמר, תרין יומין אינון לקודשא בריך הוא, חד שארי עמיה, וחד אתי לקמיה, ובאלין עביד קודשא בריך הוא קרבינ בכלא, וכד האי יומא אתי לאגחא קרבא, אזדווג בההוא יומא אחרא, ונטיל זיינין על זייניה, ואגח קרבא בכלא, באינון ראמין ונמוכין, הדא הוא דכתיב (ישעיה ב יב) כי יום ליהו"ה צבאות על כל גאה ורם, ועל כל נשא

ושפל. רבי שמעון אמר, ואשה כי יזוב זוב דמה וגו', היינו דכתיב (שם לד ו) חרב ליהו"ה מלאה דם, מלאה דם ודאי, דכתיב כי יזוב זוב דמה ימים רבים. בלא עת נדתה, היינו דכתיב (דניאל ט יד) וישקוד יהו"ה על הרעה ויביאה עלינו, דתנינן, קודשא בריך הוא אקדים פורענותא לעלמא, חייביא מקדמין פורענותא בחוביהון למיתי לעלמא. או כי תזוב על נדתה, היינו (ויקרא כו יח) ויספתי ליסרה אתכם, מהו ויספתי ליסרה, אוסיף דינא על דינא, ואתן דמא על דמא, יתיר על מה דאית בההוא חרב ליהו"ה מלאה דם. כתיב (בראשית ח כא) לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם, מהו לא אוסיף, אלא לא אתן עוד תוספת לההוא חרב, אלא כגוונא דיכיל עלמא למסבל, והא כתיב ויספתי, אלא ליסרה כתיב, ולא לשיצאה, הדא הוא דכתיב, או כי תזוב על נדתה. כל ימי זוב טומאתה, מהו כל ימי זוב טומאתה, אלא חייביא מסאבין בחוביהון לגרמיהון, ומסאבין לאתר אחרא, כמה דאת אמר (בדמבר יט כ) כי את מקדש יהו"ה טמא, ואתער רוח מסאבא עליהו. ולזמנא דאתי זמין קודשא בריך הוא לדכאה להו לישראל, ולאעברא לההוא רוחא מסאבא מעלמא, דכתיב (ישעיה נב א) לא יוסיף יבא בך עוד ערל וטמא, וכתיב (זכריה יג ב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, מן הארץ ודאי, (מאן דאתי לאסתאבא מסאבין ליה ודאי). רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי אלעזר ליליא חז, קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא, פתח רבי אלעזר ואמר, (קהלת ז יד) ביום טובה היה בטוב וגו' גם את זה לעומת זה עשה האלהים וגו', ביום טובה היה בטוב, בזמנא דאסגי קודשא בריך הוא חסד בעלמא, בעי בר נש למיהך בשוקי, ולאחזאה קמי כלא, דהא כד שארי טיבותא דקודשא בריך הוא בעלמא, בכלא שארי, ובכלא עביד טיבו, ואסגי ליה בעלמא, ובגין כך יתחזי בר נש באתגלייא בשוקי, ויעביד טיבו, דלשרי עליה טיבו אחרא, הדא הוא דכתיב, ביום טובה היה בטוב, היה בטוב ודאי. וביום רעה ראה, לא כתיב וביום רעה היה ברע, אלא ביום רעה ראה, דהא בשעתא דדינא תלייא בעלמא, לא לבעי ליה לאיניש לאתחזאה בשוקא,

זוהר חלק ג דף נד/ב

ולמיהך יחידאה בעלמא, דהא כד דינא שריא בעלמא על כלא שארי, ומאן דפגע ביה ואערע קמיה, יתדן בההוא דינא, וכדין כתיב (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט, דהא משפט אסתלק מצדק, ולא שריין דא בדא על עלמא, ועל דא ראה, ראה והוי נטיר, אשגח ועיין לכל סטר, והוי ידע דבכלהו שריא דינא, ולא תפוק לבר, ולא תתחזי בשוקא, בגין דלא ישרי עלך, מאי טעמא, בגין דגם את זה לעומת זה עשה האלהים, כמה דכד שארי טיבו בעלמא, שרי על כלא, כך כד שריא דינא בעלמא, שרי על כלא, ומאן דאערע ביה אתפס. תא חזי, כד דינא שריא בעלמא, כמה סייפין תליין, דנפקי מההוא חרב עלאה, וזקפין רישא, וחמאן דהא ההוא חרב עלאה סומקא, מלייא דמא בכל סטריין, כדין גזרין נימוסין, וכמה סייפא אתערו, (ס"א כדין פסירן סייפין, וכמה נימוסין אתערו), כמה דאת אמר, (שיר ג ח) איש חרבו על ירכו, וכתיב (יהושע ה יג) וחרבו שלופה בידו, וכלהו משתכחי למעבד דינא, ומאן דיערע בהו אתזק. כתיב (בראשית יט ט) הנה נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך וגו', מאי טעמא, בגין דבכל אתר דדינא שריא, בכלא שריא, בין במתא בין במדברא, ובסחרנא דמתא. תו פתח ואמר, (שיר ח ו) שימני כחותם על לבך וגו', שימני כחותם, כנסת ישראל אמרה דא לקודשא בריך הוא, שימני כחותם, מאן הוא חותם, דא חותם דגושפנקא דקשוט, כחותם על לבך, דא חותם של תפילין דאנח בר נש על לביה, כחותם על זרועך, דא יד כהה דמנח בההוא זרוע, ומנו יצחק, וכנסת ישראל קאמר, שימני כחותם, חותם מבעי ליה, מאי כחותם, כאינון תפילין דרישא, דאתי שבחא לכל גופא, ועל דא תפילין בזרוע על הלב, ובדא אשתכח בר נש שלים, כגוונא דלעילא. כי עזה כמות אהבה, מאי כי עזה כמות, אלא לא אשתכח קשיותא בעלמא, כמה דפרישו דנפשא מגופא כד בעיין לאתפרשא, (ועל דא) כך אהבת כנסת ישראל לקודשא בריך הוא, דלא אתפרשן לעלמין, ובגין כך תפלה של יד

אתקשרא בזרוע, לקיימא דכתיב (שם ב ו) שמאלו תחת לראשי. קשה כשאול קנאה, בכל דרגין דגיהנם לא אית קשיא כשאול, דנחית לתתא מנייהו, בר ההוא דרגא דאקרי אבדון, ודא ודא אשתתפו כחדא, ודא קשיא להו לחייביא מכלא, כך קשה כשאול קנאה, דלית קנאה אלא ברחימותא, ומגו רחימותא אתי קנאה, ומאן דקני לההוא דרחים, יתיר קשיא ליה לאתפרשא מניה, מההוא דרגא דאקרי שאול, דאיהו קשיא מכל דרגין דגיהנם. רשפיה רשפי אש שלהבת יה, ומאן איהו שלהבת יה, דא אשא דנפיק מגו שופר, כליל מרוחא ומיא, ומגו ההוא שלהובא כד מתלהטא בכנסת ישראל, אוקיד עלמא בשלהובתא, בקנאה דקודשא בריך הוא, ובשעתא דהיא מקנאה ליה, ווי דאערע בשלהוביתא, דאיהו יתוקד בהו. תו פתח ואמר, (שם ח ז) מים רבים לא יוכלו לכבות וגו', מים רבים דא דרועא ימינא, דבעי לקשרא ביה קשרא דתפלה על דרועא שמאלא, לקיימא וימינו תחבקני. דבר אחר, מים רבים, דא הוא נהר עלאה, דמניה נפקין נהרין לכל עבר, וכלהו נגדין ואתמשכן מניה, כמה דאת אמר, (תהלים צג ד) מקולות מים רבים, מאינן קולות דמים רבים, דנפקן ואתמשכן מניה, ונהרות, כמה דאת אמר, נשאו נהרות וגו'. אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה, דרחים כנסת ישראל לקודשא בריך הוא, יבוזו לו, בוז יבוזו לו, יבוז מבעי ליה, מאי יבוזו לו, אלא, אם יתן איש, דא קודשא בריך הוא, את כל הון ביתו, כמה דאת אמר (משלי כד ד) כל הון יקר ונעים, באהבה דכנסת ישראל לגביה, ולא לאתקשרא בהדה, בוז יבוזו לו, כל אינון:

תוספתא:

בוז יבוזו לו, מאי בוז, יומא תניינא ויומא שתיתאה ויומא שביעאה דסוכות, דבהון הוו מנסכי מים ויין. דשבעה יומין דסוכות, בהון הוו מקריבין ישראל שבעים פרים, לכפרא על שבעין ממנן, בגין דלא

זוהר חלק ג דף נה/א

זהר:

אכלוסין וכל אינון משריין דלעילא לההוא הון יקר, דהא לית רעותא לכולהו, אלא בשעתא דכנסת ישראל מתקשרא ביה בקודשא בריך הוא, ומתעטרא בהדיה, כדין כל אינון אכלוסין וכל אינון משריין וכלהו עלמין, כלהו בחדו, בנהירו, בברכאן, (ועל דא אמר) כתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. מאן דאנח תפילין, כד מנח תפלה של יד, בעי לאושטא דרועא שמאלא, לקבלה ללכנסת ישראל, ולקשרא קשרא עם ימינא, בגין לחבקא לה, לקיימא דכתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, לאתחזאה בר נש כגוונא דלעילא, ולא תעטרא בכלא, וכדין בר נש שלים בכלא בקדושה עלאה, וקודשא בריך הוא קארי עליה, (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר. רבי חזקיה פתח ואמר, (תהלים יז א) שמעה יהו"ה צדק וגו', כמה חביבה כנסת ישראל קמי קודשא בריך הוא, דבכל זמנא דכנסת ישראל אתת לקמיה דקודשא בריך הוא, קודשא בריך הוא אזדמן לקבלה, הדא הוא דכתיב שמעה יהו"ה צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי, אמר דוד, אנא אתקטרנא בכנסת ישראל, כמה דהיא אשתכחת לקמך, אנא נמי אשתכחנא, ובגין כך שמעה יהו"ה צדק בקדמיתא, ולבתר הקשיבה רנתי האזינה תפלתי. בלא שפתי מרמה, מאי בלא שפתי מרמה, אלא הכי תנינן, כל מלה ומלה דצלותא דאפיק בר נש מפומיה, סלקא לעילא, ובקעת רקיעין, ועאלת לאתר דעאלת, ותמן אתבחנת ההיא מלה, אי היא מלה דכשרא אי לא, אי איהי מלה דכשרא, עאלין לה קמי מלכא קדישא, למעבד רעותה, ואי לאו, סאטין לה לבר, ואתער בההיא מלה רוחא אחרא. ותא חזי, כתיב ביה ביוסף, (שם קה יח) ענו בכבל רגלו וגו', עד אימתי

ענו בכבל רגלו, עד עת בא דברו, אמרת יהו"ה צרפתהו, עד עת בא דברו דמאן, אלא עד עת בא דברו (דיוסף, ואתבחין) ההיא מלה, הדא הוא דכתיב, אמרת יהו"ה צרפתהו, כדין שלח מלך ויתירהו, מושל עמים ויפתחהו. אדהכי הוה אתא צפרא, אמר רבי אלעזר, כתיב (ש"א כה כט) והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים, נפש אדני סתם, כמה דאת אמר, (תהלים כד ד) אשר לא נשא לשוא נפשי, הא עידנא בצפרא לאתקשרא כנסת ישראל ולאחברא בבעלה, זכאין אינון צדיקייא דמשתדלין באורייתא בליליא, ואתאן לאתקשרא ביה בקודשא בריך הוא ובכנסת ישראל, עלייהו כתיב, (משלי כג כה) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. אמר רבי אלעזר, כתיב (ויקרא טו לא) והזרתם את בני ישראל מטומאתם וגו', בטמאם את משכני אשר בתוכם, והזרתם, כהאי זר דאיהו זר מכלהו, ולא אתחבר במה דליתיה דיליה. ותא חזי, בשעתא דמסתאבין בני נשא לתתא, מסאבין לון כלא, והא אתמר, אבל בשעתא דרוח מסאבא אתער, (ס"א לתתא אתער רוחא כו') חשבתון זר, אלא רוח מסאבא דלתתא, אתער רוח מסאבא אחרא, ואתיהיב ליה רשותא לנחתא לעלמא, מאי רשותא, רשותא דקדושה, דהוה נחית ומחי ביה, לא אשתכח ואסתלק, וכדין אתגלייא דינא לקבליהון דחייבין, ואוסיף דינא על דיניה, וכדין תרין רוחין משתכחין בעלמא, חד רוחא דדינא, וחד רוחא דמסאבא. אמר רבי אלעזר, אצטריכנא הכא למימר מלה דאוליפנא מאבא, תא חזי, הכא ילפינן מנגע דביתא, דכד רוחא מסאבא שריא בביתא, וקודשא בריך הוא בעי לדכאה ליה, שדר נגע צרעת בביתא, לקטרגא דא בדא, וההוא נגע לא אעדי מביתא, ואף על גב דרוח מסאבא אסתלק מההוא ביתא, עד דינתצון ביתא, אבנין ואעין וכלא, כדין אתדכי אתרא. כהאי גוונא, מאן דאסתאב ואתער רוח מסאבא ושארין עלוי, כד בעי קודשא בריך הוא לדכאה עלמא, אתער רוח דינא תקיפא, ואשתכח בעלמא, ושריא על ההוא רוח מסאבא, ומקטרגי דא בדא, עד:

תוספתא:

ישתאר עלמא חרוב מנייהו, הדא הוא דכתיב (במדבר כט יב) ובחמשה עשר יום וגו', והקרבתם עולה אשה וגו'. (ע"כ התוספתא):

זוהר חלק ג דף נה/ב

דיתעבר מעלמא, וההוא רוח דינא תקיפא לא אסתליק מאתריה, עד דינתץ אתר שייפין וגרמין וכלא, כדין אתדכי עלמא, ואתעברו מיניה רוחין מסאבין, ועלמא אשתכח בדכיו. ועל דא תנינן, אתא לאסתאבא, מסאבין ליה ודאי, ווי ליה לבר נש כד שארי עליה רוח מסאבא, ואשתכח ביה בעלמא, דודאי לינדע דקודשא בריך הוא בעי לבערא ליה מן עלמא. זכאין אינון צדיקיא, דכלהו קדישין, ואשתכחו בקדושה קמי מלכא קדישא, ושריא עלייהו רוח קדישא, כהאי עלמא ובעלמא דאתי. כיון דאתא צפרא, קמו אזלו, עד דהוו אזלי, פתח רבי אלעזר ואמר, (בראשית לב ב) ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהי"ם, ויעקב הלך לדרכו, דהוה אזיל לקבל אבוהי. תא חזי, כל זמנא דיעקב אשתכח לגביה דלבן, לא מליל עמיה קודשא בריך הוא, (ולא אשתכח לגביה), ואי תימא והא כתיב, (שם לא ג) ויאמר יהו"ה אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך וגו', האי בסופא הוה, בזמנא דבעא לאתפרשא מלבן, וכד אתפרש מניה, אתו לקבליה אינון מלאכי, ואוזפוהו בארחה. תא חזי, כתיב ויפגעו בו, ויפגע במלאכי אלהי"ם מבעי ליה, מאי בו, אלא אינהו אתו לאתכללא ביה, (ואוזפוהו בארחה), מאי לאתכללא ביה, אלא אינון מסטרא דגבורה קאתיין, דכתיב מלאכי אלהי"ם, וחמא מסטרא אחרא מלאכי דרחמי, ואתכללו ביה רחמי ודינא. תא חזי, בקדמיתא מחנה אלהי"ם זה, חד, לבתר ויקרא שם המקום ההוא מחנים, תרי, חד מסטרא דדינא וחד מסטרא דרחמי, מלאכין מהאי גיסא ומלאכין מהאי גיסא, ועל דא כתיב ויפגעו

בו, בו דייקא. ויאמר יעקב כאשר ראם, ראה אותם מבעי ליה, מאי ראם, אלא חמא לון כלילין כחדא, מתדבקן דא בדא מתחברן דא בדא, ועל דא כתיב ראם, וכלהו אתו לאוזפא ליה, ולשיזבא ליה מידא דעשו. כתיב בעשו, (שם כה כה) ויצא הראשון אדמוני, ויצא הראשון, אי תימא דיעקב טפה קדמאה הוה, לאו הכי, דהא כתיב ויצא הראשון, ולא כתיב ויצא ראשון, ובגין דיצחק אתי מסטרא דדינא קשיא, נפק עשו אדמוני סומקא, דאי יעקב הוה בוכרא, ההיא טפה קדמאה היכי נפקא הכי סומקא, אבל טפה תניינא הוה, ובגין כך לא נפקא הכי, דהא מסטרא דרחמי הוה ההיא טפה, מהאי גיסא ומהאי גיסא. וטפה דעשו לא הוה כטפה דיעקב, דדא שלים ודא לא שלים, ובהיא שעתא יצחק הוה:

תוספתא:

רבי אלעזר ורבי יוסי חמוי, הוו אזלי מאושא ללוד, אמר רבי יוסי לרבי אלעזר, אפשר שמעת מאבוך, מאי דכתיב, ויעקב הלך לדרכו וגו', אמר ליה לא ידענא. עד דהוו אזלי, מטו למערתא דלוד, שמעו ההוא קלא דאמר, תרי עוזלין דאיילתא עבדו קמאי רעותא דניחא לי, ואינון הוו משירייתא קדישא דערע יעקב קמיה, אתרגיש רבי אלעזר, ואסתער בנפשו, ואמר מאריה דעלמא, כך אורחוי, טב לן דלא נשמע, שמענא ולא ידענא. אתרחיש ליה ניסא, ושמע ההוא קלא דאמר, אברהם ויצחק הוו. נפל על אנפוי, וחמא דיוקנא דאבוי, אמר ליה אבא שאילנא, ואתיבונא דאברהם ויצחק הוו דערעו ליעקב כד אשתזיב מלבן. אמר ליה ברי פוק פתקך, וסב סבתך, פום ממלל רברבן הוה, ולא דא היא בלחודוי, אלא לכל צדיקייא, נשמתהון דצדיקייא מערעין קדמוהי לשיזבותיה, ואינון מלאכי קדישי עלאי. ותא חזי, יצחק קיים הוה בהיא שעתא, אבל נשמתיה קדישא אתנסיבת בכורסייא יקרא דמאריה, כד אתעקד על גבי מדבחא, ומכדין אסתמו עינוי מחיזו, היינו דכתיב, לולא וגו' ופחד יצחק היה לי. (ע"כ התוספתא):

זוהר חלק ג דף נו/א

מכוון בסיומא דדינא קשיא, דאפיק בסטרוי, בגליפוי טהירין, בשייפוי, ובגין כך עשו זוהמא דאתהתיך מדהבא. ועל דא תנינן, דבעי בר נש לכוונא בהיא שעתא ברעותא דמאריה, בגין דיפוק בנין קדישין לעלמא. ואי תימא יצחק לא אתכוון, לאו הכי, אלא אתכוון בקדושה, ואתכוון בסיומא דההוא אתר, ואשתכח כד נפק ההיא טפה קדמאה, בההוא אתר ממש, ועל דא כתיב כלו כאדרת שער. תא חזי, דוד בשפירו דסומקא נפק, ואתאחד בקדושה דמאריה, ועל דא כתיב, (ש"א טז יב) והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי. אבל יעקב בוכרא הוה מניה דעשו, לאו מטפה, אלא דכוונא דרעותא באילנא עלאה רברבא ותקיף, ועשו בההוא אתר דסיומא דכלא, ובגין כך כתיב, (עובדיה א ב) הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד. רבי יהודה הוה מתני הכי, עשו נקרא ראשון, דכתיב (בראשית כה כה) ויצא הראשון אדמוני כלו, וקודשא בריך הוא אקרי ראשון, דכתיב (ישעיה מד ו) אני ראשון ואני אחרון, ואת אחרונים אני הוא, וזמין לאתפרעא ראשון מראשון, ולמבני ראשון, דכתיב (ירמיה יז יב) כסא כבוד מרום מראשון, ולזמנא דאתי כתיב, (ישעיה מא כז) ראשון לציון הנה הנם, ולירושלם מבשר אתן. תאנא, זמינא ירושלם למהוי שורהא לעילא, ולא תקרבא עד כורסי יקרא דמלכא, הדא הוא דכתיב, (ירמיה ג יז) בעת ההיא יקראו לירושלם כסא יהו"ה, כדין כתיב (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים, כדין (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד:

ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך יהו"ה לעולם אמן ואמן:

פרשת אחרי מות:

וידבר יהו"ה אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו', ויאמר יהו"ה אל משה, רבי יהודה אמר, כיון דכתיב וידבר יהו"ה אל משה, אמאי זמנא אחרא, ויאמר יהו"ה אל משה דבר אל אהרן אחיך, דהא במלולא קדמאה סגי. אלא הכי תנינן, כתיב (ויקרא א א) ויקרא אל משה וידבר יהו"ה אליו, וכתיב (שמות כד א) ואל משה אמר עלה אל יהו"ה, והא אוקמוה מלה, דהכא דרגא חד, ולבתר דרגא אחרא, אוף הכא, וידבר יהו"ה אל משה דרגא חד, ולבתר ויאמר יהו"ה אל משה דבר אל אהרן אחיך דרגא אחרא, וכלא בחד מתקלא סלקא, ומן שרשא חדא כולא אתחבר:

אחרי מות שני בני אהרן, רבי יצחק פתח, (תהלים ב יא) עבדו את יהו"ה ביראה וגילו ברעדה, וכתיב (שם ק ב) עבדו את יהו"ה בשמחה באו לפניו ברננה, הני קראי קשיין אהדדי. אלא הכי תאנא, עבדו את יהו"ה ביראה, דכל פולחנא דבעי בר נש למפלח קמי מאריה, בקדמיתא בעי יראה, לדחלא מניה, ובגין דחלא דמאריה, ישתכח לבתר דיעביד בחדוותא פקודי אורייתא, ועל דא כתיב (דברים י יב) מה יהו"ה אלהי"ך שואל מעמך כי אם ליראה. וגילו ברעדה, דאסיר ליה לבר נש למחדי יתיר בעלמא דין, האי במלי דעלמא, אבל במלי דאורייתא ובפקודי דאורייתא בעי למחדי, לבתר ישתכח בר נש דיעבד בחדוותא פקודי אורייתא, דכתיב עבדו את יהו"ה בשמחה. רבי אבא אמר, עבדו את יהו"ה ביראה,

זוהר חלק ג דף נו/ב

רזא דמלה הוא, עבדו את יהו"ה ביראה, מה יראו הכא, אלא כמה דאוקימנא, דכתיב (משלי א ז) יראת יהו"ה ראשית דעת, וכתיב (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו"ה, יראת יהו"ה קודשא בריך הוא הכי אקרי. רבי אלעזר אמר, עבדו את יהו"ה ביראה, מאן דבעי למעבד פולחנא דמאריה, מאן אתר שארי, ובאן אתר יכוון פולחנא ליחדא שמא דמאריה, הדר ואמר ביראה, ביראה הוא שירותא מתתא לעילא. (תא חזי בני אהרן הא אוקימנא והא אתמר מלה), תא חזי, מה כתיב הכא אחרי מות, ולבתר דבר אל אהרן אחיך וגו', בזאת יבא אהרן, אלא מכאן שירותא לאזהרא לכהני, כל מאן דבעיין לאזדהרא בהאי זאת, ודא היא יראת יהו"ה. דבר אחר, אחרי מות שני בני אהרן, רבי יוסי אמר, אחרי מות נדב ואביהוא מבעי ליה, מאי טעמא שני בני אהרן, והא ידיע דבנוי הוו, אלא הכי תאנא, דעד כאן לאו ברשותיהו קיימי, אלא ברשותא דאבוהון, ובגין כך בקרבתם לפני יהו"ה וימותו, דאינון דחקו שעתא בחיי דאבוהון, וכלא הוה, בגין ההוא חובא דעבדו, דכתיב (במדבר ג ד) בהקריבם אש זרה. דתניא, באתר חד כתיב בהקריבם אש זרה, ובאתר חד כתיב בקרבתם לפני יהו"ה, והאי והאי הוה, ובגין כך כתיב הכא בני אהרן, וכתיב בקרבתם. (תאנא) אמר רבי חייא, יומא חד הוינא אזיל בארחה, למיהך גביה דרבי שמעון, למילף מניה פרשתא דפסחא, ערעית בחד טורא, וחמינא בקיעין גומין בחד טינרא, ותרין גוברין בה, עד דהוינא אזול, שמענא קלא דאינון גוברין, והוו אמרין (תהלים מח א) שיר מזמור לבני קרח, גדול יהו"ה ומהלל מאד וגו', מאי שיר מזמור, אלא הכי תאנא משמיה דרבי שמעון, שיר דאיהו כפול, שיר דאיהו משובח משאר שירין, ועל דאיהו משובח משאר שירין, תרין זמנין אתמר ביה שירתא, וכן (שם צב א) מזמור שיר ליום השבת, כהאי גוונא שיר השירים אשר לשלמה, שירתא לעילא מן שירתא. שיר מזמור, שירתא דקודשא בריך הוא דקא מזמרי בני קרח, (על) אינון דיתבי על פתחא דגיהנם, ומאן אינון, אחוהון דאינון דיתבי בתרעי דגיהנם, ועל דא שירתא דא ביום שני אתמר. קריבנא גביהו, אמינא להו מאי אסקייכו באתר דא, אמרו מזמורי אנו, ותרי יומי בשבתא בדילנא מישובא ונעסק באורייתא, בגין דלא שבקין לן בני נשא כל יומא ויומא, אמינא זכאה חולקכון. תו פתחו ואמרו, בכל זמנא דצדיקייא מסתלקי מעלמא, דינא

אסתלק מעלמא, ומיתתהון דצדיקייא מכפרת על חובי דרא, ועל דא פרשתא דבני אהרן ביומא דכפורי קרינן לה, למהוי כפרה לחוביהון דישראל, אמר קודשא בריך הוא, אתעסקו במיתתהון דצדיקייא אלין, ויתחשב לכו כאלו אתון מקרבין קרבנין בהאי יומא לכפרא עלייכו. דתנינן, כל זמנא דישראל יהון בגלותא, ולא יקרבו קרבנין בהאי יומא, ואינון תרין שעירין לא יכלין לקרבא, יהא להו דכרנא דתרי בני אהרן, ויתכפר עלייהו. דהכי אוליפנא, דכתיב (במדבר ג ב) ואלה שמות בני אהרן הכהנים וגו', וכתוב הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר, ואלעזר ואיתמר מבעי ליה, מהו אלעזר ואיתמר, אלא שקול הוה אביהוא כתרי אחוי, ונדב ככלהו. ואית דמתני (לה אפכא), הבכור נדב, דא בלחודוי, ואביהוא בלחודוי, וכל חד אתחשיב בעיניה כתרוייהו, כאלעזר ואיתמר, אבל נדב ואביהוא בלחודייהו, שקולין הוי לקבל שבעין סנהדרין, דהו משמשין קמי משה, ובגין כך מיתתהון מכפרא על ישראל, ועל דא כתיב (ויקרא י ו) ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה. ואמר רבי שמעון, הבכור נדב, כלומר ההוא דכל שבחא ויקרא דיליה, (מה שמיה), נדב ואביהוא על אחת כמה וכמה, דהני תרי לא אשתכחו כוותייהו בישראל:

וידבר יהו"ה אל משה אחרי מות שני בני אהרן, רבי

זוהר חלק ג דף נז/א

חזקיה פתח ואמר, (ישעיה כט כב) לכן כה אמר יהו"ה אל בית יעקב, אשר פדה את אברהם וגו', האי קרא קשיא, לכן כה אמר יהו"ה אשר פדה את אברהם מבעי ליה, מאי כה אמר יהו"ה אל בית יעקב אשר פדה את אברהם. אלא הא אוקמוה, והא אתמר, דיעקב פדה את אברהם ודאי, דבההיא שעתא דנפל בגו נורא דכשדאי, דנו דיניה, (ס"א), ואמרו קמי קודשא בריך הוא, בגין מאי ישתזיב האי, זכות אבהן לית ליה, אמר לון ישתזיב בגין בנוי, דהכי תניא, ברא מזכי אבא), אמרו, הא ישמעאל דנפיק מניה, אמר קודשא בריך הוא, הא יצחק דיושיט קדליה על גבי מדבחא, אמרו, הא עשו דנפיק מניה, אמר, הא יעקב דאיהו כרסייא שלימתא, וכל בנוהי שלימין קמאי, אמרו, הא ודאי בזכותא דא ישתזיב אברהם, הדא הוא דכתיב אשר פדה את אברהם. לא עתה יבוש יעקב, ולא עתה פניו יחורו, כי בראותו ילדיו מעשה ידי בקרבו יקדישו שמי, מאן אינון ילדיו מעשה וגו', אלין אינון חנניה מישאל ועזריה, דאפילו גרמייהו לגו נורא יקידתא, לקדשא שמי, לא עתה יבוש יעקב, מאי בעי הכא יעקב, והא כתיב (דניאל א ו) ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה מישאל ועזריה, בני יהודה אקרו, ובגין כך לא עתה יבוש יהודה מבעי ליה, מאי לא עתה יבוש יעקב. אלא הכי תנינן, בההיא שעתא דאתכפיתו למנפל בנורא, כל חד ארים קליה, ואמר גבי כל אינון עמין ומלכין ואפרכיא, חנניה אמר, (תהלים קיח ו) יהו"ה לי לא אירא מה יעשה לי אדם, יהו"ה לי בעוזרי ואני אראה בשונאי, טוב לחסות ביהו"ה וגו', מישאל פתח ואמר, (ירמיה ל י) ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם יהו"ה, כי אתך אני נאם יהו"ה להושיעך, כי אעשה וגו', בההיא שעתא דשמעו כלהו שמא דיעקב, תוהו וחייכו בלצנותא, עזריה פתח ואמר, (דברים ו ד) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד. הדא הוא דכתיב, (ישעיה מד ה) זה יאמר ליהו"ה אני וגו', זה יאמר ליהו"ה אני, דא חנניה, וזה יקרא בשם יעקב, דא מישאל, וזה יכתוב ידו ליהו"ה ובשם ישראל יכנה, דא עזריה, ביה שעתא כנש קודשא בריך הוא פמליא דיליה, אמר לון, במאן מלה מאינון מלין דאמרו אלין תלתא אשזיב לון, פתחו ואמרו, (תהלים פג יט) וידעו כי אתה שמך יהו"ה לבדך עליון על כל הארץ. בה שעתא אמר קודשא בריך הוא לכורסייא, כורסייא דילי במאן מלה מאינון מלין אשזיב לאינון צדיקיא, אמר ליה בההוא מלה דכולהו חייכין בה אשזיב לון, לא עתה יבוש יעקב, ולא עתה פניו יחורו, כמה דקאים יעקב לגבי דאברהם בנורא, יקום השתא לגבי אלין, הדא הוא דכתיב, כה אמר יהו"ה אל בית יעקב אשר פדה את אברהם, לא עתה יבוש יעקב וגו', מההיא כסופא דלצנותא. תנא, כלהו דהו חייכין ממלה דא, אתוקדו

בההוא נורא, וקטל לון שביבא דנורא. מאן שזיב לאלין, על דהוו מצלן קמי קודשא בריך הוא, ומיחדן שמיה כדקא יאות, ועל דמיחדן שמיה כדקא יאות, אשתזיבו מההוא נורא יקידתא. תרי בני אהרן קריבו אשא נוכראה, דלא אתיחדו שמיה כדקא יאות, ואתוקדו בנורא. רבי יצחק אמר, כתיב אחרי מות, וכתיב וימותו, כיון דאמר אחרי מות שני בני אהרן, לא ידענא דהא וימותו, אלא הכי תנינן, תרי מיתות הוה, חד לפני יהו"ה, וחד דלא הוה להו בנין, דכל מאן דלא זכי לבנין, מית הוא, בגין כך אחרי מות וימותו. רבי אבא אמר, מאי דכתיב (במדבר ג ד) וימת נדב ואביהוא לפני יהו"ה, בהקריבם אשר זרה לפני יהו"ה במדבר סיני, ובנים לא היו להם, ויכהן אלעזר ואיתמר, מאי דא לגבי דא, דכתיב ובנים לא היו להם, ויכהן אלעזר ואיתמר, אלא רזא דמלתא, האי דאמינא וימותו, דלא הוה להו בנין, והכי הוא ודאי, אבל לא כשאר בני עלמא, אף על גב דלא אנסיבו, דהא אלין לא מיתו אלא מיתת גרמיהון, אבל מיתת נפשהון לא מיתו. מנא לן, דכתיב (שמות ו כה) ואלעזר בן אהרן

זוהר חלק ג דף נז/ב

לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה, ותלד לו את פנחס, אלה ראשי אבות הלויים למשפחותם, אלה, והא פנחס בלחודוי הוה, וכתיב ראשי אבות הלויים, בגין כך, מיתת גרמיהון מיתו, מיתת נפשהון לא מיתו, אמר רבי אלעזר, ודאי משמע אלה, ומשמע ראשי. ובגין כך כתיב (במדבר כה יא) פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, וכתיב ופנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, היה כהן בימים ההם, פנחס בן אלעזר הכהן מבעי ליה, אלא בכל אתר דאתא פנחס, בן אהרן הכהן כתיב, ואלעזר לא כתיב, אלא אלעזר הכהן, דכתיב (שם כז כא) ולפני אלעזר הכהן, (שם לא כא) ויאמר אלעזר הכהן וגו', ועל דא מיתת גרמיהון מיתו, מיתת נפשהון לא מיתו. ותנינן ברזא דמתניתין, תרי, זוג, פן חס, והא אתמר, יו"ד זעירא ביני אתוון דפנחס, דהאי יו"ד כליל תרי כחדא, ודא הוא רזא דמלה, והא אתמר. רבי אלעזר שאיל לאבוי, אמר ליה, והא תרי אינון, תרי הוו, אמאי לא אשתכחו תרי, אמר ליה, תרי פלגי גופא הוו, דהא לא אנסיבו, ובגין כך בחד אתכלילו, דכתיב ותלד לו את פנחס אלה ראשי וגו'. ויו"ד דפנחס לא אתיהיב ביה לחברא אתוון, אלא בשעתא דקני לקודשא בריך הוא, ואתא לישראל עקימא, דחמא דהאי את ברית קדישא עייל זמרי ברשותא אחרא, ובמה דאתעקם בקדמיתא אתתקן הכא, בנוכראה אתעקם בקדמיתא, דכתיב בהקריבם אש זרה, הכא בנוכראה אתתקן, כמה דכתיב (מלאכי ב יא) ובעל בת אל נכר, ומה להלן אשר זרה, אף כאן נמי אשה זרה. מאי אתחזי הכא, אלא בקדמיתא רחיקא קריבו, דכתיב בהקריבם אש זרה, אוף הכא זמרי הוה קריב רחיקא, שמא דמלכא הוה קריב גבי רחיקא, מיד (במדבר כה ז) וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה, הכא אתקין עקימא דקדמיתא, כדין אתיהיב יו"ד בשמיה, לחברא אתוון כחדא. ואתבשר בשלום, דכתיב (שם יב) לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, בריתי ממש, מאי שלום הכא, אלא בההוא כתר אהבו בקדמיתא, בההוא כתר אהבו אתערו קטטותא בקדמיתא, והשתא דאתתקן כתיב הנני נותן לו את בריתי שלום, בריתי ממש תהא עמיה בשלום, ובגין כך אתיהיב יו"ד זעירא בשמיה, דהא מאתוון זעירן היא, לאתחזאה דהא אתתקן מה דאתעקם בקדמיתא, והא אשלימת עמיה, אתא רבי אלעזר ונשיק ידוי, אמר בריך רחמנא דשאלנא האי מלה, ולא אתאביד מנאי. תאנא, אמר רבי יוסי, בהאי יומא דכפורי אתתקן למקרי פרשתא דא, לכפרא לישראל בגלותא, בגין דא סדרא דיומא דא הכא אסדר, ובגין דמיתתהון דבני אהרן מכפרא על ישראל. מכאן אוליפנא, כל ההוא בר נש דיסורי דמאריה אתיין עליה, כפרה דחובוי אינון, וכל מאן דמצטער על יסוריהון דצדיקייא, מעבירין חובייא דלהון מעלמא, ועל דא ביומא דא קורין אחרי מות שני בני אהרן, דישמעון עמא, ויצטערו על אבודהון דצדיקייא, ויתכפר להון חובייהו, וכל דמצטער על אבודהון דצדיקייא, או אחית דמעין עלייהו, קודשא בריך הוא מכריז עליה, ואומר (ישעיה ו ז) וסר עונך וחטאתך

תכופר, ולא עוד אלא דלא ימותון בנוי ביומוי, ועליה כתיב (שם נג י) יראה זרע יאריך ימים וגו':

ויאמר יהו"ה אל משה דבר ואל אהרן אחיך, ואל בא בכל עת אל הקדש וגו', רבי שמעון פתח ואמר, (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו', אמר רבי שמעון, תוהנא על בני עלמא, דהא לית להו עיינין למחזי, ולבא לאשגחא, ולא ידעין, ולא שוויין לבייהו לאסתכלא ברעותא דמאריהון, היך ניימין ולא מתערי משנתייהו, עד לא ייתי ההוא יומא דחפי עלייהו חשוכא וקבלא, ויתבע ההוא

זוהר חלק ג דף נח/א

מאריה דפקודנא חושבנא מנייהו. וכרוזא כל יומא קארי עלייהו, ונשמתייהו אסהידת בהון כל יומא וליליא, אורייתא ראמת קלין לכל עבר, מכרזת ואומרת, (משלי א כב) עד מתי פתאים תאהבו פתי, (שם ט ד) מי פתי יסור הנה, חסר לב אמרה לו, לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי, ולית מאן דירכין אודניה, ולית מאן דיתער לביה. תא חזי, זמינין דרי בתראי דייתון, דיתנשי אורייתא מבינייהו, וחכימי לבא יתכנשון לאתרייהו (ס"א לאדרא קדישא), ולא ישתכח מאן דסגיר ופתח, ווי לההוא דרא, ומכאן ולהלאה לא יהא דרא כדרא דא, עד דרא דייתי מלכא משיחא, ומנדעא יתער בעלמא, דכתיב (ירמיה לא לג) כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם. תא חזי, כתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן, ותנינן מה שמייה דההוא נהר, הא אוקימנא יובל שמייה, דכתיב (ירמיה יז ח) ועל יובל ישלח שרשיו. ובספרא דרב המנונא סבא, חיים שמייה, דמתמן נפקין חיים לעלמא, ואינון אקרון חיי מלכא, והא אוקימנא, ההוא אילנא רבא ותקיפא, דמזון לכלא ביה, אקרי עץ חיים, אילנא דנטע שרשוי באינון חיים, וכלא הוא שפיר. ותאנא, ההוא נהר אפיק נחלין עמיקין, במשח רבות, לאשקאה גנתא, ולרוואה אילנין ונטיעין, דכתיב (תהלים קד טז) ישבעו עצי יהו"ה ארזי לבנון אשר נטע, ואינון נחלין נגדין ואתמשכן ומתכנשין בתרין קיימין (נ"א סמכין), ואינון ברייתי, (תרי) קרינן להו (מ"א ז כא) יכ"ן ובו"ע"ז, ושפיר. ומתמן נפקין כל אינון נחלין, ושריין לון בחד דרגא דאקרי צדיק, דכתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם, וכלהו אזלין ומתכנשין לההוא אתר דאקרי ים, והוא ימא דחכמתא, הדא הוא דכתיב, (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים וגו'. ואי תימא, דהא מטי לאתר דא ופסקין ולא תייבין לבתר, כתיב אל מקום שהנחלים הולכים, שם הם שבים ללכת, בגין דההוא נהרא לא פסיק לעלמין. הם שבים, לאן אתר שבים, לאינון תרין קיימין נצח והוד, ללכת בהאי צדיק, לאשכחא ברכאן וחידו, והיינו רזא דתנינן, (תהלים קד כו) לויתן זה יצרת לשחק בו, דא צדיק. כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו, מאן עתו (דא עתו דצדיק), דא מטרוניתא דאקרי עתו דצדיק, ובגין כך כלהו מחכאן להאי עתו, כלהו דאתזנן לתתא, מאתר דא אתזנן, ורזא דא אוקימנא, (שם קמה טו) עיני כל אליך ישברו וגו', כמה דאוקימנא. תא חזי, בשעתא דהאי כל מבסס לעתו, ומתחברא עמיה, כלהו עלמין בחדו, כלהו עלמין בברכאן, כדין שלמא אשתכח בעלאי ותתאי. וכד גרמין חייבי עלמא, דתמן לא אשתכחו ברכאן דאינון נחלי, וינקא האי עת מסטרא אחרא, כדין דינין מתערין בעלמא, ושלמא לא אשתכח. וכד בעאן בני עלמא לאתברכא, לא יכלין אלא על ידא דכהנא, בגין דיתער כתר דיליה, ויתברך מטרוניתא, וישתכחו ברכאן בכלהו עלמין. תאנא, בההיא שעתא בעא משה קמי קודשא בריך הוא מלה דא, אמר ליה, אי בני עלמא יתובון קמך, על ידי דמאן מתברכאן, אמר ליה קודשא בריך הוא, ולי את אומר, דבר אל אהרן אחיך, דהא בידיה מסיראן ברכאן לעילא ותתא:

ויאמר יהו"ה אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו', אמר רבי אבא, זמנין אית קמי קודשא בריך הוא לאשתכחא רעוון, ולאשתכחא ברכאן, ולמתבע בעותי, וזמנין דרעוון לא אשתכחו, וברכאן לא מזדמנן, ודינין קשיין מתערין בעלמא, וזמנין דדינא תליא. תא חזי, זמנין אית בשתא דרעווא אשתכח, וזמנין אית בשתא דדינא אשתכח, וזמנין אית בשתא דדינא אשתכח ותליא, זמנין אית בירחי דרעווא

זוהר חלק ג דף נח/ב

אשתכח בהו, וזמנין אית בירחי דדינין אשתכחו ותליין על כלא. זמנין אית בשבועי דרעוון משתכחו, וזמנין אית בשבועי דדינין משתכחו בעלמא, וזמנין אית ביומי דרעווא אשתכח בעלמא, ועלמא אתבסמא, וזמנין אית ביומי דדינין תליין ומשתכחו, ואפילו בשעתי. ועל דא כתיב, (קהלת ג א) ועת לכל חפץ וגו', וכתיב (תהלים סט יד) ואני תפלתי לך וגו', וכתיב (ישעיה נה ו) דרשו יהו"ה בהמצאו, וכתיב (תהלים י א) למה יהו"ה תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה, וכתיב (ירמיה לא ב) מרחוק יהו"ה נראה לי, וזמנין דאיהו קרוב דכתיב (תהלים קמה יח) קרוב יהו"ה לכל קוראיו, בגין כך ואל יבא בכל עת אל הקודש וגו'. רבי שמעון אמר, הא אוקימנא מלה בעתו, והכי הוא ודאי, והכא אתא קודשא בריך הוא לאזהרא לאהרן, דלא יטעי בההוא חובא דטעו בנוי, דהא האי עת ידיעא, בגין כך לא יטעי לחבר עת אחרא לגבי מלכא, הדא הוא דכתיב, ואל יבא בכל עת אל הקדש, כלומר אף על גב דיחמי עידן דאתמסר בידא אחרא, לאתנהגא עלמא, ויתמסר בידוי לייחד ביה, לקרבא ליה לקודשא, דהא אנא ושמי חד הוא, ובגיני כך (ס"א לקרבא ליה לקודשא בריך הוא, דהא האי עת ידיע, בגין כך) ואל יבא בכל עת אל הקדש, ואי בעי למנדע במה ייעול, בזאת, בזאת יבא אהרן אל הקדש, דהאי זאת היא עת דאחידת בשמי, בהאי י' דרשימא בשמי ייעול אל הקדש, (אבל) ואל יבא בכל עת. תאנא, אמר רבי יוסי, כתיב (קהלת ג יא) את הכל עשה יפה בעתו, האי מלה אוקמה בוצינא (ס"א בשמא) קדישא, והכי הוא, דתנינא את הכל עשה יפה בעתו, והכי הוא ודאי, את הכל ודאי, עשה יפה בעתו, דא בדא, ולא יתערבון אחרנין ביניהו, בעתו ממש, ולא באחרא, בגיני כך אזהרותא לאהרן, ואל יבא בכל עת אל הקדש, אבל במה ייעול, בזאת, כמה דאוקימנא דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש:

רבי אלעזר הוה יתיב קמי אבוה, אמר ליה, כתיב בכנישתא דקרח (במדבר טז לג) ויאבדו מתוך הקהל, מאי ויאבדו, אלא כמה דכתיב (ויקרא כג ל) והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה, (ס"א כתיב בבני אהרן, ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל אותם וימותו, וכתיב בכנישתא דקרח, ואש יצאה מאת יהו"ה ותאכל את החמשים ומאתים איש, סלקא דעתך דשקילין דא כדא), אמר רבי שמעון, שאני אינון בני אהרן, דלא כתיב בהו אבידה כאינון דכנישתא דקרח, דכתיב בהו (במדבר טז לג) ויאבדו מתוך הקהל, וכתיב (שם יז כו) הן גוענו אבדנו כלנו אבדנו, לאכללא אינון דאקריבו קטרת בוסמין מאתן וחמשין, דאתאבידו ודאי, ואלין לא אתאבידו. אמר ליה, כתיב, ואל יבא בכל עת אל הקדש, וכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש, כיון דאמר ואל יבא בכל עת, אמאי לא כתיב בהי זמנא ייעול, אמר ליה, (אלעזר), הא אתמר, ומלה חד הוא, וזמנא חד הוא הוו ידעי כהני, אבל על מה דחאבו בנוי בעא לאזהרא הכא, והא אתמר. אמר ליה, ואנא הכי סבירנא, ובגין לאתישבא מלה בעינא. אמר ליה, אלעזר ברי, תא חזי, כל קרבנין וכל עלוון, ניחא הוא דקודשא בריך הוא, אבל לא הוה ניחא כמה דהאי קטרת, דקטרת מעליא מכלא, ובגין כך הוו מעלין ליה לגו בגו בלחישו, והא אתמר, ובגין כך לא אתענשו כל בני נשא בשאר קרבנין ועלוון כמו בקטרת דכל פולחנא דקודשא בריך הוא הכי אתקטר ואתקשר יתיר מכלא ועד אקרי קטרת, והא אתמר (משלי כז ט) שמן וקטרת ישמח לב. פתח רבי שמעון ודרש, (שיר א ג) לריח שמניך טובים וגו', האי קרא אסתכלנא ביה, והכי הוא, לריח, מאי ריח, ריח דקטרת, דאיהו

דקיקא ומעליא ופנימאה מכלא, וכד סליק ההוא ריח, לאתקשרא בההיא משח רבות דנחלי מבועא, אתערו דא בדא, ואתקטרו כחדא, וכדין אינון משחן טבאן לאנהרא, כמה דאת אמר, לריח שמניך טובים, וכדין אתרק משחא מדרגא לדרגא, באינון דרגין דאקרון שמא קדישא, הדא הוא דכתיב שמן תורק שמך. על כל עלמות אהבוך, מאי עלמות, כמה דאוקימנא, עולמות, עולמות ממש. דבר אחר, על כן עלמות אהבוך, כמה דאת אמר, (תהלים מו א) על עלמות שיר, וכלא חד. ובספרא דרב המנונא סבא כתיב, מאי עולמות, כמה דאת אמר, (משלי לא טו) ותתן טרף לביתה וחק

זוהר חלק ג דף נט/א

לנערותיה, נערותיה, הני עלמות, אהבוך, לברכא שמך ולזמרא קמך, ומתמן אשתכחן ברכאן בכלהו תתאי, ומתברכאן עלאין ותתאין. דבר אחר, על כן עלמות אהבוך, שפיר הוא מאן דאמר על מות אהבוך, דהא במלה דא מאריהון דדינין אתבסמון, ובגין דהאי קטרת אתקטר במשחא דלעילא, יתיר אתחשב קמיה דקודשא בריך הוא, מכל קרבנין ועלוון. אמרה כנסת ישראל, אנא כקטרת, ואנת כמשחא, משכני אחרוך נרוצה וגו', נרוצה, כמה דאת אמר, על כן עלמות אהבוך, אנא וכל אכלוסין, דהא כלהו בי אחידן, ועל דא משכני, דהא בי תליין. הביאני המלך חדריו, אם ייעול לי מלכא באדרוי, נגילה ונשמחה בך, אנא וכלהו אכלוסין. תאנא, כלהו אכלוסין בשעתא דכנסת ישראל חדאת ומתברכא, כלהו חדאן, ודינא לא שריא כדין בעלמא, ועל דא כתיב (תהלים צו יא) ישמחו השמים ותגל הארץ. כי בענן אראה על הכפרת, אמר רבי יהודה, זכאין אינון צדיקיא דקודשא בריך הוא בעי ביקריהון, ותנינא, מלך בשר ודם אי בר נש רכיב על סוסיא דיליה, בר קטלא הוא, קודשא בריך הוא ארכיב אליהו על דיליה, דכתיב (מ"ב ב יא) ויעל אליהו בסערה השמים וגו', הכא מאי כתיב, ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת, וקודשא בריך הוא עייליה למשה ביה, הדא הוא דכתיב (שמות כד יח) ויבא משה בתוך הענן, בתוך הענן ממש, כי בענן אראה על הכפרת, הדא הוא דכתיב (ישעיה ד ה) וברא יהו"ה על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן, וכתיב (שמות מ לח) כי ענן יהו"ה על המשכן יומם. ותאנא האי דכתיב (שם לד ה) וירד יהו"ה בענן, בענן אראה על הכפרת, תאנא אתר דהו שראן אינון כרובי, כמה דאוקימנא כרובי על את הו יתבין, ותאנא תלת זמנין ביומא אתרחיש נסא בגדפייהו, בשעתא דאתגלי עלייהו קדושה דמלכא, אינון מגרמייהו סלקין גדפייהו, ופרסין לון, וחפיין על כפורתא, לבתר קמיטין גדפייהו ונאחזין בגדפייהו, (ס"א ונאחזין בגופייהו), כמה דאת אמר (שם כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה, ולא פרושי, סוככים, ולא סוככים, דהא באת (ס"א בזאת) הו קיימי, וחדאן בשכינתא. אמר רבי אבא, מה בעא הכא כי בענן אראה על הכפרת, וכתיב בזאת יבא אהרן, והא כהנא לא חמי לשכינתא בשעתא כד הוה עאל, אלא עננא הוה נחית, וכד הוה נחית מטא על האי כפרת, ומתערין גדפייהו דכרובין, ואקשי להו, ואמרו שירתא. ומה שירתא אמרי, (תהלים צו ד) כי גדול יהו"ה ומהלל מאד ונורא הוא על כל אלהי"ם, האי כד סלקי גדפייהו, בשעתא דפרסין להו אמרי, (שם ה) כי כל אלהי העמים אלילים ויהו"ה שמים עשה, כד חפיין על כפורתא אמרי, (שם צח ט) לפני יהו"ה כי בא לשפוט (את) הארץ, ישפוט תבל בצדק ועמים במישרים. וקלהון הוה שמע כהנא במקדשא, כדין שוי קטרת באתריה, ואתכוון במה דאתכוון, בגין דיתברך כלא, (וקלהון) וגדפי כרוביא סלקין ונחתין, וזמרי שירתא, ומחפיין לכפורתא, וסלקי להו, הדא הוא דכתיב, סוככים, סוככים דייקא, ומנא לן דקלהון אשתמע, כמה דאת אמר (יחזקאל א כח) ואשמע את קול וגו'. אמר רבי יוסי, ועמים במישרים, מהו במישרים, כמה דאת אמר (שיר א ד) מישרים אהבוך, לאכללא תרין כרובין דכר ונוקבא, מישרים ודאי, ועל דא ועמים במישרים, וכתיב (במדבר ז פט) וישמע את הקול מדבר אליו, מבין שני הכרובים וידבר אליו. רבי יצחק, אמר מכאן אוליפנא, דבכל אתר דלא אשתכח דכר ונוקבא, לאו כדאי

למחמי אפי שכינתא, הדא הוא דכתיב (תהלים קמ"ד) ישבו ישרים את פניך, ותנינן כתיב (דברים לב ד) צדיק וישר הוא, דכר ונוקבא, אוף הכא כרובים דכר ונוקבא, ועלייהו כתיב (תהלים צט ד) אתה כוננת מישרים, ועמים במישרים, ובגיני כך (שמות כה) ופניהם איש אל אחיו, והא אוקימנא:

זוהר חלק ג דף נט/ב

תניא, אמר רבי יוסי, זמנא חדא הוה צריכא עלמא למטרא, אתו לקמיה (ס"א אזלו לגביה) דרבי שמעון, רבי ייסא ורבי חזקיה ושאר חברייא, אשכוהו דהוה אזיל למחמי לרבי פנחס בן יאיר, הוא ורבי אלעזר בריה, כיון דחמא לון, פתח ואמר (תהלים קלג א) שיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, מאי שבת אחים גם יחד, כמה דאת אמר ופניהם איש אל אחיו, בשעתא דהוה חד בחד משגיחין אנפין באנפין, כתיב מה טוב ומה נעים, וכד מהדר דכורא אנפוי מן נוקבא, ווי לעלמא, כדין כתיב (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט, בלא משפט ודאי, וכתיב (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך, דלא אזיל דא בלא דא, וכד משפט מתרחק מצדק, ווי לעלמא, (כדין כתיב ויש נספה בלא משפט). והשתא חמינא דאתון אתיתון על דדכורא לא שריא בנוקבא, אמר אי לדא אתיתון גבאי, תיבו, דהאי יומא אסתכלנא דיתהדר כלא למישרי אנפין באנפין, ואי לאורייתא אתיתון, שרו גבאי, אמרו ליה לכלא קא אתינא לגבי דמר, ישתמיט חד מינן לבשרא לאחנא שאר חברייא, ואנן נתיב לקמיה דמר. עד דהוה אזלי, פתח ואמר (שיר א ה) שחורה אני ונאווה בנות ירושלם וגו', אמרה כנסת ישראל קמי קודשא בריך הוא, שחורה אני בגלותא, ונאווה אני בפקודי אורייתא, דאף על גב דישראל בגלותא, לא שבקי לון, כאהלי קדר, דאינון בני קטורה (ס"א טוריא) דאתקדרו אנפיהו תדירא, ועם כל דא כיריעות שלמה, כההוא חיזו שמיא למדכי, דכתיב (תהלים קד ב) נוטה שמים כיריעה. אל תראוני שאני שחרחורת, מאי טעמא (ס"א אני שחרחורת, בגין ששזפתני), אל תראוני, בגין שאני שחרחורת, ששזפתני השמש, דלא אסתכל בי שמשא, לאנהרא לי כדקא יאות, ישראל מה אינון אמרין, בני אמי נחרו בי, מאן אינון בני אמי, אלין רברבין ממנן תריסין על שאר עמין. דבר אחר, בני אמי ממש, כמה דאת אמר (איכה ב) השליך משמים ארץ וגו', וכד השליך משמים ארץ, שמוני נוטרה את הכרמים, מאי טעמא, בגין דכרמי שלי לא נטרתי, ותנינן, בני אמי ודאי אסתכמו עלי, כלומר כד אתעדי ארץ משמים, כמה דאוקימנא, דכתיב (שמות ב ד) ותתצב אחותו מרחוק. והכא אתמר ודאי, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, ובהו אוקימנא, (נ"א והכא אוקימנא) גם יחד, כמה דאת אמר (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם, שבת אחים בכלל, כיון דכתיב גם, לאכללא כל אינון דלעילא, דכל שולטנותא בההוא אתר אשתכח. דבר אחר, הנה מה טוב ומה נעים וגו', אלין אינון חברייא, בשעתא דאינון יתבין כחדא ולא מתפרשן דא מן דא, בקדמיתא אתחזון גוברי מגיחי קרבא, דבעו לקטלא דא לדא, לבתר אתהדרו ברחימותא דאחיה, קודשא בריך הוא מהו אומר, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, גם לאכללא עמהון שכינתא, ולא עוד אלא קודשא בריך הוא אצית למלוליהו, וניחא ליה וחדי בהו, הדא הוא דכתיב (מלאכי ג טז) אז נדברו יראי יהו"ה איש אל רעהו, ויקשב יהו"ה וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו וגו'. ואתון חברייא דהכא, כמה דהויתון בחביבותא ברחימותא מקדמת דנא, הכי נמי מכאן ולהלאה לא תתפרשון דא מן דא, עד דקודשא בריך הוא חדי עמכון, ויקרי עליכו שלם, וישתכח בגינכון שלמא בעלמא, הדא הוא דכתיב (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי אדברא נא שלום בך. אזלו עד דהוה אזלי, מטו לבי רבי פנחס בן יאיר, נפק רבי פנחס ונשקיה, אמר זכינא לנשקא שכינתא, זכאה חולקי, אתקין להו טיקלי דערסי קפטורי דקילטא, אמר רבי שמעון, אורייתא לא בעא הכי, אעבר להון ויתיבו. אמר רבי פנחס, עד לא ניכול, נשמע ממאריה דאורייתא מלה, דהא רבי

שמעון כל מלוי באתגלייא אינון, איהו גברא דלא דחיל מעילא ותתא למימר לון, לא דחיל מעילא,
דהא קודשא בריך הוא אסתכם

זוהר חלק ג דף ס/א

ביה. לא דחיל מתתא כאריה דלא דחיל מבני ענא. א"ר שמעון לרבי אלעזר בריה אלעזר קום
בקיומך ואימא מלה חדתא לגביה דר' פנחס ושאר חברייה. קם ר' אלעזר פתח ואמר וידבר יי'
אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. האי קרא אית לאסתכלא ביה דאתחזי דיתירא איהו. דהא
כתיב בתריה ויאמר יי' אל משה דבר אל אהרן אחיך מכאן שירותא דפרשתא האי קרא דלעילא
מאי הוא דכתיב וידבר יי' אל משה מאי הוא דאמר ליה. ולבתר ויאמר יי' אל משה. אלא בשעתא
דקב"ה יתב קטרת בוסמין לאהרן בעא דלא ישתמש ביה בחייוי בר נש אחרא. מ"ט בגין דאהרן
אסגי שלמא בעלמא. א"ל קב"ה את בעא לאסגאה שלמא בעלמא על ידך יסגי שלמא לעילא הא
קטורת בוסמין יהא מסור בידך מכאן ולהלאה ובחייך לא ישתמש ביה בר נש אחרא. נדב ואביהו
אקדימו בחיי דאבוהון לאקרבא מה דלא אתמסר להו ומלה דא גרים להון דטעו ביה. ותאנא משה
הוה מהרהר מאן גרם לן טעותא דא והוה עציב. מה כתיב וידבר יי' אל משה אחרי מות שני בני
אהרן ומה אמר ליה בקרבנתם לפני יי' וימותו בהקריבם לא כתיב בקרבנתם. א"ל קב"ה למשה
דא גרמא להו דדחקו שעתא בחיי אבוהון וטעו בה והיינו דכתיב אשר לא צוה אותם. אותם לא
צוה אבל לאהרן צוה. ומה תרין בני אהרן על דדחקו שעתא בחיי אבוהון גרמו לגרמייהו כל
כך. אנא לגבי אבא ור' פנחס ושאר חברייה על אחת כמה וכמה. אתא ר' פנחס נשקיה וברכייה:

רבי שמעון פתח ואמר הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה וגו'. הנה מטתו שלשלמה.
מאי מטתו דא כורסי (נ"א ערסא) יקרא דמלכא דכתיב ביה בטח בה לב בעלה שלשלמה מלכא
די שלמא כלא דיליה הוא שיים גבורים סביב לה דאתאחדן בסטרהא מדינא קשייא ואקרון שתין
פולסי דנורא (ס"א שתין מזיינין זיוני קשיין דההוא נער אתלבש בהו) מימיני' שנא דחרבא
תקיפא משמאליה גומרי דנורא תקיפא דמתאחדא בגליפוי (ס"א בקליפוי) בשבעין אלף להטי
נורא דאכלא ואינון שתין מזייני זיוני קשיין ומאינון גבורן תקיפן דההיא גבורה עלאה דקב"ה
הה"ד מגבורי ישראל, ותאנא בהאי ערסא מה כתיב בה ותקם בעוד לילה כד ינקא מסטרא דימינא
(ס"א מסטרא דדינא) ותתן טרף לביתה. מאי טרף כד"א וטרף ואין מציל (הה"ד) כלם אחזי חרב
מלומדי מלחמה זמינין בכל אתר למעבד ינא ואקרון מאי דיבבא ויללא. איש חרבו על ירכו כד"א
חגור חרבך על ירך גבור. מפחד בלילות הא אוקמוה מפחדה דגיהנם וגו'. אבל מפחד בלילות
כלומר כל דא מאן אתר נטלין. מפחד. מההוא אתר דאקרי פחד. כד"א ופחד יצחק היה לי. וישבע
יעקב בפחד אביו יצחק. בלילות בזמנין דאינון מתפקדין למעבד דינא. ותאנא כתיב זממה
ותקחהו. הה"ד וכל חית השדה ישחקו שם ועל דא כתיב זה הים גדול ורחב ידיים וגו'. שם אניות
יהלכון וגו'. כד"א היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה, ממרחק ודאי. מרישא דמוחא ומעילא
דרישא. תביא לחמה על ידא דצדיק כד מזדווגן כחד כדין חדו בכלא הה"ד לויתן זה יצרת לשחק
בו תאנא אלף וחמש מאה מארי תריסין מארי דשולטנותא אתאחדן מהאי סטרא דאינון גיברין
בידוי דההוא דאקרי נער ארבע מפתחין רברבן תנייניא אזלין תחות ספינה דהאי

זוהר חלק ג דף ס/ב

ימא רבא לארבא זווין דא אזיל לסטרא דא ודא אזיל לסטרא דא. וכן כלהו ארבע חיזו דאנפין אתחזיין בהו וכד אתכלילין בחד כתיב ודמות פניהם פני אדם פניהם דכלא אפי רברבי ואפי זוטרי כלילין כחד לעילא תרי סלקין ושאטין ותרי מגרופין בידייהו אלף טורין סלקין ועאלין (ס"א אלין טמירין עאלין וסלקין) בכל יומא משקיו דההוא ימא. לבתר אתעקרי מנה וסלקין לימא אחרא לית חושבנא לאינון דאתאחדן בשערהא תרין בנין ינקין כל יומא דאקרון מאללי ארעא ודא הוא רזא דספרא דצניעותא דכתיב וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים חרש לאמר ואלין ינקין מתחות סטרי אברהא. תרין בנות בתחות רגלהא (ס"א ואלין ינקן מסטרא דאברהא תרין בנות בתחותהא) ועל דא כתיב ויראו בני האלקים את בנות האדם ואלין מתאחדן בטרפי (ס"א בטופרי) דההיא ערסא ודא הוא דתנינן דכתיב אז תבאנה שטים נשים זונות אל המלך. אז תבאנה ולא מקדמת דנא. ובזמנא דישאל לתתא אהדרון קדל מבתר קב"ה מאי כתיב עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו ודאי בידא שמאלא שבעין ענפין דמגדלין בין נוני ימא כלהו סומקי כוורדא ועילא מנהון ענפא חד סומקא יתיר דא סליק ונחית וכלהו אתחפיין בשערהא. מארי דלישנא בישא כד נחית חוייא אתעביד מקפץ על טורין מדלגא על טנרי עד דישכח טרפא דאחיד בטופרי ויכול. כדין שכיך ואתחזר לישניה לטב. זכאין אינון ישראל דמזמנין ליה טרפיה אהדר לאתריה (ס"א לבתריה) עייל בנוקבא דתהומא רבא כד (ס"א סליק סלקין) סלקין מארי דרמחין וסייפין דלית לון חושבנא. סוחרנייהו דאינון שתין עלאין דסוחרניה דהאי ערסא אלף אלפין ורבוא רבוון קיימין בכל סטרא דהאי ערסא לעילא. ומניה אתזנן כלהו מקמיה (ס"א ומניה אתזנו. ליה פלחין כלהו קמיה) יקומון. מתחות כלהו נפקין כמה אלף ורבבן דלית לון חושבנא ונחתין ושאטין בעלמא עד דתקעי מארי שופרא ומתכנשי. והני בזוהמא דטופרי אחידן. דא ערסא כליל לון דא ערסא רגלוהי אחידן בארבע סטרי עלמא כלא עאלין בכללא דאשתכח לעילא ואשתכח לתתא בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ועל דא כתיב הנה. מאי הנה בגין דזמינא לכלא לעילא ותתא. ורשומא האי ערסא מכלא. אדנ"י אתקרי רבונא דכלא רשימא בין חיילהא. בגיני כך כהנא בעא לכוונא מלי דלעילא ליחדא שמא קדישא מאתר דבעא ליחדא ועל דא תנינן כתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש. בהאי בעא לקרבא קדושה לאתריה. מהאי אתר בעי בר נש לדחלא מקמי קב"ה. וע"ד כתיב לו חכמו ישכילו זאת מיד יבינו לאחרייתם. כלומר אי יסתכלון בני נשא בענשא היך אחידא זאת בין חיילהא והיך אתמנו קמה כל אינון בני חיילין ואחידן בפולחנא לאתפרעא מן חייביא מיד יבינו לאחרייתם ויסתמרון עובדיהון ולא יחובון קמי מלכא קדישא. תו אר"ש כל בר נש דזכי למילף אורייתא ונטיר לה להאי זאת, האי זאת נטירת ליה וגזר עמיה קיימא על קיימא דיליה דלא יתעדי מניה ומן בנוהי ומן בני בנוהי לעלמין הה"ד ואני זאת בריתי אותם וגו'. יתבו למיכל עד דאכלו אר"ש לחברייה כל חד וחד לימא מלה חדתא דאורייתא על פתורא לקמיה דרבי פנחס:

פתח רבי חזקיה ואמר יי' אלקים נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר וגו'. זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא אתרעי בהו מכל שאר עמין וקראן קדש דכתיב קדש ישראל ליי' ויהיב

זוהר חלק ג דף סא/א

להו חולק לאתאחדא בשמא קדישא. ובמה אחידו ישראל בשמא קדישא בגין דזכו באורייתא. דכל מאן דזכי באורייתא זכי ביה בקב"ה (נ"א בקדש). ותנינן קמיה דמר מאי קדש. שלימותא דאקרי חכמה עלאה. ומהאי אתר (נגיד משה רבות קדישא בשבילין ידיען לאתר דאקרי בינה עלאה) ומתמן נפקין מבוועין ונחלין לכל עבר עד דמטו להאי זאת (ומאתר דא אתער רוחא קדישא). והאי זאת כד מתברכא אקרי קדש ואקרי חכמה וקראן ליה (נ"א והאי זאת כד אתברכא

מאתר עלאה דא דאקרי קדש ואקרי חכמה קראן לה) רוח הקדש כלומר רוח מההוא קדש דלעילא. וכד נפקין ומתערין מנה רזי אורייתא כדין אתקרי לשון הקדש. ובשעתא דנגיד ההוא רבות קדישא לאינן תרין קיימין דאקרון למודי יי' ואקרון צבקות אתכנש תמן. וכד נפיק מתמן בההוא דרגא דאקרי יסוד לההוא חכמה זעירא. כדין אתקרי לשון למודים. ונפיק לאתערא לאינן קדישי עליונים. כדין כתיב יי' אלקים נתן לי לשון למודים. ולמה לדעת לעות את יעף דבר. וקב"ה יהיב האי לבוצינא קדישא ר"ש. ועוד דסליק ליה לעילא בגין כך כל מלוי באתגלייא אתמררו ולא אתכסיין. עליה כתיב פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות:

פתח רבי ייסא ואמר ויין נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו ויהי שלום בין חירם ובין שלמה וגו'. וי' נתן חכמה לשלמה דא הוא דתנינן ביומוי דשלמה מלכא קיימא סיהרא באשלמותא. כאשר דבר לו כמה דאתמר ליה החכמה והמדע נתון לך. ויהי שלום בין חירם ובין שלמה. וכי מה (בין) האי להאי. אלא הכי תנינן וי' נתן חכמה לשלמה והאי חכמה במאי אוקים לה א"ר יוסי אוקים לה בהאי. בקדמיתא דשלמה עבד דנחית לחירם מההוא דרגא דהוה אמר מושב אלקים ישבתי וגו' דתניא חירם מלך צור עבד גרמיה אלוה. בתר דשלמה אתא עבר ליה בחכמתיה דנחית מההוא עיטא ואודי ליה לשלמה. ובגין כך ויהי שלום בין חירם ובין שלמה. ותנינן א"ר יצחק א"ר יהודה דשדר ליה חד שידא ונחית ליה שבעה מדורין דגיהנם וסלקיה ושדר ליה פתקין בכל יומא ויומא בידיה עד דאהדר ואודי ליה לשלמה. ותנינן שלמה ירית לה לסיהרא בכל סטרוי. בג"כ בכלא שליט בחכמתיה. ור"ש בן יוחאי שליט בחכמתיה על כל בני עלמא כל אינן דסלקין בדרגוי לא סלקין אלא לאשלמא עמיה (ס"א אי לא שלמין עמיה):

פתח רבי יוסי ואמר יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה וגו'. יונתי דא כ"י מה יונה לא שבקת בן זוגה לעלמין. כך כ"י לא שבקת לקב"ה לעלמין. בחגוי הסלע. אלין ת"ח דלא משתכחי בניחא בעלמא דין. בסתר המדרגה. אלין ת"ח הצנועין דבהון חסידין דחלי קב"ה. דשכינתא לא אעדי מנייהו לעלמין. כדין קב"ה מתבע בגינייהו לכ"י ואמר הראיני את מראיך השמיעני את קולך כי קולך ערב דלית קלא משתמע לעילא אלא קלא דאינן דמתעסקי באורייתא. ותאנא כל אינן דמתעסקי באורייתא בליליא דיוקניהון אתחקק לעילא קמי קב"ה וקב"ה משתעשע בהו כוליה יומא ומסתכל בהו וההוא קלא (דהכא) סליק ובקע כל אינן רקייעין עד דסליק קמי קב"ה. כדין כתיב כי קולך ערב ומראך נאוה. והשתא קב"ה חקק דיוקנא דר"ש לעילא. וקליה לעילא לעילא סלקא ומתעטרא בכתרא קדישא עד דקב"ה מתעטר ביה בכלהו עלמין ומשתבח ביה. עליה כתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בכך אתפאר:

פתח ר' חייא ואמר מה שהיה כבר הוא (נקרא שמו ל"ג) ואשר להיות וגו'. מה שהיה כבר היינו דתנינן עד לא ברא קב"ה האי עלמא הוה בארי עלמין וחריב לון עד

זוהר חלק ג דף סא/ב

דקב"ה סליק ברעותיה למברי האי עלמא ואמליך באורייתא כדין אתתקן הוא בתקונוי ואתעטר בעטרוי וברא האי עלמא וכל מאי דאשתכח בהאי עלמא הא הוה קמיה (והא סליק מקמיה) ואתתקן קמיה ותאנא כל אינן דברי עלמא דאשתכחו בכל דרא ודרא עד לא ייתון לעלמא הא הוו קיימי קמיה בדיוקניהון. (והכי תאנא) אפילו כל אינן נשמתין דבני נשא עד לא ייחתון לעלמא כלהו גליפין קמיה ברקיעא בהוא דיוקנא ממש דאינן בהאי עלמא וכל מה דאולפין בהאי עלמא כלא ידעו עד לא ייתון לעלמא ותנינא האי באינן זכאי קשוט. וכל אינן דלא משתכחין זכאין בהאי עלמא אפילו תמן מתרחקין מקמי קב"ה ועאלין בנוקבא דתהומא רבא ודחקין שעתא

ונחתין לעלמא. וההיא נשמתא דלהון הא אוליפנא כמה דאינון קשי קדל בהאי עלמא כך הוּו עד לא ייתון לעלמא. וההוא חולקא קדישא דיהב לון רמאן ליה ואזלין ושאטין ואסתאבון בההוא נוקבא דתהומא רבא ונטלי חולקהון מתמן ודחקין שעתא ונחתי לעלמא אי זכי לבתר ותב בתיובתא קמי מאריה הוא נטיל ההוא חולקא דיליה ממש הה"ד מה שהיה כבר (נקרא שמו) ואשר להיות וגו'. תא חזי בני אהרן לא אשתכחו בישראל כוותיהו בר משה ואהרן ואינון אקרין אצילי בני ישראל ועל דטעו קמי מלכא קדישא מיתו. וכי קב"ה בעא לאובדא לון והא תנינן ברזא דמתניתין דקב"ה עבד חסד בכלא ואפילו ברשיעי עלמא לא בעי לאובדא לון והני זכאי קשוט ס"ד דאינון אתאבידו מעלמא זכותא דלהון אן הוא. זכותא דאבוהון אן הוא. זכותא דמשה הכי נמי. ואינון היך אתאבידו אלא הכי אוליפנא מבוצינא קדישא דקב"ה חס על יקרא דלהון ואתוקד גרמיהון לגו. ונשמתהון לא אתאבידו והא אוקימנא ות"ח עד לא מיתו בני אהרן כתיב ואלעזר בן אהרן לקח לו וגו' אקרי שמיה פנחס דהוה זמין לאתתקנא עקימא הה"ד ואשר להיות כבר היה. ותאנא כלהו זכאי קשוט עד לא ייתון לעלמא כלהו אתתקנו לעילא ואקרין בשמהן. ור' שמעון בן יוחאי מן יומא דברא קב"ה עלמא הוה אזמין קמי קב"ה ואשתכח עמיה וקב"ה קרי ליה בשמיה זכאה חולקיה לעילא ותתא עליה כתיב ישמח אביך ואמך. אביך דא קב"ה ואמך דא כ"י:

פתח ר' אבא ואמר עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. האי קרא אוקמוה חברייא בשעתא דקב"ה אשתכח וזמין בטורא דסיני למיהב אורייתא לישראל נרדי נתן ריחו ישראל יהבו וסליקו ריחא טב דקאים ואגין עלייהו לדרי דרין ואמרו כל אשר דבר יי' נעשה ונשמע. דבר אחר עד שהמלך במסבו בעוד דסליק משה לקבלא אורייתא מקב"ה ואתחקק בתרי לוחי אבנין ישראל שבקו ההוא ריחא טבא דהוה מתעטר עלייהו ואמרו לעגל אלה אלקיך ישראל. השתא האי קרא ברזא דחכמתא הוא. ת"ח כתיב ונהר יוצר מעדן להשקות את הגן האי נהרא אתפשט בסטרוי בשעתא דמזדווג עמיה בזווגא שלים כדי האי עדן (זווגא) בההוא נתיב דלא אתידע לעילא ותתא כד"א נתיב לא ידעו עיט ואשתכחו ברעותא דלא מתפרשן תדירא חד מחד. כדין נפקין מכוועין ונחלין ומעטרי לכן קדישא בכל אינון כתרין כדין כתיב בעטרה שעטרה לו אמו. ובההוא שעתא רית ההוא בן אחסנתא דאבוי ואמיה כדין הוא אשתעשע בההוא ענוגא ותפנוקא. ותאנא בשעתא דמלכא עלאה בתפנוקי מלכין יתיב בעטרוי כדין כתיב עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו דא יסוד דאפיק ברכאן לאזדווגא מלכא קדישא

זוהר חלק ג דף סב/א

במטרוניתא (בהא דרגא) וכדין אתייהבון ברכאן בכולהו עלמין (ונפקין) ומתברכן עלאין ותתאין והשתא הא בוצינא קדישא מתעטר בעטרוי דהאי דרגא והוא וחברייא סליקו תשבחן מתתא לעילא והיא מתעטרא באינון תשבחן. השתא אית לאפקא ברכאן לכלהו חברייא מעילא לתתא בהאי דרגא קדישא ור' (ס"א דר') אלעזר בריה לימא מאינון מלין מעליין דאוליף מאבוי:

פתח ר' אלעזר ואמר וירא והנה באר בשדה וגו'. ונאספו שמה כל העדרים וגו'. הני קראי אית לאסתכלא בהו וברזא דחכמתא אינון דאוליפנא מאבא והכי אוליפנא. וירא והנה באר בשדה. מאן באר דא היא דכתיב באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם. והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה אלין אינון נצח הוד יסוד דאלין אינון רביעין עלה וקיימין עלה ומאלין אמלייא ברכאן ההיא באר. כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים דהא מן האי באר אתזנו עלאין ותתאין (נ"א עלמין תתאין) ומתברכאן כלהו כחדא. והאבן גדולה על פי הבאר דא הוא דינא קשייא דקיימא עלה מסטרא אחרא לינקא לה (נ"א מנה) ונאספו שמה כל העדרים. אלין אינון שית כתרי מלכא

דמתכנשי כלהו ונגדי ברכאן מרישא דמלכא ומריקן בה. וכד אתחבראן כלהו כחזא לארקא בה כתיב וגללו את האבן מעל פי הבאר מנדרין (ס"א מגנדרין) לההוא דינא קשייא ומעברן ליה מינה. והשקו את הצאן מריקין ברכאן מההוא באר לעלאין ותתאין. לבתר והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה. תב ההוא דינא לאתריה בגין דאצטריך ליה לבשמא עלמא ולתקנא עלמא. והשתא הא קב"ה אריק עלייכו ברכאן ממבועא דנחלא ומנייכו כל בני דרא מתברכין. זכאה חולקיכון בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייכו כתיב וכל בניך למודי יי' ורב שלום בניך:

פתח ר"ש ואמר יעלוזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם וגו'. תאנא בי"ג מכילן אתקשר קשרא דמהימנותא לאשתכחא ברכאן לכלא וכל מהימנותא דקב"ה בתלתא אסתומו ועל האי בי"ג מכילן דאורייתא מתעטרא כמה דאוקימנא מק"ו ומג"ש וכו' וכמה זמנין אוקימנא האי. ושמא קדישא בהאי מתעטרא. ת"ח בההיא שעתא דבעא יעקב דיתברכון בנוי בשמא (ס"א בקשרא) דמהימנותא מה כתיב כל אלה שבטי ישראל עשר וזאת הא תליסר דאשתתף עמהון שכינתא ואתקיימו ברכאן. והיינו דכתיב איש אשר כברכתו ברכך אותם. מאי כברכתו בההוא דוגמא דלעילא כברכתו דכל מכילא ומכילא. ותאנא כל אינון מכילין סלקין ומתעטרין ונייחין ברישא חזא ותמן מתעטרא רישא דמלכא. ההוא דאקרי בדרגא עלאה דחסידות. וחסידים ירתין כל ההוא כבוד דלעילא דכתיב יעלוזו חסידים בכבוד בהאי עלמא. ירננו על משכבותם בעלמא דאתי. רוממות קל בגרונם דידיעין לקשרא קשרא דמהימנותא כדקא יאות. וכדין חרב פיפיות בידם מאן חרב פיפיות דא הוא חרב ליי' חרבא דקב"ה פיפיות להיטא בתרין דינין. ולמה. לעשות נקמה בגוים וגו'. והא ר' פנחס בן יאיר כתרא דחסד רישא עלאה. בג"כ כבוד דלעילא ירית והוא קשיר קשרא עלאה קשרא קדישא קשרא דמהימנותא. זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי. על האי פתורא אתמר זה השלחן אשר לפני יי'. קם ר' פנחס ונשיק ליה וברוך ליה ונשיק לר"א ולכלהו חברייא וברוך לון נטל כסא וברוך. פתח ואמר תערוך לפני שלחן נגד צוררי וגו'. יתבו (ס"א חזו) תמן כל ההוא והווי חברייא כלהו חזא

זוהר חלק ג דף סב/ב

במלי דאורייתא וחדוותא דר"ש הוה סגי. נטל ר' פנחס לר"א ולא שבקיה כל ההוא יומא וכל ליליא והוה חדי עמיה קרא עליה אז תתענג על יי' כל חדוותא וענוגא יתירא דא דחולקי הוא (ע"ד דעמי הוא. ע"ד כתיב אשרי העם שככה לו וגו'). זמינין בההוא עלמא לאכרזא עלי זכאה חולקך רבי פנחס דאנת זכית לכל האי. שלום לך ושלום לעוזריך כי עזרך אלקיך. אשכימו למיזל קם ר' פנחס ואחיד ביה בר"א ולא שבקיה למיהך. אוזיף ר' פנחס לר"ש וברכיה ולכלהו חברייא. עד דהווי אזלי אמר להו ר"ש לחברייא עת לעשות ליי'. אתא רבי אבא ושאל כתיב ונתן אהרן על שני השעירים גורלות וגו'. הני עדבין למה. ואהרן למה ליה למיהב עדבין. ופרשתא דא למה. והא אוליפנא קמיה דמר סדרא דיומא והאי בעינא למנדע:

פתח ר"ש ואמר ויקח מאתם את שמעון ויאסור אותו לעיניהם. וכי מה חמא יוסף למיסב לשמעון עמיה יתיר מאחיה. אלא אמר יוסף בכל אתר שמעון (ולוי) פתיחותא דדינא איהו (אינון). וההוא שעתא דאזילנא מאבא לגביהו דאחי. שמעון פתח בקדמיתא בדינא. ה"ד ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות הלזה בא. ועתה לכו וגו', לבתר בשכם ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי כלהו בדינא הווי. טב למיסב דא ולא יתער קטטותא בכלהו שבטין. ותנינן מאי קא חמא שמעון לאזדווגא בלוי יתיר מכלא. והא ראובן הוה אחוה וסמיך ליה. אלא שמעון חמא וידע דלוי מסטרא דדינא קא אתי ושמעון מסטרא דדינא קשיא יתיר אתאחד. אמר נתערב חד בחד ואנן נחריב עלמא. מאי עביד קב"ה נטיל ליה לחולקיה ללוי אמר מכאן ולהלאה ליתב בקופטירא בהדיה בלחודוי. תאנא

בסטרא דאימא תרין גרדיני טהירין (ס"א תריסין) אתאחדן בידוי שמאלא והא אוקימנא דאינון מאללי ארעא בכל יומא ויומא. והיינו רזא דכתיב שנים אנשים מרגלים. ותאנא זכאה חולקיהון דישראל יתיר מכל עמין עכו"ם דקב"ה בעי לדכאה להו ולרחמא עלייהו דאינון חולקיה ועדביה הה"ד כי חלק ייק עמו וגו' וכתיב ירכיבהו על במתי ארץ. על במתי ארץ דייקא. דהא אינון אתאחדן לעילא לעילא. וע"ד קב"ה רחמותא דיליה אתדבק בהו הה"ד אהבתי אתכם אמר יי'. וכתיב כי מאהבת יי' אתכם וגו' ומגו רחמותא יתירא דרחים להו יהב לון יומא חד בשתא לדכאה להו ולזכאה להו מכל חוביהון דכתיב כי ביום הזה וגו'. בגין דיהון זכאין בעלמא דין ובעלמא דאתי ולא ישתכח בהו חובא וע"ד ביומא דא מתעטרין ישראל ושלטין על כלהו גרדינין ועל כלהו טהירין. תאנא ונתן אהרן על שני השעירים גורלות. ונתן אהרן בגין דאתי מסטרא דחסד על שני השעירים על דייקא בגין דתתבסם מטרוניתא. גורל אחד ליי' וגורל אחד לעזאזל. והא תרין שעירין אינון אמאי חד ליי' אלא אמר קב"ה יתיב האי גבאי. וחד יזיל וישוט בעלמא. דאלמלי תרווייהו מזדווגן לא יכיל עלמא למסבל, נפק האי אזיל ושאט בעלמא ואשכח להו לישראל בכמה פולחנין בכמה דרגין בכמה נמוסין טבן לא יכיל להו כלהו שלמא בינייהו לא יכיל למיעל בהו בדלטורא (אזל ושאט בעלמא אשכח לישראל כהאי גוונא) (נ"א ישראל לתתא אוף הכי כהאי גוונא). האי שעירא אחרא שלחין ליה במטולא דכל חובייהו דישראל. תאנא כמה חבילי טריקין מזדווגן (נ"א מזדמנן) דאינון תחות ידיה וממנן לאללא ארעא על כל אינון

זוהר חלק ג דף סג/א

דעברין על פתגמי אורייתא. וההוא יומא לא שכיח דילטורא (ס"א פטרא) למללא בהו בישראל. כד מטא האי שעירא לגבי טורא כמה חידו על חידו מתבסמין כלהו ביה וההוא גרדינא דנפיק אהדר ואמר תושבחתא דישראל קטיגורא אתעביד סניגורא. ות"ח לאו דא בלחודוי הוא אלא בכל אתר דבעיין ישראל לאתדכאה מחובייהו קב"ה יהיב לון עיטא לקשרא מארי דדינא ולבסמא להו באינון קרבנין ועלוון דקרבין קמי קב"ה. וכדין לא יכלין לאבאשא. וההוא יומא יתיר על כלא כמה דמבסמין ישראל לתתא לכלא הכי מבסמין לכל אינון דאית להו דילטורא (ס"א פטרא) וכלא קרבנא הוא ופולחנא דקב"ה. תאנא בההיא שעתא דכתיב ולקח אהרן את שני השעירים וגו', מתערין אינון בההוא יומא לעילא ובעיין לשלטאה (נ"א לשטאה) ולמיפק בעלמא כיון דכהנא מקרב אלין לתתא מתקרבין אינון לעילא. כדין עדבין סלקין בכל סטרין כהנא יהב עדבין לתתא כהנא יהיב עדבין לעילא. כמה דחד אשתאר ביה בקב"ה לתתא. וחד אפקין ליה לההוא מדברא הכי נמי לעילא חד אשתאר ביה בקב"ה וחד נפיק ושט בעלמא. לההוא מדברא עלאה וחד בחד מתקשר. כתיב וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתודה עליו וגו'. בג"כ וסמך אהרן את שתי ידיו דקב"ה יסתכם על ידוי, על ראש השעיר החי. החי דייקא. לאכללא ההוא דלעילא. והתודה עליו את כל עונות כמה דכתיב והתודה אשר חטא עליה. ואוקימנא עליה דאתדכי ב"נ ואשתאר עליה כל ההוא חובא. אוף הכי והתודה עליו בתר דאודי כהנא בגינייהו דישראל. עליו, כלומר ישתארוון כלהו עליו. א"ל ר' אבא אי הכי והא כתיב ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים. אמר ליה שאני הכא דהתם לשעירים הוו קרבין קרבנא ובג"כ לא כתיב ולא יזבחו עוד את זבחייהם שעירים אלא לשעירים דהתם לשעירים הוו עבדי פולחנא ושולטנותא. והכא ונשא השעיר עליו את כל עונותם וקרבנא לא אתעביד אלא לקב"ה ת"ח דבגיני קרבנא מתבסמן עלאין ותתאין ודינא לא שריא ושלטא עלייהו דישראל. תאנא ושלח ביד איש עתי המדברה. מהו איש עתי. אלא רזא דמלה הכי הוא

זוהר חלק ג דף סג/ב

בכל מה דאתעביד בעי בר נש זמין לההיא מלה. אית ב"נ דברכתא אתקיים על ידיה יתיר מאחרא. ת"ח מה כתיב ביה בכהנא טוב עין הוא יבורך אל תקרי יבורך אלא יברך. בגין דהוא הוה זמין דיתקיים ברכתא על ידיה בהאי (ס"א ושאר ברכתא באשגחותא דיליה). ואית ב"נ דהוה זמין לאתקיימא לווטין על ידיה ובכל מה דישגח לייתי לוויי ומארה ובעתא. כגון בלעם דאקרי רע עין. דהוה זמין בכל ביש ולא הוה זמין לטב. ואע"ג דברך. ברכתיה לא ברכתא ולא אתקיים. וכד הוה לייט כל מאן דלייט אתקיים ואפילו ברגעא חדא. ועל דא כתיב שתם העין. בכל אתר דעיניה שלטא אתלטייא. ת"ח מה כתיב וישת אל המדבר פניו בגין דיתער מההוא סטרא ההוא דשלטא תמן. וייתי בדילטוריא עליהו דישאל מה כתיב בהו בכהני טוב עין הוא יבורך דהוה הוה זמין בהאי ושאר ברכתא באשגחותא דיליה. ועל דא תנינן יסטי ב"נ אפילו ממאה ארחין ולא יערע בב"נ דאית ליה עינא בישא. אוף הכא ושלח ביד איש עתי דהוה זמין להאי ורשים להאי וכהנא הוה אשתמודע ביה חד עינא יתיר מאחרא פורתא. סורטא דעל עינא אתחפייא בשערין סגיאין. מכחלא עינא. ולא מסתכל במישר. האי הוא ב"נ זמין להאי וכדקא חזי ליה וע"ד כתיב ביד איש עתי. בגוש חלבא הוה בר נש דבכל אתר דמחי בידוי הוה מית ולא הוה בני נשא מקרבין בהדיה. בסוריא הוה ב"נ דבכל אתר דאסתכל אפי' לטב כלא אתהפך לביש. יומא חד הוה חד ב"נ אזיל בשוקא והוה אנפוי נהירין. אתא ההוא ב"נ ואסתכל ביה ואתבקע עיניה. בג"כ בכלא הוה ב"נ זמין להאי ולהאי. ועל דא כתיב טוב עין הוא יבורך אל תקרא אלא יברך. ותאנא האי ב"נ דהוה אזיל למדברא כד מטא ביה בההוא שעירא הוה סליק לטורא ודחי ליה בתרין ידוי. ולא הוה נחית לפלגות טורא עד דאתעביד שייפין שייפין וההוא ב"נ הוה אמר כך ימחו עונות עמך וכו' ובגין דסליק ההוא קטיגוריא ואתעביד סניגורא דישאל, כדן קב"ה כל חובייהו דישאל וכל מה דכתיב באינן פתקין דלעילא לאדכרא חובייהו דבני נשא נטיל לון ורמי לון כה"ג לאתר דאתקרי מצלות ים, הה"ד ותשלך במצלות ים כל חטאתם:

תאנא. ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת. ומאת עדת בגין דיהא מכלהו. ויתכפר לכלהו. דהא כל חובייהו דבני ישראל הכא תליין וכלהו מתכפרי בדא.

זוהר חלק ג דף סד/א

ולא סגי מבר נש חד. ומאן אתר אתנסיבו מאינן קופין דבעזרה נטלין אגרא ואייתי להו מאינן דמי דהוה מכלהו. וההוא שעירא אחרא דהוא אשתאר לקב"ה עבדין ליה חטאת בקדמיתא והא אוקימנא באן אתר הוה מתקשרא. ולבתר דא מתקרבין הני ומתבסמין כלא ואשתארו ישראל זכאין קמי קב"ה מכל חובין דעבדו וחבו קמיה. הה"ד כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'. תו אמר רבי שמעון ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק מאי קא רמיזא. אלא ודאי עשו איש שעיר הוא מההוא דאקרי שעיר דהא מההוא סטרא אתי. ואנכי איש חלק גבר מההוא דפליג לכל שאר עמין רברבין ממנן דכתיב אשר חלק יי' אלקיך אותם, וכתיב כי חלק יי' עמו וגו'. תו איש חלק מתרי שעירים ואשתאר חדא. דכהנא פליג לה חד לחולקיה וחד לקב"ה. אמאי. בגין דיטעון על כתפוי כל חובוי דיעקב דכתיב ונשא השעיר עליו את כל עונותם עונות תם. תאנא בההוא יומא כמה פתחין פתיחן לקבליהון דישאל לקבלא צלותהון. זכאה חולקהון דישאל דהא קב"ה בעא לזכאה לון ולזכאה לון הה"ד כי ביום הזה יכפר וגו'. בהאי יומא אתער כהנא בכמה עטרין. בהאי יומא פולחנא דכהנא יקירא ורב מכל פולחנין. לכלא ירב חולקא באינן קרבנין דקב"ה. בהאי יומא אתער (ס"א אתער) חסד בעלמא על ידא דכהנא מקרב קרבנין על חוביהון דעמא. על חוביה בקדמיתא ולבתר על חוביהון דעמא מקרב עלמין

עליה ועל עמא והא אוקימנא מלי. עד דהוו אזלי יתבו בחד חקל וצלו. נחת חד עננא דאשא ואסחר לון. אמר רבי שמעון. הא חמינא דקב"ה רעותא דיליה הכא. נתיב, יתבו והוו אמרי מלי דאורייתא:

פתח ואמר מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק, הא אסתכלנא במלוי דשלמה מלכא וכלהו (ס"א בחכמתא) בחכמה אמרן ת"ח ג' ספרים דחכמתא אפיק לעלמא וכלהו בחכמתא עלאה. שיר השירים חכמה. קהלת תבונה. ומשלי דעת לקבל ג' אלין עבד ג' ספרים. שיר השירים כנגד חכמה הכי הוא. קהלת לקבל תבונה הכי הוא משלי לקבל דעת במאי אתחזי. אלא כל אינון קראי בתרי גווני אינון רישא וסיפא תרי גווני אתחזי. וכד מסתכלי קראי דא כליל בדא ודא כליל בדא. בג"כ שקיל לקבליה דדעת. האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה. וכד אסתכלנא ביה כלא כליל חד בחד בין מסיפיה לרישיה בין מרישיה לסיפיה. שמועה טובה מארץ מרחק מים קרים על נפש עיפה. מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק ודא ודא נייחא דרוחא כמה דהאי נייחא דרוחא כך האי נייחא דרוחא. עד דהוו יתבי אתא חד ב"נ אמר אנתו דר' שמעון אתסיאת ממרעהא. וחברייא שמעו קלא דקב"ה שבק לאינון חובי דדרא. אמר ר' שמעון הא אתקיים הכא קרא ושמועה טובה מארץ מרחק הכי הוא נייחא דרוחא כמהו מקים קרים על נפש עיפה. אמר להו נקום ונזיל דקב"ה ארחיש לן בנסין. פתח ואמר מים קרים על נפש עיפה דא אורייתא. דכל מאן דזכי למלעי באורייתא ומרוי נפשא מנה מה כתיב ושמועה טוב מארץ מרחק, קב"ה אכריז עליה כמה טבאן לאוטבא ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי. הה"ד ושמועה טובה. מאן אתר. מארץ מרחק. מאתר דקב"ה הוה רחיק מניה בקדמיתא. מאתר דהוה ב"נ בדבבו עמיה בקדמיתא. דכתיב וארץ מתקוממה לו. מההוא אתר

זוהר חלק ג דף סד/ב

מקדימין ליה שלם. הה"ד מארץ מרחק. וכתוב מרחוק יי' נראה לי ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד:

(כאן חסר) ויצא אל המזבח אשר לפני יי' וכפר עליו. ר' יהודה פתח ואמר מזמור לאסף קל אלקים יי' דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבוא. תאנא אלף וחמש מאה וחמשין רבוא מארי שירתא מזמרין לקב"ה כד נהיר יממא. ואלף וחמש מאה וארבעין ותמניא בטיהרא. ואלף וחמש מאה ותשעין אלף רבוא בהיא שעתא דאקרי בין הערבים. רבי יוסי אמר כד נהיר יממא כל אינון מארי דיבבא משבחן במלי תושבחן לקבליה דהאי בקר (ס"א כד אתער דכד). דכד אתער האי בקר כלהו מתבסמין ודינא אשתכין ואמרין תושבחן. הה"ד ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלקים. וההוא זמנא (הימנותא) חדוותא וברכאן משתכחין בעלמא וקב"ה אתער לאברהם לאחייא ליה ואשתעשע ביה. ואשלטיה בעלמא. ומנא לן דהאי בקר דאברהם הוא דכתיב וישכם אברהם בבקר. בההוא זמנא דבין הערבים כל אינון אלף וחמש מאה ותשעין אלף רבוא. מארי דיללה אקרונ. ומזמרין בהיא שעתא וקטטותא שריא בעלמא. וההיא שעתא אתערותא דאתער קב"ה ליצחק וקם ודאין לחייביא דעברין על פתגמי אורייתא ושבעה נהרי אשא נגדין ונפקין וחלין על רישיהון דרשיעיא ושלהובי גומרין דנורא מתערין מעילא לתתא וכדין תב אברהם לאתריה כד"א ואברהם שב למקומו. ויומא אתפני וחייבי גיהנם צוחין ואמרין אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. וההיא שעתא בעי ב"נ לאזדהרא בצלותא דמנחה. בזמנא דמטי ליליא אינון אלף וחמש מאה וארבעין ותמניא אקרונ מברא לפרוכתא ואמרין שירתא כדין דינין דלתתא מתערין ואזלין ושאטין בעלמא. ואלין אמרין שירתא עד דיתפלג ליליא משמרה ופלגא. בתר דיתפליג ליליא מזדמני כלהו אחריני כחדא ואמרי תהלות כד"א תהלות יי' יבשרו. ר' יהודה אמר

כד רעוא אשתכח בצפרא תהלות יי' מבשרין. ר' יוסי אמר בתר דרוחא דצפון אתער בפלגות ליליא ואזיל ליה. תהלות מבשרי עד דייתי צפרא ואתער האי בקר כדין חזוותא וברכאן אשתכח בעלמא. תאנא אמר רבי אבא כלהו הכי ועילא מנהון סרכין תלתא. בההיא שעתא דאתער האי בקר ומתערין תושבחן כל אינון אלף וחמש מאה וחמשין רבוא אתמנא עלייהו חד ממנא והימן שמיה לקבליה דלתתא ותחות ידיה סרכן ממנן עלייהו לאתקנא שירתא בההיא שעתא דאתער זמנא דבין הערבים וזמרין כל אינון אלף וחמש מאה ותשעין אלף ריבוא מארי דיללה אתמנא עלייהו חד ממנא וידותון שמיה לקבליה דלתתא. ותחות ידיה סרכין ממנן עלייהו לאתקנא ההוא זמרא כד"א זמיר עריצים בההיא שעתא דמטי ליליא מתערין כל אינון דמברא לפרוכתא כדין שכיך כלא ופטררא לא אשתכח ודינין דלתתא מתערין. כלהו אתמנן כחדא אלין על אלין. עד דאתפליג ליליא. בתר דאתפליג ליליא ומתכנשי כלהו אתמנא עלייהו חד ממנא וכניש לכל משריין כד"א מאסף לכל המחנות וגו' ואסף שמיה לקבליה דלתתא. ותחות ידיה כל אינון סרכין ממנן ומבשרי תהלות. עד דאתי צפרא. כיון דאתי צפרא קם ההוא נע"ר יונק משדי אמיה לדכאה להוה ועאל לשמשא. כד אתער בקר כדין היא שעתא דרעוא דאשתעי מטרוניתא במלכא ומלכא משיך מניה חד

זוהר חלק ג דף סה/א

חוטא דברכאן ופריס על מטרוניתא ועל אינון דמזדווגי לה. מאן אינון דמזדווגי עמה אינון דמשתדלי באורייתא בליליא כד אתפליג. רבי שמעון אמר זכאה חולקיה מאן דאתי עם מטרוניתא בשעתא דאתת לקבלא אנפי מלכא לאשתעי ביה. ואשתכח עמה בשעתא דאשיט מלכא ימינא לקבלא למטרוניתא. הה"ד אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים. מאי אחרית ים. ההיא שעתא אחרית דההוא ים הוא דכד אתפליג שירותא הוה ודינא הוה והשתא אחרית הוא דילה דמסתלקין דינאה ועאלת בגדפוי דמלכא היא וכל אינון דמזדווגין לה הה"ד אשכנה באחרית ים. ותאנא כל אינון דמשתדלי באורייתא בשעתא דאתפליג ליליא אשתתף בשכינתא. וכד אתי צפרא ומטרוניתא אתחברת עם מלכא הוא אשתכח עמה עם מלכא. ומלכא פריס על כלהו גדפוי הה"ד יומם יצוה יי' חסדו ובלילה שירה עמי וגו' תאנא בההיא שעתא אבהן מזדמנין במטרוניתא וקדמין לאשתעי בהדה ולאחברא עמה. וקב"ה מליל עמה בהו. והוא קארי לה לפרסא לה גדפוי. הה"ד מזמור לאסף קל אלקים יי' דבר ויקרא ארץ וגו' קל דא נהירו דחכמתא ואקרי חסד אלקים דא גבורה. ידוד דא שלימו דכלא רחמי. ועל דא דבר ויקרא ארץ וגו'. רבי אלעזר הוה יתיב קמיה דר"ש אבוי אמר ליה הא תנינן אלקים בכל אתר דינא הוא. יו"ד ה"א וא"ו ה"א אית אתר דאקרי אלקים כגון אדני ידוד. אמאי אקרי אלקים והא אתוון רחמי אינון בכל אתר. אמר ליה הכי הוא כתיב בקרא. דכתיב וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי' הוא האלקים. וכתיב יי' הוא האלקים. אמר ליה מלה דא ידענא דבאתר דאית דינא אית רחמי ולזמנא באתר דאית רחמי אית דינא. א"ל ת"ח דהכי הוא ידוד בכל אתר רחמי ובשעתא דמהפכי חייביא רחמי לדינא כדין כתיב ידוד וקרין ליה אלקים. אבל ת"ח רזא דמלה. ג' דרגין אינון וכל דרגא ודרגא בלחודוי ואע"ג דכלא חד. ומתקשרי בחד ולא מתפרשי דא מן דא. ת"ח כלהו נטיעין וכל אינון בוצינין (דמתלהטין) כלהו נהירין ומתלהטין ומשתקיין ומתברכאן מההוא נהרא דנגיד ונפיק דכלא כליל ביה (תרי נוסחי) וכללא דכלא ביה. והאי נהרא אתקרי א"ס לגנתא ועילא מגנתא בגין דעדן משתתף בהדה ולא פריש (סא ב) מנה ובגין כך כל מבויעין נפקין ונגדין ואשתקיין לכל עיבר. ופתחין בה פתיחין ועל דא רחמי מנה משתכחין ורחמי פתיחין בה. ובגין דקרין לה אם נוקבא גבורה ודינא מנה נפיק אקרי רחמי בלחודהא הא מסטרהא דינין מתערין ובג"כ כתיב ברחמי ונקוד בדינא אתוון ברחמי ואתנגיד דינא מסטרהא כגוונא דא ידוד האי דרגא חד. דרגא תנינא מסטרא דהאי קדמאה נפיק ואתער דרגא אחרא אקרי גבורה והאי אקרי אלקים באלין אתוון ממש ושירותא (חד) מזער

אפין הוא וביה אתאחיד ובגין דאתאחיד (האי) בהאי כתיב יי' הוא האלקים. כי יי' הוא האלקים. באלין אתוון והוא חד ודא הוא דגא תניינא. דרגא תליתאה צדק כתרא בתראה האי בי דינא דמלכא ותאנא. אדני הכי כתיב והכי אקרי וכ"י בהאי שמא אתקרי. והאי שמא באתר דא אשתלים ואלין אינון ג' דרגין דאקרון בשמהון דדינא וכלא מתקשר חד בחד בלא פרודא כמה דאוקימנא א"ל אי ניחא קמיה דאבא הא שמענא בהאי דכתיב אהיה אשר אהיה ולא קיימא ביה. א"ל אלעזר ברי הא אוקמוה חברייא והשתא בחד מלה אתקשר כלא

זוהר חלק ג דף סה/ב

ורזא דמלה הכי הוא. אהיה דא כללא דכלא. דכד שבילין סתימין ולא מתפרשן וכלילן בחד אתר. כדין אקרי אהיה כללא. כלא סתים ולא אתגלייא. בתר דנפק מניה שירותא וההוא נהר אתעבר לאמשכא כלא כדין אקרי אהיה אשר אהיה כלל' ע"כ אהיה אהיה זמין לאמשכא ולאולדא כלא אהיה כלומר השתא אנא הוא כלל' כלא כללא דכל פרטא. אשר אהיה דאתעברת אמא וזמינת לאפקא פרטין כלהו ולאגלייא שמא עלאה. לבתר בעא משה למנדע פרטא דמלה מאן הוא עד דפריש ואמר אהיה (ס"א ידוד דא הוא פרטא והכא לא כתיב אשר אהיה ואשכחנא בספרא דשלמה מלכא אשר בקיטורא דעדונא קסטירא בחברותא עלאה אשתכח כד"א באשרי כי אשרוני בנות אהיה זמינא לאולדא. ת"ח היך נחית מדרגא לדרגא לאודע' רזא דשמא קדישא (לאחזאה קב"ה) למשה בקדמיתא אהיה כללא דכלא סתים דלא אתגלייא כלל' כמה דאמינא וסימן ואהיה אצלו אמון וגו'. וכתוב לא ידע אנוש ערכה וגו'. לבתר אפיק (רזא דשירותא עלאה ראשיתא דכלא ו) ההוא נהרא אימא עלאה אתעברת וזמינא לאולדא ואמר אשר אהיה זמינא לאולדא ולתקנא כלא. לבתר שארי לאולדא ולא כתיב אשר אלא אהיה כלומר השתא אפיק ויתתקן כלא. בתר דנפיק כלא ואתתקן כל חד וחד באתריה שבק כלא ואמר ידוד. דא פרטא ודא קיומא ובההיא שעתא ידע משה רזא דשמא קדישא סתים וגליא ואתדבק מה דלא אתדבקו שאר בני עלמא זכאה חולקיה. אתא ר' אלעזר ונשיק ידוי. א"ל אלעזר ברי מכאן ולהלאה אזדהר דלא למכתב שמא קדישא אלא כדקא יאות דכל מאן דלא ידע למכתב שמא קדישא כדקא יאות ולקשרא קשרא דמהימנותא קשרא דחד בחד בגין ליחדא שמא קדישא עליה כתיב כי דבר יי' בזה ואת מצותו הפך הכרת תכרת וגו'. אפי' דגרע חד דרגא או חד קשרא מאת חד מנייהו. ת"ח י' בקדמיתא כללא דכלא סתים מכל סטרין. שבילין לא מתפתחין. כללא דדכר ונוקבא. קוצא דיו"ד דלעילא רמיזא לאין. לבתר י' דאפיק ההוא נהרא דנגיד ונפיק מניה ולא תעברא מניה ה' בהאי כתיב ונהר יוצא מעדן. יוצא ולא יצא. בג"כ לא בעיא לאתפרשא מניה. ובג"כ כתיב רעיתי. ואי תימא נהר כתיב משמע חד והא הכא ג' הכי הוא ודאי. י' אפיק תלתא ובתלתא אתכלל כלא. י' אפיק לקמיה ההוא נהר ותרין בנין דינקא להו אמא ואתעברת מנייהו ואפיק לון. לבתר ה'. כגוונא דא ה' ואינון בנין תחות אבא ואמא. בתר דאולידת אפיקת בן דכר ושווייה לקמה ובעי למכתב ו' והאי ירית אחסנתא דאבא ואימא וירית תרין חולקין ומניה אתון ברתא ועל דא בעי למכתב לבתר ו"ה כחדא כמה דה"א קדמאה י"ה כחדא ולא בעי לאתפרשא לון. אוף הכא ו"ה כחדא ולא בעי לאפרשא לון. והא אוקימנא מלי. ולא תר אחרא סלקין הני מלי. זכאה חולקהון דצדיקייא דידיעין רזין עלאין דמלכא קדישא ויתחזון לאודאה ליה הה"ד אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך. תאנא א"ר יהודה קל אלקים יי' דבר ויקרא ארץ, שלימו דכלא שלימו דאבהן קדישי. דבר ויקרא ארץ. לאשתכחא בכ"י בשלימו בחדוותא. ומאן אתר הוא אשתכח עמה. הדר ואמר מציון מכלל יופי אלקים הופיע. תאנא כד בעא קב"ה למברי עלמא דלתתא כלא כגוונא דלעילא עבד ליה. עבד ירושלם אמצעיתא דכל ארעא. ואתר חד דאקרי ציון עלה. ומהאי אתר מתברכא ובהאי אתר דציון שארי עלמא לאתבנאה ומניה אתבני הה"ד קל אלקים יי' דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבואו. ומאן אתר. מציון מכלל יופי

אלקים הופיע כלומר מציון שהוא שלימו דיופי דעלמא אלקים הופיע. ת"ח לא אתברכא ירושלם אלא מציון. וציון מעילא. וכלא חד בחד אתקשר:

תאנא א"ר יהודה ויצא אל המזבח אשר לפני יי' וכפר עליו. אל המזבח סתם. (כביכול) כמה דאתעביד לתתא אתעביד לעילא וכלא אתקשר חד בחד. ותאנא כמה דבהאי יומא מכפר כהנא לתתא הכי נמי לעילא. וכד כהנא דלתתא מסדר פולחניה כהנא דלעילא הכי נמי (כביכול) לא אשתכח לעילא עד דאשתכח לתתא. ומתתא שארי לסלקא קדושה דמלכא עלאה ומשתכחין כלהו עלמין חד קמיה דקב"ה. א"ר יהודה אלמלא הוו ידעי ישראל אמאי קב"ה פקיד עלייהו דישראל לאוכחא להו יתיר מכל שאר עמין ינדעון דהא קב"ה שביק דידיה ולא גבי מנהון חד ממאה. תאנא קב"ה כמה רתיכין כמה חיילין אית ליה כמה שולטנין ממנן משתכחין בפולחניה. כד זמין להו לישראל בהאי עלמא אכתר לון בכתרין קדישין כגוונא דלעילא אשרי לון בארעא קדישא בגין דישתכחו בפולחניה קשיר לכולהו עלאי בהו בישראל וחדוון לא עאלין קמיה ופולחנא לא אתעביד קמיה לעילא עד דישראל עבדין לתתא כל זמנא דישראל משתכחין בפולחניה דמאריהון לתתא הכי נמי לעילא (כביכול). בזמנא דישראל בטלי פולחנא לתתא בטלי לעילא ופולחנא לא אשתכח לא לעילא ולא לתתא. ועל דישראל בטלו פולחנא דקב"ה כד שראן בארעא הכי נמי לעילא כ"ש לבתר. אמר קב"ה ישראל אי אתון ידעין כמה אולכסין כמה חיילין מתעכבין בגיניכו תנדעון דלית אתון כדאי למיקם בעלמא אפילו שעתא חדא. ועכ"ד מה כתיב ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים וגו'. (בג"כ) ויצא אל המזבח אל המזבח סתם. אשר לפני יי' סתם. וכפר עליו לבתר ויצא ועשה את עולתו ואת עולת העם וגו' וכפר עליו מאי קא מיירי א"ר יוסי לאתערא חסד בעלמא בקדמיתא. תאנא כתיב וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל. מאי וכפר על הקדש אלא א"ר אלעזר הא תנינן חייביא עבדין פגימותא לעילא ומתערין דינין וגרמין לאסתאבא מקדשא וחויא תקיפא שארי לאתגלאה. וכדין דינין מתערין בעלמא ובהאי יומא בעי כהנא לדכאה כלא ולאשתערא (ס"א ולאשתערא) כתרא קדישא דיליה דהיא רישא דמלכא בגין דייתי מלכא לאשראה במטרוניתא וכד רישא דמלכא נטיל כלא נטיל וייתי לאזדוגא במטרוניתא ולאשתערא חידו וברכאן בעלמא. (ס"א בגין דייתי מלכא לאזדוגא במטרוניתא ולאשתערא חידו וברכאן בעלמא וכד רישא דמלכא נטיל כלא נטיל) אשתכח דכל שלמא (נ"א שלימו) דעילא ותתא בכהנא תליא דאי אתער כתרא דיליה כלא אתער וכלא בשלימו אשתכח וע"ד כתיב וכפר על הקדש בקדמיתא וכפר על הקדש לאסגאה שלמא בעלמא ולאסגאה חידו בעלמא. וכד חידו דזווגא אשתכח במלכא ובמטרוניתא כל שמשין וכל בני היכלא כלהו אשתכחו בחידו (וכל חידו דעלמא) וכל חובין דחבו קמי מלכא אתכפר להו. הה"ד מכל חטאתיכם לפני יי' תטהרו. ובג"כ כתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו. בשעתא דעאל לזווגא להו. ובשעתא דמזדווגין מלכא ומטרוניתא ההיא שעתא וכפר בעדו ובעד ביתו:

תאנא וכל אדם לא יהיה באהל מועד. רבי יצחק פתח וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק וגו'. האי קרא אוקמוה ת"ח בשעתא דישראל בגלותא כביכול קב"ה עמהון בגלותא דהא שכינתא לא אתעדי מנייהו לעלמין. ת"ח בזמנא דישראל אשתכחו בגלותא דבבל שכינתא בינייהו שרייא ותאבת עמהון מן גלותא. ובזכות אינון צדיקייא

דאשתארו בארעא שארת בארעא ולא אעדי מנייהו לעלמין. א"ר יהודה דאתהדרת מטרוניתא במלכא ואתהדר כללא בהלולא דמלכא בג"כ אקרין אנשי כנסת הגדולה כנסת הגדולה ודאי. תאנא בכל זמנא דישאל בגלותא אי אינון זכאין קב"ה אקדים לרחמא עלייהו ולאפקא לון מגלותא. ואי אינון לא זכאין מעכב לון בגלותא עד ההוא זמנא דאתגזר וכד מטא זמנא ואינון לא אתחזיין. קב"ה אשגח ליקרא דשמיא ולא אנשי להו בגלותא הה"ד וזכרתי את בריתי יעקוב וגו'. אלין אבהן דכלא רזא דשמא קדישא. רבי חייא אמר מאי טעמא יעקב קדמא הכא. אלא בגין דיעקב כללא דאבהן והוא אילנא קדישא בג"כ ו' דשמא קדישא ביה אחידא והכי קרינן יעקוב בו'. רבי יצחק אמר וא"ו באתווי י"ג מכילין דירית ירותא די"ג מבויעין דמבויעא סתימא קדישא. רבי אבא אמר וא"ו אמאי כליל ו' א' ו' אלא ו' דיתב על כורסייא כד"א ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. א' סתים בגויה ולא אתגלייא ודא הוא דכתיב בי נשבעתי (קל א) נאם יי' בג"כ כתיב ולא אקרי. בתראה כללא דקדמאה. בתראה הא אוקימנא (נ"א ו' בתראה כללא דו' קדמאה ו' בתראה) דא יה"ו יסוד דאיהו סיומא דגופא וכללא דיליה. וע"ד כלילין אתוון דא בדא וא"ו רישא וסיומא כמה דאוקימנא. ותאנא תרין אתוון אינון כהאי גוונא וא"ו דאמינא נו"ן אופ הכי ואע"ג דאוקמוה מלה נו"ן הכי מתפרשא. נ' כפופה דא מטרוניתא. וסמיכא לה ו' דאיהו יסוד בגין לאתברכא מניה. ו' פשוטה אתפשטותא דתפארת ועל דא כלילין אתוון ומתאחדן דא בדא. ואי תימא אמאי אהדר ו' אנפוי מנו"ן כפופה ואהדר אנפיה לגבי ו' פשוטה אלא בגין יקרא דמלכא אהדר אנפוי לקבליה דמלכא. ותאנא מ"ם לא כליל בגויה את אחרא (בגין) אלא מ' פתוחה מ' סתומה. מ' פתוחה דהוא כד דכר אתחבר עמה. מ' סתומה יובלא, דהא סתימין ארחהא. ואע"ג דמתפשטין לזמנין. ואית דמתני בהאי כד"א גן נעול אחותי כלה גן נעול מעין חתום א"ר יצחק בשעתא דמלכא קדישא אדכר להו לישראל בגין שמיה ואהדרת מטרוניתא לאתראה (כדין) כתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפור בקדש. כך כהנא בשעתא דעאל ליחדא שמא קדישא ולכפרא בקודשא לזווגא למלכא מטרוניתא כתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד וגו'. תאנא ר' יהודה אמר כהנא אתער שלמא בעלמא לעילא ותתא ותניא עאל בדרגא חד אסחי גופיה. נפיק מהאי דרגא לדרגא אחרא אסחי גופיה אחיד שלמא בהאי ובהאי, קדש ידוי ומתברכאן כחזא. ובכלא בעי לאחזאה עובדא ובעי לאחזאה לבושו דיתלבש כגוונא דעובדא דיתכוון עד דיסדר כללא כמה דאצטריך ויתברכון עלאי ותתאי. תאנא ר"ש פתח (ד') יו"ד בגליפוי אתוון בסטרין אתקשרן ביו"ד יו"ד אזיל ליו"ד (ס"א לוי), יו"ד סליק ביו"ד יו"ד אזיל לוי"ו מתכנשי בהו ומכוון דעתא. אתחבר ה' בוא"ו. ה' עלאה אחיד תרעוי (ס"א בתרעוי) בגלופי תכסיסין אחדא בנהירו אלף וחמש מאה ושבעין אכסדרין סתימין. סליק ה' ואתער חמשין זמנין לן' תרעין קיימין דקיימין. כד אתגלף בעטרוי נהרין אנפין דמלכא וא"ו אתפשט לע"ב גליפין. מעטר ה' לו' (נ"א מתערטר ביו"ד ה' לו') בע' אלף וה' מאה כתרין דמתערטרן בחד כתרא הה"ד בעטרה שעטרה לו אמו. ו' בתרין רישין רישא דגולגלתא גליפא רישא קוצא חד לעילא וקוצא חד לתתא וי' נחית לו' (ס"א וא"ו נחית לוא"ו) גליפא דגלופין בגווייהו שבעין אנפין דעטרין מעילא לתתא ביה טאסין גביעין ופרחין דא סליק ודא נחית. מתגלפין חד בחד אתקשר י' בה' ה' בו' ו' בה' (ס"א ו' בה' ה' בו' ו' בה') דא אחיד בדא כד"א ותשב באיתן קשתו ויפזו זרועי ידיו מידי אביר יעקב. וכתיב איתן מושבך ושים בסלע קנך כדין אתקשר

זוהר חלק ג דף סז/א

כלא חד בחד דא בדא נהרין מפתחן ונהרין אנפין כלהו. כדין כלהו נפלין על אנפיהו ומזדעזען ואמרי בריך שמא יקרא מלכותיה לעלם ולעלמי עלמין. קלא מתקשר עמיה דכהנא והוא אתיב לגבייהו ואמר תטהרו. תטהרו לא אמרין שאר כהני ועמא בר כהנא רבא כד אתקשר ביה ההוא קלא. תאנא מכל חטאתיכם לפני יי' כיון דכתיב מכל חטאתיכם אמאי לפני יי'. אלא א"ר יצחק

לפני יי' ממש. דתניא מרישא דירחא ספרין פתיחין ודייני דיינין. בכל יומא ויומא בתי דינין אתמסרן לאתפתחא בדינא עד ההוא יומא דאקרי תשעה לירחא. בההוא יומא סלקין דינין כלהו למארי דדינא ומתקני כרסייא עלאה דרחמי למלא קדישא. בההוא יומא בעאן ישראל לתתא למחדי בחדוותא לקדמות מאריהון דזמין ליומא אחרא למיתב עליהו בכורסייא קדישא דרחמי. בכורסייא דוותרנותא. וכל אינון ספרין דפתיחין קמיה וכתובין קמיה כל אינון חובין הוא מזכי לון ומדכי לון מכלהו הה"ד מכל חטאתיכם לפני יי' תטהרו. לפני יי' ממש. אינון דאמרין קרא עד הכא אמרין ולא יתיר. ולית רשו לאחרא דלימא תטהרו אלא כהנא רבא דפלא פלחנא וקשר שמא קדישא בפומיה וכד הוה אתקשר ומתברך בפומיה ההוא קלא נחית ובטש ביה ואתנהר מלה בפומיה דכהנא ואומר תטהרו. פלח פולחנא ומתברכין כל אינון עלאין דאשתארו. ולבתר אסחי גופיה וקדש ידוי לאעלא בפולחנא אחרא קדישא. עד דיתכוון למיעל לאתר אחרא עלאה קדישא מכלא. ג' שורין סחרין ליה כהני אחוי. וליואי ומכל שאר עמא כלהו (ברכאן קמיה) וזקפין ידן עליה בצלותא. וקטרא דדהבא זקפא ברגליה, נטיל ג' פסיען וכלהו קיימין בקיומייהו ולא נטלין בתריה (הוה אקטיר בקטורת) נטיל ג' פסיען אחרן (רשימא בלבא) אסחר לדוכתיה. נטיל ג' פסיען אסתים עיינין ואתקשר לעילא. עאל לאתר דעאל שמע קול גדפי דכרובייא מזמרין ואקישן גדפין פרישאן לעילא הוה אקטיר קטורת משתככא קול גדפייהו ובלחישו אתדבקן. אי כהנא זכי דהא לעילא בחידו אשתכח. אוף הכא בההיא שעתא נפיק רעוא דנהורא מתבסמא מריחין דטורי אפרסמונא דכייא דלעילא ואזלא בכל ההוא אתר אעיל ריחא בתרי נוקבי דחוטמיה ואתיישבא לבא כדין כלא הוא בלחישו ופטרא לא אשתכח תמן. פתח כהנא פומיה בצלותא ברעותא בחדוותא וצלי צלותיה. בתר דסיים זקפין כרובייא כמלקדמין גדפייהו ומזמרין כדין ידע כהנא דרעותא הוה ועידן חדוותא לכלא ועמא ידעין דאתקבל צלותיה כמה דכתיב אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו. והוא תב לאחוריה וצלי צלותיה. זכאה חולקיה דכהנא דהא על ידוי חדו על חדו אשתכח ההוא יומא לעילא ותתא על ההיא שעתא כתיב אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלקיו:

והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשותיכם וגו'. ר' חייא פתח נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך וגו'. נפשי אויתך בלילה נפשי אותך בלילה מבעי ליה מאי נפשי אויתך אף רוחי בקרבי אשחרך. ישחרך מבעי ליה. אלא הכי תאנא קב"ה רוחא ונפשא דכלא וישראל אמרי נפשי ורוחי אנת. בגין כך אויתך לאדבקא בך ואשחרך לאשכחא רעותך. ר' יוסי אמר בשעתא דב"נ נאים בערסיה נפקא נפשיה סלקת ואסהידת ביה בב"נ על כל מה דעבד בכל יומא גופא אמר לנפשא נפשי אויתך בלילה

זוהר חלק ג דף סז/ב

אף רוחי בקרבי אשחרך. ד"א נפשי אויתך אמרה כנסת ישראל קמי קב"ה נפשי אויתך בלילה בעוד דאנא בגלותא בני עממיא ומניעא נפשי מכל בישתא (נ"א ורוינא נפשי מכל פיסתא) דקוטרא בני עממיא. נפשי אויתך בגין לאתבא לאתרי. אף רוחי בקרבי אשחרך כלומר אע"ג דאינון משעבדין לבני בכל שעבודא. רוחא קדישא לא אתעדי מנאי בגין למשחר לך ולמעבד פקודיך. רבי יצחק אמר אמרו ישראל קמי קב"ה בעוד דנפשי בי אויתך בלילה מאי טעמא בלילה אלא בגין דהאי נפש בהאי שעתא אצטריך לחמדא לך. אף רוחי בקרבי אשחרך. כד אתער בי רוחא קדישא אשחרך באתערותא למעבד רעותך. כי כאשר משפטיך לארץ. בזמנא דמשפט נחית בארעא לבשמא עלמא. כדין צדק למדו יושבי תבל. כלומר יכלין למסבל דינא דצדק ולא ישתצי עלמא מניה. אימתי צדק למדו יושבי תבל, כאשר משפטיך לארץ. ר' חזקיה אמר נפשי אויתך בלילה דא כנסת ישראל. אף רוחי בקרבי אשרך דא קב"ה:

רבי אבא הוה יתיב קמיה דר' שמעון קם ר' שמעון בפלגו ליליא למלעי באורייתא. קמו רבי אלעזר ורבי אבא עמיה. פתח רבי שמעון ואמר כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלקים. האי קרא אוקמוה חברייא זכאן אינון ישראל מכל עמין דקב"ה יהב לון אורייתא קדישא ואורית לון נשמתין קדישין מאתר קדישא בגין למעבד פקודוי ולאשתע' באורייתא. דכל מאן דאשתעשע באורייתא לא דחיל מכלא דכתיב לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי. מאן אינון שעשועי. אורייתא. דאורייתא שעשועים אקרי דכתיב ואהיה שעשועים יום יום. ודא הוא דתנינן קב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקייא בגנתא דעדן. מאי לאשתעשעא בגין למחדי בהו. דתנינן זכאין אינון צדיקייא דכתיב בהו אז תתענג עלי יי' בגין לאתענגא מההוא שקיו דנחלא כד"א והשביע בצחצחות נפשך כביכול קב"ה משתעשע בהו מההוא שקיו דנחלא דמתענגי בהו צדיקיא. ועל דא אתי לאשתעשעא עם צדיקיא. וכל מאן דאשתדל באורייתא זכי לאשתעשעא עם

זוהר חלק ג דף סח/א

צדיקיא מההוא שקיו דנחלא. תאנא כאיל תערוג על אפיקי מים. דא כנסת ישראל כד"א אילותי לעזרתי חושה. תערוג על אפיקי מים ודאי לאשתקיא משקיו דמבועי דנחלא על ידי צדיק. תערוג כד"א לערוגת הבושם. כן נפשי תערוג אליך אלקים. לאשתקייא מנך בעלמא דין ובעלמא דאתי. מבועי נחלא מאן אינון מבועא חד לעילא דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו'. ומתמן נגיד ונפיק ומשקי גנתא וכל אינון נחלין נגדין ונפקין ומתכנשין בתרי מבועין דאקרון נצח והוד ואלין אקרון אפיקי מים בההוא דרגא דצדיק דמיניה נגיד ונפיק ומשתקייא גנתא. בגין כך איל וצבי כחדא משתכחי (נ"א איל וצבי אקרון עטרת ויסוד) צדק וצדיק. תאנא כתיב קול יי' יחולל אילות. אילות אילת כתיב חסר דא אילות השדה (נ"א דא אילת השחר) (ד"א אילות השדה) דתניא בפלגות ליליא בשעתא דקב"ה עאל לגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא האי קול נפיק וכאיב כל אינון אילתא דסחרני כורסייא יקירא קדישא הה"ד ששים גבורים סביב לה. ד"א יחולל אילות כד"א חוללה ידו נחש בריח. ויחשוף יערות כד"א ביערת הדבש. וכתיב אכלתי יערי עם דבשי וינקא להו כאמא דינקא לבנין. אמר ליה ר' אבא נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך. אויתך אותך מבעי ליה אשחרך ישחרך מבעי ליה א"ל הא אוקמוה כד"א אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש. ת"ח נפשא ורוחא אשתמודע (ס"א אשתעי ס"א אשתתפי) כחדא לעלמין. תנא פולחנא שלימתא דבעי ב"נ למפלח לקב"ה כמה דתנינן ואהבת את יי' אלקיך וגו' דירחים ליה לקב"ה רחימותא דנפש ממש ודא הוא רחימותא שלימתא רחימותא דנפשיה ורוחיה. כמה דאתדבקו אלין בגופא וגופא רחים לון. (ס"א כדין) כד יתדבק ב"נ לרחמא ליה לקב"ה רחימותא דנפשיה ורוחיה לאדבקא ביה. הה"ד נפשי אויתך בלילה (כלומר) נפשי ממש. אף רוחי בקרבי אשחרך אתדבקא בך ברחימותא סגיא. בלילה דבעי ב"נ מרחימותא דקב"ה למיקם בכל ליליא לאשתדלא בפולחניה עד דיתער צפרא ויתמשך עליה חוטא דחסד. דתניא זכאה חולקיה דההוא ב"נ דרחימותא דא רחים ליה לקב"ה והני (אינון) זכאי קשוט דמרחמין ליה לקב"ה הכי. עלמא מתקיימא בגיניהון ושלטין על כל גזירין קשין דלעילא ותתא (נ"א היא) (בגין דיתקיים עלמא בגיניהון). תאנא ההוא זכאה דאתדבק ברוחיה ונפשיה לעילא במלכא קדישא ברחימותא כדקא יאות. שליט בארעא דלתתא וכל מה דגזר על עלמא אתקיים. מנ"ל מאליהו דכתיב חי יי' אשר עמדתי לפניו אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי. ת"ח בשעתא דאתין נשמתין קדישין מעילא לתתא ואיגון זכאי עלמא משלפי להו ממלכא ומטרוניתא זעירין אינון דבההוא שעתא דנחית קיימא קמי מלכא ורעותא דמלכא לאסתכלא בה כמה דאוקימנא בשעתא דנשב קודשא בריך הוא רוחא בכל חילא וחילא דשמיא כלהו חיילין אתעבידו וקיימי בקיומייהו הדא הוא דכתיב וברוח פיו כל צבאם. ומנייהו אתעכבו עד דקודשא בריך הוא

זוהר חלק ג דף סח/ב

אחית להו לתתא. ותאנא מיומא דאתברי עלמא קיימי קמיה דקב"ה ואתעכבו עד דמטא זמנא לאחתא לון בארעא ואלין שליטו לעילא ותתא הה"ד חי יי' אשר עמדתי לפניו. אשר אני עומד לא כתיב אלא אשר עמדתי. לבתר אהדר לאתריה וסליק לאדריה ואינון אחרנין לא סלקין עד דימותון. בגין דלא קיימו קודם לכן כאינון אחרנין. ובגין כך אליהו אתעביד שליחא מלאכא לעילא. ואלין דמתדבקין יתיר למלאכא. אשכחנא בספרא דאדם קדמאה דכל רוחין קדישין דלעילא עבדין שליחותא וכלהו אתיין מאתר חד. דנשתמהון דצדיקייא מתרי דרגין דכלילין בחד ובג"כ סלקין יתיר ודרגיהון יתיר והכי הוא. וכל אינון דהוו טמירין תמן נחתו וסליקו בחייהון כגון חנוך דלא אשתכח ביה מיתה והא אוקימנא מלה דא בחנוך ואליהו. ותאנא מאה ועשרין וחמש אלף דרגין (ס"א לצדיקייא) לנשתמהון דצדיקייא סליקו ברעותא עד לא אתברי עלמא דקב"ה מזמנא להו בעלמא דין בכל דרא ודרא וסלקין וטאסין עלמא ומתקשרי בצרורא דחיי. זמין קב"ה לחדתא עלמא בהו. עליהו כתיב כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'!

תענו את נפשותיכם. נפשותיכם קאמר. בגין דישראל משתכחין קמי מלאכא קדישא זכאין ויהא רעותא דלהון לגבי קב"ה ולא תדבקא ביה בגין דיתכפר להו חובייהו. ועל דא מאן דאכל ושתית בתשיעאה ומענגא נפשיה במיכלא ומשתיא אשתכח בעשיראה ענויא דנפשא בתרין חולקין ואשתכח כאילו אתענית שיעאה ועשיראה את נפשותיכם לאכללא כלא גופא ונפשא ולא תכנעא בהאי יומא לאתכפרא על חוביהון. תאנא כי ביום הזה יכפר עליכם. ביום הזה. היום הזה מבעי ליה אלא ביום הזה דייקא דביה אתגלי עתיקא קדישא לכפרה על חוביהון דכלא. ד"א תענו את נפשותיכם. ר' אבא פתח ואמר עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו' עיר קטנה. הא אוקמוה אבל עיר קטנה כד"א עיר עז לנו ישועה ישית חומות וחיל וגו'. וכתוב ולא אבא בעיר. עיר קטנה זעירא היא. דהיא בתראה מכלא תתאה מכלא שורוי רברבין תקיפין קדישין. עיר הקדש אקרי ואנשים בה מעט זעירין אינון דזכאין לסלקא לגווה ולמשרי בה. כד"א מי יעלה בהר יי' ומי יקום במקום קדשו וגו'. ועל דא אנשים בה מעט. ובא אליה מלך גדול דא קב"ה לאזדווגא בה ולמשרי בה. וסבב אותה כד"א ואני אהיה לה נאם יי' חומת אש סביב וגו'. ובנה עליה מצודים גדולים. דבנה שורוי רברבין תקיפין יאיאן ושפירין (ס"א מכל אבנין יקירין) קדישין עיר הקדש אקרי. וכל ויקרא דמלאכא עייל בגווה ובג"כ היא בלחודהא כלילא מכל עטרי דמלאכא וכל עטרי מלאכא בה מתעטרין. בג"כ ואנשים בה מעט כתיב. ומצא בה איש מסכן וחכם. הה"ד נקי כפים ובר לבב. מסכן כד"א ויבן ערי מסכנות לפרעה מתעטר בעטרין תקיפין בעטרי אורייתא בעטרי פקודי אורייתא דמלאכא. וחכם דזכי בה בהאי חכמה וחכם דהוא חכים יתיר מכלא לעיינא בפולחנא דמאריה בגין למזכי בה ולאעלא בה. הה"ד ומלט הוא את העיר בחכמתו. ומלט כמו אמלטה נא ואראה את אחי. אמלטה נא שמה. אוף הכא ומלט הוא את העיר בחכמתו. ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא. ואדם לא זכר למעבד פקודי אורייתא לאשתדלא באורייתא כההוא גבר מסכנא דאתחבר בכלא

זוהר חלק ג דף טט/א

בגין למזכי בה ואמרתי אני טובה חכמה מגבורה. דהא בההוא עלמא לא יהבין רשו למיעל בר הני זכאי קשוט הני דמשתדלי בה באורייתא יומא ולילי ומתעטרי בפקודי אורייתא בהאי עלמא למיעל בהו לעלמא דאתי. וחכמת המסכן בזויה ודבריו אינם נשמעים. דהא בני נשא לא מסתכלין

ביה ולא בעאן לאתחברא ביה ולאצית למלוי. דתאנא כל מאן דאצית למלוי דאורייתא זכאה הוא בהאי עלמא וכאילו קביל תורה מסיני. ואפילו מכל בר נש נמי בעי למשמע מלוי דאורייתא. ומאן דארכין אודניה לקבליה. יהיב יקרא למלכא קדישא ויהיב יקרא לאורייתא. עליה כתיב היום הזה נהיית לעם ליי' אלקיך. תאנא יומא חד הוו אזלי חברייא עמיה דר"ש אר"ש חמינא אלין עמין כלהו עלאי וישראל תתאי מכלהו מ"ט. בגין דמלכא אשדר מטרוניתא מניה ואעיל אמהו באתרהא כד"א תחת שלש רגזה ארץ וגו'. תחת עבד כי ימלוך וגו' ושפחה כי תירש גבירתה. מאן שפחה היא כתרא נוכראה דקטל קב"ה בוכרא דלהון במצרים. דכתיב עד בכור השפחה אשר אחר הריחים. אחר הריחים הות יתבת בקדמיתא והשתא האי שפחה תירש גבירתה. בכה ר"ש ואמר מלכא בלא מטרוניתא לא אקרי מלכא. מלכא דאתדבק בשפחה באמהו (דילה) דמטרוניתא אן הוא יקרא דיליה. וזמינא קלא לבשרא למטרוניתא ולימא גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלם הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא. כלומר צדיק הוא נושע בגין דהוה רכיב עד השתא באתר דלאו דיליה באתר נוכראה ויניק ליה ועל דא כתיב עני ורוכב על חמור. עני הוא בקדמיתא. ורוכב על חמור כמה דאוקימנא אינון כתרין תתאין דעמין עכו"ם דקטיל קב"ה בוכרא דלהון במצרים הה"ד וכל בכור בהמה והא אוקימנא מלי. כביכול צדיק ונושע הוא ודאי יתיר מכלא. בגין דעד השתא שארי צדיק בלא צדק והשתא דיזדווגון כחדא צדיק ונושע הוא דהא לא יתיב בסטרא אחרא. תאנא הצדיק אבד ואין איש שם על לב וגו'. האי קרא קשיא הצדיק א בד נא בד מבעי ליה מהו אבד אלא אבד ממש. ומאי אבד למטרוניתא ואתדבק באתר אחרא דאקרי שפחה. אמר רבי יצחק לר"ש אי ניחא קמיה דמר הא דתנינן דכתיב וצדיק יסוד עולם מאן דאמר דעל שבעה קיימי קיימא עלמא ומאן דאמר על חד קיימא עלמא היך מתישרן מלי. א"ל כלא מלה חד הוא דהא ז' אינון ובהו אית חד קיימא דאקרי צדיק וקיימי עליה ועלמא בהאי אתקיימא. וכד אתקיימא עלמא עליה כאילו אתקיים על כולהו שבעה. ועל דא כתיב וצדיק יסוד עולם והא אוקימנא מלי בכמה אתר. ותאנא האי שפחה זמינא לשלטאה בארעא קדישא דלתתא כמה דהות מטרוניתא שלטא בקדמיתא דכתיב צדיק ילין בה והשתא שפחה כי תירש גבירתה בכלא וזמין קב"ה לאתבא למטרוניתא לאתרהא כקדמיתא. וכדין ממאן הוא חדוותא הוי אימא חדוותא דמלכא וחדוותא דמטרוניתא. חדוותא דמלכא בגין דיתוב לה ויתפרש משפחה כדקא אמינא. וחדוותא דמטרוניתא בגין דתיתוב לאזדווגא במלכא הה"ד גילי מאד בת ציון וגו'. ת"ח כתיב והיתה זאת לכם לחקת עולם. והיתה לכם מבעי ליה מאי זאת הא דאמרן לחקת עולם. בכל אתר ואתר חקת עולם אתקרי גזרה דמלכא דעייל כל נימוסוי באתר דא ואסתים לון כמאן דסתים כלא באסקופא חדא. חקת עולם ודאי בהאי זאת

זוהר חלק ג דף סט/ב

רשים וחקק כל גניזין דיליה וכל טמירין דיליה. בחדש השביעי בעשור לחדש בעשור דייקא כמה דאוקימנא. תענו את נפשותיכם. ודאי הכי הוא והא אתמר. נפשותיכם ודאי. דהר בנפשא תלייא מלתא. ובגין כך אכילה ושתייה מתשיעאה יתיר מיומא אחרא ואע"ג דהאי מלה אתמר בגוונא אחרא וכלא שפיר והאי מלה חדא וכל חד באתריה והכי הוא. ותאנא בהאי יומא כל חידו וכל נהירו וכל וותרנותא דעלמין כלהו תליין באימא עלאה דכל מבויעין נגדין ונפקין מנה. וכדין נהירין כל אינון בוצינין ונהרין בנהירו בחדוותא עד דמתבסס כלא וכדין כל אינון דינין אשתכחו בנהירו ודינא לא אתעביד ועל דא תענו את נפשותיכם. אמר רבי אבא הא אוקים לה מן גופא דמתניתא. לא גלו ישראל מארצם עד שכפרו בקב"ה דכתיב אין לנו חלק בדוד ולא נחלה בבן ישי והא אתמר קרא אחרינא אשכחנא בהאי דכתיב ראה ביתך דוד. א"ל הכי הוא ודאי בית דוד אקרי כמה דכתיב בית יעקב לכו ונלכה באור ה'. בית יעקב כד"א ובית תפארתי אפאר. לכו ולנכה באור יי' דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ונטע האי גן לאשתעשעא ביה עם

צדיקייא דביה שריין. תאנא כתיב אך בעשור לחד השביעי הזה יום הכפורים הוא וגו'. ועניתם את נפשותיכם וכתוב והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי וגו'. אך דכתיב מאי קא בעי הכא. אמר ליה למיעוטא קא אתיאי דכיון דאמר ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש. אמר (לבתר) אך בעשור. אך עשור מבעי ליה דבעשור תלייא מלתא אמר ליה אי הכי אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם ותנינן אך חלק חציו אסור באכילת חמץ וחציו מותר אוף הכא אך בעשור לחדש אימא דחציו אסור במלאכה (נ"א באכילה) וחציו מותר. א"ל אוף הכא בועניתם את נפשותיכם תליא דהא ענוי לא אשתכח אלא מפלגות יומא ולהלאה ושפיר הוא אך חלק בועניתם את נפשותיכם. א"ר אלעזר כתיב כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'. אכפר עליכם מבעי ליה. אלא יכפר עליכם לאכללא יובלא דנגיד מבעי לאשקאה בהאי יומא לכל עיבר לארואה כלא ולאשקאה כלא ודא עליכם. כלומר בגיניכון לדכאה לכון בהאי יומא דכתיב לפני יי' תטהרו ולא ישלוט עלייכו דינא. ר' יהודה אמר זכאין אינון ישראל דקב"ה אתרעי בהו ובעי לדכאה להו דלא ישתכח בהו חובא בגין דיהון בני היכליה וידורון בהיכליה. ולזמנא דאתי כתיב וזרקתי עליכם מים טהורים וגו'.

רבי יהודה פתח שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי'. תנינן בשעתא דברא קב"ה עלמא למברי ב"נ אמליך באורייתא אמרה קמיה תבעי למברי האי ב"נ זמין הוא למחטי קמך. זמין הוא לארגזא קמך אי תעביד ליה כעובדוי הא עלמא לא יכיל למיקם קמך כ"ש ההוא ב"נ א"ל וכי למגנא אתקרינא קל רחום וחנון ארך אפים. ועד לא ברא קב"ה עלמא ברא תשובה אמר לה לתשובה אנא בעינא למברי ב"נ בעלמא על מנת דכד יתובון לך מחוביהון דתהוי זמינא למשבק חוביהון ולכפרא עלייהו. ובכל שעתא ושעתא תשובה זמינא לגבי בני נשא וכד בני נשא תייבין מחוביהו האי תשובה תבת לגבי קב"ה וכפר על כלא ודינין אתכפיין ומתבסמאן כלהו וב"נ אתדכי מחוביהו. אימתי אתדכי ב"נ מחוביהו בשעתא דעאל בהאי תשובה כדקא חזי. ר' יצחק אמר דתב קמי מלכא עלאה וצלי

זוהר חלק ג דף ע/א

צלוחתא מעומקא דלכא הה"ד ממעמקים קראתיך יי'. ר' אבא אמר ממעמקים קראתיך יי' אתר גניז הוא לעילא והוא עמיקא דבירא ומהאי נפקין נחלין ומבועין לכל עיבר וההיא עמיקא דעמיקתא אקרי תשובה. ומאן דבעי לאתבא ולאדכאה מחובוי. בהאי עומקא אצטריך למקרי לקב"ה הה"ד ממעמקים קראתיך יי'. תאנא בשעתא דהוה ב"נ חב קמי מאריה וקריב קרבניה על מדבחא וכהנא מכפר עליה ובעי בעותיה עליה. מתערין רחמי ודינין מתבסמן ותשובה אריק ברכאן במבועין דנגדין נפקין ומתברכין כלהו בוצינין כדא וב"נ אתדכי מחוביהו. ת"ח קב"ה אפיק עשר כתרין עטרין קדישין לעילא דאתעטר בהו ומתלבש בהו והוא אינון ואינון הוא כשלהובא דאחידא בגומרא ולית תמן פרודא לקביל דנא אית עשר כתרין דלא קדישין לתתא ואינון אחידן בזוהמא דטופרא דחד עטרא קדישא דאקרי חכמה ועל דא אקרון חכמות. ותאנא עשרה זייני חכמות אלין נחתו לעלמא וכלהו אסתאבו (ס"א אשתאבו) במצרים בר מחד דאתפשט בעלמא וכלהו זייני חרשי אינון ומנייהו ידעי מצרים חרשין על כל בני עלמא וכד מצראי בעאן למעבד כנופייא בחרשייהו לעובדיהון הוו נפקי לחקלא לטורי רמאי ודבחין דבחין ועבדין גומין בארעא וסחרין ההוא דמא סוחרניה דהני גומין ושאר דמא מתכנפי בהנהו גומין ובשרא שוין עלייהו. וקרבין קרבניהון לאינון זיינין בישין ואינון זיינין בישין מתכנשין ומתקרבין כדא ומתפייסין בהדייהו בההוא טורא. ישראל דהוו בשעבודיהון הוו מתקרבין להון ואולפו מנייהו והוו טעאן בתרייהו והיינו דכתיב כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען וגו'. וכתוב ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים וגו'. תאנא בשעתא דהוו מקרבין להון על

גבי חקלא והו מזמני ההוא דמא ומקרבי קרבנייהו הו מתכנפי כל אינון זיינין בישין וחמאן להון כגוונא דשעירים כלהו מליין שערא ומודעי להו מה דאינון בעיין. ת"ח יצחק מה כתיב ביה ויגש יעקב אל יצחק אביו וימושהו אמר דא לא אתעדי (ס"א הכא לא אתער) אלא מטלא דשמיא דנגיד על ארעא. אמר רבי יוסי ומשמני הארץ בכלא ברכיה מ"ט בגין דחמא ליה בשערא אמר למעבד דא ומשמני הארץ אצטריך ולא זוהמא דארעא דהאי זוהמא הוא דארעא וכד טלא דשמיא ומגדא דארעא מתחבראן אתעבר האי זוהמא. אמר ר' חייא בתרייתא דאינון כתרין תתאין דלא קדישין האי הוא. הה"ד ודורש אל המתים ודא הוא עשיראה דכלא. דתניא א"ר יצחק אמר ר' יהודה נפשתא דרשיעיא אלין אינון מזיקין דעלמא. א"ר יוסי אי הכי טב להו לחייביא דאתעבדין מזיקין בעלמא. אן היא עונשא דגיהנם. אן הוא בישא דזמינא להו בההוא עלמא. אמר ר' חייא הכי תנין והא אוקימנא מלי נפשתא דרשיעיא בשעתא דנפקין מעלמא כמה גרדיני נימוסין מזדמנין לקבלא להו ולאעלאה להו לגיהנם ועאלין להו בתלת דינין בכל יומא בגיהנם לבתר מזדווגי בהו ואזלין ושאטין בעלמא ומטען להו לרשיעיא לאינון דקא אסתים תשובה מקמייהו. לבתר תייבין להו לגיהנם ואסתאבין (נ"א ואתדנון) תמן וכך בכל יומא. לבתר דאזלין בהו ושאטין בהו בעלמא מהדרין לקברייהו וחמן תולעתא דגופא מנקרי בשרא ומתאבלן עלייהו ואינון חרשין הו אזלי לבי קברי וחרשי בחרשייהו ועבדין חד צלמא דבר נש ודבחין קמיה חד צפירא. לבתר עאלין לההוא

זוהר חלק ג דף ע/ב

צפירא בההוא קברא וההוא צלמא מתברין (ס"א מדברין) ליה לארבע סטרין ומעלין ליה לארבע זיוויין דקברא. כדין מחרשי בחרשייהו ומתכנפי אינון כנופי ואינון זינין בישין ומייתין היא נפשתא ועאל בקברא ומשתעי בהדייהו. אמר ר' יצחק זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי דהא כלהו קדישין. גופא דילהון קדישא. נפשא דילהון קדישא. רוחא דילהון קדישא. נשמתא דילהון קדש קדשים. תלת דרגין אינון כגוונא דלעילא. דתניא א"ר יהודה כתיב תוצא הארץ נפש חיה דא היא נשמתא (עלאה) דאדם קדמאה (עלאה) ת"ח ג' דרגין אינון ואתדבקו כחד. נפש רוח נשמה ועלאה מנייהו נשמה דא"ר יוסי בכלהו ב"נ אית נפש. ואית נפש עלאה מנפש. זכה בר נש בהאי נפש מריקין עליה עטרא חד דאקרי רוח הה"ד עד יערה עלינו רוח ממרום. כדין אתער בר נש באתערותא אחרא עלאה לאסתכלא בנימוסי מלכא קדישא. זכה בר נש ביה בההוא רוחא מעטרין ליה בכתרא קדישא עלאה דכליל כלא דאקרי נשמה. דאתקרי נשמת אלוה. ותאנא ברזא דרזין בגו רזא דספרא דשלמה מלכא האי קרא דכתיב ושבח אני את המתים שכבר מתו. כיון דכתיב ושבח אני את המתים שכבר מתו אלא שכבר מתו בהאי עלמא בפולחנא דמאריהון ותמן כתיב ג' מדורין עבד קב"ה לצדיקייא חד (ס"א דזכו אינון צדיקייא דלא אשתציאו מהאי עלמא וכד אצטריך) לנפשאן דאינון צדיקייא דלא אסתלקו מהאי עלמא ושכיחין בהאי עלמא וכד אצטריך עלמא רחמין ואינון חייין יתבין בצערא אינון מצלו צלותא עלייהו ואזלין ומודעין מלה לאינון דמיכין דחברון ומתערין ועאלין לכן עדן דארעא דתמן רוחיהון דצדיקייא מתלבשן בעטרין דנהורא ואתייעטו בהו וגזרין גזרה וקב"ה עביד רעותא דלהון וחס על עלמא ואינון נפשו דצדיקייא משתכחין בהאי עלמא לאגנא על חייא והאי אקרי נפש ודא לא אסתלקא (ס"א אשתצי) מהאי עלמא ושכיחא בהאי עלמא לאסתכלא ולמנדע ולאגנא על דרא והאי הוא דאמרו חברייא דמתי ידעי בצערא דעלמא ועונשא דחייבין די בארעא בהאי הוא דכתיב ונכרתה הנפש ההיא מעמיה. ומדורא תניינא הוא ג"ע די בארעא ביה עבד קב"ה מדורין עלאין יקירין כגוונא דהאי עלמא וכגוונא דעלמא עלאה והיכלין בתרין גוונין דלית להון חושבנא ואילנין ועשבין וריחין דסלקין בכל יומא. ובהאי אתר שארי ההוא דאקרי רוח דאינון צדיקייא ומדורא דההוא רוחא ביה שארי. וכל רוח רוח מתלבש' בלבוש יקירא כגוונא דהאי

עלמא וכגוונא דההוא עלמא עלאה. מדורא תליתאה ההוא מדורא עלאה קדישא דאתקרי צרורא דחיי דתמן מתעדנא ההוא דרגא עלאה קדישא דאקרי נשמה. והאי אתדבק לאתענגא בעדונא עלאה עליה כתיב אז תתענג על יי' והרכתביך וגו'. ותאנא בשעתא דאצטריך עלמא רחמי ואינון צדיקייא זכאין. ההוא נפש דאשתכחנא בעלמא לאגנא על עלמא. נפש סליק ואזיל ושאט בעלמא ומודע לרוח. ורוח סליק ואתעטר ומודע לנשמה ונשמה לקב"ה. וכדין חס קב"ה על עלמא. כדין נחתא מעילא לתתא. נשמה אודע לרוח ורוח אודע לנפשא. ובכל שבתא ושבתא וריש ירחא כלהו מתחברן ומתעטרן כחד. עד דאזדווגו למיתי לסגדא למלכא עלאה. ולבתר תייבין לאתרייהו. הה"ד והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר וגו'. ובשעתא דאצטריך עלמא רחמי וחייא אזלי ומודעי להו לנפשייהו דצדיקייא ובכאן על קברייהו אינון דאתחזו לאודעא להו. מאי טעמא דשויין רעותא דילהון לאתדבקא נפשא בנפשא

זוהר חלק ג דף עא/א

כדין אתערין נפשייהו דצדיקייא ומתכנפי ואזלין ושאטין לדמיכי חברון ומודיעי להו צערא דעלמא וכלהו עאלין בההוא פתחא דג"ע ומודיעי לרוח. ואינון רוחין דמתעטרן בגיע מלאכי עלאין אזלי בינייהו וכלהו מודיעין לנשמה. ונשמה אודעת לקב"ה וכולהו בעאן רחמי על חין וחס קב"ה על עלמא בגיניהון ועל דא אמר שלמה ושבח אני את המתים שכבר מתו וגו'. אמר ר' חייא תוהנא אי אית מאן דידע לאודעא להו למתיא בר אנן. א"ר אבא צערא מודעא להו אורייתא מודעא להו דהא בשעתא דלית מאן דידע בהאי. אפקי אורייתא סמוך לקברי ואינון מתערי על אורייתא על מה אתגלייא לההוא אתר. כדין דומה אודע להון, א"ר יוסי ואינון ידעי דהא עלמא בצערא וחייא לא אתחזון ולא ידעי לאודעא להו. ביה שעתא כלהו צוחין על אורייתא דאתקלנא ואתגלייא לההוא אתר. אי בני נשא תייבין ובכאן בלבא שלים ותייבין קמי קב"ה. כלהו מתכנשי ובעאן רחמי ומודיעין לאינון דמיכי חברון ועאלין ומודיעין לרוח דבג"ע כמה דאמרן ואי אינון לא תייבין בלבא שלים למבעי ולמבכי על צערא דעלמא. ווי להון דכלהו מתכנפי לריקא אמרי מאן גרם לאורייתא קדישא דאתגלייא על ידיהו בלא תשובה. וכלהו אתאן לאתאחדתא (ס"א לאדכרא) חובייהו בגיני כך לא יהכון תמן בלא תשובה ובלא תעניתא למבעי בעותא קמייהו. רבי אבא אמר (ס"א כלא אתלת) בלא תלת תעניתא ר' יוסי אמר אפילו חד ובההוא יומא ובלבד דעלמא יתיב בצערא טפי כדין כלהו מזדוגי למבעי רחמין על עלמא. תאנא א"ר יהודה יומא חד הוה אזלי ר' חזקיה ור' ייסא באורחא ערעו בגוש חלב והוה חריב. יתבו סמוך לבי קברי ור' ייסא הוה בידיה חד חוטר (ס"א קיטרא) דס"ת דאתקרע. עד דיתבו אתרגיש חד קברא קמייהו וצוח ווי ווי דהא עלמא בצערא שכיח הא אורייתא הכא דאתגלייא. או חייא אתו לחייכא עלן ולכספא בכסופא עלן באורייתיהו. אזדעזעו רבי חזקיה ורבי ייסא אמר ר' חזקיה מאן את. א"ל מיתא אנא והא אתערנא לגבי ס"ת. דזמנא חדא הוה יתיב עלמא בצערא ואתו חייא הכא לאתערא לן בספר תורה ואנא וחבראי אקדימנא לגבי דמיכי חברון וכד אתחברו בג"ע ברוחיהון דצדיקייא אשתכח קמייהו דההוא ס"ת דאייתו לקמן אינון חייא הוה פסול ומשקר בשמא דמלכא על דאשתכח וא"ו יתיר בההוא קרא דושסעת שסע שתי פרסות ואמרו דהואיל ושקרו בשמא דמלכא דלא יתובון לגבייהון ודחו לי ולחבראי בההיא שעתא מבי מתיבתא. עד דחד סבא דהוה בינייהו אזל ואייתי ספרא דרב המנונא סבא וכדין אתער רבי אלעזר בר"ש דהוה קביר עמנא ואזל ובעא בג"ע עלייהו ואתסי עלמא כדין שארו לן. ומן ההוא יומא דסליקו ליה לר"א מבי קברא דא ואתייהב לגבי אבוה לית מאן דאתער למיקם קמייהו דדמיכי חברון דמספנינא מן ההוא יומא דדחו לי ולחברי. והשתא אתיתון לגבן וס"ת גביכון אמינא דהא עלמא בצערא אשתכח. וע"ד אזדעזענא דאמינא מאן יקדים לאודעא לאינון זכאי קשוט דמיכי חברון. אשתמיט רבי ייסא בההוא קיטרא דספר תורה. א"ר חזקיה חס ושלום לית עלמא בצערא ואנן לא אתינן להאי. קמו

רבי חזקיה ורבי ייסא ואזלו. אמרי ודאי בשעתא דזכאין לא אשתכחו בעלמא, עלמא לא מתקיימא אלא בגיניהון דמתייא. אמר רבי ייסא בשעתא דאצטריך עלמא למטרא אמאי אזלינן לגביהון דמתייא והא כתיב

זוהר חלק ג דף עא/ב

ודורש אל המתים ואסיר. אמר ליה עד כען לא חמיתא גדפא דצפרא דעדן. ודורש אל המתים אל המתים דייקא. דאינון חייבי עלמא דאינון מעמין עכו"ם דאשתכחו תדיר מתים. אבל ישראל דאינון זכאי קשוט שלמה קרא עלייהו ושבח אני את המתים שכבר מתו בזמנא אחרא ולא השתא. שכבר מתו. והשתא אינון חייין. ועוד דשאר עמין כד אתאן למתיהון אתיין בחרשין לאתערא עלייהו זינין בישין. וכד ישראל אתאן למתיהון אתיין בכמה תשובה לקמי קב"ה. בתבירו דלבא. בתעניתא לקבליה וכלא בגין דנשמתיין קדישין יבעון רחמי לקמי קב"ה עלייהו וקב"ה חייס על עלמא בגיניהון. וע"ד תנינן צדיקא אע"ג דאתפטר מהאי עלמא לא אסתלק ולא אתאביד מכלהו עלמין דהא בכלהו עלמין אשתכח יתיר מחיייו. דבחייו אשתכח בהאי עלמא בלחודוי ולבתר אשתכח בתלת עלמין וזמין לגבייהו דכתיב עלמות אהבוך אל תקרי עלמות אלא עולמות זכאה חולקהון. תאנא כתיב והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים. והיתה נפש אדוני נשמת אדוני מבעי ליה. אלא כמה דאמרן דזכאה חולקהון דצדיקיא דכלא אתקשר דא בדא. נפש ברוח. ורוח בנשמה. ונשמה בקב"ה. אשתכח דנפש צרורה בצרור החיים. אמר רבי אלעזר האי דאמר חברייא גלותא דס"ת אפילו מבי כנשתא לבי כנשתא אחרא אסיר. וכ"ש לבי רחוב. אמאי לבי רחוב. אמר רבי יהודה כמה דאמרן בגין דיתערון עליה ויתבעון רחמי על עלמא. אמר ר' אבא שכינתא כד אתגלייא הכי נמי מאתר לאתר עד דאמרה מי יתנני במדבר מלון אורחים וגו'. אוף הכא בקדמיתא מבי כנשתא לגבי כנשתא לבתר לבי רחוב לבתר במדבר מלון אורחים. א"ר יהודה בניי בבל מסתפו ולא קא עבדי אפילו מבי כנשתא לבי כנשתא כ"ש האי. תניא אמר להו ר"ש לחברייא ביומאי לא יצטרכון בני עלמא להאי. א"ל רבי יוסי צדיקיא מגינין עלמא עלמא בחייהון ובמיתתהון יותר מחייהון. הה"ד וגנותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדיואילו בחייהו לא כתיב. א"ר יהודה מאי שנא הכא דכתיב למעני ולמען דוד עבדי דשקיל האי לגבי האי. אלא בגין דדוד זכה לאתקשרא ברתיקא קדישא דאבהתא ובג"כ כלא חד. בריך הוא לעלם ולעלמי עלמייא:

כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו. רבי יצחק פתח לספר בציון שם יי' ותהלתו בירושלם. תמן תנינן שמא קדישא סתים וגליא. ואורייתא דהיא שמא קדישא עלאה סתים וגליא. וכל קרא דבאורייתא וכל פרשתא דאורייתא סתים וגליא. דתניא אמר רבי יהודה מחציפותא דצדקת חדא נפקן כמה טבאן לעלמא. ומאן היא תמר. דכתיב ותשב בפתח עינים. אמר רבי אבא פרשתא דא מוכח דאורייתא סתים וגליא והא אסתכלנא באורייתא כלא ולא אשכחנא אתר דאקרי פתח עינים אלא כלא סתים ורזא דרזין הוא. ותניא מאי חמאת צדקת זו לעובדא דא. אלא ידעת בביתא דחמוהי ארחוי דקב"ה היך מדבר האי עלמא עם בני נשא. ובגין דהיא ידעת קב"ה אוקים מלה על ידהא. ואזלא הא כמה דתנינן אזדמנת הות בת שבע מו' ימי בראשית למהוי אמה דשלמה מלכא. אוף הכא אזדמנת הות תמר לדא מיומא דאתברי עלמא. ותשב בפתח עינים מאן פתח עינים כד"א והוא יושב פתח האהל. וכתיב ופסח יי' על הפתח. וכתיב פתחו לי שערי צדק וגו'. עינים. דכל עיינין דעלמא

זוהר חלק ג דף עב/א

להאי פתחא מצפאן. אשר על דרך תמנתה. מאי תמנתה כד"א תמונת יי' יביט והכי אוקימנא תמר אוקימת מלה לתתא ופרחת פרחין ואניצת ענפין ברזא דמהימנותא ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן. ויראה יהודה ויחשבה לזונה וגו'. כד"א כן דרך אשה מנאפת. כי כסתה פניה ואוקימנא כי כסתה פניה כד"א אכלה ומחתה פיה אוקידת עלמא בשלהובוי. ואמרה לא פעלתי און. מ"ט בגין כי כסתה פניה ולית מאן דידע אורחהא לאשתזבא מנה. ויט אליה אל הדרך. אל הדרך ממש לאתחברא חיוורא בסומקא. ויאמר הבא נא אבא אליך וגו' הא אוקימנא הבה בכל אתר. כי לא ידע כי כלתו היא. כי כלתו היא דעלמא מתרגמינן ארי שצייתא דעלמא היא. מאי טעמא לא ידע. בגין דהא מנהרן אנפיה לקבלא מניה ואזדמנא לאתבסמא ולרחמא עלמא. כי כלתו היא. דא כלה ממש דכתיב אתי מלבנון כלה. ותאמר מה תתן לי כי תבא אלי. השתא כלה בעיא תכשיטהא. ויאמר אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן. למלכא דהוה ליה ברא מאמהו חדא ואזיל בהיכלא. בעי מלכא לאתנסבא במטרוניתא עלאה ולאעלאה בהיכליה אמרה מאן יהיב לי בהיכליה דמלכא אמר (נ"א מאן יהיב ליה לדין בהיכליה דמלכא אמר מלכא) מכאן ולהלאה אשדר ואתריך לברא דאמהו מהיכלא דילי. כך נמי הכא אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן. והא אוקימנא בלא תבשל גדי. וכל אינון בסטרא דבכור בהמה קא אתו. ועל דא לא כתיב אנכי אתן אלא אנכי אשלח אתריך ואשדר ליה דלא ישתכח בהיכלי ותאמר אם תתן ערבון עד שלחך. אלין אינון סימניך דמטרוניתא דאתברכא מן מלכא בזווגהא. ויאמר מה הערבון אשר אתן לך ותאמר. חותמך ופתילך ומטך. אלין אינון קטרי (נ"א סטרי) עלאי תכשיטהא דכלה אתברכא מתלתא אלין נצח הוד יסוד וכלא אשתכח בתלתא אלין וכלה (ס"א מנה") מהכא מתברכא. מיד ויתן לה ויבא אליה ותהר לו. ויהי כמשלש חדשים מאן משלש חדשים בתר דיתלתון ירחיא והא ג' ירחין אוקימנא והכא כמשלש חדשים דשאר ירחא רביעאה לאתערא דינין בעלמא בחובי בני נשא והיא ינקא מסטרא אחרא ויגד ליהודה לאמר זנתה תמר כלתך. הא כלה בסטרא אחרא אשתכחת. מה כתיב הוציאוהו. כמה דכתיב השליך משמים ארץ תפארת ישראל. תושרף. בשלהובי טיהרא בגלותא. מה כתיב היא מוצאת. לאתמשכא בגלותא. והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו. לאיש אשר אלה ממנו לא כתיב אלא לאיש אשר אלה לו דיליה סימנין אלין משתכחין אנכי הרה. מיד ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני. צדקה ודאי ושמא גרים. מאן גרים לה שמא דא. הדר ואמר ממני דכתיב כי צדיק יי' צדקות אהב ישר יחזו פנימו. צדקה. צדקה ה'. ממני נטלת שמא דא ממני ירתא ממני אשתכחת. א"ר יוסי מ"ט חמיה כתיב באתר חד. יהודה באתר אחרא. א"ל כלא אתקטר דא בדא. חמיה באתר עלאה תלי. א"ר אלעזר פרשתא דא אוקימנא ברזא עלאה בכמה גוונין כד יסתכלון מלי. מנה ישתמע רזין דאורחוי דקב"ה ודינוי בכל אתר והיא ידעת ואקדימת גרמאה למלה דא לאשלמא אורחוי דקב"ה בגין דינפקו מנה מלכין שליטין וזמינין לשלטאה על עלמא. ורות כהאי גוונא עבדת. א"ר אבא פרשתא דא ברזא דחכמתא דאורייתא אתקשרא וכלא סתים וגליא. ואורייתא כלא כהאי גוונא אשתכחת. ולית לך מלה באורייתא דלא רשים בה שמא קדישא עלאה דסתים וגליא

זוהר חלק ג דף עב/ב

בגיני כך סתימי דאורייתא קדישי עליונין ירתין לה ואתגלייא בשאר בני עלמא. כגוונא דא כתיב לספר בציון שם יי' ותהלתו בירושלם. דהא בציון במקדשא שרי לאדכרא שמא קדישא כדקא חזי. ולבר בכנויו. ועל דא כלא סתים וגליא. תאנא כל מאן דגרע את חד מאורייתא או יוסיף את חד באורייתא. כמאן דמשקר בשמא קדישא עלאה דמלכא. א"ר יצחק עובדא דמצרים פלחין לשפחה כמה דאוקימנא. עובדא דכנען פלחין לההוא דאקרי שבי אשר בבית הבור. וע"ד כתיב

ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. בג"כ כלהו מכתובין (ס"א מברכין) (ס"א מכדבין) במלין קדישין ועבדין עובדין (ס"א עריין) בכלא. בגיני כך כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה וגו'. רבי יהודה אמר דעבדין דינין (ס"א זינין) בישין לשלטה על (נ"א לסאבא) ארעא כד"א ולא תטמא את אדמתך. וכתוב ותטמא הארץ:

כמעשה ארץ מצרים וגו' ר' חייא פתח לאחוז בכנפות הארץ וגו'. תאנא זמין קב"ה לדכאה לארעיה מכל מסאבותא דעמין עכו"ם דסאיבו לה. כהאי מאן דאחיד בטליתיה ואנער טנופא מניה וכל אינון דאתקברו בארעא קדישא למשדי לון לבר. ולדכאה ארעא קדישא מסטרא אחרא (ס"א קדישא אחרא). כביכול דהוה מתזנא לשאר רברבי עמין ולקבלא מסאבותא דילהון ולדברא לון. וזמין לדכאה לה ולאעברא לון לבר. ר"ש הוה מדכי טורי (ס"א שוקי) דטברייא וכל דהוה תמן מית הוה סליק ליה ומדכי ארעא. תאנא כתיב ותבואו ותטמאו את ארצי וגו'. א"ר יהודה זכאה חולקיה מאן דזכי בחייו למשרי מדורא בארעא קדישא דכל מאן דזכי לה זכי לאנגדא מטלא דמשייא דלעילא דנחית על ארעא. וכל מאן דזכי לאתקשרא בחייוי בהאי ארעא קדישא. זכי לאתקשרא לבתר בארעא קדישא עלאה. וכל מאן דלא זכי בחייוי ומייתין ליה לאתקברא תמן. עליה כתיב ונחלתי שמתם לתועבה רוחיה נפיק ברשותא נוכראה אחרא וגופיה אתי תחות רשותא דארעא קדישא. כביכול עביד קדש חול וחול קדש. וכל מאן דזכי למיפק נשמתיה בארעא קדישא אתכפרו חוביו וזכי לאתקשרא תחות גדפוי דשכינתא דכתיב וכפר אדמתו עמו. ולא עוד אלא אי זכי בחייוי זכי לאתמשכא עליה רוח קדישא תדיר. וכל מאן דיתיב ברשותא אחרא אתמשך עליה רוח אחרא נוכראה. תאנא כד סליק רב המנונא סבא להתם הוו עמיה תריסר בני מתיבתא דיליה. אמר לון אי אנא אזיל לארחא דא לאו על ידי קא עבידנא אלא לאתבא פקדונא למאריה. תנינן כל אינון דלא זכו להאי בחייוי. אתיבין פקדונא דמאריהון לאחרא אמר ר' יצחק בגיני כך כל מאן דאעבר מאינון זינין בישין או רשותא אחרא בארעא. ארעא אסתאבת. ווי ליה לההוא גבר ווי לנפשיה דהא ארעא קדישא לא מקבלא ליה לבתר. עליה כתיב יתמו חטאים מן הארץ בעוה"ז ובעוה"ב ורשעים עוד אינם בתחיית המתים כדן ברכי נפשי את יי' הללויה:

את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו ללכת בהם וגו'. רבי אבא אמר זכאה חולקא דישאל דקב"ה אתרעי בהו מכל עמין עכו"ם ובגין רחמימותא דיליה עלייהו יהיב לון נימוסין דקשוט. נטע בהו אילנא דחיי. אשרי שכינתא ביניהו מאי טעמא. בגין דישאל רשימין ברשימא קדישא בבשריהון ואשתמודען דאינהו דיליה (ואשתמודען) מבני היכליה. ובגיני כך כל אינון דלא רשימין ברשימו קדישא

זוהר חלק ג דף עג/א

בבשריהון לאו אינון דיליה ואשתמודען דכלהו מסטרא דמסאבותא אתיין ואסיר לאתחברא בהו ולאשתעי בהדייהו במלוי דקב"ה. ואסיר לאודעא להו מלי דאורייתא בגין דאורייתא כלא שמא דקב"ה וכל את דאורייתא מתקשרא בשמא קדישא וכל מאן דלא אתרשים ברשימא קדישא בבשריהו אסיר לאודעא ליה מלה דאורייתא. וכ"ש לאשתדלא (נ"א לאסתכלא) ביה. ר"ש פתח זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו וכתוב וכל עבד איש וגו'. וכתוב תושב ושכיר לא יאכל בו. ומאי פסחא דאיהו בשרא למיכלא. על דאתרמיז במלה קדישא אסיר לכל הני למיכל ביה ולמיהב להו למיכל עד דאתגזרו. אורייתא דהיא קדש קדשים (דקדישא) שמא עלאה דקב"ה עאכ"ו. ר"א שאיל לר"ש אבוהי א"ל הא תנינן אסור ללמד תורה לעכו"ם ושפיר אתערו חברייא דבבל דכתיב לא עשה כן לכל גוי. אבל כיון דאמר מגיד דבריו ליעקב. אמאי חקיו ומשפטיו לישראל. א"ל. אלעזר ת"ח זכאין אינון ישראל דחולקא עלאה קדישא דא נטע בהו קב"ה דכתיב

כי לקח טוב נתתי לכם. לכם ולא לעמין עכו"ם. ובגין דאיהי גניזא עלאה יקירא שמיה ממש אורייתא כלא סתים וגליא ברזא דשמיה. וע"ד ישראל בתרין דרגין אינון סתים וגליא דתנינן ג' דרגין אינון מתקשרן דא בדא קב"ה אורייתא וישראל. וכל חד דרגא על דרגא סתים וגליא. קב"ה דרגא על דרגא סתים וגליא. אורייתא הכי נמי סתים וגליא. ישראל הכי נמי דרגא על דרגא. הה"ד מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל. תרין דרגין אינון יעקב וישראל חד גליא וחד סתים. מאי קא מיירי. אלא כל מאן דאתגזר ואתרשים בשמא (נ"א ברשימא) קדישא יהבין ליה באנון מלין דאתגליין באורייתא כלומר מודיעין ליה ברישי אתוון ברישי פרקין יהבין עליה חומרא דפקודי אורייתא ולא יתיר עד דיסתלק בדרגא אחרא הה"ד מגיד דבריו ליעקב (ליעקב שפיר) אבל חקיו ומשפטיו לישראל דאיהו בדרגא עלאה יתיר וכתוב לא יקרא שמך עוד יעקב וגו'. חקיו ומשפטיו לישראל אלן רזי אורייתא ונמוסי אורייתא וסתרי אורייתא דלא יצטרכון לגלאה אלא למאן דאיהו בדרגא עלאה יתיר כדקא חזי ומה לישראל האי לעמין עכו"ם עאכ"ו וכל מאן דלא אתגזר ויהבין ליה אפילו את זעירא דאורייתא כאילו חריב עלמא ומשקר בשמא דקב"ה דכלא בהאי תליא ודא בדא אתקשר דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי. ת"ח כתיב וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. לפני בני ישראל שם אבל לשאר עמין לא שם. בג"כ דבר אל בני ישראל. ואל בני ישראל תאמר. וכן כלהו. ינוחון אבהן דעלמא אינון הלל ושמאי דהכי אמרו לאונקלוס ולא אודעו ליה מלה דאורייתא עד דאתגזר. ות"ח מלה קדמאה דאורייתא דיהבין לינוקי אל"ף בית דא מלה דלא יכלין בני עלמא לאדבקא בסולכתנו ולסלקא ליה ברעותא וכ"ש למללא בפומיהון ואפי' מלאכי עלאי ועלאי דעלאי לא יכלין לאדבקא בגין דאינון סתימין דשמא קדישא ואלף וארבע מאה וחמש רבבן דעלמין כלהו תליין בקוצא דאלף ושבעין ותריין שמהן קדישין גליפין באתווי רשימין דקיימו בהו עלאי ותתאי שמאי וארעא וכורסייא יקרא דמלכא תליין מסטרא חדא לסטרא חדא דפשיטותא דאלף קיומא דעלמין כלהו וסמכין דעלאין ותתאין ברזא דחכמתא ושבילין סתימין ונהרין עמיקין ועשר אמירן כלהו נפקין מההוא קוצא תתאה דתחת אלף. מכאן ולהלאה שארי לאתפשטא אלף בבית. ולית חושבן לחכמתא דהכא אתגליף. בגיני

זוהר חלק ג דף עג/ב

כך אורייתא קיומא דכלא ומהימנותא דכלא לקשרא קשרא דמהימנותא דא בדא כדקא חזי ומאן דאתגזר אתקשר בההוא קשרא דמהימנותא. ומאן דלא אתגזר ולא אתקשר ביה כתיב ביה וכל זר לא יאכל קדש. וכל ערל לא יאכל בו. דהא אתער רוח מסאבא דמסטריה ואתי לאתערבא בקדושה. בריך רחמנא דפריש לישראל בנוי רשימין ברשימא קדישא. מנייהו. ומזוהמא דלהון. עלייהו כתיב ואנכי נטעתך שורק כלה זרע אמת. ובגיני כך תתן אמת ליעקב ולא לאחרא תורת אמת לזרע אמת. אתא ר' אלעזר ונשקיה על ידוי. ר' חזקיה אמר כתיב כי לא יטוש יי' את עמו בעבור שמו וגו'. כי לא יטוש יי' את עמו. מ"ט. בעבור שמו הגדול בגין דכלא אתקשר דא בדא. ובמה אתקשרו ישראל בקב"ה. בההוא רשימא קדישא דאתרשים בכשריהון. ובגיני כך לא יטוש יי' את עמו. ולמה בעבור שמו הגדול דאתרשים בהו. תאנא אורייתא אקרי ברית. וקב"ה אקרי ברית. והאי רשימא קדישא אקרי ברית. וע"ד כלא אתקשר דא בדא ולא אתפרש דא מן דא. א"ל ר' ייסא אורייתא וישראל שפיר. אבל קב"ה מנלן דאקרי ברית. א"ל דכתיב ויזכור להם בריתו והא אתיידע והא אתמר. ואת חקותי תשמרו. חקותי אלן אינון נמוסי מלכא. משפטי אלן אינון גזרי אורייתא. ר' יהודה אמר כל אינון נמוסין מאתר דאקרי צדק אקרון חקותי. ואינון גזרת מלכא. ובכל אתר דאקרי משפט אקרון דינא דמלכא דאיהו מלכא קדישא קב"ה מלכא דשלמא כלא דיליה הוא דהוא מלכא קדישא באתר דתרין חולקין אחידן דא בדא. וע"ד כתיב צדק ומשפט מכון כסאך ואינון דינא ורחמי ובגיני כך. חק ומשפט. וע"ד כתיב חקיו ומשפטיו לישראל

לישראל ולא לשאר עמין. בתריה מה כתיב לא עשה כן לכל גוי. ותנינן אע"ג דאתגזר ולא עביד פקודי אורייתא הרי הוא כעכו"ם בכלא. ואסיר למילף ליה פתגמי אורייתא. וע"ד תנינן מזבח אבנים דא מזבח אבנים ממש והא קשיו דלביה באתריה קיימא וזוהמא לא אתפסק מניה. בגיני כך לא סליק בידיה ההוא גזירו ולא מהניא ליה. וע"ד כתיב כי חרבך הנפת עליה ותחללה. בגיני כך לא עשה כל לכל גוי סתם. ומשפטים בל ידעום לעלם ולעלמי עלמין. מלה אחרא (נ"א זעירא) לא יהבינן להו כ"ש רזי אורייתא ונמוסין דאורייתא. וכתיב כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו. אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלקיו:

מתניתין בנמוסי טהירין ד' מפתחין שוין לארבע סטרי עלמא. בזוייתהון אשתכחו. חד לסטר ארבע וארבע לסטר חד אתגלפן (ס"א אתפלגן) בחד גוונא. בההוא גוונא תכלא וארגוונא וצבע זהורי וחוורא וסומקא. דע עייל בגוונא דחבריה ודידיה ביה רשים ד' רישין. כחדא אסתליקן. ובחד דיוקנא מתדבקן. חד רישא אסתליק מגו סחיו דאסתחי. תרי איילתא קציבין בשיעורא חד סלקן מההוא סחיותא דכתיב כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה. בשערא דלהון חיזו דאבן טבא דארבע גוונין. ארבע גדפין דכסיין על גופא. וידין זעירין תחות גדפייהו. וחמש בחמש גליפן. טאסין (ס"א שאפין) לעילא לעילא מהיכלא דשפירא בריוא ויאה למחזי חד עולים רביא נפיק שגן חרבא דמתהפכא לגוברין לנוקבין. נטלין למשיחא דאיפה בין שמיא ובין ארעא. לזמנין נטלין (ס"א עולין) לה בכל עלמא וכל משיחין בה משיחין דכתיב איפת צדק וגו'. יחד חיזו דבדולחא קיימא על חרבא חד ברישא דההוא רביא (נ"א חרבא) מלהטא סומקא מגו בדולחא

זוהר חלק ג דף עד/א

תרין סטרין מהאי גיסא ומהאי גיסא אתחזי ההוא חרבא ברשימין עמיקין חד גבר תקיף סולמא דקיימא בי"ג עלמין חגיר ההוא חרבא למעבד נוקמין. עמיה חגירין שתין אחרנין כלהו משתלחפי (נ"א מתיילפי) (ס"א משלפי) נצחין קרבא הה"ד חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך. וכתיב כלם אחוזי חרב מלומדי מלחמה וגו'. בכמה גוונין מתהפכין אנפייהו. לית דידע לון בר חד תולעתא. דשאט (ס"א דשאר) בין נוני ימא כל אבנין דאעבר עלייהו מתבקעין. בההוא זמנא קלא דנפיק מאינון דחגירי חרבא מבקע תמניסר טורין רברבין ולית מאן דירכין אודניה. כלהו עלמא סתימין עיינין אטימין לבא לית מאן דישגח דהא בנינא לסתור כד עבדין עובדן דלא מתכשרן סאטין מארחא דתקנא ימינא אעדי ושמאלא שלטא, כדין עריין אשתכחו. ווי לחייביא דגרמין דא בעלמא דהא לא מתברכין לעילא עד דישתצון אינון לתתא הה"ד ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי' הללו יה (ע"כ):

ערות אביך וערות אמך לא תגלה. ר' חייא פתח כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים וגו'. האי קרא אוקמוה חברייא אבל כמה חביבה כנסת ישראל קמי קב"ה דהיא משבחת ליה בהאי. הכא אית לאסתכלא אמאי משבחת ליה בתפוח ולא במלה אחרא או בגוונין או בריחא או בטעמא, אבל הואיל וכתיב תפוח בלא היא משבחת ליה. בגוונין בריחא ובטעמא. מה תפוח הוא אסוותא לכלא אוף קב"ה אסוותא לכלא. מה תפוח אשתכח בגוונין כמה דאוקימנא אוף קב"ה אשתכח בגוונין עלאין. מה תפוח אית ביה ריחא דקיק מכל שאר אילני אוף קב"ה כתיב ביה וריח לו כלבנון. מה תפוח טעמיה מתיקא. אוף קב"ה כתיב ביה חכו ממתקים. וקב"ה משבח לה לכנסת ישראל כשושנה והא אוקימנא מלי אמאי כשושנה והא אתמר. ר' יהודה אמר בשעתא דאסגיאו זכאי בעלמא כנסת ישראל סלקא ריחין טבין ומתברכא ממלכא קדישא ואנפאה נהירין. ובזמנא דאסגיאו חייבין בעלמא כביכול כ"י לא סלקא ריחין טבין ואטעמת מסטרא אחרא מריא. כדין כתיב השליך משמים ארץ וגו'. והנפאה חשוכן. ר' יוסי אמר בשעתא דאסגיאו זכאין בעלמא

כתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ובזמנא דאסגיאו חייבין בעלמא כתיב השיב אחור ימינו. ר' חזקיה אמר מהכא ונרגן מפריד אלוף כלומר פריש מלכא מן מטרוניתא הה"ד ערות אביך וערות אמך לא תגלה:

רבי אלעזר הוה יתיב קמי אבוי א"ל אי פרקליטא בעלמא במטרוניתא אשתכח. ואי קטיגוריא בעלמא במטרוניתא אשתכח. אמאי. אמר ליה למלכא דהוה ליה בר ממטרוניתא. כל זמנא דהווא ברא עביד רעותא דמלכא מלכא עביד מדוריה במטרוניתא. וכל זמנא דלא הוה ההוא בר עביד רעותא דמלכא. מלכא פריש מדוריה ממטרוניתא. כך קב"ה וכ"י כל זמנא דישאל עבדין רעותא דקב"ה. קב"ה שוי מדוריה בכנ"י. וכל זמנא דישאל לא עבדין רעותא דקב"ה קב"ה לא שוי מדוריה בכנסת ישראל. מ"ט בגין דישאל הוא ברא בוכרא דקב"ה דכתיב בני בכורי ישראל. אימא דא היא כנסת ישראל דכתיב ואל תטוש תורת אמך. ת"ח כל זמנא דישאל רחקין מהיכלא דמלכא כביכול מטרוניתא אתרחקת עמהון. מ"ט בגין דמטרוניתא לא אקדימת קיסטא להאי בר לאלקאה ליה למיהך בארץ מישר בגין דמלכא לא אלקי לבריה לעלמין אלא שבק כלא בידא דמטרוניתא לאנהגא היכלא ולאקאה ברה ולדברא ליה בארץ קשוט לקבליה דמלכא

זוהר חלק ג דף עד/ב

ורזא דמלה דכתיב דברי למואל מלך משא אשר יסרתו אמו. (אמו ודאי) דא בת שבע והא אתמר. כתיב משלי שלמה בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו. תוגת אמו ודאי חמי מה כתיב בן חכם ישמח אב. בעוד דהאי בר אזיל בארץ מישר והוא חכימא ישמח אב (כלל) דא מלכא קדישא לעילא ישמח אב סתם. אשתכח האי בר בארץ תקלא מה כתיב ובן כסיל תוגת אמו. תוגת אמו ודאי דא כנסת ישראל ורזא דמלה כתיב ובפשעכם שלחה אמכם. ת"ח לא אשתכח חדוותא קמי קב"ה כיומא דסליק שלמה לחכמתא ואמר שיר השירים כדין נהירו אנפוי דמטרוניתא ואתי מלכא למשרי מדוריה עמה הה"ד ותרב חכמת שלמה וגו'. מאי ותרב דסלקא שפירו דמטרוניתא ואתרביאת בדרגהא על כל שאר דרגין בגין דמלכא שוי מדוריה בה. וכל כך למה בגין דאפיקת ברא חכימא דא לעלמא (נ"א למלכא). וכד אפיקת ליה לשלמה לכל ישראל אפיקת וכלהו הו בדרגין עלאין זכאין כשלמה (ס"א בשלמא) דקב"ה חדי בהו ואינון ביה. וביומא דשכלל שלמה ביתא לתתא. אתקינת מטרוניתא ביתא למלכא. ושוו מדוריהון כחדא ונהירו אנפיה בחדוה שלימו. כדין אשתכח חדוותא לכלא לעילא ותתא. וכל כך למה בגין דכתיב משא אשר יסרתו אמו דדברת ליה לרעותא דמלכא. וכד האי בר כמה דאמינא (ס"א דאצטריך) לא אתדבר לרעותיה דמלכא. כדין היא ערייתא דכלא. ערייתא דכל סטרין. דהא מלכא פריש ממטרוניתא ומטרוניתא אתרחקת מהיכליה ובג"כ ערייתא היא דכלא. וכי לא ערייתא היא מלכא בלא מטרוניתא ומטרוניתא בלא מלכא. וע"ד כתיב ערות אביך וערות אמך לא תגלה אמך היא. אמך היא ודאי. ושריא עמך. בגיני כך לא תגלה ערותה. ר"ש אקיש ידוי ובכה. ואמר ווי אי אימא וגלינא רזא. ווי אי לא אימא דייבדון חברייא מלה. אהה יי' אלקים כלה אתה עושה את שארית ישראל. מאי אהה ומאי כלה אתה עושה. אלא רזא דמלה בזמנא דה' תתאה אתתרכת מהיכלא דמלכא ה' אחרא עלאה בגינה מנעת ברכתא. וכדין כתיב אהה כלה אתה עושה. בגין דכד איהי (נ"א האי ה') אתמנעת מברכאן ה' אחרא מנעת לון מכלא. מאי טעמא בגין דברכאן לא משתכחי אלא באתר דשריין דכר ונוקבא. ועל דא כתיב יי' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאג על נוהו. על נוהו ממש. דא מטרוניתא ודא הוא ודאי. ומאי אומר אוי שהחרבתי את ביתי וכו' ביתי זווגא דמטרוניתא ודא הוא ודאי ערות אביך וערות אמך לא תגלה דהא מכל סטרין ערייתא הוא וכדין לבשו שמים קדרות ושק הושם כסותם. דהא אתר אחסנת ברכאן דמבועין דנחלין דהוו נגידין ושקיין כדקא חזו אתמנעו. תנינן כד אתפרש מלכא ממטרוניתא וברכאן לא משתכחן. כדין אקרי

וי' מ"ט וי' דתניא רישא דיסוד י' דהא יסוד ו' זעירא הוא וקב"ה ו' רברבא עלאה וע"ד כתיב ווי' תרין וויין כחדא ורישא דהאי יסוד י' הוא. וכד אתרחקא מטרוניתא ממלכא וברכאן אתמנעו ממלכא וזווגא לא אשתכח ברישא דיסוד נטיל ו' עלאה להאי רישא דיסוד דהוא י' ונגיד ליה לגביה כדין הוא וי' וי' לכלא לעלאין ותתאין. וע"ד תנינן מיומא דאתחברי ירושלם ברכאן לא אשתכחו בעלמא ולית לך יום דלא אשתכח ביה לווטין דהא ברכאן אתמנעו בכל יום. אמר ליה או הכי או"י או הו"י (נ"א או וה') מהו. אמר ליה כד מלה תליא בתשובה ולא תייבין כדין ה' עלאה נטיל לון. ואנגיד לוא"ו וי' לגבה

זוהר חלק ג דף עה/א

בגין דלא תייבין כדין אקרי הוי. הוי כד אסתליק מלכא לעילא לעילא. וצווחין בני נשא ולא אשגח בהו וההוא עלאה אהיה טמירא סליק לו' וי' לגביה בגין דלא אתקביל צלותיה כדין אקרי אוי דהא א סליק לגביה דו' וי' (ס"א דהוא אלף סליק גביה לה' לו' ליה) וכדין תשובה לא אשתכח. וע"ד אסתלק מאלין אתוון ה' דהא בתשובה לא תלייא. ודאי כד אסגיאן חובי עלמא טפי ותשובה הוה תלייא בקדמיתא ולא בעו כדין אסתלק ה' וא' סליק לו' יו"ד לגביה ואקרי אוי. וכד חריב בי מקדשא ותשובה אסתלקת (ולאו מעלייא) כדין צווחו ואמרו אוי לנו כי פנה היום. מאי כי פנה היום. דא הוא יומא עלאה דאקרי תשובה דאסתלק ואתעבר ולא שכיח ההוא יומא דאשתמודע לפשטא ימינא לקבלא חייבין והא אתפני מכלא ולא אשתכח ועל דא אמרו אוי ולא הוי. כי ינטו צללי ערב. דהא אתיהיב רשו לרברבי ממנן דשאר עמין למשלט עליהו. תאנא סליק ו' לעילא לעילא והיכלא אתוקד ועמא אתגלי ומטרוניתא אתתרכת וביתא אתחרבת. לבתר כד נחית ו"ו לאתריה. אשגח בביתיה והא אתחרב. בעי למטרוניתא והא אתרחקת ואזלת. חמא להיכליה והא אתוקד. בעא לעמא והא אתגלי. חמא לברכאן דנחלין עמיקין דהוו נגדין והא אתמנעו. כדין כתיב ויקרא ה' אלקים צבקות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה ולחגור שק. וכדין לבשו שמים קדרות. כדין ו' ה' (ס"א ו' י') אתנגיד חד לקביל חד. וה' עלאה נגיד מבועי לסטרא אחרא. וברכאן לא משתכחין. דהא דכר ונוקבא לא אשתכחו ולא שריין כחדא. כדין שאג ישאג על נוהו. בכה ר"ש ובכה רבי אלעזר אמר רבי אלעזר בכייה תקיעא בלבאי מסטרא חדא וחזוונתא בליבאי מסטרא אחרא. דהא שמענא מלין דלא שמענא עד השתא זכאה חולקי:

ערות אשת אביך לא תגלה מאן אשת אביך. אמר רבי שמעון הא תנינן. כל מילוי דאורייתא סתים וגליא כמה דשמא קדישא סתים וגליא. אורייתא דהיא שמא קדישא הכי נמי סתים וגליא. הכא כלא באתגליא ידיעא סתים כמה דאוקימנא. והא קרא הכי הוא. אשת אביך תאנא כל זמנא דמטרוניתא אשתכחת במלכא וינקא לך אקרי אמך. השתא דאתגליא עמך ואתרחקת מן מלכא אשת אביך אתקרי. אנתו היא דמלכא קדישא לא אתפטרת בתרוכין מניה. אנתתיה היא ודאי כמה דכתיב כה אמר יי' אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה אלא ודאי אנתו היא דמלכא אף על גב דאתגלייא. ועל דא פקיד עלה תרי זמני חד כד יתבא במלכא בזווגא חד ואתקרי אמך דכתיב ערות אמך לא תגלה. לא תעביד דיתרחקון דא מן דא ותשתלח על חובך. כמה דכתיב ובפשעכם שלחה אמכם. וחד כד היא בגלותא עמך ואתגלייא מהיכלא דמלכא ואתקרי אנתו דמלכא. אע"ג דאתרחקת מניה לא תעביד בגין דתעדי מבינך וישלטון בך שנאך ולא תסתמר עלך בגלותא. ה"ד ערות אשת אביך לא תגלה. מאי טעמא. בגין כי ערות אביך הוא. אע"ג דאתרחקת מן מלכא אשגחונתא דמלכא בה תדירא ובעיא לאסתמרא לקבלה יתיר ולא תיחוב לגבה:

רבי שמעון פתח כי יי' אלקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך וגו'. כי יי' אלקיך דא שכנתא דאשתכח בהו בישראל וכל שכן בגלותא. לאגנא עלייהו תדירא מכל סטרין ומכל שאר עמין דלא שיצון להו לישראל. דתניא לא יכלין

זוהר חלק ג דף עה/ב

שנאיהון דישראל לאבאשא להו עד דישראל מחלישין חילא דשכינתא מקמי רברבי ממנן דשאר עמין. כדין יכלין להון שנאיהון דישראל ושלטין עלייהו וגזרין עלייהו כמה גזרין בישין. וכד אינון תייבין לקבלה היא מתברת חילא ותוקפא דכל אינון ממנן רברבין ותברת חילא ותוקפא דשנאיהון דישראל ואתפרעא להו מכלא, וע"ד והיה מחניך קדוש דבעי בר נש דלא יסתאב בחובוי ויעבר על פתגמי אורייתא. דאי עביד הכי מסאבין ליה כמה דכתיב ונטמתם במ בלא א'. ותאנא מאתן ותמניא וארבעין שייפין בגופא וכלהו אסתאבן כד איהו אסתאב כלומר כד בעי לאסתאבא וע"ד והיה מחניך קדוש מאי מחניך אלין אינון שייפי גופא. ולא יראה בך ערות דבר מאי ערות דבר ערייתא נוכראה להאי (ס"א דהוי) דבר רמז כמה דאוקימנא. דאי הכי ושב מאחריך ודאי וע"ד ערות אשת אביך לא תגלה. מ"ט בגין דכתיב ערות אביך הוא כמה דאוקימנא. תאנא על ג' מלין מתעכבין ישראל בגלותא. על דעבדין קלנא בשכינתא בגלותא. ומהדרי אנפייהו מן שכינתא. ועל דמסאבו גרמייהו קמי שכינתא. וכלהו אוקימנא במתניתא דילן:

רבי אבא הוה אזיל לקפוטקיא והוה עמיה ר' יוסי עד דהוו אזלי חמו חד בר נש דהוה אתי ורשימא חד באנפוי. אמר ר' אבא נסטי מהאי אורחא דהא אנפוי דדין אסהידו עליה דעבר בערייתא דאורייתא. בגיני כך אתרשים באנפוי. א"ל ר' יוסי אי האי רשימא הוה ליה כד הוה ינוקא מאי ערייתא אשתכח ביה. א"ל אנא חמינא באנפוי דאסהידו בערייתא דאורייתא. קרא ליה ר' אבא א"ל אימא מלה. האי רשימא דאנפך מה הוא. אמר לון במטותא מנייכו לא תענשו יתיר לההוא בר נש דהא חובוי קא גרמו ליה. א"ר אבא מהו. א"ל יומא חד הוינא אזיל בארחה אני ואחתי. שרינא בחד אושפיזא ורוינא חמרא. וכל ההוא ליליא אחידנא באחתי. בצפרא קמנא ואושפיזאי קטט בחד גברא. עיילנא בינייהו וקטרו לי דא מהאי גיסא ודא מהאי גיסא ורשימא דא הוה עייל לבי מוחא ואשתזבנא ע"י דחד אסייא דאית בגוון. אמר ליה מאן הוא אסייא. אמר ליה ר' שמלאי הוא. א"ל מאי אסותא יחב לך. א"ל אסותא דנפשא. ומההוא יומא אהדרנא בתשובה. ובכל יומא חזינא איפאי בחד חיזו ובכינא קמי קב"ה דהוא רבון עלמין על ההוא חובה ומאינון דמעין אסחינא אנפאי. אמר רבי אבא אי לאו דאתמנע מנך תשובה אעברנא מאנפך ההוא רשימא. אבל קרינא עליך וסר עונך וחטאתך תכופר. אמר ליה ג' זמנין אימא. א"ל ג' זמנין ואתעבר רשימא. אמר ר' אבא ודאי מארך הא בעא לאעברא מנך דודאי בתשובה אשתכחת. אמר ליה נדרנא מהאי יומא לאתעסקא באורייתא יממא וליליא. אמר ליה מה שמך. א"ל אלעזר אמר ליה אל עזר ודאי שמא גרים דאלקך סייעך והוה בסעדך. שדריה ר' אבא וברכיה. לזמנא אחרא הוה ר' אבא אזיל לגבי ר"ש עאל במאתיה אשכחיה דהוה יתיב ודריש איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת. איש בער לא ידע וגו'. כמה טפשין אינון בני עלמא דלא משגיחין ולא ידעין ולא מסתכלין למנדע אורחוי דקב"ה על מה קיימין בעלמא. מאן מעכב להו למנדע טפשותא דלהון. בגן דלא משתדלי באורייתא. דאילו הוו משתדלי באורייתא ינדעון אורחוי דקב"ה וכסיל לא יבין את זאת. דלא מסתכל ולא ידע

זוהר חלק ג דף עו/א

נימוסי הזאת בעלמא. (דאף על גב) דדאין עלמא בדינוי וחמאן לדינוי דהאי זאת דמטאן על בני נשא דאינון זכאין ולא מטאן על רשיעייא חייביא דעברין על פתגמי אורייתא דכתיב בפרוח רשעים כמו עשב וגו'. דהאי עלמא ירתין ליה בכל סטרוי ודינין לא מטון עלוי בהאי עלמא ואלמלא דדוד מלכא אודעיה בסופיה דקרא לא ידעין דכתיב להשמדם עדי עד לשיצאה להון מההוא עלמא ולמהוי עפרא תחות רגליהון דצדיקייא דכתיב ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם. תו פתח ואמר ויקם בי כחשי בפני יענה. במאי קא מיירי. אלא זכאה חולקיה דבר נש דאשתדל באורייתא למנדע אורחוי דקב"ה. דכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו אשתדל בשמיה ממש. מה שמיה דקב"ה עביד נימוסין אוף אורייתא הכי נמי. תא חזי האי מאן דעבר על פתגמי אורייתא אורייתא סלקא ונחתא ועבדא ביה בב"נ רשימין באנפוי בגין דיסתכלון ביה עלאי ותתאי וכלהו אושדן לווטין על רישיה. ותאנא כל אינון עיני יי' דאזלין ושאטין בעלמא למנדע אורחוי דבני נשא כלהון זקפין עיינין ומסתכלין באנפוי דההוא בר נש וחמאן להו וכלהו פתחין עליה ווי ווי. ווי ליה בהאי עלמא ווי ליה בעלמא דאתי. אסתלקו מסחרניה דפלגיא דהא סהדותא באנפוי ורוחא דמסאבא שריא עלוי. וכל אינון יומין דאשתכח רשימו באנפוי לסהדותא אי אוליד בר אשליף ליה רוחא מסטרא דמסאבא. ואלין אינון חייבי דרא תקיפי אנפין. דמאריהון שביק להון בהאי עלמא לשיצאה להו בעלמא דאתי. תנינן האי צדיקא דאשתדל באורייתא יממא וליליא קב"ה משיך עליה חד חוטא דחסד ואתרשים ליה באנפוי ומההוא רשימא דחלי עלאי ותתאי. הכי נמי מאן דעבר על פתגמי אורייתא משכאן עליה רוחא דמסאבא ואתרשים ליה באנפוי ומניה ערקין עלאי ותתאי וכלא מכרזי עליה אסתלקו מסחרניה דפלגיא דעבר על פתגמי אורייתא ועל פקודי דמאריה ווי ליה ווי לנפשיה. האי אשליף רוחא דמסאבא דאשתכח עמיה ואורית ליה לבריה והאי הוא דקב"ה לית ליה ביה חולקא ושביק ליה לשיצאה ליה לעלמא דאתי, אמר ליה רבי אבא שפיר קאמרת מנא לך האי. אמר ליה הכי אוליפנא ואוליפנא דהאי ירותא בישא אחסינון כלהו בנוי אי לא יתובון דהא לית מלה קיימא קמי תשובה ואנא הכי אוליפנא דאסוותא דא יתבו לי זמנא חדא דהוינא רשים באנפאי ויומא חד הוינא אזיל באורחא ואערענא בחד זכאה ועל ידוי אתעבר מנאי ההוא רשימא. אמר לי מה שמך. אמר ליה אלעזר וקרי עלי קל עזר אחרא. אמר ליה בריך רחמנא דחמינא לך וזכינא למחמי לך בהאי. זכאה חולקך בעלמא דין ובעלמא דאתי (א"ל) אנא הוא דאערענא לך. אשתטח קמיה אייתיה לביתיה אתקין קמיה קורטיסא (ס"א טרכוסא) דנהמא ובשרא דעגלא תליתאה. בתר דאכלו אמר ליה ההוא גברא רבי אימא ליחד מלה. חדא תורתא סומקא אית לי אימא דעגלא דבישרא דא דאכילנא ויומא חד עד לא אתעברת ואולידא אזלינא בתרהא למרעא למדברא עד דדברנא לה אעבר קמאי חד גברא. אמר לי מה שמה דתורתא דא. אמינא מן יומא דאתילדת לא קרינא לה בשמא. אמר לי בת שבע אם שלמה אתקרי אי תזכה לכפרה. ואנא בעוד דאהדרנא רישאי לא חמינא ליה. וחייכנא מההוא מלא.

זוהר חלק ג דף עו/ב

והשתא דזכינא באורייתא אתערנא על ההיא מלה ומן יומא דאתפטר ר' שמלאי מהכא לא הוה בר נש דינהיר לן באורייתא כוותיה ואנא דחילנא למימר מלה דאורייתא דלא אוליפנא ומלה דא דאסתכלנא דמלה דחכמתא היא ולא ידענא. א"ל ודאי מלה דחכמתא היא ורמיזא עלאה יא לעילא ולתתא. אבל ת"ח בת שבע אתקרי ממש ברזא דחכמתא. בג"כ כתיב בה כלא בשבע. שבע פרות. ז' שרפות. ז' הזאות. ז' כבוסים. ז' טמאים. ז' טהורים. ז' כהנים. ומשה ואהרן בחושבנא. דהא כתיב וידבר יי' אל משה ואהרן וגו'. ושפיר קאמר ההוא גברא דאמר בת שבע וכלא רזא דחכמתא היא. א"ל בריך רחמנא דשמענא מלה דא. בריך הוא דהא אקדים לי שלם בקדמיתא למזכי להאי

דכתיב שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יי'. אנא כד הוינא רחוק קבה אקדים לי שלום למהוי קרוב. קרא עליה ר' אבא אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום:

ערות אחות אביך לא תגלה. רבי חייא פתח ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה וגו'. תמן תנינן מאה ותלתין שנין אתפרש אדם מאתתיה ולא הוה אוליד. מדקטל קין להבל לא בעא אדם לאזדווגא באתתיה. ר' יוסי אמר משעתא דאתגזר עליה ועל כל עלמא מיתה אמר אמאי אנא אוליד לבעתותא. מיד אתפרש מאתתיה. ותרין רוחין נוקבין הוו אתיין ואזדווגן עמיה ואולידו. ואינון דאולידו הוו מזיקין דעלמא ואקרונן נגעי בני אדם. ואלין סאטן לבני אדם ושריין בפתחא דביתא. ובביראי. ובבתי כסאי. וע"ד בר נש דאשתכח בפתחא דביתיה שמא קדישא שדי בכרתין עלאין. כלהו ערקאן ואתרחקן מגיה. הה"ד ונגע לא יקרב באהליך. מאי ונגע לא יקרב אלין נגעי בני אדם. ותאנא בשעתא דנחת אדם בדיוקנא עלאה בדיוקנא קדישא וחמו ליה עלאי ותתאי כלהו קריבי גביה ומלכוהו על האי עלמא. בתר דאתא חוויא על חוה ואטיל בה זוהמא לבתר אולידת קין מתמן (ס"א נתייחסו) נתחייבו כל דרין חייבין דעלמא ומדורא דשדין ורוחין מתמן אשתכחו ומסטרוי. ובגיני כך כל רוחין ושדין פלגותא אית בהו מבני נשא דלתתא. ופלגותא ממלאכי עלאי דלעילא. וכן כד אתילידו מאדם אינון אחרנין. כלהו אשתכחו כהאי גוונא פלגו מתתאי ופלגו מעלאי. בתר דאתילידו מאדם (ס"א אהדרו ליה קצת מאינון רוחין דנפקו מתיאובתיה בחלמא) אוליד מאינון רוחין בנתן דדמיין לשפירו דעלאי ולשפירו דתתאי וע"ד כתיב ויראו בני האלקים את בנות האדם כי טובת הנה וגו' וטעאן כלא בתרייהו. וחד דכורא אשתכח דאתא לעלמא מרוחיה דסטרא דקין וקרונן ליה תובל קין, וחדא נוקבא נפקת עמיה והוו בריין וטעאן בתראה ואתקרי נעמ"ה מינה נפקו רוחין ושדין אחרנין. ואינון תליין באוירא. ואודעין מלין לאינון אחרנין דשכיחין לתתא. ודא תובל קין אפיק זייני קטולא לעלמא. ודא נעמה אתרגישת בריגשהא ואתדבקת בסטרהא. ועד כען היא קיימא ומדורהא בין ריגשי ימא רבא. ונפקת וחיכת בבני נשא ואתחממת מנייהו בחלמא בההוא תיאובתא דבר נש ואתדבקת ביה. תיאובתא נטלת ולא יתיר ומההוא תיאובתא אתעברת ואפיקת זיינין אחרנין לעלמא ואלין בנין דאולידת מבני נשא משתכחין לקבלי נוקבי בני נשא ומתעברן מנייהו ואולידן רוחין וכלהו אזלין לילית קדמיתא והיא מגדלת לון. והיא נפקת לעלמא ובעיא

זוהר חלק ג דף עז/א

רבייהא וחמת רביי בני נשא ואתדבקת בהו לקטלא להו ולאשתאבא ברוחייהו דרביי בני נשא והיא אזלת בההוא רוחא (נ"א רביא) ואזדמנן תמן ג' רוחין קדישין וטאסין קמה ונטלין ההוא רוחא (נ"א רביא) מנה ומניחין ליה קמי קב"ה ותמן מתגלפי (ס"א מתאלפי) קמיה. בגיני כך אורייתא אזהרת להו לבני נשא והתקדשתם והייתם קדושים ודאי. אי אשתכח ב"נ קדישא לא מסתפי מנה דכדין זמין קב"ה לאלין ג' מלאכין קדישין דאמרן. ונטרין ליה לההוא רבייא והיא לא יכלא לאבאשא ליה. הה"ד לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך. מ"ט לא תאונה אליך רעה בגין כי מלאכיו יצוה לך. וכתיב כי בי חשק ואפלטוהו. דאי ב"נ לא אשתכח קדישא ואשליף רוחא מסטרא דמסאבא כדין היא אתייה וחיכת ביה בההוא רבייא ואי קטילת ליה אשתאבת בההוא רוחא ולא תעדי מניה לעלמין. ואי תימא אינון אחרנין דקטילת לון ואזדמנו קמה אינון תלתא קדישין ונטלין מנה ההוא רוחא הא לא בסטרא דמסאבו אשתכחו אמאי שלטא לקטלא להו. אלא האי כד בר נש לא אתקדש. אבל לא אתכוון לאסתאבא ולא אסתאב. בגין כך יכלא לשלטאה בגופא ולא ברוחא. וזמנין אשתכח דנפקת נעמה לעלמא לאתחממא מבני נשא ואשתכח בר נש בקשרא (נ"א בקשוויא) דתיאובתא עמה ואתער משנתיה ואחיד באנתתיה ושכיב עמה ורעותא דיליה בההוא תיאובתא דהוה ליה בחלמיה. כדין ההוא בר דאוליד מסטרא דנעמה קא

אתייה דהא בתיאובתא דילה אשתכח האי. כד נפקת לילי"ת וחמאת ליה ידעת מלה והיא אתקטרת ביה ומגדלת ליה כאינון אחרנין בנוי דנעמ"ה ואשתכחת עמיה זמנין סגיאין ולא קטלא ליה. האי הוא ב"נ דבכל סיהרא וסיהרא אתפגים ולא אתיאשא מניה לעלמין. דהא בכל סיהרא וסיהרא כד אתחדשא בעלמא לילי"ת נפקא ופקדא על כלהו דהיא מגדלת וחייכא בהו וכדין ההוא בר נש פגים בההוא זמנא. זכאין אינון צדיקייא דמתקדשי בקדושא דמלכא. עלייהו כתיב והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו'. מלין אלין גלי שלמה מלכא בספרא דאשמדאי מלכא ואשכחנא ביה אלף וארבע מאה וחמש זיני מסאבותא דמסתאבי בהו בני נשא. דגלי דא אשמדאי לשלמה מלכא. ווי להו לבני נשא דכלהו אטימין וסתימין עיינין ולא ידעין ולא שמעין ולא משגיחין היך קיימין בעלמא. והא עיטא ואסוותא קמיהו ולא מסתכלין. דהא לא יכלין בני נשא לאשתזבא אלא בעיטא דאורייתא דכתיב כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה. אשר לא יהיה טהור דייקא. מקרה לילה דייקא והא אוקימנא מלי בעיטא דאורייתא קדישא דהכי כתיב באורייתא קדישא והתקדשתם והייתם קדושים כי אני יי' אלקיכם:

תאנא בתר דאסתלקו קין והבל אתהדר אדם לאנתתיה ואתלבש ברוחא אחרא ואוליד לשת. מכאן אתייחסו דרי דצדיקייא בעלמא. ואסגי קב"ה חסד בעלמא ובכל חד אתילידת נוקבא עמיה לאתישבא עלמא כגוונא דלעילא והא אוקמוה חברייא בסתימאה דמתני' דכתיב ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וגו' חסד הוא. חסד הוא ודאי ובתר דשארין חסד גזעין ושרשין נפקן מתחות לעילא ואתפרשן ענפין וקריב אתרחק. כדין ענפא אסגי ואתי לאתחברא בזווגא חד באילנא. האי בקדמיתא האי בסתימא דעלמא בגין דכתיב אמרתי עולם חסד יבנה. אבל מכאן ולהלאה בני נשא דישתכחון ביה ונכרתו לעיני בני עמם:

זוהר חלק ג דף עז/ב

תאנא ערות אחות אביך כמה דאתגלייא בסתימא כתיב כי ישראים דרכי יי' וצדיקים ילכו במ וגו'. זכאה חולקיהון דצדיקייא דידיעי ארחוי דקב"ה ואזלין בהו ואשתמודען גבייהו זכאה חולקיהון. תאנא אתעברת ה"א עלאה ברחימותא וחביבותא דלא מתפרש מנה יו"ד לעלמין אתעברת ואפיקת וא"ו לבתר קאים קמה וינקא ליה ודא (נ"א ודאין ביה עלמא) וא"ו כד נפקא. בת זוגו נפקת עמיה. אתייה חסד אתער גביה ופריש לון ונפקו גזעין מתחות לעילא ואתפשטו ענפין ואסגיאן ואתעבידת ה"א תתאה. ואתרביאת בענפאה לעילא לעילא עד דאזדווגת באילנא ועלאה ואתחברו וא"ו עם ה"א, אן גרים לון חסד הוא. חסד הוא ודאי. דחבר לון כחדא. יו"ד עם ה"א עלאה. לא תלייא חבורא דלהון בחסד אלא במזלא תלייא חבורא דלהון וחביבותא דלהון דלא מתפרשן לעלמין. יו"ד אתקשר בה"א. וה"א אתקשר בוא"ו. וא"ו אתקשר בה"א. וה"א אתקשר בכלא. וכלא חד קישורא הוא וחד מלה. לא אתפרשו דא מן דא לעלמין. כביכול מאן דגרים פרודא כאילו חרב עלמא ואקרי ערייתא דכלא. ולזמנא דאתי זמין קב"ה לאתבא שכינתא לאתרהא ולאשתכחא כלא בזווגא חד. דכתיב ביום ההוא יהיה יי' אחד וגו'. ואי תימא השתא לאו הוא אחד. לא. דהא השתא חייבי עלמא גרמו דלא אשתכח חד. דהא מטרוניתא אתרחקת מן מלכא ולא משתכחי בזווגא אימא עלאה אתרחקת מן מלכא ולא ינקא ליה בגין דמלכא בלא מטרוניתא לא מתעטר בעטרוי עמה (ס"א דאימא) כמה בקדמיתא. כד אתחבר במטרוניתא דעטרת ליה בכמה עטרין בכמה זהירין בעטראן קדישין עלאין דכתיב צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו' דאזדווג במטרוניתא כדין עטרא ליה אימא עלאה כדקא יאות. והשתא דלא אשתכח מלכא במטרוניתא כדין אימא עלאה נטלת כתרעה (נ"א עטראה) ומנעת מניה מבוועי דנחלין ולא אשתכח בקישורא חד. כביכול לא אשתכח חחד. ובזמנא דתיתוב מטרוניתא לאתר היכלא ומלכא יזווג עמה בזווגא חד. כדין יתחבר כלא כחדא בלא פרודא ועל דא כתיב ביום

ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד. ביום ההוא בזמנא דיתוב מטרוניתא להיכלא כדין כלא אשתכח חד בלא פרודא. וכדין ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט וגו'. דתניא אר"ש לא תיעול מטרוניתא בחדוותא בהיכליה עד דיתדן מלכותא דעשו ותיסב מניה נוקמין דגרמא כל האי. לבתר תזדווג במלכא ויהא חדו שלים. הה"ד ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו בקדמיתא. ולבתר והיתה ליי' המלוכה. מאן מלוכה דא מטרוניתא הה"ד והיתה ליי' המלוכה. ולבתר דיזדווגן כחדא. מה כתיב והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד:

ערות אחי אביך לא תגלה. תאני רבי יהודה דא ישראל לתתא. ואחות אמך דא ירושלם דלתתא. דבחובין אלין יגלון ישראל ביני עממיא ויתחריב ירושלם לתתא. וע"ד תנינן רחימותא דקודשא בריך הוא דקרא לישראל אחים שנאמר למען אחי ורעי אדברה נא וגו'. (ואוקימנא מלין ותמן (ס"א מילי תמן) בת בנה ובת בתה ואע"ג דאינון באתגלייא ובאתכסיא וכן בתריה דהא עלמא אצטריך לון ואינון ישובא דעלמא כמה דכתיב רעך ורע אביך) והאי רזא דמלה דאר"ש א"ר יהודה אי אחי למה רעי ואי רעי למה אחי. אלא תאנא ההיא מלה דלא אתעדי לעלמין אקרי רע כד"א רעך ורע אביך אל תעזוב והאי רזא דמלה דאר"ש. אימא עלאה. רעיא אקרי. בגין דלא אתעדי רחימותא דאבא מנה

זוהר חלק ג דף עח/א

לעלמין. ואימא תתאה כלה אקרי ואקרי אחות. כמה דאוקימנא אחות לנו קטנה והיינו סתם מתניתא דילן דכתיב הכא ערות אחותך בת אביך או בת אמך כיון דאמר בת אביך מאי או בת אמך. אלא אי מסטרא דאבא אשתכח חכמה אתקרי. ואי מסטרא דאימא בינה אתקרי. ועכ"פ בין האי ובין האי מאימא ואבא אשתכח. דהא יו"ד לא אתעדי מן ה' לעלמין ודא הוא רזא דמלה מולדת בית מסטרא דאבא או מולדת חוץ מסטרא דאימא, ר' אבא אמר בחכמה יבנה בית מאן הוא בית דאתבני בחכמה הוי אימא דא נהר דנפיק מעדן. בגיני כך מולדת בית או מולדת חוץ כד נפקת מן ו' כמה דכתיב עצם מעצמי ובשר מבשרי. וכתיב ויקח אחת מצלעותיו ודא הוא מולדת חוץ מאתר דזעיר אפינן אשתכח כמה דאתמר. וע"ד א"ר יהודה ישראל אחין אקרון לקב"ה דלא אעדי רחימותא דילהון לעלמין. ירושלם דלתתא אחות אמך אתקרי. כמה דכתיב ירושלם הבנויה עיר שחוברה לה יחזו וגו'. מאי שחוברה לה יחזו בגין דאזדווג בה מלכא משית סטרין בכל סטרי מלכא בדרגא דצדיק וכל כתרי מלכא כליין ביה והיינו שחוברה לה יחזו. ר' יצחק אמר ששם עלו שבטים שבטי יה. מאן שבטים אלין תריסר תחומין דמתפרשן מההוא אילנא רבא ותקיף דאחסין לון מסטרא דאבא ואימא, הה"ד שבטי יה משפר סהדותא דאסהיד ברא קדישא (נ"א רצה) דאסהיד או"א בברא קדישא) דכתיב שבטי יה עדות לישראל. ואינון נהרין עמיקין דנגדין ואתמשכן מן יה. וכלא (ס"א וכ"כ למה) להודות לשם יי'. (ס"א ובג"כ) כי שמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד לאחסנא מלכותא קדישא הוא ובנוי לדרי דרין ודא היא שירתא דאמר דוד על מלכו עלאה קדישא. ר' חזקיה אמר כלא ברזא עלאה הוא לאחזאה דמאן דפגים לתתא פגים לעילא. ערות כלתך לא תגלה דתנינן עונתן של ת"ח משבת לשבת. בגין דידיעין רזא דמלה ויכוונון לא וישתכח רעותהון שלים ובנין דאולידו אקרון בגין דמלכא. ואי אלין פגימו מלה לתתא כביכול פגמין אינון בכלה דלעילא כדין כתיב ערות כלתך לא תגלה. דא בגין אינון דידיעין אורחין דאורייתא. שאר עמא ההוא דאתגליא כלתך ממש. ובחובא דא שכינתא אסתלקת מבינייהו:

תאנא אתגליף שמא קדישא בסטרין ידיען באתוון רשימין דעשרין ותריין י' בא' א' בי' י' בב' ב' בי' י' בא' ה' בג' יו"ד בה"א יו"ד בגימ"ל ה"א ביו"ד גימ"ל בה"א ה"א בדל"ת כלהו מתגלפי

ביו"ד יו"ד סליק לון ה"א כליל ביו"ד. מניה נפקת כדין מעטרין לאבהן. אתפתחת ה"א בנחלוי ואעטר לרישא דו' דתמן שריין אבהן ו' כליל שית אתוון וכלהו כליל יו"ד. י' אתגליף בגלופוי וסליק לאתעטרא בתריסר אתוון אחרנין מניה נפקו עשר אמירן בגלופוי. וכלהו שבילין דאורחא עלאה (ס"א דאורחין דאורייתא) יקירא דכלא כדין ה"א אחרא אתכלילת מן כלהו גליפא מסטרא מתיחא (ס"א מתיחא) טמירא לאולדא לתתא אתגליפו (ס"א אתפליגו) כלהו בארבעין ותרין אתוון וכלהו פרישנא במתניתא דידן וכלהו סלקן ברישא דמלכא. שבע שבתין שלימין מתפרשן בשבעין אתוון ישבעין ותרין אסתלקו ואסתלקו באות ו'. (ס"א יו"ד) רשימן בפרשת ויהי בשלח פרעה בקרא ויסע ויבא ויט כד נטלת שכינתא ושבעה רשימין אתרשימו ביה שבעה אסתלקו

זוהר חלק ג דף עח/ב

מניה בעובדין רשימין. תאנא אסתלקו אתוון ברשימין ידיען וארחין סתימין בר לזכאי קשוט סמכי עלמא. אר"ש לר' אלעזר ת"ח הני עשרין ותרין אתוון דגליפין באורייתא כלהו מתפרשי בהני (נ"א מאלין) י' אמירן כל אמירה ואמירה מאלין עשר דאינון כתרי מלכא כלהו גליפין באתוון ידיען (ד"א אחרנין), בגיני כך שמא קדישא אתכסיי באתוון אחרנין וכל אמירה אוזיף לאמירה עלאה מנה אתווי בגין דאתכליל האי בהאי. וע"ד שמא קדישא נליפנא ליה באתוון אחרנין בגין דאתכסיין דא בדא ודא בדא עד דמתקשרין כלהו כחדא. ומאן דבעי למנדע צרופי שמהן קדישין לנדע אינון אתוון דרשימין בכל כתרא וכתרא וכדין לנדע ויתקיים בכלא והא גליפנא לון בכל אינון אתוון דרשימין וידיעין בכל כתרא וכתרא מספרא עלאה דשלמה. והכי סליק בידן וחברייא גליפין לון (ס"א ולחברייא גלינא לון) ושפיר הוא דהא כל כתרא וכתרא אוזיף לחבריה אתוי כמה דאוקימנא. ולזמנין דלא אצטריך אלא באתווי אינון דרשימין ביה. וכלהו ידיען לגבי חברייא והא אוקימנא לון. זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי דקב"ה בעי ביקריהון ומגלי להון רזין עלאין דשמיה קדישא דלא גלי לעלאין קדישין. וע"ד יכיל משה לאתעטרא ביני קדישין וכלהו לא יכלי למקרב בהדיה כנורא יקידתא וגומרי דאשא. דאי לאו הכי מאן הוה ליה למשה למיקם בינייהו. אלא זכאה חולקא דמשה דהא כד שארי למללא עמיה קב"ה בעא למנדע שמיה קדישא (ס"א שמוי קדישין) סתים וגלייא בכל חד וחד כדקא חזי וכדין אדבק וידע יתיר מכל בני עלמא. ת"ח בשעתא דסליק משה גו עננא יקירא עאל ביני קדישין, פגע ביה חד מלאכא בשלהובי נורא בעיינין מלהטן ונדפוי מוקדן בעא לשאפא ליה בגויה וההוא מלאכא גבריא (ס"א גזריאל) (ס"א גזרנאל) שמיה. כדין אדכר משה חד שמא קדישא דהוה גליף בתריסר אתוון ואזדעזע ואתרגש. עד דסליק משה בינייהו וכן לכל חד וחד. זכאה חולקיה והא אוקימנא מלי. ערות אשה ובתה לא תגלה. תאנא בתקוני מטרוניתא אוקימנא אלין עריין אע"ג דאינון (נ"א עריין אינון) באתגלייא ובסתימא ותמן בת בנה בת בתה דהא עלמא אצטריך לון ואינון ישובא דעלמא כמה דאוקימנא. ומאן דגלי חד ערייתא ווי ליה ווי לנפשיה דהא גלי בגין דא עריין אחרנין ותניא מלה בתראה דעשר אמירן דאורייתא לא תחמוד אשת רעך בגין דהאי כללא דכלהו. ומאן דחמיד אתתא אחרא כאלו אעבר על אורייתא כלא. ברם לא אית מלה דקיימא קמי תשובה וכ"ש אי קביל עונשיה כדוד מלכא. א"ר יוסי תנינן כל מאן דחב ואתפרש מההוא חובא תשובה קא מעלייא ליה טפי. ואי לאו לא סליק בידיה תשובה ולא מעלייא ליה. אי הכי דוד היאך לא אתפרש מבת שבע לבתר. א"ל בת שבע דידיה הות ודידיה נטיל דהא מית בעלה. דתניא אזדמנת הות בת שבע לדוד מיומא דאתברי עלמא ומה עכבא ליה דנטל ברתיה דשאול מלכא. וההוא יומא נטל לה אוריה ברחמי אע"ג דלא הות דיליה. לבתר אתא דוד ונטיל דיליה ועל דדוד דחיק שעתא קמי קב"ה לקטלא לאוריה ולמעבד הכי. אבאיש קמיה ואענש ליה לדוד. דהא קב"ה בעא לאתבא ליה לדוד לקיימא ליה מלכותא קדישא עלאה. וכד תאב לדידיה תאב. תאנא א"ר יוסי מאי דכתיב אני יי'. אני יי' עתיד ליתן שכר טוב לצדיקים לעתיד לבא אני

י"ל עתיד להפרע מן הרשעים לעתיד לבא. אינון דכתיב בהו הפושעים ב"י. כתיב אני י"ל וכתוב אני אמית ואחיה אע"פ

זוהר חלק ג דף עט/א

שאני במדת הרחמים הרשעים הופכים אותי למדת הדין. דתניא שם מלא י"ל אלקים זכו י"ל וא"י לאו אלקים. אר"ש חייבין עבדי פגימותא לעילא. מאי פגימותא כמה דאוקימנא. פגימותא ממש. והא אתמר:

תאנא כתיב ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה. תני רבי יהודה דרא דרשב"י שארי בגויה כלהו זכאין חסידין כלהו דחלי חטאה נינהו. שכינתא שרייא בינייהו. מה דלית כן בדרין אחרנין. בגיני כך מלין אינון מתפרשאן ולא אתטמראן. בדרין אחרנין לאו הכי ומלין דרוי עלאה לא יכלין לגלאה ואינון דידיעי מסתפו. דרבי שמעון כד הוה אמר רזא דהאי קרא חברייא כלהו עינוי נבעין דמעין וכלהו מלין דאמר הווי בעינייהו גליין כמה דכתיב פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות. דיומא חד שאיל ר' ייסא אמר ביעא דקושטא (ס"א דקוסטא) דנפקא מעופא דשריא (ס"א ושדי) בנורא ואתבקע לארבע סטרין. תרין סלקין מנייהו וחד מאיך וחד רביע ברביעא (ס"א נביע נביעא) דימא רבא. א"ר אבא עבדת קמיה דר"ש קדש חול דהא כתיב פה אל פה אדבר בו. א"ל ר"ש עד לא יתבקע ביעא תסתלק מעלמא וכך הוה באדרא דר"ש. תאנא ביומוי דר"ש הוה אמר בר נש לחבריה פתח פיך ויאירו דבריך בתר דשכיב ר"ש הווי אמרי אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. תניא אר"ש אי בני עלמא מסתכלן במה דכתיב באורייתא לא ייתון לארגזא קמי מאריהון. תאנא כד מתערין דינין קשין לאחתא בעלמא. ואל אשה בנדת טומאתה וגו'. הכא כתיב סוד י"ל ליראיו ובאדרא (ס"א ובהאי דרא) קדישא אתמר הכא אצטריכנא לגלאה דהא לאתר דא אסתלק. דתנינן בשעתא דחויא תקיפא דלעילא אתער בגין חובי עלמא שארי ואתחבר עם נוקבא ואטיל בה זוהמא אתפרש דכורא מנה בגין דהא אסתאבת ואתקריאת מסאבא ולא אתחזי לדכורא למקרב בהדה דרווי אי אסתאב הוא בהדה בזמנא דאיהי אסתאבת. ותאנא מאה ועשרין וחמש זיני מסאבותא נחתו לעלמא דמתאחדן מסטרא דחויא תקיפא ושבע' ועשרין רברבין מנייהו מתאחדן בנוקבי ואתדבקן בהו. ווי למאן דיקרב בהדה בההוא זמנא דמאן דיקרב בהדה אחזי פגימותא לעילא דהא בחובא דא אתער חויא תקיפא לעילא ואשדי זוהמא באתר דלא אצטריך ואתחבר בנוקבא ואתרבי שיעריה לדכורא ונוקבא אסתאבת ושערהא רבא וטופרהא סגיא וכדין דינין שריין לאתערא בעלמא ויסתאבון כלא הה"ד כי את מקדש י"ל טמא. מקדש י"ל אסתאב בחובייהו דבני נשא. תאנא מאי דכתיב ואיבה אשית בינך ובין האשה. ארבעה ועשרין זיני מסאבותא אטיל חוייא בנוקבא כד אתחבר עמה כחושבן ואיבה. ועשרין וארבע זינין (ס"א דינין) מתערין לעילא ועשרין וארבע לתתא. ושערא רבא וטופרין סגיא וכדין דינין מתערין בכלא. ותאנא כד בעת אתתא לאתדכאה בעייתא לספרא ההוא שערא דרבי ביומא דאיהי מסאבא ולספרא טופרהא וכל ההוא זוהמא די בהון. דתאנא ברזי דמסאבותא זוהמא דטופרין יתער זוהמא אחרא. ובגיני כך בעיין גניזא. ומאן דאעבר לון לגמרי כאלו אתער חסד בעלמא. דתניא לא לבעי ליה לאיניש למיהב דוכרנא לזינין בישין דתנינן אלף וארבע מאה וחמש זינין בישין מתאחדן בההוא זוהמא דאטיל חויא תקיפא וכלהו מתערין בההוא זוהמא דטופרין ואפילו מאן דבעי יעביד בהו חרשין לבני נשא משום אינון דתליין בהו. ומאן דאעבר

זוהר חלק ג דף עט/ב

לון כאילו אסגי חסד בעלמא ודינין בישין לא משתכחין. ויעבר ההוא זוהמא וטופרהא דרשים ביה. דתניא מאן דדריך ברגליה או במסאניה עלייהו יכיל לאתזקא. ומה בהאי שיורי דשיורי דזוהמא דלעילא כך. אתתא דמקבלא ואתחברת בחויה ואטיל בה זוהמא עאכ"ו. ווי לעלמא דמקבלא מנה מההוא זוהמא. בגיני כך ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב. אמר ר' שמעון אמר קב"ה הביאו עלי כפרה בר"ח. עלי ודאי בגין דיתעבר ההוא חויה ויתבסם מאן דבעיא. עלי כמה דכתיב שרפים עומדים ממעל לו. וע"ד כתיב בקרח הנועדים על יי' דבגיניהון אתער מאן דאתער דאתי מסטרייהו. אוף הכא הביאו עלי כפרה. עלי ממש בגין דיתבסם ויתעבר ולא אשתכח חויה באתר דשארין. וכ"כ למה. על שמעטתי את הירח ושלטא בה מאן דלא אצטריך ובגיני כך כתיב ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב. זכאה דרא דר"ש בן יוחאי שארי בגויה זכאה עדביה בין עלאין ותתאין. עליה כתיב אשריך ארץ שמלכך בן חורין מהו בן חורין דזקיף רישא לגלאה ולפרשא מלין ולא דחיל. כהאי דאיהו בן חורין ויימא מאי דבעיא ולא דחיל. מהו מלכך דא הוא רשב"י מאריה דאורייתא מאריה דחכמתא. דכד הוה רבי אבא וחברייא חמאן לרבי שמעון הוה רהטי אבתריה ואמרי אחרי יי' ילכו כאריה ישאג. אמר רבי שמעון כתיב והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו אמאי שקיל דא בדא. אלא כלא בחד דרגא סליקו דא אזדווג בדא. וחדוותא דדא בדא לא אשתכח אלא כד אתגלי עתיקא קדישא וכדין חדוותא דכלא. ותנינן כתיב מזמור שיר ליום השבת. ליום השבת ממש. שבחא דקא משבח קב"ה. כדין חדוותא אשתכח ונשמתא אתוספת. דהא עתיקא אתגלי וזווגא יזדמן. אוף הכי בחדתותי סיהרא דהא נהיר לה שמשא בחדוותא דנהירו דעתיקא לעילא. בגיני כך האי קרבנא הוא לעילא בגין דיתבסם כלא וישתכח חדוותא בעלמא. וע"ד הביאו עלי כפרה דייקא מלה. תאנא כתיב עולת שבת בשבתו על עולת התמיד דבעי לכוונא לבא לעילא לעילא יתיר משאר יומין. וע"ד על עולת התמיד דייקא. תניא כתיב בחנה ותתפלל על יי'. על דייקא בגין דבנין במזלא קדישא תליין כמה דאוקימנא ולית לך מלה באורייתא או את זעירא באורייתא. דלא רמיזא בחכמתא עלאה ותליין מניה תלין רזין דחכמתא עלאה הה"ד קווצותיו תלתלים והא אתמר. רבי יוסי אשכחיה לרבי אבא דהוה יתיב וקארי האי קרא דכתיב השלך על יי' יהבך על דייקא דהא מזוני במזלא תליין. ר' יהודה הוה קארי על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא. על זאת ודאי. לעת מצא הא אוקימנא. אבל לעת מצא כמה דכתיב דרשו יי' בהמצאו וקראוהו בהיותו קרוב. ד"א לעת מצא בשעתא דנהרין נגדין ואתמשכאן ומסתפקי אבהן ומתברכאן כלא. רק לשטף מים רבים. מאן שטף מים רבים. דא עמיקא דמבועין ונהרין דמאן יזכה ליה ומאן יזכה לקרבא ולסלקא תמן הה"ד ביה רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו דהא לא זכאין ולא יכלין. רבי יצחק אמר כתיב אחת שאלתי מאת יי' אותה אבקש וגו'. זכאין אינון צדיקייא דכמה גניזין עלאין סמירין להו בההוא עלמא דקב"ה משתעשע בהו באינון עלמין כמה דאוקימנא בנעם יי' והא אתמר. רבי חזקיה אמר מהכא עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו. יעשה. תעשה מבעי ליה. אלא יעשה ודאי היינו יוסיף על ימך חמש עשרה שנה והיינו השלך על יי' יחבבך וכתיב ותתפלל על יי' וכלא חד. זכאה חולקהין דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא

זוהר חלק ג דף פ/א

דאתי עלייהו כתיב וישמח כל חוסי בך לעולם ירננו ותסוך עלימו ויעלצו בך אוהבי שמך. וכתיב אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך. וכתיב ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דורשיך יי'. ברוך יי' לעולם אמן ואמן. ימלוך יי' לעולם אמן ואמן:

וידבר יי' אל משה לאמר. דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני יי' אלקיכם. רבי אלעזר פתח אל תהיו כסוס כפרד אין הבין וגו'. בכמה זמנין אורייתא

אסהידת בהו בבני נשא כמה זמנין ארימת קלין לכל סטרין לאתערא להו וכלהו דמיכיין בשינתא בחוביהון (ס"א בחוריהון) לא מסתכלין ולא משגיחין. בהיך אנפין יקומון ליומא דינא עלאה כד יתבע לון מלכא עלאה עלבונא דאורייתא דצווחת לקבליהון ולא אהדרו אפין לקבלה דכלהו פגימין בכלא דלא ידעו מהימנותא דמלכא עלאה. ווי לון ווי לנפשהון. דהא אורייתא ביה אסהידת ואמרת מי פתי יסור הנה חסר לב (ס"א ואמרה) אמרה לו. מהו חסר לב. דלית ליה מהימנותא דמאן דלא אשתדל באורייתא לאו ביה מהימנותא ופגים הוא מכלא. (ס"א ואמרה) אמרה לו. אומרה לו מבעי ליה כד"א אומרה לאל סלעי. מהו אמרה אלא לאכללא ולא תוספא אורייתא דלעילא דהיא קרייה ליה חסר לב פגים מהימנותא דהכי תנינן כל מאן דלא אשתדל באורייתא אסיר למקרב לגביה לאשתתפא בהדיה ולמעבד ביה סחורתא. וכ"ש למהך עמיה באורחא דהא לית ביה מהימנותא (וע"ד) תנינן כל בר נש דאזיל בארחה ולית עמיה מלי דאורייתא אתחייב בנפשיה. כ"ש מאן דאזדווג בארחה עם מאן דלית ביה מהימנותא. דלא חשיב ליקרא דמאריה ודידיה דלא חס על נפשיה. ר' יהודה אומר מאן דלא חס על נפשיה היך ישלוף נפשא דכשרא לבריה. אמר ר' אלעזר תוהנא על דרא והא אתמר מלה וכו' וע"ד כתיב אל תהיו כסוס כפרד אין הבין. זכאין אינון צדיקיא דמשתדלי באורייתא וידעין ארחי דקב"ה ומקדשי גרמייהו בקדושה דמלכא ואשתכחו קדישין בכלא. ובגין כך משלפי רוחא דקדושה מלעילא ובנייהו כלהו זכאי קשוט ואקרונ בני מלכא בנין קדישין. ווי להון לרשיעייא דכלהו חציפין ועובדייהו חציפין. בגיני כך ירתין בנייהו נפשא חציפא מסטרא דמסאבא. כמה דכתיב ונטמתם במ אתא לאסתאבא מסאבין ליה. אל תהיו כסוס כפרד. דאינון מארי זנותא (ס"א דמסאבותא) על כלא. אין הבין. דלא ישתדלו בני נשא בארחה דאאי הכי כתיב הכא אין הבין וכתוב התם והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה והמה רועים לא ידעו הבין. כלומר יהון מזדמנין אינון דאקרונ עזי נפש. מאי טעמא משום דלא ידעו הבין. והמה רועים. מאי

זוהר חלק ג דף פ/ב

רועים אלין אינון מדברי ומנהגי לבר נש בגיהנם. לא ידעו שבעה. כד"א לעלוקה שתי בנות הב הב בגין כך דאינון הב הב לא ידעו שבעה. כלם לדרכם פנו איש לבצעו מקצהו. דהא תיירי דגיהנם אינון. וכל דא מאן גרים להו בגין דלא אתקדשו בההוא זווגא כמה דאצטריך. וע"ד כתיב קדושים תהיו כי קדוש אני יי'. אמר קב"ה מכל שאר עמין לא רעייתי לאדבקא בי אלא ישראל דכתיב ואתם הדבקים ביי אתון ולא שאר עמין (וע"ד כתיב הכא קדושים) בג"כ (קדושים תהיו דייקא):

קדושים תהיו כי קדוש אני יי'. רבי יצחק פתח הוי ארץ צלצל כנפים וגו' וכי בגין דהיא ארץ צלצל כנפים קנטורא ביה אשתכח דכתיב הוי ארץ אלא אמר ר' יצחק בשעתא דקב"ה ברא עלמא ובעא לגלאה עמיקתא מגו מסתרתא ונהורא מגו חשוכא הוו כלילין דא בדא, ובגין כך מגו חשוכא נפק נהורא ומגו מסתרתא נפק ואתגליא עמיקא. ודא נפקא מן דא, דמגו טב נפיק ביש ומגו רחמי נפיק דינא. וכלא אתכליל דא בדא יצר טוב ויצר רע ימינא ושמאלא. ישראל ושאר עמין. חוור ואוכם וכלא חד בחד תלייא. תאנא אמר ר' יצחק אמר ר' יהודה כל עלמא כלהו לא אתחזי אלא בחד עטירא דקוטפא (ס"א דקייזופא) בקיטרוי כד אתדן עלמא בדינא כליל ברחמי אתדן. ואי לאו לא יכיל עלמא לקיימא אפילו רגעא חדא. והא אוקימנא מלי כמה דכתיב כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושבי תבל. ותאנא בההוא זמנא דדינא תלייא בעלמא וצדק אתעטרא בדינא כמה מארי דגדפין מתערי לקבלי מארי דדינא קשיא לשלטאה בעלמא פרסין גדפין מהאי סטרא ומהאי סטרא לאשתתפא (ס"א לאשגחא) בעלמא. כדין מתערין גדפין למפרס לון ולאשתאבא (נ"א ולאשתתפא) בדינא קשיא ושאטין בעלמא לאבאשא. כדין כתיב הוי ארץ צלצל כנפים.

אמר ר' יהודה חמינא בני עלמא בחציפותא בר אינון זכאי קשוט. ובגין כך כביכול כלא הכי אשתכח אתא לאתדכאה מסייעין ליה אתי לאסתאבא כמה דאוקימנא ונטמתם במ:

רבי יוסי הוה אזיל בארחה פגע ביה ר' חייא אמר ליה האי דאוקמוה חברייא דכתיב בעלי ולכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ומנחה עד עולם. בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בדברי תורה אמאי בגין דדברי תורה סלקין על כל קרבנין דעלמא כמה דאוקמוה דכתיב זאת התורה לעולם ולמנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים שקיל אורייתא לקביל כל קרבנין דעלמא. א"ל הכי הוא ודאי דכל מאן דאשתדל באורייתא אע"ג דאתגזר עליה עונשא מלעילא ניחא ליה מכל קרבנין ועלוון וההוא עונשא אתקרע (ובגין דילעי בה לשמה קב"ה אתפייס בהדיה). ות"ח לא אתדכי בר נש לעלמין אלא במילין דאורייתא בגיני כך מלין דאורייתא לא מקבלין טומאה בגין דאיהי קיימא לדכאה לאלין מסאבי. ואסוותא באורייתא אשתכח. דכתיב רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך. ודכוותא אשתכח באורייתא דכתיב יראת יי' טהורה עומדת לעד. מאי עומדת לעד דקיימא תדירא בההוא דכיותא ולא אתעדי מניה לעלמין. א"ל יראת יי' כתיב ולא תורה. א"ל הכי הוא ודאי דהא אורייתא מסטרא דגבורה קא אתייה. א"ל ומהתם נפקא מהכא נפקא דכתיב ראשית חכמה יראת יי'. וכתיב יראת יי' טהורה. ואורייתא קדושה אתקרי דכתיב כי קדוש אני יי' ודא אורייתא שמא קדישא עלאה וע"ד

זוהר חלק ג דף פא/א

מאן דאשתדל בה אתדכי ולבתר אתקדש דכתיב קדושים תהיו קדושים היו לא כתיב אלא תהיו. תהיו ודאי. א"ל הכי הוא ומקרא כתיב ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש וכתיב אלה הדברים וגו'. תאנא קדושה דאורייתא קדושה דסליקת על כל קדושין. וקדושה דחכמתא עלאה סתימאה סלקא על כלא. אמר ליה לאו אורייתא בלא חכמתא ולא חכמתא בלא אורייתא וכלא בחד דרגא הוא וכלא חד אלא אורייתא בחכמה עלאה אשתכחת ובה קיימא ובה אתנטעו שרשהא מכל סטרין. עד דהוו אזלי אשכחו חד בר נש בלקינטא דקוסטא (ס"א בלקינטא דקיסחא) רכיב על סוסיא אשתמיט ידוי לחד ענפא דאילנא. א"ר יוסי האי הוא דכתיב והתקדשתם והייתם קדושים, אדם מקדש עצמו מלמטה מקדישין אותו מלמעלה. ה"ד קדושים תהיו כי קדוש אני יי':

תאני רבי אבא פרשתא דא כללא דאורייתא היא. וחותרא דקושטא דגושפנקא היא. בפרשתא דא אתחדשו רזין עלאין דאורייתא. בעשר אמירן וגזרין וענשין ופקודין עלאין דכד מטאן חברייא לפרשתא דא הוו חדאן. אמר ר' אבא מ"ט פרשתא דעריות ופרשתא דקדושים תהיו סמוכין דא לדא. אלא הכי תאנא כל מאן דאסתמר מאלין עריין בקדושה אתעביד ודאי. וכ"ש אי אתקדש בקדושה דמאריה. והא אתערו חברייא. אימתי עונתן דכלא לאתקדש בר נש. ת"ח מאן דבעי לאתקדשא ברעותא דמאריה לא לישמש אלא מפלגות ליליא ואילך או בפלגות ליליא דהא בההיא שעתא קב"ה אשתכח בגנתא דעדן וקדושה עלאה אתער. וכדין שעתא היא לאתקדשא. האי לשאר בני נשא. תלמידי חכמים דידעין ארחוי דאורייתא בפלגות ליליא שעתא דלהון למיקם למלעי באורייתא לאזדווגא בכ"י לשבחא לשמא קדישא למלכא קדישא. בליליא דשבתא דרעותא דכלא אשתכח זווגא דלהון בההיא שעתא. לאפקא רעותא דקב"ה וכ"י כמה דאתמר דכתיב בנים אתם ליי' אלקיכם ואלין אקרונ קדישין דכתיב קדושים תהיו כי קדוש אני יי'. וכתיב והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו וגו':

קדושים תהיו. רבי אבא פתח ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ. ת"ח בכל עמין דעלמא לא אתרעי בהו קב"ה בר בישראל בלחודייהו. ועבד לון עמא יחידאה בעלמא וקרא לון גוי אחד כשמיה. ואעטר לון בכמה עטרין וכמה פקודין לאתעטרא בהו. ועל דא תפילין דרישא ותפילין דדרועא לאתעטרא בהו בר נש כגוונא דלעילא ולאשתכחא חד שלים בכלא. ובההיא שעתא דאתעטר בהו בר נש ואתקדש בהו. אתעביד שלים ואקרי אחד דאחד לא אקרי אלא כד איהו שלים ומאן דפגים לא אקרי אחד ועל דא קב"ה אקרי אחד בשלימו דכלא בשלימו דאבהן בשלימו דכנסת ישראל. בג"כ ישראל לתתא אקרון אחד. דכד בר נש אנח תפילין ואתחפי בכסוי דמצוה כדין אתעטר בעטרין קדישין כגוונא דלעילא ואקרי אחד. ובגיני כך ליתי אחד וישתדל באחד. קב"ה דאיהו אחד ישתדל באחד. דהא לית מלכא משתדל אלא במאי דאתחזי ליה. ובגיני כך כתיב והוא באחד ומי ישיבנו. לא שארי קב"ה ולא אשתכח אלא באחד. באחד אחד מבעי ליה. אלא במאן דאתתקן בקדושה עלאה למהוי חד. כדין הוא שריא באחד ולא באתר אחרא. ואימתי אקרי ב"נ אחד. בשעתא דאשתכח דכר ונוקבא ואתקדש בקדושה (ס"א בעטרין) עלאה ואתכוון לאתקדשא. ות"ח בזמנא

זוהר חלק ג דף פא/ב

דאשתכח בר נש בזווגא חד דכר ונוקבא ואתכוון לאתקדשא כדקא יאות. כדין הוא שלים ואקרי אחד בלא פגימו. בגיני כך בעי בר נש למהדי לאתתיה בההיא שעתא לזמנא לה ברעותא חדא עמיה. ויתכוון תרוייהו כחד לההיא מלה. וכד משתכחי תרוייהו כחד כדין כלא חד בנפשא ובגופא. בנפשא לאדבקא דא בדא ברעותא חדא. ובגופא כמה דאוליפנא דבר נש דלא נסיב הוא כמאן דאתפליג וכד מתחברן דכר ונוקבא כדין אתעבידו חד גופא אשתכח דאינהו חד נפשא וחד גופא ואקרי בר נש אחד כדין קב"ה שארי באחד ואפקיד רוחא דקדושה בההוא אחד. ואלין אקרון בנין דקב"ה כמה דאתמר. ובגיני כך קדושים תהיו כי קדוש אני יי' זכאין אינון ישראל דלא אוקים מלה דא באתר אחרא אלא ביה ממש דכתיב כי קדוש אני יי' לאתדבקא ביה ולא באחרא ועלדא קדושים תהיו כי קדוש אני יי' אלקיכם:

איש אמו ואביו תיראו וגו' הא תנינן דפרשתא דא כללא דאורייתא מקיש דחילו דאבא ואימא לשבתותי. אלא אמר ר' יוסי כלא חד מאן דדחיל מהאי נטיר להאי. איש אמו אקדים אמו לאביו בדחילו. מ"ט כמה דאוקמוה אבל אימא דלית רשו בידהא כל כך כאביו (ס"א אבל ת"ח אמו דא כ"י ובגין דבה שריא יראה ואיהי יראת ה' אתקרי) אקדים דחילו חילה. רבי יצחק אמר מה כתיב לעילא קדושים תהיו אתי בר נש לאתקדשא באתתיה כחד. ממאן הוא שבחא יתיר בההיא קדושה. הוי אימא מנוקבא. בג"כ איש אמו ואביו תיראו. ר' יהודה אמר איש אמו ואביו תיראו כהאי גוונא ביום עשות יי' אלקים ארץ ושמים ובאתר אחרא אקדים שמים לארץ אלא לאחזאה דתרוייהו כחדא אתעבידו אוף הכא אקדים אמא לאבא ובאתר אחרא אקדים אבא לאמא לאחזאה דתרוייהו כחדא אשתדלו ביה. ואת שבתותי תשמרו שקיל דא לדא וכלא כחדא אתקלו במתקלא חד. דכתיב ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם. וכתיב זכור את יום השבת לקדשו. אלא חד לאבא וחד לאימא כתיב הכא איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו. וכתיב התם ואת שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו. מה מקדשי

זוהר חלק ג דף פב/א

כמשמעו, תו מקדשי אלין אינון דמקדשי גרמייהו בההוא שעתא. כגוונא דא ומקדשי תחלו. אל תקרי ממקדשי אלא ממקודשי. מה להלן ממקודשי אף כאן ממקודשי דאינון אבא ואימא:

איש אמו ואביו תיראו. ר"ש אמר כתיב ואתם הדבקים בי' וגו'. זכאין אינון ישראל דמתדבקן ביה בקב"ה (אינון ולא אומין עכו"ם) ובגין דאינון מתדבקן ביה בקב"ה כלא אתדבקו כחזא דא בדא. ת"ח בשעתא דב"נ מקדש לתתא כגון חברייא דמקדשי גרמייהו משבת לשבת בשעתא דזווגא עלאה אשתכח דהא בההיא שעתא רעיא אשתכח וברכתא אזדמנת. כדין מתדבקן כלהו כחד. נפשא דשבת וגופא דאזדמן בשבת. ועל דא כתיב איש אמו ואביו תיראו דאינון זווגא חד בגופא בההיא שעתא דאתקדשא. ואת שבתותי תשמורו דא שבת עילאה ושבת תתאה דאינון מזמני לנפשא בההוא גופא מההוא זווגא עלאה וע"ד ואת שבתותי תשמורו תרי. וכלא אתדבק דא בדא זכאה חולקהון דישראל. ד"א ואת שבתותי תשמורו לאזהרה לאינון דמחכאן לזווגיהו משבת לשבת והא אוקימנא כמה דכתיב לסריסים אשר ישמרו את שבתותי. מאן סריסים אלין אינון חברייא דמסרסן גרמייהו כל שאר יומין בגין למלעי באורייתא ואינון מחכאן משבת לשבת. הה"ד אשר ישמרו את שבתותי כד"א ואביו שמר את הדבר ובגיני כך ואת שבתותי תשמורו. איש אמו ואביו תיראו דא גופא. ואת שבתותי תשמורו דא נפשא וכלא אתדבק דא בדא זכאה חולקהון דישראל:

זוהר חלק ג דף פג/ב

אל תפנו אל האלילים ואלקי מסכה לא תעשו לכם. ר' חייא פתח אל תפן אל קשי העם הזה וגו'. אל תפן. וכי מאן הוא דיימא למלכא אל תפן. והא כתיב כי עיניו על דרכי איש. וכתיב אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי' והא בכלא אשגח קב"ה וכל עובדין מסתכל ועייל בדינא על כלהו אם טב ואם ביש כד"א האלקים יביא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע. ומשה אמר אל תפן. אלא כמה בעי בר נש לאסתמרא מחובוי בגין דלא יחטי קמי מלכא קדישא. ת"ח בר נש דעביד מצוה ההיא מצוה סלקא וקיימא קמי קב"ה ואמרה אנא מפלנייא דעבד לי וקב"ה מני לה קמיה לאשגחא בה כל יומא לאוטבא ליה בגינה. עבר על פתגמי אורייתא ההיא עבירה סלקא קמיה ואמרה אנא מפלנייא דעבד לי וקודשא בריך הוא מני לה וקיימא תמן לאשגחא בה לשצאה ליה. הה"ד וירא יי' וינאץ מכעס בניו ובנותיו מהו וירא ההוא דקיימא קמיה. תב בתשובה מה כתיב גם יי' העביר חטאתך לא תמות דאעבר ההוא חובא מקמיה בגין דלא יסתכל ביה. לאוטבא ליה. ועל דא אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו. אמר רבי יוסי וכן מהכא משמע דכתיב נכתם עונך לפני. רבי יוסי זעירא עאל קמיה דרבי שמעון יומא חד אשגחיה דהוה יתיב וקארי כתיב ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל משמע דאדם וחיה כחזא אתבריאוו ובגופא חזא דכתיב אשר נתת עמדי ולא כתיב אשר נתת לי. אמר ליה אי הכי והכתיב אני האשה הנצבת עמכה בזה. ולא כתיב הנצבת לפניך אמר ליה אי כתיב הנתנת עמך הוה אמינא הכי כדכתיב אשר נתת עמדי אבל הנצבת כתיב. אמר ליה והא כתיב ויאמר יי' אלקים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו. אעשה לו השתא. אמר ליה הכי הוא ודאי דאדם לבדו הוה דלא הוה סמך בנוקביה בגין דהות בסטרוי כמה דאוקימנא. ומה דאמר אעשה לו עזר. הכי הוא דלא כתיב אברא לו עזר בגין דכתיב זכר ונקבה בראם אבל אעשה כתיב. ומהו אעשה אתקן משמע. דקב"ה נטיל לה מסטרוי ותקין לה בתקונא ואייתיה לה קמיה. וכדין אשתמש אדם באנתתיה והוה ליה סמך. ותנינן שפירו דאדם קדתי' דקיסרא עלאה מזיהרא דנהרא. שפירו דחיה דלא הוה יכלין כל בריין לאסתכלא בה. ואפילו אדם לא הוה אסתכל בה עד ההיא זמנא דחאבו ואעדיאת (ס"א ואזעירת) שפירו דלהון. כדין אסתכל בה אדם ואשתמודע בה לשמשא

בה. ה"ד וידע אדם עוד את אשתו. וידע בכלא וידע בתשמיש. וידע דאשתמודע בה ואסתכל בה. ותנינן אסיר ליה לבר נש לאסתכלא בשפירו דאנתתא בגין דלא ייתי בהרהורא בישא ויתעקל

זוהר חלק ג דף פד/א

למלה אחרא. וכך הוה רבי שמעון עביד כד הוה אזל במתא והוה חברייה אזלין אבתריה וחמא לאינתו שפיראן מאיך עיניה והוה אמר לחברייא אל תפנו. וכל מאן דיסתכל בשפירו דאנתתא ביממא אתי להרהורי בליליא ואי סליק ההוא הרהורא בישא עלויה. אעבר משום ואלקי מסכה לא תעשו לכם. תו אי שמש באנתתיה בזמנא דסליק ביה ההוא הרהורא בישא. אינון בנין דאולידו אלקי מסכה אקרון. וע"ד כתיב אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם. רבי אבא אמר אסיר ליה לב"נ לאסתכלא באלילי ע"ז ובנשי דעמין ולא לאתהנייא מנייהו ולא לאתרפאה בהו דאסיר ליה לב"נ לאסתכלא באתר דלא אצטריך. ר' אבא פתח פנה אלי וחנני תנה עזך לעבדך. פנה אלי וחנני. וכי לא הוה ליה לקב"ה בעלמא שפירא כדוד דאיהו אמר פנה אלי וחנני. אלא הכי תנינן דוד אחרא אית ליה לקב"ה והוא ממנא על כמה אכלוסין עלאין ומשריין. וכד בעי קב"ה לרחמא על עלמא אסתכל בהאי דוד ונהיר ליה אנפין והוא נהיר לעלמין וחייס עלמא. ושפירו דהאי דוד נהיר לעלמין כלהו. רישיה גולגלתא דדהבא אתרקימת בשבעה תכשיטי זינין דדהבא והא אוקמוה וחביבותא דקב"ה לקבליה. ומסגיאות רחימותא דיליה גביה אמר ליה לקב"ה דיהדר עינוי לקבליה ויסתכל ביה. בגין דאינון שפירן בכלא. כד"א הסבי עיניך מנגדי וגו'. הסבי עיניך. מנגדי דבשעתא דאלין עיינין מסתכלי ביה בקב"ה כדין מתערין בלביה קסטין דבלסטראי ברחימותא עלאה. ובסגיאות שלהוביתא דרחימו עלאה לגביה אמר הסבי עיניך מנגדי אסחר עיניך לסטר אחרא מני דאינון מוקדין לי בשלהובי רחימותא. וע"ד כתיב ביה בדוד והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי. ובגין ההוא דוד עלאה שפירא רחימא ותיאובתא דקב"ה לאדבקא ביה. אמר דוד פנה אלי וחנני כגוונא דא ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו יי' משמע דעאל עמיה עם יעקב גנתא דעדן דאיהו שדה דתפוחין קדישין. וכי היך יכיל גנתא דעדן לאעלא עמיה דהא גנתא דעדן כמה רב הוא בפותיא ובארכא. כמה זינין דבייתין עלאין קדישין דרגין על דרגין מדורין על מדורין אית תמן. אלא גנתא אחרא עלאה קדישא אית ליה לקב"ה וההוא גנתא רחימותא דיליה ואתדבק ביה ולא אתנטיר אלא לקב"ה בלחודוי דהוא עייל ביה. ודא אחסין קב"ה לאשתכחא תדיר עמהון דצדיקייא. וכ"ש לאשתכחא ביה ביעקב ודא זמין ליה קב"ה לאעלא עמיה לסייעא ליה. כגוונא דא אני יי' אלקי אברהם אביך ואלקי יצחק הארץ וגו'. תנן מלמד שנתקפלה לו ארץ ישראל וכי ארץ ישראל דאיהי ת' פרסה על ארבע מאות פרסה היך אתעקרת מאתרה ויתבה תחותוי. אלא ארץ אחרא עלאה אית לקב"ה וארץ ישראל אקרי. והיא תחות דרגא דיעקב דקאים עלה. ואחסין לה קב"ה לישראל בגין רחימותא דלהון. לדיירא עמהון ולדברא להון ולאגנא להון מכלא ואקרי ארץ חיים. ת"ח אסיר ליה לב"נ לאסתכלא באתר דקב"ה מאיס ביה ורחיקא ביה נפשיה. ומה במה דרחים קב"ה אסור לאסתכלא ביה במה דרחיק עאכ"ו. דת"ח אסיר ליה לב"נ לאסתכלא בקשת. בגין דאיהו חיזו דדיוקנא עלאה. אסיר ליה לב"נ לאסתכלא באצבען דכהני בשעתא דפרסי ידיהו בגין דתמן שריא יקרא דמלכא עלאה. ומה באתר קדישא עלאה אסור

זוהר חלק ג דף פד/ב

לאסתכלא. באתר מסאבא רחיקא לא כ"ש. בגיני כך אל תפנו אל האלילים. ר' יצחק אמר ומה לאסתכלא בהו אסיר. למפלח להו או למעבד להו עאכ"ו. ובגיני כך אל תפנו אל האלילים. הכא אתא לאזהרא להו לישראל כקדמיתא לקביל לא יהיה לך אלקים אחרים על פני. ואלקי מסכה לא תעשו לכם לקביל לא תעשה לך פסל. אני יי' אלקיכם לקביל אנכי יי' אלקיך. איש אמו ואביו תיראו לקביל כבדש את אביך ואת אמך. ואת שבתותי תשמרו. זכור את יום השבת לקדשו. לא תשבעו בשמי לשקר. לא תשא את שם יי' אלקיך לשוא. לא תגנובו. לא תגנובו. ולא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו. לא תענה ברעך עד שקר. מות יומת הנואף והנואפת. לא תנאף. לא תעמוד על דם רעך. לא תרצח. והא אוקמוה וע"ד כללא דאורייתא בפרשתא דא. אמר ר' חייא בקדמיתא אנכי יי' אלקיך זכור את יום השבת לא תשא לא תרצח לא תנאף לא תגנובו. בלישנא יחידאי. והכא אני יי' אלקיכם. איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו. אל תפנו אל האלילים. בלישנא דסגיאין. אלא ת"ח מיומא דהו ישראל שכיחין בעלמא לא אשתכחו קמי קב"ה בלבא חד וברעותא חדא כמה בההוא יומא דקיימו בטורא דסיני. וע"ד כלא אתמר בלשון יחידאי לבתר בלישנא דסגיאין דהא לא אשתכחו כל כך בההוא רעותא:

רבי אלעזר הוה אזיל למחמי לר' יוסי בר"ש בן לקונייא חמוי והוה עמיה ר' חייא ור' יוסי. כד מטו חד בי חקל יתבו תחות אילנא חדא. א"ר אלעזר כל חד לימא מלה דאורייתא. פתח ר' אלעזר ואמר ואנכי יי' אלקיך מארץ מצרים ואלקים זולתי לא תדע. לא כתיב אשר הוצאתיך מארץ מצרים. אלא אנכי יי' אלקיך מארץ מצרים. וכי מארץ מצרים הוה להו מלכא ולא מקדמת דנא והא כתיב ויאמר יעקב אל בניו הסירו את אלקי הנכר אשר בתוכם וכתוב ונקומה ונעלה בית אל. ואת אמרת מארץ מצרים. אלא מן יומא דהו ישראל בעלמא לא אשתמודעו יקרא דקב"ה בר בארעא דמצרים דהו בההוא פולחנא קשיא וצווחו לקבליה ולא אשתנו מנמוסא דילהון לעלמין ותמן אתבחינו אבהתנא כדהבא מגו שפכה (ס"א כהתוכא דדהבא מגו טיפסא) ועוד דהו חמאן בכל יומא כמה חרשין כמה זינין בישין לאטעאה לון לבני נשא ולא סטו מארחא לימינא ולשמאלא. ואע"ג דלא הו ידעי כל כך ביקרא דקב"ה אלא הו אזלין בתר נמוסי אבהתהון. ולבתר חמו כמה נסין וכמה גבוראן ונטל לון קב"ה לפולחניה. ובגין דכלהו חמו כמה נסין ואתין בעיניהון וכל אינון אתן וגבורן. אמר ואנכי יי' אלקיך מארץ מצרים. דתמן הוה באתגלייא יקרא דיליה. ואתגלי עליהו על ימא וחמו זיו יקרא עלאה דיליה אפין באפין דלא תימרון אלהא אחרא הוה דמליל עמנא אלא אנא הוה דחמיתון בארעא דמצרים. אנא הוה דקטלנא סנאיכון בארעא דמצרים. אנא הוה דעבדנא כל אינון עשר מחאן בארעא דמצרים. ובגיני כך ואלקים זולתי לא תדע דלא תימא דאחרא הוה אלא אנא הוה כלא. תו פתח לא תעשוק את רעך ולא תגזול לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר. לא תלין פעולת שכיר אמאי אלא מקרא אחרא אשתמע דכתיב ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו. לא תבא עליו השמש אזדהר דלא תתכנש בגינוי מעלמא עד לא ימטי זמנך לאתכנשא. כד"א עד אשר לא תחשך השמש וגו'. מהכא אוליפנא מלה אחרא מאן דאשלים לנפשא דמסכנא אפילו

זוהר חלק ג דף פה/א

דמטו יומי לאסתלקא מעלמא קב"ה אשלים לנפשיה ויהיב ליה חייך יתיר. לא תלין פעולת שכיר. ת"ח מאן דנטיל אגרא דמסכנא כאילו נטיל נפשיה ודאנשי ביתיה הוה אזער נפשיהו קב"ה אזער יומי ואזער נפשיה מההוא עלמא. דהא כל אינון הבלים דנפקי מפומיה כל ההוא יומא כלהו סלקין קמיה דקב"ה וקיימין קמיה לבתר סלקא נפשיה ונפשיהו דאנשי ביתיה וקיימין באינון הבלים דפומיה. וכדין אפילו אתגזר על ההוא ב"נ כמה יומין וכמה טבאן כלהו מתעקראן מיניה ומסתלקי מניה. ולא עוד אלא דנפשא דיליה לא סלקא לעילא והיינו דאמר רבי אבא רחמנא

לשזבינן מנייהו ומעלבוננייהו ואוקמוה אפילו עשיר הוא ואליו הוא נושא את נפשו דייקא אפילו מכל ב"נ נמי וכ"ש מסכנא. והיינו דהוה רב המנונא עביד כד הוה ההוא אגיר מסתלק מעבידתיה הוה יהיב ליה אגריה וא"ל טול נפשך דאפקידת בידאי טול פקדונך ואפילו אמר יהא בידך דאנא בעינא לסלקא אגרי. לא הוה בעי. אמר פרד נא דגופך לא אתחזי לאתפקדא בידאי. כל שכן פקדונא דנפשא. דהא פקדונא דנפשא לא אתיהיבת אלא לקב"ה דכתיב בידך אפקיד רוחי. אמר רבי חייא ובידא דאחרא שארי. אמר ליה אפילו בידיה בתר דיהיב. כתיב לא תלין פעולת שכיר. וכתיב ולא תבא עליו השמש אלא הא אוקמוה. אבל ת"ח לית לך יומא ויומא דלא שלטא ביה יומא עלאה אחרא ואי איהו לא יהיב ליה נפשא דיליה בההוא יומא כמאן דפגים לההוא יומא עלאה. ובג"כ ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש. והא דאתמר לא תלין בגין דנפשיה לא סליק וסליק ההוא נפשא דמסכנא ולאנשי ביתיה כמה דאתמר. ר' חייא פתח ואמר קרא אבתריה. לא תקלל חרש ולפני עור וגו'. האי קרא כמשמעו. אבל פרשתא דא כלא אוליפנא מנה מלין אחרנין. וכלהו תליין דא בדא. ת"ח מאן דלייט לחבריה ואיהו קמיה ואכסיף ליה כאילו אושיד דמיה והא אוקימנא. והאי קרא דלאו חבריה עמיה והוא לייט ליה ההיא מלה סלקא. דלית לך מלה ומלה דנפק מפומיה דלא אית ליה קלא ההוא קלא סליק לעילא וכמה קסטרין מתחבראן עמיה דההוא קלא עד דסלקא ואתער אתר דתהומא רבא. כמה דאוקמוה וכמה מתערין עליה דההוא ב"נ ווי למאן דאפיק מלה בישא מפומיה. והא אוקמוה. ולפני עור לא תתן מכשול כמשמעו ואוקמוה במאן דגרים לאחרא למחטי. וכן מאן דמחי לבריה רבא ולפני עור לא תתן וגו'. במאן דלא מטא להוראה ואורי (קאמר. כמה דתנינן) דכתיב כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה והאי אעבר משום ולפני עור לא תתן מכשול. בגין דאכשיל ליה לחבריה לעלמא דאתי. דתנינן מאן דאזיל בארע מישר באורייתא ומאן דאשתדל באורייתא כדקא יאות אית ליה חולקא טבא תדיר לעלמא דאתי. דההיא מלה דאורייתא דאפיק מפומיה אזלא ושאטא בעלמא וסלקא לעילא. וכמה עלאין קדישין מתחבראן בההיא מלה וסלקא בארע מישר ואתערט בעטרא קדישא ואסתחי בנהרא דעלמא דאתי דנגיד ונפק מעדן ואתקבל ביה ואשתאב בגויה ואתענג (ס"א ואתנטע) סוחרניה דההוא נהרא אילנא עלאה וכדין נגיד ונפיק נהורא עלאה ואתערט ביה בההוא ב"נ כל יומא כמה דאתמר ומאן דלעי (נ"א דיליף) באורייתא ולא משתדל בה בארע קשות

זוהר חלק ג דף פה/ב

ובארע מישר ההוא מלה סלקא וסטי אורחין ולית מאן דיתחבר בה וכלא דחיין לה לבר ואזיל ושאט בעלמא ולא ישכח אתר. מאן גרים ליה האי. ההוא דסאטי ליה מארע מישר הה"ד ולפני עור לא תתן מכשול. ובגין כך כתיב ויראת מאלקיך אני יי'. ומאן דתיאובתיה למלעי באורייתא ולא אשכח מאן דיוליף ליה והוא ברחימותא דאורייתא לעי בה ומגמגם בה בגמגומא דלא ידע. כל מלה ומלה סלקא וקב"ה חדי בההיא מלה וקביל לה ונטע לה סחרניה דההוא נחלא ואתעבידו מאלין מלין אילנין רברבין ואקרונ ערבי נחל הה"ד באהבתה תשגה תמיד. ודוד מלכא אמר הורני יי' דרכך אהלך באמתך וכתיב ונחני בארע מישר למען שוררי. זכאין אינון דידעין ארחוי דאורייתא ומשתדלי בה בארע מישר דאינון נטעין אילנין דחיין לעילא דלכהו אסוותא. ובגיני כך כתיב תורת אמת היתה בפיהו. וכי אית תורה דלאו איהא אמת. אין. כגוונא דארמון דאורי מאן דלא ידע ולא איהו קשות. וההוא דאוליף מלה מיניה אוליף מלה דלאו איהו אמת. ובגיני כך כתיב תורת אמת היתה בפיהו. ועם כל דא מבעי ליה לב"נ למילף מלי דאורייתא מכל בר נש אפילו ממאן דלא ידע בגין דעל דא יתער באורייתא וייתי למילף ממאן דידע ולבתר אשתכח דאזיל בה באורייתא בארע קשות. ת"ח ישתדל ב"נ בעלמא באורייתא ופקודוי אפילו דלא עביד לשמה דמתוך שלא לשמה בא לשמה. רבי יוסי פתח קרא אבתריה ואמר. לא תעשו עול במשפט וגו'. לא תעשו עול במשפט כמשמעו אבל הא אתמר דפרשתא דא מלין עלאין ויקירין אית בה

בפקודי אורייתא. האי קרא מסופיה קא משמע דכתיב בצדק תשפוט עמיתך. ת"ח תרי דרגין אינון הכא משפט וצדק. מה בין האי להאי. אלא חד רחמי וחד דינא ודא אתבסם בדא. כד אתער צדק דאין דינא לכלא כחדא דלית ביה רחמי ולא וותרנותא. כד אתער משפט אית ביה רחמי. יכול יהא כלא במשפט. אתא קרא ואמר בצדק תשפוט עמיתך. מ"ט בגין דצדק לאו דאין לדא ושביק לדא אלא כלהו כחדא בשקולא חדא. כגוונא דא לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול אלא בשקולא חדא בצדק יכול יהא כלא דינא בצדק בלחודוי אתא קרא ואמר תשפוט דבעי לחברא להו כחדא דלא ישתכח דא בלא דא והאי שלימו דדינא. וכ"כ למה. בגין דקב"ה שכיח תמן ובגיני כך בעי לאשלמא דינא. כגוונא דאיהו עביד לתתא כגוונא דיליה ממש עביד לעילא. ות"ח קב"ה שוי כורסייא דדינא בשעתא דדייני יתבין. הה"ד כונן למשפט כסאו. ומתמן אתתקן כורסיה דקב"ה. ומאן איהו כורסיה. אלין אינון צדק ומשפט. הה"ד צדק ומשפט מכון כסאך. ומאן דדאין דינא בעי למידן (ס"א למיתב) בכורסיה דמלכא. ואי פגים חד מנייהו כאלו פגים לכורסיה דמלכא וכדין קב"ה אסתלק מבינייהו דדייני ולא קאים בדינייהו ומאי אמר עתה אקום יאמר יי' וגו'. ורוחא דקודשא אמר רומה על השמים אלקים:

זוהר חלק ג דף פו/א

פתח ואמר ויהי קול השופר הולך וגו' ויהי קול השופר הכא אתפליגו ספרי קדמאי וכו'. עת אתו רבי אבא ורבי יהודה ואודו ליה לר' אחא קמו עד דהוו אזלי א"ר אלעזר לא תלך רכיל בעמך לא תשנא את אחיך. לא תקום ולא תטור. הא אוקימנא לון וכלהו אתערו עלייהו חברייא אבל נימא מלה בפרשתא דא. כתיב את חקותי תשמרו בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך. פתח ר' אלעזר ואמר אתם עדי נאם יי' ועבדי אשר בחרתי למען תדעו ותאמינו וגו'. אתם עדי אלין אינון ישראל. ותנינן אלין אינון שמייא וארעא דכתיב העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ אבל ישראל אינון סהדין אלין על אלין ושמיא וארעא וכלא סהדין עלייהו ועבדי אשר בחרתי דא יעקב דכתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. וכתיב ואתה אל תירא עבדי יעקב. ואית דאמרי דא דוד. ודוד עבדי אקרי דכתיב למעני ולמען דוד עבדי. אשר בחרתי דא דוד עלאה. למען תדעו ותאמינו לי ותבינו כי אני הוא. מאי כי אני הוא דאתרעיתי בההוא דוד ובההוא יעקב אנא הוא אינון ממש. לפני לא נוצר אל. דתנינן קרא קב"ה ליעקב אל דכתיב ויקרא לו קל אלקי ישראל. קב"ה קרא ליעקב קל הה"ד לפני לא נוצר קל ואחרי לא יהיה ובגין כך אני הוא כלא כמה דאתמר. ואחרי לא יהיה דהא דוד הכי אקרי ולא אית בתריה אחרא. ת"ח כד ברא קב"ה עלמא אתקין כל מלה ומלה כל חד וחד בסטרוי ומני עלייהו חילין עלאין ולית לך אפי' עשבא זעירא בארעא דלית ליה חילא עלאה לעילא וכל מה דעבדין בכל חד וחד (תרי נוסחי) וכל מה דכל חד וחד עביד. כלא הוא בתקיפו דההוא חילא עלאה דממנא עליה לעילא. וכלהו נימוסין גזירין מדינא. על דינא נטלין ועל דינא קיימין. לית מאן דנפיק

זוהר חלק ג דף פו/ב

מן קיומיה לבר. וכלהו ממנן מן יומא דאתברי עלמא מתפקדן שלטונין על כל מלה ומלה. וכלהו נטלין על נמוסא אחרא עלאה דנטלין כל חד וחד כמה דכתיב ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. כיון דנטלין ההוא חק. כלהו אקרונ חקות. וההוא חק דאתיהיב להו. מן שמייא קא אתי וכדין אתקרונ חקות שמים. ומנלן דמן שמים קא אתיין דכתיב כי חק לישראל הוא. ועל

דא כתיב את חקותי תשמרו בגין דכל חד וחד ממנא על מלה ידיעא בעלמא בההוא חק. בגין כך אסיר למחלף זינין ולאעלא זינא בזינא אחרא בגין דאעקר לכל חילא וחילא מאתרייהו (ואכחיש פמליא של מעלה) ואכחיש פומבי דמלכא. כלאים מהו כלאים כמאן דיהיב אחרא בבי מטרא כד"א אל בית הכלא בגין דלא למעבד מידי. כלאים מניעותא דמנע לכל אינון חילין מעבידתא דלהון. כלאים ערבובייא דעביד ערבובייא בחילא דלעילא ואכחיש פומבי דמלכא כמה דאתמר (ובג"כ) ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך. ת"ח כתיב ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות. והא אתמר דשני פקודי דמלכא ואחלף עץ חיים דביה אשתלים כלא וביה תליא מהימנותא ואתדבק באתר אחרא. והא תנינן בכלא בעי ב"נ לאחזאה עובדא כגוונא דלעילא ולמעבד עובדא כמה דאצטריך ואי אשתני במלה אחרא הוא אנגיד עליה לשרייא ביה מלה אחרא דלא אצטריך. ות"ח בשעתא דב"נ אחזי עובדא לתתא בארע מישר כמה דאצטריך נגיד ונפיק ושרייא עלוי רוח קדישא עלאה. ובשעתא דאיהו אחזי עובדא לתתא באורחא עקימא דלית איהו ארע מישר כדין נגיד ונפיק ושרי עלוי רוח אחרא דלא אצטריך דסטי ליה לב"נ לסטר ביש. מאן משיך עליה ההוא רוחא. הוי אומר ההוא עובדא דאחזי בסטר אחרא. כתיב דרשה צמר ופשתים. דרשה. מהו דרשה דבעיא ודריש על צמר ופשתים מאן דמחבר לון כחדא. ואי תימא בציצית אמאי שרי הא אוקמוה אבל התם הוא ההוא לבושא בתקונוי באשלמות עובדא כדקא חזי. (נ"א ודא) תו דרשה צמר ופשתים למעבד נוקמא במאן דמחבר לון כחדא. אבל אימתי שרייא בשעתא דאיהו באשלמותא דכתיב ותעש בחפץ כפיה. וציצית הא אוקימנא דהתם בההוא כללא דשלימותא אשתכח ולא עביד מידי. אבל בשעתא דלא אשתכח בשלימותא מאן דאתי לחברא לון כחדא אתער עליה רוחא דלא אצטריך. מלה דא מאן אוכח קין והבל אוכחן דדא אתי מסטרא חד ודא אתי מסטרא אחרא ובגין כך לא לבעי לן לחברא לון כחדא (ס"א ל"ג מלה דא מאן אוכח קין והבל אוכחן) וקרבנא דקין אתרחק מקמי קרבנא דהבל. וע"ד ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך. לא יעלה עליך סתם. לא יעלה עליך רוחא אחרא לשלטאה בד. ואצטריך ליה לב"נ לאחזאה עובדא דכשרא כמה דיאות ובההוא עובדא שריא עליה רוח קדישא רוח עלאה לאתקדשא ביה. אתא לאתקדשא מקדשין ליה דכתיב והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי'. כתיב ומעץ הדעת טוב ורע ומה על דא גרים אדם מיתה בעלמא מאן דאחזי עובדא אחרא דלא אצטריך על אחת כמה וכמה. שור וחמור אוכחן. מסטרא דא אקרי שור ומסטרא דא אקרי חמור. וע"ד כתיב לא תחרוש בשור ובחמור יחדו. לא תעביד ערבובייא כחדא בגין דאתער לאתחברא סטרא אחרא כחדא לאבאשא עלמא. ומאן דפריש לון אסגי שלמא בעלמא. אוף הכא מאן דפריש לון בההוא גוונא כמה דאמרו דלא אשתכח שוע

זוהר חלק ג דף פז/א

טווי ונוז כחדא האי ב"נ אסגי שלמא עליה ועל כל עלמא. קרבנא דקין הוה פשתים וקרבנא דהבל הוה צמר לאו דא כדא ולא דא כדא. רזא דמלה קין כלאים הוה ערבוביא דלא אצטריך. סטרא אחרא דלא זינא דחווה ואדם וקורבניה מההוא סטרא קא אתיא. הבל מזינא חדא דאדם וחווה ובמעאה דחווה אתחברו אלין תרין סטריין. ובגין דאתחברו כחדא לא אתיא מנייהו תועלתא לעלמא ואתאבידו. ועד יומא דין סטרא דלהון קיימא. ומאן דאחזי גרמיה בעובדא דחבורא דא אתער עליה אינון סטריין כחדא ויכיל לאתזקא ושארין עלוי רוחא אחרא דלא אצטריך. וישראל בעאן לאתערא עלייהו רוחא קדישא למהוי קדישין לאשתכחא בשלמא בעלמא דין ובעלמא דאתי. כתיב ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד יהיו על בשרו ובאבנט בד יחגור אמאי אקרי בד יחידאי בגין דלא בעי לחברא להאי פשתים באחרא. ועל דא לא כתיב מדו פשתים אלא בד יחידאה. וכהנא אמאי איהו בעי לאתחזאה בהאי. אלא אלין מאני בד בעי לאתחזאה בהו על מזבח העולה כד הוה מפני קטרא (ס"א קיטמא) דדשנא דעולה דהא עולה מסטרא דעכו"ם והרהורא

בישא קא אתיא ובג"כ בעי לאתחזאה בהו בלחודייהו ולא בערבובייהו כמה דאמרן בגין דיתכפר ליה לב"נ כל אינון חובין דאתיין מההוא סטרא. וכד עייל למקדשא אתר דשלימו אשתכח וכל אינון פולחני דשלימותא אע"ג דאתחברו לית לן בה כמה דאמרן בציצית בגין דתמן אשתכחו ואתחברו כל אינון זיינין דלעילא וכל אינון מאני מקדשא משתכחין ביה כמה זיינין משניין דא מן דא וכלהו אתכלילו תמן כגוונא דלעילא. זכאין אינון ישראל דקב"ה יהיב להו אורייתא דקשוט אורייתא דמהימנותא וריחם להו מכל שאר עמין עכו"ם דכתיב אהבתי אתכם אמר יי'.

פתח ר' חייא אבתריה ואמר כי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וגו'. ובשנה הרביעית יהיה כל פרי קדש הלולים ליי'. כי תבאו אל הארץ הא אוקמוה חברייהו אבל ת"ח דהא אילנא לא עביד פירין אלא בארעא. וארעא אפקי להון ואחזי ההוא איבא לעלמא. וארעא לא עבדא פירין אלא מגו חילא אחרא דעלה. כמה דנוקבא לא עבדא פירין אלא מגו חילא דדכורא וההוא איבא לא אשתלים באשלמותא עד תלת שנין וחילא לא אתפקדא עליה לעילא עד דאשתלים. בתר דאשתלים אתפקדא עליה חילא וארעא אתתקנת ביה. דהא עד תלת שנין ארעא לא אתתקנת ביה ולא (אשתכחת) אשתלימת (ס"א אתבסמת) (נ"א אסתכמת) עמיה. בתר דאשתלים ואתתקנו כחדא כדין הוא שלימותא. ת"ח נוקבא עד ג' זמנין דאתעברת איבא דמעאה לא אשתלים. בתר ג' עידואן נוקבא אתתקנת בההוא איבא ואסתכמו כחדא. כדין ההוא איבא שלימו דכלא ושפירו דכלא. בתר דנפק עד ג' שנין לא אית ליה חילא לעילא דהא כדין אשתלים בשולא דיליה לוי אתרעי מכלא תליתאה לאמיה דאתתקנת ביה ואסתכמת (ס"א ואתבסמת) בהדיה. בתר ג' שנין אתפקדת עליה (נ"א אתפקד עליה) חילא עלאה לעילא. ובשנה הרביעית יהיה כל פרי קדש הלולים. מאי קדש הלולים תושבחן לשבחא ליה לקב"ה עד הכא. מכאן ואילך רזא דמלה דבשנה

זוהר חלק ג דף פז/ב

הרביעית מזדווגת כנסת ישראל לקב"ה והלולא חד אשתכח. דכתיב קדש הלולים הלולא וחדווא בזמנא (ס"א בזווגא) חדא. מאי שנה (הרביעית) דא קב"ה. ותנינן שנה הרביעית דא כנסת ישראל דאיהי קיימא רביעאה לכורסייה וכלא חד דהא כדין קב"ה מזדווג בה בכ"י וכדין היא קדש והלולא קדישא אשתכח (וקב"ה אזדווג בהדה) וכדין חיילין אתמנן על עלמא על כל מלה ומלה כדקא חזי ליה. מכאן ולהלאה מתברכאן כלהו ושארין למיכל דהא כלהו בשלימותא דכלא. בשלימותא דעילא ותתא. ועד לא אשתלים בכלא מתתא ומעילא אסיר למיכל מניה. ומאן דאכיל מניה כמאן דלית ליה חולקא בקב"ה ובכ"י דהא ההוא איבא בלא רשותא עלאה קדישא קיימא דלא שארי עליה עד דישתלים. ובלא רשותא תתאה דהא לא אסתכמת (ס"א אתבסמת) חילא דארעא ביה וההוא דאכיל מניה אחזי גרמיה דלית ליה חולקא לעילא ותתא. ואי בריך עליה ברכה לבטלה הוא. דהא קב"ה עד כאן לא שרייא עלוי ולית ביה חולקא רחמנא לישזבינן מאינון דלא משגיחין ליקרא דמאריהון. זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב ואורח צדיקים כאור נגה. בגין דבההוא זמנא יסתלק חויה דשריא בנוקבא בקדמיתא וייתי דכורא למשרי באתריה כד בקדמיתא וכלא יהא שלים:

תאנא בזמנא דזכאה שארי בעלמא וכו' עד צדיק כתמר יפרח:

רבי יוסי פתח קרא ואמר. לא תאכלו על הדם. הא בכמה אתר אוקמוה חברייהו וכל הני קראי אבתריה. וכל חד וחד באתגליא. אבל האי קרא אית לאתערא ביה דכתיב מפני שיבה תקום וגו'. מפני שיבה שיבה דאורייתא סתם. תקום דבעי ב"נ למיקם בקיומא (מכאן דבעי ב"נ למיקם) מקמי ס"ת והכי רב המנונא (ס"א ייסא) סבא כד הוה חמי ס"ת הוה קם מקמיה ואמר מפני שיבה

תקום. (כד הוי חמי חומש דאורייתא הוה קם מקמיה (ס"א עביד ליה הדורא) והוה אמר והדרת פני זקן) כגוונא דא בעי ב"נ למיקם בקיומיה לקמיה דת"ח בגין דאיהו קאים בקיומא (נ"א בדיוקנא) קדישא עלאה ורמז לכהנא עלאה (ס"א והכא רמז לעתיקא) קדישא עלאה דכתיב והדרת פני זקן דאיהו בעלמא. אר"ש מכאן רמז לתורה שבכתב ורמז לתורה שבע"פ. ותו תנינן. האי קרא לדרשה הוא דאתא מפני שיבה תקום כמה דאתערו ביה חברייא מפני שיבה תקום. אזהר ליה לבר נש עד לא יסתלק בסיבותא דיקים בקיומא טבא בעלמא בגין דדין הוא הדורא ליה אבל לסוף יומוי לית שבחא ליה לב"נ כ"כ כד איהו סיב ולא יכיל למהוי ביש. אלא שבחא דיליה כד איהו בתוקפיה ואיהו טב ושלמה מלכא צווח ואמר גם במעלליו יתנכר נער וגו'. כגוונא דא כתיב וזכור את בוראיך בימי בחורותיך. א"ר אלעזר ודאי (הכי הוא) ארחא דא מתקנא קמן והאי ארחא דקב"ה הוא פתח ואמר כי יודע יי' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד. מאי כי יודע יי' אלא קב"ה יודע ואשגח באחרא דצדיקייא לאוטבא להו ולאגנא להו והוא אזיל קמייהו לנטרא להו. ובג"כ מאן דנפיק לארחא בעי דלהוי ההיא ארחא דקב"ה וישתתף ליה בהדייהו. ובג"כ כתיב כי יודע יי' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד היא מגרמה בגין דקב"ה לא

זוהר חלק ג דף פח/א

אשתמודע ליה לההוא ארחא דלהון ולא אזיל בהדייהו. כתיב דרך וכתוב ארח מה בין האי להאי. אלא דרך דשאר קרסולי בני נשא אזלו בה. ארח דאיהו אתפתח מן זמנא זעירא (דא ארח כד"א וארח לחברה עם פועלי און) ועל ארחא דא כתיב וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום אכ"ר. בילא"ו יילא"ו:

ויאמר יי' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו. א"ר יוסי מ"ט דא לקבל דא דכתיב לעילא ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני מות יומתו וסמך ליה אמור אל הכהנים. אלא (משמע) כיון דאזהר להו לישראל לקדשא להו בכלא אזהר להו לכהני לקדשא לון וכן ללוים. לכהני מניין דכתיב אמור אל הכהנים. ללואי מנין דכתיב ואל הלוים תדבר ואמרת אליהם. בגין דישתכחון כלהו זכאין קדישין דכ"ן. אמור אל הכהנים בני אהרן מ"ט הכא בני אהרן וכי לא ידענא דבני אהרן נינהו. אלא בני אהרן ולא בני לוי. דאהרן דהוא שירותא דכל כהני דעלמא דביה אתרעי קב"ה מכלא בגין למעבד שלמא בעלמא ובגין דאהרן ארחוי סליקו ליה להאי. דכל יומוי דאהרן הוה משתדל לאסגאה שלמא בעלמא. ובגין דארחוי כך סליק ליה קב"ה להאי למיעל שלא בפמליא דלעילא. ובגין כך אמור אל הכהנים בני אהרן. אמור אל הכהנים ואמרת אליהם. רבי יהודה פתח מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. מה רב טובך כמה עלאה ויקירא ההוא נהורא עלאה דאקרי טוב דכתיב וירא אלקים את האור כי טוב ודא הוא אור הגנוז דביה עביד קב"ה טב בעלמא ולא מנע ליה בכל יומא בגין דביה מתקיים עלמא וקאים עליה. אשר צפנת ליראיך דתנן נהורא עלאה עבד קב"ה כד ברא עלמא וגניז ליה לצדיקיא לזמנא דאתי. ה"ד אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך. פעלת בזמנא דאתברי עלמא ההוא נהורא הוה קאים ונהיר מרישא דעלמא לסייפי דעלמא. כד אסתכל קב"ה לאינון חייבין דזמינן לקיימא בעלמא גניז ליה לההוא נהורא דכתיב וימנע מרשעים אורם. וזמין לאנהרא לצדיקיא לעלמא דאתי ודא הוא צפנת ליראיך וכתוב וזרחת לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה. ת"ח בשעתא דבר נש קאים למיהך לההוא עלמא והוא בבי מרעיה אתיין עליה ג' שלוחין וחמי תמן מה דלא יכיל בר נש למחמי כד איהו בהאי עלמא. וההוא יומא יומא דדינא עלאה הוא דמלכא בעי פקדונא דיליה. זכאה ההוא בר נש דפקודא אתיב למלכא כמה דאתיהיב ליה בגויה. אי ההוא פקדונא אתטנף בטנופי גופא מה יימא למארי פקדונא. זקף עינוי וחמי למלאך המות קאים קמיה וסייפיה שליפא בידיה קסטר בקטרין בקוטמא דההוא בר נש ולית לה לנפשא קשיו

בכלא כפרישו דילה מן גופא ובר נש לא מית עד דחמי לשכינתא ומגו סגיאות תיאובתא דשכינתא
נפשא נפקת

זוהר חלק ג דף פח/ב

לקבלא לשכינתא. בתר דנפק' מאן איהי נפשא דאתדבק בה (ס"א ותתקבל) ויקבל בגופא (ס"א
בגווה) והא אוקמוה להני מילי. בתר דנפקא נפשא מן גופא ואשתאר גופא בלא רוחא אסור
למשבק ליה בלא קבורתא דכתיב לא תלין נבלתו על העץ כי קבור תקברנו ביום ההוא. בגין
דמיתא דישתהי כ"ד שעות דאינון יומם ולילה בלא קבורתא יהיב חלישותא בשייפוי דרתיכא
ומעכב עבידתא דקב"ה מלמעבד. דאפשר דקב"ה גזר עליה בגין למיתי בגלגולא אחרא מיד
בההוא יומא דאתפטר לאוטבא ליה. וכל זמנא דלא אתקבר גופא נשמתא לאו עאלת קמי קב"ה
ולא יכלא למהוי בגופא אחרא בגלגולא תניינא דלא יהבין לנשמתא גופא אחרא עד דיתקבר
קדמאה. ודא דמי לב"נ דמיתת אתתיה לא אתחזי ליה למיסב אתתא אחרא עד דקביר לקדמיתא
ובגין דא אמרה אורייתא לא תלין נבלתו על העץ. דבר אחר כד אתפרשא נשמתא מן גופא ובעיא
למיזל לההוא עלמא לא תיעול לההוא עלמא עד דיהבין לה גופא אחרא מנהורא ולבתר יכלא
למיעל ומאליהו תנדע דהו ליה תרין גופין חד דביה אתחזי לתתא לבני נשא וחד דביה אתחזי
לעילא בין מלאכין עלאין קדישין. וכל כמה דגופא לא אתקבר צערא הוא לנשמתא ורוח מסאבא
אזדמן לשרייתא עלוי ולסאבא לההוא גופא. ובגין דההוא רוח מסאבא אזדמן לא מבעי ליה לאינש
למיבת ההוא גופא ליליא חד בגין דרוח מסאבא אשתכח בליליא ואשתטח בכל ארעא לאשכחא
גופא בלא נפשא לסאבא ליה ואסתאב יתיר וע"ד אזהר לכהני ואמר לנפש לא יטמא בעמיו. בגין
דאינון קדישין ולא ישרי עלייהו רוח מסאבא ולא יסתאבון:

אמור אל הכהנים ר' יצחק אמר אמור אל הכהנים בלחישו כמה דכל עובדיהון דכהני בלחישו כך
אמירה דלהון בלחישו. אמור ואמרת זמנא חד ותרין זמנין לאזהרא להו על קדושייהו בגין דלא
יסתאבון. דמאן דמשמש באתר קדישא בעיא דישתכח קדישא בכלא. לנפש לא יטמא כמה
דאוקימנא דגופא בלא רוח מסאבא הוא ושאר עיליה רוח מסאבא. דהא תיאובתא דרוחי מסאבא
לגבי גופיהון דישראל איהו בגין דאתרק מנייהו רוחא קדישא ובמנא דקודשא אתיין לאתחברא
וכהני דאינון קדישין קדושתא על קדושתא לא בעיין לאסתאבא כלל בגין דכתיב כי נזר אלקיו
על ראשו. וכתיב כי שמן משחת אלקיו עליו אני יי' והוא כגוונא דלעילא קאים לתתא. דכתיב
כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שירוד על פי מדותיו האי קרא אוקמוה אבל כשמן
הטוב על הראש. דא משח רבות קדישא עלאה דנגיד ונפיק מאתר דנהרא עמיקא דכלא. ד"א
דנגיד ונפיק מרישא דכל רישין סתימא דכל סתימין. על הראש. על הראש ודאי רישא דאדם
קדמאה. יורד על הזקן דא דיקנא יקירא כמה דאוקמוה. זקן אהרן. דא כהן גדול דלעילא והא
אוקמוה וההוא שמן

זוהר חלק ג דף פט/א

יורד על פי מדותיו דמאינון משיחין נגיד ונפיק ונחית לתתאי וכגוונא דא נגיד ואתערט כהנא
תתאה במשח רבותא לתתא. האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה. כתיב אמור אל
הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא. לא יטמאו מבעי ליה מהו לא יטמא. אלא על
ההוא כהן עלאה מכלהו קאמר א"ר יהודה והא כתיב והכהן הגדול מאחיו (כאן חסר) אלא ודאי

הכי הוא כמה דאתמר. וא"ר יצחק כהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא בקדושה אצטריך לאשתכחא יתיר מכלא כמה דאתמר:

ולאחותו הבתולה הקרובה אליו וגו' מאי כתיב לעילא כי אם לשארו הקרוב אליו וגו'. ר' אבא פתח מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו' מי זה בא מאדום זמין קב"ה ללבשא לבושי נוקמא על אדום דאחריבו ביתיה ואוקידו היכליה וגלו לכנסת ישראל ביני עממיא ולמעבד להון נוקמת עלמין עד דישתכחון כל טורין מטורי עלמא מליין מקטולי עמין ולמקרי לכל עופא דשמיא עלייהו וכל חיות ברא יתזנון מנייהו תריסר ירחי ועופא דשמיא שבע שנין עד לא תסבל ארעא ניוולא דידהו. הה"ד כי זבח ליי' בבצרה וטבח גדול בארץ אדום עד דאינון לבושי יסתאבון הה"ד וכל מלבושי אגאלתי. חמוץ בגדים מבצרה בגין דמנה נפקו אכלוסין דעלמא לחיילא על ירושלם ואינון שרו לאוקדא היכלא ובני אדום מפגרין שורין ורמו אבני יסודא הה"ד זכור יי' לבני אדום וגו' האומרים ערו עד היסוד בה. זה הדור בלבושו באינון לבושי דנוקמא דזמין לאלבשא. צועה ברוב כחו. מה צועה מתבר כמה דכתיב עמים תחתיך יפלו וגו'. אמרו ישראל לישעיה מאן הוא דין דיעביד כל כך. פתח ואמר אני מדבר בצדקה. ההוא דאיהו רב להושיע ההוא דכתיב ביה אוהב צדקה ומשפט ואיהו צדקה ממש ואיהו רב להושיע. וכל כך למה. בגין דגרמו לכ"י למהוי שכיבת לעפרא בגלותא ולמנפל לארעא כמה דכתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל ובגין כך קב"ה ילבש לבושי נוקמא עלייהו לסאבא לון בסגיאן דקטולייא דכתיב וכל מלבושי אגאלתי. וכל כך למה דכתיב ולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש. דלאו חולקיה דעשו ולא הוות בעדביה דההוא דכתיב ביה איש יודע ציד איש שדה. לה יטמא באינון לבושי דנוקמא דזמין לאסתאבא בין אינון אכלוסין דכתיב ביה לה יטמא בגינה בגין דאיהי שכיבת לעפרא והוא בעי לאקמא לה הה"ד קומי אורי כי בא אורך (ס"א וכתוב ביום ההוא אקים את סכת דוד הנפלת וגו':

לא יקרח קרחה בראשם. ר' יוסי אמר לא יקרח בה"א מ"ט. אלא ההוא שמן עלאה דאיהו משח רבות קודשא דאשלים לכל שבה יומין כמה דאתמר דכתיב כי שבעת ימים ימלא את ידכם ההוא שמן עלאה אתעדי מניה ואתקרח אי איהו אפגים רישיה. בגין דרישא דכהנא עלאה ההוא שמן עלאה הוי ועל דא לא לבעי ליה לכהנא דלתתא לאחזאה ביה בגרמיה פגימו כלל והא אתמר ובג"כ כתיב בה"א. פתח ואמר בשוב יי' את שיבת ציון היינו כחולמים. בשוב יי' את שיבת דא בגלות בבל אתמר. דלא אשתכחו יתיר בגלותא אלא שבעין שנין דכתיב כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם. וכתוב היינו כחולמים מאי כחולמים אלא הא אתערו חברייא דאיכא שבעין

זוהר חלק ג דף פט/ב

שנין בחלמא. ות"ח כתיב כי שבעת ימים ימלא את ידכם. מאן שבעת ימים הא אתמר. ההוא אתר עלאה דהיא כללא דכל שיתא אחרנין אקרי שבעת ימים ואקרי תשובה. תנינן מאן דיתיב בתעניתא בשבתא קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה ושבעין שנה אינון שבע אנפי מלכא דאפילו אסתכמו עליה (כלא) לביש ההוא גזר דינא אתקרע. מ"ט בגין דאחיד ביה בההוא יומא בכללא דכלהו דאקרי שבעה ואקרי תשובה בגין כך בכלהו אחיד ואהדר בתשובה ואתקרע גזר דינא בכלהו ועל דא ודאי שבעין שנין איכא בחלמא. כגוונא דא כהנא אתעטר בשבע דאקרי שבעת ימים אי פגים רישיה ההוא שבעה דאיהו כללא דכלהו אקרח מניה כל ההוא קדושה דכולהו דשריא עליה. ועל דא אזדהרו דלא יקרח קרחה בראשם וישתכחו פגימין מכלא. ובגין כך כהנא בעי לאשתכחא בשלימו יתיר מכלא כ"ש ההוא דאיהו עלאה מכלהו. א"ר אבא כאן

בה"א תתאה כאן בה"א עלאה כ"ג דאיהו עלאה מכלהו בה"א עלאה דכתיב אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו וגו'. ומלא ידו וגו' דכתיב שבעת ימים ימלא את ידכם. כהנא אחרא בה' תתאה. דכתיב לא יקרחה קרחה בראשם וכתיב בתריה ולא יחללו שם אלקיהם והאי שם הא ידיעא איהו ובגין כך כתיב והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ללבוש את הבגדים כמה דאמרן. ובגין דאיהו קדישא כגוונא דלעילא כתיב ומן המקדש לא יצא. ר' אבא פתח ואמר לך יי' הצדקה ולנו בושת הפנים כהיום הזה לאיש יהודה וליושבי ירושלם זכאין אינון ישראל דקב"ה אתרעו בהו מכל עמין עכו"ם ומגו רחמותא דלהון יהיב להו אורייתא דקשוט למנדע ארחא דמלכא קדישא. וכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו אשתדל ביה בקב"ה דאורייתא כלא שמייה דקב"ה הוי. ובגין כך מאן דאתעסק באורייתא אתעסק ביה בשמיה ומאן דאתרחק מאורייתא רחיקא הוא מקב"ה. ת"ח לך יי' הצדקה כד"א לך יי' הגדולה והגבורה. מאן צדקה אתר דכל אנפין נהירין אחידן ביה והוא אחיד בכלהו וביה אשתכחו. ולנו בושת הפנים אתר דכל אנפין נהירין אתרחקן מניה. צדקה אמת קשוט ונהורא דכלא ונהורא דאנפין חידו כלא. בשת כסיפא רחיקו דקשוט מאן דאכסיף. בגין דאמת דאיהו צדקה אתרחק מניה. רחיקו דאנפין נהירין. ת"ח כהנא עלאה בעי לאתחזאה בשפירו דאנפין בנהירו דאנפין בחידו יתיר מכלא. ולא בעי לאתחזאה ביה עציבו ורוגזא אלא כלא כגוונא דלעילא. זכאה חולקיה דעליה כתיב אני חלקך ונחלתך. וכתיב יי' הוא נחלתו. וע"ד בעי לאתחזאה שלים בכלא בגרמיה בלבושיה דלא יפגים גרמיה כלל כמה דאתמר. האי איהו בתר נישואין וכו' עד לארעא דישראל. זהו קצת מאמר מרעיא מהימנא מצאתי בהעתק ונדפס באורך בפ' כי תצא כי שם ביתו מאמר מתחיל וענשו אותו. והוא אשה בבתוליה יקח. ר"ש פתח והנה הוא שם עלילות דברים וגו'. וכתיב וענשו אותו מאה כסף וגו' כי הוציא שם רע על בתולת ישראל וכי בתולת ישראל היא בתולת אביה או בתולת בעלה היא. מהו

זוהר חלק ג דף צ/א

בתולת ישראל הכא. הה"ד שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך. אוף הכא כהנא דקאים כגוונא דלעילא כתיב והוא אשה בבתוליה יקח הכי נמי בבתוליה דלא תפוק מבבא דחצרה מזמנא לבר והוא אתמר. רבי שמעון הוה אזיל בארחה והוה עמיה רבי יהודה ור' יוסי ור' חזקיה. פתח ר"ש ואמר טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו. טרף נתן ליראיו אלין אינון זכאין אינון דחלי דקב"ה דכל מאן דדחיל ליה אתקרי מאינשי דביתא דמלכא ועליה כתיב אשר איש ירא את ה'. מהו טרף נתן ליראיו אלא כמה דכתיב ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה. מהכא אוליפנא דכל בר נש דלעי באורייתא בליליא וקם בפלגות ליליא בשעתא דכנסת ישראל אתערת לאתקנא ביתא למלכא האי אשתתף בהדה והאי אקרי מבי מלכא ויהבין ליה כל יומא מאינון תיקוני ביתא הה"ד ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. מאן ביתה כל אינון דמשתתפי בהדה בליליא אקרון ביתה בני ביתה. ובג"כ טרף נתן ליראיו מהו טרף ממש דאיהי נטלא מאתר רחיקא עלאה דכתיב ממרחק תביא לחמה. ומאן זכי להאי טרף סופיה דקרא אוכח דכתיב יזכור לעולם בריתו מאן דאסתכל (ס"א דאשתדל) באורייתא לאשתתפא בהדה בליליא. ולא עוד אלא דצדיק חד עלאה אית ליה לקב"ה והוא אשתתף בהדיה וירתין תרווייהו לכנישתא דישראל דכתיב צדיקים לעולם יירשו ארץ. תו פתח ואמר ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי' מקדשו. ת"ח כל מאן דאפיק זרע לבטלה לא זכי למחמי אפי שכינתא ואקרי רע דכתיב כי לא קל חפץ רשע אתה לא יגורך רע האי מאן דאפיק ליה בידיה או אנתו אחרא דלא כשרא ואי תימא דאפיק ליה באנתו דלא מתעברא הכי נמי. לא אלא כמה דאמרן ועל דא יבעי ב"נ מקב"ה דיזמין ליה מאנא דכשרא דלא יפגים זרעיה. מאן דאפיק זרעא במאנא דלא כשרא פגים ליה לזרעיה ווי למאן דפגים זרעיה. ומה בשאר בני נשא כך בכהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא בקדושה עלאה עאכ"ו. בעמיו מהו

בעמיו דהא כתיב לעילא אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח וכתוב ולא יחלל זרעו בעמיו. בהם מבעי ליה מהו בעמיו אלא מלה דא קלנא בעמיו פגימו בעמיו ועל דא כתיב כי אם בתולה מעמיו יקח אשה מעמיו ודאי כלא כגוונא דלעילא כי אני יי' מקדשו מהו מקדשו אלא אנא הוא ההוא דאיהו מקדש ליה בכל יומא ובג"כ לא יפגים זרעיה ולא ישתכח ביה פגימו. (ס"א ובגין דא) דהא אני יי' מקדשו דאנא בעינא לקדשא ליה וישתכח קדישא בכלא. דקדישא ישתמש על ידא דקדישא. ת"ח קב"ה

זוהר חלק ג דף צ/ב

ישתמש ע"י דכהנא וישתכח קדישא כד אתי לשמשא ובגין דקב"ה ישתמש על ידא דכהנא דאיהו קדישא כהנא ישתמש ע"י דרכיא דאתקדש בדכיותיה ומאי איהו ליואי בר נש (ס"א כהנא) אחרא ישתמש ע"י דקדישא אחרא בגין דישתכחון כלא בקדושה לשמשא לקב"ה זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי דעלייהו כתיב ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי. כמה פרישן ישראל מכלא בקדושה לשמשא לקב"ה ה"ד והתקדשתם והייתם קדושים כי אני יי' וגו'. תו פתח ואמר ליי' הישועה על עמך ברכתך סלה ליי' הישועה הכי תנינן זכאין אינון ישראל דבכל אתר דאתגלו שכינתא אתגלייא בהדיהו. כד יפקון ישראל מגלותא פורקנא למאן. לישראל או לקב"ה אלא הא אוקמוה בכמה קראי והכא ליי' הישועה ודאי אימתי על עמך ברכתך סלה. בשעתא דקב"ה ישגח בברכאן עלייהו דישאל לאפקא לון מן גלותא ולאוטבא להו כדין ליי' הישועה ודאי. ועל דא תנינן דקב"ה ייתוב עמהון דישאל מן גלותא ה"ד ושב יי' אלקיך את שבותך ורחמך:

איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום. ר' יצחק אמר בגין דאיהו פגים ומאן דאיהו פגים לא אתחזו לשמשא בקודשא והוא אוקמוה דב"נ דאשתכח פגים לית ביה מהימנותא וההוא פגימו אסהיד עליה כ"ש כהנא דבעייתא לאשתכחא שלים מאריה דמהימנותא יתיר מכלא והא אוקמוה. ר' אלעזר הוה יתיב בקסטרא דבי חמוי והוא הוה אמר זילגא דבקסטרא בעינא שכיח. אדהכי אעבר חד ב"נ פגים מעיניה חד אמר חמוי נשאל להאי. אמר פגים הוא ולא מהימנא. אמר נשאל בהדיה אתו שאילו ליה א"ל טופקא מאן הוא בעלמא. אמר עתירא אבל דישליף בהדיה אנא מכלהו. (ס"א עתירא אבל דישליף ווי על דא בהדיה אנא מכלהו) א"ר אלעזר במלוי אשתמע דלאו מהימנותא גביה ולא בר מהימנא הוא. ת"ח קב"ה אמר כל איש אשר בו מום לא יקרב דהא קדוש' דלעילא לא שריא באתר פגים פתח ואמר לתורה ולתעודה אם לא יאמרו כדבר הזה. לתורה ולתעודה מאן הוא תורה ומאן הוא תעודה אלא תורה דא תורה שבכתב. תעודה דא תורה שבע"פ תורה שבע"פ לא שריא באתר פגים. דהא מתורה שבכתב אתבני. כתיב צור תעודה חתום תורה בלמודי צור תעודה דא תורה שבע"פ בגין דתמן אתצר צרורא דחיי ובתעודה אתקשר קשרא דחיי (נ"א קשרא דמהימנותא) דלעילא למהוי כלא חד. ומתמן לתתא אתפרשן אורחים ושבילים ומתמן מתפרשין אורחין בעלמין כלהו ה"ד ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים חתום חתמה תורה חתימה דאורייתא דאיהי תורה שבכתב. באן אתר. בלמודי אלין נביאי כד"א ויקם את העמוד הימני ויקרא שמו יכין ויקם את העמוד השמאלי ויקרא שמו בועז ומתמן אתפרשן אורחין לנביאי מהימני וקיימי אלין בקיומא לגופא לשית טהירין ה"ד שוקיו עמודי שש. וכלא לא קיימא אלא בשלימו ולא שרייא קדוש' דכלא אלא בשלימו כד מתחבראן דא בדא כלא הוא שלים כלא הוא חד לא אתפגיל אתר. וע"ד אקרי כ"י שלם כד"א ומלכי צדק מלך שלם ויהי בשלם סכו. ובג"כ לא שרייא כלא אלא באתר שלים ועל דא כל איש אשר בו מום לא יקרב כגוונא דא קרבנא דביה מומא לא יתקריב מאי טעמא דכתיב כי לא לרצון יהיה לכם. ואי תימא הא קודשא בריך הוא לא שארי אלא באתר תבירא במאנא תבירא דכתיב ואת דכא ושפל רוח. האי אתר

שלמים יתיר הוא מכלא (דכתיב ואת דכא ושפל רוח) בגין דמאיך גרמיה למשרי עליה גאותא
דכלא גאותא עלאה ודא הוא שלמים. אבל לא כתיב ואת

זוהר חלק ג דף צא/א

עור ושבור וחרום ושרוע. אלא ואת דכא ושפל רוח. מאן דמאיך גרמיה קב"ה זקיף ליה. ובגיני
כך כהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא בעי למהוי שלמים יתיר מכלא ולא יתחזי פגים ועל דא
אזהר להו לכהני דכתיב איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום. תו פתח ואמר וכי תגישון עור
לזבוח אין רע וכי תגישו פכח וחולה אין רע וכי קב"ה אמר אין רע אי הכי טוב הוא. אלא סיפיה
דקרא אוכח דישראל באינון יומין הוו ממנן כהני מארי דמומין על גבי מדבחה ולשמשא על
מקדשא ואמרי מאי אכפת ליה לקב"ה דא או אחרא ואינון הוו דאמרי אין רע. וקב"ה אתיב להון
ההוא מלה דהוו אמרי. אמר. ישראל אתון אמרי כד מקרבי מארי דמומין על פולחני אין רע מאי
אכפת ליה לקב"ה. סופיה דקרא מה כתיב הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך. בר נש
מנייכו אי בעיתו לשלומי למלכא ולקרבא קמיה דורונא אתון משדרין ליה בפגימא או לאו.
הירצך או הישא פניך בההוא דורונא כ"ש וכ"ש דאתון מקרבין קמאי בר נש פגים לקרבא דורונא
הא דורונא דילכון לכלבא אתמסר דודאי בר נש דאיהו פגים הוא מכלא פגים הוא מהימנותא
ועל דא כל איש אשר בו מום לא יקרב אמר רבי יוסי זמין קב"ה לאשלמא להו לישראל
ולאשתכחא שלימין בכלא דכלא דלא יהא בהון מארי דמומין כלל בגין דיהון תקונא דעלמא
כאלין מאני ולבושא דבר נש דאינון תקונא דגופא הה"ד ויתיצבו כמו לבוש (ס"א ד"א) ת"ח כד
יתערו מעפרא כמה דעאלו הכי יקומון. חגרין או סומין עאלו חגרין וסומין יקומון בההוא לבושא
דלא יימרון דאחרא הוא דאתער. ולבתר קב"ה ייסי לון וישתכחון שלימין קמיה וכדין יהא עלמא
שלמים בכלא כדין ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד:

שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו וגו'. רבי יוסי פתח צדקתך כהררי קל
משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע יי'. האי קרא אית לאסתכלא ביה. אבל תא חזי צדק
כתרא קדישא עלאה. כהררי קל כאינון טורין עלאין קדישין דאקרונ טורי דאפרסמונא דכיא.
ובגין דאיהי סלקא לאתקשרא בהו לעילא כל דינהא בשיקולא חדא לכלא דלית בההוא דינא
רחמי. משפטיך תהום רבה משפט דאיהו רחמי נחית לתתא לההוא דרגא לתקנא עלמין וחייס על
כלא ועביד דינא ברחמי לבסמא עלמא ובגין דאיהו רחמי אדם ובהמה תושיע יי' לכלא בשיקולא
חדא אדם ובהמה הא אוקמוה מאן דהוא אדם ושוי לגרמיה כבהמה אדם ובהמה דין אדם ודין
בהמה חד הוא. אדם. ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר. בהמה והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום
השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליי' בגין דיעבר עלייהו שבת חד ודא אוקמוה:

רבי חייא פתח יי' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה גם שמים נטפו. ת"ח זכאין
אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי דקב"ה אתרעי בהו ואינון מתדבקין ביה ואקרונ קדישין
עם קדוש. וכן עד דסליק לון לדרגא עלאה דאקרי קדש דכתיב קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה
כמה דאוקימנא דהא ישראל מתמניא יומין מתדבקין ביה בשמיה ורשימין בשמיה ואינון דיליה
כד"א ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ ועממין לא מתדבקין ביה ולא אזלין בנימוסיה ורשימא
קדישא אעדיאו מנייהו עד

זוהר חלק ג דף צא/ב

דאינון מתדבקן בסטרא אחרא דלאו קדישא. ות"ש בשעתא דבעא קב"ה למיהב אורייתא לישראל זמין בה לבני עשו אמר לון בעאן אתון לקבלא אורייתא. בההיא שעתא אתרגיזת ארעא קדישא ובעיא לאעלא לנוקבא דתהומא רבה. אמרה קמיה מארי דעלמא פסטירא דחדווה (ס"א דעלמא) תרי אלפי שנין עד לא אתברי עלמא קלטינא קמי (נ"א קליטנא) גו נ"א אזדמן קמי) ערלין דלא רשימין בקיומך. אמר לה קב"ה כורסייא כורסייא ייבדון אלף אומין כוותיהו וקיימא דאורייתא לא יזדמן קמיהו. הה"ד יי' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה ודאי בגין דאורייתא לא אתיהיבת (בגין דאיהי קיימא קדישא) אלא למאן דאית ביה קיימא קדישא ומאן דאליף אורייתא למאן דלא אתגזר משקר בתרי קיימי משקר בקיימא דאורייתא ומשקר בקיימא דצדיק וכנסת ישראל. דאורייתא להאי אתר אתיהיבת ולא לאחרא. רבי אבא אמר משקר בתלת דוכתי עלאי משקר בתורה משקר בנביאים משקר בכתובים. משקר בתורה דכתיב וזאת התורה וגו'. משקר בנביאים דכתיב וכל בניך למודי יי' אינון למודי יי' ולא אחרא וכתוב חתום תורה בלמודי אינון ולא אחרא. משקר בכתובים דכתיב ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל. וכתוב אך צדיקים יודו לשמך מאן צדיקים דא צדיק וכ"י דמאן דלא אתגזר ולא עאל בקיומא דלהון לא יודון לשמיה קדישא דהיא אורייתא. א"ר חייא כיון דאתגלי קב"ה על טורא דסיני למיהב אורייתא לישראל שכיכת ארעא ותבת בנייחא הה"ד ארץ יראה ושקטה. ת"ח בר נש דאתיליד לא אתמנא עליה חילא דלעילא עד דאתגזר כיון דאתגזר אתער עליה (רוחא) אתערותא דרוחא דלעילא. זכי לאתעסקא באורייתא אתער עליה ואתערותא יתיר. זכי ועביד פקודי אורייתא. אתער עליה אתערותא יתיר. זכי ואתנסיב זכי ואוליד בנין ואוליה לון ארחוי דמלכא קדישא הא כדין הוא אדם שלים. שלים בכלא. אבל בהמה דאתילידת בההיא שעתא דאתילידת ההוא חילא דאית לה בסופא אית לה בההיא שעתא דאתילידת ואתמנא עליה. ובגין כך כתיב שור או כבש או עז כי יולד. עגל או טלה או שעיר או גדי לא אתמר אלא שור או כשב או עז ההוא דאית ליה לסופא אית ליה בשעתא דאתיליד. והיה שבעת ימים תחת אמו בגין לאתישבא ביה ההוא חילא ואתקיים ביה. ובמה יתקיים ביה כד ישרי עליה שבת חד ואי לא לא יתקיים (ועוד דאתייבש מזוהמא דאמיה) ולבתר דיתקיים ביה ההוא חילא כתיב ירצה לקרבן אשה ליי' בקיומא דשבת חד דאעבר עליה. ובר נש. בקיומא דשבת חד אתקיים ביה אתערותא דהאי עלמא וחילא דיליה. בתר דאתגזר אתער עליה אתערותא דרוחא עלאה וכ"י אעבר עליה וחמאת ליה ברשימא קדישא ואתערת עליה ושריית עליה רוחא דההוא עלמא קדישא כד"א ואעבור עליך ואראך מתבוסת בדמיך וגו'. בדמיך בתרי. ואי תימא התם כד נפקי ישראל ממצרים דשכיח בינייהו דם פסח ודם מילה כדין כתיב בדמיך חיי הכא מאי בדמיך. אלא תרין חד דמילה וחד דפריעה. חד דגזירו דכנסת ישראל וחד דפריעה בצדיק יסוד עולם ואלין תרין דמין דבר נש קאים בגינייהו בקיומא דעלמא דאתי הה"ד בדמיך חיי. רבי שמעון אמר סוד יי' ליראיו ובריתו להודיעם. סוד יי' ליראיו דא כנסת ישראל. ובריתו להודיעם דא צדיק יסוד עולם

זוהר חלק ג דף צב/א

בקשורא חדא. יו"ד תלת אתוון שלימותא דכלא. ראשיתא דכלא י' עלאה דכלא. וא"ו אמצעיתא שלימותא דכל סטרין מעבר לכל רוחין ביה תלייא מהימנותא. דל"ת גנתא צרורא דחיי. את דא זעירא שלימא דכלא. את דא סתימא דכל סטרין. כד נפיק. נפיק כמלכא עם חילוי. תב (נ"א יתיב) לבתר י' בלחודוי ביה אסתים מלה ביה נפיק סגיר ופתח. (נ"א נגיד ונפיק ופתח) ה"א (נ"א דא) שלימותא דכלא לעילא ותתא והא אתמר הא. ה' הא ידיעא. א הוא יו"ד שלימו דתלת אתוון דאינון ברישא דסתמיין (ס"א ביו"ד והא אוקמוה) ביה ו' ע"ג א' (ס"א דא' הא) והא אוקמוה וכלא חד מלה הוא שלימו דשמא קדישא הוא שלימו דעילא בגין כך לזמנין ה"א נטיל א' בזמנא דהיא מתעטרא בעטרוי. ת"ח כל את ואת דשמא קדישא אתחזי ביה שלימו דכלא שמא. יו"ד הא

אתמר שלימו דכלא. ה' שלימו דכלא ואע"ג דלאו איהו באלף ה"א בלחודוי הא אתמר בדיוקנא (ס"א דא הא הוא כו') ה"י (ס"א איהו) הוא שלימותא דכלא. ו' בין בסטרא דא בין בסטרא אחרא שלימו הוא דכלא וא"ו ה"א הוא שלימו יתיר לאעטרא לכלא הא דכלא חד והא אתערו ביה חברייא. ת"ח והיה שבעת ימים וגו'. יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א וא"ו ה"א יו"ד ה"א) אתגליפו אתוון (והיה) ו' ה' הא שבעת יומין אתכלילו בחד י' ה' שבעת יומין י' חד כללא דכלא ה"א תלת היא ותרין בנין וברא חד תרין אבהן ביה כלילן הא שיתא. ברתא נוקבא חד הא שבעה אשתמע דה' עלאה כללא דשיתא י"ה הא שבעה היינו דכתיב שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום. והיה שבעת ימים תחת אמו. תחת אמו אתעטרו שבעת ימים דכתיב לך י' הגדולה והגבורה וגו' וע"ד שבעת ימים לתתא ליקרא דאמא עלאה. תחת אמו לתתא. דכתיב עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה עקרא דכל ביתא ילדה שבעה אלין שבעת יומין דחג הסכות. ורבת בנים אמללה אלין קרבנין דחג דנחתין בכל יומא מן מנינא. ות"ח אלין סלקין לעילא לעילא ואלין נחתין לתתא לתתא כד"א אם תגביה כנשר ואם בין ככבים שים קנך משם אורידך נאם יי' וישראל סלקין מתתא לעילא דכתיב והיה זרעך כעפר הארץ וכתיב והרביתי את זרעך ככוכבי השמים. ולבתר סלקין על כלא ומתדבקן באתר עלאה על כלא ה"ד ואתם הדבקים בה' אלקיכם וגו'.

ושור או שה אותו ואתו בנו. אמר ר' יוסי כתרמומו לה ולברה דעקרא דאמא למנדע ברה ואזיל בתרה ולא אזיל בתר אבוה ואנן לא ידעינן מאן הוא. לא תשחטו ביום אחד. א"ר יהודה מ"ט אי תימא משום עגמת נפש דבעירא ניכוס להאי בביתא חד ולהאי בביתא אחרא או להאי השתא ולהאי לבתר. א"ל אית מאן דשרי ולא הכי אלא ביום אחד ממש. ת"ח תנינן יפה תענית לחלום כאש לנעורת ועקרא דתעניתא בההוא יומא ממש ולא ביומא אחרא. מאי טעמא. בגין דלית לך יום לתתא דלא שלטא ביה יומא אחרא עלאה וכד איהו שארי בתעניתא דחלמא אוליפנא דההוא יומא לא אתעדי עד דאתבטל ההוא גזרה ואי דחי ליה ליומא אחרא הא שולטנא דיומא אחרא הוא ולא עאל יומא ביומא אחרא דחבריה. כהאי גוונא לית לך יום דלא אתמנא עליה יומא עלאה לעילא. ובעי בר נש לאסתמרא דלא יעביד פגימו בההוא יומא ולא יתפגים קמי שאר יומין אחרנין. ותנינן בעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא. אי בר נש עביד עובדא לתתא כדקא

זוהר חלק ג דף צב/ב

יאות הכי אתער חילא כדקא יאות לעילא. עביד בר נש חסד בעלמא אתער חסד לעילא ושארי בההוא יומא ואתעטר ביה בגיניה ואי אתדבר בר נש לרחמי לתתא אתער רחמי על ההוא יומא ואתעטר ברחמי בגיניה. וכדין ההוא יומא קאים עליה למהוי אפוטרופא בגיניה בשעתא דאצטריך ליה. כגוונא דדא בהפוכא דא (ועל כלא) אי עביד בר נש עובדא דאכזרי הכי אתער בההוא יומא ופגים ליה ולבתר קאים עליה לאכזרי לשיצאה ליה מעלמא. בההיא מדה דבר נש מודד בה מודדין ליה תנן דישראל אכזריות אתמנע מנייהו מכל שאר עמין ולא יתחזון מניה עובדא בעלמא דהא כמה מארי דעיינין קיימין עליה דבר נש בההוא עובדא. זכאה מאן דאחזי עובדא דכשרא לתתא דהא בעובדא תלייא מלתא בכלא לאתערא מלה אחרא:

רבי שמעון פתח וירא יעקב כי יש שבר במצרים האי קרא רזא דחכמתא אית ביה ואית לן לאסתכלא ביה דלאו סופיה רישיה ולא רישיה סופיה אלא ת"ח בשעתא דקב"ה בעי למידן עלמא בכפנא לא יהיב מלה דא לידא דכרוזא דהא כל דינין אחרנין דעלמא כרוזא כריז עלוהי עד לא יתון לעלמא ודינא דא לא אתיהיב לכרוזא. אלא קב"ה אכריז עליה וקארי ה"ד כי קרא יי' לרעב. מההיא שעתא אתפקדן על עלמא ממנן אחרנין בפקידו דרעב (דתרעין) ואסיר ליה

לבר נש דאית ליה שבעא לאחזאה בגרמיה שבעא דהא אחזי פגימו לעילא ואכחיש מלה דמלכא וכביכול כאלו אעבר ממנן דמלכא מאתרייהו. וע"ד אמר יעקב לבנוי למה תתראו למה תעבידו פגימו לעילא ולתתא ולאכחשא מלה דמלכא וכל אינון ממנן בכריזו דיליה. אבל הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה ותמן אחזיאו גרמיכו בשבעא ולא תכחישו פמליא דלעילא הכא. ות"ח יעקב כמה תבואה הות ליה ולא בעי לשבור אלא בתוך הבאים בגין דלא ישתכח פגימו בעובדא דיליה. (מה שחסר כאן עיין בסוף הספר סימן ג) תו פתח ואמר וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם. ותנינן ידו כתיב דבעי לזקפא ימינא על שמאלא ואמאי לאחזאה עובדא לתתא בגין דיתער עובדא לעילא כתיב והעברת שופר תרועה בחדש השביעי וגו' שופר תרועה אמאי אלא שופר דמתבר שלשלאין דמתבר שולטנותא מכל עבדין ובעיא לאחזאה שופר דאיהו פשוט ולא כפוף לאחזאה תורו לכלא דהא יומא גרים ובכלא בעי לאחזאה עובדא ועל דא שופר ולא קרן בגין לאחזאה מאן הוא אתר דאקרי שופר. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי דאינון ידעין לאתדבקא במלכא קדישא ולא תערא חילא דלעילא ולא משכא קדושה דמאריהון עלייהו בגין כך כתיב אשריך ישראל מי כמוך וגו'. ואתם הדבקים ביי' אלקיכם חיים כלכם היום:

זוהר חלק ג דף צג/א

אלה מועדי יי' אשר תקראו אותם מקראי קדש אלה הם מועדי ר' יצחק פתח ויקרא אלקים לאור יום וגו'. תנינן אור דהוה בקדמיתא הוה נהיר מסייפי עלמא לסייפי עלמא כד אסתכל קב"ה לחייבין דזמינן למיקם בעלמא גניז ליה לצדיקייא לעלמא דאתי הה"ד וימנע מרשעים אורם. וכתיב אור זרוע לצדיק. ת"ח ויקרא אלקים לאור יום ולחשך קרא לילה הא תנינן יהי אור אור דכבר הוה נהכא אי תימא אור דאיהו יום בלחודוי הדר ואמר ולחשך קרא לילה. אי תימא כל חד בלחודוי

זוהר חלק ג דף צג/ב

הדר ואמר ויהי ערב ויהי בקר יום אחד דלילה לית בלא יום ולית יום בלא לילה ולא אקרי אחד אלא בזווגא חד וקב"ה וכנסת ישראל אקרי אחד ודא בלא דא לא אקרי אחד. ת"ח בגין דכנסת ישראל השתא בגלותא כביכול לא אקרי אחד ואימתי אקרי אחד בשעתא דיפקון ישראל מן גלותא וכנסת ישראל אהדרת לאתרהא לאזדווגא ביה בקב"ה הה"ד ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד. (בגין כך ויהי ערב ויהי בקר יום אחד) ודא בלא דא לא אקרי אחד. ת"ח מועדי יי' אשר תקראו וגו' לזמנא כלא לאתר חד ולאשתכחא כלא בשלימו ברזא דאחד ולמהוי ישראל לתתא (בזווגא חדא) גוי אחד בארץ. תינח קב"ה בכנסת ישראל דאקרי אחד ישראל לתתא דאינון זמינן כגונא דלעילא במה יקרון אחד. אלא בירושלם דלתת קרון ישראל אחד מנא לך דכתיב גוי אחד בארץ. ודאי בארץ הם גוי אחד עמה אקרון אחד ולא אינון בלחודדייהו דהא ומי כעמך ישראל גוי אחד סגי ליה אבל לא אקרון אחד אלא בארץ בזווגא דהאי ארץ כגונא דלעילא ובגין כך כלא קשיר דא בדא זווגא חדא זכאה חולקהון דישראל. ששת ימים תעשה מלאכה אתמר והא אוקמוה:

רבי יוסי ור' חייא הוו אזלי בארחא וכו'. עד הושיעה ימינך וענני. כבר נדפס בפרשת וארא דף לב עמוד א וצריך להוסיף אחר מלת קדישא. א"ל את חמי ואנא חמינא מפומיה דר' שמעון שמענא מלה ובכינא. א"ל מאי האי. אחר מלת דא דאתגזר בי כדקא יאות:

אלה מועדי יי' מקראי קדש אשר תקראו אותם במועדם. ר' יצחק פתח לך אמר לבי בקשו פני את פניך יי' אבקש. האי קרא אוקמוה חברייא בכמה אתר אבל האי קרא הכי אתמר לך אמר לבי. דוד מלכא אמר דא בגין כנסת ישראל לקבל מלכא קדישא ומאי אמר לך אמר לבי בגינך אמר לבי לבני עלמא ואזהר לון לבי דאיהו אחיד ביה. דדא בגין מלכא עלאה אמר. בקשו פני אלין עטרי מלכא דאיהו אחיד בהו ואינון ביה אינון שמיה ואיהו שמיה מלה חדא הוא. בגין כך אמר דוד את פניך יי' אבקש כד"א דרשו יי' ועזו בקשו פניו תמיד. ת"ח יאות הוא דוד מלכא למימר שירתא בגין כנסת ישראל יתיר מכל בני עלמא ולמימר מלי דכנסת ישראל למלכא בגין דאיהו אחיד בה. ד"א לך אמר לבי בקשו פני בגינך אמר לבי לבני עלמא בקשו פני (ס"א את פניך יי' אבקש) אלין זמנייא וחגייא דכלהו זמין להון לאתר דאקרי קדש בגין לעטרא לון כל חד וחד ביומיה כל חד וחד בזמניה וישאבון כלהו מההוא עמיקא דעמיקתא דנחלין ומבועין נפקין מניה בגין כך כתיבי מקראי קדש זמינין אינון לההוא אתר דאקרי קדש לאתעטרא ביה ולאשתאבא ביה בגין דיתקדשון כלהון כחדא וישתכח בהו חדוותא. ר' אבא אמר מקראי קדש זמינין דקדש וכד מהאי זמינין ימן נחלא דנגיד ונפיק. למלכא דזמין בני נשא לסעודתיה אעטר קמיהו מכל זיני מיכלא דעלמא אפתח להו גרבי חמרא שפיר בריחא שפיר למשתייא. דהכי אתחזי. מאן דמזמין. למכלא ולמשתייא זמין. כך מקראי קדש כיון דאינון זמינין לסעודתא דמלכא זמינין אינון לחמרא טב ושפיר דמנטרא (כד"א כי טובים דודיך מין). וע"ד מקראי קדש כתיב. אשר תקראו אותם במועדם (הכי תנינן) כתיב ואנשי קדש תהיון לי ישראל לתתא אקרון אנשי קדש. כיון דזמינין אינון מקדש דלעילא. אתון אנשי קדש לתתא זמינא להו כדין אתקינן סעודתא וחדו דהא לכו אתחזי בגין דאתון אתקרון אנשי קדש ויהון כלהו

זוהר חלק ג דף צד/א

זמינין בכל סטרין דקדש לעילא ותתא. ד"א אלה מועדי יי' מהו מועדי יי' ר' שמעון אמר מיני אינון דביה אתקשרו מתתא לעילא ומעילא לתתא כלהו ביה מתקשרן ותמעטרן (ס"א ומתעתדן) (נ"א ומתאחדן) כלהו לאתקשרא קשרא חד בקשרא דמלכא מאי טעמא כמה דמלכא ירית לאבא ולאמא ואחיד בההוא קדש ואתעטר בהו (בגין) כך כל אינון דאחידן ביה במלכא בעיין לאזדמנא בההוא אתר עלאה דאקרי קדש בגין דיתאחדו כלהו כחדא (למלכא) וע"ד מועדי יי' אקרי ולבתר מקראי קדש דהא בהו אתעטר במלכא אשר תקראו אותם במועדם. תרין חולקין אית לישראל בהו אי מסטרא דמלכא חולקא עלאה אית לישראל ביה דכתיב ואתם הדבקים ביי' אלקיכם וגו' כי חלק יי' עמו. ואי מסטרא עלאה דקדש חולקא עלאה אית לישראל ביה דכתיב ואנשי קדש תהיון לי וכתוב קדש ישראל ליי' וע"ד לכו אתחזו לזמנא להו ולתקנא קמייהו חדוותא וסעודתא ולמחדי בהו. ומאן דמזמן לאחרא (ס"א לאורחא) בעי לאחזאה ליה חידו ואנפין נהירין לעטרא (נ"א לנטרא) אורחיה דההוא אושפיזא. למלכא דזמין אושפיזא יקירא אמר לבני היכליה כל שאר יומין הויתון כל חד וחד בביתיה דא עביד עבידתיה ודא אזיל בסחורתיה ודא אזיל בחקליה. בר ההוא יומא דילי דכלכון מתערין (ס"א מתעתדי) בחדוותא דילי השתא זמינית אושפיזא עלאה ויקירא לא בעינא דתשתדלון בעבידתא ולא בסחורתא ולא במדברי אלא כלהו אזדמנו כגוונא דההוא יומא דילי ואתקינן גרמיכו לקבלא לההוא אושפיזא באנפין נהירין בחדוותא בתושבחתא. אתקינן ליה סעודתא יקירא בגין דיהא זמיני דילי בכל סטרין. כך אמר קב"ה לישראל בני כל שאר יומין אתון משתדלי בעבידתא בסחורתא בר ההוא יומא דילי. השתא אושפיזא עלאה ויקירא זמינית אתון קבילו ליה באנפין נהירין זמינו ליה אתקינן ליה סעודתי עלאי פתורי מסדרן כגוונא דההוא יומא דילי. בג"כ תקראו אותם במועדם. ת"ח בשעתא דישאל לתתא חדאן בהני מועדיא ומשבחין שבחא לקב"ה מסדרין פתורי מתקני גרמייהו במאני יקר מלאכי עלאי אמרין מה טיבן דישראל בכך קב"ה אמר אושפיזא עלאה אית לון יומא דא. אמרי ולאן דילך הוא מההוא

אתר דאקרי קדש. אמר לון וכי ישראל לאו קדש נינהו ואקרון קדש לון אתחזי לזמנא אושפיזא דילי. חד מסטרא דילי דהא אינון דבקים בי וחד מסטרא דקדש דכתיב קדש ישראל ליי' הואיל וישראל אקרון קדש אושפיזא דלהון הוא ודאי. בגין דזמינו דהאי אושפיזא מקדש הוא דכתיב מקראי קדש. פתחו כלהו ואמרו אשרי העם שככה לו. תלתא אינון זמינין מקדש ולא יותר. חג המצות. וחג השבועות. וחג הסוכות. אמר ליה רבי אבא וכי שבת לאו מקדש הוא זמין. אמר ליה לאו בתרי סטרין. חד דהוא ודאי קדש אקרי דכתיב ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם וחד דשבת לאו זמין הוא דהא ירותא דיליה הוא ודאי. ירותא דקדש הוא ירית ולא זמיני וע"ד כלהון זמינין בקדש ומתקשרן בשבת ומתעטרן ביה. בהאי יומא שביעאה אתעטר ביה. וע"ד שבת לאו זמין הוא. לברא דעאל לביתא דאבו ואימיה ואכל ושתי בשעתא דהוא בעי. למלכא דהוה ליה ברא יחידאי חביבא דנפשיה יהב ליה שושבינא לנטרא ליה ולאתחברא בהו אמר מלכא יאות הוא לזמנא לאלין שושבינין דברי ולאחזאה יקרא וחביבותא דילי בהו. זמין לון להני שושבינין. ברא לא אתחזי לזמנא אלא למיעל ולמיכל ולמשתי בביתא דאבוי בשעתא דאיהו בעי. הה"ד מי כמוכה באלים יי' מי כמוכה נאדר בקדש.

זוהר חלק ג דף צד/ב

נאדר בקדש ודאי כבר דאתתקן (ס"א דאתתקף) באבוי נאדר בקדש ולא זמין מקדש. ששת ימים תעשה מלאכה. ששת ימים מאי עבידתייהו. אמר ר' יוסי כתיב כי ששת ימים עשה יי' את השמים ואת הארץ ולא כתיב בששת והוא אוקמוה וכל יומא יומא עביד עבידתיה ואקרון יומי מלאכה. א"ר יצחק אי הכי אמאי אקרון ששת ימי חול אמאי חול. א"ר יוסי השתא אתנהיג עלמא ע"י דשלוחיהו בג"כ יומי חול אקרון. ר' חייא אמר בגין דשרי למעבד בהון עבידתא ובגין דא לא אקרון קדש. ומאן דלאו אקרון קדש חול אקרון. וע"ד אתקיננו חברייא בהבדלה בין קדש לחול. מאי הבדלה הכא אלא קדש מלה בגרמיה הוא ושאר מניה אתיין. וע"ד אלין לעובדא ואלין לנטרא. ואימתי אשתכח נטירו בהו. כד זמינין מקדש. א"ר יהודה חדוותא ונטירותא דיומא דשבתא על כלא הוא ובגין דהאי יומא אתעטר באבא ואמא ואתוסף קדושה על קדושתיה מה דלא אשתכח הכי בשאר יומי דהא הוא קדש ואתעטר בקדש ואוסף קדושה על קדושתיה. בגין כך האי יומא חדוותא דעלאי ותתאי כלא חדאן ביה. מלי ברכאן בכלהו עלמין. כלהון מניה אתקנו (נ"א אתזנו). בהאי יומא נייחא דעלאי ותתאי. בהאי יומא נייחא דחייביא דגיהנם. למלכא דעבד הלולא לבריה יחידאי אעטר ליה בעטרא עלאה מני ליה מלכא על כלא. בהאי יומא חדוותא לכלא. חד סנטירא דאתפקד על דינא דבני נשא הווי בידיה גוברין דבעיין קטולא גוברין דבעיין לאלקאה בגין יקרא דהאי יומא דחדוותא דמלכא שביק דינוי ונטר לחדוותא דמלכא. כך ההוא יומא הלולא דמלכא במטרוניתא חדוותא דאבא ואמא עליה חדוותא דעלאין ותתאין. בחדוותא דמלכא כלהו חדאן ולא יצטערו ביה. ע"ד כתיב וקראת לשבת ענג מאי ענג לא אשתכח אלא לעילא באתר דקדש עלאה שארי כד"א אז תענג על יי' דהאי ענג על יי' הוא והאי יומא דהוא חלולא דמלכא אתעטר בההוא עטרא דענג הה"ד וקראת לשבת ענג. מה דלא אשתכח הכי בשאר יומין. בהאי יומא תלת סעודתאן בעיין בני מלכא לזמנא ולסדרא פתורא בגין יקרא דמלכא כמה דאוקימנא. וכד אזדמן ביה חגא או זמנא לא יסדר ב"נ תרי פתורי בכל סעודתא חד לשבת וחד לאושפיזא בגין דכתיב על שלחן המלך תמיד הוא אוכל ספוקא הוא בפתורא דמלכא לההוא אושפיזא דאתייה ליה. וע"ד בעי ב"נ לסדורי פתורא שלימא למלכא והוא יהיב מניה לאושפיזא. א"ר אלעזר סעודתא תליתאה דשבת כד אערע ביה אושפיזא שבקין ליה או לא שבקין ליה. אי לא שבקין ליה אשתכח אושפיזא דחייא מפתורא דמלכא. אי שבקין ליה אשתכח פגימו בסעודתא דמלכא. א"ל ר"ש אבוי למלכא דאיערע ביה אושפיזא ונטל מיכלא מקמיה וסלקא לאושפיזיה אשתכח אע"ג דמלכא לא אכל עמיה ממילא דמלכא קא אכיל ומלכא יהיב ליה למיכל וכל דא

בגין שהוא אושפיזיה דמלכא ובבי רב המנונא סבא לא חיישו לאושפיזא בשעתא דא ולבתר מסדרי פתורא לאושפיזא. בהאי יומא מלולא אסיר הה"ד ממצוא חפצך ודבר דבר ותנן חפצך כתיב בגין דהאי יומא כל מהימנותא אתקשר ביה. אמר ר"א והיך עבידנא דלא לסדרא (ס"א לסלקא) סעודתא דמלכא לאושפיזא דהא ארביסר דחל להיות בשבת סלקא סעודתא דמלכא לפסחא אע"ג דלאו אושפיזיה. א"ל הכי אמינא דאי הוא אושפיזיה (כל ההוא יומא) יכלא לסלקא ליה ואי לאו לא סלקא ליה. ואי נימא די"ד דחל

זוהר חלק ג דף צה/א

להיות בשבת אתדחייא סעודתא דמלכא מקמי סעודתא דפסחא שאני פסח דסעודתא דשבת אתדחייא בכמה גוונין. חד בגין מצות ומרורים דבעי ב"נ דישתכח תאיבא וחד בגין פסח והא נהמא לא אשתכח מו' שעות ולמעלה דסדורא דפתורא בלא נהמא לאו הוא סדורא ואי תימא בחמרא. חמרא שארי בגין דתאיב (ס"א דגביר ס"א דגריר) לבא. אבל מיומי אשתדלנא דלא בטילנא סעודתא דשבת אפילו אינון יומי דאשתכח ביה. בהאי יומא חקל דתפוחין קדישא אתברך ומתברכן עלאין ותתאין והאי יומא קשורא הוא דאורייתא א"ר אבא הכי הוה עביד ר"ש בזמנא דאסתלק סעודתא דשבתא מסדר פתוריה ואשתדל במעשה מרכבה והוה אמר הא סעודתא דמלכא דייתי למיכל גבאי. בגיני כך שבת אשתכח בכלא עדיף מכל זמנין וחגיגין ואקרי קדש ולא מקרא קדש. א"ר יהודה כלהו מועדין מקראי קדש קרינן בהו. אבל נפקי ר"ה ויומא דכפורא דלא אשתכח בהו חדוותא דהא אינון דינא הוו אבל אלין תלתא זמנין מקדש לחדווא לכלא לאשתעשעא בהו בקב"ה הה"ד ושמתם לפני יי' אלקיכם וכתוב ושמת לפני יי' אלקיך. בהאי יומא דשבתא אתנשי כל צערא וכל רוגזא וכל דוחקא מכל עלמא בגין דאיהו יומא דהילולא דמלכא דנשמתין אתוספן כגוונא דעלמא דאתי. א"ר יצחק לרבי יהודה כתיב זכור את יום השבת לקדשו ותנינן. זכרהו על היין אמאי על היין. א"ל בגין דיין חדוותא דאורייתא. ויינא דאורייתא חדוותא הוא דכלא. והאי יין חדי למלכא והאי יין מעטרא למלכא בעיטרוי הה"ד צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו. ותנינן בכלא בעייתא לאחזאה ב"נ עובדא. דלא אשתכח קדושה אלא ביין כד"א כי טובים דודיך מיין מיין אינון טבאן. נזכירה דודיך מיין. וע"ד קדושה דשבת ביין והא אוקמוהו והא אתמר:

ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש וגו'. ר' חייא פתח אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק וגו'. אמרה כנסת ישראל. אני ישנה בגלותא דמצרים דהוו בני שעבודא דקשיו ולבי ער לנטרא להו דלא ישתיצון בגלותא. קול דודי דופק דא קב"ה דאמר ואזכור את בריתי. פתחי לי פתחא כחדודא דמחטא ואנא אפתח לך תרעין עלאין. פתחי לי אחותי דהא פתחא לאעלא לי בך הוא. דלא ייעלון לגבאי בני אלא בך. אנת הוא פתחא לאעלאה לי (בך) אי אנת לא תפתח פתחך הא אנא סגיר דלא ישכחון לי בג"כ פתחי לי פתחי לי ודאי. וע"ד אמר דוד כד בעי לאעלא למלכא אמר פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה יה. זה השער ליי' דא הוא פתחא ודאי לאעלא למלכא. זה השער ליי' לאשכחא ליה ולאתדבקא ביה. וע"ד פתחי לי אחותי רעיתי שראשי וגו'. בגין לאזדווגא עמך ולמהוי עמך בשלם דעלמין. ת"ח בשעתא דקב"ה הוה קטי לבוכרי דמצראי כל אינון דקטל בפלגות ליליא ואחית דרגין מעילא לתתא. ביה שעתא עאלו ישראל בקיומא דאת קדישא אתגזרו ואשתתפו בכנסת ישראל ואתאחדו בה. כדין ההוא דמא אחזיאו ליה על פתחא. ותרין דמי הוו חד דפסחא וחד דמא דאתגזרו. והוה רשים על פתחא רשימא דמהימנותא חד הכא וחד הכא וחד בינייהו והא אתמר ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף בגין לאחזאה מהימנותא:

ובארבעה (נ"א ובחמשה) עשר. הא אתמר. דהא כדין מבטלין חמץ ושאור ואסתלקו ישראל מרשותא אחרא ואתעקרו מניה ואתאחדו במצה

זוהר חלק ג דף צה/ב

קשורא קדישא. בתר דאתגזרו עאלו בה עד דאתפרעו ואתגלייא רשימא דלהון וכדין יהב להון קשורא באתר עלאה בקשורא דמהימנותא באתר דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים מן השמים דייקא והא אוקמוה. ת"ח בארביסר (נ"א בחמיסר) ובשעתא דזווגא דסיהרא אשתכח בשלימו עם שמשא וכתרין תתאין לא משתכחין כל כך בעלמא דהא בחדותי דסיהרא זינין בישין משתכחין ומתערי לאתפשטא בעלמא ובשעתא דזווגא דסיהרא אשתכח בנהירו דשמשא בשלימו מתכנשי כלהו לאתר חד וקדושי מלכא אתערו כדין כתיב ליל שמורים הוא ליי' דהא זווגא קדישא אשתכח והוא שמורים בכלא. ר' אחא אמר בגין כך תקונא דכלא (נ"א דכלה) בההוא יומא ובליליא אשתכח ישובא דביתא ווי לאינן דלאו מבני ביתא נינהו כד אתאן לאזדווגא אורייתא (ס"א אריוותא) כחדא ווי לאינן דלא אשתמודען גבייהו. בגין כך ישראל קדישין מתקנין לון ביתא כל ההוא יומא ועל ידיהו עיילי מאן דעיילי ואינן חדאן וזמרן חדווייהו זכאין אינן ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי א"ר יוסי למה לן לאטרחא כולי האי קרא שלים הוא דהא בהאי ליליא זווגא עלאה קדישא אתער ואשתכח הה"ד הוא הלילה הזה ליי' שמורים מאי שמורים תרי זווגא דסיהרא בשמשא. לכל בני ישראל לדורתם דהא מכאן ולהלאה אתאחדו ואתקשרו בקשורא דשמא קדישא ונפקו מרשותא אחרא בגיני כך בארבעה עשר מתקני גרמייהו ומבערי חמץ מבינייהו ועיילי ברשותא קדישא וכדין מתעטרי חתן וכלה בעטרוי דאימא עלאה ובעי ב"נ לאחזאה גרמיה דאיהו בר חורין. א"ר יוסי הני ארבע כסי דההוא ליליא אמאי א"ר אבא הא אוקמוה חברייא לקביל ד' גאולות אבל שפיר הוא בספרא דרב ייסא סבא דקאמר הואיל וזווגא קדישא אשתכח בהאי ליליא בכל סטרין וזווגא הוא בארבע קשרין דאינן ד' דרגין ולא מתפרשי דא מן דא כד זווגא דא אשתכח ואנן בחדוותא דלהון אתערנא בגין דהא זכינא בהו דמאן דאחיד בדא זכי בכלא. וע"ד אשתני ליליא דא מכל שאר לילוון ובעינן למעבד שמא בכלא ולמחדי בהאי ליליא בגין דחדוותא הוא לעילא ותתא. ועוד אמר דארבא אלין ארבע גאולות קרינן להו. מ"ט. בגין דהאי דרגא בתראה גואל אתקרי המלאך הגואל. ולא אקרי גואל אלא על ידא דדרגא אחרא עלאה דקיימא עלה ונהיר לה. ודא לא אפיק לה נהורא אלא באלין תרין דרגין (ס"א באינן דרגין) דעליה אשתכח דארבע אלין ארבע גאולות נינהו. ר' יהודה שאל לר' אבא הא כתיב (ס"א האי דכתיב) שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם וחדוותא הוא כל שבעה אמאי לא אשתלים הלל כל ז' יומין כמו בסכות דאשתכח ח' יומין הלילא בשלימו דחדוותא כל יומא ויומא. א"ל שפיר קאמרת אבל ידיעא הוא דהא הכא לא אתקשרו ישראל כל כך בכלא כמה דאתקשרו לבתר. בגין כך בהאי ליליא זווגא אשתכח (בכל אינן דרגין עלאין) וחדוותא דכלא אשתכח וישראל אתקשרו בההוא חדוותא עבידנא שלימו והלילא אשתלים. (אבל באינן דרגין עלאין) לבתר אע"ג דכלהו משתכחי עד כען ישראל לא אתקשרו בהו ולא אתפרעו לאתגלייא רשימא קדישא ולא קבילו אורייתא ולא עאלו כמב דעאלו לבתר. בגין כך בסכות שלימו דכלא אשתכח ביה וחדוותא דכלא יתיר אבל הכא עד כען לא זכו ולא אשתכח שלימו ביה כ"כ אע"ג דאשתכחו כל ז' לאו הוא באתגלייא וישראל עד לא אתקשרו בהו כדקא חזי. וע"ד חדוותא דכלא ושלימו דהלילא בהאי ליליא בגין ההוא חולקא דאתקשרו ביה. מ"ט דכיון דבההוא ליליא זווגא אשתכח כל קשורא דכלא אשתכח בסטרא דזווגא ולא בסטרא דישאל דכד זווגא אשתכח בה משתכחי אלין תרין

זוהר חלק ג דף צו/א

(ס"א תלת) דרגין דקיימין עלה וכד אלין משתכחי הא כל גופא אשתכח בהו וכדין שלימו דכלא וחדוותא מכלא והלילא אשתלים דהא כדין אתעטרת סיהרא בכלא. אבל לא לבתר דכל יומא ויומא אשתכחי וישראל עד לא זכו בהו הא לאו הלילא שלימא כמו בזמנין אחרנין. א"ל ר' יהודה שפיר הוא והכי הוא ודאי והאי זמנא אחרא שמענא ליה בהאי גוונא ואנשינא מלי. השתא מלה אחרא בעינא למנדע הא חזינא בפסח ז' ובסכות ז' ושלימו דחדוותא ביומא אחרא. בשבועות אמאי לא אשתכחו ביה ז' ימים והא הכא אתחזון יתיר מכלא. פתח ואמר ומי כעמך בישראל גוי אחד בארץ. וכי מאי שנא הכא דאקרון ישראל אחד יתיר מאתר אחרא. אלא כיון דשבחא דישראל אתיאי לפרשא קרא לון אחד דהא בכל אתר שבחא דישראל אחד הוא. מאי טעמא בגין דכל קשירו דעלאי ותתאי בהאי אתר דאקרי ישראל אשתכח. (ועוד) דאתקשר במה דלעילא ואתקשר במה דלתתא ואתקשר בכנסת ישראל. וע"ד אקרי כלא אחד ובאתר דא אשתמודעא מהימנותא וקשורא שלימא ויחודא עלאה קדישא. וע"ד יומא דא קשורא דמהימנותא הוא קשורא דכלא וכתוב עץ חיים היא למחזיקים בה אילנא הוא דאקרי אחד וע"ד בגין דאינון מתקשרי באתר דא אקרי הכי ועץ חיים אחד הוא ודאי אקרי בגין דכלא ביה אתקשר ויומא (ס"א ושמא) דיליה אחד ודאי קשורא דכלא ואמצעייתא דכלא הה"ד ועץ החיים בתוך הגן בתוך ממש דבמציעות. ואחיד בכל סטרין ואתקשר ביה וע"ד פס וסכות והוא באמצעייתא בגין דאיהו אמצעייתא דכלא ודא הוא שבחא דאורייתא בהאי יומא ולא יתיר שבחא דמהימנותא וקשורא דכלא. אמר ר' יהודה בריך רחמנא דשאינא וזכינא להני מלי. א"ר יצחק חדוותא ושירתא זמינן ישראל לשבחא לקב"ה כהאי שבחא דמשבחי ישראל בליליא דפסחא דכ"י אתקדשת בקדושא דמלכא הה"ד השיר יהיה לכם כליל התקדש חג כליל התקדש חג דייקא ברוך יי' לעולם אמן ואמן:

וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליי' בשבועותיכם מקרא קדש יהיה לכם וגו' ר"ש פתח אז ירננו עצי היער מלפני יי' כי בא לשפוט את הארץ. זכאה חולקיהון דאינון דמשתדלי באורייתא יממא ולילי דידעין ארחוי דקב"ה ואתאחדן בשמיה (כל יומא) ווי לאינון דלא משתדלי באורייתא דהא לית לון חולקא בשמא קדישא ולא אתאחדן ביה לא בהאי עלמא ולא בעלמא דאתי מאן דזכי בהאי עלמא זכי בעלמא אתי. דהכי תנינן דובב שפתי ישנים אע"ג דאינון בההוא עלמא שפוותיהו מרחשן תמן אורייתא. ת"ח עד השתא אקריבו ישראל תבואת הארץ. תבואת הארץ ודאי ואתעסקו ביה ואתקשרו בההוא קשורא. ואע"ג דדינא אשתכח דינא בשלמא אשתכח ביה (ס"א דעלמא אתנהגא ביה) ואקריבו שעורים בגין דאיהו קדמאה מכל שאר תבואה ומן קדמאה מתקרבא ולא מההוא דמתאחר דהא אחידו קדמאה דישראל אתאחדו ביה בקב"ה הכא הוא. אמר קב"ה אנא יהיבית לכו מן במדברא מההוא אתר דאקרי שמים דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ואתון מקרבין קמאי שעורים ורזא דמלה זאת תורת הקנאת חסר אזהרותא לנשי עלמא דלא ישטון תחות בעליהון. ואי לאו קמח שעורים זמינא לקרבא. וממלה חדא אשתמודע מלה אחרא זכאה חולקיהון דישראל דהא כ"י לא שקרת במלכא קדישא לעלמין כ"י תווה' אשר תשטה אשה תחת אישה בג"כ דינא דהאי אתתא

זוהר חלק ג דף צו/ב

מאתרהא קא אתיאי ומאן הוא אתרהא והוא דכתיב בה אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה. אשת חיל עטרת בעלה. וההוא קמח שעורים דאייתית ההיא אתתא מנחת קנאת אתקרי חסר כנסת ישראל הכי אקרי וע"ד בפינחס כתיב תחת אשר קנא לאלקיו דקנאה הכא אתאחד דמאן

דמשקר בהאי ברית קנאה אתערות עליה ועל דא קנאין פוגעין בו. ת"ח קמח שעורים האי עומר
דכיון דהוה מטא לריחין דגרוסות מפיקין מניה עשרון מנופה בי"ג נפה ודא שבע שבתות תמימות
לבתר דסלקין שבע שבתות אין אתא מלכא קדישא לאזדווגא בה בכנסת ישראל ואורייתא
אתיהיבת וכדין אתערט מלכא ביחודא שלים ואשתכח אחד לעילא ותתא וכד אתער מלכא קדישא
ומטא זמנא דאורייתא כל אינון אילנין דמבקרי אבייהו סלקין שירתא ומאי אמרי. בשעתא
דמלקטי להון פתחו ואמרי יי' בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה. יי' בהשמים חסדך. וכתיב
וכל עצי השדה ימחאו כף:

תו פתח ואמר מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה שיר חדש אקרי בגין כך בהקריבכם
מנחה חדשה התם מנחת קנאות הכא מנחה חדשה. חדשה דחדושה דכלא (ס"א דכלה) הכא.
קשורא דכלא דעילא ותתא קשורא דמהימנותא ועל דא יעקב שלימא אתערט בעטורי ואורייתא
אתיהיבת. וכד מטון בכורים לגבי כהנא הוה בעי בר נש למימר ולפרשא מלין על ההוא אילנא
דארעא דאשתלים כגוונא דלעילא בתריסר תחומין בשבעין ענפין ובעא לאובדא ליה לבן ארמאה
דאתפגים עלמא בגיניה וקב"ה שזיב ליה ואתערט בדינוי (ס"א בבנוי) כמה דאוקימנא בגין ההוא
אילנא וכל קשרא דמהימנותא ביה תלייא וע"ד מנחה חדשה אתקרי. מ"ט בגין דחדוותא דעלאי
ותתאי הוא וחדוותא דסיהרא ובכל זמנא חדתותי דסיהרא קשרא דמהימנותא הוא וחדוותא דילה
(דסיהרא). למלכא דהווי ליה בנין וברתא חדא אתקין סעודתא לכלהו בנין לא אשתכחתי ההיא
ברתא על פתורא כד אתאת אמרת למלכא מארי לכל אחי זמינת ויהבת לכל חד מאנין ידיען ולי
לא יהבת חולקא בינייהו. אמר לה חייך ברתי מנא דילך ישתכח על חד תרין. הא כלא יתנון לך
מחולקיהון. אשתכח לבתר בידהא חולקין על חד תרין מכלא. כך כ"י מכלא נטלא חולקין וע"ד
אתקרי כלה כלולא. ככלה דכלהו מזמנין לה מאנין וחולקין ותכשיטין כך היא כ"י חדתותי (נ"א
חדוותא) דילה בכלא וכלא יהבין לה חולקין ומאנין. ת"ח בשעתא דמלכא קדישא ואשתכח
בעטורי חדוותא דכנסת ישראל הוא. וכד אורייתא אתיהיבת אתערטת כנסת ישראל בעטרין
עלאין. ובגין דכל קשרא דמהימנותא אתקשר בהאי אילנא אקרי יום אחד דכתיב והיה יום אחד
הוא יודע ליי'. יום אחד ודאי דכנסת ישראל יום אחד בקשורא דלעילא. קשורא דלעילא רישא
וגלגלתא ומוחי קשורא אחרא תרין דרועין וגופא דאחידן מחילא דרישא ואוקמא רב המנונא
(ס"א בתרין) בתלת קשירין דאבהתא (קשורא אחרא) תרין קיימין (נ"א כולין דלתתא)
דאתמשכו במשח רבות (בקיומא) בתרין דרגין לתרין נחלין לאכנשא זרעא לאפקא בדרגא אחרא
בפום אמה. אילנא דא הוא גופא דאמצעייתא דאחיד לכל הני וכלא מתקשרן ביה והוא בהון ועל
דא כלא חד ועד אזדווגת ביה מטרוניתא כדין הוא אהדע והא אוקימנא מלי. תא חזי כתיב ביום
השמיני עצרת מאן עצרת אלא בהווא אתר דכלא מתקשרן כחדא אקרי עצרת. מאי עצרת (ס"א
כנופיא כנישו) כנישו ואי תימא הכא דאקרי עצרת מ"ט אלא בכל אינון יומין יומי סעודתי דענפי
אילנא

זוהר חלק ג דף צו/א

הווי ועל דא שבעים פרים אינון. לבתר חדוותא (דגופא) דאילנא ממש וחדוותא דאורייתא ובגיניה
הוא יומא חד עצרת חדוותא דאורייתא חדוותא דאילנא דהווא גופא ועל דא לית חולקא בהאי
יומא אלא לקב"ה וכנסת ישראל בג"כ עצרת תהיה לכם. לכם ולא לאחרא (ס"א לבתר חדוותא
דאילנא ממש ובגיניה הוא יומא חד ולית חולקא בהאי יומא אלא לקב"ה וכ"י וע"ד כתיב עצרת
תהיה לכם. אוף הכי בהאי יומא חדוותא דאורייתא חדוותא דאילנא דהווא גופא וכלא אשתכח
ביה) דהא בשעתא דמלכא אשתכח כלא אשתכח ביה. ועל דא תנינן בעצרת על פירות האילן
והא אוקמוהו. בגין כך אחד אקרי. אחד ודאי כמה דאמרן. ת"ח מה כתיב ממושבותיכם תביאולחם

תנופה וגו' סלת תהיינה חמץ תאפינה. מאי שנא הכא חמץ (בכנ"י) אלא בגין דכלא אחידן ביה (וכן) באילנא דהא באילנא אחידן ענפין באילנא אחידן עלין קליפין דינין סגיאין בכל סטרין כלא אשתכח ביה. בגין דהאי אילנא מכפר על יצר הרע דהוא בבי מותביה דב"נ. א"ר אלעזר מהאי אילנא אתזנו כל שאר אילנין לתתא והוא אשתרש' על חד נהרא עמיקא דנגיד ונפיק ולא פסקין מימיו לעלמין. עליה כתיב והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו ועל דא אקרי אורייתא עץ חיים היא וגו' ומאי ותומכיה מאושר הא אוקמוה אבל ותומכיה מאושר כמה דאת אמר באשרי כי אשרוני בנות:

רבי אבא ורבי חייא הוו אזלי באורחא א"ר חייא כתיב וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה. מאי קא מיירי. א"ל הא אוקמוה חברייא אבל ת"ח ישראל כד הוו במצרים הוו ברשותא אחרא והוו אחידן במסאבותא כאתת דא כד היא יתבא ביומי דמסאבותא. בתר דאתגזרו עאלו בחולקא קדישא דאקרי ברית כיון

זוהר חלק ג דף צז/ב

דאתאחדו ביה פסק מסאבותא מנייהו כדא אתתא כד פסקו מנה דמי מסאבותא בתר דאתפסקו מנה מה כתיב וספרה לה שבעת ימים. אוף הכא כיון דעאלו בחולקא קדישא פסקא מסאבו מנייהו ואמר קב"ה מכאן ולהלאה חושבנא לדכיותא. וספרתם לכם. לכם דייקא כד"א וספרה לה שבעת ימים לה לעצמה. אוף הכא לכם לעצמכם ולמה בגין לאתדכאה במיין עלאין קדישין ולבתר למיתי לאתחברא ביה במלכא ולקבלא אורייתיה. התם וספרה לה שבעת ימים הכא שבע שבתות אמאי שבע שבתות בגין למזכי לאתדכאה במיין דההוא נהר דנגיד ונפיק ואקרי מים חיים וההוא נהר שבע שבתות נפקו מניה. ועל דא שבע שבתות ודאי בגין למזכי ביה כמה דאתתא דכיו דילה בליליא לאשתמשא בבעלה כך כתיב וברדת הטל על המחנה לילה. על המחנה כתיב ולא כתיב וברדת הטל לילה אלא על המחנה בגין דיורד מההוא נקודה על אינון יומין דאתקריאו מחנה ומתחברת במלכא קדישא ואימתי נחת האי טלא כד קריבו ישראל לטורא דסיני כדין נחת ההוא טלא בשלימו ואדכי ואתפסקת זוהמתן מנייהו ואתחברו ביה במלכא וכ"י וקבילו אורייתא והא אוקימנא. ובההוא זמנא ודאי כל הנחלים הולכים אל הים לאתדכאה ולאסתחאה וכלא אתקשרו (ס"א אתקדשו) ואתחברו ביה במלכא קדישא. ת"ח כל ב"נ דלא מני חושבנא דא אינון שבע שבתות תמימות למזכי לדכיותא דא לא אקרי טהור ולא בכללא דטהור הוא ולא הוא כדא למהוי ליה חולקא באורייתא. ומאן דמטי טהור להאי יומא וחושבנא לא אתאביד מניה כד מאטי להאי ליליא לבעי ליה למלעי באורייתא ולאסתחאה בה ולנטרא דכיו עלאה דמטי עליה בההוא ליליא ואתדכי. ואוליפנא

זוהר חלק ג דף צח/א

דאורייתא דבעי ליה למלעי בהאי ליליא אורייתא דבע"פ. בגין דיתדכון (ס"א דיתדבק) כחדא ממבועא דנחלא עמיקא. לבתר בהאי יומא ליתי תורה שבכתב ויתחבר (ס"א בהו) בה וישתכחון כחדא בזווגא חד לעילא. כדין מכריזי עליה ואמרי ואני זאת בריתי אותם אמר יי' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתני בפיך וגו'. ועל דא חסידי קדמאי לא הוו נימי בהאי ליליא והוו לעאן באורייתא ואמרי נייתי לאחסנא ירותא קדישא לן ולבנן בתרין עלמין וההוא ליליא כנסת ישראל אתעטרא עליהו ואתיא לאזווגא ביה במלכא ותרווייהו מתעטרי על רישייהו דאינון דזכאן

להכי. ר"ש הכי אמר בשעתא דמתכנשי חברייא בהאי ליליא לגביה נייתי לתקנא תכשיטי כלה בגין דתשתכח למחר בתכשיטה ותקונהא לגבי מלכא כדקא יאות. זכאה חולקהון דחבריא כד יתבע מלכא למטרוניתא מאן תקין תכשיטהא ואנהיר עטרהא ושוי תקונהא. ולית לך בעלמא מאן דיבע לתקנא תכשיטי כלה אלא חברייא זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי. תא חזי חברייא מתקני בהאי ליליא תכשיטהא לכלה ומעטרי לה בעטרהא לגבי מלכא ומאן מתקין ליה למלכא בהאי ליליא לאשתכחא בה בכלה לאזדוגא בה במטרוניתא נהרא קדישא עמיקא דכל נהרין. אימא עלאה הה"ד צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו'. לבתר דאתקינת ליה למלכא ואעטרת ליה אתיית לדכאה לה למטרוניתא ולאיונן דמשתכחי גבה. למלכא דהוה ליה בר יחידאי אתא לזוגא ליה במטרוניתא עלאה מאי עבדת אמיה כל ההוא ליליא עאלת לבי גניזהא אפיקת עטרא עלאה בשבעין

זוהר חלק ג דף צח/ב

אבני יקר סחרנהא ואעטרת ליה אפיקת לבושין דמילת ואלבישת ליה ואתקנת ליה בתקוני דמלכין. לבתר עאלת לבי כלה חמאת עולימתהא דקא מתקני עטרהא ולבושהא ותכשיטהא לתקנא לה. אמרה לון הא אתקינת בי טבילה אתר דמיין נבעין וכל ריחין ובוסמין סוחרני אינון מיין לדכאה לכלתי לית כלתי מטרוניתא דברי ועולימתהא ויתדכון בההוא אתר דאתקינת בההוא בי טבילה דמיין נבעין דעמי לבתר תקינו לה בתכשיטהא אלבישו לה לבושהא אעטרו לה בעטרהא. לבתר כד ייתי ברי לאזדוגא במטרוניתא. יתקין היכלא לכלהו וישתכח מדוריה בכו כחדא. כך מלכא קדישא ומטרוניתא וחברייא כהאי גוונאי ואימא עלאה דמתקנת כלא אשתכח דמלכא עלאה ומטרוניתא וחברייא מדוריהון כחדא ולא מתפרשין לעלמין הה"ד יי' מי יגור באהלך וגו'. הולך תמים ופועל צדק. מאן הוא פועל צדק אלא אלין אינון דמתקני למטרוניתא בתשכיטהא בלבושהא בעטרהא. וכל חד פועל צדק אקרי. א"ר חייא אלמלא לא זכינא בעלמא אלא למשמע מלין אלין דיי. זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא וידעין אורחוי דמלכא קדישא דרעותא דלהון באורייתא עלייהו כתיב כי בי חשק ואפלטוהו. וכתוב אחלצוהו ואכבדהו:

בחדש השביעי באחד לחדש. רבי יצחק פתח תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. זכאין אינון ישראל דקב"ה קריב לון לגביה מן כל אומין עכו"ם ואתרעי בהו ומאתר רחיקא קריב לון לגביה הה"ד ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלקי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם לאחזאה דהא מאתר רחיקא אתרעי בהו וקריב לון לגביה וכתוב ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו'. הני קראי אית לאסתכלא בהו וכי כל ישראל לא הוו ידעי דא וכ"ש יהושע אלא אורייתא כולה סתים וגלייא כמה דשמא קדישא סתים וגלייא כגין דאורייתא כולה שמא קדישא היא ועל דא איהי סתים וגלייא אי ישראל

זוהר חלק ג דף צט/א

ויהושע הוו ידעי אמאי כתיב כה אמר יי'. אלא ודאי סתימא דמלה טיבו סגי עבד קב"ה בישראל דאתרעי בהו באבהתא ועביד לון רתיכא קדישא עלאה ליקריה ואפיק לון מגו נהרא עלאה יקירא קדישא בוצינא דכל בוצינין בגין דיתעטר בהו. הה"ד כה אמר יי' בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם הנהר ההוא נהר דאשתמודע ואתידע. מעולם מאי קא בעי הכא אלא לאחזאה חכמתא מעבר הנהר מעולם אלא ההוא נהר עולם אקרי ועל דא בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם

לאחזאה טיבו וקשוט דעבד קב"ה לישראל. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר מאי קא מיירי. אלא אברהם לא אתדבק ביה בההוא נהר כמו יצחק דאתדבק ביה בסטריה לאתתקפא. ת"ח האי נהר אע"ג דלאו איהי דינא. דינין נפקי מסטריה ואתתקפו ביה וכד יצחק אתתקף (בדינוי) בבנוי כדין עלאין ותתאין מתכנפי לדינא וכרסייא דדינא אתתקן ומלכא קדישא יתיב על כורסייא דדינא ודאין עלמא כדין תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגינו. זכאין אינון ישראל דידעין לסלקא כורסייא דדינא ולתקנא כורסייא דרחמי ובמה בשופר. רבי אבא הוה יתיב קמיה דר"ש א"ל הא זמנין סגיאיין שאילנא על האי שופר מאי קא מיירי ועד כאן לא אתישבנא ביה. א"ל ודאי האי הוא ברירא דמלה דישראל בעיין ביומא דינא (נ"א דא) שופר ולא קרן בגין דקרן הא אתידע באן אתר איהו ולא אתדבקא דינא לא בעינא. אבל הא תנינן במלין ובעובדא בעינן לאחזאה ולא תערא מלין סתימין. ת"ח כד ההוא שופר עלאה דנהירו כלא ביה אסתלק ולא נהיר לבנין כדין דינא אתער וכרסוון אתתקנו לבי דינא ודא שופר אילו דיצחק אקרי תוקפיה

זוהר חלק ג דף צט/ב

דיצחק תושבחתיה דאבהן כד אסתלק ההוא שופר גדול דלא ינקא לבנין כדין יצחק אתתקף ואתתקן לדינא בעלמא. וכד אתער האי שופר וכד בני נשא תייבין מחטאייהון בעיין לנגדא קול שופר מתתא וההוא קלא סליק לעילא כדין אתער שופרא אחרא עלאה ואתער רחמי ואסתלק דינא ובעינן לאחזאה עובדא בשופר לאתערא שופרא אחרא ולאפקא בהאי שופר לתתא אינון קלי לאחזאה דכל אינון קלין דלעילא דכלילין כלהו בההוא שופר עלאה יתערוון לנפקא ובהני קלין דלתתא יהבין ישראל חילא (לרחמי מתתא ואתער שופר גדול) לעילא ועל דא בעינן לזמנא שופר ביומא דא ולסדרא קלין לכוונא ביה בגין לאתערא שופר אחרא דביה כלילין קלי לעילא (ולסדרא קלין בשופר). סדרא קדמאה קלא נפיק ומתעטר לעילא סליק רקיעין ואתבקע בין טורי רמאי ומטי לגביה דאברהם ושריא ברישיה ואתעטר ואתער הוא ואתקן לכורסייא. ובספרא דאגדתא תנינן בשעתא דההוא קלא קדמאה סליק אתער ואתעטר אברהם ואתקן לכורסייא פקדין עליה (ס"א או"א) אבא. אדהכי סלקא תנינא תקיפא לתברא תוקפי רגיזין. ודא סדרא תניינט ההוא קלא תבירא בתוקפוי וכדין סלקא וכל דינין דיתערוון (ס"א דאתערען) קמיה אתברו עד דסליק לאתריה דיצחק. כיון דיצחק אתער ורחמי לאברהם מתקן לכורסייא לקיימא קמיה כדין אתכפיא ותבר תוקפא קשיא ובהאי בעי מאן דתקע לכוונא לבא ורעותא בגין לתברא חילא ותוקפא דדינא קשיא. ה"ד אשרי העם יודעי תרועה. יודעי ודאי. סדרא תליתאה קלא נפיק וסליק ובקע כל אינון רקיעין ורחמי מתערן ומטי ההוא קלא לרישיה דיעקב

זוהר חלק ג דף ק/א

ויעקב אתער ורחמי לאברהם מתתקן בגיסא אחרא כדין אחידן תרוייהו ביה ביצחק דא מהאי סטרא ודא מהאי סטרא ולא יכלין תוקפוי לנפקא לבר. והני תלתא סדרין כלהו סדרא חד. סדרא אחרא קלא נפיק וסליק ונטיל לאברהם מאתריה ונגיד ליה לתתא לאתר דתוקפיהון דיצחק שריין וקיימן ליה לאברהם בגווייהו. סדרא תניינא נפיק קלא תבירא לא תקיפא כקדמאה. לא דחליש ההוא קלא דתקע אלא דההוא קלא לאו איהו לגבי יצחק בקדמיתא דתמן תוקפא תקיפא שריא אלא לגבי אינון בי דינא דלתתא דאינון רפויין יתיר וכלהו חמאן לאברהם לגבייהו ואתכפייין קמיה. אדהכי סדרא תליתאה קלא נפיק וסליק ואתעטר ברישיה דיעקב ונגיד ליה לתתא לההוא אתר דאינון גבוראן שריין וקאים לקבלייהו אברהם מהאי סטרא ויעקב מהאי סטרא ואינון

באמצעותא כדין אתכפיין כלהו ומשתכחין (ס"א ומשתככי) באתרייהו. והני כלהו סדרא אחרא תניינא. סדרא בתראה דבעיא לסלקא לון לאתרייהו ולישבא (ס"א ולישרא) בינייהו ליצחק כמלקדמין. בגין דהאי בעא לישרא ליה באתריה ולא יפוק בתוקפוי לבר כדין דינין כלהו אתכפיין ורחמין אתערו. על דא בעי לכוונא לבא ורעותא בהני קלי ולמחהדר בתיובתא קמי מאריהון. כדין כד ישראל מתקני ומסדרי קלין ברעותא דלבא כדקא יאות בשופרא דא אהדר ההוא שופר עלאה. וכד אהדר מעטרא ליה ליעקב ואתתקן כלא. וכורסייא אחרא רמיו וכדין חידו אשתכח בכלא וקב"ה מרחם על עלמא. זכאה חולקהון דישראל דידעין לנגדא ולאמשכא

זוהר חלק ג דף ק/ב

למאריהון מדינא לרחמי ולתקנא כלהו עלמין על ידייהו. ת"ח לקביל דא תלתא ספרין פתיחין ביומא דא וכמה דרחמין מתערין ודינין קשיין אתכפיין ועאלין לדוכתייהו כך הוא לתתא כגוונא דלעילא דינין קשיין אתכפיין ואתעברו מעלמא ומאן אינון אלין אינון רשעים גמורים דאינון דינין קשיין דאתכפיין ואתעברו מעלמא ועל דא נכתבים ונחתמים וכו'. אמר ר' אבא ודאי דא הוא ברירא דמלה בריך רחמנא דשאלנא ורווחנא בהני מלי. אמר ר' יהודה כתיב זכרון תרועה זכרון עבדינן לכוונא לבא ורעותא ישראל עבדין זכרון לתתא במה בעובדא בגין דיתער מלה כההוא גוונא לעילא. אמר ר' אלעזר כתיב בכסה ליום חגנו דאתכסייא ביה סיהרא והיך אתכסייא. אלא כד קיימא עיבא ושמשא לא נהיר כדין סיהרא אתכסייא ולא נהיר ועל דא מקמי עיבא שמשא לא נהיר כ"ש סיהרא דאתכסייא ולא נהיר ועל דא בכסה ליום חגנו בה"א דאתכסייא סיהרא ובמה נהיר כלא בתיובתא ובקל שופרא דכתיב אשרי העם יודעי תרועה כדין יי' באור פניך יהלכון. ת"ח בהאי יומא אתכסייא סיהרא ולא נהיר עד בעשור לחדש דישראל תייבין כלהו בתיובתא שלימתא ואימא עלאה תאבת ונהרת לה והאי יומא נהירו דאימא נטלא ואשתכח חידו בכלא ועל דא כתיב יום הכפורים הוא. יום כפור מבעי ליה מאן יום הכפורים אלא בגין דתרי נהורין נהרין בחד. בוצינא עלאה נהיר לבוצינא תתאה ובהאי יומא מנהורא עלאה נהיר ולא מנהורא דשמשא ובגין כך בכסה ליום חגנו כתיב. רבי אבא שלח ליה לר"ש אמר אימתי זווגא דכנסת ישראל במלכא קדישא שלח ליה וגם אמנה ואחותי בת אבי היא אך לא בת אמי ותהי לי לאשה אתרגיש רבי אבא ארים קליה בכה ואמר ר' ר' בוצינא קדישא ווי ווי לעלמא כד תפוק מניה ווי' לדרא דיהון בעלמא כד תסתלק מנהון וישתארו ויתמין מנך. א"ל רבי חייא לר' אבא האי דשלח לקבלך מאי קאמר אמר ודאי לאו זווגא דמלכא במטרוניתא אלא בזמנא דנהרא מאבא עלאה וכד אתנהרא מניה קרינן לה קדש דהא מבי אבא נטלא האי וכדין מזדווגי כחדא בגין דמלכא קדש אקרי דכתיב קדש ישראל ליי' דנטיל מאתר דאקרי קדש. כדין אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי דהא מבי אבא שמא דא ולא מבי אמא ועל דא ותהי לי לאשה לאזדווגא כחדא בזמנא דא ולא בזמנא אחרא דזמנא דנטלא מבי אבא ולא בזמנא דנטלא מבי אימא ויום הכפורים אוכח דתשמיש המטה אסור בגין דזווגא לא אשתכח דהא מבי אימא נטלא ולא מבי אבא. א"ר חייא ודאי זכאה דרא דר"ש שארי בגויה זכאין אינון דקיימין קמיה כל יומא. א"ר אבא בראש השנה נברא אדם וקאים בדינא קמי מאריה ותב

זוהר חלק ג דף קא/א

בתיובתא וקביל ליה קודשא בריך הוא. אמר ליה אדם אתה תהא סימנא לבניך לדרי דרין בהאי יומא קיימין בדינא ואי יתובון אנא אקבל לון ואיקום מכורסייא דדינא ואתקיים על כורסייא

דרחמי וארחם עליהו. ודוד אמר אהבתי כי ישמע יי' את קולי תחנוני ועל דא כתיב כי עמך הסליחה למען תורא. וכתיב כי עמך מקור חיים באורך נראה אור:

אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא מקרא קדש יהיה לכם רבי חייה פתח לדוד משכיל אשרי נשוי פשע כסוי חטאה. לדוד משכיל הא תנינן בעשרה זיני זמרא אתקרי (נ"א אתתקן) ספר תהלים. בנצוח. בנגון. במשכיל. במכתם. במזמור. בשיר. באשרי. בתפלה. בהודאה. בהללויה. ועלאה מכלהו הללויה והא אוקמוה. הכא משכיל אתריה ידיע מהו משכיל מייא דאחכימו לאינן דשתו להו ההוא אתר (ס"א דמשתדלין בההוא אתר) דאקרי משכיל כד"א משכיל על דבר ימצא טוב. ובגין דאקרי הכי תליא ביה סליחה חירו דחירין הה"ד אשרי נשוי פשע כסוי חטאה. מאי כסוי חטאה הא אוקמוה דהוא כסוי מב"נ ההוא חטאה דחב לקב"ה ואודי קמי קב"ה אבל (ס"א כסוי חטאה) ת"ח כד ב"נ חטי וחב זמנא חדא ותרין ותלתא ולא אהדר ביה הא חובוי באתגלייא אינן ומפרסמי לון לעילא ומפרסמי לון לתתא וכרוזי אזלין קמיה ומכרוזי אסתלקו מסחרניה דפלגייא נזיף הוא ממאריה נזיף הוא לעילא נזיף הוא לתתא ווי ליה דפגים דיוקנא דמאריה ווי ליה דלא חייש ליקרא רמאריה קב"ה גלי חוביה לעילא הדא הוא דכתיב יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו. וכד בר נש אזיל בארחא דאמריה ואשתדל בפולחניה ואזדמן ליה חטאה חד כלא מכסין עלוי' עלאין ותתאין דא אקרי כסוי חטאה. א"ל ר' אבא עד כען לא מטית לעקרא דמלה ושפיר קאמרת. והאי דקאמרו חברייא שפיר. אבל אי הכי מכוסה חטאה מבעי ליה מהו כסוי חטאה. אלא תרי מלי דחכמתא אית ביה ותרוייהו הכי. חד כמה דתנינן דעובדין טבין דבר נש עביד בהאי עלמא עבדין ליה בההוא עלמא לבושא יקירא עלאה לאתלבשא בהו. וכד בר נש אתקין עובדין טבין וגברין עליה עובדין בישין ואשגח ביה קב"ה ועובדוי בישין סגיאין ואיהו רשע דאשתכח חטאה קמי מאריה ותוהא על אינן טבאן דעבד בקדמיתא הא אתאביד הוא מכלא מהאי עלמא ומעלמא דאתי. מה עביד קב"ה מאינן טבאן דעביד האי חטאה בקדמיתא. אלא קב"ה אף על גב דההוא רשע חטאה אתעביד. אינן טבאן וזכיין לא אתאבידו אית צדיק דאזיל בארחוי דמלכא עלאה ואתקין לבושו מעובדוי ועד לא אשלים לבושו אסתלק. קב"ה אשלים ליה מאינן עובדין דעבד (ס"א דאביד) האי רשע חטאה ואשלים לבושו לאתתקנא בהו בההוא עלמא הה"ד יכין וצדיק ילבש ההוא חטאה אתקין וצדיק אתחפי ממה דאיהו תקין הה"ד כסוי חטאה (כסוי הוא מידא דחטאה אתחפי מחטאה) וע"ד לא כתיב מכוסה אלא כסוי. וחד. דאתחפי ההוא חטאה דהאי זכאה באינן דאקרון מצולות ים דהא מאן דנפיל במצולות ים לא אשתכח לעלמין בגין דמיין חפין עליהו (מאן מצולות ים) כד"א ותשליך

זוהר חלק ג דף קא/ב

במצולות ים כל חטאתם. מאן מצולות ים אלא רזא יקירא הוא והא (ס"א אוקמוה ר"ש אמר) אוקמיה ר"ש ואמר כל אינן דאתו מסטרא תקיפא ואתאחדו בזינין בישין בכתרין תתאין כגון עזאזל ביומא דכפורי דא אקרי מצולות ים כזפטא דכספא כד בחנין ליה בנורא הה"ד הגו סיגים מכסף כך האי מאינן מצולות ים הוא ומצולות ים אקרי מצולות מההוא ים קדישא מצולות זוהמא דכספא ועל דא כל אינן חטאין דישראל שדיין לגויה (ס"א לגביה) והוא קביל לון וישתאבון בגויה. מ"ט בגין דאיהו חטאה אקרי מאי חטאה גרעונא וע"ד הוא גרעונא דכלא ונטל גרעונא דגופא ודנפשא. בהאי יומא נחית האי מצולות ים זוהמא (דכספא) דנפשא ונטיל זוהמא דגופא. מאן היא זוהמא דגופא דא אינן חובין דאתעבידו על ידי דיצר הרע דאקרי מזוהם מנוול. אמר ר' יוסי תנן ונתן אהרן על שני השעירים גורלות אי הכי יקרא הוא דעזאזל חמיתון עבדא דשדי עבדין במאיה ארחיה דעלמא לא נטל אלא מה דיהיב ליה מאריה. אבל בגין דסמאל זמין האי יומא בדלטורא ובגין דלא יהא ליה פטרא (ס"א בהאי עדבא הוא סלקא ביה) יהבין ליה

חולקא בהאי. והאי עדבא מגרמיה הוא דסליק ביה דאמר ר' יהודה א"ר יצחק מלה עלאה אשכחנא בעדבא. עדבא דיהושע כתיב ביה על פי הגורל. ע"פ הגורל וואי דאיהו אמר דא חולקא דיהודה דא דבנימין וכו' וכן כלהו אוף הכא כיון דכהנא שוי ידוי אינון עדבין מדלגי וסלקין בידא דכהנא (נ"א דסלקין עדבין בידא דכהנא אינון מדלגי מן ידוי) ושארן באתריהו הה"ד והשעיר אשר עלה עליו הגורל עלה עליו ודאי. ולא דא בלחודוי אלא בכל זמנא דדלטורא זמין ואתיהיב ליה רשותא בעינג לשואה לקבליה במה דיתעסק ושביק לון לישראל בהאי יומא דלטורא זמין לאללא ארעא הה"ד ויאמר יי' אל השטן מאין תבא והא תנינן משוט בארץ מאי הוא אלא האי הוא דלטורא רבא מקטרגא דישאל והא אתערו חברייא (דודאי) בההיא שעתא דהוו זמינין ישראל למעבר ימא ולא תפרעא ממצראי אמר אנא אעברנא בארעא קדישא וחמינא דלא אתחזון אלין למיעל בגוה א אנת דאין דינא דינייהו הכא ממצראי מה שניין אלין מאלין או ימותון כלהו כחדא או יהדרון כלהו למצרים ולא אנת הוא דאמרת ועבדום וענו אותם ת' שנה והא לא סליקו מחושבנא אלא רד"ו ולא יתיר. אמר קב"ה מה אעביד אשתדלותא בעייתא הכא לאייתאה לקרבא לקבליה יהיבנא ליה במה דיתעסק וישבוק בהו לבני והא אשתכח במאן דיתעסק מיד אמר ליה השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמהו בארץ. מיד פלג ליה דלטורא במלין ויען השטן את יי' ויאמר החנם ירא איוב אלקים. לרעיא דבעי לאעברא עאניה בחד נהרא אעבר זאבא לקטרגא ליה בעאניה רעיא הוה חכים אמר מאי אעביד דבעוד דאנא אעבר לטלייא יקטרג הוא בעאני זקיף עינוי וחמי בין עאוא חד תיישא מאלין תיישי ברא דהוה רב ותקיף אמר אשדי דא לקבליה ובעוד דמקטרגי דא בדא אעבר לכל עאנא וישתזבון מניה. כך קב"ה אמר ודאי הא תיישא חד רב ותקיף ואלים אשדי לקבליה ובעוד דהוא ישתדל ביה יעברון בני ולא ישתכח קטיגורא לגבייהו. מיד ויאמר יי' אל השטן השמת לבך עד דקב"ה זווג להו כחדא דכתיב הנו בידך. בעוד דהוא אשתדל ביה שביק לון לישראל ולא אשתכח קטיגורא לגבייהו. אוף הכי בהאי יומא דלטורא זמין לאללא ארעא ובעינא לשדרא לקבליה במה דיתעסק (כגוונא דיליה) ובעוד דאיהו אשתדל ביה שביק לון לישראל ומתלא אמרא לזלזולא דבי מלכא הב ליה זעיר חמרא וישבחך קמי מלכא ואי לאו יימא למלכא מלה בישא. לזמנין נטלין לה לההיא מלה עלאי דבי מלכא ומלכא עביר דינא בגיניה.

ר'

זוהר חלק ג דף קב/א

יצחק אמר לשטייא דקאים קמי מלכא הב ליה חמרא ולבתר אימא ליה ואחזי ליה כל אינון טעוון דעבדת וכל אינון בישין והוא ייתי וישבחך ויימא דלא ישתכח בעלמא כוותך אוף הכא הא קאים דלטורא תדיר קמי מלכא. ישראל יהבין ליה האי דורון ובהאי דורון פתקא לכל בישין ולכל טעוון ולכל חובין דעבדו ישראל והוא אתי ומשבח להו לישראל ואתעביד סניגורא עלייהו וקב"ה אהדר כלא לרישא דבישי דעמיה בגין דכתיב כי גחלים אתה חותה על ראשו. א"ר יוסי ווי לון לעמא דעשו בשעתא דהאי שעיר משדרי לההוא דלטורא ממנא דעלייהו דבגיניה אתי לשבחא לון לישראל וקב"ה אהדר כל אינון חובין לרישא דעמיה בגין דכתיב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. א"ר יהודה אלמלי הוו ידעי עכו"ם מהאי שעיר לא שבקין לון לישראל יומא חד בעלמא. ת"ח כל ההוא יומא משתדל איהו בההוא שעיר ובגין כך קב"ה מכפר להו ישראל ודכי לון מכלא ולא אשתכח קטגוריא קמיה לבתר הוא אתי ומשבח להו לישראל וכדין שאיל ליה כד"א ויאמר יי' אל השטן מאין תבא אתיב בתושבחתיהו דישאל וקטיגורא אתעביד סניגורא ואזיל ליה. כדין קב"ה אמר לשבעין שרין דחסרין כורסייא חמיתון האי דלטורא היאך קאים על בני תדיר (אסתכמו) הא חדא דאשתכח (ס"א אשתדר) גביה בפתקא דכל חובייהו וכל טעותייהו וכל מה דחטו וחבו קמאי והוא קביל לון כדין אסתכמו כלהו דיהדרון אינון חובין על עמיה. רבי אבא אמר כל אינון חובין וחטאין מתדבקין ביה כמה דכתיב ותשליך במצולות ים כל חטאתם ולבתר

כלהו מתהדרן ברישיהון דעמיה הה"ד ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה. בהאי יומא מתעטר כהנא בעטרין עלאין והוא קאים בין עלאי ותתאי ומכפר עליה ועל ביתיה ועל כהני ועל מקדשא ועל ישראל כלהו. תאנא בשעתא דעאל בדמא דכפר מכוין ברישא דמהימנותא ואדי באצבעיה כמה דכתיב והזה אותו על הכפרת ולפני הכפרת והיך עביד בסיים בקפטא (ס"א בקטפא) דאצבעא ואדי כמצ"ף בטיצפין דאצבעא לסטרי קפתורא (ס"א קטעורא) (ס"א כפורתא) אדי ואתכוון ושאר ל ממני אחת. אחת ואחת אחת בלחודה אחת דכליל כלא. אחת שבחא דכלא, אחת דכלא אהדרן לקבלה אחת רישא דכלא לבתר אחת ואחת דאינון שריין כחדא ברעותא באחוותא ולא מתפרשין לעלמין. בתר דמטא להאי ואחת דהיא אימא דכלא מכאן שארי לממני בזווגא ומני ואמר אחת ושתיים. אחת ושלש. אחת וארבע. אחת וחמש. אחת ושש. אחת ושבע. בגין לאמשכא ולנגדא להאי אחת דהיא אימא (ימא) עלאה בדרגין ידיען לכתרא (ס"א לנהרא לאימא) דאימא תתאה ולאמשכא נהרין עמיקין מאתרייהו לכנסת ישראל. וע"ד יומא דא תרין נהורין נהרין כחדא אימא עלאה נהרא לאימא תתאה וע"ד כתיב יום הכפורים כמא דאתמר. א"ר יצחק קפטרא חדא קשירא ברגלוי דכהנא בשעתא דהוה עאל דאי ימות התם יפקוהו מלבר ובמה ידעי בההוא זהוריתא אתידע ואשתמודע כד לא יהפך גווני. בההוא שעתא אשתמודע דכהנא אשתכח לגו בחטאה ואי יפוק בשלם בזהוריתא אתידע ואשתמודע דיהפך גווני לחוור כדין חדוותא היא בעלאי ותתאי. ואי לאו כלהו אשתכחו בצערא והיו ידעי כלא דלא אתקבלו צלותהון. א"ר יהודה כיון דהוה עאל וטמטם עינוי דלא לאסתכלא במה דלא אצטריך והוה שמע קל גדפי כרוביאי מזמרי ומשבחי. הוה ידע כהנא דכלא הוה בחדוה ויפוק בשלם ועם כל דא בצלותיה הוה ידע דמלין נפקין בחדוותא ומתקבלן ומתברכן

זוהר חלק ג דף קב/ב

כדקא יאות וכדין חדוותא היא בעלאי ותתאי. רבי אלעזר שאל לרבי שמעון אבוי א"ל האי יומא אמאי הוא בהאי אתר תלי ולא בדרגא אחרא דיאות הוא למהוי בדרגא דמלכא שארי יתיר מכלא. א"ל ר"ש אלעזר ברי הכי הוא ודאי ויאות שאלת. ת"ח מלכא קדישא שביק היכליה וביתיה בידא דמטרוניתא ושבק לבנוי עמה בגין לדברא לון ולא לקאה לון ולמשרי בגווייה דאי זכאן מטרוניתא עאלת בחדוותא ביקרא לגבי מלכא. ואי לא זכאן היא ואינון אתהדרו בגלותא והא אוקימנא כמה דכתיב משדד אב יבריה אמ. וכתוב ובפשעכם שלחה אמכם. וע"ד אית יומא חד בשתא לאשגחא בהו ולעיינא בהו. וכד אזדמן האי יומא אמא עלאה דכל חירו בידהא אזדמן לקבליה לאסתכלא בהו בישראל וישראל אזדרזו בהאי יומא בכמה פולחנין בכמה צלותין בכמה ענויין כלהו בזכותא כדן אזדמן להו חירו מאתר דכל חירו בידהא דמטרוניתא. בני מלכא בנהא דאתפקדן בידהא כלהו זכאין כלהו בלא חטאין בלא חובין כדין אזדוגת (ס"א וכד אזדמן האי יומא וישראל אזדמנו בהאי יומא בכמה פולחנין בכמה צלותין בכמה ענויין כלהו בזכותא כדין אמא עלאה דכל חירו בידהא אזדמנת לקבלה לאסתכלא בהו בישראל וחמאת בני מלכא בנהא (נ"א ברה) דאתפקדון בידהא דמטרוניתא כלהו זכאין כלהו בלא חטאין בלא חובין כדין אזמינת להו חירו מאתר דכל חירו בידהא דמטרוניתא כדין מטרוניתא עאלת) לגבי מלכא בנהירו בחדוה בשלימו ברעותא דהא רביאת בנין למלכא עלאה כדקא יאות. וכד האי יומא לא אשתכחו כדקא יאות ווי לון ווי לשלוחיהון ווי דהא מטרוניתא אתרחקת מן מלכא ואמא עלאה אסתלקת ולא נפיק מנה חירו לעלמין. זכאין אינון ישראל דקב"ה אוליף לון אורחוי בגין לאשתזבא מן דינא וישתכחו זכאין קמיה הה"ד כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם. וכתוב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאתיכם וגו'. ובחמשה עשר יום לחדש השביעי וגו'. ר' יוסי שאל לר' אבא א"ל הני חמשה עשר יום מאי קא מיירי. א"ל ודאי רזא יקירא הוא. ת"ח בין לעילא בין לתתא כל חד וחד בארציה נטלא ובארציה יתבא ובארציה אתער ועביד מאי דעביד. האי עשיר מכנסת ישראל אינון. ויומא

עשיראה בעשיראה קיימא. ועל דא בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית וגו' והאי יומא הוא דילה וחמשה יומין אחרנין דמלכא הוא. ההוא יומא דאתי עלה דהא חמישאה ביה יתיב מלכא בתרעא. ובכל אתר בעשור דמטרוניתא הוא. חמשה עלייהו דמלכא הוא והוא יומא דאתי עלה בגין כך חמשה יומין מירחא לאורייתא. ואי תימא שביעאה בזמנא דתרין אבהן משתכחי ביה דהא מלכא בהו וכדין מתעטר בכלא וחד מלה שביעאה וחמישאה. ת"ח חמישאה דילה הוא ודאי כמה דאתמר וכדין נהיר אבא לאמא ואתנהירו מנה חמשין תרעין לאנהרא לחמישאה. ואי תימא שביעאה בגין דמלכא בשלימו דאבהן ועטרה ירית משביעאה כמה דכתיב צאינה וראינה בנות ציון וע"ד בשביעאה הוא יומא דמעטרא מלכא בעטרוי וכדין ירית מלכא לאבא ואמא דמזדווגין כחדא. ועל דא כלא בחד תלייא:

ובחמשה עשר יום. רבי יהודה פתח וישמע הכנעני מלך ערד. תנינן ג' מתנן עלאין אזדמנו להו לישראל ע"י תלתא אהין משה אהרן ומרים. מן בזכות משה. ענני כבוד בזכות אהרן. באר בזכות מרים. וכלהו אחידן לעילא. מן בזכות משה דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים

זוהר חלק ג דף קג/א

מן השמים (דייקא) דא משה. ענני כבוד בזכות אהרן דכתיב אשר עין בעין (אהרן) נראה אתה יי' וגו' וכתוב וכסה ענן הקטרת. מה להלן שבעה אף כאן נמי שבעה דהא בקטרת שבעה עננין מתקשרן כחדא (ועוד) ואהרון רישא לכל שבעה עננין הוא והוא קשיר לשית אחרנין ביה בכל יומא. באר בזכות מרים דהא היא ודאי באר אתקרי. ובספרא דאגדתא ותתצב אחותו מרחוק לדעה וגו'. דא הוא באר מים חיים וכלא קשורא חז. מתה מרים אסתלק באר דכתיב ולא היה מים לעדה ובהיה שעתא בעאת באר אחרא לאסתלקא דהוה שכיח עמהון דישראל. כד חמאת שתא עננין דהו קשירין עלה אתקשרת היא בהו. מית אהרן אסתלקו אינון עננין ואסתלק עננא דבירא עמהון אתא משה אהדר להו הה"ד עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם. לקחת מתנות ודאי. אינון מתנות דהו בקדמיתא. באר ועננין. באר דא באר דיצחק. עננים אלין עננים דאהרן. א"ר יצחק מפני מה זכה אהרן לדא בגין דאיהו קשיר בעננים (נ"א רישא לעננים) והוא אקשיר כל יומא ויומא לכלהו כחדא דמתברכאן כלהו על ידוי. ת"ח על כל חסד דעבד קב"ה בישראל קשיר עמהון ז' ענני יקירן וקשיר להו בכנסת ישראל דהא עננא דילה אתקשר בשיתא אחרנין ובכלהו שבעה אזלו ישראל במדברא. מ"ט בגין דכלהו קשרא דמהימנותא נינהו ועל דא בסכות תשבו שבעת ימים. מאי קא מיירי בגין דכתיב בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי ובעי ב"נ לאחזאה גרמיה דיתבי תחות צלא דמהימנותא. תא חזי כל אינון שנין דקאים אהרן הו ישראל בצלא דמהימנותא תחות אלין עננין. בתר דמית אהרן אסתלק עננא חד דהו ימינא דכלא וכד האי אסתלק אסתלקו כל שאר עמיה (נ"א עננין) ואתחזיאו כלהו בגריעותא והא אוקמוה דכתיב ויראו כל העדה כי גוע אהרן. אל תקרי ויראו אלא וייראו מיד וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים. שמע דאסתלקו אינון עננים ומית תיירא רברבא דכל אינון עננים אתקשרו ביה. אמר רבי יצחק הכנעני מלך ערד יושב הנגב ודאי. וכד אתו אינון מאללין דשדר משה אמרו עמלק יושב בארץ הנגב בגין לתברא לבייהו דהא בעמלק אתבר חיליהון בקדמיתא. אמר רבי אבא וישמע הכנעני מאי קא מיירי הכא בתר דאסתלקו אינון עננים אלא כנען כתיב ביה ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. הכא אוליפנא מאן דאפיק גרמיה מצלא דמהימנותא אתחזי למהוי עבד לעבדי עבדין הה"ד וילחם בישראל וישב ממנו שבי הוא נטל עבדין מישראל לגרמיה ועל דא כתיב כל האזרח בישראל ישבו בסכות כל מאן דאיהו משרשא וגזעא קדישא דישראל ישבו בסכות תחות צלא דמהימנותא. ומאן דליתיה מגזעא ושרשא קדישא דישראל לא יתיב בהו ויפוק גרמיה מתחות צלא דמהימנותא. כתיב כנען בידו

מאזני מרמה דא אליעזר עבד אברהם. ות"ח כתיב ארור כנען. ובגין זוכה כנען דא לשמשא לאברהם כיון דשמש לאברהם יתיב תחות צלא דמהימנותא זכה למיפק מההוא לטייא ולא עוד אלא דכתיב ביה ברכה דכתיב ויאמר בא ברוך יי'. מאי קא מיירי. דכל מאן דיתיב תחות צלא דמהימנותא אחסין חירו ליה ולבנוי לעלמין ואתברך ברכתא עלאה ומאן דאפיק גרמיה מצלא דמהימנותא אחסין גלותא ליה ולבנוי דכתיב וילחם בישראל וישב ממנו שבי:

זוהר חלק ג דף קג/ב

בסכות תשבו חסר ודא עננא חד דכלהו קשירין ביה דכתיב כי ענן יי' עליהם יומם. וכתיב ובעמוד ענן אתה הולך לפניהם יומם דא הוא עננא דאהרן דאקרי יומם דכתיב יומם יצוה יי' חסדו עננא חד נטיל עמיה חמש אחרנין ואינון שית. ועננא אחרא דכתיב ובעמוד אש לילה דא נהרא להו לישראל מנהירו דאינון שית:

רבי אלעזר פתח (ואמר) כה אמר יי' זכרתי לך חסד נעורייך וגו'. האי קרא על כ"י אתמר בשעתא דהות אזלא במדברא עמהון דישראל. זכרתי לך חסד דא עננא דאהרן דנטלא בחמש אחרנין דאתקשרו עלך ונהירו עלך. אהבת כלולותיך דאשתכללו לך (ס"א וכלהו אשתכללו בך) ואעטרו לך ואתקיננו לך ככלה דתעדי תכשיטהא וכ"כ למה. בגין לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה. ת"ח בשעתא דב"נ יתיב במדורא דא צלא דמהימנותא שכינתא פרסא גדפהא עליה מלעילא ואברהם וחמשא צדיקייא אחרנין שויין מדוריהון עמיה. אמר ר' אבא אברהם וחמשא צדיקייא ודוד מלכא שוין מדוריהון עמיה ה"ד בסכות תשבו שבעת ימים. שבעת ימים כתיב ולא בשבעת ימים. כגוונא דא כתיב כי ששת ימים עשה יי' את השמים וגו'. ובעי ב"נ למחדי בכל יומא ויומא באנפין נהירין באושפיזין אלין דשריין עמיה. ואמר רבי אבא כתיב בסכות תשבו שבעת ימים לבתר ישבו בסכות בקדמיתא תשבו ולבתיך ישבו. אלא קדמאה לאושפיזין. תניינא לבני עלמא. קדמאה לאושפיזין כי הא דרב המנונא סבא כד הוה עייל לסוכה הוה חדי וקאים על פתחא דסוכה מלגאו ואמר נזמן לאושפיזין מסדר (נ"א נסדר) פתורא וקאים על רגלוהי ומברך ואומר בסכות תשבו שבעת ימים. תיבו אושפיזין עלאין תיבו. תיבו אושפיזין מהימנותא תיבו. אריס (ס"א אסחי) ידוי וחדי ואמר זכאה חולקנא זכאה חולקהון דישראל דכתיב כי חלק יי' עמו וגו' והוה יתיב. תניינא לבני עלמא. דמאן

זוהר חלק ג דף קד/א

דאית ליה חולקא בעמא ובארעא קדישא יתיב בצלא דמהימנותא לקבלא אושפיזין למחדי בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ובעי למחדי למסכני מ"ט בגין דחולקא דאינון אושפיזין דזמין דמסכני הוא. וההוא דיתיב בצלא דא דמהימנותא וזמין אושפיזין אלין עלאין אושפיזין מהימנותא ולא יהיב לון חולקהון כלהו קיימי מניה ואמרי אל תלחם את לחם רע עין וגו' אשתכח דההוא פתורא דתקין דיליה הוא ולא דקב"ה עליה כתיב זריתי פרש על פניכם וגו' פרש חגיכם ולא חגי. ווי ליה לההוא בר נש בשעתא דאלין אושפיזין מהימנותא קיימי מפתוריה. ואמר ר' אבא אברהם כל יומי הוה קאים בפרשת אורחין לזמנא אושפיזין ולתקנא לון פתורי. השתא דמזמנין ליה ולכלהו צדיקייא ולדוד מלכא ולא יהבין לון חולקהון אברהם קאים מפתורא וקרי סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה וכלהו סלקין אבתריה. יצחק אמר ובטן רשעים תחסר. יעקב אמר פתך אכלת תקיאנה ושאר כל צדיקייא אמרי כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום. דוד מלכא

אמר (חסר כאן) ואשלים דינוי דכתיב ויהי כעשרת הימים ויגוף יי' את נבל וימת. מאי קא מיירי בגין דדוד שאל לנבל ואתעביד ליה אושפיזא ולא בעא. ודא זמין ליה ולא יהב ליה חולקא. ובאינון עשרה יומין דדוד מלכא דאין עלמא אתדן עליה ההוא ב"נ דאשלים ליה ביש יתיר מנבל. א"ר אלעזר (בג"כ) אורייתא לא אטרח עליה דב"נ יתיר אלא כמה דיכיל דכתיב איש כמתנת ידו וגו'. ולא לימא איניש אכול ואשבע וארווי בקדמיתא ומה דישתאר אתן למסכני אלא רישא דכלא דאושפיזין הוא ואי חדי לאושפיזין ורוי לון קב"ה חדי עמיה ואברהם קרי עליה אז תתנג על יי'. ויצחק קארי עליה כל כלי יוצר עליך לא יוצלח. אר"ש האי דוד מלכא א"ל בגין דכל זיינן דמלכא וקרבין דמלכא בידוי דדוד אתפקדו. אבל יצחק קאמר גבור בארץ יהיה זרעו וגו'. הון ועושר בביתו וגו'. יעקב אמר אז יבקע כשחר אורך וגו' שאר צדיקייא אמרי ונחך יי' תמיד והשביע וגו'. דוד מלכא אמר כל כלי יוצר עליך לא יוצלח דהא הוא על כל זיני עלמא אתפקד זכאה חולקיה דב"נ דזכי לכל האי. זכאה חולקהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב ועמך כלם צדיקים וגו'.

ולקחתם לכם ביום הראשון וגו'. ר"ש פתח כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. כל הנקרא בשמי דא אדם דקב"ה ברא ליה בשמיה (נ"א בדיוקניה) דכתיב ויברא אלקים את האדם בצלמו וקרא ליה בשמיה בשעתא דאפיק קשוט ודינא בעלמא ואקרי אלקים דכתיב אלקים לא תקלל. קרא ליה בשמיה דכתיב ויברא אלקים את האדם בצלמו ושפיר. הא אוקימנא דכתיב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו בשעתא דזווגא אתמר. וכך הוא בזווגא דתרווייהו בצלם ודמות ואדם מדכר ונוקבא נפק. ויברא אלקים את האדם בצלמו. בספרא דשלמה מלכא אשכחנא דבשעתא דזווגא

זוהר חלק ג דף קד/ב

אשתכח לתתא שדר קב"ה חד דיוקנא כפרצופא דב"נ. רשימא חקיקא בצולמא וקיימא על ההוא זווגא ואלמלי אתיהיב רשו לעינא למחזי חמי ב"נ על רישיה חד צולמא רשימא כפרצופא דב"נ ובההוא צולמא אתברי ב"נ ועד דקיימא (ס"א ועד לא קיימא) ההוא צולמא דשדר ליה מארים על רישיה וישתכח תמן לא אתברי ב"נ הה"ד ויברא אלקים את האדם בצלמו ההוא צלם אזדמן לקבליה עד דנפיק לעלמא. כד נפק. בההוא צלם אתרבי בההוא צלם אזיל הה"ד אך בצלם יתהלך איש. והאי צלם איהו מלעילא. בשעתא דאינון רוחין נפקין מאתרייהו כל רוחא ורוחא אתתקן קמי מלכא קדישא בתקוני יקר בפרצופא דקאים בהאי עלמא. ומההוא דיוקנא תקונא יקר נפיק האי צלם. ודא תליתאה לרוחא ואקדימת בהאי עלמא שעתא דזווגא אשתכח ולית לך זווגא בעלמא דלא אשתכח צלם בגווייהו. אבל ישראל קדישין האי צלם קדישא ומאתר קדישא אשתכח בגווייהו. ולעכו"ם צלם מאינון זינן בישין מסטרא דמסאבותא אשתכח בגווייהו. וע"ד לא ליבעי לאיניש לאתערבא צולמא דיליה בצולמי דעובדי כו"ם בגין דהאי קדישא והאי מסאבא:

תא חזי מה בין ישראל לעמין עובדי כו"ם וכו' עד דמלכא דזמין אושפיזון. זה המאמר כתיב בפ' ויחי יעקב דף רכ ע"א שורה ראשונה (ושייך כאן) ואלו החלופים מצאתי בין כתוב בהעתק לבין הכתוב שם. שורה כ"ג במקום עלמין מצאתי צולמים. שורה כ"ה במקום יעדי דיני גריע'. שורה כ"ו במקום ידיה מצאתי דינא. שורה ל"א מי יתן ערב ודא כד נהרא סיהרא וליליא אתתקן בנהורא. שורה ל"ה עובדין. מצאתי בריין ע"ב שורה ה' בית חילא. שורה ו' יצרתיו היינו וענף עץ עבות. אף עשיתיו. שורה י"ד לחירו וע"ד קרינאי ליה יום הראשון דא בספרא דאגדתא ושפיר הוא. שורה כ"ה דאבא בג"כ כלא יאה ולא בסימא לפירין ולא עביד פירין. שם הדין צ"ל תרין. שורה כ"ו לבירא ד"א. שורה כ"ט יעקב צ"ל בירא. שורא ל"א דא בדא צ"ל דא שלא דא.

שורה ל"ג צ"ל אעג דבהאי נחל דינא לא אשתכח ביה. שורה ל"ה צ"ל דצדיק איכא וכנישו רברבא נפקי מנייהו. שורה ל"ו צ"ל מנייהו לא איבא ולא טעמא. שם וכלא שפיר וע"ד אתרוג בשמאלא) ובסוף המאמר מצאתי כתיב. דכתיב ביום השמיני עצרת תהיה לכם דהא יומא דא ממלכה הוא בלחודוי חדוותא דיליה בהו בישראל. מתל למלכא דזמין אושפיזין. אשתדלו בהו כל בני היכליה לבתר אמר מלכא עד כאן אנא ואתון אשתדלנא כלהו באושפיזין וקרבתון קרבנין על שאר עמין בכל יומא מכאן ולהלאה אנא ואתון נחדי יומא חד הה"ד ביום השמיני עצרת תהיה לכם. לכם לקרבא קרבנין עלייכו אבל אושפיזי מהימנותא במלכא משתכחו תדירא. וביומא דחדוות דמלכא כלהון מתכנפי עמיה ומשתכחו. ועל דא כתיב עצרת תרגומו כנישו. והאי יומא יעקב הוא רישא לחדוותא. וכל אינון אושפיזי חדאן עמיה ועל דא כתיב אשריך ישראל מי כמוך וכתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר:

ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור וגו' א"ר אלעזר הא אוקמוה אבל אמאי אסמיך קב"ה פש' דא לפרשת מועדים. אלא כלהו בוצינין עלאיין כלהו בוצינין לאדלקא משח רבות עלאה והא אתמר. ועל ידיהו דישאל מתברכאן עלאיין ותתאיין ואדליקו בוצינין כהמ דאוקמיה דכתיב שמן וקטרת ישמח לב חדוות'

זוהר חלק ג דף קה/א

דעלאין ותתאיין:

רבי אבא פתח שמחו בי' וגילו צדקים (שמחו בי' כד"א) וכתיב זה היום עשה יי' נגילה ונשמחה בו ואוקמוה דהא בקב"ה (נ"א במועדיא) בעי למהדי (ליה) ולאנהרא (ליה) אנפין וישתכח בר נש בחדווה (עמיה) בגין דההוא חדווה דקב"ה הוי דכתיב נגילה ונשמחה בו ביומא. בו בקב"ה וכלא חד מלה. שמחו בי' כד דינין אתכפיין ורחמי אתערו וכד מתערי רחמי כדין וגילו צדיקים (כתיב) צדיק וצדק מתברכאן כחדא דאקרון צדיקים כמה דאתמר דהא אלין מתברכאן (ס"א מברכין) לעלמין ודאן לעלמין כלהו. והרנינו כל ישרי לב. אלין בני מהימנותא לאתקשרא בהו ובכלא בעי עובדא לתתא לאתערא לעילא ת"ח מאן דאמר דלא בעיא עובדא בכלא או מלין לאפקא לון ולמעבד קלא בהו. תיפח רוחיה והא הכא פרשתא דא אוכחא אדלקות בוצינייא וקטרת בוסמין (כחדא בגין) דכתיב שמן וקטרת ישמח לב (ובהאי) ובעובדא דא אשתכח אדלקותא לעילא וחדוותא לתתא (ס"א אדלקותא וחדוותא לעילא ותתא) ואתקשרותא כחדא כדקא יאות (ובעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא). אמר ר' יהודה מזבח דלתתא אתער מזבח אחרא. כהן דלתתא אתער כהן אחרא בעובדא דלתתא אתער עובדא לעילא. ר' יוסי ור' יצחק הוו אזלי באורחא אמר ר' יוסי לר' יצחק כתיב וקראת לשבת ענג לקדוש יי' מכבד וגו'. וכבדתו מעשות דרכיך שפיר. אבל ממצא חפצך ודבר דבר מה הוא ומאי גריעותא הוא לשבת. א"ל ודאי גריעותא הוא דלית לך מלה ומלה דנפיק מפומיה דבר נש דלית לה קלא וסלקא לעילא ואתער מלה אחרא. ומאי הוא ההוא דאקרי חול (לעילא) מאינון יומין דחול. וכד אתער חול ביומא קדישא גריעותא הוא לעילא ודאי וקב"ה וכנסת ישראל שאלי עליה מאן הוא דבעי לאפרשא זווגא דילן מאן הוא דבעי חול הכא. עתיקא קדישא לא אתחזי ולא שרייא על חול. בגין כך הרהור מותר מאי טעמא בגין דהרהור לא עביד מדי ולא אתעביד מניה קלא ולא סליק. אבל לבתר דאפיק מלה מפומיה ההוא מלה אתעביד קלא ובקע אוירין ורקייעין וסלקא לעילא ואתער מלה אחרא ועל דא ממצוא חפצך ודבר דבר כתיב. ומאן דאפיק מלה קדישא מפומיה מלה דאורייתא אתעביד מניה קלא וסליק לעילא ואתערו קדושי מלכא עלאה ומתעטרין ברישיה וכדין אשתכח חדוותא לעילא ותתא. א"ל ודאי הכי הוא והא שמענא מלה אבל מאן דשארי בתעניתא בשבתא עביד גריעותא לשבת

או לא. אי תימא דלא עביד גריעותא הא סעודתי דמהימנותא בטיל מניה ועונשיה סגי הא חדוותא דשבת בטיל מניה. א"ל מלה דא שמענא דדא הוא דאשגחן עליה מלעילא מכל בני עלמא בגין דהאי יומא חדוותא הוא לעילא ותתא חדוותא דכל חדוון חדוותא דכל מהימנותא ביה אשתכח ואפילו רשעים דגיהנם נייחין בהאי יומא. והאי בר נש לית ליה חדווה ולית ליה נייחא ושניא דא מכל עלאין ותתאין כלהו שאלין עליה מאי שניא דפלנייא הוא בצערא. ובשעתא דעתיקא קדישא אתגלי בהאי יומא ואשתכח האי בצערא צלותיה סלקא וקיימא קמיה כדין אתקרעו כל גזרי דינין דתגזרו עליה ואפילו אסתכמו בבי דינא דמלכא עליה לביש כלא אתקרע בגין דבשעתא דעתיקא אתגלייא כל חירו וכל חידו אשתכח בגין דאתגליא בהלולא דמלכא. ועל דא תנינן קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה. מאן שבעים שנה אלא אע"ג דאסכמו עליה כל אינון שבעין כתרי מלכא דהוא אתחזי בהו כלא אתקרע בגין דעתיקא קדישא נטיל (ס"א בטיל ליה והני) ליה לבר נש. והני

זוהר חלק ג דף קה/ב

מילי כד מתערי עליה בחלמא בליליא דשבתא. למלכא דעביד הלולא לבריה וגזר חדווה על כלא בהאי יומא דהלולא כל עלמא הוו חדאן ובר נש חד הוה עציב תפיש בקולרא. אתא מלכא לחדוותא חמא כל עמא חדאן כמה דאיהו גזר. זקף עינוי חמא ההוא בר נש תפיש בקולרא עציב. אמר ומה כל בני עלמא חדאן בהלולא דברי ודא תפיש בקולרא. מיד פקיד ונפקי ליה ושאריו ליה מקולריה (ס"א מקטרוי). כך האי דשאריו בתעניתא בשבתא כל עלמא חדאן ואיהו עציב והאי אתפש בקולרא. בשעתא דעתיקא קדישא אתגלייא בהאי יומא ואשתכח האי בר נש תפיש בקולרא אע"ג דאסכמו עליה כל אינון שבעין שנין דאמרן כלא אתקרע ולא שארי עליה דינא. ביומא אחרא אית ביה רשו למקרע ליה בההוא יומא כ"ש שבת דלית לך יום דלא אשתכח ביה חילא ומאן דשאריו בתעניתא דחלמא בההוא יומא לא סליק ההוא יומא עד דקרע דיניה אבל לאו דשבעים שנה כיומא דשבת. בגין כך בההוא יומא ממש ולא ביומא אחרא דלית רשו ליומא על יומא אחרא. כל יומא מה דאירע ביומיה עביד דלא אירע ביומיה לא עביד ועל דא לא לבעי ליה לאינש לסלקא ליה מיומא דא אחרא ובגין כך דבר יום ביומו תנינן ולא דבר יום ליומא אחרא. ותא חזי לאו למגנא מתערי עליה בחלמא בגין למתבע עליה רחמי ווי לההוא בר נש דלא מתערי עליה ולא אודעו ליה בחלמא דהא אקרי רע ובגיני כך לא יגורך רע כתיב. וכתוב בל יפקד רע בל יפקד בגין דאיהו רע אמר רבי יוסי כתיב ממצוא חפצך ודבר דבר. כיון דכתיב ממצוא חפצך מהו ודבר דבר אלא עד דיגזר מלה כדקא יאות וימלל ליה ודאי כך הוא ברירא דמלה משמע דכתיב ודבר דבר. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע:

ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי וגו'. ויצא רבי יהודה אמר נפק מכללא דחולקא דישאל דנפק מכללא דכלא נפק מכללא דמהימנותא. וינצו במחנה מכאן אוליפנא כל מאן דאתי מזוהמא דזרעא לסוף גלייה ליה קמי כלא. מאן גרים ליה זוהמא דחולקא בישא דאית ביה דלית ליה חולקא בכללא דישאל. רבי חייא פתח כבוד אלקים הסתר דבר וכבוד מלכים חקור דבר. כבוד אלקים הסתר דבר דלית רשו לבר נש לגלאה מלין סתימין דלא אתמסרו לאתגלייא מלין דחפא לון עתיק יומין כד"א לאכול לשבעה ולמכסה עתיק. לאכול לשבעה עד ההוא אתר דאית ליה רשו ולא יתיר ועכ"ד ולמכסה עתיק למכסה עתיק ודאי. דבר אחר לאכול לשבעה אינון חברייה דידעין ארחין ושבילין למיהך בארחה מהימנותא כדקא יאות כגון דרא דר"ש שארי בגויה ולמכסה עתיק מדרין אחרנין דהא כלהון לא אתחזון לאכול ולשבעה ולא אתגלייא מלין בגווייהו. אלא למכסה עתיק כד"א אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. ביומוי דר' שמעון הוה בר נש אמר

לחבריה פתח פיך ויאירו דבריך בתר דשכיב הווי אמרי אל תתן את פיך וגו'. ביומוי לאכול לשבעה בתר דשכיב ולמכסה עתיק דחברייא מגמגמי ולא קיימי במלין. דבר אחר לאכול לשבעה באינון מלין דאתגליין ולמכסה עתיק באינון מלי דאתחפיין:

זוהר חלק ג דף קו/א

ויקוב בן האשה הישראלית את השם מהו ויקוב רבי אבא אמר ויקוב ודאי כד"א ויקוב חור בדלתו נקיב מה דהוה סתים. ושם אמו שלומית בת דברי עד כאן סתים שמא דאמיה כיון דכתיב ויקוב נקיב שמא דאימיה. אמר רבי אבא אי לאו דבוצינא קדישא קיימא בעלמא לא ארשינא לגלאה (מכאן ולהלאה) דהא לא אתיהיב מלה דא לגלאה אלא לחברייא דאינון בין מחצדי חקלא (דאי לאו) תיפח רוחיהון דאינון דאתיין לגלאה לאינון דלא ידעי. ת"ח כתיב וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי האי קרא הא אוקימנא אבל דא בר אינתו אחרא דאבוי בעלה דשלומית הוה. וכיון דאתא ההוא מצראה עלה בפלגות ליליא תב לביתא וידע מלה אתפרש מנה ולא אתא עלה. ונטל אינתו אחרא ואוליד להאי ואקרי איש הישראלי. ואחרא בן הישראלית. אי אינון אינצו הכא מאי קא בעי הכא שמא קדישא ואמאי קלל שמא קדישא. אלא איש הישראלי אמר מלה מאמיה מגו קטטה. מיד ויקוב בן האשה הישראלית. כד"א ויקוב חור בדלתו. רזא דמלה נטל ה' דשמא קדישא ולייט לאגנא על אמיה ודא הוא נקיבא דאיהו נקיב ופריש שמא קדישא. ולמחצרי חקלא אתמר. ורזא דמלה כן דרך אשה מנאפת וגו' זכאה חולקהון דצדיקייא דידעיין מלה ומכסיין לה. וע"ד אתמר ריבך ריב את רעך וסוד אחר אל תגל. ה' בתראה הות נוקבא דינקא בתרין סטרין בגין כך נטלא זיינין דמלכא ונקמת נקמתא. דכתיב הוצא את המקלל. על דא כתיב איש אמו ואביו תיראו דחילו דאמא אקדים לאבא. וזכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי:

ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלקיו ונשא חטאו. רבי יהודה אמר הא אוקמוהו. אבל כי יקלל אלקיו סתים ובגין דאמר אלקיו סתם לכך ונשא חטאו דהא לא ידעינן מאן הוא דחלא דיליה אי אחד מן השרים או חד מן ככביא או חד מדברי עלמא. א"ר יוסי אי צדיק גמור הוא לא יתער (ס"א מלה) חיליהון וכיון דאתער מלה דא חיישינן מינות אודריקת ביה ולא ימות (ס"א א"ר יוסי אפילו צדיק גמור לא ימות) על דא בגין דאיהו מלה סתים. רבי יהודה אמר דאין ליה לטב בהא דאי אמר אלקי יכיל למטען אלקי דהוה עד השתא דאתמשכנא אבתריה בלבאי והשתא אהדרנא לקבלא מהימנותא עלאה אבל אי אמר יי' אלקים או יי' ונקיב ליה בשמא האי לית ליה למטען בהאי בגין דדא הוא מהימנותא דכלא וכל את ואת דשמא קדישא דא סלקא לשמא שלימא (ס"א לשבחא). ד"א ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל ר' יצחק אמר ויקוב בן האשה אמאי. אלא כמה דאוקמוהו אבל האיש הישראלי בעלה דשלומית הוה. רבי יהודה אמר בריה דבעלה דשלומית מאנתו אחרא הוה. א"ר יצחק נצו כחדא וא"ל מלה מאימיה וכי אבוי הוה דאתקטל בשמא קדישא כמה דאוקמוהו דכתיב הלהרגני אתה אומר דהא בשמא קדישא קטיל ליה משה ועל דא אושיט מלה לקבליה ודא הוא דכתיב ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל. ויביאו אותו אל משה. אמאי. (ס"א לגבי דמשה בין דקטיל לאבוהי כו') בגין דמטא לגביה דמשה על דקטיל לאבוהי בשמא קדישא בגין כך ויביאו אותו אל משה כיון דחמא משה מיד ויניחוהו במשמר ואבא וברא נפלו בידא דמשה:

איש איש כי יקלל אלקיו ונשא חטאו רבי יצחק פתח שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי. לא יהיה בך אל ולא תשתחוה לאל נכר. כיון דכתיב לא יהיה בך אל זר מאי ולא תשתחוה לאל נכר

זוהר חלק ג דף קו/ב

אלא לא יהיה בכך אל זר דלא ייעול בר נש ליצר הרע בגויה דכל מאן דאתי לאתחברא ביה אל זר שריא בגויה דהא כד אתחבר ב"נ ביה מיד אתי לאעברא על פתגמי אורייתא אתי לאעברא על מהימנותא דשמא קדישא ואתי לבתר למסגד לטעוון אחרן ועל דא כתיב לא יהיה בכך אל זר כיון דלא יהיה בכך אל זר לא תיתי למסגד לטעוון אחרן ולמעבר על מהימנותא דשמא קדישא חדא הוא דכתיב ולא תשתחוה לאל נכר ומהימנותא בישא דב"נ דא הוא. ועל דא כי יקלל אלקיו דיכיל למטען דהוא לייט לההוא אל זר יצרא בישא דשרייתא עליה לזמנין ואנן לא ידעינן מלוי אי קשוט או לאו ועל דא תשא חטאו אבל ונוקב שם יי' מות יומת. אמר רבי יהודה אי הכי אמאי ונשא חטאו ונסלח חטאו מבעי ליה. (ס"א אלא) א"ל כגון דאמר אלקי כמה דאוקימנא סתם ולא פריש. רבי חייא אמר כי יקלל אלקיו סתם ולא פירש והא ודאי ונשא חטאו. אבל ונוקב שם יי' מות יומת דהא הכא תלייתא מהימנותא דכלא ולית ליה רשו למטען עליה כלל. אמר רבי יוסי הכי הוא ודאי דהא שמא דא מהימנותא דעלאי ותאי ועל דא קיימין עלמין כלהו באת חד זעירא תליין אלף אלפין ורבוא רבבן עלמין דכסופין ועל דא תנינן אתוון אלין קשירין אלין באלין וכמה אלף רבבן עלאין (ס"א עלמין) תליין בכל את ואת ואסתליקו ואתקשרו במהימנותא (ואתגלייא) וסתים בהו מה דלא אתדבקו עלאין ותתאין אורייתא בהו תלייא עלמא דין ועלמא דאתי הוא ושמיא חד. ועל דא כתיב אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני וכתוב אל תתן את פיך לחטיא את בשרך:

רבי חזקיה פתח לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה במשוח היובל. ומה טורא דסיני דאיהו טורא כשאר טורי עלמא בגין דאתחזי עליה יקרא דמלכא קדישא כתיב לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה מאן דקריב למלכא לא כ"ש. ומה טורא דסיני דיכיל ב"נ לאושיט ביה ידא ארח יקר בדחילו כתיב לא תגע בו יד סתם ואפילו בארח יקר. מאן דאשיט ידיה בארח קלנא לקביל מלכא לא כל שכן. רבי ייסא פתח ואמר אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא. ומה משה דמן יומא דאתיליד זיהרא קדישא עלאה לא אעדי מניה כתיב ביה אל תקרב הלום. אמר ליה. משה עד כאן לא אנת כדאי לאשתמשא ביקרי של נעליך. ומה משה כך דהוה קריב בדחילו בקדושה כתיב ביה הכי. מאן דקריב בארח קלנא לגבי מלכא על אחת כמה וכמה. רבי אבא אמר איש איש כי יקלל אלקיו ונשא חטאו. ת"ח כד הוו ישראל במצרים היו ידעי באינון רברבי עלמא דממנן שעל שאר עמין וכל חד וחד הוה ליה דחלא בלחודוי מנייהו. כיון דאתקשרו בקשרא דמהימנותא וקריב לון קב"ה לפולחניה אתפרשו מנייהו וקריבו לגבי מהימנותא עלאה קדישא ובג"כ כתיב איש איש כי יקלל אלקיו ואע"ג דפולחנא נוכראה הוא כיון דאנא פקודת לון ממנא לדברא עלמא מאן דלייט ומבזי לון ונשא חטאו ודאי דהא ברשותי קיימין ואזלי ומדברין בני עלמא. אבל ונוקב שם יי' מות יומת לאו ונשא חטאו כמה לאלין אלא מות יומת. מות בעלמא דין יומת בעלמא דאתי. לאלין ונשא חטאו בגין דמבזי עובדי ידי מבזי לשמשי דאנא פקידית ואסיר הוא אבל מיתה לא אתחייב בהו. ר"ש הוה אזיל בארחא והוה עמיה רבי אלעזר ורבי אבא ורבי חייא ורבי יוסי ורבי יהודה מטו לחד טיקלי דמיא פוסקרא רבי יוסי בקטפוי לגו מיא אמר

זוהר חלק ג דף קז/א

קוטרא דקוסטי דמיא ולואי ולא שכית. א"ל ריש אסיר לך. שמשא דעלמא הוא ואסיר לאנהגא קלנא בשמשא דקב"ה וכ"ש דאינון עובדי קשוט. בנימוסי דקסטירא עלאה שכיחי. פתח ואמר וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד וירא אלקים את כל אשר עשה סתם אפילו נחשים ועקרבים ויתושים ואפילו אינון דאתחזון מחבלי עלמא בכלהו כתיב והנה טוב מאד כלהו שמישי עלמא מדברי עלמא ובני נשא לא ידעי. עד דהוו אזלי חמו חד חויא מדבר קמייהו אמר ר"ש ודא דא אזיל לארחשא לן ניסא רהט ההוא חויא קמייהו וקטר בחד אפעה בקיטרא דאורחא סטון (ס"א נצן) חד בחד ומיתו. כד מטון חמו לון לתרוייהו שכיבין בארחא. אר"ש בריך רחמנא דרחיש לן ניסא דהא כל מאן דאסתכל בהאי כד איהו בקיומיה או איהו יסתכל בבר נש לא ישתזיב ודאי כ"ש אי יקרב בהדיה. קרא עליה לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך. ובכלא עביד קב"ה שליחותא דיליה ולית לן לאנהגא קלנא בכל מה דאיהו עבד וע"ד כתיב טוב יי' לכל ורחמיו על כל מעשיו. וכתוב יודוך יי' כל מעשיך. (נדפס ויחי רבא):

רבי שמעון פתח אני חבצלת השרון שושנת העמקים. כמה חביבה כנסת ישראל קמי קב"ה דקב"ה משבח לה והיא משבחת ליה תדיר וכמה שבחין ומזמרין אתקנת ליה למלכא תדיר. זכאה חולקהון דישאל דאחידן בעדבא דחולקא קדישא כמה דכתיב כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו. אני חבצלת השרון דא כ"י דאקרי חבצלת דקיימא בשפירו דנוי בגנתא דעדן לאתנטעא. השרון דהיא נטרת (נ"א שרה) ומשבחת ליה למלכא עלאה. ד"א אני חבצלת השרון. דבעיית לאשתקאה משקיו דנחלא עמיקא מבוועא דנחלין כד"א והיה השרון (כערבה) (לאגם מים). שושנת העמקים דקיימא בעמיקתא דכלא. שושנת העמקים. מאי אינון עמקים כד"א ממעמקים קראתיך יי'. חבצלת השרון מההוא אתר דשקיו דנחלין עמיקין נפקין ולא פסקין לעלמין. שושנת העמקים דההוא אתר דאקרי עמיקא דכלא סתים מכל סטרין. ת"ח בקדמיתא חבצלת ירוקא בטרפין ירוקין לבתר שושנה בתרין גוונין סומק וחווור. שושנת בשית טרפין. שושנת דשניאת גוונהא ואשתניאת מגוונא לגוונא. שושנת בקדמיתא חבצלת בזמנא דבעיית לאזדווגא ביה במלכא אקרי חבצלת. בתר דאתדבקת ביה במלכא באינון נשיקין אקרי שושנה בגין דכתיב שפתותיו שושנים. שושנת העמקים דהיא שניית ומשניאת גוונהא זמנין לטב וזמנין לביש זמנין לדינא וזמנין לרחמי. ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים וגו'. ת"ח דהא בני נשא לא ידעין ולא מסתכלין ולא משגיחין בשעתא דברא קב"ה לאדם. ואוקיר ליה ביקירו עלאה בעא מיניה לאתדבקא ביה בגין דישתכח יחידאי ובלא יחידאי ובאתר דדביקותא יחידא' דלא ישתני ולא יתהפך לעלמין בההוא קשורא דמהימנותא יחידאה דכלא ביה אתקשר. הה"ד ועץ החיים בתוך הגן. ולבתר סאטו מאורחא דמהימנותא ושבקו אילנא יחידאה עלאה מכל אילנין ואתו לאתדבקא באתר דמשתני ומתהפך מגוונא לגוונא ומטב לביש ומביש לטב ונחתו מעילא לתתא ותאדבקו לתתא בשנויין סגיאין ושבקו עלאה דכלא דהוה חד ולא אשתני לעלמין הה"ד אשר עשה האלקים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים. והמה בקשו חשבונות רבים ודאי. כדין אתהפך לבייהו בההוא סטרא ממש זמנין לטב זמנין לביש זמנין לרחמי זמנין לדינא

זוהר חלק ג דף קז/ב

כההוא מלה דאתדבקו בה ודאי. והמה בקשו חשבונות רבים ואתדבקו בהו. א"ל קב"ה אדם שבקת חיי ואתדבקת במותא. חיי דכתיב ועץ החיים בתוך הגן עץ דאתקרי חיי דמאן דאחיד ביה ולא טעים טעמא דמותא לעלמין ואתדבקת באילנא אחרא הא ודאי מותא הוא לקבלך הה"ד רגליה יורדות מות וגו' וכתוב ומוצא אני מר ממות את האשה ודאי באתר דמותא אתדבק ושבק אתר דחיי בגין כך אתגזר עליה ועל כל עלמא מותא. אי הוא חטא כל עלמא מאי חטאו אי תימא דכל בריין אתו ואכלו מאילנא דא ואתרמי מכלא. לאו הכי. אלא בשעתא דאדם קאים על רגלוי

חמו ליה בריין כלהו ודחלו מקמיה והוו נטלין בתריה כעבדין קמי מלכא והוא אמר לון אנא ואתון בואו נשתחווה ונכרעה נברכה לפני יי' עושנו וכלהו אתו בתריה. כיון דחמו דאדם מגיד להאי אתר ואתדבק ביה כלהו אתמשכו אבתריה וגרים מותא ליה ולכל עלמא כדין אשתני אדם לכמה גוונין זמנין לטב זמנין לביש זמנין רוגזא זמנין נייחא זמנין דינא זמנין רחמי זמנין חיי זמנין מותא ולא קאים בקיומא תדיר בחד מנייהו בגין דההוא אתר גרמא ליה וע"ד אקרי להט החרב המתהפכת מן סטרא דא לסטרא דא מן טב לביש מן רחמי לדינא מן שלום לקרבא. אתהפיכת הוא לכלא ואקרי טוב ורע דכתיב ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו. ומלכא עילאה לרחמא על עובדי ידוי אוכח ליה ואמר ליה ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו והוא לא קביל מניה ואתמשך בתר אתתיה ואתתרך לעלמין דהא אתתא לאתר דא סלקא ולא יתיר ואתתא גרים מותא לכלא. ת"ח לעלמא דאתי כתיב כי כימי העץ ימי עמי. כימי העץ ההוא עץ דאשתמודע. ביה זמנא כתיב בלע המות לנצח ומחה יי' אלקים דמעה מעל כל פנים. ברוך יי' לעולם אמן ואמן. ימלוך יי' לעולם אמן ואמן:

וידבר יי' אל משה בהר סיני לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ וגו' רבי אלעזר פתח זאת תורת העולה היא העולה וגו'. האי קרא בכ"י אוקימנא דהיא סלקא ומתחברא במלכא קדישא בזווגא שלים היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה וגו'. ת"ח כיון דעאל ליליא ותרעין סתימין דינין תתאין מתערין בעלמא ואזלין ושטיין חמרי ואתני וכלבי. חמרי הא אוקימנא וכלבי ואתני לא שאטן ולא אזלין אלא בהו עבדי חרשיא לבני נשא כגון בלעם ואוקמוה. כדין כל בני עלמא ניימין ומזבח תתאה דלבר אתוקד. בפלגות ליליא אתער רוח צפון. ומההוא מזבח תתאה נפיק שלהובא דאשא ותרעין אתפתחו ודינין תתאין אתכנשו בנוקבייהו. וההוא שלהובא אזיל ושטט ותרעין דג"ע אתפתחו עד דמטי (נ"א צפרא) ההוא שלהובא אתפלג לכמה סטרין דעלמא ועאל

זוהר חלק ג דף קח/א

תחות גדפוי דתרנגולא וקארי. כדין קב"ה אשתכח בין צדיקיא וכ"י משבחא ליה לקב"ה עד דאתי צפרא כיון דאתי צפרא אשתכחו משתעין ברזא חדא. ואית לה נייחא בבעלה. הה"ד על מוקדה על המזבח כל הלילה וגו'. עד הבקר דהא בצפרא דינין ושלהובין אשתככו. וכדין אתער אברהם בעלמא. ונייחא הוא דכלא. ת"ח כיון דעאלו ישראל לארעא לא אשתכחו בה דינין תתאין וכ"י הות בה בנייחא על כנפי דכרובים כמה דאתמר דכתיב צדק ילין בה. כדין הוות לה נייחא מכלא דהא ישראל לא ניימין עד דמקרבי קרבנא דבין הערבים ואסתליקו דינין. ועולה הוה אתוקד על מדבחה וכדין הוה לה נייחא מכלא ולא אשתכח אלא אתתא בבעלה הה"ד כי תבואו וגו'. ושבתה הארץ נייחא ודאי:

ושבתה הארץ שבת ליי'. שבת ליי' ממש. תו פתח ר' אלעזר כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד וגו'. בגין דכל בר ישראל דאתגזר דאית ביה רשימא קדישא אית ליה נייחא בשמטה דהא דיליה הוא ההוא שמטה לנייחא ביה. ודא אקרי שבת הארץ. ודאי חירו אית בה. נייחא בה. כמה דשבת נייחא הוא דכלא. ה"נ שמטה נייחא דכלא נייחא הוא דרוחא וגופא. ת"ח ה' נייחא הוא דעלאי ותתאי. בג"כ. ה' עלאה. ה' תתאה. נייחא דעלאין. נייחא דתתאין. ה' עלאה שבע שנים שבע ושבתה הארץ. בההוא נייחא דארעא אצטריכו עבדי נייחא. ובג"כ ובשביעית יצא לחפשי חנם. חנם מהו חנם. דלא יהיב למאריה כלום. אלא. דא רזא הכי אוליפנא כתיב זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם. בלא ברכה. דלא הוה עלנא במצרים עול דלעילא. ת"ח עבדין פטורין מעול

מלכותא דלעילא וע"ד פטורין מן המצות. מאי עול מלכות שמים. אלא כהאי תורא דיהבין עליה עול בקדמיתא בגין לאפקא מניה טב לעלמא ואי לא קביל עליה ההוא עול לא עביד מדי. הכי נמי אצטריך ליה לב"נ לקבלא עליה עול בקדמיתא ולבתר דיפלח ביה בכל מה דאצטריך. ואי לא קביל עליה אי בקדמיתא לא ייכול למפלח. הה"ד עבדו את יי' ביראה. מהו ביראה כד"א ראשית חכמה יראת יי' ודא מלכות שמים ובג"כ עול מלכות שמים וע"ד האי בקדמיתא הוא דכלא. מאן אוכח. תפלה בקדמיתא של יד. בגין דבהאי עייל לשאר קדושה. ואי האי לא אשתכח לגביה לא שריא ביה קדושה לעילא בג"כ בזאת יבוא אהרן אל הקדש וגו'. כתיב. והא עול לא שריא במאן דאיהו כפית באחרא. וע"ד עבדין פטורין מעול מלכות שמים. ואי מהאי עול פטורין מכל שאר פטורין דהא שאר לא שריא עליה דב"נ עד דאשתכח גביה בהאי עול. ובג"כ הוּו אכלי ישראל במצרים חנם. אוף הכא יצא לחפשי חנם דהא עבדא הוה וכל מה דעביד חנם הוא בלא עול מלכות שמים. ואע"ג דחנם הוּו עובדוהי יצא לחפשי ויהא ליה נייחא. לבתר דאיהו בחירו ואשתכח ביה נייחא יהבין עליה עול מההוא אתר דאפיק ליה לחירו. ואי ב"נ יסרב למיפק לחירו כד"א ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדוני וגו'. הא ודאי פגים ליה להאי אתר דשביק עול מלכותא דלעילא ונטיל עול דמאריה. ע"ד מה כתיב והגישו אדניו אל האלקים והגישו אל הדלת וגו'. והגישו אדניו אל האלקים אל האלקים סתם. לגבי ההוא אתר דפגים ליה דה"נ אלקים אקרי. ולאן אתר יתקריב לגביה אל הדלת או אל המזוזה

זוהר חלק ג דף קח/ב

בגין דהאי אתר פתחא הוא דלעילא ומזוזה אקרי והא אתמר. וכיון דאיהו אכוון לאפגמא להאי אתר ההוא פגימו אשתאר בהדיה ביה בגופיה הה"ד ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם. יהוי עבדא תחות רגלוי דמאריה עד שתא דיובלא. את אונו אמאי. הא אוקמוה. אבל שמיעת תלי בהאי אתר. עשייה לעילא. ובגין דישראל כד קריבו לטורא דסיני והוּו ברחימו דלבייהו לאתקרבא לקב"ה אקדימו עשייה לשמיעה דהא שמיעה בקדמיתא ולבתר עשייה. שמיעה בהאי שמיטה תליא. וע"ד הוא פגים להאי שמיעה. יתפגים שמיעה דיליה וישתאר פגימו ביה. ולא ישתאר הוא עבדא למאריה עד דיתקרב לההוא אתר דפגים ויתפגים הוא קמיה וישתאר ביה ההוא פגימו ובג"כ והגישו אדניו אל האלקים סתם כמה דאוקימנא וע"ד ושבתה הארץ שבת ליי':

שש שנים תזרע שדך וגו'. ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת ליי' והא אוקמוה דכתיב והשביעית תשמטנה ונטשתה וגו'. מ"ט ואכלו אביוני עמך. בנין דמסכני בהאי אתר תליין. ובגין כך שביק לון למיכל. ועל דא מאן דרחים למסכנא יהיב שלמא בכנסת ישראל ואוסיף ברכתא בעלמא ויהיב חידו וחילא לאתר דאתקרי צדקה. לארקא ברכתא ולכנסת ישראל ואוקימנא. וכי תאמרו מה נאכל וגו'. ר' יהודה פתח בטח ביי' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. לעולם ב"נ יהא זהיר במאריה וידבק לביה במהימנותא עלאה בגין דיהוי שלים במאריה. דכד יהוי שלים ביה לא יכלין לאבאשא ליה כל בני עלמא. ת"ח בטח ביי' ועשה טוב מאי ועשה טוב אלא הכי תנינן בעובדא דלתתא יתער עובדא דלעילא והא אוקמוה. ועשיתם אותם כביכול אתון תעבדון להון. בגין דבההוא אתערותא דכלון דאתון עבדין לתתא אתער לעילא וע"ד ועשה טוב כתיב. ואין טוב אלא צדיק דכתיב אמרו צדיק כי טוב כיון דאתון עבדין האי ודאי האי טוב יתער כדן שכן ארץ ודעה אמונה וכלא חד. שכן ארץ ארץ עלאה. דהא לית לך בעלמא דיכול למשרי בהדה עד דיתער האי טוב לגבה. כיון דיתער ליה כביכול הוא עביד ליה וכדין שכן ארץ שרי בגוה איכול איבה אשתעשע בהדה. ורעה אמונה. דא ארץ וכלא חד כד"א ואמונתך בלילות. ורעה אמונה הוי דבר לה בכל רעותך. ואי לא תתער לקבלה האי טוב אתרחק מנה ולא תקרב

בהדה לא תקרב לגו אתון נורא יקידתא ואי תקרב בהדה בדחילו כמאן דדחיל מן מותא. דהא כדין נורא דליק ואוקיד עלמא בשלהובוי וכיון דאתער לקבלה האי טוב כדין שארי בגווה ולא תחדל מנה אנת כדין ותגזר אומר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור. ת"ח בני מהימנותא מדברי להאי לרעותהון בכל יומא. מאן אינון בני מהימנותא אינון דמתערי האי טוב לקבליה ולא חס על דיליה וידעי דהא קב"ה יהיב ליה יתיר כד"א יש מפזר ונוסף עוד. מ"ט בגין דהאי אתער ברכאן לקבליה. ולא יימא אי אתן האי השתא מה אעביד למחר. אלא קב"ה יהיב ליה ברכאן עד בלי די כמה דאוקמוה ובג"כ וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו' מה כתיב וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית. ועשת את התבואה לשלש השנים. ועשת ועשתה מבעי ליה. מאי ועשת. אלא לאפקא ה' דאית לה שמטה ונייחא ולא עביד עבידתא. כתיב ראו כי יי' וגו' נותן לכם ביום הששי לחם ומים וגו'. כגוונא דא וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית וגו'.

רבי חייא ור' יוסי הוו אזלי בארחא פגעו בההוא טורא אשכחו תרי גברי דהוו אזלי אדהכי חמו חד ב"נ דהוה אתי. ואמר לון במטו מנייכו הבו לי מזונא פתא דנהמא דדני תרין יומין דתעינא במדבר ולא אכלנא מדי. אשתמיט חד מאינון תרי גברי ואפיק מזוניה דאיהו איתי לאורחא ויהיב ליה ואכיל ואעקי לה. א"ל חברה מה תעבד מן מזונא דהא אנא דידי אכלנא. א"ל ומה עלי דידך אנא אזיל. יהיב גבי ההוא מסכנא עד דאכל כל מה דהוה גביה וההוא נהמא דאשתאר יהיב ליה לאורחא ואזל ליה. א"ר חייא לא בעא קב"ה דמלה דא יתעביד על ידן. א"ר יוסי דילמא דינא אתגזר על ההוא ב"נ ובעא קב"ה לזמנא קמיה האי בגין לשזבא ליה. עד דהוו אזלי לאה ההוא גברא בארחא. א"ל חבריה ולא

זוהר חלק ג דף קיא/א

אמינא לך דלא תתן נהמא לאחרא. א"ר חייא לרבי יוסי הא מזונא גבן ניהב ליה למיכל. א"ר יוסי תבעי למיפק מניה זכותא ניזיל ונחמי דהא ודאי בקפטורי דדא טפסא דמותא אתאחיד ובעא קב"ה לזמנא זכותיה בגין לשזביה. אדהכי יתיב ההוא ב"נ ונאים תחות חד אילנא וחבריה אתרחיק מניה ויתיב בדרך אחרא א"ר יוסי לר' חייא השתא ניתב ונחמי דודאי קב"ה בעי למרחש ליה ניסא קמו ואוריכו אדהכי חמו חד טיפסא בשלהובי קאים גביה. א"ר חייא ווי על ההוא ב"נ דשהתא יימות. א"ר יוסי זכאה ההוא ב"נ דקבה ירחיש ליה ניסא. אדהכי נחת מאילנא חד חויא ובעא למקטליה. קם ההוא טפסא עליה וקטליה קסטר ברישיה טפסא ואזל ליה. א"ר יוסי ולא אמינא לך דקב"ה בעא למרחש לי נסא ולא תפוק זכותיה מניה. אדהכי אתער ההוא ב"נ וקם ואזיל ליה אחידו ביה ר' חייא ור' יוסי ויהבו ליה למיכל. בתר דאכל אחויאו ליה ניסא דרחיש ליה קב"ה. פתח ר' יוסי ואמר בטח בי' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה זכאה חולקיה דב"נ דעביד טוב מדידיה דהא אתער טוב בכ"י ובמה בצדקה דכד אתער צדקה הא טוב כדין אתער לגבי כ"י וע"ד כתיב וצדקה תציל ממות מ"ט בגין דצדקה אילנא דחיי הוא. ואתער על ההוא אילנא דמותא ונטיל אינון דאחידן ביה ושזיב לון מן מותא. מאן גרים לההוא אילנא דחיי דאתער להאי הוי אימא ההיא צדקה דאיהו עביד כביכול הוא עביד ליה לעילא כד"א עושה צדקה בכל עת. והא אתמר.:

אם בחקותי תלכו וגו'. ר' חייא פתח עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור וגו'. עמי זכר נא זכאה חולקא דעמא דא דמאריהון אוכה לון הכי. עמי זכר נא אע"ג דאתון סטאן מאורחי עמי אתון דלא בעינא למעבד לכו כעובדייכו. ר' יצחק אמר זכאה חולקא דעמא דמאריהו אמר לון עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתיך ענה בי. מה יעץ בלק מלך מואב בכמה מלין ועובדין אמר לשיצאה לכו מעלמא וכמה חרשין אתער לקבלייכו א"ר יוסי אמר לון

קב"ה לישראל זכור נא. ווי דאנן צווחין בכל יומא וגענין ובכינן זכור יי' מה היה לנו זכור יי' לבני אדם ולא בעי' לאשגחא עלנא הוא אמר לן בבעו זכור נא אין נא אלא לשון בעותא ואנן לא אשגחנא ביה כגוונא דא אנן צווחין זכור יי' מה היה לנו זכור יי' לבני אדם זכור עדתך קנית קדם זכרני יי' ברצון עמך ולא בעי' לאשגחא עלן. ר' יהודה אמר ודאי קב"ה אשגח עלן תדיר ודכיר לן אי לאו דאיהו אשגח בהו בישראל ודכיר לון לא יקומון חד יומא בגלותא הה"ד ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'.

זוהר חלק ג דף קיב/ב

קב"ה לא עביד לן כעובדנא. ת"ח בלק חכים הוה ורב חרשין בעובדי ידוי יתיר מן בלעם והכי אוליפנא כל מה דבעי ב"נ בהאי עלמא בפולחנא דקב"ה בעי' לאתערא בעובדא לתתא דבעובדא דלתתא אתער עובדא לעילא ועובדא דא בעי' בקדושה והא אוקמוה. ובאתר דלית עובדא אית מלה ובמלה דפומא תלייא עובדא לאתערא לעילא. כמה דבעינן לאתערא קדושה עלאה בעובדא ובמלה. הכי נמי אינון דאתיין מסטרא דמסאבותא בעיין לאתערא סטרא דלהון בעובדא ובמלה דפומא ואע"ג דבלעם חרשא הוה רב מכל חרשין דעלמא. חרשא עלאה מניה הוה בלק, בקסם הוה בלק רב מכל חכימין ובלעם בנחש (והא אוקמוה) קסם ונחש תרין דרגין אינון. קסם תלייא בעובדא. נחש לא תלייא בעובדא אלא באסתכלותא ובמלה דפומא וכדין מתערין עלייהו רוח מסאבא לאתלבשא בהו ועביד מה דעביד. וישראל קדישין לאו הכי אלא כלהו קדישין וכל עובדייהו לאתערא עלייהו רוח קדישא כד"א עד יערה עלינו רוח ממרום. וע"ד כתיב כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל דהא אינון בסטרא דקדושה עלאה אחידן. ועובדייהו בקדושה אתו וקדושה מתערי עלייהו ומתלבשן בה. ות"ח בקסם הוה בלק רב מכל חכימין ובלעם בנחש. וע"ד בשעתא דבעא בלק לאתחברא עמיה מה כתיב וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם (ובלעם עובדוי בנחש). ת"ח במלה דפומא הוה בלעם רב מכל חרשין דעלמא ובאסתכלותא דהוה נחש הוה ידע לכוונא שעתא ועל דא בעא בלק לאשלאמא מלה (ס"א כלא) קסם ונחש. אמר ליה קב"ה. רשע הא קדמוך בני. עובדא אית בגווייהו דכל סטריין בישין וזינין בישין וחרשין דעלמא לא יכלין לקרבה בהדייהו דכלהו ערקין מקמיה. ומאי איהו אהל מועד ומאני קודשא ושמושי מקדשא וקטרת בוסמין דקא מבטל כל רתחא ורוגזא דעלמא דלעילא ותתא ועלוון וקרבינן בכל יומא ותרי מזבחות למעבד עובדא מזבחות ושלחן לחם הפנים ואת הכיור ואת כנו וכמה שמושין לעובדא למלה דפומא הארון ותרי לוחייתא דאורייתא ואהרן לכפרא על עמא בצלותא בכל יומא. כיון דאשגח ההוא רשע בהאי אמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל. מ"ט. יי' אלקיו עמו ותרועת מלך בו. וע"ד עמי זכר נא בבעו מנייכו הוה דכירין ההוא זמנא דאתחברו בלק ובלעם לשיצאה לכו ולא יכילו דאנא אחידנא בכו כאבא דאחיד בבריה ולא שביק ליה בידא דאחרא. מן השטים ועד הגלגל מאי דא לקביל דא. אלא אמר קב"ה לישראל בבעו מנייכו הוה דכירין כל זמנא דהויתון אחידן בי ולא יכיל ההוא רשע בחרשו וקסמוי לשלטאה עלייכו. כיון דשבקתון ידייכו לאחדא בי והויתון בשטים מה כתיב ויאכל העם וישתחוו לאלקיהם. בגלגל כד"ט בגלגל שוורים שבחו וכדין שליטו בכו שנאיכון וכל דא אמאי למען דעת צדקות יי'. כל אינון צדקות דעבדנא לכו בזמנא דאתון אחידן בי ולא שביקנא מלה דעלמא לשלטאה בכו ורוגזא דלעילא ותתא וזיגין בישין לא יכלין לקרבה בכו. ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר יי' אלי. ת"ח בשעתא דעאל שמשא ותרעין כלהו אסתימו ועאל ליליא ואתחשך כמה חבילי (ס"א כלבי) שראן משלשליהון ואזלין ושטאן בעלמא וכמה רברבי ממנן עלייהו דמדברי להו ואית ממנא רברבא על כלא מסטרא דשמאלא. וההוא רשע הוה שכיח לגבי ההוא ממנא עלאה מכלא בחרשו. והוא הוה אמר בחרשו בליליא בזמנא דאיהו שלטא בכל סיעתא דיליה והוא הוה אתי לאשתכחא גביה ואודע ליה מה דאיהו בעי. כגוונא

זוהר חלק ג דף קיג/א

דא ויבא אלקים אל לבן הארמי ההוא דשכיח גביה ויבא אלקים אל אבימלך כלהו כגוונא דא בכל אתר אקרון ליה באינון חרשין. וע"ד הוה שכיח בליליא יתיר מביממא והא אוקמוה. וכל הני חרשין וחכימין הוו לאבימלך דכתיב וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון. כתיב הכא בעד החלון וכתיב בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא. לבן הא אוקמוה. בלעם כדין. ועל דא בכלהו כתיב אלקים ויבא אלקים אל בלעם ויבא אלקים אל לבן ויבא אלקים אל אבימלך הו אתא לגבייהו ולאוי אינון לגביה דהא לית להו אתר זמין. ואי תימא הא כתיב אלקים. אלא שמא דא אשתתף בכלא ואפי' ע"ז נמי אלקים אקרי אלקים אחרים ובכללא דאלקים אחרים אלין ממנן ובכללא דא הוו ובג"כ אקרי הכי. וההוא רשע הוה אמר בחרשו וקרי ליה ואתי לגביה. ובגין כך כתיב לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר יי' אלי. ההוא רשע קא משבח גרמיה דהא לא כתיב ביה אלא ויבא אלקים. ד"א כאשר ידבר יי' אלי ע"י דההוא שליחא דסטרא אחרא ואי תימא הא ביממא אשתכח לגביה (ס"א כד הוה לגבי בלק אלא) אלא ודאי בנחש אסתכלותא הוה ביה ובההוא זמנא הוה מסתכל לכוונא שעתא הה"ד ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים. וירא בלעם כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל. אלא דההוא יומא אסתכל לכוונא שעתא ולא אשתכח כשאר יומי וכדין חמא דהא רוגזא רבא לא אשתכח בעלמא כדין ידע כי טוב בעיני יי' לברך את ישראל. בההוא זמנא שביק גרמיה מכל נחשים דעלמא ולא אסתכל בהו. הה"ד ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים. ת"ח בההיא שעתא דרתחא אשתכח כדין שמאלא אתער והוה ידע ההוא רשע אתר לאחדא בסטרא שמאלא למילט ואסתכל בההוא זמנא ולא אשתכח כדין מה כתיב מה אקוב לא קבה קל ומה אזעום לא זעם יי'. ובג"כ עמי זכר נא מה יעץ בלק וגו'. ומה ענה אותו בלעם בן בעור (בגין כך) זכאין אינון ישראל אינון ישראל זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי (דמאריהון אוכח לון הכי):

אם בחקתי תלכו. אם בחקותי דא אתר דגזירין דאורייתא תליין בההוא אתר כד"א את חקותי תשמורו חוק הוא דאקרי הכי וגזירין דאורייתא בה אתכלילן. ואת משפטי תשמורו. משפטי דא הוא אתר אחרא עלאה דההיא חקה אחידת ביה ומתחבראן דא בדא דעילאי ותתאי. וכל פקודי אורייתא וכל גזרי אורייתא וכל קדושי אורייתא בהני אחידן בגין דהאי תורה שבכתב והאי תורה שבע"פ ועל דא אם בחוקותי כל אינון גזירין ודינין ועונשין ופקודין דאינון בההוא אתר דאקרי תורה שבע"פ חקה. ואת משפטי תשמורו בההוא אתר דאקרי תורה שבכתב כד"א משפט לאלקי יעקב. ודא אחיד בדא ודא כלא חד ודא ודא כלא דשמא קדישא. ומאן דאעבר על פתגמי אורייתא כאלו פגים שמא קדישא בגין דחק ומשפט שמא דקב"ה הוי ועל דא אם בחקותי תלכו דא תורה שבעל פה ואת משפטי תשמרו דא תורה שבכתב. ודא הוא כללא דשמא קדישא. ועשיתם אותם. מאי ועשיתם אותם. כיון דאמר תלכו ותשמרו אמאי ועשיתם אלא מאן דעביד פקודי אורייתא ואזיל באורחוי כביכול כאלו עביד ליה לעילא אמר קב"ה כאלו עשאני ואוקמוה וע"ד ועשיתם אותם. ועשיתם אתם כתיב ודא והואיל ומתערי עלייכו לאתחברא דא בדא לאשתכחא שמא קדישא כדקא יאות ועשיתם אתם ודאי. כגוונא דא אר"ש ויעש דוד שם וכי דוד עביד ליה אלא בגין דאזיל בארחי דאורייתא ועביד פקודי אורייתא ואנהיג מלכותא כדקא יאות כביכול עשה שם לעילא ולא הוה מלכא בעלמא דזכה

זוהר חלק ג דף קיג/ב

להאי כדוד דהוה קם בפלגות ליליא והוה משבח ליה לקב"ה עד דסליק שמא קדישא בכורסייה בשעתא דסליק נהורא דיממא כביכול הוא עבד שם ממש כד"א ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל ובג"כ ויעש דוד שם ועל דא ועשיתם אותם כתיב ואי אתון תשתדלון למעבד לון לאתתקנא שמא קדישא כדקא יאות כל אינון ברכאן דלעילא ישתכחון גבייכו בתקוניהון כדקא יאות:

ונתתי גשמיתם בעתם וגו'. כל חד וחד יתן חילא דיליה עלייכו מאן אינון ההוא תקונא דעבדתון דההוא שמא קדישא כגוונא דא כתיב ושמרו דרך יי' לעשות צדקה ומשפטוכי כיון דכתיב ושמרו דרך יי' אמאי לעשות צדקה ומשפט. אלא מאן דנטיר אורחוי דאורייתא כביכול הוא עושה צדקה ומשפט ומאי צדקה ומשפט דא קב"ה. בכה ר"ש ואמר ווי לון לבני נשא דלא ידעין ולא משגיחין ביקרא דמאריהון מאן עביד שמא קדישא בכל יומא הוי אימא מאן דיהיב צדקה למסכני. ת"ח הא אוקמוה הכי הוא דמסכנא אחיד ביה בדינא וכל מיכלייהו בדינא הוא אתר דאקרי צדק כד"א תפלה לעני כי יעטוף תפלה דא תפלה ש"י ואוקימנא ומאן דיהיב ליה צדקה למסכנא הוא עביד לעילא שמא קדישא שלים כדקא יאות בגין דצדקה דא אילנא דחיי וצדקה יהיב לצדק וכד יהיב לצדק כדן אתחבר דא בדא ושמא קדישא אשתכח שלים מאן עביד דא אתערותא (ד"א דעביד אתערותא דא) דלתתא ודאי כאלו עביד שמא קדישא בשלימו. כגוונא דאיהו עביד לתתא הכי אתער לעילא ועל דא כתיב אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת. עושה צדקה דא קבה כביכול הוא עביד ליה. ת"ח מסכנא הא אתמר מאן הוא אתריה. מ"ט. בגין דמסכנא לא אית ליה מדיליה כלום אלא מה דיהבין ליה וסיהרא לא אית לה נהורא מדילה אלא מה דיהיב לה שמשא. ת"ח אמאי עני חשוב כמת מ"ט בגין דההוא אתר גרים ליה דהא באתר דמותא הוא שכיח ובג"כ אקרי מת, ההוא דחייס עליה הוא יהיב ליה צדקה אילנא דחיי שריא עלוי כד"א וצדקה תציל ממות. וכגוונא דעביד ב"נ לתתא הכי נמי עביד לעילא ממש זכאה חולקיה דזכי למעבד שמא קדישא לעילא בג"כ צדקה סליק על כלא, והני מלי צדקה לשמה דהא אתער צדקה לצדק לחברא לון כחדא ולמהוי כלא שמא קדישא כדקא יאות דהא צדק לא אתתקן ולא אשתלים אלא בצדקה דכתיב בצדקה תכונני ולכנסת ישראל אתמר בג"כ ועשיתם אותם וגו':

ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד וגו'. רבי יוסי פתח רגזו ואל תחטאו וגו'. רגזו ואל תחטאו האי קרא אוקמוה דבעי בר נש לארגזא יצר טוב על יצר הרע ושפיר אבל בשעתא דרמש ליליא וב"נ שכיב על ערסיה כמה גרדיני נמוסין מתערין בעלמא ואזלין ושאטין ובני נשא בעאן לאתרגזא מקמיה קב"ה ולדחלא מניה בגין דלא ישתכח נפשיה בגווייהו וישתזיב מנייהו. ויבעי ליה לכ"נ דלא יפיק מנייהו מלה בפומיה בגין דלא יתער להו לגביה ולא ישתכחון בהדיה הה"ד אמרו בלבבכם על מכבכם ודמו סלה. דלא יפיק מנייהו מלה מפומיה. ת"ח בשעתא דאתשכחון ישראל זכאין קמיה קב"ה מה כתיב ונתתי שלום בארץ. האי לעילא. דאתי קב"ה לאתחברא בכנסת ישראל. כדן ושכבתם ואין מחריד. מ"ט בגין והשבתי חיה רעה מן הארץ

זוהר חלק ג דף קיד/א

דא חיה דזינא בישא לתתא ומאי איהי אגרת בת מחלת היא וכל סייעתא דילה. האי בליליא. ביממא בני נשא דאתו מסטרהא דא הה"ד וחרב לא תעבור בארצכם. רבי אבא אמר הא אוקמוה דאפילו חרב של שלום כגון פרעה נכה. אבל וחרב לא תעבור דא סייעתא דילה והשבתי חיה רעה דלא תשלוט בארעא ואפילו העברה בעלמא לא תעבור עלייכו ואפילו חרב דשאר עמין ואפילו בר נש מזיינא לא יעבור עלייכו ודא דריש יאשיהו מלכא ואוקמוה דהוא אתפס בחובייהו דישראל כמה דכתיב רוח אפינו משיח יי' נלכד בשחיתותם וגו'. הכא אית לאסתכלא דהא תנינן

אי רישא דעלמא הוא טב כל עלמא משתזבן בגיניה ואי רישא דעמא לא אתכשר כל עמא אתפסן בחוביה והא יאשיהו רישא דכשרא הוה ועובדוי מתכשרן. אמאי אתפס בחוביהון דישראל אלא על דלא הימין ביה בירמיהו ולא כפית להו לישראל דחשיב דכלהו זכאי כותיה. והוה אמר ליה ירמיה ולא הימין ביה ובגין כך אתפס בחוביהון. ועוד דסיהרא הוה מאיך נהורא ובעיא לאסתמא. ונתתי משכני בתוככם וגו'. ונתתי משכני דא שכינתא. משכני משכונא דילי דהיא אתמשכנא בחוביהון דישראל. ונתתי משכני. משכני ודאי מתל לב"נ דהוה רחימא לאחרא א"ל ודאי ברחימותא עלאה דאית לי גבך בעינא לדיירא עמך. אמר היך אנדע דתידור גבאי נטל כל כסופא דביתיה ואייתי לגביה. אמר הא משכונא לגבך דלא אתפרש מנך לעלמין. כך קב"ה בעא לדיירא בהו בישראל מה עבד נטל כסופא דיליה ונחית להו לישראל אמר לון ישראל הא משכונא דילי גבייכו בגין דלא אתפרש מנייכו לעלמין. ואע"ג דקב"ה אתרחיק מנן משכונא שביק בידן ואנן נטרין ההוא כסופא דיליה מאן דיבעי משכוניה ייתי לדיירא גבן. בגין כך ונתתי משכני בתוככם משכונא אתן בידייכו בגין דאדור עמכון ואע"ג דישראל השתא בגלותא משכונא דקב"ה הוא גבייהו ולא שבקו ליה לעלמין. ולא תגעל נפשי אתכם. לב"נ דרחים לחבריה ובעא לדיירא עמיה מה עבד נטל ערסא דיליה ואייתי לביתיה אמר דא ערסא דילי בביתך בגין דלא ארחיק מנך ערסך ומאנך, כך קב"ה אמר ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם הא ערסא דילי בביתייכו כיון דערסא דילי עמכון תנדעון דלא אתפרש מנייכו ובגין כך ולא תגעל נפשי אתכם:

והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלקים. כיון דמשכנא דילי גבייכו בודאי תנדעון דאנא אזיל עמכון כד"א כי יי' אלקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויביך לפניך והיה מחניך קדוש. ר' יצחק ור' יהודה הוו שכיחי ליליא חד בכפר קריב לימא דטבריא קמו בפלגות ליליא א"ר יצחק לר' יהודה נימא במלי דאורייתא דאע"ג דאנן באתר דא לא בעינא לאתפרשא מאילנא דחיי. פתח ר' יהודה ואמר ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה וגו'. ומשה יקח את האהל. אמאי. אלא אמר משה הואיל וישראל קא משקרו ביה בקב"ה. ואחליפו יקרא דיליה. הא משכונא דיליה יהא בידא דמהימנא עד דנחמי במאן ישתאר א"ל ליהושע אנת תהא מהימנא בין קב"ה ובין ישראל וישתאר משכונא בידך במהימנותא ונחמי

זוהר חלק ג דף קיד/ב

במאן ישתאר. מה כתיב ושב אל המחנה ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. מ"ט ליהושע בגין דאיהו כסיהרא לגבי שמשא ואיהו אתחזי לנטרא משכונא וע"ד לא ימיש מתוך האהל. א"ל קב"ה למשה משה לא אתחזי הכי דהא משכונא דילי יהבית בידייהו אע"ג דאינון חאבו לגבאי משכונא יהא לגבייהו דלא יתפרשון מניה (ס"א דלא אתפרש מנייהו) תבעי דאתפרש מנייהו דישראל ולא איתוב לגבייהו לעלמין. אלא אתיב משכונא דילי לגבייהו ובגיניה לא אשבוק להון בכל אתר אע"ג דישראל חבו לגביה דקב"ה האי משכונא דיליה לא שבקו וקב"ה לא נטיל לה מבינייהו וע"ד בכל אתר דגלי ישראל שכינא עמהון וע"ד כתיב ונתתי משכני בתוככם והא אוקמוה. פתח ר' יצחק ואמר דומה דודי לצבי או לעופר האילים הנה זה וגו'. זכאין אינון ישראל קזכו דמשכונא דא למהוי גבייהו מן מלכא עלאה דאע"ג דאינון בגלותא קב"ה אתי בכל ריש ירחי ושבתי וזמנא לאשגחה עלייהו ולאסתכלא בהווא משכונא דאית ליה גבייהו דאיהו כסופא דיליה למלכא דסרחא מטרוניתא אפקה מהיכליה מה עבדת נטלת ברה דיליה כסופא דמלכא רחימא דיליה ובגין דדעתא דמלכא עלה שבקיה בידהא. בשעתא דסליק רעותא דמלכא על מטרוניתא ועל ברה הוה סליק אגרין ונחית דרגין וסליק כתלין לאסתכלא ולאשגחה כין נוקבי כותלי עלייהו כיון דחמי לון שארי בכי מאחורי קוסטי כותלא ולבתר אזיל ליה. כך ישראל אע"ג דאינון נפקו מהיכליה דמלכא ההוא משכונא לא שבקו ובגין דרעותא דמלכא עלייהו שבקיה

עמהון. בשעתא דסליק רעותא דמלכא קדישא על מטרוניתא ועל ישראל סליק אגרין (מקפץ על הגבעות) נחית דרגין וסליק כתלין לאסתכלא ולאשגחא בין קוסטי כותלא עלייהו כיון דחמי לון שארי ובכי הה"ד דומה דודי לצבי או לעופר האילים לדדגא מכתלא לאיגרא ומאיגרא לכתלא הנה זה עומד אחר כתלינו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. משגיח מן החלונות (דודאי בי כנישתא בעייתא חלונות מציין מן החרכים לאסתכלא ולאשגחא עלייהו. ובגין כך ישראל בעי למחזי בהווא יומא דאנהו ידעי דא ואמרי זה היום עשה יי' נגילה ונשמחה בו:

ואם בחקתי תמאסו וגו' רבי יוסי פתח מוסר יי' בני אל תמאס ואל תטוץ בתוכחתו כמה חביבין ישראל קמי קב"ה. דקב"ה בעי לאוכחא להו ולדברא להו בארז מישר כאבא דרחים לבריה ומגו רחימו דיליה לגבי שרביטא בידיה תדיר לדברא ליה בארז מישר דלא יסטי לימינא ולשמאלא הה"ד כי את אשר יאהב יי' יוכיח וכאב את בן ירצה. ומאן דלא רחים ליה קב"ה וסאני ליה סליק מניה תוכחה סליק מניה שרביטא. כתיב אהבתי אתכם אמר יי' וגו' מגו רחימותא דיליה שרביטא בידיה תדיר לדברא. ליה. ואת עשו שנאתי. בגין כך סליקית מניה שרביטא סליקית מניה תוכחתא בגין דלא אתן ליה בי חולקא רחיקא דנפשאי הוא אבל אתון אהבתי אתכם ודאי. ובגין כך מוסר יי' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו. מאי ואל תקוץ לא תקוצון ביה. כמאן דערק מגו גובין דאינון מלכין כגובין לגביה בגרמיה. תא חזי בשעתא דאתער צדק בדינוי. כמה סטרי טהירין מתערין מימינא ומשמאלא כמה שרביטין נפקין מנהון שרביטי אשא שרביטי גומרין שרביטי שלהובא כלהו נפקין ומתערין בעלמא ולקאן לבני נשא. תחותייה ממנן אחרנין מארי טפסין ממנן דארבעין חסר חד שאטין ונחתין לקאן וסלקין ונטלין רשותא עיילין

זוהר חלק ג דף קטו/א

בנוקבא דתהומא רבא מצבעין טפסי ונורא דדליק אתחבר בהו נפקי גומרין ושאטין ונחתין ואשתכחו לקבלהון דבני נשא והיינו דכתיב ויספתי ליסרה אתכם אתן למאריהון דדינא תוספת על דינא דלהון כד"א לא אוסיף עוד לקלל את האדמה בעבור האדם מאי לא אוסיף לא אתן תוספת למארי דינא לשיצאה עלמא אלא תוספת כגוונא דיכיל עלמא למסבל וע"ד ויספתי אתן תוספת ודאי. תוספת אמאי בגין ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם. שבע והא קב"ה אי גבי ההוא דיליה לא יכיל עלמא למסבל אפי' רגעא חדא הה"ד אם עונות תשמר יי' מי יעמוד ואת אמרת שבע על חטאתיכם אלא מה ת"ל שבע אלא שבע לקבלייכו ומאי איהי דא שמטה דאיהי שבע דאקרי שבע כד"א מקץ שבע שנים תעשה שמטה וע"ד שבע על חטאתיכם ואקרי שבע ואקרי בת שבע. מה בין האי להאי אלא שבע בלחודהא למעבד שמטה ולמעבד דינן לאפקא חירו דכלה בה. בת שבע אקרי דאתחבר באחרא כחזא לאנהרא למשלט במלכותא לאודעא מלכותא בארעא ובכלא בת שבע אקרי. כתיב על כן שם העיר באר שבע עד היום הזה. באר שבע בארא דיצחק היא וכלא חד מלה הוא. ר' אבא אמר ויסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתיכם. ויסרתי אתכם על ידא דממנן אחרנין כמה דאוקמוה אף אני הא אנא אתער לקבלייכו הא שבע לאתערא עלייכו. ת"ח רחימותא עלאה דקב"ה בישראל. למלכא דהוה ליה בר יחידאי והוי חטי קמי מלכא יומא חד סרז קמי מלכא אמר מלכא כל הני יומין אלקינא לך ולא קבלת מכאן ואילך חמי מה אעביד לך אי אתריך לך מן ארעא ואפיק לך ממלכותא דלמא יקומון עלך דובי חקלא או זאבי חקלא או לסטין ויעברון לך מעלמא מה אעביד אלא אנא ואנת ניפוק מארעא כך אף אני אנא ואנת ניפוק מארעא (אף אני ואנת נהך בגלותא וניפוק כחזא) כך אמר קב"ה ישראל מה אעביר לכו הא אלקינא לכו ולא ארתיכו אדנייכו הא אייתנא עלייכי מארי תריסין מארי טפסין לאלקאה לכו ולא שמעתון. אי אפיק לכו מארעא לחודכוון דחילנא עלייכו מכמה דובין מכמה זאבין דיקומון עלייכו ויעברון לכו מעלמא אבל מה אעביד לכו אלא אנא ואתון ניפוק מארעא ונהך בגלותא

הה"ד ויסרתי אתכם למהך בגלותא. ואי תימרון דאשבוק לכוך אנף אני עמכוך. שבע על חטאתיכם דא שבע דיתתרך עמכוך ואמאי על חטאתיכם הה"ד ובפשעיכם שלחה אמכם קב"ה אתון גרמתון דאנא ואתון לא נידור (ס"א בארעא) בעלמא (נ"א ניטרוד (ס"א מארעא) מעלמא) הא מטרוניתא נפקת מהיכלא עמכוך הא אתחרב כלא היכלא דילי ודלכוך אתחרב דהא למלכא לא אתחזי היכלא אלא כד איהו עייל עם מטרוניתא. וחדוה דמלכא לא אשתכח אלא בשעתא דעאל בהיכלא דמטרוניתא ואשתכח ברהא עמה בהיכלא חדאך כלהו כחדא השתא דלא אשתכחו ברא ומטרוניתא הא היכלא חריבא מכלא אלא אנא מה אעביד אף אנא עמכוך והשתא אע"ג דישראל אינהו בגלותא קב"ה אשתכח עמהון ולא שביק לון דכד יפקון ישראל מן גלותא קב"ה יתוב עמהון דכתיב ושב יי' אלקיך ושב יי' אלקיך ודאי והא אתמר:

רבי חייא ור' יוסי הוו אזלי בארעא. אערעו בההיא מערתא בחקלא א"ר חייא לר' יוסי האי דכתיב אלה דברי הברית וגו' מלבד הברית מאי דברי הברית. דברי גבורה (ס"א האלה) מבעי ליה אמר ליה הא אוקמוה הללו מפי הגבורה והללו מפי עצמו של משה והא אתמר. ת"ח אלין ואלין דברי הברית הוו

זוהר חלק ג דף קטו/ב

דאע"ג דמפי הגבורה הוו מילין מלי ברית הוו דהא טב וביש ביה תליין טב דאתי מצדיק. ביש דאתי מן דינא מאתר דדינא והיינו צדק. וצדיק וצדק ברית אינון ברית אקרון ועל דא מלין אלין מלי ברית אינון וקשיר ברית כחדא ובגיני כך זכור ושמור קשור כחדא זכור ביום שמור בלילה. הא ברית כחדא ובג"כ ברית ודאי דברי הברית נינהו וכל אתר ברית באתר דא איהו. אמר ר' חייא ודאי הכי הוא ובגין כך שבת דאיהו זכור ושמור אקרי ברית דכתיב ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם וכלא מלה חד ואתר דא אקרי ברית אכל אתר. ת"ח כתיב ונתתי שלום בארץ הוא יסוד דאיהו שלמא דארעא שלמא דביתא שלמא דעלמא. ויסרתי אתכם אף אני שבע. מאי שבע דא צדק הא ודאי ברית ובג"כ דברי הברית נינהו. א"ר יוסי כתיב ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'. ואף גם זאת ואף כד"א אף אני. גם לרבות כ"י דאקרי זאת דלא שבקת לון לעלמין. בהיותם בארץ אויביהם. בהיותם כלא כחדא. לא מאסתים ולא געלתים בגין דלא אתחבר בהו. להפר בריתי אתם דאי לא אפרוק להו הא בריתי פליג ובגין כך להפר בריתי אתם. אמר ר' חייא אנא שמענא מלה חדתא דאמר רבי אלעזר לא מאסתים ולא געלתים לכלתם. לא הכיתים ולא הרגתים לכלותם מבעי ליה אלא לא מאסתים ולא געלתים מאן דסאנא לאחרא מאיס הוא לקבליה וגעלא הוא בגיעולא קמיה. אבל הכא לא מאסתים ולא געלתים. מ"ט בגין דחביבותא דנפשאי בינייהו ובגינה כלהו חביבין גבאי הה"ד לכלתם לכלתם כתיב חסר וי"ו בגינה לא מאסתים ולא געלתים בגין דאיהי רחימתא דנפשאי רחימותא דילי גבהא. לבר נש דרחים אתתא והות דיירא בשוקא דבורסקי אי לא הות היא תמן לא עייל בה לעלמין כיון דהיא תמן דמי בעינוי כשוקא דרוכלי דכל ריחין דעלמא טבין אשתכחו תמן. אוף הכא ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם דאיהו שוקא דבורסקי לא מאסתים ולא געלתים ואמאי לכלתם בגין כלתם דאנא רחימנא לה דאיהי רחימתא דנפשאי דשריית תמן ודמי עלי ככל ריחין טבאן דעלמא בגין ההיא כלה דבגויהו. א"ר יוסי אלו לא אתינא הכא אלא למשמע מלה דא דיי. פתח ואמר בן יכבד אב ועבד אדניו. בן יכבד אב כד"א כבד את אביך ואת אמך ואוקמוה במיכלא ומשתייא ובכלא. האי בחייוי דאתחייב ביה. בתר דמית אי תימא הא פטור מניה הוא לאו הכי. דאע"ג דמית אתחייב ביקריה יתיר דכתיב כבד את אביך דאי ההוא ברא אזיל בארע תקלא ודאי מבזה לאבוי הוא ודאי עביד ליה קלנא ואי ההוא בדא אזיל בארע מישר ותקין עובדוי ודאי דא אוקיר לאבוי אוקיר ליה בהאי עלמא גבי בני נשא אוקיר ליה בההוא עלמא גבי קב"ה

וקב"ה חיים עליה ואותיב ליה בכורסייא דיקריה ודאי. בן יכבד אב כגון ר' אלעזר דאיהו אוקיר ליה לאבוי בהאי עלמא ובההוא עלמא השתא אסגי שבחא דר"ש בתרין עלמין בהאי עלמא ובההוא עלמא יתיר מחייוי דזכה לבנין קדישין ולגזעין קדישין זכאין אינון צדיקייא דזכאן לבנין קדישין לגזעין עלייהו מתקרי וכל רואיהם יכירום כי הם זרע ברכ' יי'. אמן:

זוהר חלק ג דף קיז/א

וידבר יי' אל משה במדבר סיני באהל מועד וגו' ר' אבא פתח ויברא אלקים את האדם בצלמו וגו' האי קרא אתמר. ת"ח בשעתא דברא קב"ה לאדם עבד ליה בדיוקנא דעלאי ותתאי והוה כליל מכלא והוה נהוריה נהיר מסיפי עלמא עד סייפי עלמא וחוו דחלין קמיה כלא ואע"ג דהא אוקמוה אית לאסתכלא ביה בהאי קרא ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אותו כיון דאמר בצלמו מאי בצלם אלקים ברא אותו. אלא ודאי תרין דרגין דכלילן דכר ונוקבא חד לדכר וחד לנוקבא. ובגין כך דו פרצופין הוו ודאי וסיפא דקרא אוכה דכתיב זכר ונקבה ברא אותם וכליל הוה מכל סטרוי (נ"א מתרין סטריין) ואע"ג דנוקבא אחידת בסטרוי. הא היא נמי כלילא מתרין סטריין למהוי שלים בכלא והוה מסתכל בחכמתא לעילא ותתא. כיון דסרח אתמעטו פרצופין וחכמתא אסתלקת מניה ולא הוה מסתכל אלא במלי דגופיה. לבתר אוליד בגין מעלאי ותתאי ולא אתישבו דא ודא בעלמא עד דאוליד בר ומניה אשתלים (ס"א אשתיל) עלמא דאקרי שת והא אוקמוה. ועכ"ד עלמא תתאה לא אשתלים ולא הוה שלים ולא אשתכח בקיומיה עד דאתא אברהם ואתקיים עלמא אבל לא אשתלים עד דאברהם אשתכח ביה בעלמא ואחיד ביה בימינא כמאן דאחיד בימיניה למאן דנפיל. אתא יצחק ואחיד בידיה דעלמא בשמאלא ואתקיים יתיר. כיון דאתא יעקב אחיד באמצעיתא בגופא ואתכליל בתרין סטריין אתקיים עלמא ולא הוה מתמוטט. ועם כל דא לא אשתיל (ס"א אשתלים) בשרשוי עד דאוליד תריסר שבטין ושבעין נפשאן ואשתיל (ס"א ואשתלים) עלמא. ועכ"ד לא אשתלים עד דקבילו ישראל אודייתא בטורא דסיני ואתקם משכנא כדין אתקיימו עלמין ואשתלימו ואתבסמו עלאין ותתאין. כיון דאורייתא ומשכנא אתוקמו בעא קודשא בריך הוא למפקד

זוהר חלק ג דף קיז/ב

חילוי דאורייתא כמה חיילין אינון דאורייתא כמה חיילין אינון דמשכנא. ת"ח כל מלה דבעי לאתיישבא בדוכתיה לא מתיישבא עד דאדכר בפומא ואתמני עליה. אוף הכא בעא קב"ה למפקד חיילין דאורייתא וחיילין דמשכנא וכלהו הוו כחד ולא מתפרשי דא מן דא כלא כגוונא דלעילא דהא אורייתא ומשכנא לא מתפרשי דא מן דא ואזלין כחדא. ובגין כך חייליהון עאלין בחושבנא לאשתמודעא גבייהו בד אינון אחרנין דלית לון חושבנא. ובגין כך כתיב וידבר יי' אל משה במדבר סיני באהל מועד. אי באהל מועד אמאי במדבר סיני. אלא חד לאורייתא וחד למשכנא. והאי והאי. באחד לחדש השני בשנה השנית וכלא חד והאי אקרי (מ"א ו) חדש זיו רמז לההוא ירחא ושתא דנהיר לסיהרא דהא כדין עלמין כלהו אשתכחו בשלימו. לצאתם מארץ מצרים לאשתמודעא דהא כד נפקו ישראל ממצרים בחדש הראשון הוה. רבי יצחק פתח יי' זכרנו יברך יברך את בית וגו'. יי' זכרנו יברך אלין גוברין דהוו עאלין בחושבנא דמדברא וקב"ה מברך לון ואוסף עלייהו בכל זמנא. ת"ח האי מאן דאמר שכחא דחבריה דבנוי או דמוניה בעי לברכא ליה ולאודאה עליה ברכאן. מנלן. ממשה דכתיב והנכם היום כככבי השמים לרוב לבתר מה כתיב. יי' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים וגו' תרין ברכאן הוו חד יי' אלקי אבותיכם וגו'.

הא חז. לבתר ויברך אתכם כאשר דבר לכם. לאודאה עלייהו ברכאן על ברכאן. ואי איהו מני שבחא דחבריה ולא אודי עליה ברכאן. הוא נתפס בקדמיתא מלעילא. ואי איהו מברך ליה הוא מתברך מלעילא. וברכתא בעי לברכא לה בעינא טבא ולא בעינא בישא. ובכלא בעי קב"ה רחימותא דלבא. ומה מאן דמברך לחבריה בעי קב"ה דיברך ליה בעינא טבא בלבא טבא. מאן דמברך לקב"ה עאכ"ו דבעי עינא טבא ולבא טבא ורחימותא דלבא. בג"כ ואהבת את יי' אלקיך בכל לבבך וגו'. ת"ח הא אוקמוה. לית ברכתא דלעילא שריא על מלה דאתמני. ואי תימא ישראל איך אתמנון. אלא כופרא נטלי מנייהו והא אוקמוה וחושבנא לא הוי עד דיתכניש כל ההוא כופרא וסליק לחושבנא ובקדמיתא מברכין להו לישראל ולבתר מנאן ההוא כופרא ולבתר מהדרין ומברכין לון לישראל. אשתכחו דישאל דישאל מתברכין בקדמיתא ובסופא ולא סליק בהו מותנא. מותנא אמאי סליק במנינא. אלא בגין דברכתא לא שריא במנינא. כיון דאסתלק ברכתא סטרא אחרא שארי עלוי ויכיל לאתזקא. בגין דא במנינא נטלין כופרא ופדיונא לסלקא עליה מנייהו (ס"א מעליה מותנא) יברך את בית ישראל אלין נשין דלא סלקין במנינא. יברך את בית אהרן דאינון מברכין לעמא בעינא טבא ובלבא טבא וברחימותא דלבא. את בית אהרן הכי נמי נשין (דלהון) דאתברכין בברכתא (ס"א דלהון). יברך יראי יי' אלין אינון ליואי וכלהו מתברכין בגין דדחלין ליה לקב"ה. הקטנים עם הגדולים אע"ג דלא עאלין במנינא. ת"ח לא אשתכח מנינא בהו בישראל דאתברכין ביה כהאי מנינא. דהאי מנינא לאתברכא הוה ולאשלמא שלימותא דעלמין הוה ובאתר דברכאן נפקין אתמנון דכתיב באחד לחדש השני דאיהו זיוא דברכאן דעלמא דמניה נפיק זיוא לעלמא ועל דא אקרי חדש זי"ו דזיוא דכלא נפיק מניה ועל דא כתיב יברכך יי' מציון וכלא חד מלה וכתוב כי שם צוה יי'

זוהר חלק ג דף קיח/א

את הברכה וגו':

רבי יהודה הוה שכיח קמיה דר"ש א"ל ישראל מאן אתר אתברכין א"ל ווי לעלמא דלא משגיחין ולא מסתכלין בני נשא ביקרא דמלכא עלאה. תא חזי בשעתא דאשתכחו ישראל זכאין קמיה קב"ה והווי עלמין (ס"א עמיה) שכיחין בחר אילנא עלאה קדישא דמזונא דכלא ביה הוה מתברך מאתר דכל ברכאן כנישין ביה וביה אתנטע ואשתילו שרשוי וישאל לתתא הווי מתברכין (ואשתילו שרשוי) מאתר דכל אינון ברכאן נפקין ביה ולא מתעכבי למיפק ה"ד יברכך יי' מציון. וכתוב כטל חרמון שירד על הררי ציון כי שם צוה יי' את הברכה חיים עד העולם. ודא איהו נהירו דעלמא דכתיב מציון מכלל יופי אלקים הופיע. הופיע נהיר כד"א הופיע מהר פארן (ס"א ודא נהירו) וכד ינהר ינהר לכלהו עלמין. וכד האי נחירו אתער כלא הוא בחברותא (ס"א כלא הוא בחביבותא) כלא הוא ברחימותא כלא הוא בשלימו כדין הוא שלמא דכלא שלמא דעילא ותתא ה"ד יהי שלום בחילך שלום בארמנותיך:

איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל וגו'. רבי אלעזר פתח שמחו את ירושלם וגילו בה כל אהביה וגו'. כמה חביבא אורייתא קמי קב"ה דהא בכל אתר דמליד אורייתא אשתמעו קב"ה וכל חיילין דיליה כלהו צייתין למלוליה וקב"ה אתי לדיירא עמיה ה"ד בכל המקום אשר אזכיר את שמי וגו' ולא עוד אלא דשנאו נפלין קמיה והא אוקמוה. ת"ח פקודי אורייתא עלאין אינון לעילא. אתי בר נש ועביד פקודא חדא ההוא פקודא קיימא קמי קב"ה ומתעטרא קמיה ואמר פלנייא עבד לי ומן פלנייא אנא בגין דאיהו אתער ליה לעילא. כגוונא דאיהו אתער ליה לתתא ה"נ אתער לעילא ועביד שלמא לעילא ותתא כמה דאת אמר או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי. יעשה שלום לי ולעילא. שלום יעשה לי ולתתא. זכאה חולקיה דההוא בר נש

דעביד פקודי אורייתא. שמחו את ירושלם וגו' בגין דחזוה לא אשתכח אלא בזמנא דישראל קיימי בארעא קדישא דתמן אתחברת אתתא בבעלה וכדין הוא חדוותא דכלא חדוותא דעילא ותתא. בזמנא דישראל לא אשתכחו בארעא קדישא אסיר ליה לב"נ למחדי ולאחזאה חידו דכתיב שמחו את ירושלם וגילו בה וגו'. וגילו בה דייקא. רבי אבא חמא חד ב"נ דהוה חדי בבי טרונייא דבבל בטש ביה אמר שמחו את ירושלם כתיב (אמר רבי אבא) בזמנא דירושלם בחזוה בעי בר נש למחדי. ר' אלעזר לטעמיה דאמר שמחו את ירושלם היינו דכתיב עבדו את יי' בשמחה. כתוב אחד אומר עבדו את יי' בשמחה. וכתוב אחד אומר עבדו את יי' ביראה וגילו ברעדה. מה בין האי להאי. אלא כאן בזמנא דישראל שראן בארעא קדישא כאן בזמנא דישראל שראן בארעא אחרא. (ד"א) עבדו את יי' ביראה דא כ"י בזמנא דאיהי בגלותא ביני עממיא. א"ר יהודה והא כתיב כי בשמחה תצאו ודא היא כ"י כיון דאמר תצאו מן גלותא הוא. ואקרי שמחה. א"ל ודאי הכי הוא דכל זמנא דאיהי בגלותא ושכיבת לעפרא לא אקרי שמחה עד דקב"ה ייתי לגבה ויוקים לה מעפרא ויימא חתנערי מעפר וגו'. קומי אורי וגו'. ויתחברון כחדא (ויוקים לה מעפרא). כדין חדוותא אקרי. חדוותא דכלא וכדין בשמחה תצאו ודאי. כדין כמה חיילין יפקון לקבלא דמטרוניתא לחדוותא דהלולא דמלכא כד"א ההרים והגבעות יפצחו וגו' וכתוב כי הלך לפניכם יי' ומאספכם וגו'.

זוהר חלק ג דף קיח/ב

איש על דגלו באותות. אלין ארבע משריין דכנסת ישראל דאינון תריסר שבטין תריסר תאומין סחור סחור לה כלא כגוונא דלעילא כתיב ששם עלו שבטים שבטי יה וגו'. ששם עלו שבטים אלין י"ב שבטין תחומין דלתתא. שבטי יה הא אוקמוה בגין די"ה עדות לישראל ודאי ובגין דא הראובני השמעוני י"ח בכל חד וחד. אבל ודאי הכי הוא דהא אילנא עלאה קדישא בהו אחתם בחותמוי ואוקמוה דכתיב דמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין וגו'. דיוקנא דאדם אתכליל בכלהו ואנפין הוו לד' סטרין דעלמא ומתפרשן בדיוקניהון וכלהון כלילן ביה באדם. מיכאל מימינא גבריאל משמאלא. אוריאל לקדמייהו. רפאל לאחורייהו. שכינתא עלייהו. תרין מכאן ותרין מכאן והיא באמצעיתא. כגוונא דא בארעא דלתתא תרי מכאן ותרי מכאן וי"ה בינייהו. כיון דנטלין תרין דגלים מה כתיב ונסע אהל מועד מחנה הלויים וגו'. ולבתר אינון תרין אחרנין ד' משריין אנון לד' סטרי עלמא ואשתכחו תריסר אוף הכי לתתא כגוונא דלעילא. ונסע בראשונה דגל מחנה יהודה לקביל משרייתא דאוריאל. ומחנה דראובן לקביל משרייתא דמיכאל. דא לדרום. ודא למזרח. מזבח ה"נ דרומית מזרחית. ומחנה דן לצפון. מחנה אפרים ימה. מחנה דן לקביל משרייתא דגבריאל. מחנה אפרים למערב לקביל משרייתא דרפאל. מזבח ה"נ צפונית מערבית. כלא אחיד דא ברא עד דסלקא כלא ואתאחד בשמא קדישא דאיהו שירותא דכלא. עלאה דכלא קדישא דכלא. כלא אתכליל ביה. י' מזרח הוא שירותא דנהורא אזיל ושאת ואפיק לדרום ודרום נפיק ותלייא בשירותא דמזרח. ה' דרום. מניה נפיק דרום בעלמא ועייל י' בשירותא דמזרח ואפיק ליה. ומן ה' תלייא דרום וצפון וההוא (אד"ג) דבינייהו י' מזרח י"ח דרום וצפון תלייאן ביה. ו' באמצעיתא. ודא הוא בן דכר. בג"כ איהו בין צפון לדרום. וע"ד תנינן מאן דיהיב מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בנים זכרים דהאי בן דכר איהו בין צפון לדרום. ה' עלאה בה תליא צפון ודרום ובן דכר בינייהו ברזא דיו"ה ה' בתראה מערב. וע"ד דרום אחיד מזרח דאיהו שירותא דשמא ותלייא ביה. וע"ד תנינן מסטרא דאבא אחיד ותלייא חסד עלאה. מסטרא דאימא תלייא גבורה. כגוונא דא אחיד כלא דא בדא. זוויין דמדבחה ה"נ אסתחרן ובא לו לקרן דרומית מזרחית. דדרום תוקפיה במזרח דאיהו שירותא דשמא ותוקפא דשמא לא שרייא אלא בשירותא. מזרחית צפונית. כיון דדרום נטיל תוקפיה דמזרח הוא אנהיר ולצפון וצפון אתכליל בדרום דהא שמאלא אתכליל בימינא. צפונית מעריבת דהא מערב דאיהו בה' בתראה נטלא מצפון. וע"ד צפון

אזיל למערב. מערבית דרומית היא אזלא (ס"א לאתחבא) לאתחברא בדרום כמה דדרום תלייא במזרח ותוקפיה אזיל בשרותא ה"נ מערב אזלא (ס"א לאתחבא) לאתחבא בדרום ה"ד וימינו תחבקני. ימינא דא הוא דרום בג"כ ינקא מתרין סטרין מצפון ומדרום ה"ד (שם) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני שמאלו דא הוא צפון וימינו דא הוא דרום. ורזא דא אוליפנא קודשא בריך הוא יהיב מטתיה בין צפון לדרום. והכי אוליף לי אבא. וע"ד אית להו לבני נשא למיהב מטתייהו בין צפון לדרום. והכי אוליף לי אבא. דיהבין להו בנין דכרין. דהא איהו אתכוון כלפי מהימנותא שלימא עלאה בשלימותא דכלא. לגבי קודשא בריך הוא דאיהו בין צפון לדרום ולגבי כנסת ישראל דאנהירין (ס"א דאיהי) בין צפון לדרום. ודאי יהוון ליה בנין דכרין. ובכלא

זוהר חלק ג דף קיט/א

בעי לאחזאה עובדא כגוונא דלעילא וכמה דאחזי עובדא לתתא ה"נ אתער לעילא ואוקמוה. שמע ר' פנחס ונשקיה לר' אלעזר ובכה וחיין אמר זכאה חולקי בהאי עלמא ובעלמא דאתי:

פתח ואמר יי' אורי וישעי ממי אירא וגו'. יי' אורי וישעי כיון דבר נש אסתכל (נ"א אתאחד) בנהורא דלעילא וקב"ה אנהיר עליה לא דחיל מעלאין ותתאין. כד"א ועליך יזרח יי' וכבודו עליך יראה. יי' מעוז חיי. כיון דקב"ה אחיד ביה בבר נש לא מסתפי בההוא עלמא מכל מאריהון דדינין. אוף אנא כהאי גוונא כיון דאחידנא באבוך וכך לא אסתפינא בהאי עלמא ובעלמא אחרא ועלך כתיב ישמח אביך וגו'. כיון דכתיב ישמח אביך ואמך מאי ותגל יולדתך דהא באמך סגיא. אלא ישמח אביך דא קב"ה. ואמך דא כנסת ישראל ותגל יולדתך. יולדתך דלתתא. ר' שמעון אבוך אן חדוותא דיליה אלא קרא הוא בלחודוי דכתיב (שם) גיל יגיל אבי צדיק. דא קב"ה. ויולד חכם ישמח בו דא אביך דלתתא. דבר אחר גיל יגיל אבי צדיק דא אביך דלתתא ויולד חכם ישמח בו. כתיב בתוספת וא"ו דא קב"ה הוא לעילא. א"ר אלעזר כתיב בידך אפקיד רוחי פרייתה אותי יי' אל אמת. האי קרא אית ליה לאסתכלא ביה חמיתון מאן דאפקיד בידא דמלכא מידי. אלא ודאי זכאה הוא בר נש דאזיל באורחוי דמלכא קדישא ולא חטי קמיה. תא חזי כיון דעאל ליליא אילנא דמותא שליט בעלמא ואילנא דחיי אסתלק לעילא לעילא. וכיון דאילנא דמותא שליט בעלמא בלחודוי כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא. מ"ט. בגין דההוא אילנא גרים ובר נש בעי לאקדמא ולמפקד בידיה נפשיה בפקדונא מההוא פקדונא לאו כדאי לאתאחדא ביה הואיל ופקדונא אתמסר לגביה ואי יסרב ביה ודאי נבדוק אבתריה דלאו מזרעא קדישא הוא ולא מבני מהימנותא. כך ההוא אילנא בני נשא אקדימו ויהבין ליה פקדונא דנפשייהו וכל נשמתין דבני עלמא נטיל. וכלהו טעמין טעמא דמותא בגין דהאי אילנא דמותא הוא ובגין דכל אינון נפשתיא אע"ג דכלהו אתחייבו לגביה ולא כדאי הוא לאתבא פקדונא לגביה בר נש אלא כיון דכלהו אתמסרי ליה בפקדונא אתיב כל פקדונין למאריהון. ת"ח לאו וכדאי הוא האי אילנא דמותא לאתבא פקדונא לגביה דבר נש אלא בשעתא דאילנא דחיי אתער בעלמא. ואימתי אתער ההוא אילנא דחיי. בשעתא דסליק צפרא. וכדין כיון דהאי אתער בעלמא כל בני עלמא חייין ושביק ואהדר ההוא אילנא דמותא כל פקדונין דאתפקדו לגביה ואזיל ליה. מ"ט חייין בגין דההוא אילנא דחיי גרים. ואי תימא הא בני נשא סגיאין אינון דמתערין בליליא בעוד דאילנא דמותא שליט אלא ודאי ההוא אילנא דחיי קא עביד. מ"ט בגין דכתיב לראות היש משכיל דורש אל אלקים ולא יהא ליה פתחון פה לבר נש דיימא אלמלי שליטנא בנפשאי כליליא אשתדלנא באורייתא. א"ר יהודה האי בישראל ודאי והכי הוא. אבל באו"ה דחמינא כהאי גוונא מ"ט א"ל ודאי שפיר הוא דקא אמרת. פתח ואמר מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם יי' ת"ח כגוונא דאית לעילא אית לתתא לעילא אית ימינא ואית שמאלא. לתתא ישראל ועמין. ישראל אתאחדן לימינא בקדושא דמלכא קדישא. עמין עכו"ם לשמאלא לסטרא דדוה טסאכא וכלהו לתתא מכלהו דרגין דשמאלא וכלהו דרגין אחידן דא בדא

זוהר חלק ג דף קיט"ב

עד דתליין מן רישא וכגוונא דרישא נטיל בההוא גוונא נטיל זנבא דאיהי תתאה מ"ט בגין דאחיד ביה ובגין כך עמין עכו"ם כההוא סטר מסאבא דלהון הכי אתדברו. בלעם הוא אשמש בכלהו כתרין (נ"א דרגין) תאין והוא הוה חמי בהאי תתאה דאיהו זנבא דלא יכיל לאתדברא אלא ברישא. בגין כך אמר מה אקוב לא קבה אל (דאיהו רישא בגין) דההוא רישא עלאה לא אשתכח בדינא באינון יומין. ואע"ג דהאי אל אוקימנא האי מלכותא קדישא נטיל שמא כגוונא דכלא והאי טב וחסד דהאי עלמא (ס"א אוקימנא באתר אחרא עלאה והוא טב וחסד דעלמא האי מלכותא קדישא נטיל שמא כגוונא דעילא) ובגין כך אקרי אל אלא דאיהו זועם בכל יום דאשתכח ביה דינא. ות"ח אל שדי הא אוקימנא דביה ספוקא דעלמא ואיהו אמר לעולם די דהא האי אל הוא דאזדווג בהדיה ובגין כך אקרי אל שדי אל דשדי. ועל דא מה אקוב לא קבה אל בגין כך כגוונא דאתער רישא ה"נ אתער תתאה. בכה רבי אלעזר פתח ואמר קולה כנחש ילך וגו'. השתא (כהאי גוונא) דישראל בגלותא איהי ודאי אזלא כנחש. חויא כד איהו (ד"א בדינא) כפיף רישא לעפרא סליק זנבא שליט ומחי לכל אינון דאשתכחו קמיה. אוף הכי השתא בגלותא כהאי גוונא רישא כפיף לעפרא וזנבא שליט מאן עביד לזנבא דיסתליק לעילא ושליט ומחי. רישא דאתכפיא לתתא. ועם כל דא מאן מדבר ליה לזנבא ומאן נטיל ליה למטלנוי. האי רישא. אע"ג דאיהו כפיף לעפרא הוא מדבר למטלנוי בגין דא קולה כנחש ילך והשתא שאר עמין דאינון אחידן כזנבא סלקין לעילא ושליטין ומחיין ורישא כפיף לעפרא כד"א נפלה לא תוסיף קום וגו'. ועם כל דא האי רישא מדבר לזנבא ונטיר (ס"א ונטיל) ליה כד"א שמוני נוטרה את הכרמים אלין עמין עככו"ם דאינון זנבא. אתא רבי יהודה ונשיק ידוי אמר אלמלי לא שאילנא מלה בעלמא אלא דשאילנא דא ורווחנא ליה די ליה דהשתא ידענא עמין עכו"ם ושולטנותא דלהון היך מתדבר. זכאה חולקהון דישראל דעלייהו כתיב כי יעקב בחר לו יה וגו'. א"ל רבי אלעזר מהו לסגולתו. א"ל תלת אבהן אלין אקרון סגולה בין לעילא בין לתתא. כגוונא דא כהנים לויים וישראלים. וכלא חד. ואלין סגולתו של קב"ה לעילא וסגולתו לתתא. ודא הוא דכתיב והייתם לי סגולה מכל העמים:

ונסע אהל מועד מחנה הלויים וגו'. לבתר מה כתיב ונסע דגל מחנה אפרים לצבאותם ימה היינו שכינה שרויה במערב ואוקמוה. כתיב ויברכם ביום ההוא לאמר בך יברך ישראל לאמר וגו'. וישם את אפרים וגו'. בך יברך ישראל. ישראל סבא. מאי קמ"ל אלא בך יתברך ישראל לא כתיב או בך יברך ישראל מהו יברך ישראל. אלא ישראל קדישא לא יברך לעלמא אלא בך דאנת במערב וכתיב אני אל שדי פרה ורבה. אוליפנא דחמא עמיה שכינתא וכדין אמר בך יברך ישראל לאמר. בך יברך לעלמא. והאיך חמא והכתיב (שם) ועיני ישראל כבדו מזוקן וגו'. אלא שכל את ידיו כתיב מאי שכל אלא ימינא הוה זקיף וסטי ליה שכינתא כלפי אפרים וארז ריהא דשכינתא על רישיה כדין אמר בך יברך ישראל וחמא דאיהו למערב ודאי שכינתא במערב. והא אוקימנא בגין דלהוי בין צפון לדרום ולאתחברא בגופא ולמהוי בזווגנא חד וצפון מקבלא לה תחות רישא ודרום מחבקא לה ה"ד שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. והא אוקימנא ודאי מטתו שלשלמה בין צפון לדרום ולאתחברא בגופא וכדין כללא חד לאתברכא עלמא. תנן כל האומר תהלה לדוד ג"פ בכל יומא מובטח לו שהוא בן העוה"ב

זוהר חלק ג דף קכ"א

והא אוקימנא בגין לזווגא לה להאי תהלה ולאשתכחא בכל יומא בין צפון לדרום. אתי בר נש בצפרא מקבל עליה עול מלכות שמים (כמה דאתמר. מסדר שבחא) באינון תושבחן דקאמר (עם) תהלה לדוד וכלהו הללויה דאינון סדורא דעשרה תושבחן דעשרה כתרין קדישין דשמא קדישא. ובגין כך עשרה אינון הללויה. לבתר סיים בעשרה תושבחן דאינון הללויה הללו אל בקדשו וגו'. הללוהו וגו'. מאן אינון עשרה הללויה והא חמשה אינון. אלא שדי שבחא בהללויה וסיים בהללויה. לבתר עלויה דסדור שבחא באז ישיר משה דאית ביה כלא ובדא מקבל עליה עול מלכותא קדישא לבתר אשרי לה בחסד בסיומא דצלותא לאתקדשא ביה. לבתר בצלותא דמנחה דגבורה תלייא ודינא שארי אשתכח בכל דרומא (ס"א יומא) דא מטה דאתיהבת בין צפון לדרום לאתחברא בזיוגא דא בגופא כדקא יאות. ומאן דמסדר ומחבר לה בכל יומא כהאי גוונא ודאי הוא בן העוה"ב. בגין כך האי דגל מחנה אפרים ימה ואיהו בין צפון לדרום. דרום ראובן מן סטרא חד דכתיב דגל מחנה ראובן תימנה. צפון דן מסטרא אחרא דכתיב דגל. מחנה דן צפונה. אפרים בין דא לדא אשתכח מערב דאיהו אפרים בין צפון לדרום כלא כגוונא דלעילא. רזא ליתבי דרומא אחונא. והכי שדר לון אחינא מסטרא דבוצינין (ס"א מסדרי בוצינין) ברזין קטירין דבעיתו ליחודא יחודא בטופסרא דקטרא עלאה קבילו עלייכו עול מלכותא קדישא בכל יומא בקדמיתא ובדא תעלון (ס"א בקשורא) בקסורא (ס"א בקיסטרא) קדישא דדרום ואסחרו סטרי עלמא עד דמתקשרן בקטורא חדא ובדרום תקיפו (ס"א תקיעו) דוכתא ותמן תשרון. ר' אלעזר שאיל לר"ש אבוי א"ל סימנא לזווגא דיחודא מנין. א"ל ברי אע"ג דאוקימנא מלין לכל סטר וסטר ואתבדרו הכא מלה והכא מלה סימנא דא נקוט בידך והכי הוא כעין סחרא דמדבחה דתנן ובא לו לקרן דרומית מזרחית צפונית מערבית דרומית א"ל והא לא יכיל עד דמקבל עליה ב"נ עול מלכותא קדישא בקדמיתא ויהיב עליה עול דא ואת אמרת דייתי לדרום בקדמיתא. א"ל. כלא הא אמינא לך דהא ובא לו לקרן אמינא בקדמיתא והא ידעתא רזא דקרן ודא הוא עול מלכותא קדישא. לבתר דרומית מזרחית דתמן הוא אילנא דחיי. ודא לאזדווגא ליה במזרח דאיהו אבא עלאה דהא בן מסטרא דאבא קא אתי. ובגין כך מזרח דתוקפא דדרום במזרח הוא ובעי לאתקשרא כחזא דרום במזרח ומזרח דאתקשר בצפון (כד"א וצפונך תמלא בטנם) בגין דהאי אשלים ומלי נחלין ומבועין וע"ד מזרחית צפונית אלין אבא ואמא דלא מתפרשן לעלמין והא אוקימנא. ומה דאתמר צפונית דאיהו טמירא עלאה ומסטר דילה נפיק צפון ודינין מסטרא דילה מתערין אע"ג דהיא רחמי וחידו והא אוקימנא וכד איהי נפקת צפון נפקת ביה דאיהו אתכליל ואתקשר בדרום. לבתר צפונית מערבית דהא מסטרא דאבא נפיק בן ומסטרא דאמא נפיקת בת. ובגין כך צפונית מערבית ודא הוא קרן דקדמיתא דהשתא אתקשר בצפון סתם. לבתר בעי לקשרא לה בדרום דתמן הוא קשורא דכלא וגופא ביה אשתכח וע"ד מערבית דרומית. אשתכח האי קרן ג' זמנין חד לקבלא ליה בר נש בקדמיתא ולבחר הכי לקשרא לה בתרי דרועי לאתחברא בגופא ולמהוי כלא חד ודא הוא סדורא דיחודא שלים וכל סטר וסטר בההוא קשורא דאתחזי ליה ולא יחליף סטרא בסטרא אחרא דלא איתחזי ליה בגין דלא יתענש. מאן דעביד

זוהר חלק ג דף קכ/ב

יחודא דא כדקא חזי כמה דאמינא זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי דהא ידע לסדרא שבחא דמאריה ויחודא דמאריה ולא עוד אלא דקב"ה משתבח ביה. עליה כתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. ר"ש פתח לדוד אליך יי נפשי אשא אלקי בך בטחתי וגו'. מאי קא חמא דוד לסדרא האי שבחא הכי. וכלהו שבחי דאינון באלפא ביתא כלהו שלמין והאי חסרא דלא את ביה ו' ואמאי סדורא דא למנפל על אנפין. אלא (תא חזי) רזא עלאה הוא גניז בין חברייה. בשעתא דליליא עאל (ושלטא) אילנא תתאה דתלייא ביה מותא פריש ענפוי ומכסיא לכלא. וע"ד אתחשך. וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא ואקדים בר נש ויהיב ליה פקדונא

דנפיש ואפקדיה בידיה בפקדונא. ובגין דנטיל לון בפקדונא תב פקדונא למריה בשעתא דאתי צפרא. כד אתי צפרא ותב לגביה פקדוניה בעי לברכא ליה לקב"ה דאיהו מהימנא עלאה. לבתר דקם עאל לבי כנשתא מעטר בטוטפי. אתכסי בכיסוי דציצית. עאל ומדכי גרמיה בקורבנין בקדמיתא. לבתר קביל עליה עול מלכותא בסדורא דשבחי דדוד דאינון סדורא דעול מלכותא. ובסדורא דשבחא דא אשרא עליה ההוא עול. לבתר סדורא דצלותא דמיושב וצלותא דמעומד לקשרא לון כחדא. ת"ח רזא דמלה אע"ג דצלותא תלייא במלולא ודבורא דפומא כלא תלייא בעקרא דעובדא בקדמיתא ולביתר בדבורא ובמלולא דפומא. מאן עובדא. אלא ההוא עובדא דעביד בר נש בקדמיתא. כגוונא דצלותא הוא ולא יצלי בר נש צלותא עד דיתחזי עובדא בקדמיתא כגוונא דצלותא. עובדא דקדמיתא (ס"א בקדמיתא עובדא). בשעתא דבר נש קאים. בעי לדכאה גרמיה בקדמיתא. ולביתר יקבל עליה האי עול לפרשא על רישיה פרישו דמצוה. לבתר יתקשר קשורא דיחודא דאינון תפלין (מהו תפלין) תפלה של ראש ושל יד ולא תקנא לון בקשורא חדא בשמאלא ועל לבא כמה דאוקימנא שמאלו תחת לראשי וגו'. וכתבי שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך. והא אוקימנא ודא הוא עובדא בקדמיתא. לבתר בשעתא דב"נ עאל לבי כנישתא ידכי גרמיה בקדמיתא בקרבנין במלולא דפומא. לבתר יקבל עליה האי עול מלכות לפרשא על רישיה (פרישו דמצוה) בשבחי דדוד מלכא כגוונא דעובדא דפריש על רישיה פרישו דמצוה. ולביתר צלותא דמיושב לקבל תפלה של יד לבתר צלותא דמעומד דהיא לקבל תפלה דרישא. ודא כגוונא דדא. עובדא כגוונא דדבורא. ודאי בעובדא ומלולא תלייא צלותא. ואי פגים עובדא מלולא לא אשכח אתר דשריא ביה ולא איהו צלותא ואתפגים ההוא בר נש לעילא ותתא. (ולא עוד אלא) דבעינן לאחזאה עובדא ולמללא מלולא עליה ודא הוא צלותא שלים. ווי ליה לבר נש דפגים צלותיה פולחנא דמאריה. עליה כתיב כי תבאו לראות פני וגו'. גם כי תרבו תפלה אינני שומע דהא בעובדא ובמלולא תליא מלתא. ת"ח כיון דבר נש עביד צלותא כגוונא דא בעובדא ובמלולא וקשיר קשורא דייחודא אשתכח דעל ידיה מתברכן עלאין ותתאין. כדין בעי ליה לבר נש לאחזאה גרמיה בתר דסיים צלותא דעמידה כאלו אתפטר מן עלמא דהא אתפרש מן אילנא דחיי וכניש רגלוי לגבי ההוא אילנא דמותא דאהדר ליה פקדוניה כד"א ויאסוף רגליו אל המטה. דהא אודי חטאוי וצלי עלייהו. השתא בעי לאתכנשא לגבי ההוא אילנא דמותא ולמנפל ולימא לגביה אליך יי' נפשי אשא. בקדמיתא

זוהר חלק ג דף קכא/א

יהיבנא לך בפקדונא השתא דקשירנא ייחודא ועבידנא עובדא ומלולא כדקא יאות ואודינא על חטאי הא נפשי מסירנא לך ודאי. ויחזי בר נש גרמיה כאילו פטיר מן עלמא דנפשיה מסיר להאי אתר דמותא בגין כך לא אית ביה וא"ו דוא"ו אילנא דחיי הוא. והאי אילנא דמותא הוא. והא קמ"ל דרזא דמלה (ס"א מאי קמ"ל רזא דמלה) דאית חובין דלא מתכפרן עד דאתפטר בר נש מעלמא דה"ד אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון. והאי יהיב גרמיה ודאי למותא ומסיר נפשיה להאי אתר. לאו בפקדונא כמה בליליא אלא כמאן דאתפטר מן עלמא ודאי. ותקונא דא בעי בכוונא דלבא וכדין קב"ה מרחם עלוי ומכפר ליה לחוביה. זכאה הוא בר נש דידע למפתי ליה ולמפלח למאריה ברעותא ובכוונא דלבא. ווי ליה למאן דאתי למפתי למאריה בלבא דחיקא ולא ברעותא כד"א ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו. הוא אומר אליך יי' נפשי אשא ולא כל מלוי אלא בלבא רחיקא הא גרם עליה לאסתלקא מעלמא עד לא מטון יומי בזמנא דהאי אילנא אתער בעלמא למעבד דינא. ועל דא בעי בר נש לאדבקא נפשיה ורעותיה במאריה ולא ייתי לגביה ברעותא כדיבא בגין דכתיב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. מאי לא יכון אלא בשעתא דהוא אתקין גרמיה להאי ולביה רחיקא מקב"ה קלא נפיק ואמר לא יכון לנגד עיני. (אמאי) האי בעי לאתקנא גרמיה לא יכון לא בעינא דיתתקן. כ"ש אי אתי ליחדא שמא קדישא

ולא מיחד ליה כדקא יאות. זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב ובאו וראו את כבודי וגו'. וכתוב אך צדיקים יודו לשמך וגו'. אתא ר' אלעזר ונשיק ידוי אמר אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע מלין אלין דיי. אמר ר' יהודה זכאה חולקנא וזכאה חולקהון דישראל דאינון מתדבקין בקב"ה דכתיב ואתם הדבקים וגו'. ועמך כלם צדיקים וגו'. ביל"או ייל"או:

וידבר יי' אל משה לאמר. נשא את ראש בני גרשון וגו'. ר' אבא פתח אשרי אדם לא יחשוב יי' לן עון ואין ברוחו רמיה. האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה ואית לאסתכלא ביה והא אוקמוה. ת"ח בשעתא דצלוחא דמנחה דינא שריא בעלמא ויצחק תקן צלותא דמנחה וגבורה עלאה שלטא בעלמא עד דאתי ועאל ליליא בגין לקבלא ליה (ליליא) ומזמנא דשאר צלותא דמנחה אתפרש שמלא לקבלא (לי') ואתער ליליא. בתר דאתער כל אינון נטורי פתחין דלבר כלהו מתערין בעלמא ואתפשטו. וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא והא אתמר. בפלגות ליליא ממש אתער שמאלא כמלקדמין וורדא קדישא סלקא ריחין והיא משבחת וארימת קלא וכדין סלקא ושריא רישא לעילא בשמאלא

זוהר חלק ג דף קכא/ב

ושמאלא מקבל לה. כדין כרוזא קארי בעלמא דהא עידן הוא לאתערא לשבחה ליה למלכא וכדי תושבחתן מתערין ואתבסמותא דכלא אשתכח. זכאה חולקיה מאן דאתער לזוגא זוגא דא. כד אתי צפרא וימינא אתער ומחבקא לה כדין זוגא דכלא אשתכח כחדא (ס"א למלכא. כד אתי צפרא וימינא אתער ומחבק לה כדין זוגא דכלא אשתכח כחדא וכדין תושבחתן מתערין ואתבסמותא דכלא אשתכח זכאה חולקיה מאן דאתער לזוגא זוגא דא). ת"ח בשעתא דבני נשא דמיכין וטעמין טעמא דמותא ונשמתא סלקא לעילא קיימא באתר דקיימא ואתבחינת על עובדהא דעבדת כל יומא. וכתבין להו על פתקא. מ"ט בגין דנשמתא סלקא לעילא ואסהידת על עובדוי דב"נ ועל כל מלה ומלה דנפיק מומיה. וכד ההיא מלה דאפיק ב"נ מפומיה איהי כדקא יאות מלה קדישא דאורייתא וצלוחא ההיא מלה סלקא ובקע רקיעין וקיימא באתר דקיימא עד דעאל ליליא ונשמתא סלקא ואחיד לההיא מלה ועאיל לה קמי מלכא. וכד ההיא מלה לאו איהי כדקא יאות ואיהי מלה מילין בישין מלישנא בישא ההיא מלה סלקא לאתר דסלקא וכדין אתרשים ההיא מלה וההוא חובה עליה דב"נ הה"ד משוכבת חיקך שמור פתחי פיך ובג"כ אשרי אדם לא יחשוב יי' לו עון. אימתי כשאין ברוחו רמיה:

זוהר חלק ג דף קכב/ב

כיון דשאר דינא לא אסתליק עד דישתלים בתר דאשתלים ועמד תשובה אתקין עלמין כלהו. משמע דכתיב ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים וכתוב ושבת עד יי' אלקיך וגו'. כי אל רחום יי' אלקיך וגו'. באחרית הימים מאי איכא הכא אלא לאכללא כנסת ישראל דאיהי בגלותא ואשתכחת בעאקו דלהון ולא שבקת לון לעלמין. ובגין כך קב"ה אע"ג דאשרי דינא בעלמא בעי דיהדרון ישראל בתשובה לאוטבא להו בהאי עלמא ובעלמא דאתי ולית לך מאן דקאים קמי תשובה. ת"ח אפילו כנסת ישראל תשובה אקרי ואי תימא (תשובה) עלאה (ס"א מעליא) (נ"א ואת עלאה) מכל אתר לא שכיח אלא דא אקרי תשובה כד אהדר רחמי לקבלהא והיא תכת על כל אינון אוכלסין וינקא לון ותשובה מעליא כד אתמסר נפשא לגבה ונטיל לה בזמנא דאיהי

בתשובה כדין כלא אתתקן לעילא ותתא ואתתקן הוא וכל עלמא. חייבא חד בעלמא קלקולא דכמה אחרנין בגיניה ווי לחייבא ווי לשביביה. ת"ח יונה בגין דלא בעא למהך בשליחותא דמאריה כמה בני נשא הוו אתאבידו בגיניה בימא עד דכלהו אהדרו עלוי ודאינו ליה בדינא בימא וכדין אשתזיבו כלהו וקב"ה חס עליה לבתר ושזיב כמה אוכלסין בעלמא. אימתי כד אהדר למאריה מגו עקתיה. הדא הוא דכתיב קראתי מצרה לי אל יי' ויענני. וכתיב מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה וגו'.

זוהר חלק ג דף קכד/א

איש איש כי תשטה אשתו וגו'. מאי האי לגבי האי. אלא כמה דכתיב למעול מעל ביי'. ר' אלעזר אמר איש איש. מאי איש איש דהא בחד סגי אלא הא אוקמוה. אבל איש איש משמע איש דאיהו איש וקיים קרא דכתיב שמה מים מבורך וגו'. כדין הוא איש בעלמא איש לגבי אתתיה. ומעלה בו מעל הא כחד סגי אמאי תרי אלא חד לעילא וחד לתתא חד לכנסת ישראל וחד לבעלה. בגין כך והביא האיש את אשתו. אמאי אל הכהן רזא דמלה בגין דכהנא שושבינא איהו דמטרוניתא. הכא אית לאסתכלא הא כתיב ושחט את בן הבקר ושחט אחרא ולא כהנא דכהנא אסיר ליה בדינא בגין דלא יפגים ההוא אתר דאחיד ביה ואת אמרת והביא האיש את אשתו אל הכהן למידן דינא. אלא ודאי כהנא לדא חזי בגין דאיהו שושבינא למטרוניתא וכל נשי עלמא מתברכן (נ"א אתאחדת) בכ"י וע"ד אתתא דלתתא מתברכא בשבע ברכות ו) דאחידת בה בכנסת ישראל וכהנא קאים לאתקנא מלי דמטרוניתא ולעיינא בכל מה דאצטריך בגין כך כהנא לדא ולא אחרא. ואי תימא דאיהו עביד דינא לאו הכי אלא לאסגאה שלמא בעלמא קא אשתדל בהאי ולאסגאה חסד. דאי ההיא אתתא אשתכח, זכאה כהנא אסגי שלמא בהו ולא עוד אלא דמתעברא בברא דכר ואתעביד שלמא על ידיה. ואי לא אשתכחת זכאה איהו לא עביד דינא אלא ההוא שמא קדישא דאיהי קא משקרת ביה הוא עביד דינא והוא בדיק לה. תא חזי כהנא לא עייל גרמיה להאי אלא כד היא יהבת גרמה קמיה לחפאה (נ"א לזכאה)

זוהר חלק ג דף קכד/ב

זמנא ותרין שאיל לה כיון דאיהי בעיא לאשתכחא זכאה כדין כהנא עביד עובדא בגין לאסגאה שלמא. כהנא כתיב שמא קדישא חד זמנא בארז מישר לבתר כתב ליה למפרע אתוון (נ"א סריטין) טריסין בטהירין דינא בדינא. רחמי ברחמי רחמי בדינא, ודינא ברחמי. אשתכח, זכאה אתוון רחמי אשתכחו ודינין סלקין. לא אשתכחת כדקא יאות רחמי סלקין ודינין אשתארו וכדין דינא אתעביד. ר' אלעזר פתח ואמר ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם הא אוקמוה אמר תוהנא איך בני עלמא לא מסתכלין ולא משתדלין במלין דאורייתא הכא אית לאסתכלא אמאי כתיב הכא שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. אבל ודאי רזא דמלה דהכא על מייא הוה בגין דמצראי הוו אמרי דבנייהו דישראל הוו מנייהו והוו כמה בישראל דחשדין לאנתתייהו בדא. עד דקב"ה מטא לון להאי אתר ובעא למבדק לון מה כתיב ויבאו מרתה וגו'. ויצעק אל יי' וגו'. אמר קב"ה למשה משה מה את בעי הא כמה חבילין קיימין גבייכו הכא ואנא בעינא למבדק הכא נשיהון דישראל כתוב שמא קדישא ורמי למייא ויבדקון כלהון נשי וגוברין ולא ישתאר לעז על בני ועד דיבדקון כלהו הכא לא אשרי שמי עלייהו מיד ויורהו יי' עץ וישלך אל המים דא שמא קדישא ההוא דהוה כותב כהנא למבדק נשיהון דישראל כדין שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. ואי תימא נשיהון דישראל יאות אינון אמאי. אלא אוף אינון בעיין דלא

אסתאבו בנשיהון דמצראי. ונשיהון דישראל לא אסתאבו במצראי כל אינון שנין דהוו בינייהו וכלהו נפקו גוברין ונוקבין זכאין ואשתכחו זרעא דישראל קדישין זכאין כדין

זוהר חלק ג דף קכה/א

קב"ה אשרי שמיה בינייהו ועל דא על מיא ודאי שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו אוף הכא במיא בדיק כהנא לאתתא ובשמא קדישא:

ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן. מאן העפר הא תנינן כתיב הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר. הכל היה מן העפר אפילו גלגל חמה כ"ש ב"נ דאשתכחו מניה. א"ר יוסי אלו כתיב ומן העפר ולא יתיר הוינא אמר הכי. אבל כיון דכתיב ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן משמע דאחרא הוא. אלא כתיב יתן כעפר חרבו אלין מאריהון דקיסטין ובליסטראין מארי דדינא קשיא. משמע דכתיב בקרקע המשכן דאחידן לתתא. ועל דא יקח הכהן ונתן אל המים מי המרים המאררים אלין מי ימא דאינון מרירין מאי הוא. דא שמא קדישא בשעתא דאשתכח בדינא כדין אקרון מי המרים המאררים ובג"כ מיא דימא דלתתא כלהון מרירין. ת"ח האי ימא קדישא כמה נהרין מתיקין עאלין בגווה ובגין דאיהי דינא דעלמא מימיו מרירין בגין דאחיד בה מותא לכל בני עלמא. ואע"ג דאינון מרירין כד מתפשטין מתיקין אינון. לזמנין מיין דימא מרירין. לזמנין ימא דבלע לכל שאר מימין ואקרי ימא דקפא ובלע כל אינון אחרנין ושאיב לון בגווה ולא ניגרין לבר. לזמנין שארן מייא ונגדין מההוא ימא כל מה דנגיד לתתא. ובכמה גוונין קיימא האי ימא. המים המאררים בשעתא דאתי חיויא ואטיל זוהמא כדין המים המאררים ועל דא כהנא עביד עובדא לתתא ואומי אומאה ואתעביד דינא. ת"ח אי אתתא אשתכחת זכיייתא אלין מיין עאלין בגווה

זוהר חלק ג דף קכה/ב

ואתהפכן מתיקין ונקאן גרמה וקיימין בגווה עד דמתעברא כיון דמתעברא הוו משפרי בשפירי לעוברא דמעאה ונפיק ברא שפירא נקי בלא מומא דעלמא. ואי לאו אינון מיין עיילין בגווה וארחא ריחא דזוהמא ואינון מיין מתהפכין לחוויא במעאה במה דקלקלה אתפסת ואתחזי קלנא לכלא והא אוקמוה חברייא. ת"ח כל אינון נשי עלמא בתרייהו קיימי ואתדנו וע"ד ההוא אתר ממש דאינהו קיימי ביה אתדנו. זכאה חולקהון דישראל דקב"ה אתרעי בהו ובעי לדכאה להו. ר' חזקיה פתח אשתך כגפן פוריה וגו' מה גפן לא מקבל עליה אלא מדידיה כך אתתא דישראל קיימא בהאי גוונא דלא מקבלא עליה אלא ההוא בר זוגה. כשפנינא (נ"א כתורא) דא דלא מקבלא אלא ההוא בר זוגה. וע"ד כגפן פוריה בירכתי ביתך מהו פוריה כד"א פורה ראש. פוריה פורחת דאפיקת ענפים לכל סטרא. ואן בירכתי ביתך ולא בר משוקא בגין דלא תיתי לשקרא בברית עילאה. ושלמה אמר העוזבת אלוף נעוריה ואת ברית אלהיה שכחה מאן ברית אלהיה ההוא אתר דאקרי ברית והיא אתקשרא ביה בגין כך בירכתי ביתך. א"ר חזקיה תונבא ליתי על ההוא בר נש דשבק לאנתתיה דתתחזי משערה דרישה לבר ודא הוא חד מאינון צניעותא דביתא. ואתתא דאפיקת משערא דרישה לבר לאתתקנא ביה גרים מסכנותא לביתא וגרים לבנהא דלא יתחשבון בדרא וגרים מלה אחרא דשריא בביתא מאן גרים דא ההוא שערא דאתחזי מרישה לבר. ומה בביתא האי כ"ש בשוקא וכ"ש חציפותא אחרא ובג"כ אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך. אמר ר' יהודה שערא דרישא

זוהר חלק ג דף קכו/א

דאתתא דאתגלייא גרים שערא אחרא לאתגלייא ולאפגמא לה בגין כך בעיא אתתא דאפילו טסירי דביתא לא יחמון שערא חד מרישא כ"ש לבר. ת"ח כמה בדכורא שערא הוא חומרא דכלא הכי נמי לנוקבא. פוק חמי כמה פגימו גרים ההוא שערא דאתתא. גרים לעילא גרים לתתא גרים לבעלה דאתלטייא גרים מסכנותא גרים מלה אחרא בביתא גרים דיסתלק חשיבותא מבנהא. רחמנא לישזבון מחציפו דלהון. וע"ד בעיא אתתא לאתכסייא בזיוותי דביתא ואי עבדת כן מה כתיב בניך כשתילי זיתים. מהו כשתילי זיתים. מה זית דא בין בסתווא בין בקייטא לא אתאבידו טרפוי ותדיר אשתכח ביה חשיבות יתיר על שאר אילנין. כך בהא יסתלקון בחשיבו על שאר בני עלמא ולא עוד אלא דבעלה מתברך בכלא בברכאן דלעילא בברכאן דלתתא בעותרא בבנין בבני בנין. הה"ד (שם) הנה כי כן יבורך גבר ירא יי' וכתוב (שם) יברכה ה' מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי חיך וראה בנים לבניך שלום על ישראל (ישראל סבא קדישא):

איש כי יפליא לנדור וגו'. רבי אלעזר פתח מדוע באתי ואין איש וגו'. מדוע באתי. כמה חביבין אינון ישראל קמי קב"ה דבכל אתר דאינון שריין קב"ה אשתכח בינייהו בגין דלא אעדי רחומותא דיליה מנהון מה כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ועשו לי מקדש סתם דכל בי כנישתא דעלמא מקדש אקרי והא אוקמוה ושכינתא אקדימת לבי כנישתא זכאה ההוא ב"נ דאשתכח מאינון עשרה קדמאה בבי כנישתא בגין דבהו אשתלים מה דאשתלים ואינון מתקדשי בקדמיתא בשכינתא והא אתמר והא בעיא דישתכחו עשרה בזמנא חדא בבי כנישתא ול אייתו פסקי פסקי דלא יתעכב שלימו דשייפין דהא בר נש בזמנא חד עבד ליה קב"ה ואתקין ליה כחדא כל שייפי הה"ד הוא עשך ויכוונך (חסר וזה הוא). ת"ח כיון דב"נ אשתלימו שייפוי בההוא זמנא אתתקן לכל שייפא ושייפא כדקא יאות כגוונא דא כיון דשכינתא אקדימת לבי כנישתא זכאה ההוא ב"נ דאשתכח מאינון עשרה קדמאה בבי כנישתא בגין דבהו אשתלים מה דאשתלים ואינון מתקדשי בקדמיתא בשכינתא והא אתמר והא בעיא דישתכחו עשרה בזמנא חדא בבי כנישתא ולא ייתו פסקי פסקי דלא יתעכב שלימו דשייפין דהא בר נש בזמנא חד עבד ליה קב"ה ואתקין ליה כחדא כל שייפי הה"ד הוא עשך ויכוונך (חסר וזה הוא). ת"ח כיון דב"נ אשתלימו שייפוי בההוא זמנא אתתקן לכל שייפא ושייפא כדקא יאות כגוונא דא כיון דשכינתא אקדימת לבי כנישתא בעיין עשרה דישתכחו חמן כחדא וישתלים מה דישתלים. ולבתר דאתתקן כלא ובמה היא תיקונא דכלא כד"א ברב עם הדרת מלך וע"ד עמא דאתייאן לבתר כן כולהו תיקונא דגופא וכד אתת אקדימת שכינתא ובני נשא לא אתייאן כחדא בדקא יאות קב"ה קארי מדוע באתי ואין איש מאי ואין איש דלא מתתקני שייפי ולא אשתלים גופא דכד גופא לא אשתלים אין איש ובג"כ ואין איש דייקא ות"ח בשעתא דגופא אשתלים לתתא קדושה עלאה אתיא ועאל בהאי גופא ואתעביד תאה כגוונא דלעילא ממש כדין כלא בעין דלא יפתחון פומא במילי דעלמא בגין דהא קיימי ישראל בשלימו עלאה ומתקדשי קדושה עלאה זכאה חולקהון:

איש כי יפליא וגו'. מאי כי יפליא דאפרש משאר בני עלמא אתקדשא כגוונא דלעילא ולאשתכחא שלים. בשעתא דבר נש אתי לאתדכאה מדכין ליה בר נש דבעי לאתקדשא מקדשין ליה ופרסי עליה קדושה דלעילא קדושה דאתקדש בה קודשא בריך הוא. (חסר) ר' אבא פתח לדוד ברכי נפשי את יי' וכל קרבי את שם קדשו. כמה אית ליה לבר נש לאסתכלא ולמנדע בפולחנא דמאריה דהא בכל יומא ויומא כרוזא קארי ואמר עד מתי פתאים תאהבו פתי וגו' שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם ולית מאן דירכין אודניה אורייתא קא מכרזא קמייהו ולית מאן דישגח. תא חזי בר נש אזיל בהאי עלמא והוא חשיב דדיליה הוא תדיר וישתאר בגויה לדרי דרין עד דאיהו אזיל בעלמא יהבין ליה בקולרא עד דאיהו יתיב דיינין ליה בקינפון עם שאר בני דינא. אי אשתכח

ליה סניגורא הא אשתזיב מן דינא הה"ד אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר וגו'. מאן

זוהר חלק ג דף קכו/ב

הוא סניגורא אלין עובדין דכשרן דקיימי עליה דב"נ בשעתא דאצטריך ליה ואי לא ישתכח עליה סניגורא הא אתחייב מן דינא לאסתלקא מן עלמא. בההיא שעתא כד איהו שכיב בקולרא דמלכא עד דזקיף עינוי חמא דאתיין לגביה תרין דכתבין קמיה כל מה דעביד בהאי עלמא וכל מה דאפיק מן פומא ויהיב דינא (נ"א חושבנא) על כלא וכתבין קמיה. הה"ד כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שיחו וגו'. והוא אודי עליהו מאי טעמא בגין דההוא עובדא דאיהו עביד סלקא וקיימא עליה לאסהדא ביה וקיימין לאסהדא עליה וכלהו נחתין ואתרשימו קמיה וקיימי קמיה ולא מתעברן מניה עד שעתא דאתדן בהו בההוא עלמא. ת"ח כל אינון מלין דעביד ב"נ בהאי עלמא כלהו זמינין וקיימי לאסהדא ביה ולא אתאבידו מיניה ובשעתא דמפקי ליה לקברא כלהו מתעתדן ואזלי קמיה ותלת כרוזי מכרוזי. חד קמיה וחד מימיניה וחד משמאליה ואמרי דא פלנייא דמריד במאריה. מדיד לעילא מריד לתתא מריד באורייתא מריד בפיקודוי. חמו עובדוי חמו מלוי טב ליה דלא אברי. עד דמטי לגבי קברא כלהו מתין אתרגזון מדוכתייהו עליה ואמרי ווי ווי דדא אתקבר בגוון. עובדוי ומלוי אקדמן ועאלין לקברא וקיימי עליה דההוא גופא ורוחיה אזלא ושאט ומתאבלא על גופא. כיון דב"נ אתטמר בבי קברי דומ"ה קדים (ס"א קאים) ונפיק תחות ידיה תלתא בי דינא די ממנן על דינא דקברא ותלת שרביטי דאשא בידיהו ודיינין רוחא וגופא כחדא. ווי על ההוא דינא ווי על עובדוי בשעתא דאיהו תפיס בקולרא דמלכא ואתדן דיניה ואשתלים דלא אשתכח עליה סניגוריא. וסנטירא דמלכא נחית וקאים קמיה לרגלוי וחד סייפא שנא בידיה. זקיף ב"נ עינוי וחמי כתלי ביתא דמתלהטן באשא (דזיוא) מניה. אדהכי חמי ליה קמיה כוליה מלי עיינין. לבושיה אשא דלהיט קמיה דבר נש. הכיה וא ודאי דהא כמה בני נשא חמו מלאכא בשוקא וקיימי קמיה ושאר בני נשא לא חמאן ליה. ואי תימא הא כתיב עושה מלאכיו רוחות וגו'. היך יכיל לאתחזאה בארעא. אלא מלה דא הא אוקמוה דכיון דנחית מלאכא לארעא אתלבש בגופא ואתחזוי למאן דאתחזוי בההוא לבושא דאתלבש ביה. ואי לאו לא יכיל למסבל ליה עלמא ולאתחזאה. כ"ש וכל שכן האי דכל בני עלמא צריכין ליה. תלת טפין בחרביה וכו' והא אוקמוה חבריא. כיון דחמי ליה אזדעזע כל גויה ורוחיה ולביה לא שכיך בגין דאיהו מלכא דכל גופא ורוחא דיליה אזלא בכל שייפי גופא ואשתאיל מנייהו כבר נש דאשתאיל מחבריה למהך לאתר אחרא. כדן הוא אומר ווי על מה דעבד ולא מהנייא ליה אלא אי אקדים אסוותא דתשובה עד לא מטא ההיא שעתא. דחיל ההוא ב"נ ובעי לאתטמרא ולא יכיל. כיון דחמי דלא יכיל הוא פתח עינוי ואית ליה לאסתכלא ביה ואסתכל ביה בעיינין פקייחין. וכדין הוא מסיר גרמיה ונפשיה. וההוא שעתא הוא עידן דדינא רבא דב"נ אתדן ביה בהאי עלמא. וכדין רוחא אזלא בכל שייפי גופא ואשתאיל מינייהו ושאט בכל שייפין ואזדעזעא לכל סטרין וכל שייפי גופא כלהו מזדעזען. כד מטא רוחא לכל שייפא ושייפא ואשתאיל מניה. נפל זיעא על ההוא שייפא ורוחא אסתליק מניה. ומיד מית ההוא שייפא. וכן בכלהו. כיון דמטי רוחא למיפק דהא אשתאיל מכל גופא כדן שכינתא קיימא עליה ומיד פרחא מן גופא. זכאה חולקיה דמאן דאתדבק בה ווי לאינון חייביא דרחיקין מנה ולא מתדבקין בה. וכמה בי דינא אעבר בר נש כד נפק מהאי עלמא. הד ההוא דינא עילאה דקאמרן כד נפיק רוחא מן גופא. וחד דינא כד עובדוי ומלוי אזלין קמיה וכרוזי מכרוזי עלוי. וחד דינא כד עייל לקברא

זוהר חלק ג דף קכז/א

וחד דינא דקברא. וחד דינא דתולעתא. וחד דינא דגיהנם. וחד דינא דרוחא דאזלא ושאט בעלמא ולא אשכח אתר עד דישתלימו עובדוי. ודאי שבעה עדנין יחלפון עלוי. בגין כך בעי בר נש כד איהו אשתכח בהאי עלמא לדחלא מן מאריה ולאסתכלא בכל יומא ויומא בעובדוי וייתוב מנייהו קמי מאריה. כד אסתכל דוד מלכא באינון דינין דבר נש כד אסתלק מהאי עלמא אקדים ואמר ברכי נפשי את יי' עד דלא תפוק מעלמא השתא דאנת אשתכחת עם גופא. וכל קרבי את שם קדשו אתון שייפי דמשתתפי ברוחא השתא דאשתכחת עמכון אקדימו לברכא שמא קדישא עד לא ימטי זמנא דלא תיכלון לברכא ליה ולאודאה עלייכו. ת"ח איש כי יפליא לנדור נדר נזיר דאקדים בהאי עלמא לאתקדשא בקדושה דמאריה:

מיין ושכר יזיר חומץ מיין וגו'. הכא אית לאסתכלא כיון דאסיר ליה חמרא ענבים למה דהא בכהני כתיב יין ושכר אל תשת וגו' יכול ענבים נמי. לא. בענבים שרי. הכא לנזיר מ"ט אסר ליה ענבים. אלא עובדא דא ומלה דא רזא עלאה הוא לאתפרשא מן דינא בכלא. והא ידיעא ההוא אילנא דחב ביה אדם קדמאה ענבים הוו ודא הוא רזא דמלה דהא יין ושכר וענבים בסטרא חד אתאחדו. יין לעילא ואוקמוה. שכר לשמאלא דהא שכר יין נפקא. ענבים דכניש כלהו לגבייהו ודא הוא אילנא דחב ביה אדם קדמאה. בג"כ כלא בחד סטרא אתאחד. ואי תימא דהאי נזיר שביק מהימנותא עלאה (ס"א כלום) לאו הכי אלא לא אתחזי ביה עובדא מסטר שמאלא כלום. ת"ח דהכי אוליפנא מספרא דרב המנונא סבא והכי הוא. כתיב גדל פרע שער ראשו בעי דיתרבי שער רישיה ודיקניה ויפרש מיין ושכר וענבים בגין דכלהו סטר שמאלא ולא תליין שערא. יין אימא עלאה. שכר סטרא דאחידו ביה ליואי ונפקי מיין עלאה ולא תלי שערא. ובג"כ כד סליקו ליואי לההוא אתר בעיי לאעברא כל שערא דלהון כד"א והעבירו תער על כל בשרם. ענבים אימא תתאה דכניש יין ושכר לגווה ועל דא אתפרש מכל מטר שמאלא דלא לאחזאה עובדא דילהון לגביה. ענבים דא לא תלי שערא ודיקנא. דהא נוקבא בעייתא לספרא שערא כד אתיא לאזדווגא בדכורא. והא דיקנא לא אשתכח בה. בכ"כ הוא תלי שערא דרישא ודיקנא ורזא דמלה נזיר אלקים אקרי ולא נזיר יי' פריש מדינא כלא. ת"ח על דא כתיב וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וגו'. על נפשו לא כתיב אלא על הנפש סתם ומאי איהו דא ענבים דאקרי נפש וע"ד כתיב חטא בגין דסטר דיליה יין ושכר הוא וגרע מניה אתר דינא. חטא. מאי חטא אלא גרע דינא של הנפש. אי הכי אמאי וכפר עליו בגין דהשתא קא אתיא לאתחברא בהדייהו ולא מקבלן ליה הני אתרי עד דימלך בכהנא וכפר עליה בגין דאיהו שדי לון לבר בקדמיתא כיון דהשתא אתי לגבייהו בעי לאתחברא תקונא דכפרה ויקבלון ליה ודא הוא רזא דמלה (ודאי בכלא). ואי תימא שמשון נזיר אלקים הוה אמאי אתענש. אלא שפיר הוא מלה דבעל בת אל נכר והוה ליה לאתחברא בדידיה במה דאתחזי ליה. והוא דהוה קדיש אערב ההיא קדושה בבת אל נכר ושביק אתריה דאתחזי לההיא קדושה ובג"כ אתענש. ואית מאן דאמר דלית ליה חולקא בההוא עלמא. מ"ט בגין דאמר תמות נפשי עם פלשתים ומסר חולקיה בחולקא דפלשתאי דימות נפשיה עמהון בההוא עלמא. כך

זוהר חלק ג דף קכז/ב

הוּוּ מכרזי על נזירא לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב. והא אוקמוה חברייא. ליואי מה כתיב בהו וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם. כיון דעברי שערא ועבדי כולי האי כדין אקרי ליואי טהור ולא קדוש. אבל האי נזיר בגין דאתפרש מהאי סטרא אקרי קדוש ולא טהור בגין כך כתיב כל ימי נדר נזרו וגו' אשר יזיר ליי'

קדוש יהיה וגו'. גדל פרע שער ראשו משום הא דכתיב ושער ראשה כעמד נקא דבהאי דמי לגוונא דלעילא. אמר ר' יהודה בר רב בשערי ממש אשתמודע דאיהו קדישא דכתיב קוצותיו תלתלים. תאני ר' שמעון אלמלי ידעי בני נשא מאי קאמרי בהאי שיערא וברזא דיליה (ס"א בהני שערי ובהני מלין) כמה דאיהו ברזא דרזין אשתמודען למאריהון בחכמתא עלאה. עד כאן רזי דאורייתא מכאן ולהלאה כתרי (נ"א סתרי) תורה סחרה ואתננה קדש ליי':

אמר אברהם המגיה להסיר מכשול מדרך המעיינים אשר לא הופיע עליהם עדיין אור הקבלה השומע ישמע והמבין יבין כי כל המלות אשר הביא האלקי ר"ש ב"י בזה הספר הקדוש כגון מצחא דגולגלתא. שערי דרישא. חללי דמוחא. חוטמא דעתיקא. אודנין. ידין. ורגלין. וזולתם מהכלים הגשמיים ותארים אחרים שתאר בהם יי' ות' ובפרט באדרא קדישא רבא ובאדרא קדישא זוטא כי באלוה שני מקומות רבו התארים הללו. הלא המה מורים מדות וספירות ועניינים פנימיים שכליים. וכל האברים שכנו החכמים הללו הם לדמיון וסימנים לדברים סתומים ונעלמים. לא לשום דבר גשמי וחמרי חלילה וחס כי אין דמיון בינו ית' ובינינו בשום צד מהצדדים וכ"ש מצד העצם והתבנית. יי' יצילנו משגיאות אכ"ר:

האדרא רבא קדישא תניא אמר ר"ש לחברייא עד אימת ניתב בקיימא דחד סמכא. כתיב עת לעשות ליי' הפרו תורתך. יומין זעירין ומארי דחובא דחיק כרוזא קארי כל יומא. ומחצדי חקלא זעירין אינון. ואינהו בשולי (נ"א בשורי) כרמא. לא אשגחן ולא ידעין לאן אתר אלזין כמה דיאות. אתכנשו חברייא לבי אדרא מלובשין שריין סיפי ורומחי בידיכון אזדרזו בתקוניכון. בעיטא בחכמתא. בסוכלתנו. בדעתא. בחיזו. בידין. ברגלין. (נ"א בחילא דידין ורגלין) אמלכו עליכון למאן (ס"א למלא) דברשותיה חיי ומותא. למגזר מלין דקשוט מלין דקדישי עליונין צייתי להו. וחדאן למשמע להו ולמנדע להו. יתיב ר"ש ובכה ואמר ווי אי גלינא ווי אי לא גלינא. חברייא דהוה תמן אשתיקו. קם ר' אבא וא"ל אי ניחא קמיה דמר לגלאה הא כתיב סוד יי' ליראיו והא חברייא אלין דחלין דקב"ה אינון וכבר עאלו באדרא דבי משכנא מנהון עאלו מנהון נפקו. תאנא אתמנו חברייא קמיה דר"ש ואשתכחו רבי אלעזר בריה. ור' אבא. ור' יהודה. ורבי יוסי בר יעקב. ור' יצחק. ור' חזקיה בר רב. ור' חייא. ור' יוסי. ור' ייסא. ידין יהבו לר"ש ואצבען זקפו לעילא ועאלו כחקלא ביני אילני ויתבו. קם ר"ש וצלי צלותיה. יתיב בגווייהו ואמר כל חד ישוי ידוי בתוקפוי. שווי ידייהו ונסיב לון. פתח ואמר ארוור האיש אשר יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש

זוהר חלק ג דף קכח/א

ושם בסתר וענו (ס"א כל העם) כלם ואמרו אמן. פתח ר"ש ואמר עת לעשות ליי' אמאי עת לעשות ליי' משום דהפרו תורתך. מאי הפרו תורתך תורה דלעילא דאיהי מתבטלא אי לא יתעביד בתקוני (ס"א שמא) דא. ולעתיק יומין אתמר. כתיב אשריך ישראל מי כמוך. וכתיב מי כמוך באלים יי'. קרא לרבי אלעזר בריה אבותיה קמיה ולרבי אבא מסטרא אחרא ואמר אנן כללא דכולא עד השתא אתתקנו קיימין. אשתיקו שמעי קלא וארכובתן דא לדא נקשן. מאי קלא. קלא דכנופיא עלאה דמתכנפי. חדי ר"ש ואמר יי' שמעתי שמעך יראתי (אמר) התם יאות הוה למהוי דחיל. אנן בחביבותא תליא מלתא דכתיב ואהבת את יי' אלקיך וכתיב (שם) מאהבת יי' אתכם וכתיב אהבתי אתכם וגו'. ר"ש פתח ואמר הולך רכיל מגלה סוד ונאמן רוח מכסה דבר. הולך רכיל האי קרא קשיא (כיון דאתמר רכיל אמאי הולך) איש רכיל מבעי ליה למימר מאן הולך. אלא מאן דלא אתיישב ברוחיה ולא הוי מהימנא ההוא מלה דשמע אזיל בגווייהו כחיזרא במיא עד דרמי ליה לבר. מ"ט. משום דלית רוחיה רוחא דקיומא. אבל מאן דרוחיה רוחא דקיומא ביה

כתיב ונאמן רוח מכסה דבר. ונאמן רוח קיומא דרוחא (כמו ותקעתיו יתד במקום נאמן) ברוחא (נ"א ברזא) תלייא מלתא. וכתיב אל תן את פיך לחטיא את בשרך. ולית עלמא מתקיימא אלא ברזא. וכי אי במלי עלמא אצטרך רזא. במלין רזין דרזיית עתיק יומין דלא אתמסראן אפילו למלאכין עלאין. עאכ"ו. אר"ש לשמיא לא אימא דיציתון (ס"א דיציתון). לארעא לא אימא דתשמע. דהא אנן קיומי עלמין. תנא רזין דרזין כד פתח ר"ש ברזי דרזין אזדעזע אתרא וחברין אתחלהלו גלי ברזא ופתח ואמר. כתיב:

ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך וגו'. זכאין אתון צדיקייא דאתגלי לכוון רזי דרזין דאורייתא דלא אתגליין לקדישי עליונין מאן ישגח בהאי ומאן יזכה בהאי דהוא סהדותא על מהימנותא (דמהימנותא) (דנהיר למאתן ושבעין עלמין ומגיה נהיר אורחא דנהירין ביה צדיקיא לעלמא דאתי הדא הוא דכתיב וארע צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום. מן ההוא אורחא מתפרשן לשית מאה ותליסר אורחי דפליג בזעיר אפין דכתיב כל ארחות יי' חסד ואמת לנוצרי בריתו וגו' דכלא. צלותא ברעוא יהא דלא יתחשב לחובא לגלאה דא. ומה יימרן חברייתא דהאי קרא קשיא הוא דלא יכלין בני נשא למנדע ולאשתמודע ולמרחש בדעתייהו בהאי:

תאנא עתיקא דעתיקין טמירא דטמירין עד לא זמין תקונוי (דמלכא) ועטורי עטורין. שירותא וסיומא לא הוה. והוה מגליף ומשער ביה. ופריס קמיה חד פרסא ובה גליף ושיער מלכין ותקונוי לא אתקיימו הה"ד ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. מלכא קדמאה. לבני ישראל קדמאה וכלהו דגליפו (ולא אתקיימו) בשמהן אתקרו. ולא אתקיימו עד דאנח להו ואצנע להו ולבתר זמנא הוא אסתלק (נ"א הוה מסתכל) בההוא פרסא ואתתקן בתקונוי. ותאנא כד סליק ברעותא למברי אורייתא טמירא תרי אלפי שנין ואפקה מיד אמרה קמיה מאן דבעי לאתקנא ולמעד יתקן בקדמיתא תקונוי. תאנא בצניעותא דספרא עתיקא דעתיקין סתרא דסתרין טמיר דטמירין אתתקן

זוהר חלק ג דף קכח/ב

ואזמן (כלומר אשתכח ולא אשתכח. לא אשתכח ממש. אבל אתתקן. ולית דידיע ליה משום דהוא עתיק דעתיקין) (אבל בתקונוי ידיע) כחז סבא דסבין עתיק מעתיקין טמיר מטמירין. ובתיקונוי ידיע ולא ידיע מארי דחזור כסו (ס"א בסומק) וחיזו בוסיטא (ס"א בוצינא) דאנפי (נ"א באנפוי). יתיב על כורסייא דשביבין לאכפייא לון. ארבע מאה אלפי עלמין אתפשט חוורא דגולגלתא דרישוי. ומנהירו דהאי חיורא ירתי צדיקייא לעלמא דאתי ד' מאה עלמין הה"ד ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר:

בגולגלתא יתבין (בכל יומא) תליסר (ס"א תריסר) אלפי רבוא עלמין דנטלין עלוי רגלין וסמכין עלוי ומהאי גולגלתא נטיף טלא לההוא דלבר ומלייא לרישיה בכל יומא דכתיב שראשי נמלא טל ומההוא טלא דאנער מרישיה ההוא דאיהו לבר יתערוך מתייא לעלמא דאתי (דכתיב שראשי נמלא טל. מלאתי טל לא כתיב אלא נמלא) דכתיב כי טל אורות טלך אורות נהורא דחוורתא דעתיקא. ומההוא טלא מתקיימין קדישי עליונין. והוא מנא דטחני לצדיקייא לעלמא דאתי. ונטיף ההוא טלא לחקלא דתפוחין קדישין הה"ד ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק מחוספס. וחיזו דההוא טלא חוור. כהאי גוונא דאבנין דבדולחא דאתחזייתא כל גוונין בגוה. הה"ד ועינו כעין הבדולח. האי גולגלתא. חוורא דיליה אנהיר לתליסר עיבר גליפין בסחרנוי לארבע עיבר בסטרא דלעילא דגולגלתא (כלומר לסטרא דלעילא) ומהאי אתפשט אורכא דאנפוי לתלת מאה ושבעין

רבו עלמין. והוא אתקרי ארך אפים (כלומר אורכא דאנפין) והאי עתיקא דעתיקין אתקרי אריכא דאנפין. והוא דלבר אתקרי זעיר אנפין. לקבליה דעתיקא סבא קדש קדשים דקדשיא וזעיר אנפין כד אסתכל להאי. כלא (ס"א טלא) דלתתא אתתקן ואנפוי מתפשטין ואריכין בהווא זמנא אבל לא כל שעתא כמה דעתיקא. ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר חיור לגולגלתא דזעיר אנפין לתקנא רישיה ומהאי לשאר גולגלתין דלתתא דלית לון חושבנא. וכל גולגלתא יהבין אגר חיורתא (ס"א אוראותא) לעתיק יומין כד עאלין בחושבנא תחות שרביטא. ולקביל דא בקע לגולגלת לתתא כד עאלין בחושבנא:

בחללא דגולגלתא קדומא דאוריא דחכמתא עלאה סתימאה דלא פסק והאי לא שכיח ולא אתפתח. והאי קרומא אתחפייא על מוחא דאיהו חכמתא סתימאה. ובגיני כך אתכסיא (ס"א ובגין דאתכסיא) האי חכמתא בהווא קרומא דלא אתפתחא (ס"א בג"ד אקרי חכמתא סתימאה) והאימוחא דאיהו האי חכמתא סתימאה. שקיט ואשתכיך באתריה כחמר טב על דורדייה והיינו דאמרי סבא דעתוי סתים ומוחיה סתים ושכיך. והאי קרומא אתפסק מזעיר אפין ובגיני כך מוחיה אתפשט ונפיק לתלתין ותרין שבילין הה"ד ונהר יוצא מעדן. מ"ט משום דקרומא אתפסק דלא מחפייא עלמוחא (ועכ"פ קרומא פסיק לתתא) והיינו דתנינן ברישומי אתוון תי"ו רשים רישומא לעתיק יומין דלית דכוותיה (דביה תלייא תמים דעות שלים מכל סטרוי וסתים ושכיך ושקייט כחמר טב על דורדייה):

תאנא בגולגלתא דרישא תליין אלף אלפין רבוא ושבעת אלפין וחמש מאה קוצי דשערי חוור ונקי כהאי עמרא כך איהו נקי דלא אסתבך דא בדא. דלא לאחזאה ערבוביה מתקוני. אלא כלא על בורייה דלא נפיק נימא מנימא ושערא משערא. וכל קוצא וקוצא אית ביה ארבע מאה ועשר נימי דשערי כחושבן קדו"ש. וכל נימא ונימא

זוהר חלק ג דף קכט/א

להיט בארבע מאה ועשר עלמין. וכל עלמא ועלמא סתים וגניז ולית דידע לון בר איהו. ולהיט לשבע (ס"א לארבע) מאה ועשרין עובד ובכל נימא ונימא אית מבויע דנפק ממוחא סתימאה (דבתר כותלא) ונהיר ונגיד בהווא נימא לנימין דזעיר אנפין. ומהאי מתקן (ס"א מתזן) מוחיה. וכדין נגיד הווא מוחא לתלתין ותרין שבילין. וכל קוצא וקוצא מתלהטן. ותליין. מתתקן בתקונא יאה בתקונא שפירא. מהפיין על גולגלתא. מתתקני קוצי דנימין מהאי סטרא ומהאי סטא עד גולגלתא. ותאנא כל נימא ונימא אקרי (ס"א איהי) משיכא דמבויע (ס"א ממבויעין) (ס"א ואינון מבזעין) סתימין דנפקין ממוחא סתימאה. ותאנא משערוי דב"נ אשתמודע מאי הוא אי דינא אי בדיוקניה) (ס"א בדיקניה) ובגיני עינוי. קוצין דשערי תליין בתקוני נקיי כעמר נקא עד כתפוי. עד כתפוי ס"ד אלא עד רישי דכתפי. דלא אתחזי קודלא משום דכתיב כי פנו אלי עורף ולא פנים. ושערא סליק אבתרוי דאודנין דלא לחפייא עלוי דכתיב להיות אזניך פקוחות. שערא דנפיק מבתר אודנוי כוליה בשקולא. לא נפיק דא מן דא תקונא שלים. תקונא יאה. תקונא שפירא. תאיב למחמי. תיאובתא וחדוותא דצדיקייא דאינון בזעיר אפין למחמי ולאתדבקא בתקוני. דעתיקא סתימאה דכלא י"ג נימין דשערין קיימי מהאי סטרא ומהאי סטרא דגולגלתא לקביל אנפוי ובאינון שריין שערי לאתפלגא. לית שמאלא בהאי עתיקא סתימאה כלא ימינא. אתחזי ולא אתחזי. סתים ולא סתים. והאי בתקוניה כ"ש ביה. ועל האי תאיבו בני ישראל לצרפא בלבהון דכתיב היש יי בקרבנו אם אין. בין זעיר אנפין דאקרי יי' ובין אריך אנפין דאקרי אי"ן. אמאי אתענשו. משום דלא עבדו בחביבותא אלא בנסיונא דכתיב (שם) ועל נסותם את יי' לאמר היש יי' בקרבנו אם אין. בפלגותא דשערי אזיל חד ארחא דנהיר למאתן ושבעין עלמין. ומניה נהיר

ארחא דז"א דנהירין ביה צדיקייא לעלמא דאתי הה"ד ואורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום ומן ההוא ארחא אתפרשא לשית מאה ותליסר אורחין דאורייתא דפליג בזעיר אפין דכתיב ביה תהלים כל ארחות יי' חסד ואמת וגו'. מצחא דגולגלתא ר עוא דרעוין רעותא דזעיר אפין לקבלי ההוא רעותא. (נ"א מצחא דגולגלתא רצון אקרי) דהא רעוא דרעוין אתגלי בההוא מצחא לקבל דא לתתא. כתיב דכתיב והיה על צחו תמיד לרצון וגו'. וההוא מצחא דאקרי רצון, הוא גלוייא דכל רישא וגולגלתא. דמתכסייא בארבע מאה ועשרין (נ"א ועשר) עלמין. וכד אתגליא אתקבלא צלותהון דישאל. אימתי אתגליא. שתיק ר"ש. שאל תניינות אימתי. אר"ש לר' אלעזר בריה אימתי איתגליא. א"ל בשעתא דצלותא דמנחה שבתא. א"ל מ"ט. א"ל משום דההיא שעתא ביומי דחול תליא דינא לתתא בזעיר אפין. ובשבתא אתגליא מצחא דאתקרי רצון. בההיא שעתא אשתכח רוגזא ואשתכח רעוא ומתקבלא צלותא הה"ד ואני תפילתי לך יי' עת רצון. ועת רצון מעתיק יומין לגלאה מצחא. ובג"כ אתתקן האי קרא למימריה בצלותא דמנחה בשבתא. אר"ש לר' אלעזר בריה בריך ברי לעתיק יומין רעוא דמצחא תשכח בשעתא דתצטרך ליה. ת"ח בשאר (ס"א בשעתא) דלתתא כד אתגלי מצחא אשתכח חוצפא (ס"א ת"ח בשאר דלתתא כד אתגלי מצחא דינא אתער ואשתכח ואתעביד מצחא דאשגחותא לחייבי עלמא לאינון דלא מתכספי בעובדיהו כד"א) הח"ד ומצח אשה זונה היה לך מאנת הכלם. והכא כד אתגלי מצחא תיאובתא (ס"א חביבותא) ורעוא שלים אשתכח וכל רוגזין אשתכחו ומתכפיין קמיה. מהאי מצחא (ס"א דלתתא) נהרין ארבע מאה בתי דינין כד אתגלייא האי עת רצון כלהו משתכחיין קמיה הדא הוא דכתיב דינא יתיב (כלומר יתיב באתריה

זוהר חלק ג דף קכט/ב

ודינא לא אתעביד) ותאנא שיערא לא קאים בהאי אתר משום דמתגלייא ולא אתכסייא אתגליא דיסתכלון מארי דדינא וישתכחון ולא אתעבידו. תאנא האי מצחא אתפשט במאתן ושבעין אלפין נהירין דבוצינין (ס"א דנהרין). מעדן עלאה. דתניא אית עדן דנהיר לעדן. עדן עלאה לא אתגלייא והוא סתים בסתימא ולא מתפרשא לארחין מדקאמרן. והאי עדן דלתתא מתפרש בשבילוי לתלתין ותריין (עיבר) שבילין. ואע"ג דמתפרש האי עדן בשבילוי לית דידע ליה בר האי זעיר אפין. ועדן דלעילא לית דידע ליה ולא שבילוי בר ההוא אריך אנפין. הה"ד אלקים הבין דרכה והוא ידע את מקומה. אלקים הבין דרכה דא עדן דלתתא דידע זעיר אפין. והוא ידע את מקומה. דא עדן דלעילא דידע עתיק יומין סתימאה דכלא. עיינו דרישא חוורא משתניין משאר עיינין. לית כסותא על עינא. ולית גבינין על עינא. מ"ט. דכתיב הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. ישראל דלעילא. וכתיב אשר עיניך פקוחות. ותאנא כל מה דאתי ברחמי לית כסותא על עינא ולית גבינין על עינא. כ"ש רישא חוורא דלא בעא מידי (ס"א נטירו). אמר ר' שמעון לר' אבא למאי היא רמיזא. א"ל לנוני ימא. דלית כסותא על עינא ולית גבינין על עינא. ולא ניימין ולא בעיין נטורא על עינא. כ"ש עתיקא דעתיקא דלא בעי נטורא. וכ"ש דאיהו משגח לכלא וכלא מתזון ביה ולא נאים הה"ד הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל דלעילא. כתיב הנה עין יי' אל יראיו. וכתיב עיני יי' המה משוטטים בכל הארץ. לא קשיא הא בזעיר אפין הא באריך אנפין. ועכ"ד תרי עיינין אינון. ואתחווירו (ס"א ואתחזרו) לחד. עינא דאיהי חוור בגו חוור וחוויר דכליל כל חוור. חוורא קדמאה נהיר וסליק ונחית לאסכלא (ס"א לאתכללא) רצריר בצרורא. תאנא בטש האי חוורא ואדליק ג' בוציני דאקרין הוד והדר וחזוה ולהטין בחזוותא בשלימותא. חוורא תניינא נהיר וסליק ונחית ובטש ואפיק (ס"א ואדליק ג' בוצינין אחרנין דאקרין נצח וחסד ותפארת ולהטין בשלימותא בחזוותא. חוורא תליתאה להיט ונהיר ונחית וסליק ונפיק מסתימותא דמוחא ובטש בבוצינא אמצעיתא שביעאה. ואפיק ארחא למוחא תתאה (נ"א ואפיק אורחא ללכא תתאה). ומתלהטן כלהו בוצינין דלתתא. אמר ר"ש יאות הוא ועתיק יומין יפקח עינא דא עלך

בשעתא דתצטריך ליה. תאנא חוור בגו חוור. וחווור דכליל כל חוור. חוורא קדמאה נהיר וסליק ונחית לתתא (ס"א לתלת) בוציני דלסטר שמאלא ולהטין ואסחן בהאי חוורא כמאן דאסחי גופיה בבוסמין טבין ובריחין על מה דהוו עלוי בקדמיתא. חוורא תניינא נחית וסליקו נהיר לתלת בוציני דלסטר ימינא ולהטין ואסחין בהאי חוורא כמאן דאסחי בכוסמין טבין ובריחין על מה דהוו עלוי בקדמיתא. חוורא תליתאה נהירו סליק ונחית וניק נהירו דחוורא דלגו לגו מן מוחא ובטש בשערא אוכמא כד אצטריך. וברישא. ובמוחא דרישא. ונהיר לתלת כתרין דאשתארו כמה דאצטריך לגלאה. אי ניחא קמי עתיק סתימא דכלא. ותאנא לא סתים האי עינא. ואינון תרין ומתחוורין (ס"א ואתחזרו) לחד. כלא הוא ימינא. לא הוה (ס"א לית ביה) שמאלא. לא נאים ולא אדמך ולא בעי נטירותא. לית מאן דאגין עליה. הוא אגין על כלא והוא אשגח על כלא. ומאשגחותא דהאי עינא מתזנן כלהו. תאנא אי עינא דא אסתים רגעא חדא לא יכלין לקיימא כלהו בג"כ אקרי עינא פקיחא. עינא עלאה. עינא קדישא. עינא דאשגחותא. עינא דלא

זוהר חלק ג דף קל/א

אדמך ולא נאים. עינא דהוא נטורא דכלא. עינא דהוא קיומא דכלא. ועל האי כתיב טוב עין הוא יבורך. אל תקרי יבורך אלא יברך. דהאי אתקרי טוב עין ומניה מברך לכלא. ותאנא לית נהירו לעינא תתאה לאסתחאה מאדמימותא מאוכמותא בר כד חזי (ס"א אתחזי ס"א אתסחי) מהאי נהורא חוורא דעינא עלאה דאקרי טוב עין. ולית דידע כד נהיר עינא עלאה דא קדישא ואסחי לעינא תתאה דא. בר איהו. וזמינן צדיקייא זכאי עליונין למחמי דא ברוחא דחכמתא הה"ד כי עין בעין יראו. אימתי בשוב יי' ציון. וכתיב אשר עין בעין נראה אתה יי'. ואלמלא עינא טבא עלאה דאשגח ואסחי לעינא תתאה לא יכיל עלמא למיקם רגעא חדא:

תאנא בצניעותא דספרא. אשגחותא דעינא תתאה כד אשגח נהירו עלאה ביה ועייל ההוא נהירו דעלאה בתתאה. דמניה נהיר כלא. הה"ד (שם) אשר עין בעין נראה אתה יי'. כתיב הנה עין יי' אל יראיו. וכתיב עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ. זכו עיני יי' אל יראיו עינא דלעילא. לא זכו עיני יי' המה משוטטות עינא דלתתא. דתניא מפני מה זכה יוסף דלא שלטא ביה עינא בישא מפני שזכה לאשתגחא בעינא טבא עלאה הה"ד בן פורת יוסף בן פורת עלי עין. אמאי הוא בן פורת. עליעין כלומר על סבת עין דאשגחא ביה. וכתיב טוב עין הוא יבורך מ"ט כי נתן מלחמו. לדל מ"ט אקרי חד. ת"ח בעיניה דתתאה אית עינא ימינא ואית עינא דשמאלא. ואינון תרי בתרי גווני אבל הכא לית עינא שמאלא. ותרווייהו בדרגא חד סלקי וכלא ימינא. ובגיני כך עינא חד ולא תרין. ותאנא עינא דא דהוא עינא דאשגחותא. פקיחא תדיר. חייכאן תדיר. וחזדאן (ס"א וחזאן) תדיר דלא הוי הכי לתתאה. דכלילן בסומקא ובאוכמא ובחוורא בג' גווני ולא הוה תדיר פקיחא (ס"א דליה גבינא) דלית גבהנא סוטר (ס"א כליה גביני סודרא) (ס"א דליה עיניה בגביני דמכסאן) על עינא. וע"ד כתיב עורה למה תישן יי'. פקח יי' עיניך. כד אתפקח. אית למאן דאתפקח לטב. ולמאן דלא אתפקח לטב. ווי למאן דאתפקח ועינא אתערב בסומקא וסומקא אתחזי לקבליה ומכסיא עינא. מאן ישתזיב מניה. אבל עתיק יומין טבא דעינא. חוור בגו חוור. חוור דכליל כל חוורי. זכא החולקיה למאן דישגח עלויה חד חוור מנייהו. וע"ד ודאי כתיב טוב עין הוא יבורך. וכתיב בית יעקב לכו ונלכה באור יי'. תאנא (עכ"ד) שמה דעתיקא סתים מכלא ולא מתפרש באורייתא בר מן אחר חד דאומי זעיר אפין לאברהם דכתיב בי נשבעתי נאם יי' נאם דזעיר אפין. וכתיב בך יברך ישראל ישראל דלעילא. וכתיב ישראל אשר בך אתפאר לישראל קאמר דא. ותנינן עתיק יומין אמרו והאי והאי שפיר. תניא כתיב חזה הוית עד די כורסוון רמיו ועתיק יומין יתיב. כורסוון רמיו. מאן הוא. אמר לרבי יהודה קום בקיומך ואתקין כרסייא דא. א"ר יהודה כתיב (שם) כורסייה שביבין דינור. ועתיק יומין יתיב על האי כרסייא.

מ"ט דתניא אי עתיק יומין לא יתיב על האי כרסייא לא יכיל לאתקיימא עלמא מקמי ההוא כורסייא. כד יתיב עתיק יומין עליה לכפייא (ס"א אתכפייא) לההוא כורסייא. ומאן דרכיב שליט בעידנא דנטיל מהאי כרסייא ויתיב על כורסייא קדמאה רמיז דלא שלטא אלא איהו דרכיב ביה עתיק יומין. א"ר שמעון לר' יהודה יתתקן ארזך וייתי בך מעתיק יומין. ות"ח כתיב אני יי ראשון ואת אחרונים אני הוא. כלא הוא והוא סתים מכל סטרוי. (בהאי) חוטמא. תאנא בחוטמא אשתמודע פרצופא. ותא חזי מה

זוהר חלק ג דף קל/ב

בין עתיקא לזעיר אפין דא מאריה דחוטמא מחד נוקבא חיין ומחד נוקבא חיין דחיין. האי חוטמא. הוא פרדשקא דביה נשיב רוחא דחיי לזעיר אפין. וקרין ליה מליחה. והוא נחית רוח אתכסמותא דרוחא. דרוחא דנפיק (מהכא) מאינון נוקבי חד רוחא נפיק לזעיר אפין לאתערא (ס"א חיין מכל סטריין חירו מכל סטרי חיין דחיין) ליה בגנתא דעדן. וחד רוחא דחיי דביה זמין לאתערא לזמנא לבריה דדוד למנדע חכמתא ומההוא נוקבא אתער ונפיק רוחא ממוחא סתימאה וזמין לאשראה על מלכא משיחא דכתי' ונחה עליו רוח יי' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי'. הא הכא ד' רוחין. והא רוחא חדא אמרינן. אמאי תלת. קום רבי יוסי בקיומך. קום ר' יוסי ואמר. ביומי דמלכא משיחא לא יימרון חד לחד אליף לי חכמתא דכתיב ולא ילמדו עוד איש את רעהו וגו' כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם. ובההוא זמנא יתער עתיק יומין רוחא דנפיק ממוחא סתימאה דכלא. וכד ישלופ דא. כל רוחין דלתתא יתערון עמיה. ומאן אינון. אינון אינון (תריין) כתרין קדישין דזעיר אפין. ואינון שיתא רוחין אחרנין דיהכי (ס"א דהכי) אינון (ס"א ואינון שיתא רוחין ג' רוחין אינון דכלילין תלת אחרנין) דכתיב רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי'. דתנינן כתיב וישב שלמה על כסא יי' וכתיב שש מעלות לכסא. ומלכא משיחא זמין למיתב בשבעה. שיתא אינון ורוחא דעתיק יומין דעלייהו הא שבעה כמה דאתמר (ג' רוחי אינון דכלילין ג' אחרנין). א"ל ר"ש רוחך ינוח לעלמא דאתי. ת"ח כתיב כה אמר יי' מארבע רוחות באי הרוח וגו'. וכי ארבע רוחי עלמא מאי עבדי הכא. אלא ארבע רוחי יתעדון. ג' אינון. ורוחא דעתיקא סתימא ארבע והכי הוו. דכד יפוק דא נפקין עמיה תלתא דכלילין בגו תלתא אחרנין. וזמין קב"ה לאפקא חד רוחא דכליל מכלהו. דכתיב מארבע רוחות באי הרוח. ארבע רוחות באילא כתיב כאן אלא מארבע רוחות באי. וביומי דמלכא משיחא לא יצטרכון למילף חד לחד דהא רוחא דלהון דכליל מכל רוחין ידיע כלא. חכמה ובינה עצה וגבורה (רוח) דעת ויראת יי'. משום רוחא דכלילא מכל רוחי. בג"כ כתיב. מארבע רוחות דאינון ארבע דכלילין בשבעה דרגין עלאין דאמרן. ותאנא דכלהו כלילין בהאי רוחא דעתיקא דעתיקין דנפיק ממוחא סתימאה לנוקבא דחוטמא. ות"ח מה בין חוטמא לחוטמא דעתיק יומין חיין מכל סטרוי. חוטמא דזעיר אפין כתיב עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל וגו'. עלה עשן באפו ומההוא עשן דליק נור כד סליק תננא לבתר. גחלים בערו ממנו. מהו ממנו. (ג' נוסחי) מאותו עשן מההוא חוטמא מההוא אשא. תאנא כד הוה רב המנונא סבא בעי לצלאה צלותיה אמר לבעל החוטם אני מתפלל לבעל החוטם אני מתחנן. והיינו דכתיב ותהלתי אחטם לך האי קרא לעתיק יומין אמרו. תנא אורכא דחוטמא תלת מאה וע"ה עלמין אתמליין מן ההוא חוטמא וכלהו מתדבקן בזעיר אפין. האי תושבחתא דתקונא דחוטמא הוא וכל תקוני דעתיק יומין. אתחזון ולא אתחזון. אתחזון למארי מדין ולא אתחזון לכלא:

פתח ר"ש ואמר ווי מאן דאושיט ידוי בדיקנא יקירא עלאה דסבא קדישא טמירא סתימא דכלא (נ"א טמיר וסתים מכלא) דיקנא דההיא תושבחתא. דיקנא דסתים ויקיר מכל תקונוי. דיקנא דלא ידעין עלאין ותתאין. דיקנא דהיא תושבחתא דכל תושבחיין. דיקנא דלא הוי בר נש נביאה וקדישא

דיקרב למחמי ליה. דיקנא דהיא תלייא בשערוי עד טבורא דלבא. חוורא כתלגא יקירא דיקירין. טמירא דטמירין. מהימנותא דמהימנותא דכלא. תאנא בצניעותא

זוהר חלק ג דף קלא/א

דספרא דהאי דיקנא מהימנותא דכלא נפיק מאודנוי ונחית סוחרניה דפומא קדישא ונחי וסליק וחיפי בתקרובתא (סגי) דבוסמא טבא. חוורא דיקירא (ס"א דבדיקני). ונחית (ס"א חוורא יקירא דדיקניה נחית) בשקולא וחיפי עד טבורא. הוא דיקנא יקירא מהימנא שלימא דנגדין ביה י"ג נביעין מבויעין דמשח רבות טבא בתלת עשר תקונין מתתקנא. תקונא קדמאה. מתתקן שערא מלעילא ושארין מההוא תקונא דשער רישיה דסליק בתקונין לעילא מאודנוי ונחית מקמי פתחא דאודנין בחד חוטא בשקולא טבא עד רישא דפומא:

תקונא תנגינא מתתקן שערא מרישא דפומא (וסליק) עד רישא אחרא דפומא בתקונא שקיל. תקונא תליתאה מאמצעייתא דתחות (ס"א דהאי) חוטמא מתחות תרין נוקבין. נפיק חד אורחא ושערא אתפסק בההוא ארחא ומליא מהאי גיסא ומהאי גיסא שערא מתקונא שלים סוחרניה דההוא אורחא. קונא רביעאה מתתקן שערה (ונחית) תחות פומא מרישא חדא לרישא חדא בתקונא שלים. תקונא חמישאה תחות פומא נפיק ארחא אחרא בשקולא דארחא דלעילא ואלין תרין ארחין רשימין על פומא. מכאן ומכאן. תקונא שתייתאה מתתקן שערא וסליק ונפיק מלרע לעיל לרישא דפומא והפי תקרובתא דבוסמא טבא עד רישא דפומא דלעילא. ונחית שערא לרישא דפתחא דאורחא תתאה דפומא. תקונא שביעאה פסיק שערא ואתחזון תרין תפוחין בתקרובתא דבוסמא טבא שפירין ויאן למחזי. בגיניהון אתקיים עלמא דה"ד באור פני מלך חיים. תקונא תמינאה נפיק חד חוטא דשערי סוחרני דדיקנא ותליין בשקולא עד טבורא. תקונא תשיעאה מתערי ומתערבין שערי דיקנא עם אינון שערי דתליין בשקולא (דתליין) ולא נפקי דא מן דא. תקונא עשיראה (מתערבין) נחתין שערי תחות דיקנא. וחיפין בגרונא תחות דיקנא. תקונא חד סר דלא נפקין נימא מן נימא ומתשערן בשיעורא שלים. תקונא תריסר דלא תליין שערי על פומא ופומא אתפני מכל סטרוי. ויאן שערי סחור סחור ליה. תקונא תליסר דתליין שערי בתחות דיקנא מכאן ומכאן ביקרא יאה ביקרא שפירא. מחפין עד טבורא. לא ארחחי (ס"א לאתחזאה) מכל אנפי תקרובא דבוסמא בר אינון תפוחין שפירין חוורין דמפקין חין לעלמא ומחזיין חזו לזעיר אפין. בתליסר תקונין אלין נגדין ונפקין תליסר מבויעין דמשח רבות ונגדין לכל אינון דלתתא. ונהרין בההוא משחא. ומשיחין מההוא משחא דבתליסר תקונין אלין. בתליסר תקונין אלין אתרשים דיקנא יקירא סתימאה דכלא דעתיק דעתיקין. מתרי תפוחין שפירין דאנפוי נהירין אנפוי דזעיר אנפין וכל חוזר (ס"א חיזור) ושושן דאשתכחן לתתא נהירין ומתלהטין מההוא נהורא דלעילא. תקונין תליסר אלין אשתכחו בדיקנא ובשלימות דיקנא בתקונין אתקרי בר נש נאמן. דכל דחמי דיקניה תלי ביה מהימנותא. תאנא בצניעותא דספרא תליסר תקונין אלין דתליין בדיקנא יקירא בשביעאה (מנהון) משתכחי בעלמא ומתפחתי בתליסר תדעי דרחמי. ומאן דאנפוי ידיה לאומאה כמאן דאומי בתליסר תקונין דיקנא. האי באריך אפין. בזעיר אפין בכמה. אמר לרבי יצחק קום בקיומך וסלסל בסלסלא דתקונא דמלכא (ס"א בדיקנא) קדישא היאך יתתקנון. קם רבי יצחק פתח ואמר מי אל כמוך נושא עון וגו'. ישוב ירחמנו וגו' תתן אמת ליעקב וגו'. תאנא תליסר מכילין אתחזון הכא וכלהו נפקין מתליסר מבויעין דמשח רבות דתיקוני

זוהר חלק ג דף קלא/ב

דיקנא קדישא עתיקא דעתיקין. טמירא דטמירין:

תנא תקונא דדיקנא טמיר וסתים טמיר ולא טמיר. סתים ולא סתים. בתקונוי ידיע ולא ידיע. תקונא קדמאה. הא תנינן דכל שיערא ושיערא וכל נימא ונימא לא מתדבקא לחברתה ושארן נימין דדיקנא לאתקנא. מתקונא דשער רישא. הכא אית לאסתכלא אי כל נימין דשער רישא ונימין דדיקנא יקירא עלאה בחד נימא אתכללו. (ס"א בחד מתקלא אתקלו) אמאי אלין אריכין ואלין לא אריכין. אמאי נימין דדיקנא לא אריכין כולי האי וקשיין. ואלין דרישא לא קשיין אלא שעיעין. אלא כל נימין שקילין דרישא ודיקנא. דרישא אריכין על כתפין למיגד לרישא (ד"א מרישא) דזעיר אפין מההוא משיכא דמוחא למוחא דיליה ובגיני כך לא הוו קשיין. וע"ד אתחזון למהוי רכיכי. תאנא מאי דכתיב חכמות בחוץ תרנה. ולבסוף כתיב ברחובות תתן קולה. האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה. אלא חכמות בחוץ תרנה כד נגיד ממוחא סתימאה דאריך אפין למוחא דזעיר אפין באינון נימין. כאלו מתחבראן לבר תרין מוחין ואתעביד חד מוחא בגין דלית קיומא למוחא תתאה אלא בקיומא דמוחא עלאה. וכד נגיד מהאי להאי כתיב תתן קולה חד. ובגין דנגיד ממוחא למוחא באינון נימין (כאלו מתחבראן לבר תרין מוחין ואתעביד חד מוחא באינון נימין) אינון לא אשתכחו קשישין. מ"ט משום דאי אשתכחו קשישין לא נגיד חכמתא למוחא בהון. בגיני כך לית חכמתא נפקא מבר נש דאיהו קשישא (ס"א קשיא) ומארי דרוגזא דכתיב דברי חכמים בנחת נשמעים. ומהכא אוליפנא מאן דשערוי דרישיה קשישין לאו חכמתא מתישבא עמיה וע"ד אינון אריכי למיתי תועלתא לכלא. מאי לכלא. למיעל על חוטא דשדרה דמתשקין מן מוחא. ובג"ד לא תלי שיערא דרישא על שיערא דדיקנא. דשערא דרישא תלי וסליק על אודנין לאחורוי ולא תלי על דיקנא משום דלא אצטריך לאתערבא אלין באלין. דכלהו מתפרשן בארחהיהו. תאנא כלהו שערי בין דרישא בין דדיקנא כלהו חוורי כתלגא. ותאנא אינהו דדיקנא קשישאי כלהו. מ"ט. משום דאינון תקיפא דתקיפין לאחסין (נ"א לאחתא) אינון י"ג מכילן מעתיק דעתיקין. והני מכילן מקמי אודנוי שריין והני מכילן סתימן אינון. דלא יתערבון באחרנין. (ס"א דאתחסינו לתתא והכי תנינא מקמי אודנוי שריין שערי משום דבלחודדיהו אינון ולא אתערבו באחרנין) ואי תימא דלית אחרנין כוותייהו. לא. דתניא תליסר מכילן דרחמי מעתיקא קדישא מי אל כמוך חד. נושא עון תרי. ועובר על פשע תלת. לשארית נחלתו ארבע. לא החזיק לעד אפו חמש. כי חפץ חסד הוא שית. ישוב ירחמנו שבעה. יכבוש עונותינו תמניא. ותשליך במצולות ים כל חטאתם תשעה. תתן אמת ליעקב עשרה. חסד לאברהם חד סר. אשר נשבעת לאבותינו תריסר. מימי קדם תליסר. לקביל דא אל רחום וחנון וגו' ואינון לתתא. ואי תימא משה איך לא אמר אלין עלאין. אלא משה לא אצטריך אלא לאתר דדינא אשתכח ובאתר דדינא אשתכח לא בעי הכי למימר. ומשה לא אמר אלא בעידנא דישאל חאבו ודינא הוה תלייא ובגיני כך לא אמר משה אלא באתר דדינא אשתכח. אבל בהאי אתר סדורא דשבחא דעתיק יומין מסדר נביאה. ואינון תליסר תקונין דדיקנא עלאה קדישא טמירא דטמירין תקיפין. לתברא ולאכפייא כל גזרי דינין. מאן חמי דיקנא עלאה קדישא טמירא דטמירין דלא אכסיף (ס"א אתכסי) מניה ובג"כ כל שערוי קשישין ותקיפין בתקונוי.

זוהר חלק ג דף קלב/א

ואי תימא אי הכי הא שערי דלתתא אינון אוכמי אמאי לא הוו דא כדא. דתניא כתיב קווצותיו תלתלים שחורות כעורב. וכתיב ושער רישיה כעמר נקא. לא קשיא הא בדיקנא עלאה הא בדיקנא תתאה. וע"ד כד אתייהבת אורייתא לישראל אתייהבת באש שחורה על גבי אש לבנה. ועקרא דמלה משום דהני שערי בגין דממוחא אשתכחו לאתמשכא למוחא דלתתא ואינון לעילא מן דיקנא דיקנא בלחודוי הוא. וכל תקונוי בלחודיהון אשתכחו. דיקנא בלחודוי. ושערי בלחודיהו:

תקונא קדמאה תקונא דשאר מרישא דשערי דרישא. ותאנא כל תקוני דיקנא לא אשתכח אלא (מחומא דלב) ממוחא דרישא (ס"א מתקוני דרישא) והכא לא פריש הכי דהא לא הוי. אלא תקונא דא דנחית מן רישא דשערי דרישא הכי אשתכח. (חסר כאן) ומהאי דיקנא אשתמודע כל מה דהוי ברישא דאלף עלמין דחתימין (ס"א אלף עלמין חתימין) בעזקא דדכיא. עזקא דכליל כל עזקין. אורכא דכל שערא דנחית מקמי אודנוי לא הוי אריכא. ולא אתדבק דא בדא ולא (ס"א דכלא) נחתין. אלין שעריין. מכד נגדין אתמשכן (ס"א אלא מכד נחתין אלין שעריין נגדין ואתמשכן) ותליין. ושירותא דתקונא קדמאה תלתין וחד קוצי שקילן אתמשכן עד רישא דפומא. ותלת מאה ותשעין נימין אשתכחן בכל קוצא וקוצא. תלתין וחד קוצי שקילין דהוו בתקונא קדמאה תקיפין לאכפייא לתתא כחושבן א"ל. מהו תקיף יכול. ובכל קוצא וקוצא מתפרשין תלתין וחד עלמין תקיפין שלטין לאתעיינא. (ס"א לאתפשטא) (ס"א לאכפייא ואתפשטו) ל"א בהאי סטר ול"א בהאי סטר. וכל עלמא ועלמא מניה. מתפרש לאלף עלמין דכסיפין לעדונא רבא. וכלא סתים ברישא דדיקנא דכליל תקיפא. וכלילן בהאי א"ל ועם כל דא האי א"ל אתכפייא לרחמי. דרחמי דעתיק יומין (אתבסם) ואתכלל ואתפשט ביה אמאי עד פומא. משום דכתיב (שם) דינא יתיב וספרין וגו' מאי דינא יתיב. יתיב לאתריה דלא שלטא. הה"ד פלא יועץ אל גבור. אל דהוא גבור. ואתבסם בדיוקנא (ס"א בדיקנא) קדישא דעתיק יומין. ורזא דכתיב מי אל כמוך בעתיק יומין אתמר בתקונא קדמאה דדיקנא קדישא עלאה:

עלמא קדמאה דנפיק מתקונא קדמאה שליט ונחית. וסליק לאלף אלפין ורבוא רבבן מארי תריסין. ומניה מתאחדין בקסטא בעזקא רבא:

עלמא תניינא דנפיק מהאי תקונא. שלט ונפיק. ונחית וסליק לשבעה וחמשין אלף דרגין מארי דיבבא. ומתאחדן מניה לאכפייא בקודלא בחיורא (ס"א בחיזרא):

עלמא תליתאה דנפיק מהאי תקונא. שליט ונחית וסליק לצ"ו אלפין מארי דיללא ומתאחדן מני' בבבוסטא לקוסיטרא (ס"א כבוסינא לקוסרא) ומהאי תקונא מתכפיין כלהו ומתבסמן במירא דדמעין דמתבסמין בימא רבא. מאן חמי תקונא דא דדיקנא קדישא עלאה יקירא דלא אכסיף מניה. מאן חמי טמירותא (ס"א יקירותא) דקוצין דשערי דתליין מהאי סבא יתיב בעיטרא דעטרין עטרין דכל עטרין. עטרין דלא אתכללו בעטרין. עטרין דלא כשאר עטרין. עטרין דעטרין דלתתא מתאחדן מנהון ובג"כ הני תקונין אינון תקונין דלתתא מנהון מתאחדין. תקוני דאתתקן דאצטריך לאתברכא מאן דבעי ברכה. דכל תקונין דאתתקן בקבלהון. ברכאן משתכחין (לקבליהון) ואתעביד מה דאתעביד. כלא כליל בהני תקונין. כלא זקפן לקבליה תקונין דמלכא תקיפא עתיקא סתימא דכלא. וכלהו אתבסמן מתקונין אלין (דמלכא עתיקא) תאנא אי עתיק דעתיקין קדישא דקדישין לא אתתקן באלין תקונין. לא אשתכחו עלאין ותתאין. וכלא הוי כלא הוי ותניא עד כמה זהירין אלין (ס"א אתתקן באלין) תקוני דדיקנא. עד תליסר (דלתתא) וכל זמנא

זוהר חלק ג דף קלב/ב

דתליסר אלין משתכחין זהירין אלין דלתתא. וכלא. בחושבנא דאלין תליסר. אשתכח דיקנא דמלכא עתיקא יקירא מכלא. כלא בחד איהו טמירא ויקירא. ובגין דאיהו יקירא וטמירא מכלא לא אדכר ביה באתר דאורייתא. (ס"א לא אדכר באורייתא) ולא אתגלייא. ומה דיקנא אתגלייא. דיקנא דכהנא רבא עלאה. ומהאי דיקנא נחית לדיקנא דכהנא רבא דלתתא (מאי דיקנא דכהנא רבא) דיקנא דכהנא רבא בתמניא תקונין אתתקן. ובגין כך תמניא תקונין לכהנא רבא כד משחא נחית על דקניה הה"ד כשמן הטוב עלה ראש יורד על הזקן וגו'. ומנ"ל. דכתיב (שם) שבת אחים

גם יחד. גם לרבותכהן גדול דלתתא דכל זמנאדכהנא רבא דלתתא משמש בכהונא רבא כביכול כהן גדול דלעילא משמש בכהונא רבא. דא תקונא חד דדיקנא דעתיקא סתימא דכלא. א"ל רבי שמעון יאות אנת ר' יצחק למחמי ביקרא דתקוני דדיקנא וסבר אפי דעתיק יומין עתיקא דעתיקין. זכאה חולקך וזכאה חולקי עמכון בעלמא דאתי:

תקונא תניינא מתתקן שערא מרישא דפומא עד רישא אחרא דפומא בתקונא שקיל. קום ר' חזקיה וקאים בקיומך ואוקיר יקרא דתקונא דא דדיקנא קדישא קם ר' חזקיה שארי ואמר אני לדודי ועלי תשוקתו מי גרם שאני לדודי משום דעלי תשוקתו. מסתכל הוינא וארו חמית נהורא יקרא דבוצינא עלאה נהיר וסליק לתלת מאה וחמשה ועשרין עיבר. וחד חשוך הוה אתמחי בההוא נהורא כמאן דאתסחי בההוא נהרא עמיקא דמימיו מתפלגין ונהרין ונגדין לכל עיבר ממה דעלוי. וסליק ההוא נהורא בשפתא דימא עלאה עמיקא. דכל פתחין טבין ויקירין בההוא פתחא אתפתחן. אנא שאיל מהם (ס"א מהו) פשרא דחמית. פתחו ואמרו נושא עון חמיתא. אמר דא הוא תקונא תניינא. יתיב. א"ר שמעון האינדא אתקשר (ס"א אתבסם) עלמא בריך אנת ר' חזקיה לעתיקא דעתיקין. אמר ר"ש כלהו בוצינן חברין דאתיין בהאי עזקא קדישא. אסהדנא עלי שמייא עלאין דעלאין וארעא קדישא עלאה דעלאה. דאנא חמי השתא מה דלא חמא בר נש מיומא דסליק משה זמנא תניינא לטורא דסיני דאנא חמינא אנפאי נהירין כנהורא דשמשא תקיפא דזמין למיפק באסוותא לעלמא דכתיב וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה. ועוד דאנא ידענא דאנפאי נהירין ומשה לא ידע ולא אסתכל. הה"ד ומשה לא ידע כי קרן עור פניו ועוד דאנא חמי בעיני תליסר מכילין גליפין קמאי ונהירין כבוצינן. וכד אתפריש כלחד מנייהו מפומיכון אסתליק ואתתקן ואתעטר ואתטמר בטמירותא דתקוני דדיקנא וכל אחרנין אשתארן. ובעוד דכל חד מתפרש בפומיכו נהיר ואתעטר ויתיב כמלכא בגו חיליה. וכד אסתיים לאתפרשא סליק ואתעטר בעטרא קדישא ואתתקן ואתטמר ויתיב בתקוני דדיקנא קדישא וכן לכל חד וחד. אזדרו חברין קדישין דהא בקיומא דא לא יהא עד דייתי מלכא משיחא. קום ר' חזקיה תניינות. ואוקיר תיקונא תליתאה דדיקנא קדישא. תנא. עד לא קם ר' חזקיה קלא נפק ואמר אין מלאך אחד עושה שתי שליחות. אתרגיש ר"ש ואמר ודאי כל חד וחד באתריה. ואנא ור' אלעזר ברי ור' אבא אשתלים שלימתא עלאה. קום ר' חייא. קם ר' חייא פתח ואמר ואומר אהה יי' אלקים הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי. וכי ירמיה לא הוה ידע למללא והא כמה מלולין נפקי מפומי עד לא אמר דא. והוא אמר מלה כדיבא דכתיב הנה לא ידעתי דבר. אלא (תאנא). ח"ו דאיהו אמר על דא. אלא הכי אנא מה בין דבור לאמירה. אמירה הוא דלא בעי לארמא קלא

זוהר חלק ג דף קלג/א

דבור בעי לארמא קלא ולאכרזא מלין. דכתיב וידבר את כל הדברים האלה לאמר. ותאנא כל עלמא שמעו ההוא דבור וכלע למא אזדעזעו. ובגין כך כתיב וידבר ולא כתיב ויאמר אוף הכא כתיב הנ הלא ידעתי דבר לאכרזא מלה ולאוכחא ברוח קדשא לעלמא אי הכי הא כתיב וידבר יי' אל משה לאמר. אלא מאן הוא נביאה עלאה כמשה דלא זכה ב"נ כוותיה. דהוא שמע דבור בהכרזא ולא דחיל ולא אזדעזע ושאר נביאים אזדעזעו אפי' באמירה ודחלין בדחילו. ותאנא תקונא קדמאה דדיקנא ותניינא לאתבא (ס"א לאקפא) (נ"א לאייתאה) לתליתאה דכתיב הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. (תרי נוסחי) ות"ח דתרין תקונין קדמאין למיתי לתליתאה הוה דהוא תקונא תליתאה מאמצעיתא דתחות חוטמא מתחות תרין נוקבין. נפיק חד ארחא. ושערא אפסיק (ס"א אתפסק) בההוא ארחא. אמאי אתפסק משום (דכתיב ועובר על פשע) דהאי אורחא אתתקן לאעברא ביה. ובגין כך יתיב תחות נוקבי חוטמא האי אורחא. ושערא לא אתרבי בהאי אורחא משום (נ"א כובש עונות וכתיב) דכתיב ועובר על פשע למיהב אעברא עד (ס"א על)

פומא קדישא דיימא סלחתי. תאנא כמה ערקיסאות מחכאן לההוא פומא ולא אתגלי לחד מנייהו. דהא אסתלק ואתעטר. ידיע ולא ידיע. תאנא בצניעותא דספרא מהו דכתיב פשע. זכו עובר לא זכו פשע. (מאי משמע עובר על פשע. שפע. דאקדים שי"ן לפ"א לא זכו עומד ולא עובר) (האי) בזעיר אפין. מאי בין האי להאי בזעיר אפין. כד נחית ההוא אורחא מתחות נוקבי חוטמי כתיב ויחר אף יי' במ וילך מאי וילך דנפיק רוחא דרוגזא מאינון נוקבי ומאן דאשכח קמיה אזיל ולא אשתכח הה"ד כי רוח יי' נשבה בו ואינון (ס"א כי רוח עברה בו ואינון). באריך אפין כתיב ועובד על פשע. וכתיב ורוח עברה ותטהרם. ותאנא הכא כתיב עובר על פשע בההוא ארחא. התם ועבר יי' לנגוף את מצרים. זכאה חולקיה דמאן דזכי להאי. ודא הוא תקונא תליתאה (דאורחא) דדיקנא יקירא קדישא עלאה עתיקא דעתיקו. אמר ר"ש ודאי קב"ה וסגי לאוטבא לך ויחדי לאגנא עלך. ותאנא מאי דכתיב שוש אשיש ביי' בעתיק יומין אתמר. דהא הוא חדותא דכלא. תאנא בשעתא דאתגלי האי אורחא דדיקנא דעתיק יומין. כלהו מארי דיבבא ויללה ומאריהון דדינא סתימין ושתיקין ולית דיפתח פטרא לאבאשא. משום דהאי אורחא אתגלייא לתקנא. ומהאי. מאן דאחיד (נ"א דאחית) ואזהר (ס"א משום דהאי אורחא סימנא לשתיקותא ומהאי הוא מאן דאחזי ואזהר) לשתיקאה. להאי אורחא רשים. דהוא סימנא דעתיקא קדישא. תקונא רביעאה מתתקן שערא (ונחית) תחות פומא מרישא חדא לרישא חדא. הה"ד לשארית נחלתו. כד"א ונשאת תפלה בעד השארית הנמצאה הנמצאה ממש. שארית דכתיב שארית ישראל לא יעשו עולה. תקונא חמישאה נפיק אורחא אחרא מתחות פומא הה"ד לא החזיק לעד אפו. קום ר' יוסי. קם ר' יוסי פתח ואמר אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלקיו. אשרי העם שככה לו. מהו שככה לו. כד"א וחמת המלך שככה שכיך מרוגזיה. ד"א שכיך ברוגזיה הה"ד ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג דא הוא דינא דדייני. אשרי העם שיי' אלקיו. רחמי דרחמי. ד"א שככה שמא דכליל כל שמהן וקב"ה מעבר רוגזיה ואנח ביה לזעיר אנפין ומעביד על כל אינון דלבר. דתניא ארחא עלאה דדיקנא קדישא (עלאה עתיקא דעתיקי) דאיהו נחית (בדיקניה) תחות נוקבי דחוטמא דעתיקי. והאי ארחא דלתתא. שקילן אינון בכלא. דא

זוהר חלק ג דף קלג/ב

לעילא ודא לתתא. לעילא עובר על פשע לתתא לא החזיק לעד אפו. ותנינן לא החזיק דלא אית אתר למיתב. כמה דלעילא יהיב ארא לאתעברא כך לתתא יהיב אתר לאעברא. תנא בכל אתר דבהאי עתיקא טמירא דכלא ארחא אתגלייא טב לכלהו דלתתא דהא אתחזי עיטא למעבד טב לכלא. מאן דסתים ולא אתגלייא לית עיטא. ולית מאן דידע ליה אלא הוא בלחודוי. כמה דעדן עלאה לית דידע ליה אלא הוא עתיקא דעתיקי ועל האי כתיב מה גדלו מעשיך יי' מאד עמקו מחשבותיך. אר"ש יתתקנון עובדך לעלמא דאתי. מעם עתיקא דעתיקין. תקונא שתיתאה מתתקן שערא וסליק מלרע לעילא וחפי תקרובתא דבוסמא טבא עד רישא דפומא דלעילא. ונחית שערא (דרישא) לרישא דפתחא דארחא תתאה דפומא. קום ר' ייסא ואתקון תקונא דא. קם ר' ייסא פתח ואמר וחסדי מאתך לא ימוש וכתיב (שם) ובחסד עולם רחמתך, הני קראי קשיין אהדדי. ולא אקשו. דתנינן אית חסד ואית חסד. אית חסד דלגו ואית חסד דלבר. חסד דלגו הא דאמרן דעתיקא דעתיקין והוא סתים בסטרא דא דדיקנא דאקרי פאת הזקן. ולא בעי ב"נ לחבלא האי סטרא משום האי חסד דלגו דעתיק יומין ובג"כ ככהן דלתתא כתיב ביה לא יקרחה קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו. מ"ט בגין דלא לחבלא אורחוי דחסד דעתיקא דכהן מסטרא דא קא אתי. ותאנא בצניעותא דספרא בכלא אצטריך חסד לאתרבאה ולמבני ולא לקטעא ליה ולא אשתצי מעלמא. והאי דכתיב וחסדי מאתך לא ימוש. חסד דעתיק יומין. ובחסד עולם. חסד דאקרי חסד עולם והאי הוא אחרא דז"א דכתיב אמרתי עולם חסד יבנה והאי חסד דעתיק דעתיקין הוא חסד דקשוט. וחסד דקשוט לאו בחיי גופא אתמר אלא בחיי דנשמתא. ובג"כ כתיב כי חפץ חסד הוא.

דא הוא תקונא שתיתאה דדיקנא יקירא דעתיק דעתיקי. תקונא שביעאה פסיק שערא ואתחזן ב' תפוחין בתקרובתא דבוסמא. שפירן ויאן למיחזי. פתח ר"ש ואמר כתפוח בעצי היער וגו'. מה תפוח זה כליל בתלת גווני. כך קב"ה תרין תפוחין כליל שיתא גווני ותרין תפוחין אלין דאינון תקונא ז' אינון כללא דכל שיתא תקונין דאמינא. ובגיניהון אתקיים באור פני מלך חיים. ותאנא מהני תפוחין נפקין חייך לעלמא ומחזיין חידו לזעיר אפיין. כתיב יאר יי' פניו אליך. וכתוב באור פני מלך חיים. באור פני מלך אלין אינון תרין תפוחין דתקרובתא דבוסמא דאמינא. יאר יי' פניו אליך פנים דלבר דכד נהרין מתברך עלמא. ותאנא כל זמן דהני בוציני דלבר נהירין. כל עלמא מתברך ולא אשתכח רוגזא בעלמא. ומה אי הני דלבר כך. תרין תפוחין דנהרין תדירא דחדאן תדירא עאכ"ו. תניא. כד אתגליין תרין תפוחין אלין אתחזי זעיר אפיין בחדוותא. וכל אינון בוצינין דלתתא בחדוותא. וכל אינון דלתתא נהרין וכל עלמין חדאן ושלימין מכל שלימותא. וכלא חדאן ונהרין. וכל טיבו לא פסיק. כלהו אתמליין בשעתא חדא. כלהו חדאן בשעתא חדא. ת"ח פנים דלבר אית זמן דנהרין ואית זמן דלא נהרין ובג"כ כתיב יאר יי' פניו אליך. יאר פניו אתנו סלה. מכלל דלא הוי תדירא אלא כד אתגליין תפוחין דלעילא. תאנא אלין תפוחין דסתימין נהירין וחורין תדירא. ומנהון נהירין לתלת מאה ושבעין עיבר. וכל שיתא תקונין קדמאין דבדיקנא ביה כלילן. הדא הוא דכתיב ישוב ירחמנו. ישוב מכלל דזמנין טמירין וזמנין אתגליין הכא הוא ישוב ירחמנו, ובהאי דלתתא הוא ואמת. דא הוא תקונא

זוהר חלק ג דף קלד/א

שביעאה דכליל שיתא בתרין תפוחין דבעתיקא דעתיקין:

תקונא תמינאה נפיק חד חוטא דשערי סוחרניה דדיקנא ותליין בשקולא עד טבורא. קום אלעזר ברי אתקין תקונא דא. קם רבי אלעזר (בריה) פתח ואמר הכל תלוי במזל ואפילו ס"ת בהיכל. מלה דא אוקימנא בספרא דצניעותא והכא אית לאסתכלא וכי הכל תלוי במזל ותנינן ס"ת קדש ונרתקו קדש וההיכל קדש. וכתוב וקרא זה אל זה ואמר קק"ק הא תלת אינון. וס"ת לקבליהון נרתקו קדש וההיכל קדש והוא קדש. והתורה נתנה בג' קדושות. בשלש מעלות בימים שלשה שכינה בשלש לוחות וארון והיכל בס"ת תליא ואיהו תליא במזל וכתוב ומאותות השמים אל תחתו. מאן דאיהו בקדושות הללו להוי תליא במזלא. אלא הכי אוקימנא בספרא דצניעותא האי חוטא יקירא קדישא דכל שערי דריקנא תליין ביה אתקרי מזל. מ"ט משום דכל קדשי קודשין דקודשיא בהאי מזלא תליין. וס"ת אע"ג דאיהו קדוש לא חל עליה עשר קדושין עד דעייל להיכל. כיון דעייל להיכל אתקרי קדוש בעשר קדושות. כגוונא דלעילא דלא אתקרי היכל אלא כד אתחברן עשר קדושות. ותאנא הכל תלוי במזל דאיהו האי חוטא יקירא קדישא דכל שערי תליין ביה. אמאי אקרי מזל משום דמניה תליין מזלי ומזלי מניה עלאין ותתאין. ובג"כ איהי תלייא. וביה תליין כל מלי דעלמא עלאין ותתאין. ואפילו ס"ת שבהיכל דמתעטר בעשר קדושות לא נפיק מכלליה עם שאר קדושין וכלהו תליין בהאי. ומאן דחמי להאי תקונא אתכבשן חוביהון מקמיה ומתכפיין הה"ד יכבוש עונותינו. א"ל ר"ש בריך ברי לקודשא דקדישין עתיק מכלא:

תקונא תשיעאה מתערבין שערי עם אינון שערי דתליין ולא נפקין דא מן דא. קום ר' אבא. קם ר' אבא ואמר אלין (אינון) שערי דמתערבין עם אינון דתליין אקרון מצולות ים משום דנפקי ממותרי מוחא ומהאי אתרא דמיו כל מארי דתבעין חובי דבני נשא ומתכפיין. אר"ש בריך תהא לעתיק יומין:

תקונא עשידאה נחתין שערי תחות דיקא וחפיין בגרונא תחות דיקנא. קום ר' יהודה. קם ר' יהודה פתח ואמר ובאו במערות צורים ובמחלות עפר מפני פחד יי' וגו'. מפני פחד יי' הא אתידע דמאן דאיהו לבר פחד יי' אתקרי. ומהדר גאונו אינון שערי תחות דיקנא ואתקרון הדר גאונו. תרי. תקונא עשיראה תתן אמת ליעקב. וחד סר. דלא נפקי נימא מן נימא. חסד לאברהם:

תקונא דתריסר דלא תליין שערי על פומא ופומא אתפני מכל סטרין ויאין שערי סחור ויאין שערי סחור ליה בגין דלא אשתכח טרחותא. כמה דאצטרך טרחותא במאי קא מיירי. דינא. באתר (נ"א בתר) דינא טרחותא אשתכח. וכי שערי דדיקנא טרחא אינון או דינא אינון. והא כלא רחמי אתחזן. אלא דלא אתטרח בישובא (ס"א בנשוכא) דרוחא דזעיר אפין. דתאנא מהאי פומא קדישא עלאה קדש קדשים נשבא רוחא. מאי רוחא. רוחא דאיתרק (ס"א דאתדבק) ביה דמתלבש ביה (נ"א דאתתקן ומתלבש ביה) זעיר אפין. ומהאי רוחא מתלבשין כל אינון דלתתא וכד יהוא רוחא נפיק אתפרש לתלתין ושבעה אלף עיבר. ואתפשט (ס"א ואתפרשא) כל חד בלחודוי לאתריה וכל מאן דאתחזי לאתלבשא מניה אתלבש. ועלד א שערין לא אשתכחו על פומא קדישא משום דרוחיה נפיק ולא בעי מלה אחרא לאתערבא ביה ולקרבא בהדיה. ודא הוא טמירותא דכלא דלא אתדבק לא לעילא ולא לתתא. והוא סתים בסתימא דסתימין דלא אתידע.

זוהר חלק ג דף קלד/ב

דא הוא דלא אתתקן ולא הוה ביה תקונא. ובגין כך רוח דנפיק לבר (ס"א דנפיק מההוא דלבר) ומתלבשין ביה נביאי מהימני אתקרי פה יי'. אבל בהאי עתיקא דעתיקין לא אתפרש. ולית מאן דיזע רוחיה בר איהו. ובגין כך שערי שקילין סוחרנא דפומא ופומא אתפני מכל סטרוי. ובהאי אתרחיצו אבהתנא לאתלבשא בהאי רוחא דמתפשט לכמה עיברין באתר דכל שערי שקילין בסוחרנוי (הדא הוא דכתיב אשר נשבעת לאבותינו). ודא הוא תקונא קדישא עלאה דתריסר. דמכאן אשתלשלו י"ב תחומין לעילא. י"ב תחומין לתתא. י"ב תחומין לי"ב שבטי אבהתנא. הה"ד אשר נשבעת לאבותינו:

תקונא דתליסר תליין שערי תחות דיקנא מכאן ומכאן ביקרא יאה וביקרא שפירא וחפיין עד טבורא. ולא אתחזיין מאנפי תקרובא דבוסמא בר אינון תפוחין שפירן חוורין. א"ר שמעון זכאה חולקיה דמאן דאשתכח בהאי אדרא קדישא עלאה דאנון ביה. זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי. דאנון יתבין בקדושה עלאה אשא עלאה אסחר לן (ס"א בין אשא עלאה דאסחר לן) והא כל תקונין עלאין (לדיקנא) דדיקנא קדישא אתתקנו ואתעטרו ואסחרו לדוכתייהו. והאי תקונא דתליסר הוא תקונא יאה דביה אחידן כלא. כלהו מתכספין למזקף רישא לקבליה. מניה תליין כל אינון דבזעיר אפין אחידן. מניה תליין עלאין ותתאין וכל גנזין עלאין ותתאין גניזין ביה וביה כלילן. ואיהו מזלא דמתזלא מניה כלא. דא הוא תקונאט שלימתא דאשלים לכל תקונין דא אשלים לכלא:

תאנא אלין תקונין אקרון ימי קדם יומין קדמאין דקדמאי. ואינון דאשתכחו בזעיר אפין אקרון ימי עולם. ותאנא אלין ימי קדם כלהו מתתקנן בתקונא דדיקנא דעתיקא דעתיקין. טמירא דטמירין (כליל בהו) והאי דתליסר כליל להון. כמה דאתמר ודא יומא לא אתכליל בהדייהו אלא הוא כליל כלא. ובההוא זמנא דאתער עתיק יומין בתקונין דלעילא יהוא אתקרי יום אחד דביה זמין לאוקיר דיקניה הדא הוא דכתיב יום אחד הוא יודע ליי'. הוא בלחודוי יתיר מכלא. הוא דכליל כלא הוא דאתקרי בשמא ידיעא. דתנינן באתר דאית יום אית לילה דלית יום בלא לילה. ומשום דההוא זמנא זמן יהא דיקרא דדיקנא. והוא בלחודוי ישתכח לא אתקרי לא יום ולא לילה. דלית יום

אקרי אלא מסטרא דילן ולית לילה אקרי אלא מסטרא דילן. ומשום דהאי תקונא כליל כלא לא אתידע ולא אתחזי מניה ומניה נגיד משחא דרבותא לתליסר עיבר מבועין לכל אינון דלתתא דנהרין בההוא משחא (אתתקנו) בתליסר תקונין אילין אתתקנא דיקנא קדישא עלאה ואלין תקונין דבהאי דיקנא מתתקנו ונחתן לכמה עיבר. ולא אתחזון היך מתפשטין והיך נפקין מכלא אסתימו ומכלא אתטמרו. לית דידע אתר להאי עתיקא בפשיטותא דלהון כלהון כלילן כמה דאתמר אתידע ולא אתידע. טמיר ולא טמיר. עליה אתקרי אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן. וכתוב הוא עשנו ולא אנחנו. וכתוב ועתיק יומין יתיב. באתריה יתיב ולית דידע ליה. יתיב ולא שכיח וכתוב אודך על כי נוראות נפליתי וגו':

אמר ר"ש לחברייא כד אתפריס פריסא דא דאתון חמאן עלנא אנא חמינא דנחתו כל תקונין בגווה ונהירו באתר דא. וחד פרוכתא בוצינא דקודשא בריך הוא (ס"א בויטא דקדושא) פריסא בארבע סמכין לארבע עיבר.

זוהר חלק ג דף קלה/א

סמכא חד הוא יתיב מתתא לעילא וחד מגרופיא בידיה. ובמגרופיא ארבע מפתחי שנינן (ס"א שניין) מכל סטרוי. ומתאחדן פרכא ונחתין לה מעילא לתתא. וכן לסמכא תנינא ותליתאה ורביעאה. ובין סמכא לסמכא אחידן תמניסר רגלי דסמכי ומתנהרין בבוצינא דגליפא (ס"א בבויטא דגליפין) בההוא פריסא. וכן לד' עיבר. וחמינא אלין תקונין דנהרין עלה והוון מחכאן מלי דפומנא לאתעטרא ולאסתלקא כל חד באתריה. וכד הוון מתתקנון מפומנא כל חד וחד סליק ואתעטר ואתתקנון בההוא תקונא דאתתקנון הכא מכל (ס"א בהבל דכל) פומא דחד מינן. ובשעתא דחד מינן פתח פומא לתקנא בההוא תקונא. ההוא תקונא הוה יתיב ומחכה למלה דנפיק מפומיכון וכדין סלקא בדוכתיה ואתעטר. וכל סמכין מכאן ומכאן חדאן על דשמעין מה דלא ידעו. וצייטין לקליכון. כמה רתיכין קייין הכא בגיניכון. זכאין אתון לעלמא דאתי דכלהו מלי דנפקי מפומיכון כלהו מלין קדישין מלין כשרן דלא אסטאן לימינא ולשמאלא. קב"ה חדי למשמע וצייט להני מלי עד דהוא אגמר (ס"א אגזר) דינא די לעלמא דאי תימרון זמנא אחרא כל הני מלי קדישין. עלייכו כתיב וחכך כייין הטוב וגו' דובב שפתי ישנים. מאי דובב שפתי ישנים דאפילו לעלמא דאתי מרחשן שפוותייכו אורייתא קמיה השתא אתתקנו ואתכוונו דעתא למתקנו תקוני דזעיר אפין היך יתתקנו והיך יתלבש בתקוני מתקוני עתיק יומין קדישא דקדישין טמירא דטמירין טמירא מכלא דהשתא חובתא (ס"א חכמתא) עלייכו למגזר דינא קושטאה יאה ושפירא ולאסתקנא כל תקונין על בורייה תקוני דזעיר אפין מתקוני דאריך אפין אתתקנו. ואתפשטו תקוני מכאן ומכאן כחיזו ב"נ למשלטא (ס"א ומשלפא) ביה רוחא דטמירא דכל טמירין בגין למיתב על כורסייא דכתיב ועל דמות הכסא דמות אדם עליו מלמעלה. כמראה אדם דכליל כל דיוקנין. כמראה אדם דכליל כל שמהן כמראה אדם דביה מתימין כל עלמין עלאין ותתאין. כמראה אדם דכליל כל רזין דאחאמרו ואתתקנו עד דלא אברי עלמא ואע"ג דלא אתקיימו. תאנא בצניעותא דספרא. עתיקא דעתיקין עד לא זמין תקוני. באני מלכין כנס מלכין (נ"א גליף מלכין) ומשער מלכין ולא הוון מתקיימי עד דדחי (ס"א דאנח) לון ואצנע לון לבתר זמנא דה"ד ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום. בארץ אדום באתר דכל דינין מתקיימין תמן וכולהו לא אתקיימו עד דרישא חוורא עתיקא דעתיקין אתתקין. כד אתתקנו תקין כל תקונין דלתתא תקין כל תקונין דעלאין ותתאין. מכאן אוליפנא כל רישא דעמא דלא אתתקנו הוא בקדמיתא. לית עמא מתתקנא. ואי איהו מתתקנו כלהו מתתקנו. ואי איהו לא מתתקנו בקדמיתא לא יכלין עמא לאתתקנא. מנלן. מעתיק יומין. דעד לא אתתקנו הוא בתקוני לא אתתקנו כל אינון דבעו לאתתקנא יכלהו עלמין אתחרבו דה"ד (שם) וימלוך באדום בלע בן בעור. וימלוך באדום רזא דהא (ס"א יקירא) הוא.

אתר דכל דינין מתקטרין תמן ותליין מתמן. בלע בן בעור תאנא הוא גזרת דינא תקיפא דתקיפין דבגיניה מתקטרין אלף אלפין מארי דיבבא ויללה. (שם) ושם עירו דנהבה מאי דנהבה כלומר דין הבה כד"א לעלוקה שתי בנות הב. כיון דסליק לאתישבא ביה לא קאים ולא הוה יכיל למיקם וכלהו עלמין אתחרבו. מאי טעמא משום דאדם לא אתתקן. דתקונא דאדם בדיוקניה כליל כלא. ויכיל

זוהר חלק ג דף קלה/ב

כלא לאתישבא ביה. ובגין דתקונא דאדם לא אשתכח לא יכילו למיקם ולא תישבא ואתבטלו. ואתבטלו ס"ד. והא כלהו באדם אתכלילן. אלא אתבטלו ואסתלקו מההוא תקונא עד דייתי תקונא (נ"א דיוקנא) דאדם. וכד אתא האי דיוקנא אתגלפו (ס"א אתכללו) כלהו ואתחזרו לקיומא אחרא מנהון אתבסמו (ס"א מנהון אתבסמו ולא אתבסמו) ומנהון לא אתבסמו כלל. ואי תימא והא כתיב וימת. וימת. דאתבטלו לגמרי. לאו הכי. אלא כל מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוה ביה. קארי ביה מיתה כד"א וימת מלך מצרים דנחת מדרגא קדמאה דהוה קם ביה. וכיון דאתתקן אדם אתקרון בשמהן אחרנין ואתבסמו בקיומא ביה וקיימין בדוכתייהו. וכלהו אתקרון בשמהן אחרנין מן קדמאין בר ההוא דכתיב ביה ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב. מ"ט. משום דהני לא אתבטלו כשאר אחרנין. משום דהוה דכר ונוקבא כהאי תמרא דלא סלקא אלא דכד ונוקבא. ובג"כ השתא דאשתכחו דכר ונוקבא לא כתיב בהו מיתה כאחרנין ואתקיימו. אבל לא אתישבו עד דאתתקן דיוקנא דאדם. וכיון דאתתקן דיוקנא דאדם אתחזרו ואתקיימו בקיומא אחרא ואתיישבו:

תאנא כד סליק ברעותא דרישא חוורא למעבד יקרא ליקריה תקין וזמין ואפיק מבוצינא דקרדינותא חד ניצוצא (נשב ביה אתתקן) (ס"א אתתקן) וסליק רעותיה) ואתפשט לתלת מאה ושבעין עיבר וניצוצא קאים ושארין נפיק אוירא דכיא ומתגלגלא נשב ביה אתתקן ונפיק חד גולגלתא תקיפא ואתפשט לארבע סטרין ובהאי אוירא דכיא אשתאיב ניצוצא ואתאחד וכליל (ס"א ואתכליל) ביה. ביה ס"ד. אלא אתטמר ביה. ובגין כך האי גולגלתא אתפשט בסטרין. והאי אוירא הוא טמיר דטמירין עתיק יומין ברוחא דגניז בהאי גולגלתא אתפשטו אשא מסטר חד ואוירא מסטר חד. ואוירא דכיא קאים עליה מהאי סטר. ואשא דכיא קאים מהאי סטר. מאי אשא הכא. אלא לאו הוא אשא. אבל בוצינא דא (נ"א ניצוצא) דאתכליל באוירא דכיא נהיר למאתן ושבעין עלמין ודינא מסטרין אשתכחו. ובג"ד האי גולגלתא אתקרי גולגלתא תקיפא. בגולגלתא דא יתבין תשעה אלפי רבוא עלמין דנטלין עלוי וסמכין עלוי. בהאי גולגלתא נטיף טלא מרישא חיוורא דאתמלי מניה תדיר. ומהאי טלא דאנער מרישיה זמינן מיתייא לאחיאה והוא טלא דאתכליל בתרי גוויי מסטרא דרישא חיוורא בגווייה. (ס"א בגיניה) דכליל כלהו חיוורי (וכלהו חיוורי) אבל כד אתיישבן בהאי רישא דזעיר אפין אתחזי ביה סומקא. כהאי בדולחא דאיהו חיוור ואתחזיאי גוונא סומקא בגוונא חיוורא. ובגין כך כתיב ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לזראון עולם. לחיי עולם בגין דאתחזיאו לההוא חיוורא דאתי מסטר דעתיק יומין אריכא דאנפין. לחרפות לזראון עולם בגין דאתחזיאו לההוא סומקא דזעיר אפין. וכלא כליל בההוא טלא הה"ד כי טל אורות טלך. אורות תרין. וההוא טלא דנטיף. נטיף כל יומא לחקלא דתפוחים כגוויי חיוורא וסומקא. האי גולגלתא אנהיר בתרי גוויי להאי סטר ולהאי סטר. ומהאי אוירא דכיא אתפשט מגולגלתא לאנפוי ק"נ רבוא עלמין. ובגין כך אתקרי זעיר אפין. ובשעתא דאצטריך אתפשטו אנפוי ואריכין בההוא זמנא בגין דאשגח באנפוי דעתיקי דעתיקין וחיים לעלמא. ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר לכל אינון דלתתא ויהבי אגר אוראותא לעתיק יומין כד עאלין בחושבנא

זוהר חלק ג דף קלו/א

תחות שרביטא. ולקביל דא בקע לגולגלת לתתא כד עאלין בחושבנא. והאי בקע אגר אוראותא אשתכח מניה לעתיק יומין:

בהלליה דגולגלתא (ס"א בגולגלתא דא) ג' חללין אשתכחו דשרייא מוחא בהו וקרונא דקיק חפייא עלייהו. אבל לא קרומא קשישא סתימא כעתיק יומין. ובגין דא האי מוחא אתפשט ונהיר (ס"א ונפיק) לתלתין ותרין שבילין. הה"ד ונהר יוצא מעדן. ותאנא בתלת חללין דגולגלתא מוחא שרייא מחללא חד מתבקע (ס"א ומתפשט) חד מבועא לד' סטרין ונפיק מההוא מוחא דשרייא בהאי הללא לתלתין ותרין שבילין רוחין דחכמתא:

מחללא תניינא מתבקע ומתפשט חד מבועא אחרא ומתפתחין נ' תרעין. מאלין נ' תרעין אתאחדן נ' יומין דאורייתא נ' שנין דיובלא. נ' אלף דרין דזמין קב"ה לאתבא רוחיה ליה ולשרייא ביה. מחללא תליתאה. נפקין אלף אלפין אדרין ואכסדראין דדעתא שרייא עלייהו ודרי בהו. והאי חללא שרי חלליה (ס"א מדוריה) בין האי חללא ובין האי חללא ואתמליין מתרין סטרין. כל אינון אדרין. הה"ד ובדעת חדרים ימלאו. ואילין ג' מתפשטין בכל גופא להאי סטרא ולהאי סטרא. ובאינון אחיד כל גופא ואחיד בהו גופא מכל סטרוי. ובכל גופא אתפשטין ואשתכחן. תאנא בגולגלתא דרישא תליין אלף אלפי רבוא ורבוא רבבן קוצי דשערי אוכמן ומסתבכין דא בדא ומתערבין דא בדא. ולית חושבנא לנימין דכל קוצא וקוצא דאחידן ביה. דכין ומסאבן. ומכאן אתאחדן טעמי אורייתא בדכיא במסאבא. בכל אינון סטרין דאינון דכין. בכל אינון סטרין דאינון מסאבן. יתבין קוצי מסתבכין ותקיפין. מנהון שעיעין ומנהון תקיפין. ובכל קוצא וקוצא יתבין נימין תלין על תלין. מתלהטן ותליין כגיבר תקיף מארי נצח קרבין. בתקונא יאה בתקונא שפירא תקיפא. (בחור כארזים) רברבין ותקיפין. הה"ד בחור כארזים. מתתקנין קוצין דשערי ותליין תלין על תלין מהאי סטרא להאי סטרא על גולגלתא הה"ד (שם) קווצותיו תלתלים ותאנא יתבין תלי תלין. משום דמשיכין ממבועין סגיין דתלת רהטי מוחא. ממבועא לחללא חד דגולגלתא אתמשכן שערי במשיכותא ומתעבדין תלין דתליין מכמה מבועין דאתמשכן מהאי חללא. מחללא תניינא נפקי חמשין מבועין ואתמשכן שערי מאינון מבועין במשיכותא ואתעבדין תלין דתליין ומתערבין בקוצין אחרנין. מחללא תליתאה נפקי אלף אלפין אדרין ואכסדראין ואתמשכן שערי במשיכותא מכלהו (ומתעבדין תלין על תלין ומתערבין בקוצין אחרנין). ובג"כ אינון קוצין תלין על תלין. וכלהו משיכין דאתמשכן מג' חללין דמוחא דגולגלתא וכל אינון נימין וכל אינון קוצי. תליין וחפייין לסטרא דאודנין. ובג"כ כתיב הטה אלקי אנך ושמע. ובהאי תלין. תליין (נ"א ובהאי תלייא) ימינא ושמאלא נהורא והשוכא רחמי ודינא. וכל ימינא ושמאלא תלי בהאי ולא בעתיקא. בפלגותא דשערי אתחזי חד אורחא דקיק דמתאחדא מההוא ארחא דעתיק יומין. ומההוא ארחא אתפרשן שית מאה ותליסר ארחין דאתפלגין בארחין דפקודי דאורייתא. דכתיב כל ארחות יי' חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו. תנא בכל קוצא וקוצא מתאחדן אלף אלפין מארי דיבבא ויללה דתליין בכל קוצא וקוצא מאינון תקיפין. ומאינון שעיעין מאריהון דמתקלא (ס"א מאריהון דרחימותא. ואיהו מתקלא בינייהו) בג"כ אית ימינא ואית שמאלא. מצחא דגולגלתא. אשגחותא דאשגחותא. ולא מתגלייא בר ההוא זמנא דצריכין חייביא לאתפקדא ולעיינא בעובדיהון. ותאנא כד אתגלייא האי מצחא אתערו כל מאריהון דדינא. וכל עלמא בדינא אתמסר.

זוהר חלק ג דף קלו/ב

בר ההיא שעתא כד סליקו צלותהון דישראל לקמי עתיק יומין ובעי לרחמא על בגוי גלי מצחא דרעוא דרעוין ונהיר בהאי דזעיר אפיין ואשתכיך דינא. בהאי מצחא נפיק חד שערא דמתפשט ביה ממוחא דאפיק חמשין תרעין. וכד אתפשט אתעביד מצחא דאשגחותא לחייבי עלמא לאינון דלא מתכספי בעובדיהון הה"ד ומצח אשה זונה חיה לך מאנת הכלם. ותניא שערא לא קאים בהאי אתר דמצחא בגין דאתגלייא לאינון דחציפין בחובייהו. ושעתא דמתער קב"ה לאשתעשעא עם צדיקייא נהירין אנפוהי דעתיק יומין באנפוי דזעיר אפיין ומתגלייא מצחיה ונהיר להאי מצחא וכדין אתקרי עת רצון. וכל שעתא ושעתא דדינא תלי והאי מצחא דזעיר אפיין אתגלייא אתגלייא מצחא דעתיקא דעתיקין ואשתכיך דינא ולא אתעביד. תאנא האי מצחא אתפשט במאתן אלף סומקי דסומקי דאתאחדן ביה וכלילן ביה. וכד אתגלייא מצחא דזעיר אפיין אית רשותא לכלהו לחרבא. וכד אתגלייא מצחא דרעוא דרעוין דנהיר להאי מצחא כדין כלהו משתככיין. ותניא עשרין וארבע בתי דיני משתכחין בהאי מצחא וכלהו אקרון נצח (ס"א מצחא וכל חד אקרי נצח) ובאתוון רצופין (דאפיין) הוא מצח. ואית מצח ואית נצח דאינון נצחים. והיינו דתנן נצח נצחים ואינון במצחא ומתפשטן מנהון בגופא באתרין ידיען. תניא מאי דכתיב וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם. האי רזא אוקימנא כל ההוא נצח דאתפשט בגופא זמנין דתלי על עלמא למידן ותב ומתחרט ולא עביד דינא אי תייבין מ"ט משום דקאי בדוכתא דאקרי אדם ויכיל לאתחרטא. אבל אי באתר דאתקרי ראש (בהאי מצחא) אתחזי ואתגלייא האי נצח לאו הוא עידן ואתר לאתחרטא. מ"ט משום דלא הוה מאתר דאקרי אדם דהא לא אתגליי פרצופא וחוטמא אלא מצחא בלחודוי. ובאתר דלא אשתכח פרצופא לא אקרי אדם. ובג"כ לא אדם הוא להנחם כנצח דבשאר תקוני גופא:

עינוי דרישא משתניין משאר עיינין שרקותא דבגבתא. דעל ריסי עיינין מכחלן. (דכל עיינין מכחלן) באוכמתא. תליין תלין על תלין דשערי ואינון תקונא דעל עיינין ברישא דמצחא ומתאחדן מתרווייהו שבע מאה אלפי מארי דאשגותא (דעל תריסי דעיינין) בכסותא דעיינין להטיין אלף וארבע מאה רבוא דמתאחדן בגבינין דאינהו כסותא. ואשגחותא דעינא דעתיק יומין עלייהו ובשעתא דסלקין אינון כסותא אתחזי כמאן דאתער משנתיה ואתפקחן עינוי וחמאן לעינא פקיחא ואתסחן בחד חוורא דעינא טבא הה"ד רוחצות בחלב. מאי בחלב. בחוורא דלעילא קדמאה. (נ"א בחוורא קדמאה דעינא טבא) ובההיא שעתא אשתכח אשגחותא דרחמי (ס"א ובג"כ צלותא דישראל סלקא בגין דיפקח עינוי ויתסחון בההוא חוורא) וע"ד צלי דוד עורה למה תישן יי' הקיצה. דיפקח עינוי ויתסחון בההוא חוורא. וכל זימנא דעינוי לאו מתפקחן כל מאריהון דדינין כפיין להו לישראל ושאר עמין שלטין עלייהו. ובזמנא דיפקח עינוי יתסחון בעינא טבא ורחמי על ישראל ואסתחר (ס"א ואתזהר) עינא ועביד נוקמין בשאר עמין. הה"ד העירה והקיצה העירה לאתסחאה בההיא חוורא. הקיצה למעבד נוקמין לאינון דכפיין לון. עינוי כד אתפקחן אתחזון שפירין כהני יונים בסומק ואוכם וירוק חוור לא אתגלי אלא בזמנא אסתכל בעינא טבא ומסתחאן כל אינון גוויין בההוא חוור מאינון גוויין דמתגליין נפקין שבעה עיינין דאשגחותא. דנפקי מאוכמא

זוהר חלק ג דף קלז/א

דעינא הה"ד על אבן אחת שבעה עינים. מאן אבן אחת. אוכמתא דעינא מסומקא נפקין שבעה רהיטין דסמכין (נ"א דסחרן) לסטר שמאלא ומתלהטין באשא דלסטר צפון ומתאחדן לאתפשטא בעלמא לגלאה ארחין דחייביא הה"ד שבעה אלה עיני יי' המה משוטטים בכל הארץ. מירוקא נפקין שבעה טהירין (ס"א נהירין) דקטרא דלסטר (נ"א רהיטין דסחראן לסטר) דרומא ומתאחדן לאתפשטא בעלמא לגלאה ארחין ועובדין דבני נשא בין טב בין ביש דכתיב כי עינוי על דרכי

איש וגו'. וכד אסתחאן בחוורא משתכחין כלהו לאשגחא לכל מארי קשוט לאוטבא עלמא בגינהון וכל אשגחותא דההוא חוורא הוי לטב על ישראל ואשגח בסומקא למאן דעאקין להו. הה"ד ראה ראיתי. ראה לאוטבא לון. ראיתי לנקמא לון מדעקין לון ובגין כך כתיב עורה למה תישן יי' הקיצה אל תזנח לנצח. עורה והקיצה תרי אשגחותא. תרי פקיחין. תרי טבן. רחמי ונוקמין:

גוונא קדמאה סומקא בגו סומקא כליל וסתים כל סומקין מקמיה. לא אתחזון. סוחרניה דההוא סומקא אסחר חד חוטא אוכמא ואקיף ליה:

גוונא תניינא אוכמא. כאבנא חד דנפיק מתהומא חד זמן לאלף שנים בימא רבא וכד נפיק האי אבנא אתי רגשא ותקפא על ימא. וקליה דימא וגלגלוהי אזלין. ואשתמעו לנונא רבא דאקרי לויתן. ונפיק מתהומא. והאי אבנא מתגלגלא בתוקפא דימא ונפיק לבר. והיא אוכמא. דכל אוכמין סתימין קמיה (ס"א והא אוקמוה דכל אורחין סתימין קמה) וכך היא אוכמותא דעינא אוכמא. דכליל וסתים כל שאר אוכמין. וסוחרניה דההוא אוכמא אסחר חד חוטא סומקא (ס"א לסטר חד) ואקיף לההוא אוכמא:

גוונא תליתאה ירוקא דירוקי דכליל וסתים כל ירוקין. ובסוחרניה דההוא ירוקא אסחרו תרין חוטיין. חוטא סומקא לסטר חד. וחד חוטא אוכמא לסטר חד. ואקיפין לההוא ירוקא. וכד אסתחר (נ"א אתגלי) חוורא ואסתחרי עינא כל אינון גוונין לא משתכחין ומשתקעין לתתא (סומקא ירוקא אוכמא). לא אתחזי בר ההוא חוורא דנהיר מעתיק יומין. ונהירין מניה כל אינון דלתתא (נ"א הוא) ולית גוונא אתחזי בר ההוא חוורא בלחודוי. ובגין כך אסתלקו כל מאריהון דסומקא ואוכמא דאינון תאומין כחדא. הה"ד שניך כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה שכלם מתאימות. מאי מן הרחצה מההוא אסחותא דעינא קדישא עלאה. שכלם מתאימות מתערבן דא בדא ואתדבקן דא בדא. ומה דאמר שניך כעדר הקצובות ואת אמרת שכלם מתאימות. כלומר חוורא דלהון כההוא חוורא דעינין כד אסחן בחוורתא דעינא עלאה ודא זמינין למנדע צדיקייא. למחזי ברוחא דחכמתא כד"א כי עין בעין יראו. אימתי בשוב יי' ציון. וכתיב אשר עין בעין נראה אתה יי' וכדין פקיחותא דעינין לטב. ואית פקיחותא דעינין לטב ואית פקיחותא דעינין לביש. לטב כמה דכתיב פקח עיניך וראה שוממותינו וגו'. ודא הכא לטב. ולביש. וכתיב עינך תראנה ירושלם נוה שאנן אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח. הא הכא לטב ולביש דלא אתעביד דא בלא דא. תנא בצניעותא דספרא מהו עינך תראנה ירושלם נוה שאנן. וכי ירושלם נוה שאנן הוא והא כתיב צדק ילין בה. ובאתר דאשתכח צדק לאו שקוט ולא שאנן הוא. אלא עינך תראנה ירושלם נוה שאנן, נוה שאנן לעתיק יומין אתמר (דישגח באלין עיינין) דההוא עינא שקיט ושאנן. עינא דרחמי עינא דלא נטיל מאשגחותא דא לאשגחותא אחרא. זבגין כך כתיב עינך תראנה חסד יי' ולא עיניך, ומה דאמר ירושלם ולא ציון. הכי אצטריך. לאכפייא

זוהר חלק ג דף קלז/ב

לדינא דאשתכח בה ולרחמא עלה. ותנא כתיב עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה (הה"ד צדק ילין בה דבה אשכח גזרי דינין יתיר מכל שארי אתרי) (נ"א דכתיב צדק ילין בה דבה אשתכחו גזרי דינין יתיר מכל שאר אתרי. ותנא כתיב עיני יי' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה. השתא עיני ה' אלקיך בה וכדין פקיחותא דעינין בה לטב ולביש בגין דאית בהו ימינא ושמאלא דינא ורחמי) ולזמנא דאתי ישתכח בה עינא חד דרחמי. עינא עינא דעתיקא דעתיקין. הה"ד וברחמים גדולים אקבצך. כיון דאמר רחמים מהו גדולים אלא אית רחמי ואית רחמי. רחמי דעתיק דעתיקין אינון אקרון רחמים גדולים. רחמי דזעיר אנפין אקרון רחמים סתם.

(מהנ"א הוא משום דאית ביה ימינא ושמאלא דינא ורחמי) ובג"כ וברחמים גדולים אקבצך דעתיק יומין:

תאנא בהני עיינין בתרין גווינין מנייהו בסומקא ואוכמא שראן תרין דמעין. וכד בעי קודשא דקודשין לרחמא על ישראל אחית תרין דמעין לאתכסמא בימא רבא מאן ימא רבא. ימא דחכמתא עלאה. כלומר דיתסחון בנהרא (ס"א בחוורא) במבועא דנפיק מחכמתא רבא ומרחם להו לישראל:

חוטמא תאנא בצניעותא דספרא חוטמא דזעיר אנפין. בחוטמא אשתמודע פרצופא. בהאי חוטמא אתפרשא מלה דכתיב עלה עשן באפו וגו'. עלה עשן באפו בהאי תננא אתכללו אשא וגחלי דנורא. דלית (ס"א בחוטמא אשתמודע פרצופא תלת שלהובין מתוקדין בנוקבוי מהאי חוטמא אתפשטן תלת גוויני תננא ואשא וגחלי דנורא דכתיב עלה עשן באפו ולית) תננא בלא אשא ולא אשא בלא תננא. וכלהו אסתליקו (ס"א אתדליקו) ונפקי מחוטמוי. ותאנא כד אתחברו תלת אלין דכלילן בהאי תננא דנפיק מחוטמא. אתקמט חוטמא ונשיב ונפיק תננא אוכמא וסומקא. ובין תרי (נ"א בתרי) גוויני. וקרינן ליה אף וחימה ומשחית. ואי תימא אף וחימה כתיב כי יגורתי מפני האף וחימה דאינון תננא אוכמא וסומקא. משחית מנ"ל. דכתיב לפני שחת יי' את סדום ואת עמורה. שחת המשחית בנורא דליק מוקדא. ותאנא חמש גבוראן אינון בהאי זעיר אנפין ואסתלקו לאלף וארבע מאה גבוראן. ומתפשטאן בחוטמוי. בפומא. בדרועוי. בידין. באצבעין. ובג"כ כתיב מי ימלל גבורות יי' גבורת כתיב הכא גבורות וכתוב התם לך יי' הגדולה והגבורה אלא הכי תאנא כד אתחבראן כלהו גבוראן כחדא אתקרי גבורה חדא. וכלהו גבוראן שריאן לנחתא מחוטמוי. ומהאי תליין אלף (אלפין) וארבע מאה רבוא לכל חד מנייהו ובהאי תננא דאפיק מחוטמוי תליין אלף (אלפין רבוא) וארבע מאה (וחמש) דסטר גבורה דא. וכלהו גבוראן תליין מהאי חוטמא דכתיב דור לדור ישבח מעשיך וגו'. וכד שארי גבורה דא. כלהו גבוראן מתלהטן ושטאן. (נ"א ונחתין) עד דנחתן ללהט החרב המתהפכת. כתיב כי משחיתים אנחנו את המקום הזה. וכתוב לפני שחתיי את סדום ואת עמורה. וכתוב ויי' המטיר על סדום ועל עמורה. אלא הכי תאנא לא דיין לרשעים וכו' אלא דמהפכי מ"ר למ"ה והיאך מהפכי הוא כתיב אני יי' לא שניתי. אלא בכל זמנא דעתיק דעתיק רישא חוורא (אתגלייא) רעוא דרעוין אתגליין רחמין רברבין אשתכחו בכלא. ובשעתא דלא אתגלייא כל זיינין (ס"א דינין) דזעיר אפין זמינין וכביכול רחמי עביד דינא ההוא עתיקא דכלא דתניא כד אתגלייא עתיקא דעתיקין רעוא דרעוין כלהו בוציני דאתקרון בשמא דא נהירין. ורחמי אשתכחו בכלא. ובשעתא דלא אתגלי טמירא דטמירין ולא אתנהרן אלין בוציני. מתערין דיני ואתעביד דינא. מאן גרים להאי דינא רעוא דרעוין דלא אתגלי ובג"כ מהפכין חייביא רחמי לדינא. ומה דאמר הכא מאת יי' מן השמים בזעיר אפין אתמר ומשמע דכתיב מן השמים אש ומים. רחמי ודינא לאפקא מאן דלית ביה דינא כלל. תאנא האי חוטמא זעיר. וכד שארי תננא

זוהר חלק ג דף קלח/א

לאפקא. נפיק בבהילו ואתעבד דינא. ומאן מעכב להאי חוטמא דלא יפיק תננא. חוטמא דעתיקא קדישא דהוא אקרי ארך אפים מכלא. והיינו רזא דתנינן יי' יי' פסיק טעמא בגווייהו. בכלהו אתר דשמא אדכר תרי זמני פסיק טעמא בגווייהו כגון אברהם אברהם יעקב יעקב שמואל שמואל כלהו פסיק טעמא בגווייהו חוץ ממשא משה דלא פסיק טעמא בגווייהו. מ"ט אברהם אברהם בתראה שלים קדמאה לא שלים דהשתא שלים בעשר נסיוני. ובגין כך פסיק טעמא בגווייהו דהשתא לא הוה איהו כדקדמיתא. יעקב יעקב בתראה שלים קדמאה לא שלים דהשתא אתבשר

ביוסף ושראת עליה שכינתא. ועוד דהשתא אשתלים בארעא אילנא קדישא כגוונא דלעילא בתריסר תחומין בשבעין ענפין מה דלא הוה בקדמיתא. ובגיני כך בתראה שלים קדמאה לא שלים ופסיק טעמא בגווייהו. שמואל שמואל טעמא פסיק בגויה. מ"ט. בתראה שלים קדמאה לא שלים דהשתא הוא נביאה וקודם לכן לא הוה נביאה. אבל משה משה לא אפסיק טעמא בגווייהו דמיומא דאתיליד שלים הוה דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא. אוף הכא יי' יי' פסיק טעמא בגווייהו קדמאה שלים בתראה שלים בכלהו. ומשה באתר דינא אמר לנחתא לון מעתיקא קדישא רחמין לזעיר אנפין דהכי תנינן כמה חילא דמשה דאחית מכילן דרחמי לתתא. וכד אתגלי עתיקא בזעיר אפין כלא ברחמי אתחזון. וחוטמא אשתכיך ואשא ותננא לא נפיק כד"א ותהלתי אחטם לך. ותננא בתרין נוקבין דחוטמא בחד נוקבא נפיק תננא להיט ומשתקעא בנוקבא דתהומא רבא. ומחד נוקבא נפיק אשא דאוקיד בשלהובוי ומתלהטא (בארבע אלף) באלף וארבע מאה עלמין דבסטור שמאלא. ומאן דגרים לקרבא בהאי. אקרי אש יי' אשא דאכלא ואוקיד כל שאר אשין. והאי אשא לא אתבסם אלא באשא דמדבחה. והאי תננא דנפיק מנוקבא אחרא לא אתבסם אלא בתננא דקרבנא (דמדבחה) וכלא תלייא בחוטמא. בגין כך כתיב וירח יי' את ריח הניחח דכלא בחוטמא תליין לארחא האי חוטמא בתננא ואשא סומקא. ובגין כך אתקבל ברעוא. והאי (הוא) דכתיב ויחר אף יי'. וחרה אף יי'. וחרה אפי. פן יחרה אף יי' כלא בזעיר אפין אתמר ולא בעתיקא. תננא כתיב הטה אלקי אנך ושמע האי (ס"א תננא בצניעותא דספרא דרגא (ס"א עקימא) עמיקא למשמע טב וביש ודא איהו):

אודנא דאתעביד תחות שערי. ושערי תליין עליה (ואודנא הוא למשמע) ואודנא אתעביד ברשומי רשימין לגאו. כמה דעביד (ס"א דבארי) דרגא בעקימא (להאי ולהאי) מ"ט בעקימא. (ס"א בגין דיתעכב קלא לאעלא במוחא ויבחין ביה מוחא ולא בבהילון) (בגין למשמע טב וביש) ותננא מהאי עקימא דבגו אודנין. תליין כל אינון מארי דגדפין דכתיב בהו כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר. בגו אודנא נטיף מג' חללי דמוחא להאי נוקבא דאודנין. ומההוא נטיפא עייל קלא בההוא עקימא ואתצריך בההוא נטיפא בין טב ובין ביש. טב דכתיב כי שומע אל אביונים יי'. ביש דכתיב וישמע יי' ויחד אפו ותבער במ אש יי'. והאי אודנא סתים לבר. ועקימא עייל לגו לההוא נוקבא דנטיפא מן מוחא בגין למכנש קלא לגאו דלא יפוק לבר ויהא נטיר וסתים מכל סטרוי. בג"כ הוא רזא. ווי לההוא דמגלי רזין דמאן דמגלי רזין כאילו אכחיש תקונא דלעילא דאתתקן למכנש רזין ולא יפקון לבר. תניא בשעתא דצווחין ישראל בעאקא ושערי מתגליין מעל אודנין כדין עייל קלא באודנין בההוא נוקבא דנטיף ממוחא וכנש (ס"א ובטש) במוחא. ונפיק בנוקבי דחוטמא. ואתזער חוטמא ואתחמם (נ"א ואתקמט) ונפיק אשא ותננא מאינון נוקבין ומתערין

זוהר חלק ג דף קלח/ב

כל גבוראן ועביד נוקמין. ועד לא נפקין מאינון נוקבין אשא ותננא סליק ההוא קלא לעילא ובטש בריחא דמוחא (ס"א ברישא במוחא) ונגדין תרין דמעין מעיינין ונפק מנחירוי תננא ואשא בההוא קלא דנגיד לון לבר בההוא קלא דעייל באורנין אתמשכאן ומתערן (ס"א מתערבין) כולי האי בגין כך כתיב וישמע יי' וחיר אפו ותבער במ אש יי'. בההיא שמיעה דהוא קלא אתער מוחא (כלא). תנא כתיב הטה אלקי אנך כלומר ארכין. (ס"א אודנין) שית מאה אלף רבוא אינון מאריהון דגדפין דתליין באלין אודנין. וכלא אתקרון אזני יי'. ומה דאתמר הטה יי' אנך. אנך בזעיר אפין אתמר מסטרא דחד חללא דמוחא תליין אודנין. ומחמשין תרעין דנפקין מההוא חללא דא הוא (ס"א אית) תרעא חד דנגיד ונפיק ואתפתח בההוא נוקבא דאודנא דכתיב כי און מלין תבחן. וכתיב ובוהן לבות וכליות. ומסטרא דאתפשטותא דההוא חללא דחמשין תרעין דאתפשטו

בגופא. באתר דלבא שארי מתפשט ההוא חללא דחמשין תרעין ואודנא קרי ביה בחינה. ובלבא קרי ביה בחינה. משום דמאתר חד מתפשטין. (ס"א בההוא נוקבא דאודנא ומסטרא דאתפשטותא דההוא חללא דחמשין תרעין אתפשט בגופא באתר דלבא שארי ועל דא באודנא קרי ביה בחינה ובלבא קרי ביה בחינה דכתיב כי און מלין תבחן וכתיב ובוהן לבות וכליות משום דמאתר חד מתפשטין). תאנא בצניעותא דספרא כמה דאודנא דא אבחן בין טב ובין ביש כך כלא. דבזעיר אפין אית סטרא דטב וביש. ימינא ושמאלא. רחמי ודינא. והאי אודנא כליל במוחא ומשום דאתכלל במוחא ובחללא חד. אתכליל בקלא דעייל ביה. ובאודנא קרי ביה ובשמיעה אתכליל בינה שמע כלומר הבן. אשתכח (ס"א ואסתכל) דכלא בחד מתקלא אתקל. ומלין אלין למאריהו דמארין אתיהבן למשמע ולאסתכלא ולמנדע. ת"ח כתיב. יי שמעתי שמעתך יראתי וגו' האי קרא אשתמודע דכד נביאה קדישא (ס"א מהימנא) שמע ואסתכל וידע וקאים על תקונין אלין כתיב יראתי תמן יאות הוא לדחלא ולא תבר קמיה האי בזעיר אפין אתמר. כד אסתכל וידע מה כתיב. יי פעלך בקרב שנים חייהו. האי לעתיק יומין אתמר, ובכל אתר דישתכח יי יי ביו"ד ה"א תרי זמני או באלף דל"ת ויו"ד ה"א חד לזעיר אפין וחד לעתיקא דעתיקין. ואף על גב דכלהו חד. וחד שמא אקרו. ותנינן אימתי אקרי שם מלא. בזמנא דכתיב יי אלקים דהאי הוא שם מלא. דעתיק דכלא ודזעיר אנפין. וכלא הוא שם מלא אקרי. ושאר לא אקרי שם מלא. כמה דאוקימנא ויטע יי אלקים שם מלא בנטיעות גנתא. ובכל אתר יי אלקים אתקריא שם מלא. יי יי כלא הוא בכללא. וההוא זמנא אתעדון דחמין בכלא. יי פעלך בקרב שנים חייהו לעתיק יומין אתמר. מאן פעלך זעיר אפין. בקרב שנים. אינון שנים קדמוניות דאקרון ימי קדם ולא אקרון שנות עולם שנים קדמוניות אינון ימי קדם. שנות עולם אלין ימי עולם והכא בקרב שנים מאן שנים. שנים קדמוניות. חייהו למאן. חייהו לזעיר אפין. דכל נהירו דיליה מאינון שנים קדמוניות אתקיימו ובג"כ אמר חייהו. ברוגז רחם תזכור. לההוא חסד עלאה דעתיקא דעתיקין דביה אתער רחמין לכלא למאן דבעי לרחמא ולמאן דיאות לרחמא:

תאנא אר"ש אסהדנא עלי שמיא ולכל אלין דעלנא קיימין. דחדאן מלין אלין בכלהו עלמין. וחדאן בלבאי מלי ובגו פרוכתא עלאה דפריסא עלנא מתטמרין וסלקין וגניז להו עתיקא דכלא גניז וסתים מכלא. וכד שרינא למללא לא הוו ידעין חבריא דכל הני מלין קדישין מתערין הכא. זכאה חולקיכון חברייא דהכא. וזכאה חולקי עמכון בעלמא דין ובעלמא דאתי. פתח ר"ש ואמר ואתם הדבקים ביי' אלקיכם וגו'. מאן עמא קדישא כישראל דכתיב בהו אשריך ישראל מי כמוך דכתיב מי כמוכה באלים יי' משום דאתדבקותא דלהון הוא בשמא קדישא בעלמא דין. ובעלמא דאתי יתיר מהכא.

זוהר חלק ג דף קלט/א

דהתם לא מתפרשן מניה מההוא צרורא דצרירין ביה צדיקיא הה"ד ואתם הדבקים ביי' ולא כתיב הדבקים ליי' אלא ביי' ממש. תאנא כד נחית מן דיקנא יקירא עלאה דעתיקא קדישא סתים וטמיר מכלא משחא דרבות קדישא. לדיקנא דזעיר אפין. אתתקן דיקנא דיליה בתשעה תקונין. ובשעתא דנהיר דיקנא יקירא דעתיקא דהאי דיקנא דזעיר אפין נגדין תליסר מבועין דמשחא עלאה בהאי דיקנא ומשתכחין ביה עשרין ותרין תקונין ומניה נגדין עשרין ותרין אתוון (ס"א דאורייתא) דשמא קדישא (מתחיל מסוף קלח ע"ב) (נ"א ובעלמא דאתי. משום דאתדבקותא דלהון הוא בשמא קדישא בעלמא דין ובעלמא דאתי יתיר מהכא דהתם לא מתפרשין מההוא צרורא דחיי דצרירין ביה צדיקיא הה"ד ואתם הדבקים בה' בה' ממש עלייכו כתיב אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בה' וכתוב מי כמוכה באלים ה' השתא אתכווננו דעתא לאוקורי למלכא ולאוקיר יקרא דדיקנא קדישא דמלכא. תנא מתתקן דיקנא עלאה דיקנא קדישא בט' תיקונין ודא

איהו דיקנא דז"א וכד נחית מן דיקנא יקירא עילאה דעתיקא קדישא בהאי דיקנא דז"א נגדין י"ג מבוועין דמשחא עלאה בהאי דיקנא ומשתכחין ביה כ"ב אתון דשמא קדישא) וא"ת דיקנא לא אשתכח ולא אמר שלמה אלא לחייו (ולא קרי דיקנא). אלא הכי תאנא בצניעותא דספרא כל מה דאטמר וגניז ולא אדכר ולא אתגלייא. ההוא מלה הוי עלאה ויקירא מכלא (משום) ובג"ד הוא סתים וגניז. ודיקנא משום דהוא שבחא ושלמותא ויקירותא מכל פרצופא גנזיה קרא ולא אתגלייא ותאנא האי דיקנא דאיהו שלימותא דפרצופא ושפירותא דזעיר אפיין נפיק מאודנוי ונחית וסליק וחפי בתקרובא דבוסמא, מאי תקרובא דבוסמא. כד"א לחייו כערוגת הבושם (ולא ערוגות). בתשעה תקונין אתתקן האי דיקנא דזעיר אנפין. בשערי (דדיקנא) אוכמי מתתקנא בתקנא שפיר. כגבר תקיף שפיר למחזי. דכתיב (שם) בחור כארזים. תקנא קדמאה. מתתקן שערא מלעילא ונפיק ההוא ניצוצא בוצינא דקרדינותא ונפיק מכללא דאורא דכיא ובטש בתחות שערא דרישא מתחות קוצין דעל אודנין. ונחית מקמי פתחא דאודנין נימי על נימי עד רישא דפומא. תקנא תניינא. נפיק שערא וסליק מרישא דפומא עד רישא אחרא דפתחא דפומא. ונחית מתחות פומא עד רישא אחרא נימין על נימין בתקנא שפירא. תקנא תליתאה מאמצעיתא דתחות חוטמא מתחות תרין נוקבין נפיק חד ארחא ושערין זעירין תקיפין מליין לההוא ארחא ושאר שערין מליין מהאי גיסא ומהאי גיסא סוחרניה דההוא ארחא. וארחא לא אתחזי לתתא כלל אלא ההוא ארחא דלעילא דנחית עד רישא דשפוותן ותמן שקיעא ההוא ארחא. תקנא רביעאה נפיק שערא ואתתקן וסליק וחפי בעלעוי דתקרובא דבוסמא. תקנא חמשה פסיק שערא ואתחזיין תרין תפוחין מכאן ומכאן סומקן כהאי ורדא סומקא ומתלהטן במאתן ושבעין עלמין דמתלהטין מתמן (ס"א מנהון). תקנא שתיתאה נפק שערא כחד חוטא בסחרניה דדיקנא ותליין עד רישא דמעוי ולא נחית עד טבורא. תקנא שביעאה. דלא תליין שערי על פומא ופומא אתפני מכל סטרוי. ויתבין שערי בתקנא סחור סחור ליה. תקנא תמינאה. דנחתין שערי בתחות דיקנא דמחפין קדלא דלא אתחזיא כלהו שערי דיקנין נימין על נימין. מליין מכל סטרוי. תקנא תשיעאה (מתערבין שערי עם אינון) דמתחברן (נ"א אתמשכן) שערי כלהו בשקולא מעלייא (ס"א מלייא) עד (נ"א עם) אינון שערי דתליין. כלהו בשקולא שפיר כחד גיבר תקיף מארי נצח קרבין בתשעה תקונין אלין נגדין ונפקין ט' מבוועין דמשח רבות דלעילא ומההוא משח רבות נגדין לכל אינון דלתתא. ט' תקונין אלין אשתכחו בדיקנא דא ובשלימות תקנא דדיקנא דא אתקרי (בר נש לתתא) גיבר תקיף דכל מאן דחמי דיקנא קיימא בקיומיה תלייא ביה גבורה תקיפא. עד כאן תקנא דדיקנא עלאה דזעיר אפיין. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה קום ברי (קדישא) סלסל תקנא דדיקנא (נ"א דמלכא) קדישא בתקונוי אלין.

זוהר חלק ג דף קלט/ב

קם ר' אלעזר פתח ואמר מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה וגו'. עד מבטוח בנדיבים. תנא הכא ט' תקונין דבדיקנא דא. להני תקונין אצטריך דוד מלכא בגין לנצחא לשאר מלכין ולשאר עמין. ת"ח כיון דאמר הני ט' תקונין לכתר אמר כל גוים סבבוני בשם יי' כי אמילם. אמר. הני תקונין דאמינא למאי אצטריכנא. משום דכל גוים סבבוני ובתקנא דדיקנא דא ט' תקונין. דאינון שם יי'. אשצינון מן עלמא הה"ד בשם יי' כי אמילם. ותנא בצניעותא דספרא תשעה תקונין אמר דוד הכא שיתא אינון בשמא קדישא. דשית שמהן הוו ותלת אדם. ואי תימא תרין אינון תלתא הוו. דהא נדיבים בכלל אדם הוו. תנא שיתא שמהן דכתיב מן המצר קראתי יה חד. ענני במרחב יה תרין. יי' לי לא אירא תלת. יי' לי בעוזרי ארבע. טוב לחסות בי' חמשה. טוב לחסות בי' שיתא. אדם תלת. דכתיב יי' לי לא אירא מה יעשה לי אדם חד. טוב לחסות בי' מבטוח באדם תרי. טוב לחסות בי' מבטוח בנדיבים תלת. ות"ח רזא דמלה דבכל אתר דאדכר אדם הכא. לא אדכר אלא בשמא קדישא. דהכי אתחזי. משום דלא אקרי (הוה) אדם אלא במה דאתחזי ליה. ומאי אתחזי

ליה. שמא קדישא. דכתיב וייצר יי' אלקים את האדם בשם מלא דהוא יי' אלקים כמה דאתחזי ליה ובג"כ הכא לא אדכר אדם אלא בשמא קדישא. ותנא כתיב מן הצר קראתי יה ענני במרחב יה תרי זמני י"ה י"ה לקביל תרי עלעוי דשערי אתאחדן בהו. ומדחמא דשערי אתמשכאן ותליין שארי ואמר יי' לי לא אירא. יי' לי בעוזרי. בשמא דלא חסר. בשמא דהוא קדישא. ובשמא דאדכר אדם. ומה דאמר מה יעשה לי אדם הכי הוא. דתנא כל אינון כתרין קדישין דמלכא כד אתתקנן בתקוני. אתקרון אדם. דיוקנא דכליל כלא. ומה דמשלפא בהו אתקרי שמא קדישא. ותערא ומה דביה אתקרי ידו"ד ואתקרי אדם בכללא דתערא ומה דביה. (ס"א ומה דאשתליף מתערא אתקרי שמא קדישא. תערא ומה דביה אתקרי ידו"ד אתקרי אדם בכללא תערא ומה דביה). ואלין תשעה תקונין דאמר דוד הכא לאכנעא שנאוי בגין דמאן דאחיד דיקנא דמלכא ואוקיר ליה ביקירו עילאה כל מה דבעי מן מלכא. מלכא עביד בגיניה. מ"ט דיקנא ולא גופא אלא גופא אזיל בתר דיקנא ודיקנא לא אזיל בתר גופא (ס"א דדיקנא איהו עיקרא דכל גופא וכל הדורא דגופא בתר דיקנא אזיל וכלא בדיקנא תלייא) (ול"ג מן ודיקנא עד גופא) ובתרי גווי אתי האי חושבנא חד כדקאמרן. תרין מן המצר קראתי יה חד ענני במרחב יה תרי. ה' לי לא אירא תלת. מה יעשה לי אדם ארבע. ה' לי בעוזרי חמש. ואני אראה בשונאי שיתא. טוב לחסות בה' שבעה. מבטוח באדם תמנייא. טוב לחסות ביי' מבטוח בנדיבים תשעה (ס"א טוב לחסות בה' מבטוח באדם ז'. טוב לחסות בה' ה'. מבטוח בנדיבים מן המצר קראתי י"ה מאי קא מיירי אלא דוד כל מה דאמר הכא על תקונא דדיקנא דאמר. (ר' יהודה אמר) מן המצר קראתי יה מאתר דשארי דיקנא לאתפשטא דהוא אתר דחיק מקמי פתחא דאודנין מעילא תחות שערי דרישא ובג"כ אמר י"ה י"ה תרי זמני ובאתר (ס"א ובתר דאתפשט דיקנא ונחית מאודנוי ושארי לאתפשטא אמר יי' לי לא אירא דהוא אתר דלא דחית (ס"א דחיק) וכל האי אצטריך וכו'. (אדם אתקרי ועל אתפשטותא האי אצטריך) דוד לאכנע תחותיה מלכין ועמין בגין יקרא דדיקנא דא. ותאנא בצניעותא דספרא כל מאן דחמי בחלמיה דדיקנא דבר נש עלאה אחיד בידיה או דאושית ידיה ליה. ינדע דשלים הוא עם עלאי וארמיה תחותיה אינון דמצערין ליה. תנא מתתקן דיקנא עלאה בתשעה תקונין והוא דיקנא דזעיר אפין בט' תקונין מתתקן:

זוהר חלק ג דף קמ"א

תקונא קדמאה מתתקן שערא מעילא ונפיק מקמי פתחא דאודנין מתחות קוצי דתליין על אודנין ונחתין שערי נימין על נימין עד רישא דפומא. תאנא כל אלין נימין דבדיקנא תקיפין יתיר מכל נימין דקוצין דשערי דרישא. ושערי דרישא אריכין (וכפיין) והני לאו אריכין ושערי דרישא מנהון שעיעי ומנהון קשישין. ובשעתא דאתמשכן שערי חוורי דעתיק יומין לשערי דזעיר אפין כתיב חכמות בחוץ תרנה. מאי בחוץ. בהאי זעיר אפין. דמתחכרן תרימוחי. תרי מוחי ס"ד אלא אימא ארבע מוחי. תלת מוחי דהוו בזעיר אפין ואשתכחו בתלת חללי דגולגלתא דרישא. וחד מוחא שקיט על בורייה דכליל כל תלת מוחי. דאתמשך מניה משיכן כלילן שקילן. בשערי חוורי. להאי זעיר אפין לתלת מוחי דביה ומשתכחן ארבע מוחי בהאי זעיר אפין. בגין כך אשתלימו ארבע פרשיות דכתיבין בתפילין דאתכליל בהו שמא קדישא דעתיק יומין עתיקא דעתיקין וזעיר אפין. דהאי הוא שלימותא דשמא קדישא. דכתיב וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך ויראו ממך. שם יי'. שם יי' ממש דאינון ארבע רהיטי בתי דתפילין. ובג"כ חכמות בחוץ תרנה. דהכא משתכחין. דהא עתיקא דעתיקין סתימא דסתימין לא אשתכח ולא זמין חכמתא דיליה משום דאית חכמתא סתימא דכלא ולא אתפרש. ובגין דאתחברו ארבעה מוחין בהאי זעיר אפין. אתמשכן ארבע מבויעין מניה לארבע עיבר. ומתפרשן מחד מבויעא דנפיק מכלהו ובג"כ אינון ארבע. ותאנא האי חכמתא דאתכלילא בארבע אתמשכא בהני שערי דאינון תליין על תלין. (נ"א הוא) וכלהו קשיין ותקיפין. ואתמשכו ונגידו כל חד לסטרוי. ואלף אלפין ורבו רבין תליין מנייהו

דליתהון בחושבנא הה"ד קווצותיו תלתלים. תלי תלים. וכלהו קשיין ותקיפין לאתחברא כהאי חלמיש תקיף. וכהאי טנרא דאיהי תקיפא. עד דעבדין נוקבין ומבועין מתחות שערא ונגדין מבועין תקיפין לכל עיבר ועיבר לכל סטר וסטר. ובגין דהני שערי אוכמי וחשוכן כתיב מגלה עמוקות מני חשך ויוצא לאור צלמות. ותנא הני שערי דדיקנא תקיפין (בלחודי) משאר שערי דרישא. משום דהני בלחודייהו מתפרשן ומשתכחן ואינן תקיפין באורחיהו. אמאי תקיפין אי תימא משום דכלהו דינא לאו הכי דהא בתקונין אלין אשתכחו רחמי (ודינא) ובשעתא דנחתין תליסר מבועי נהרי דמשחא אלין כלהו רחמי. אלא תנא כל הני שערי דדיקנא כלהו תקיפין מ"ט כל אינן דרחמי בעיין למהוי תקיפין לאכפייא לדינא. וכל אינן דאינהו דינא. הא תקיפין אינן. ובין כך ובין כך בעיין למהוי תקיפין מתרין סטרין. כד בעי עלמא רחמין רחמי תקיפין ונצחין על דינא. וכד בעי דינא דיקנא תקיף ונצח על רחמי ובג"כ בעיין למהוי תקיפין מתרין סטרין. דכד בעו רחמי. שערי דאינן ברחמי קיימין ומתחזיא (ס"א ומתאחרא) דיקנא באינן שערי וכלא הו רחמי. וכד בעי דינא אתחזי דינא באינן שערי. וכלא אתקיים בדיקנא. וכד אתגלייא דיקנא קדישא חוורא. כל הני וכל הני מתנהרין ומסתחין כמאן דאסתחי בנהרא עמיקא ממה דהוה ביה. ואתקיימו כלהו ברחמי ולית דינא אשתכח וכל הני תשעה כד נהרין כחדא כלהו אסתחין ברחמי. ובג"כ אמר משה זמנא אחרא י' ארך אפים ורב חסד. ואלו אמת לא קאמר. משום דרזא דמלה אינן תשעה מכילן דנהרין מעתיק יומין לזעיר אפין. וכד אמר משה זמנא תניינא. תשעה תקונין אמר. אינהו תקוני דיקנא דמשתכחי בזעיר אפין ונחתין מעתיק יומין ונהרין

זוהר חלק ג דף קמ"ב

ביה. ובג"כ אמת תלייא בעתיקא והשתא לא אמר משה ואמת. תנא שערי דרישא דזעיר אפין כלהו קשישי תלין על תלין. ולא שעיעין דהא חמינא דתלת מוחי בתלת חללי משתכחין ביה ונהרין ממוחא סתימאה. ומשום דמוחא דעתיק יומין שקיט ושכיך כחמר טב על דורדייה שערוי כלהו שעיעין ומשיחין במשחא טב. ובג"כ כתיב ראשה כעמר נקא והאי דזעיר אפין קשישין ולא קשישין. דהא כלהו תליין ולא מתקמטי ובג"כ חכמתא נגיד ונפיק. אבל לא חכמתא דחכמתא דאיהי שכיכא ושקיטא. דהא תנינא דלית דידע מוחיה דעתיק יומין בר איהו והאי דכתיב אלקים הבין דרכה והוא ידע את מקומה בזעיר אפין אתמר. אמר רבי שמעון ברי לקב"ה בעלמא דין ובעלמא דאתי. תקונא תניינא נפיק שערא וסליק מרישא דפמא עד רישא אחרא דפתחא דפומא ונחית מתחות פומא עד רישא אחרא נימין על נימין בתקונא שפיר. קום רבי אבא קם ר' אבא פתח ואמר כד תקונא דדיקנא דא מתתקן בתקונא דמלכא (ס"א בתקוני מלכין) (ס"א כד תקונא דא מתתקן בדיקנא דמלכא אתחזי) כגבר תקיף שפיר למחזי רב ושליט הה"ד גדול אדונינו ורב כח. וכד אתבסם בתקונא דיקנא יקירא קדישא וישגח ביה אקרי בנהירו דיליה אל רחום וגו' והאי תקונא תניינא אתתקן כד נהיר בנהירו דעתיק יומין אקרי רב חסד וכד מסתכלי דא בדא אתקרי בתקונא אחרא ואמת. דהא נהירו אנפיה (ס"א דא נהירו דאנפין) ותנא נושא עון אתקרי דא תקונא תניינא כגוונא דעתיקא קדישא. אבל משום ההוא אורחא דנפיק. בתקונא תליתאה תחות תרין נוקבין דחוטמא ושערין תקיפין זעירין מליין לההוא אורחא. לא אתקרון הכא נושא עון ועובר על פשע ואתקיימו באתר אחרא. ותניא תלת מאה ושבעין וחמש חסדים כלילן בחסד דעתיק יומין וכלהו אקרון חסדי קדמאי. דכתיב איה חסדיך הראשונים. וכלהו כלילן בחסד דעתיקא קדישא סתימא דכלא. וחסד דזעיר אפין אקרי חסד עולם. ובספרא דצניעותא קרי ביה לחסד קדמאה דעתיק יומין רב חסד. ובזעיר אפין חסד סתם. ובג"כ כתיב הכא ורב חסד וכתוב (שם) נוצר חסד לאלפים סתם. ואוקימנא האי רב חסד מטה כלפי חסד לנהרא ליה ולאדלקא בוציני. דתנא האי אורחא דנחית תחות תרין נוקבין דחוטמא ושערין זעירין מליין לההוא אורחא לא אקרי ההוא אורחא עובר עלפשע דלית אתר לאעברא ליה בתרי גווני חד משום שערי

דאשתכח בההוא ארחא הוא אתר קשיא לאעברא. וחד משום דנחית אעברא דההוא אורחא עד רישא דפומא ולא יתיר. וע"ד כתיב שפתותיו שושנים סומקין כורדא נוטפות מור עובר סומקא תקיף והאי אורחא דהכא בתרי גווי לא (ס"א בתרי גווי אגזים ולא) אתבסם. מכאן מאן דבעי לאגזמא תרי זמני בטש בידיה בהאי אורחא. תקונא רביעאה נפיק שערא ואתתקן וסליק וחפי בעלעוי בתקרבתא דבוסמא. האי תקונא יאה ושפירא לאתחזיא הוד והדר הוא. (ס"א הוד עלאה) ותניא הוד עלאה נפיק ואתעטר ונגיד לאתאחדא (ס"א ליאה דעלעין) בעלעוי ואתקרי הוד זקן. ומהאי הוד והדר. תליין אלין לבושי דאתלבש בהו ואינן פורפירא יקירא דמלכא דכתיב הוד והדר לבשת תקונין דאלבש בהו ואתתקן בהאי דיוקנא דאדם יתיר מכל דיוקנין ותאנא

זוהר חלק ג דף קמא/א

האי הוד כד אתנהר בנהירו דדיקנא עלאה (נ"א דא) ואתפשט בשאר תקונין נהירין. האי הוא נושא עון מהאי גיסא ועובר על פשע מהאי גיסא ובג"כ לחייו כתיב. ובצניעותא דספרא אקרי הוד והדר ותפארת. דהא תפארת הוא עובר על פשע שנאמר ותפארתו עובר על פשע. אבל האי תפארת לא אוקימנא אלא בתקונא תשיעאה כד"א ותפארת בחורם כחם. ותמן אקרי תפארת. וכד אתתקל (ס"א אסתכל) במתקלא חד סלקין. אמר ר"ש יאות אנת רבי אבא לאתברכא מעתיקא קדישא דכל ברכאן נפקין מניה. תקונא חמישאה פסיק שערא ואתחזון תרין תפוחין מכאן ומכאן סומקן כהאי ורדא סומקא ומתלהטן במאתן ושבעין עלמין. הני תרי תפוחין כד נהרין (מתרין סטרי). מנהירו דתרין תפוחין קדישין עילאין דעתיקא אתמשך סומקא ואתי חיורא בהאי כתיב יאר יי פניו אליך ויחנך. דכד נהרין מתברך אלמא. ובשעתא דאתעבדו סומקא כתיב ישא יי פניו אליך כלומר יסתלק ולא ישתכח רוגזא בעלמא. תאנא כלהון נהורין דאתנהרן מעתיקא קדישא אתקרין חסדי קדמאי. ובגין אינון. נהרין כל אינון חסדי עולם. תקונא שתיתאה נפיק שערא כחד חוטא דשערי בסחרניה דדיקנא. (ס"א ותליין עד רישא דמעוי ולא נחית עד טבורא תנא תקונא דא הוא דאקרי) פאת הזקן ואיהו חד מחמש פאין דתליין בחסד (וברחמי) ולא אבעי לחבלא האי חסד כמה דאתמר. ובגין כך לא תשחית את פאת זקנך כתיב. תקונא שביעאה דלא תליין שערא על פומא ופומא אתפני מכל סטרוי ויתבין שערין בתקונא סחור סחור ליה. קום רבי יהודה. קם רבי יהודה פתח ואמר בגזירת עירין פתגמא. כמה אלף רבבן מתנשן (ס"א מתישבן) ומתקיימן בהאי פומא ותליין מניה. וכלהון אקרין פה. הה"ד וברוח פיו כל צבאם. ומההוא רוחא דנפיק מפומא. מתלבשן כל אינון דלבר. תליין מהאי פומא ומהאי פומא (ס"א רוחא) כד אתפשט האי רוחא מתלבשן ביה כמה נביאי מהימנא. וכלהו פה יי אתקרין. ובאתר דרוחא נפיק לא אתערבא מלה אחרא וכלהו (פיות) מחכאן לאתלבשא בההוא רוחא דנפיק. והאי תקונא שליטא על כלהו שיתא משום דהכא מתקיימן כלהו ומתאחדן ובגיני כך שערוהי שקילין סוחרניה דפומא ואתפני מכל שיתא משום דהכא מתקיימן כלהו ומתאחדן ובגיני כך שערוהי שקילין סוחרניה דפומא ואתפני מכל סטרוי והאי תקונא שליטא על כלהו משום דהכא מתקיימן כלהו ומתאחדן. אמר ר"ש בריך אנת לעתיקא קדישא:

תקונא תמינאה דנחתין שערי בתחות דיקנא מחפיין קדלא דלא אתחזי. דתניא אין למעלה לא ערף ולא עפוי ובזמנא דאגח (ס"א דנצח) קרבי אתחזי. משום לאחזאה גבורתא. דהא תנינן אלף עלמין אתאחדין מניה הה"ד אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים ואלף המגן רזא הוא. בצניעותא דספרא כל שלטי הגבורים דאתו מסטר גבורה חד מאינון גבוראן. תקונא תשיעאה דאתמשכן (ס"א דמתחברן) שערי בשקולא מליא עם אינון שערי דתליין כלהו בשקולא שפיר כחד גיבר תקיף מארי נצחן קרבייא משום דכלהו שערי אתמשכן בתר אינון דתליין. וכללא דכלהו באינון דתליין. וכלא אתמשך (חסר כאן). ועל דא כתיב תפארת בחורים כחם. (ונראה

על הים כבחור טוב) הה"ד כתיב בחור כארזים כגיבר עביד גבוראן ודא הוא תפארת חילא וגבורתא ורחמי:

תנא אר"ש כל הני תקונין וכל הני מלין בעינא לגלאה למאריהון דאתקלו במתקלא ולא לאינון דלא עאלו (נ"א ס"א ולא) דעאלו ולא נפקו) אלא לאלין דעאלו ונפקו. דכל מאן דעייל ולא נפיק טב ליה דלא אברי. כללא דכל מלין. עתיקא דעתיקין וזעיר אפין כלא חד כלא הוה. כלא הוי כלא יאה. לא ישתני. ולא משתני. ולא שנא. אתתקן בתקונין אלין. אשתלים דיוקנא דכליל כל דיוקנין. דיוקנא דכליל כל שמהן. דיוקנא

זוהר חלק ג דף קמא/ב

דאתחזי בגונוני כהאי דיוקנא (נ"א בגווייה כל דיוקנין) לאו האי דיוקנא הוי אלא כעין האי דיוקנא. כד אתחברן עטרין וכתרין כדין הוא אשלמותא דכלא. בגין דדיוקנא דאדם. הוי דיוקנא דעלאין ותתאין דאתכללו ביה. ובגין דהאי דיוקנא כליל עלאין ותתאין. אתקין עתיקא קדישא תקונין ותקונא דזעיר אפין בהאי דיוקנא ותקונא. ואי תימא מה בין האי להאי. כלא הוא במתקלא חדא אבל מכאן (נ"א מנן) אתפרשן ארחוי. (נ"א אתפשטן רחמי) ומכאן (נ"א ומנן) אשתכח דינא. ומסטרע דילן הוו שניין דא מן דא. ורזין אלין לא אתמסרו בר למחצדי חקלא קדישא. וכתיב סוד יי' ליראיו. כתיב וייצר יי' אלקים את האדם בתרי יודי"ן. אשלים תקונא גו תקונא טברקא דגושפנקא. ודא הוא וייצר. תרין יודין למה. רזא דעתיקא קדישא ורזא דזעיר אפין. וייצר מאי צר. צר צורה בגו צורה (ודא הוא וייצר). ומהו צורה בגו צורה. תרין שמהן דאתקרי שם מלא יי' אלקים. ודא הוא רזא דתרין יודי"ן דוייצר דצר צורה גו צורה. תקונא דשמה שלים יי' אלקים ובמה אתכלילו בדיוקנא עלאה דא דאקרי אדם. דכליל דכר ונוקבא. ועל דא כתיב את האדם דכליל דכר ונוקבא. את לאפקא ולמסגי זינא דנפיק מניה (מדכר ונוקבא) עפר מן האדמה. דיוקנא בגו דיוקנא. ויפח באפיו נשמת חיים טברקא דגושפנקא גו בגו. וכל דא למה. בגין לאשתלפא ולעיילא ביה סתים דסתימא עלאה עד סופא דכל סתימין. (הה"ד (שם) ויפח באפיו נשמת חיים) נשמתא דכל חיי דעיילא ותתא תליין מההיא נשמתא ומתקיימי בה. ויהי האדם לנפש חיה לאתקרא ולעיילא בתקונין כגוונא דא ולאשלפא לההיא (נ"א מההיא) נשמתא מדרגא לדרגא עד סופא דכל דרגין. בגין דיהוי ההיא נשמתא משתכחא בכלא ומתפשטא בכלא. ולמהוי כלא ביחודא חד. ומאן דפסיק האי יחודא מן עלמא כמאן דפסיק נשמתא דא. ומחזי דאית נשמתא אחרא בר מהאי. ובגין כך ישתצי הוא ודוכרניה מן עלמא לדרי דרין. בהאי דיוקנא דאדם שארי ותקין כללא דכר ונוקבא. כד אתתקן האי דיוקנא בתקונין שארי מחזוי מבין תרין דרועין באתר דתליין שערי דדיקנא דאתקרון (נ"א אתקרי) תפארת. ואתפשט האי תפארת ותקין תרין חדין ואשתליף לאחורוי ועבד גולגלתא דנוקבא. כלא סתימא מכל סטרוי בשערא בפרצופא דרישא. ובכללא חדא אתעבידו בהאי תפארת. ואקרי אדם דכר ונוקבא. הה"ד כתפארת אדם לשבת בית:

כד אתברי פרצופא דרישא דנוקבא תלייא חד קוצא דשערי מאחורוי דזעיר אפין ותלי עד רישא דנוקבא. ואתערו שערי ברישהא כלהו סומקי דכללן בגו גוויי הה"ד ודלת ראשך כארגמן. מהו ארגמן. גוויי דכלילן בגו גוויי. תאנא אתפשט האי תפארת מטבורא דלבא ונקיב ואתעבר בגיסא אחרא ותקין פרצופא דנוקבא עד טבורא. ומטבורא שארי ובטבורא שלים. תו אתפשט האי תפארת ואתקן מעוי דדכורא ועייל (ואתתקן) בהאי אחר כל רחמין וכל סטרא דרחמי. ותאנא בהני מיעיין אתאחדן שית מאה אלף רבוא מארי דרחמי. ואתקרון בעלי מיעיין. דכתיב על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם יי'. תאנא האי תפארת כליל ברחמי וכליל בדינא. ואתפשט רחמי בדכורא ואתעבר ונקיב (ס"א ונהיר) לסטר אחרא ותקין מיעוי דנוקבא ואתקנו מעהא בסטרא

דדינא. תאנא אתתקן דכורא בסטריה במאתן ותמניא וארבעין תקונין דכלילן ביה מנהון לגו ומנהון לבר. מנהון רחמי. ומנהון דינא. כלהו

זוהר חלק ג דף קמב/א

דדינא אתאחדו בדינא דאחורוי דנוקבא אתפשטה תמן. ואתאחדו ואתפשטו בסטריה. ותאנא חמשה ערייתא (נ"א תקונין) אתגליין בה. בסטרא דדינין חמשה. ודינין ה' (נ"א בסטרא דדינא ודינהא) אתפשטן במאתן וארבעין ותמניא ארזין. והכי תאנא קול באשה ערוה. שער באשה ערוה. שוק באשה ערוה. יד באשה ערוה. רגל באשה ערוה. דאע"ג דתרין אלין לא שנייה חברנא. ותרין אלין יתיר מערוה אינון:

ותאנא בצניעותא דספרא אתפשט דכורא ואתתקן בתיקוני. אתתקן תקונא דכסותא דכיא. והאי הוא אמה דכיא. אדכיה דההוא אמה מאתן וארבעין ותמניא עלמין. וכלהו תליין בפומא דאמה דאתקרי יו"ד. וכיון דאתגלייא יו"ד פומיה דאמה אתגלי חסד עלאה. והאי אמה חסד הוא. דאתקרי ותלי (נ"א והאי חסד הוא תלי) בהאי פום אמה. ולא אקרי חסד עד דאתגלייא יו"ד דפום אמה. ות"ח דלא אתקרי אברהם שלים בהאי חסד עד דאתגלייא יו"ד דאמה. וכיון דאתגלי אקרי שלים הה"ד התהלך לפני והיה תמים תמים ממש. וכתוב ואהיה תמים לו ואשתמרה מעוני. מאי קא מיירי רישא וסיפא. אלא כל דגלי האי יו"ד ואסתמר דלא עייליה ליו"ד ברשותא אחרא. ליהוי שלים לעלמא דאתי ולהוי צריר בצרורא דחיי. מאי ברשותא אחרא. דכתיב ובעל בת אל נכר. ובגין כך כתיב ואהיה תמים לו דכיון דהוא תמים בגלוייא דיו"ד. ואשתמרה מעוני. וכיון דאתפשט אמה דא. אתפשט סטר גבורה מאינון גבוראן (בשמאלא) דנוקבא ואשתקע בנוקבא באתר חד וארשם בערייתא כסותה דכל גופה דנוקבא ובההוא אתר אקרי ערוה דכלה. אתר לאצנע' לההוא אמה דאקרי חסד בגין לאתבסמא גבורא דא דכליל חמש גבוראן. בהאי חסד דכליל בחמש חסדין. חסד ימינא גבורה שמאלא. אתבסם דא בדא ואקרי אדם כליל מתרין סטרין. ובגין כך בכלהו סטרין אית ימינא ושמאלא דינא ורחמי. תאנא עד לא זמין תקוני דמלכא. עתיקא דעתיקין. בנה עלמין ואתקין תקונין לאתקיימא. ההוא נוקבא לא אתבסמא. ולא אתקיימו עד דנחית חסד עלאה ואתקיימו. ואתבסמו תקוני נוקבא. בהאי אמה דאקרי חסד. הה"ד ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום אתר דכל דינין משתכחין תמן (ואנון תקוני אתתא. אשר היו לא כתיב אלא אשר מלכו) ולא אתבסמו עד דאתקן כלא ונפיק האי חסד. ואתישב בפומא דאמה הה"ד וימת דלא אתקיימו ולא אתבסמו דינא בדינא. ואי תימא אי הכי דדינא כלהו והא כתיב וימלוך תחתיו שאול מרחובות הנהר והא לא אתחזי דינא. דתנינן רחובות הנהר איהו בינה דמינה מתפתחין חמשין תרעין דנהורין ובוצינין לשית סטרי עלמא. תאנא כלהו דינא בר מחז דאתקיים בתראה והאי שאול מרחובות הנהר דא הוא חד סטרא דאתפשט ונפיק מרחובות הנהר וכלהו לא אתקיימו. לא תימא דאתבטלו אלא דלא אתקיימו בההוא מלכו (דבסטר נוקבא) עד דאתער ואתפשט האי בתראה מכלהו דכתיב וימלוך תחתיו הדר מאי הדר חסד עלאה. ושם עירו פעו מאי פעו. בהאי פעי בר נש דזכי לרוחא דקודשא. ושם אשתו מהיטבאל. בכאן אתבסמו דא בדא ואתקרי אשתו מה דלא כתיב בכולהו. מהיטבאל אתבסמותא דדא בדא. בת מטרד. תקונין דמסטר גבורה. בת מי זהב אתבסמו ואתכלילו דא בדא מי זהב רחמי ודינא. כאן אתדבקו אתתא בדכורא. בסטרוי אתפרשן בדוועין בשוקין. דוועין דכורא חד ימינא חד שמאלא דוועא קדמאה (ס"א קדישא)

זוהר חלק ג דף קמב/ב

תלת קשרין אתקשרו ביה ואתכלילו ב' דרועין. ואתכלילו ס"ד. אלא ג' קשרין בימינא וג' קשרין בשמאלא. ג' קשרין דימינא אתכלילין בג' קשרין דשמאלא. ובג"כ דרועא לא כתיב אלא חד אבל ימינא לא כתיב ביה זרוע אלא ימינך יי'. ימין יי' אתקרי בג' קשרין דאבהתא דאחסינו לחולקיהון. ואי תימא הא בתלת חללין מוחא דגולגלתא משתכחין. תאנא כלהו ג' מתפשטין ומתקשרן בכל גופא וכל גופא אתקשר בהני תלת ומתקשרן בדרועא ימינא ובגין כך תאיב דור ואמר שב לימיני משום דהוא אתחבר עמהון דאבהתא ויתיב תמן לכורסיא שלימתא. ובגין כך כתיב שם לימיני משום דהוא אתחבר עמהון דאבהתא ויתיב תמן לכורסיא שלימתא. ובגין כך כתיב אבן מאסו הבונים וגו' משום דיתיב לימינא. היינו דכתיב ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין כלומר כמאן דזכי לחביבותא דמלכא. זכאה חולקיה דמאן דפריש מלכא ימיניה וקביל ליה תחות ימיניה. והאי ימינא כד יתיב קשרין אתפשטא. ודרועא לא אושיט ידיה (ס"א וקשרין לא אתפשטו ודרועא לא אושיט יתיב) בתלת קשרין דאמרן. וכד מתערין חייביא ומתפשטן בעלמא. מתערין תלת אחרין דאינון דינא קשיא ואושיט דרועא. וכד אושיט דרועא יד ימינא הוא אבל אתקרי זרוע יי' זרועך הנטויה נ"א תלת קשרין אתקשרו ביה ואתכלילו תלת קשרין דימינא ותלת קשרין בשמאלא בג' קשרין דאבהתא דאחסינו לחולקיהון. ואי תימא הא בג' חללי מוחא דגולגלתא משתכחין. תאנא כולהו ג' מתפשטין ומתקשרין בכל גופא וכל גופא אתקשר בהני תלתא. ומתקשרין בדרועא ימינא והאי ימינא כד יתיב קשרין לא אתפשטו ודרועא לא אושוט ויתיב בתלת קשרין דאמרן. וכד חייביא מתערין מתערין תלת אחרין דאינון דינא קשיא. ואושיט דרועא ואתקרי זרוע יי' זרועך הנטויה). בזמנא דג' אלין אתכלילין בג' אחרין אקרי כלא ימינא ועביד דינא ברחמי חדא הוא דכתיב ימינך יי' נאדרי בכח ימינך יי' תרעץ אויב בגין דמתערן רחמי בהו. ותאנא בהאי ימינא מתאחדן תלת מאה ושבעין אלף רבוא דאקרון ימינא. ומאה ותמנין וחמשה אלף רבוא מזרוע דאקרי זרוע יי' מהאי ומהאי תלייא זרועא והאי והאי אקרי תפארת דכתיב מוליך לימין משה הא ימינא. זרוע הא שמאלא דכתיב (שם) זרוע תפארתו דא בדא. ותאנא בידא שמאלא מתאחדן ארבע מאה וחמשים רבוא מארי תריסין מתאחדן בכל אצבעא ואצבעא. ובכל אצבעא ואצבעא עשא אלפין מארי תריסין משתכחין. פוק וחשוב כמה אינון דבידא. וההוא ימינא אקרי סיועא קדישא דאתי מדרועא דימינא מתלת קשרין. (ואע"ג דאקרי יד הוי סיועא) דכתיב (נ"א וכתוב) והנה ידי עמך. ומתאחדן מהאי. אלף וארבע רבוא ותמניא וחמש מאה אלפין מאריהון דסיועין בכל עלמא. ואקרון יד יי' עלאה. יד יי' תתאה. ואע"ג דבכל אתר יד יי' שמאלא זכו ימין יי'. אתכלל ידא בזרועא והוי סיועא ואקרי ימין ואי לאו יד יי' תתאה. תאנא כד מתערין דינן קשיין לאחתא בעלמא הכא כתיב סוד יי' ליריאיו:

ותאנא בצניעותא דספרא דכל דינן דמשתכחין מדכורא תקיפין ברישא ונייחין בסופא וכל דינן דמשתכחין מנוקבא נייחין ברישא ותקיפין בסופא. ואלמלא דאתעבידו כחדא לא יכלין עלמא למסבל. עד דעתיק דעתיקי סתימא דכלא פריש דא מן דא וחבר לון לאתבסמא כחדא. וכד פריש לון אפיל דודמיטא לזעיר אפין ופריש לנוקבא מאחורוי דסטרוי ואתקין לה כל תקונהא ואצנעא ליומא דיליה. למיתהא לדכורא הה"ד ויפל יי' אלקים תרדמה על האדם ויישן. מהו ויישן האי הוא דכתיב עורה למה תישן יי'. ויקח אחת מצלעותיו מאי אחת. דא היא נוקבא. כד"א אחת היא יונתי תמתי וסלקא ואתתקנא. ובאתרהא שקיע רחמי וחסד הה"ד ויסגור בשר תחתנה וכתוב והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר. ובשעתא דבעא למיעל שבתא הוה ברי רוחין ושדין ועלעולין. ועד לא סיים לון. אתת מטרוניתא בתקונהא ויתיבת קמיה. בשעתא דיתיבת קמיה אנח לון לאינון ברייאן ולא אשתלימו. כיון דמטרוניתא יתבת עם מלכא

ואתחברו אפין באפין. מאן ייעול בינייהו מאן הוא דיקרב בהדייהו. (בגין כך סטימא דמלה עונתן של ת"ח דידעין רזא דנא משבת לשבת) וכד אתחברו אתבסמו דא בדא יומא דכלא אתבסם ביה. ובג"כ אתבסמו דינין דא בדא ואתתקנו עלאין ותתאין ותאנא בצניעותא דספרא בעא עתיקא קדישא למחזי אי אתבסמו דינין. ואתדבקו תרין אלין דא דא. ונפק מסטרא דנוקבא דינא תקיפא (דלא יכיל עלמא למסבל) דכתיב והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי וגו' ולא הוה יכיל עלמא למסבל משום דלא אתבסמת וחויא תקיפא אטיל בה זוהמא דדינא קשיא. ובג"כ לא הוה יכיל לאתבסמא. וכד נפיק דא קין מסטר דנוקבא נפק תקיף קשיא. תקיף בדינוי. קשיא בדינוי. כיון דנפק אתחלשת ואתבסמת. בתר דא. אפיקת אחרא בסימא יתיר. וסליק קדמאה דהוה תקיפא קשיא וכל דינין לא אתערבו (ס"א אתערעו) קמיה (ס"א וכל דינין (לא) אתערעו עמיה) ת"ח מה כתיב (שם) ויהי בהיותם בשדה. בשדה דאשתמודע לעילא. בשדה דאקרי שדה דתפוחים. ונצח האי דינא לאחיה משום דהוה קשיא מניה ואכפיה ואתמריה תחותיה. עד דאתער בהאי קב"ה ואעבריה מקמיה. ושקעיה בנוקבא דתהומא רבא. וכליל לאחוי בשקועא דימא רבא דמבסם דמעין עלאין ומנהון נחתין נשמתין לעלמא אינש לפום אורחוי. ואע"ג דטמירין אינון. מתפשטין דא בדא ואתעבידו גופא חד ומהאי גופא נחתין נשמתהון דרשיעייא חייביא תקיפי רוחא. מתרוויהון כחדא ס"ד אלא דא לסטרוי ודא לסטרוי. זכאין אינון צדיקייא דמשלפי נשמתהון מהאי גופא קדישא דאקרי אדם דכליל כלא אתר דעטרין וכתרין קדישין מתחבראן תמן בצרורא דאתקלא (ס"א דאתכלא). זכאין אינון צדיקייא (נ"א אתון חברייא) דכל הני מלין קדישין דאתמרו ברוח קדישא עלאה רוח דכל קדישין עלאין אתכללן ביה אתגליין לכו. מלין דעלאין ותתאין צייתין להו זכאין אתון מאריהון דמארין מחצדי חקלא דמלין אלין תנדעון ותסתכלון בהו. ותנדעון למאריכון אפין באפין עינא בעינא. ובהני מלין תזכון לעלמא דאתי הה"ד וידעת היום והשבות אל לבבך וגו'. יי' עתיק יומין. הוא האלקים וכלא הוא חד בריך שמיא לעלם ולעלמי עלמאי:

אמר ר"ש חמינא עלאין לתתא ותתאין לעילא עלאין לתתא דיוקנא דאדם דהוה תקוני עלאה כללא דכלהו (חסר). תאנא כתיב וצדיק יסוד עולם דכליל שית בקרטופא כחדא. והאי הוא דכתיב שוקיו עמודי שש. ותאנא בצניעותא דספרא. באדם אתכלילו כתרין עלאין בכלל ובפרט. ובאם אתכלילו כתרין תתאין בפרט וכלל. כתרין עלאין בכלל כמה דאתמר בדיוקנא דכל הני תקונין. (ס"א דיוקנין) בפרט באצבען דידן חמש כנגד חמש. כתרין תתאין. באצבעין דרגלין דאינון פרט וכלל. דהא גופא לא אתחזי בהדייהו. דאינון לבר מגופא. ובג"כ לא הוה בגופא. דגופא אעדיו מנייהו. אי הכי מאי ועמדו רגליו ביום ההוא. אלא רגליו דגופא מאריהון דדינין (ס"א דמארין) למעבד נוקמין ואקרון בעלי רגלים. ומנהון תקיפין. ומתאחדן מאריהון דדינין די לתתא בכתרין תתאין. תאנא כל אינון תקוני דלעילא דבגופא קדישא (בדכר ונוקבא) כללא דאדם אתמשך דא מן דא. ומתאחדן דא בדא. ואשקון דא לדא. כמה דאתמשך דמא בקטפין דורידין לדא ולדא. להכא ולהכא. מאתר דא לאתר אחרא ואינון משקין (ס"א קסטין) דגופא. (נ"א לגופא). אשקין דא לדא מנהרין דא לדא. עד דאנהירו כלהו עלין ומתברכאן בגיניהון. תאנא כל אינון כתרין

זוהר חלק ג דף קמג/ב

דלא אתכללו בגופא כלהו רחיקין ומסאבין ומסאבן כל מאן דיקרב לגביהון למנדע מנהון מלין. תאנא מאי תיאובתא דלהון לגבי תלמידי חכמים. אלא משום דחמן בהו גופא קדישא ולא אתכללא בהו בההוא גופא. וכי תימא אי הכי הא מלאכין קדישין וליתהון בכללא דגופא. לא דח"ו אי ליהוון לבר מכללא דגופא קדישא לא הוה קדישין ולא מתקיימי. וכתיב וגוייתו כתרשיש. וכתיב וגבום מלאות עינים. והאיש גבריאל כלהו בכללא דאדם. בר מהני דליתהון בכללא דגופא דאינון

מסאבין ומסאבן כל מאן דיקרב בהדייהו. ותאנא כלהו מרוחא דשמאלא דלא אתבסם באדם משתכחין ונפקו מכללא דגופא קדישא ולא אתדבקו ביה. ובג"כ כלהו מסאבין ואזלין וטאסין עלמא ועיילין בנוקבא דתהומא רבא לאתדבקה בההוא דינא קדמאה דאקרי קין דנפיק בכלל דגופא דלתתא. ושאטין וטאסין כל עלמא ופרחון ולא מתדבקאן בכללא דגופא ובגיני כך אינון לבר מכל משריין דלעילא ותתא. מסאבין אינון בהו כתיב מחוץ למחנה מושבו. וברוחא דאקרי הכל דאתבסם יתיר בכללא דגופא קדישא. נפקין אחרנין דמבסמן יתיר. ומתדבקן בגופא ולא מתדבקן. כלהו תליין באוירא ונפקין מהאי כללא דאלין מסאבין. ושמעין מה דשמעין מעילא. ומנייהו ידעי לתתא דקאמרי להו. ותאנא בצניעותא דספרא כיון דאתבסמו לעילא כללא דאדם גופא קדישא דכר ונוקבא. אתחברו זמנא תליתאה ונפק אתבסמותא דכלא. ואתבסמו עלמין עלאין ותתאין. ומכאן אשתכלל עלמא דלעילא ותתא מסטרא דגופא קדישא. ומתחברן עלמין ומתאחדן דא בדא ואתעבידו חד גופא. (ובגין דכלהו חד גופא שכינתא לעילא. שכינתא לתתא. קב"ה לעילא. קב"ה לתתא) ומשלפא רוחא ועיילא בחד גופא. ובכלהו לא אתחזי אלא חד קק"ק יי' צבאות מלא כל הארץ כבודו. דכלא הוא חד גופא. תאנא כיון דאתבסמו דא בדא כתיב תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף) אתקשרו דינא ורחמי (ס"א אתבסמא דינא ברחמי) ואתבסמת נוקבא בדכורא. ובגיני כך לא סלקא דא בלא דא כהאי תמר דלא סלקא דא בלא דא. ועל האי תנינן מאן דאפיק גרמיה בהאי עלמא מכללא דאדם. לבתר כד נפיק מהאי עלמא לא עייל בכללא דאדם דאקרי גופא קדישא. אלא באינון דלא אקרון אדם ונפיק מכללא דגופא. תניא תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף דאתבסמו דינא ברחמי. ולית דינא דלא הווי ביה רחמי. ועל האי כתיב (שם) נאו לחייד בתורים צוארך בחרוזים. בתורים כמו דכתיב תורי זהב נעשה לך וגו'. בחרוזים כמה דכתיב עם נקודות הכסף. צוארך בכללא דנוקבא. דא מטרוניתא. אשתכח בי מקדשא דלעילא וירושלם דלתתא (ס"א הוא מקדשא דכלא) ומקדשא. וכל דא מדאתבסמת בדכורא ואתעביד כללא דאדם ודא הוא כללא דמהימנותא. מאי מהימנותא. דבגויה אשתכח כל מהימנותא. (שייך פ' כי תצא) ותאנא מאן דאקרי אדם ונשמטא נפקת מניה ומית אסיר למיבת ליה בביתא למעבד ליה לינה על ארעא משום יקרא דהאי גופא דלא יתחזי ביה קלנא דכתיב אדם ביקר בל ילין אדם דהוא יקר מכל יקרא בל ילין. מ"ט. משום דאי יעבדון הכי נמשל כבהמות נדמו. מה בעירי לא הווי בכללא דאדם ולא אתחזי בהו רוחא קדישא אוף הכא כבעירי גופא בלא רוחא והאי גופא דהוא יקרא דכללא לא יתחזי ביה קלנא. ותאנא בצניעותא דספרא כל מאן דעביד לינה להאי גופא קדישא בלא רוחא עביד פגימותא בגופא דעלמין. דהא בגין

זוהר חלק ג דף קמד/א

דא לא עביד לינה באתרא קדישא בארעא דצדק ילין בה (ס"א לכתרא קדישא דמלכא בארעא דכתיב צדק ילין בה) משום דהאי גופא יקרא אתקרי דיוקנא דמלכא. ואי עביד ביה לינה הווי כחד מן בעירא (הה"ד נמשל כבהמות (ע"כ) נדמו). תאנא ויראו בני האלקים את בנות האדם. (ס"א בני האלקים) אינון דאטמרו ונפלו בנוקבא דתהומא רבא. את בנות האדם. (האדם הידוע). וכתיב וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם וגו'. מההוא דאקרי עולם. כדתנינן ימי עולם. אנשי השם מנהון נפקו רוחין ושדין לעלמא לאתדבקה ברשיעייא. הנפילים היו בארץ לאפקא אלין אחרנין דלא הווי בארץ. הנפילים. עז"א ועז"ל הווי בארץ. בני האלקים לא הווי בארץ. ורזא הוא וכלא אתמר. כתיב (שם) וינחם יי' כי עשה את האדם בארץ לאפקא אדם דלעילא דלא הווי בארץ. וינחם יי' האי בזעיר אפין אתמר ויתעצב אל לבו. ויעצב לא נאמר. אלא ויתעצב איהו אתעצב. דביה תלייא מלתא. לאפוקי ממאן דלא אתעצב. אל לבו. בלבו לא כתיב אלא אל לבו. כמאן דאתעצב (ומקבל) למאריה. דאחזי האי ללבא דכל לבין. ויאמר יי' אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה וגו'. לאפקא אדם דלעילא. ואי תימא אדם דלתתא בלחודוי. לאו לאפקא כלל.

משום דלא קאים דא בלא דא. ואלמלא חכמה סתימא דכלא. כלא אתתקן כמרישא. הה"ד אני חכמה שכנתי ערמה אל תקרי שכנתי אלא שכנתי (ס"א שיכנתי). ואלמלא האי תקונא דאדם לא קאים עלמא. ה"ה דכתיב (שם ג) יי' בחכמה יסד ארץ וכתיב ונח מצא חן בעיני יי'. ותאנא כלהון מוחין תליין בהאי מוחא. והחכמה הוא כללא דכלא הוא ודא חכמה סתימא דבה אתתקיף ואתתקן תקונא דאדם לאתיישבא כלא על תקוניה כל חד באתריה הה"ד החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים דאינון תקונא שלימא דאדם. ואדם הוא תקונא דלגו מניה קאים רוחא (הה"ד כי האדם יראה לעינים ויי' יראה ללבב דאיהו בלגו לגו). ובהאי תקונא דאדם אתחזי שלימותא מהימנותא דכלא דקאים על כורסייא דכתיב ודמות כמראה אדם עליו מלמעלה. וכתיב וארו עם ענני שמיא כבר אנש אתה הוא ועד עתיק יומיא מטה וקדמוהי הקרבוהי. עד כאן סתימאן מלין. וברירן טעמין. זכאה חולקיה דמאן דידע וישגח בהון. ולא יטעי בהון. דמלין אלין לא אתיהיבו אלא למארי מארין ומחצדי חקלא דעאלו ונפקו. דכתיב כי ישרים דרכי יי' וצדיקים ילכו במ פושעים יכשלו במ. תאנא בכה ר"ש וארים קליה ואמר אי במלין דילן דאתגליין הכא אתגניזו חברייא באדרא דעלמא דאתי ואסתלקו מהאי עלמא יאות ושפיר הוה בגין דלא אתגליין לחד מבני עלמא הדר ואמר הדרי בי דהא גלי קמיה דעתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין דהא לא ליקרא דילי עבידנא ולא ליקרא דבית אבא ולא ליקרא דחברייא אלין אלא בגין דלא יטעון באורחוי ולא יעלון בכסופא לתרעי פלטריו ולא ימחון בידיהון. זכאה חולקי עמהון לעלמא דאתי. תנא עד לא נפקו חברייא מההוא אדרא מיתו ר' יוסי בר' יעקב ור' חזקיה ור' ייסא וחמו חברייא דהוון נטלין לון מלאכין קדישין בההוא פרסא ואר"ש מלה ואשתככו צווח ואמר שמא ח"ו גזרה אתגזר עלנא לאתענשא דאתגלי על ידנא מה דלא אתגלי מיומא דקאים משה על טורא דסיני דכתיב ויהי שם עם יי' ארבעים יום וארבעים לילה וגו'. מה אנא הכא אי בגין דא אתענשו. שמע קלא זכאה אנת ר"ש זכאה חולקך וחברייא אלין דקיימין בהדך דהא אתגלי לכון מה דלא אתגלי לכל חילא דלעילא

זוהר חלק ג דף קמד/ב

אבל ת"ח דהא כתיב בבכורו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה. וכ"ש דברעו סגי ותקיף אתדבוקו נפשיתהון בשעתא דא דאתנסיבו. זכאה חולקהון דהא בשלימותא אסתלקו. (דלא הוה כן לאינון דהוון קמיהו. אמאי מיתו). תאנא בעוד דאתגליין מלין אתרגישו עלאין ותתאין (דאינון רתיכין) וקלא אתער במאתן וחמשיין עלמין דהא מלין עתיקין לתתא אתגליין ועד (נ"א ועוד) דאלין מתבסמן נשמתיהו באינון מלין נפקא נשמתיהו בנשיקה ואתקשר בההוא פרסא ונטלין להו מלאכי עלאי. וסלקין לון לעילא. ואמאי אלין. משום דעאלן ולא נפקו זמנא אחרא מן קדמת דנא. וכלהו אחריני עאלו ונפקו. אר"ש כמה זכאה חולקהון דהני תלתא וזכאה חולקנא לעלמא דאתי בגין דא. נפק קלא תניינות ואמר ואתם הדבקים ביי' אלקיכם חיים כלכם היום. קמו ואזלו בכל אתר דהוון מסתכלי סליק ריחין. אר"ש שמע מנה דעלמא מתברך בגינן. והוון נהרין אנפוי דכלהו ולא הוון יכלין בני עלמא לאסתכלא בהו. תאנא עשרה עאלו ושבע נפקו והוה חדי ר"ש. ורבי אבא עציב. יומא חד הוה יתיב ר"ש ורבי אבא עמיה אר"ש מלה וחמו לאלין תלתא דהוון מיייתין להון מלאכין עלאין ומחזיין להו גניזין ואדרין דלעילא בגין יקרא דלהון. והוון עיילי לון בטורי דאפרסמונא דכיא. נח דעתיה דרבי אבא. תאנא מההוא יומא לא אעדו חברייא מבי ר"ש. וכד הוה ר"ש מגלה רזין לא משתכחין תמן אלא אינון. והוה קארי להו רבי שמעון שבעה אנן עיני יי' דכתיב שבעה אלה עיני יי' ועלן אתמר. א"ר אבא אנן שיתא בוציני דנהראן משביעאה אנת הוא שביעאה דכלא דהא לית קיומא לשיתא בר משביעאה. דכלא תלי בשביעאה. רבי יהודה קארי ליה שבת דכלהו שיתא מניה מתברכין דכתיב שבת ליי' קדש ליי'. מה שבת ליי' קדש אוף ר"ש שבת ליי' קדש. אר"ש תוהנא על ההוא חגיר חרצן מאריה דשערי אמאי לא אשתכח בבי

אדרא דילן בזמנא דאתגליין מלין אלן קדישין. אדהכי אתא אליהו ותלת קטפורי נהירין באנפוי. א"ל ר"ש מ"ט לא שכיח מר בקרדוטא (ס"א בקרטמא). גליפא דמאריה ביומא דהלולא. א"ל. חייך רבי שבע יומין אתברירו קמי קב"ה כל אינון דייתון וישתכחן עמיה עד לא עיילתון בבי אדרא דלכון. ובעינא לאשתכחא זמין קשיר בכתפוי (ס"א) ואנא הוה ובעינא קמיה לאשתכחא זמין תמן וכדין קטיר בכתפוי) ולא יכילנא דההוא יומא שדרני קב"ה למעבד נסין לרב המנונא סבא וחברוי דאתמסרו בארמונא (ס"ב בקרוניא) דמלכא וארחישנא להו בנסא דרמינא להו כותלא דהיכלא דמלכא ואתקטרו בקטרוי דמיתו ארבעים וחמשה פרדשכי. ואפיקנא לרב המנונא וחברוי ורמינא (נ"א ואוליכנא) לון לבקעת אונו ואשתזיבו. וזמינא קמייהו נהמא ומיאי דלא אכלו תלתא יומין. וכל ההוא יומא לא בדילנא מנייהו. וכד תבנא אשכחנא פרסא דנטלו כל אינון סמכין ותלת מן חבריאי עלה. ושאלנא לון. ואמרו חולקא דקב"ה מהלולא דר"ש וחברוי. זכאה אנת ר"ש וזכאה חולקך וחולקא דאינון חבריאי דיתבין קמך. כמה דרגין אתתקנו לכון לעלמא דאתי. כמה בוצינן דנהורין זמינן לנהרא לכו. ות"ח יומא דין בגינך אתעטרו חמשין כתרין לרבי פנחס בן יאיר חמוך ואנא אזילנא עמיה בכל אינון נהרי דטורי דאפרסמונא דכיא והוא בריר דוכתיה ואתתקן (ס"א ואנא הא חזינא דהא בריר וכו') א"ל קטורין צדיקייא בקרטופא דעטרין

זוהר חלק ג דף קמה/א

בריש ירחי ובזמני ושבת יתיר מכל שאר יומין. א"ל ואף כל אינון דלבר דכתיב והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו'. אי אלין אתיין כ"ש צדיקייא. מדי חדש בחדשו. למה משום דמתעטרי אבהתא רתיכא קדישא. ומדי שבת בשבתו. דמתעטר שביעאה דכל אינון שיתא יומין דכתיב ויברך אלקים את יום השביעי וגו'. ואנת הוא ר"ש שביעאה דשיתא תהא מתעטר ומתקדש יתיר מכלא. ותלת עדונין דמשתכחין בשביעאה זמינן חבריאי אלין צדיקייא לאתעדנא בגינך לעלמא דאתי. וכתיב וקראת לשבת ענש לקדוש יי' מכובד מאן הוא קדוש יי' דא ר' שמעון בן יוחאי דאקרי מכובד בעלמא דין ובעלמא דאתי:

עד כאן האדרא קדישא רבא:

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו וגו'. רבי יצחק פתח ואמר וחסד יי' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בניו. כמה גדולה היראה לפני הקב"ה שבכלל היראה ענוה ובכלל הענוה חסידות. נמצא שכל מי שיש בו יראת חטא שנו בכלן ומי שאינו ירא שמים אין בו לא ענוה ולא חסידות:

תאנא מי שיצא מן היראה ונתלבש בענוה ענוה עדיף ונכלל בכלהו הה"ד עקב ענוה יראת יי'. כל מי שיש בו יראת שמים זוכה לענוה. כלמי שיש בו ענוה זוכה לחסידות וכל מי שיש בו יראת שמים זוכה לכלם. לענוה דכתיב עקב ענוה יראת יי'. לחסידות דכתיב וחסד יי' מעולם ועד עולם על יראיו. תאנא כל אדם שיש בו חסידות נקרא מלאך

זוהר חלק ג דף קמה/ב

יי' צבאות הה"ד כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך יי' צבאות הוא. מפני מה זכה כהן להקרא מלאך יי' צבאות. אמר ר' יהודה מה מלאך יי' זה מיכ"אל השר הגדול דאתי

מחסד של מעלה והוא כהן גדול של מעלה. כביכול כהן גדול דלתתא אקרי מלאך יי' צבאות משום דאתי מסטרא דחסד מהו חסד רחמי גו רחמי. ובגין כך כהן לא אשתכח מסטרא דדינא. מ"ט זכה כהן לחסד בגין היראה הה"ד וחסד יי' מעולם ועד עולם על יראיו. עולם ועולם מהו. אמר רבי יצחק כמה דאתתקן באדרא קדישא עולם חד ועולם תרי. א"ר חייא אי הכי מן העולם ועד העולם מבעי ליה. א"ל תרי עלמי נינהו, ואתהדרו לחד א"ר אלעזר לר' יצחק עד מתי תסתום דבריך. מן העולם ועד העולם כללא דרזא עלאה אדם דלעילא ואדם דלתתא והיינו עולם ועולם. וכתיב ימי עולם וכתיב שנות עולם והא אוקמוה באדרא קדישא עלאה. על יראיו דכל מאן דאיהו דחיל חטאה אקרי אדם. אימתי. א"ר אלעזר דאית ביה יראה ענוה חסידות כללא דכלא. אמר רבי יהודה והא תנינן אדם כללא דדכר ונוקבא א"ל ודאי הכי הוא בכללא דאדם דמאן דאתחבר דכר ונוקבא אקרי אדם וכדין דחיל חטאן. ולא עוד אלא דשריא ביה ענוה. ולא עוד אלא דשריא ביה חסד. ומאן דלא אשתכח דכר ונוקבא לא הוה ביה לא יראה ולא ענוה ולא חסידות. ובגין כך אקרי אדם כללא דכלא וכיון דאקרי אדם שרייא ביה חסד דכתיב אמרתי עולם חסד יבנה וגו'. ולא יכיל לאתבנאה אי לא אשתכח דכר ונוקבא וכתיב וחסד יי' מעולם ועד עולם על יראיו. יראיו כללא דאדם. ד"א וחסד יי' מעולם ועד עולם אלין אינון כהני דאתו מסטרא דחסד ואחסינו אחסנא דא דנחית מעולם דלעילא לעולם דלתתא. על יראיו כהני דלתתא דכתיב וכפר בעדו ובעד ביתו לאתכללא בכללא דאדם. וצדקתו לבני בניו משום זוכה לבני בניו. אמר רבי יהודה אי הכי מהו וצדקתו וחסדו מבעי ליה. אמר רבי אלעזר היינו רזא דתנינן בזאת כי מאיש לקחה זאת. וכתיב (שם) לזאת יקרא אשה וזאת אתכלילת באיש דהיינו חסד. וזאת נוקבא חסד דכר. ובגין כך דכר דאתי מסטרא דחוורא דא אקרי חסד. וזאת אתקרי צדק דאתיא מסטר סומקא. ובגין כך אקרי אשה והיינו דכתיב וצדקתו. מאי וצדקתו צדקתו דחסד בת זוגו דאתבסמא דא בדא. ובגין כך תנינן כל כהן שאין לו בת זוג אסור בעבודה דכתיב וכפר בעדו ובעד ביתו. אמר ר' יצחק משום דלית שכינתא שריא במאן דלא אנסיב וכהני בעיין יתיר מכל שאר עמא לאשרייא בהו שכינתא. וכיון דשרת בהו שכינתא שריא בהו חסד ואקרונ חסידים ובעיין לברכא עמא הה"ד וחסידיך יברוכה וכתיב תמיד ואוריך לאיש חסידיך. ומשום דכהנא אקרי חסיד בעי לברכא ובגין כך כתיב דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו. מאי טעמא משום דאקרונ חסידים וכתיב וחסידיך יברוכה. כה תברכו את בני ישראל אמור להם כה תברכו בלשון הקדש. כה תברכו ביראה. כה תברכו בענוה. אמר ר' אבא כה תברכו. תאנא האי צד"ק אתקרי כ"ה דכל דינין מתערין מכ"ה (נ"א מינה) והיינו דאמר ר' אלעזר מהו מכה (ס"א דכה) רבה כלומר מכה מן כה. וכתיב והנה לא שמעת עד כ"ה כמה דאגזים משה. וכתיב (שם) בזאת תדע כי אני יי' וכלא חד וכתיב (שם) ולא

זוהר חלק ג דף קמו/א

שת לבו גם לזאת דזמינא לחרבא ארעיה. ומהאי כ"ה מתערין דינין. ומדאתחבר עמה חסד אתבסמת. ובגין כך אתמסר דא לכהן דאתי מחסד בגין דתתברך ותתבסם כ"ה הה"ד כה תברכו. כלומר אע"ג דהאי כה אשתכח בדינין תבסמון לה ותברכון לה דכתיב כה תברכו את בני ישראל תברכו בהאי חסד לכ"ה ותבסמון לה לקבלייהו דישאל בגין דלא ישתכחון בה דינין הה"ד כה תברכו את בני ישראל אמור להם. אמרו לא כתיב אלא אמור לאפקא משרבו הפריצים דלא מפרסמין מלה דהא לא אתפקדו לפרסמא שמא משמע דכתיב אמור להם. אמור סתם. ד"א אמור כיון דכתיב כה תברכו אמאי לא כתיב תאמרו. אלא תני ר' יהודה אמור להם. זכו להם לא זכו אמור סתם. ר' יצחק פתח וראיתי אני דניאל לבדי. והא תנינן אינהו נביאי ואיהו לאו נביא ומאן נינהו חגי את המראה וגו'. וראיתי אני דניאל לבדי. והא תנינן אינהו נביאי ואיהו לאו נביא ומאן נינהו חגי זכריה ומלאכי. אי הכי אתעביד קדש חול והא כתיב לא ראו אמאי דחילו ובדניאל כתיב וראיתי

אני ולא דחיל ואיהו לאו נביא הא חול קדש. אלא הכי תאנא כתיב אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח. בזאת הא דאמרן. זאת עדבא חולקיה לאתחסנא ולמעבד ליה נוקמין. ותנא עביד קב"ה לדוד רתיכא קדישא עם אבהתא כתרין עלאין קדישין דכלא דאחסינו אבהתא. ותאנא מלכו ירית דוד לבנוי בתרוי ובאתר מלכו דלעילא אתקף ואחסינ הוא ובנוי מלכו דא דלא אעדי משולטנהון לדרי דרין. ותאנא בשעתא דהאי כתרא דמלכותא אתער לבנוי דוד לית מאן דקאים קמיה. וראיתי אני דניאל לבדי את המראה משום דמבנוי דוד הוה דכתיב ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה וגו'. והוא חמא וחדי בהאי דהוא מסטר אחסנת חולקא עדבא דאבוי ומשום דהוה דיליה הוא סביל ואחריני לא סבלי. דאמר רבי שמעון בשעתא דהאי כ"ה אתער בדינוי לא יכלין בני עלמא למיקם קמיה. ובשעתא דפרסין כהני ידיהו דאתין מחסד אתער חסד דלעילא ואתחבר בהאי כה ומתבסמא ומתברכא באנפין נהירין לבני ישראל ואתעדי מנהון דינין הה"ד כה תברכו את בני ישראל ולא לשאר עמין. בגין כך כהן ולא אחרא כהן בגין דיתער האי כתרא דיליה חס"ד על ידוי דאקרי חסיד דכתיב לאיש חסידך. והוא אתי מסטרא דחסד וכתיב וחסידיך יברכוכה אל תקרי יברכוכה אלא יברכו כ"ה. כה תברכו בשם המפורש. כה תברכו בלשון הקדש. תאנא אמר ר' יהודה בשעתא דכהנא דלתתא קם ופריס ידוי כל כתרין קדישין דלעילא מתערין ומתתקנין לאתברכא ונהרין מעומקא דבירא דאתמשך להו מההוא עומקא דנפק תדיר ולא פסיק ברכאן דנבען מבויעין לכלהו עלמין ומתברכן ומתשקיין מכלהו. ותאנא בההוא זמנא לחישותא ושתיקותא הוי בכל עלמין. למלך דבעי לאזדוגא במטרוניתא ובעי למעאל לה בלחישו וכל שמשין מתערין בההוא זמנא ומתלחשין הא מלכא אתי לאזדוגא במטרוניתא מאן מטרוניתא דא כנסת ישראל מאן כ"י כנסת ישראל סתם. תאנא אמר רבי יצחק כהן בעי לזקפא ימינא על שמאלא דכתיב וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם ידו כתיב ולא ידיו משום דשבחא דימינא על שמאלא. אמר רבי אלעזר רזא הוא משום דכתיב והוא ימשול בך. תאנא כהן דבעי לפרסא ידוי בעי דיתוסף קדושה

זוהר חלק ג דף קמו/ב

על קדושה דיליה דבעי לקדשא ידוי על ידא דקדישא. מאן ידא דקדישא דא ליוואה דבעי כהנא ליטול קדושה דמייא מידי דכתיב וקדשת את הלויים הא אינון קדישין. וכתיב בהו בלויים וגם את אחיך מטה לוי וגו'. שבט אביך כלל. מכאן דכל כהן דפריים ידוי בעי לאתקדשא ע"י דקדישא ליתוסף קדושה על קדושתיה ועל דא לא יטול קדושה דמייא מבר נש אחרא דלא הוי קדישא. ובצניעותא דספרא תאנא לוי דאתקדש כהנא על ידוי בעי הוא לאתקדשא בקדמיתא. ואמאי לוי. ויתקדש על ידא דכהנא אחרא לא בעי דהא כהן דלא שלים לא בעי האי כהנא שלים ויתקדש על ידא דפגימא דלא שלים. אבל לוי דאיהו שלים ואתחזי לסלקא בדוכנא ולמפלה משכן זמנא הא שלים הוא והא אקרי קדוש דכתיב וקדשת את הלויים. א"ר תנחום אף אקרי טהור דכתיב וטהרת אותם. ובגין כך בעי לאוספא כהנא קדושה על קדושתיה. תאנא כהנא דפריים ידוי בעי דלא יתחברון אצבען דא בדא בגין דיתברכון כתרין קדישין כל חד וחד בלחודוי כמה דאתחזי ליה בגין דשמא קדישא בעי לאתפרשא באתוון רשימין דלא לאערבא דא בדא ולא יתכוון (נ"א ולא תכוונא) באינון מלין. א"ר יצחק בעי קב"ה דיתברכון עלאי בגין דיתברכון תתאי ויתברכון עלאי בגין דיתברכון תתאי ויתברכון עלאי דאינון קדישין בקדושה עלאה על ידא דתתאי דאינון קדישין בקדושה עלאה דאינון קדישין דלתתא דכתיב וחסידיך יברכוכה. א"ר יהודה כל כהן דלא ידע רזא דא ולמאן מברך ומאן היא ברכתא דמברך לאו ברכתא דיליה ברכתא והיינו דכתיב כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו. מאי דעת דעת סתם. ותורה יבקשו מפיהו. עלאין יבקשו מפיהו. ומאי יבקשו מפיהו תורה. תורה סתם היך אחידא תורה דלעילא דאקרי תורה סתם דתניא תורה שבכתב ותורה שבע"פ באינון כתרין עלאין דאתקרון

הכי. מ"ט כי מלאך יי' צבאות הוא. ותנינא דבעי כהנא לכוונא באינון מלין דלעילא ליחדא שמא קדישא כמה דאצטריך:

אמר ר"ש תאנא בצניעותא דספרא שמא קדישא אתגלייא ואתכסייא. דאתגלייא כתיב ביו"ד ה"א וא"ו ה"א דאתכסייא כתיב באתוון אחרן. ומההוא דאתכסייא ההוא טמירא (ס"א אחרנין וההוא דאתכסייא הוא טמירן) דכלא. א"ר יהודה ואפילו ההוא דאתגלייא אתכסיא באתוון אחרן בגין ההוא טמירא דטמירין בגו דהא הכא בעי כהנא לצרפא שמא קדישא ולמיתת רחמי (כלהו) דכלהו כלילן בדיבור דכ"ב אתוון (ס"א דכלהו מכילן) (ס"א בתרי כתרי) כתרי דרחמי. ובהני אתוון דהאי שמא סתימאן כ"ב מכילן דרחמי וי"ג דעתיקא סתים וגניז מכלא וט' דאתגליין מזעיר אנפין (ס"א בז"א) ומתחברן כלהו בצרופא דשמא חד דהוה מכוון כהנא כד פריס ידוי בכ"ב אתוון גליפן. ותאנא כד הוה צניעותא בעלמא הוה מתגלייא שמא דא לכלא. מדאסגי חציפותא בעלמא סתים באתווי. דכד הוה מתגלייא כהנא מכוין ושמא מתפרש. במאי מכוין. מכוין בסתימא דטמיר וגניז ומגלייא ומתפרש. מדאסגי חציפותא בלעמא סתים כלא באתוון רשימין. ות"ח דכל הני כ"ב אתוון (ס"א רחמי) (ס"א דכל הני כ"ב מכילן דרחמי)

זוהר חלק ג דף קמז/א

משה אמרן בתרי זמני. זמנא קדמאה אמר י"ג מכילן דעתיקא דעתיקין סתימא דכלא לנחתא אלין לאתר דדינא אשתכח לאכפיא להו. זמנא תניינא אמר ט' מכילן דרחמי דכלילן בזעיר אנפין ונהירין מעתיקא סתימאה דכלא. וכלהו כליל כהנא כד פריס ידוי לברכא עמא ומשתכחן דמתברכין כלהו (ס"א עלאין) עלמין בסטרא דרחמי דאתמשכן מעתיקא טמירא סתימאה דכלא. וכל הני כ"ב אתוון. מכילן סתימאן. יברכך יי' וישמרך. אלין תלת קראי. וג' שמהן. דתריסר אתוון כלילן לקבליהון ובכלא אתכוון כהנא. וכל עלאי ותתאי מתבסמן בכ"ב אתוון דסתימין בהני ג' קראי לקביל כ"ב (אתוון) מכילן דרחמי דכליל כלא ובג"כ כתיב אמור ולא אמרו כמה דאוקימנא. אמור דבעי לכוונא בכל הני סתימין בכל הני דרגין אמור במלין סתימין דלעילא. אמור חושבן רמ"ח אברין דבאדם חסר חד. מ"ט. דבחד תליין כלהו. וכלהו מתברכאן בהאי ברכתא בהני תלת קראי כדאמרן. להם לאתכללא בהאי ברכתא עלאין ותתאין. תאנא א"ר יוסי יומא חד יתיבנא קמיה דר"א ב"ר שמעון שאילנא ליה אמינא רבי מאי קא חמא דוד דקאמר אדם ובהמה תושיע יי'. אדם תינח בהמה למה. א"ל יאות שאלת כלא במניינא הוא זכו אדם לא זכו בהמה. אמינא רבי רזא דמלה קא בעינא. א"ל כלא אתמר. ות"ח קרא קב"ה לישראל אדם כגוונא דלעילא וקרא להו בהמה וכלא בחד קרא דכתיב ואתן צאני צאן מרעיתי צאן מרעיתי הא בהמה. אדם אתם הא אדם. וישראל אקרו אדם ובהמה ובג"כ אדם ובהמה תושיע יי'. ועוד רזא דמלה זכו אדם כגוונא דלעילא. לא זכו בהמה אקרו. וכלהו מתברכאן בשעתא חדא. אדם דלעילא. ובהמה דלתתא. וכ"ש דכלא אית בהו בישראל הה"ד אדם ובהמה תושיע יי'. ות"ח לית ברכתא לתתא אשתכח עד דישתכח לעילא. ומדאשתכח לעילא אוף לתתא אשתכח וכלא הכי תליא לטב ולביש לטב דכתיב אענה את השמים והם יענו את הארץ לביש דכתיב יפקוד יי' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה. א"ר יהודה בג"כ (האי תפארת פתח ביה) כתיב אמור להם סתם לאתברכא עלאין ותתאין. כלהו כחדא דכתיב כה תברכו בתחלה ואחר כך אל בני ישראל אמור להם סתם לאתברכא כלהו כחדא יברכך יי' לעילא וישמרך לתתא. יאר יי' פניו לעילא. ויחנך לתתא. ישא יי' פניו לעילא. וישם לך שלום לתתא. ר' אבא אמר כלהו כחדא מתברכאן בכ"ב אתוון גליפן דשמא קדישא דאתכלל וסתים הכא בכ"ב אתוון מתברכאן כלהו. ואינון רחמי גו רחמי דלא אשתכח בהו דינא. ולא והכתיב ישא יי' פניו אליך. אמר רבי אבא ישא יסלק ויעבר בגין דלא ישתכח דינא. ולא והכתיב ישא יי' פניו אליך. אמר רבי אבא

ישא יסלק ויעבר בגין דלא ישתכח דינא כלל. תאנא אמר רבי יוסי בשעתא דכהנא פרים ידוי אסיר ליה לעמא לאסתכלא ביה משום דשכינתא שריא בידוי. א"ר יצחק אי הכי כיון דלא חמאן מה אכפת להו דהא כתיב כי לא יראני האדם וחי בחייהון לא חמאן אבל במיתתהון חמאן א"ל משום דשמא קדישא רמיזא באצבען דידוי ובעי ב"נ לדחלא אע"ג דלא חמאן שכינתא לא בעאן לאסתכלא בדייהו דכהני בגין דלא ישתכחון עמא חציפאן לגבי שכינתא. תאנא בההיא שעתא דכהנא פרים ידוי צריכין עמא למיתב ומתברכן עילאין ותתאין ולית דינא בכלהו. והוא שעתא דאתגלי סתימא עתיקא דעתיקין בזעיר אנפין ואשתכח שלמא בכלא. אמר רבי שמעון בהני תלת קראי

זוהר חלק ג דף קמז/ב

רישיהון יו"ד יו"ד יו"ד יו"ד י"ב ברכך י"אר י"שא כלהו לאחזאה מהימנותא שלימא ולא תברכא ז"א מעתיקא מאן דאצטריך יו"ד יו"ד יו"ד לאתברכא זעיר אנפין מעתיקא דכלא ובג"כ יברכך יי' לעילא וישמרך (הוא) הכא לתתא וכן כלהו. ותאני תנא קמיה דר"ש האי מאן דמצער בחלמיה ליתי בשעתא דכהני פרסי ידיהו ולימא רבש"ע אני שלך וחלומותי שלך וכו'. אמאי משום דההיא שעתא אשתכחו רחמי בעלמין כלהו ומאן דיבעי צלותיה בצעריה אתהפך ליה דינא לרחמי:

ושמו את שמי. מהו ושמו את שמי. א"ר יהודה יתקנו כמה דכתיב ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו. לאתקנא בברכתהון כתרין דימינא לימינא וכתרין דשמאלא לשמאלא כדקא חזי. דבעיא דלא יטעון בהון לאתקנא כלא בגין דיתברכון עלאין ותתאין. ואי יעבדון הכי מה כתיב ואני אברכם. למאן לאינן כהני דכתיב ומברכך ברוך. וכתיב ואברכה מברכך. אינן מברכין לעמא ואנא אברך להו. ולפיכך כתיב ושמו ולא כתיב יאמרו או יזכרו. תאנא כל כהן דלא אשלים אתעביד תלא דגרמי. מ"ט משום דלא בריך בחביבותא וקם אחר ופריס ידוי וברוך ואתתקן ההוא יומא. כל כהן דהוא לא רחים לעמא או עמא לא רחמין ליה לא יפרוס ידוי לברכא לעמא דכתיב טוב עין הוא יבורך אל תקרי יבורך אלא יברך. תאנא א"ר יצחק בא וראה מה כתיב בההוא רשע דבלעם בשעתא דאתמסר ליה לברכא לישראל הוה משגח בעינא בישא בגין דלא יתקיים ברכתא והוה תלי מלוי בההוא עינא בישא דכתיב נאם בלעם בנו בעור מאי בנו בעור מההוא דהוה סאני להו יתיר מכל בני עלמא. ונאם הגבר שתום העין דסתימ עינא טבא מנייהו בגין דלא יתברכון ולא יתקיים ברכתא. א"ר יהודה הכי הוא ודאי דאשתכח פקיעא (ס"א דאשכחן פקיעא) דעינא לברכא דכתיב פקח עיניך בגין לברכא וברכתא דדב המנונא סבא הכי אמר קב"ה יפקח עינוי עלך. ובההוא רשע כתיב שתום העין בגין דלא יתברכון על ידוי. וא"ר יצחק בג"כ כהנא דברוך בעינא טבא ברכתיה אתקיים ודלא מברך בעינא טבא כתיב אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמותיו כלומר אל תבעו מניה ברכתא כלל. אמר ר' יוסי ת"ח כתיב ולא אבה יי' אלקיך לשמוע אל בלעם וגו'. לשמוע אל בלעם אל בלק מבעי ליה דהא עביד בלק כלא מהו אל בלעם אלא משום דהוה סתימ עינוי בגין דלא יתברכון ישראל. תאנא א"ר יוסי א"ל קב"ה לבלעם רשע את סתימ עינך בגין דלא יתברכון בני. אנא אפקח עיני וכל מלין דתימא אהפך להו לברכאן הה"ד ויהפך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך וגו'. וע"ד כתיב טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל מהו מלחמו כמה דאוקימנא דכתיב לחם אלקיו מקדשי הקדשים וגו'. משמע דקדשי הקדשים לחם אלקיו נפק מניה ובג"כ כי נתן מלחמו לדל. תניא כמה חביבין ישראל קמי קב"ה דעלאי לא מתברכי אלא בגיניהון דישאל הוא שלא יכנס בירושלם של מעלה עד שיכנסו ישראל בירושלם של מטה שנאמר בקרבך קדוש ולא אבא בעיר כלומר. כל זמנא דשכינתא הכא בגלותא שמא דלעילא לא אשתלים. וכל תקונין לא אתקנו כביכול אשתאר

זוהר חלק ג דף קמח/א

שמא קדישא חסרא. רבי אבא הוה אזיל ללוד. פגע ביה ר' זירא בר רב א"ל הא חמינא אפי שכינתא ומאן דחמי אפי שכינתא בעי למיזל ולרהטא בתראה הה"ד ונדעה נרדפה לדעת את ה'. וכתוב והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יי' וגו'. כי מציון תצא תורה וגו'. ואנא בעינא למהך בתרך ולמילף מאינון מלי מעלייתא דאתון טעמין כל יומא מאדרא קדישא. מאי דכתיב והאמין ביי' ויחשבה לו צדקה אי קב"ה חשבה לאברהם או אברהם לקב"ה. ואנא שמענא דקב"ה חשבה לאברהם ולא אתישבא בלבאי א"ל הכי אוקימנא ולא הכי הוי. ת"ח ויהשבה ויחשוב לו לא כתיב אלא ויחשבה. אברהם ודאי חשבה לקב"ה. דתניא כתיב (שם) ויוצא אותו החוצה א"ל קב"ה צא מאצטגנינות שלך. לאו ההוא אורחא למנדע שמי. את חמי ואנא חמינא. אברם אינו מוליד אברהם מוליד. מכאן ולהלאה אשתדלו בארחא אחרא כ"ה יהיה זרעך. מאי כ"ה היא כתרא עשיראה קדישא דמלכא למנדע שמיה והיא כתרא דדינין מתערין מנה. ותאנא כה יהיה זרעך ממש. בההיא שעתא חדי אברהם לאסתכלא ולמנדע שמיה ולא תדבקא ביה משום דאתבשר בכ"ה ואע"ג דדינין מתערין מנה חשב אברהם לההוא כתרא אע"ג דהיא דינא כאלו היא רחמי הה"ד ויחשבה מאי ויחשבה לההוא כתרא. צדקה רחמי. אמר רבי יצחק כ"ה כתרא עשיראה היא ואתקרי צד"ק ודינין מתערין מנה ואברהם אע"ג דידע דדינין מתערין מנה מהאי צדק. הוא חשבה צדקה דדינין לא מתערין מנה בגין דהוא רחמי. תו אמר ר' אבא מאי דכתיב ויי' ברך את אברהם בכל כד"א כי כל בשמים ובארץ וכתוב כה תברכו דבגינייהו דישראל מתברך האי כ"ה על ידא דכהנא בגין דיתברכו ישראל לתתא וישתכח ברכתא בכלא ולזמנא דאתי (ס"א כתיב) כד"א יברכך יי' מציון וגו'. ברוך יי' מציון שוכן ירושלם:

ויהי ביום כלת משה וגו'. תאנא רבי יוסי ביום שנכנסה כלה לחופה. במאי אוקימנא ביום כלת משה אלא מלמד דעל ידוי דמשה נכנסה. אמר רבי יהודה וכי עד השתא אתעכבת דלא עיילת לדוכתה והכתיב ולא יכול משה לבא אל אהל מועד וגו'. א"ר יצחק אין מוקדם ומאוחר בתורה. ויהי ביום כלת משה כלת של משה ודאי. דתנינן אמר ר"ש מאי דכתיב עלית למרום שבית שבי וגו'. אלא בשעה שאמר לו קב"ה של נעליך מעל רגליך אזדעזע ההר אמר מיכאל קמי קב"ה רבש"ע תבעי לסתור אדם. והא כתיב זכר ונקבה בראם ויברך אותם ולית ברכתא אשתכח אלא במאן דאיהו דכר ונוקבא ואת אמרת לאתפרשא מאתתיה. א"ל הא קיים משה פריה ורביה השתא אנא בעינא דיתנסב בשכינתא ובגינייה יחות שכינתא לדיירא עמיה הה"ד עלית למרום שבית שבי. ומאי שבי. שכינתא דאתנסיבת עמך. לקחת מתנות באדם. באדם לא כתיב אלא באדם הידוע למעלה. וביומא דנחתת שכינתא ההוא יומא דאתנסבא במשה נחתא הה"ד כלת משה. כלת משה ממש. וביהושע דאנפוי כאנפי סיהרא כתיב של נעליך דלא אתפרש אלא בזמנין ידיען דהא לא אתנסיבת עמיה שכינתא כל כך ולא אתחזי ליה דכתיב (שם) ויפל יהושע על פניו ארצה. אבל הכא כלת משה ודאי. מתנות באדם מתנת כתיב. זכאה חולקיה דמשה דמאריה בעי ביקריה על כל שאר בני עלמא:

ויאמר יי' אל משה נשיא אחד ליום. מהו ליום. א"ר יהודה יומין דלעילא דאתחנכו

זוהר חלק ג דף קמח/ב

לאתברכא באינן תריסר תחומין דמתפרשא וכל חד אתתקן ואתחנך בברכתא על ידוי דאלין דלתתא. תאנא כלהו מתברכין בגין מדבחה דלעילא ואפילו תתאה ואפילו עכו"ם מתברכין. דתניא אמר ר' שמעון אלמלא לא אקריבו אלין תריסר נשיאין לא יכיל עלמא למיקם קמי תריסר נשיאי ישמעאל דכתיב שנים עשר נשיאים לאומותם מדאקריבו אלין דישראל נסיבו שולטנותא דכלהו. בג"כ נשיא אחד ליום. וכל מה דאקריבו כגוונא דלעילא אקריבו בגין דיתברכון כלהון. אילם ששים עתודים ששים כמה דכתיב ששים גבורים סביב לה דבסטר גבורה. כף אחת עשרה זהב וגו' והא אתמר זכאה חולקהון דצדיקייא דקב"ה מריק עלייהו ברכאן וציית צלותהון ועלייהו כתיב פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו'. ברוך יי' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן:

וידבר יי' אל משה לאמר. דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות וגו' רבי יהודה פתח והוא כחתן יוצא מחופתו וגו'. זכאה חולקהון דישראל דקב"ה אתרעי בהון ויהב להון אורייתא דקשוט אילנא דחיי דביה אחיד בר נש (ס"א ירית) חיינן להאי עלמא וחיין לעלמא דאתי דכל מאן דאשתדל באורייתא ואחיד בה אית ליה חיינן (ס"א אחיד בחיין) וכל מאן דשביק מלי דאורייתא ואתפרש מאורייתא כאלו מתפרש מחיין בגין דהיא חיינן וכל מלוי חיינן הה"ד כי חיים הם וגו'. וכתיב רפאות תהי לשרך וגו'. ת"ח אילנא דחיי אחיד מעילא לתתא והאי שמשא דנהיר לכלא. נהורא דיליה שארי מרישא ואתפשט בגופא דאילנא בארז מישר ב' סטרין אחידן ביה חד לצפון וחד לדרום חד ימינא. וחד שמאלא. (ואינן) בשעתא דשמשא נהיר כמה דאתמר מההוא גופא (ס"א גופא) דאילנא אתקיף לדרועא דימינא ונהיר בתוקפיה. ומתוקפיה נהיר שמאלא ואתכליל בנהוריה. והוא כחתן יוצא מחפתו מאן איהו חפתו דא איהו עטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו. יוצא מחפתו דא איהו רישא דכל נהורא כד"א בקרא דאבתריה מקצה השמים מוצאו דא שירותא דכלא דאקרי מקצה השמים וכדין נפיק כחתן ממש כד נפיק לאערעא לכלתיה רחמיתא דנפשוי ופריש דרועוי ומקבל לה. כהאי גוונא והוא כחתן יוצא מחפתו. אזלא שמשא ואתפשט לגבי מערב כיון דמערב אתקריב סטר צפון אתער לקבליה בקדמיתא וקריב למערב וזיג ליה באתריה כמה דאתמר דכתיב שמאלו תחת לראשי ולבתר סטר דרום דאיהו ימינא דכתיב וימינו תחבקני. כדין ישיש כגבור לרוץ ארז לאנהרא סיהרא ואוקמוה. ת"ח בהעלותך את הנרות אלין בוצינן עלאין עלאין דכלהו נהירין כחדא מן שמשא. (חסר כאן) ר' אבא פתח אשרי העם יודעי תרועה יי' באור פניך יהלכון. האי קרא אוקמוה אבל ת"ח זכאין אינן ישראל דקב"ה יהב לון אורייתא קדישא

זוהר חלק ג דף קמט/א

ואוליף לון ארחוי לאתדבקה ביה ולמיטר פקודי דאורייתא למזכי בהו לעלמא דאתי וקריב להו בשעתא דנפקו ממצרים דהא כדין אפיק לון מרשותא אחרא וסליק לון לאתאחדא בשמיה וכדין אקרון בני ישראל בני חודין מכלא דלא יהבו תחות רשותא אחרא וסליק לון לאחדא בשמיה דסליק על כלא דשליט על עלאין ותתאין. ומגו רחימותא דלהון קרא לון בני בכורי ישראל כגוונא (דקדושה) עלאה. (וע"ד) קטל (ס"א וקטל) כל בכור דלעילא ותתא ושרא קטירין ואסירין דעלאין ותתאין בגין לאפקא לון ועבד לון בני חורין מכלא. וע"ד לא בעא קב"ה לא מלאך ולא שרף אלא איהו. ועוד דהא איהו ידע לאבחנא ולמנדע כלא ולמשרי אסירין ולא אינן ברשותא דשליחא אחרא אלא בידיה. תא חזי בההוא ליליא דבעא קב"ה לקטלא כל אינן בכורי כמה דאתמר בשעתא דרמש ליליא אתו מזמרין לזמרא קמיה אמר לון לאו עידן הוא דהא שירתא אחרא מזמרין בני בארעא בשעתא דאתפליג ליליא אתער רוח צפון וקב"ה כדין עבד נוקמין וישראל עבדין שירתא בקול רם (ס"א וישראל מזמרין ואמרין הלולא בקול רם) וכדין עבד לון

בני חורין מכלא ומלאכין עלאי וכל משריין כלהו הוו צייטין להון לקליהון דישראל בטר דאתגזרו רשימו לבתיהון מההוא דמא ומדמא דפכחא בתלת רשימין על המשקוף ועל שתי המזוזות. מ"ט הא אוקמוה בגין דאיהו רשימא קדישא ומחבלא כד איהו נפיק וחמי ההוא דמא דהוה רשים על ההוא פתחא חיים עליהו דישראל הה"ד ופסח יי' על הפתח וגו'. הכא אית לאסתכלא אי קודשא בריך הוא אתי וקטיל בארעא דמצרים ולא שליח אחרא ושיטא דא דעל פתחא למה והא כלא גלי קמיה. ותו מהו ולא יתן המשחית ולא ישחית מבעי ליה. אלא ודאי הכי הוא דכתיב ויי' הכה כל בכור ויי' הוא ובית דינו וההוא בי דינא הכא אשתכח. (ס"א מכאן דבכלא) ובכלא בעי לאחזאה עובדא בגין לאשתזבא דהא כגוונא דא על גבי מדבחא בגין דלא אשתכח מחבלא האי בעובדא. ובזמנא דלא אצטריך האי כגון ראש השנה דאיהו יומא דדינא ומאריהון דלישנא בישא קיימין עליהו דישראל בעינן מלין צלותין ובעותין ובעינן לאחזאה עובדא (ס"א ברוחא ונפשא) כמה דאוקימנא והא אתמר ובמה בשופר (לאחזאה שופר) לאתערא שופרא אחרא ואנן מפיקין בההוא קלא רחמי ודינא כחדא כלא כדקא יאות כמה דההוא שופר עלאה אפיק קלא דאיהו כללא כחדא ולאתערא רחמי קאזלינן ולתברא מאריהון דדינא דלא ישלטון בהאי יומא וכד רחמי מתערין כלהו בוצינן עלאין נהרין מהאי גיסא ומהאי גיסא כדין באור פני מלך חיים. ת"ח בשעתא דכהנא (רבא) אתכוון לאדלקא בוצינן לתתא והוה קריב קטורת בוסמין בההוא שעתא כדין בוצינן עלאין נהרין ואתקטר כלא כחדא וחדו וחדוותא אשתכח בכלהו עלמין הה"ד שמן וקטורת ישמח לב. וע"ד בהעלותך את הנרות:

רבי אלעזר ור' יוסי ור' יצחק הוו אזלי באורחא פגעו באינן טורי קרדו עד דהוו אזלי זקף עינוי ר' אלעזר וחמי אינן טורי רמאי והוו השוכן ודהלן בדחילו א"ר אלעזר לאינן חברייא אלו אבא הכא לאהוה דחילנא אבל כיון דאנן תלתא ומלי דאורייתא בינא דינא הכא לא אשתכח. פתח ר' אלעזר ואמר כתיב ותנח התיבה בחדש השביעי וגו' על הרי אררט וגו' כמה חביבין מלי דאורייתא דבכל מלה ומלה אית רזין עלאין ואורייתא כלא עלאה איקרי. ותנינן בתליסר מכילן דאורייתא כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלו יצא דהא אורייתא דאיהי

זוהר חלק ג דף קמ"ב

כללא עלאה אע"ג דנפק מנה חד ספור בעלמא ודאי לא אתי לאחזאה על ההוא ספור אלא לאחזאה מלין עלאין ורזין עלאין ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלו יצא בגין דההוא ספור דאורייתא או ההוא עובדא אע"ג דהוא נפקא מכללא דאורייתא לאו לאחזאה על גרמיה נפק בלבד אלא לאחזאה על ההוא כללא עלאה דאורייתא כלא נפק כגון האי דכתיב ותנח התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט. ודאי האי קרא מכללא דאורייתא נפק ואתי בספור דעלמא מאי אכפת לן אי שרי בהאי או בהאי דהא באתר חד לישרי. אלא ללמד על הכלל כלו יצא. וזכאין אינן ישראל דאתיהיב להו אורייתא עלאה אורייתא דקשוט. ומאן דאמר דההוא ספורא דאורייתא לאחזאה על ההוא סור בלבד קאתי תיפח רוחיה. דאיה כי לאו איהי אורייתא עלאה אורייתא דקשוט אלא ודאי אורייתא קדישא עלאה איהי אורייתא דקשוט. תא חזי מלך ב"ו לאו יקרא דילהי הוא לאשתעי מלה דהדיוטא כ"ש למכתב ליה ואי סליק בדעתך דמלכא עלאה קב"ה לא הוו ליה מלין קדישין למכתב ולמעבד מנייהו אורייתא אלא דאיהו כניש כל מלין דהדיוטין כגון מלין דעשו. מלין דהגר. מלין דלבן ביעקב. מלין דאתון. מלין דבלעם. מלין דבלק. מלין דזמרי. וכניש להו וכל שאר ספורין דכתיבין ועביד מנייהו אורייתא. אי הכי אמאי אקרי תורת אמת תורת יי' תמימה. עדותי' נאמנה. פקודי יי' ישרים. מצות יי' ברה. יראת יי' טהורה. משפטי יי' אמת. וכתיב הנחמדים מזהב ומפז רב. אלין אינן מלי דאורייתא. אלא ודאי אורייתא

קדישא עלאה איהו אורייתא דקשוט תורת יי' תמימה. וכל מלה ומלה אתייתא לאחזאה מלין (אחרנין) עלאין דההוא מלה דההוא ספור לאו לאחזאה על גרמיה בלבד קא אתיא אלא לאחזאה על ההוא כללא קאתי כמה דאוקימנא. תא חזי ותנח התיבה וגו'. האי קרא כך כל שכן אחרנין (ס"א האי קרא כך איהו והא אתמר) בשעתא דדינא תלי על עלמא ודינין שריין וקב"ה יתיב על כורסייא דדינא למידן עלמא בההוא כורסייא כמה רשימין אתרשימו ביה כמה פיתקין גניזין בגויה בנו אחמתא דמלכא כלהו ספרים דפתיחו תמן אתגניזו ובגין כך לא אתנשי מלה מן מלכא והאי כורסייא לא אתקן ולא שריא אלא בחדש השביעי דאיהויומא דדינא יומא דכל בני עלמא אתפקדון ביה כלהו עברין קמי ההוא כרסייא. וע"ד ותנח התבה בחדש השביעי בחדש השביעי ודאי דאיהו דינא דעלמא. על הרי אררט אלין (סמכי כורסייא) מאריהון דדינין מאריהון דיבבא ויללא וכלהו שליחין (ס"א דכלהו שכיחין) בההוא יומא קמי קב"ה וכמה מארי תריסין אתערו בהאי יומא וכלהו קיימי תחות ההוא כרסייא בדינא דעלמא. וישראל מצלאן צלותא בההוא יומא ובעאן ומתחננן קמיה ותקעין בשופר וקב"ה חיים עלייהו ומהפך דינא לרחמי. וכל עלאי ותתאי פתחי ואמרי העם יודעי תרועה וע"ד בעינא בההוא יומא דההוא דתקע דידע עקרא דמלה ויכוון ביה בתרועה ויעביד מלה בחכמתא וע"ד כתיב אשריה עם יודעי תרועה ולא כתיב תוקעי תרועה והא אתמר. אזלו כל ההוא יומא כד רמש לילא סליקו לחד אתר ואשכחו חד מערתא. א"ר אלעזר ליעול חד גו מערתא אי אשתכח אתר דאיהו יתיר מתתקן. עאל ר' יוסי וחמא מערתא אחרא בגויה נהורא דשרגא ביה שמע חד קלא דהוה אמר בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. הכא נטלא כנסת ישראל נהורא ואמא עלאה

זוהר חלק ג דף קנ"א

מתעטרא וכלהו בוצינין מינה נהרין בה תרין טופסירין דקיקין פרחין שושבינין (ס"א שבשבין) כלהו קטרין לגבי עלאה ומתמן לתתא. שמע ר' יוסי וחדו אתא לגבי ר' אלעזר א"ל ר' אלעזר ניעול דקב"ה אקדים לן האי יומא לאתרחשא לן בנסין. עאלו כיון דעאלו חמו תרין בני נשא דהוו לעאן באורייתא. א"ר אלעזר מה יקר חסדך אלקים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון. קמו אלין ויתכי כלהו וחדו כלהו אמר רבי אלעזר מה יקר חסדך אלקים דאשכחנא לכו. חסד עבד לן קב"ה באתר דא השתא אדליקו בוצינין. פתח רבי יוסי ואמר:

בהעלותך את הנרות. בהעלותך ממש באדלקותך דהא כחדא אתעביד על ידא דכהנא תרין פולחנין דאינון קשורא חדא ומאן אינון שמן וקטרת כדכתיב שמן וקטרת ישמח לב. דכתיב והקטיר עליו אהרן וגו'. וכתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה מאי שנא הכא בהטיבו ומאי שנא התם ובהעלות אמר ר' יהודה כלא חד מלה. רבי יוסי אמר בהטיבו כד"א כי טובים דודיק מייין. טובים רווי חמרא כד"א ונשבע לחם ונהיה טובים. ר' יהודה אמר הטבה ממשו כד"א וטוב לב משתה תמיד. ובהעלות דהא בזמנא דאתשקיין ואתרוויין משקיין דנחלא כדין עלאין עלוויא וברכן (ס"א עלאין ותתאין) אשתכחו בכלהו וחדו בכלא. וע"ד ובהעלות. רבי אחא אמר בעתא דעמיקא דכלא נהיר (ס"א דסתימא דכלא נהיר) נהיר בנחלא ונחלא נגיד (ס"א נהיר) בארץ מישר לאשקאה כלא כדין כתיב בהעלות (נ"א בהטיבו) בגין דהא מעומקא דכלא נפקי בהעלות דאתי מסטרא עלאה דעמיקא (ס"א דסתימא) דכלא דאקרי מחשבה וכלא חד מלה וכדין כנ"י אתברכא וברכאן אשתכחי בכלהו עלמין:

רבי יצחק פתח כתיב בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים. בית זבול בית זבול ודאי כד אתפקדו בידהא כל גנזי מלכא ושלטא בהו. כדין אקרי בית זבול ורקיע חד אית דאקרי זבול דהא דא אשכח לקבלא ברכאן ולסדרא כלא והאי אקרי בית זבול ת"ח כתיב ולזבולן אמר שמח זבולן

בצאתך ויששכר באהלך מלמד דאשתתפו כחדא דא נפיק ואגח קרבא ודא יתיב ולעי באורייתא. ודא יהיב חולקא לדא. ודא יהיב חולקא לדא. בחולקיה דזבולון ימא וכ"י אקרי ים כנרת והכי אתחזי בגין דהא תכלת נפיק מתמן ואוקמוה דהא לתתא כגוונא דלעילא ים כנרת לעילא ים כנרת לתתא. תכלת לעילא תכלת לתתא וכלא באתר חד. וע"ד ירית זבולון למיפק לאגחא קרבא ומנלן דהכי הוא דכתיב (שם) עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק. זבחי צדק ודאי מ"ט כי שפע ימים יינקו. ויששכר חולקיה באורייתא ויהיב לזבולון חולקא דאורייתא ודאי וע"ד אשתתפו כחדא לאתברכא זבולון מיששכר דברכתא דאורייתא היא ברכתא דכלא. ר' אבא אמר אחסנתא דאורייתא ודאי הכי הוא ודרגא דא שתיתאה יהיב אגר (חד שתיתאה יהיב אגר) אורייתא ואחסין לה לכ"י אחסין חוורא לתכלתא וע"ד תנינן משיכיר בין תכלת ללבן דישתמודען גווני דהא כדין אקרי בק"ר וחורא אתי לעלמא ותכלתא אתעבר. וע"ד כל קרבין דמלכא וכל זייני מלכא בידהא אתמנן והא אוקימנא (חסר תחלת המ' וע' פרשה וילך רפו א) באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם. באר דא כנסת ישראל הפרוה שרים דא אבא ואמא דאולידו לה. כרוה נדיבי העם אלין אבהן דכתיב נדיבי עמים נאספו עם אלקי אברהם וגו'. בגין

זוהר חלק ג דף קנ/ב

לאתברכא מנהון ע"י דדרגא חד ומנו צדיק דקאים עלה וע"ד אמרינן כד האי באר נטלא בסיועא דאבהן נטלא. ואקרי באר ואקרי ים. אקרי באר. בשעתא דיצחק נפק מזיינא מסטרא דאימא ואתי לאמשכא אבתרא דדא ומלי לה כדין אקרי באר דיצחק. באר דמרים והא אוקמוה ים כד אתנהרא מנהרא עלאה דאבא כדין אקרי ים דנחלין אזלן לגווה כד"א כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא ומיומא דגלתה כנסת ישראל בגלותא כתיב אזלו מים מני ים דא כנ"י. ונהר יחרב ויבש דא צדיק. וע"ד כתיב הצדיק אבד וגו' דהוא הוה נהר עלאה ויקירא דעייל בגווה והוא כניש כל אינון נהרין ונחלין דנגדין מנגידו דההוא נהר קדישא דלא פסקין מימיו לעלמין דנגיד ונפיק מעדן עלאה והוא עייל בגווה ומלי אגמהא ומתמן ירתין עלמין כלהו (אתזנו וירתין) ברכן בכלא. ת"ח בשעתא דאתברכא כנסת ישראל עלמין כלהו אתברכן וישאל לתתא ינקין ומתברכן בגינה והא אוקימנא דהיא אגנא עלייהו דישאל כמה דאתמר. כתיב ויסע מלאך האלקים ההולך וגו'. מלאך האלקים דא כנסת ישראל והא אוקימנא דהיא שעתא בסיועא דאבהן נטלא. וכד אינון משתכחין לגבה כלא משתכחי ובג"כ אתמסר באלין קראי שמא קדישא דכליל בהון אבהתא כמה דאוקימנא חד קרא כסדרא. וחד למפרע. וחד כסדרא. ויסע מלאך האלקים ההולך וגו'. דא כסדרא בנין דאברהם אשתכח הכא וכל אינון דאתו מסטריה ועל דא איהו כסדרא כגוונא דא:

אמר המגיה כאן מצאתי כתוב פסוק ויסע כסדר כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון ותמצאם כולם בסוף חלק שני:

הכא אתעטר אברהם בעטרוי ואעטר לה לכנסת ישראל ואלין אתוון כלהו באר מישר למיהך ביממא דכתיב יומם יצוה יי' חסדו ובלילה שירה עמי. וע"ד כתיב ויסע אימתי נטלין במטלנייהו הוי אימא ביממא כד נהיר שמשא. ודא חד קרא דאיהו בשבעין ותרין אתוון. תניינא דיצחק הכי נמי דאשתכח בע"ב אתוון לאשתכחא בדינא לגבי מצראי ולגבי ישראל ברחמי וע"ד כתיב ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל לקביל אלין ולקביל אלין. ויהי הענן והחשך דהכי הוא יומא דיצחק דעיבא הוי עננא וחשוכא מניה הוא ובגין כך סדורא דאתוון למפרע (בארז עקימא) ולא בארז מישר כגוונא דא:

כאן מצאתי כתוב פסוק ויבא למפרע כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון:

ועל דא אתוון כלהו למפרע דכתיב ויהי הענן והחשך דכיון דעאל יצחק בדינו לא קרב זה אל זה. כתיב זה אל זה אינון דאתו מסטרא דאברתם לא קריבו דא בדא דהא לא יכלין בגין דהאי באר אתדבקא ביצחק כד"א ויאר את הלילה דכד אתמלייא לאתחברא (ס"א לאתקפא) ביצחק לא קרב זה אל זה ולא יכיל לקרבא עד דאתא יעקב ואתחבר באברהם ונטל ליצחק ושאר ליה באמצעיתא כדין אתקשר מהימנותא דא בדא ודא בדא ואשתזיבו ישראל. ותנינן באתר דאבהתא אשתכחי שאר צדיקייא משתכחי גבייהו וע"ד שמא דא סליק לסטרין אחרנין מתפרשן אע"ג דכלהו נפקין לארחא חד כד נהרא האי בא"ר מסטרא דיצחק ואתקשר ביה אתעביד ימא רבא תקיפא וגלגלין תקיפין סליקין ונחתין בזעף ורוגזא בתקיפו נטיל לעילא

זוהר חלק ג דף קנא/א

סליק ונחית לתתא אברהם אתי לקבלא (ס"א לקבליה) ומגו רוגזא וזעפא וחימתא ותקיפו זה אל זה לא הוו מתקרבין עד דאתא יעקב ושכיך רוגזא ומאיך ותבר גלגלי ימא דה"ד ויט משה את ידו על הים ויולך יי את הים ברוח קדים עזה וגו'. מאי ברוח קדים עזה דא רוח יעקב עזה תקיף לקבליה לתברא רוגזא דהאי ימא. וישם את הים לחרבה ויבקעו המים (נ"א הוא) אריק ימא מימי רוגזין ואתפליגו מיא לסטרא דאברהם ולסטרא דיעקב דה"ד ויבקעו המים לסטרא דא ולסטרא דא ועל דא אתוון כלהו בארח מישר כדקא יאות:

כאן היה כתוב פסוק ויט כסדר כל אות ואות בבית אחד במר ובע עם זה הלשון:

אלין אתוון בארח מישר בסטר דיעקב וכל אינון דאתו מסטריה וכד אתא יעקב אתחבר באברהם ונטל ליצחק ושאר ליה באמצעיתא כדין אתקשר מהימנותא דא בדא ודא בדא ועל דא עובדא בתקונא בשמא קדישא בזווגא דאבהן אשתמודע דאיהו קשורא חד קשורא מחימנא למהוי רתיכא שלימתא ובזווגא דאבהן כחדא אתעביד כלא וידעין חברייא למיהך בארח מישר לאתקנא עובדין כדקא יאות ובשמא דא קשורא דאבהן אשתכחן אורחין לדינא ולרחמי לסיוע לחסד לדחילו לאורייתא לחיי למותא לטב לביש. זכאין אינון צדיקייא דידיעין אורחוי דאורייתא וידעין למיהך באורחוי דמלכא קדישא זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי:

וכאן מצאתי הע"ב שמות היוצאים מג' פסוקים אלו במרוב ע כל שם ושם מג' אותיות בבית אחד ישר הפוך ישר וסימניך יהי אור ולא הדפסתי אותו מפני יקר תפארת קדושתו:

הא אבהן במטלנין בעובדין בקשורין דמתקשרי דא בדא. וכד מתחברן כחדא לית מאן דיקום קמייהו. ותנינן באתר דאבהתא אשתכחו שאר צדיקייא משתכחי גבייהו ועל דא שמא דא סליק לסטרין אחרנין מתפרשן אע"ג דכלהו נפקין לארחא חד (כאן שייך גרסינן שבעה וכו' שבסוף הספר סימן ח') שבעה קשורין אינון דמתקשרי בהו ג' אבהן וד' אחרנין רישא ואמצעיתא בקשורא חדא ואלין אינון דחפרו בירא דמיא. תניינא זה אל זה ואינון קשורא חדא בתלת יודין. תליתאה שלימו דכל מהימנותא. רביעאה תרין קיימין דגופא קיימא עלייהו. חמישאה טב וביש נהרא דנפיק אילנא דחיי ומותא עמיקתא דכלא שתיתאה דינא ברחמי שביעאה בקדמיתא אתמר בההוא רישא דארמן בגין דאיהו אמצעיתא דכלא ובגין דאיהו אמצעיתא דכלא אקרי אני קיומא דכל ענפין דמתאחדן מסחרניה שבעה דרגין אלין מדרגא חדא לדרגא חדא (ס"א אחרא) אשתמודעא רתיכא חדא בכל אינון דמתאחדאן ביה וכן מדרגא לדרגא וכלהו אתנהגן אבתריה דההוא דרגא דאתפקדא עלייהו והא אוקימנא מלי. ת"ח בשעתא דאלין דרגין משתכחי כל מהימנותא אשתכח ואלין שבעה עננין דאסחרו להו לישראל בג"כ כד נטלא שכינתא באבהתא

נטלא וכד אלין נטלין כלהו דרגין אחרנין נטלין בהו וכדין אתעטרת כ"י כדקא יאות. ת"ח זבולן דקאמרן ירית ים כנרת ים כנרת סתם והכי אתחזי. אי הכי יהודה מה חולקא אית ביה אלא יהודה נטל מלכותא כלא ואתאחיד ביה בכל סטרין. רבי אלעזר אמר האי פרשתא הא אתמר עובדא דמנרתא ותקונהא וכל מה דבה. אמאי הכא זמנא אחרא אלא כיון דנשיאים קריבו (לעילא) קורבנא דמדבחה וכל תקונא דאתחזי ליה אתא קרא ואשתעי עובדא דמנרתא דהיא תקונא עלידא דאהרן דהא לעילא מנרתא וכל בוצינין (ס"א תקונין) דילה על ידא דאהרן נהרין כלא. ת"ח מדבחה תריסר נשיאין הוו לחנכא ליה ולא תקנא ליה והא אוקמוה תריסר אינון שבטין לד' סטרין ד' דגלים וכלהו תריסר. וכלא כגוונא דלעילא מנרתא

זוהר חלק ג דף קנא/ב

אתמני בשבעה בוצינין לאדלקא על ידא דכהנא וכלא כגוונא דלעילא ומנרתא על את קיימא ובניסא אתעבידת והא אוקמוה. בעובדא דמנרתא ומדבחה פנימאה ומנרתא קיימי כחדא לחדוותא דכלא דכתיב שמן וקטרת ישמח לב ואוקימנא דתרי מדבחון הוו, חד פנימאה דכלא והאי קיימא לחדוותא. וחד לבר לקרבאה קרבנין. ומהאי פנימאה נפיק להאי דלבר ומאן דחמי ויסתכל ינדע חכמתא עלאה רזא דמלה אדני ידוד ועל דא לא אתקרב קטרתא אלא בשעתא דשמן אשתכח. אשכחנא בספרא דשלמה מלכא קטרת הוא לחדוה ולסלקא מותנא. מאי טעמא בגין דדינא מהאי דלבר אשתכח וחדוה וקשורא דנהירו מההוא פנימאה דכל חידו ביה קיימא. וכד האי אתער כל דינא אסתלק מהאי ולא יכיל למעבד דינא ובג"כ קטרת קיימא לבטלא מותנא ועל דא קטרת קשירו הוא דכלא ודא אתקריב בההוא פנימאה. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי עליהו כתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו':

קח את הלויים וגו'. הא אוקמוה דבעי לדכאה (ס"א לדברא) לון ולאמשכא לון לאתקשרא באתריהו בגין דאינון דרועא שמאלא וסטרא דדינא וכל מאן דאתי מסטרא דדינא בעי דלא ירבי שיערא בגין דאסני דינא בעלמא ועל דא אתתא כדאי גוונא דלא יתחזי שיערא לבר ובעיאי לאתחפייא רישה ולכסי שיערהא ואוקימנא והא אתמר וכדין אתברכין כל אינון דאתיין מסטרא דדינא. ועל דא בליואי כתיב וכה תעשה להם לטהרם וגו' והעבירו תער וגו'. ואתמר ליואי לא סלקין לאתריהו עד דירים לון כהנא בגין דימינא מדבר תדיר לשמאלא. ר"ש אמר ביומא דסלקין ליואי בדוכתייהו בתרין פרים מ"ט פרים אלא אינהו כפרים לקבלא שמאלא להא פרה ב - דאקרי פרה אדומה. כהנא כל חילא וכל תקונא ביה תלייא בגין דכל חילא דגופא בדרועא ימינא קיימא. ועל דא כהנא דרועא דישראל כלהו הוי. וביה קיימא לאתקנא כלא ולא תקנא עלמא (ס"א מ"ט פרים אלא אינהו שמאלא כפרים לקבלא בשמאלא. ת"ח כהנא דרועא ימינא דישראל כלהו הוה וביה קיימא לאתקנא עלמא ולא תקנא כלא בגין דכל חילא דגופא בדרועא ימינא קיימא וכל תקונא ביה תליא ועם כל דא לא אשתכח בלחודוי אלא בגופא ושמאלא וגופא עקרא הוא דכלא:

:

זאת אשר ללויים וגו'. ת"ח ליואה בר חמש ועשרין שנין יפלה בר חמשין שנין סליק לדוכתיה ואתעטר. וחמש ועשרין יפלה דהא ב"נ (ס"א ת"ח ליואה בר חמש ועשרין שנין סליק לדוכתיה ואתעטר וחמש ועשרין יפלה עד דסליק לדרגא דחמשין) כד סליק להאי דרגא דחמשין שנין ולהלאה נחית מן תוקפא דאשא דביה וכיון דאשא וחמימותא אתקרר הא פגים לההוא אתר דאתקשר ביה ועוד דקלא דזמרא לא אתקשר בהדיה כל כך וקלא בעי דלא יתפגם אלא בעי לאתקפא דהא באתר דדינא תקיף קיימא ולא בחלשא. ובג"כ בעי לאחזאה חולשתא כלל בכל

סטריין. זכאה הוא ב"נ דאשתדל באורייתא וינדע אורחוי דקב"ה ולא סטי לימינא ולשמאלא דכתיב כי ישרים דרכי יי':

וידבר יי' אל משה במדבר סיני וגו'. א"ר אבא מ"ט אזהר להון הכא על פסחא והא אתמר לחד במצרים אלא בשנה השנית הוה דישראל השיבו דהא פסח לאו איהו אלא במצרים. וכיון דעבדו ליה זמנא חדא במצרים חשיבו דלא אצטריך יתיר אתא קב"ה ואזהר לון עליה דלא יחשבון דהא קא עבר זמניה במצרים ולא יצטריך בגין

זוהר חלק ג דף קנב/א

כך במדבר סיני בשנה השנית לאתקנא להו לדרי דרין. ואע"ג דהא אזהר להו במצרים השתא פקיד לון זמנא אחרא בההוא אתר דכל פקודין דאורייתא ביה אתיהיבו וע"ד בשנה השנית. מאיב שנה השנית בחדש הראשון. אלא רזא עלאה היא חד שנה וחד חדש מה בין האי להאי. חדש דא סיהרא. שנה דא שמשא דנהיר לסיהרא. וכדין הוה בזמנא דכל פקודין דאורייתא אתמסרו ביה:

ר"ש אמר ווי לההוא ב"נ דאמר דהא אורייתא אתא לאחזאה ספורין בעלמא ומלין דהדיוטי. דאי הכי אפילו בזמנא דא אנן יכלין למעבד אורייתא במלין דהדיוטי ובשבחא יתיר מכלהו אי לאחזאה מלה דעלמא אפילו אינון קפסירי דעלמא אית בינייהו מלין עלאין יתיר. אי הכי נזיל אבטרייהו ונעביד מנייהו אורייתא כהאי גוונא אלא כל מלין דאורייתא מלין עלאין אינון ורזין עלאין. ת"ח עלמא עלאה ועלמא תתאה בחד מתקלא אתקלו. ישראל לתתא מלאכי עלאי לעילא. מלאכי עלאי כתיב בהו עושה מלאכיו רוחות. (האי באתר עלאה) בשעתא דנחתין לתתא (אע"ג דנחתין) מתלבשי בלבושא דהאי עלמא ואי לאו מתלבשי בלבושא כגוונא דהאי עלמא לא יכלין למיקם בהאי עלמא ולא סביל לון עלמא. ואי במלאכי כך אורייתא דברא להו וברא עלמין כלהו וקיימין בגינה עאכ"ו כיון דנחתת להאי עלמא אי לאו דמתלבשא בהני לבושין דהאי עלמא לא יכיל עלמא למסבל. וע"ד האי ספור דאורייתא לבושא דאורייתא איהו. מאן דחשיב דההוא לבושא איהו אורייתא ממש ולא מלה אחרא תיפח רוחיה ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי בגין כך אמר דוד גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. מה דתחות לבושה דאורייתא. ת"ח אית לבושא דאתחזי לכלא ואינון טפשין כד חמאן לבר נש בלבושא דאתחזי לון שפירא לא מסתכלין יתיר. חשיבו דההוא לבושא גופא. חשיבותא דגופא נשמתא. כהאי גוונא אורייתא אית לה גופא ואינון פקודי אורייתא דאקרון גופי תורה האי גופא מתלבשא בלבושין דאינון ספורין דהאי עלמא. טפשין דעלמא לא מסתכלי אלא בההוא לבושא דאיהו ספור דאורייתא ולא ידעי יתיר ולא מסתכלי במה דאיהו תחות ההוא לבושא. אינון דידיעין יתיר לא מסתכלן בלבושא אלא בגופא דאיהו תחות ההוא לבושא. חכימין עבדי דמלכא עלאה אינון דקיימו בטורא דסיני לא מסתכלי אלא בנשמתא דאיהו עקרא דכלא אורייתא ממש (ולעלמא) ולזמנא דאתי זמינן לאסתכלא בנשמתא דנשמתא דאורייתא. ת"ח הכי נמי לעילא אית לבושא וגופא ונשמתא ונשמתא לנשמתא. שמיא וחיליהון אלין אינון לבושא וכנסת ישראל דא גופא דמקבלא לנשמתא דאיהי תפארת ישראל וע"ד איהו גופא לנשמתא. נשמתא דאמרן דא תפארת ישראל דאיהי אורייתא ממש. ונשמתא לנשמתא דא איהו עתיקא קדישא וכלא אחיד דא בדא. ווי לאינון חייביא דאמרי דאורייתא לאו איהי אלא ספורה בעלמא ואינון מסתכלי בלבושא דא לא יתיר זכאין אינון צדיקיא דמסתכלי באורייתא כדקא יאות. חמרא לא יתיב אלא בקנקן כך אורייתא לא יתיב אלא בלבושא דא. וע"ד לא בעי לאסתכלא אלא במה דאית תחות לבושא וע"ד כל אינון מלין וכל אינון ספורין לבושין אינון:

ויעשו את בני ישראל את הפסח במועדו. מאי ויעשו אמר רבי יוסי הא אתמר כל מאן דאחזי עובדא לתתא כדקא יאות כאילו עביד ליה לעילא דהא בגיניה אתער ההוא מלה כביכול כאילו הוא עביד ליה והא אתמר:

זוהר חלק ג דף קנב/ב

איש איש כי יהיה טמא וגו'. איש איש תרי זמני אמאי אלא איש דהוא איש ויתחזי לקבלא נשמתא עלאה והוא פגים גרמיה. דלא שרייא עלוי שכינתא (ס"א שירותא) (ס"א נשמתא) עלאה מ"ט בגין דאיהו גרים והוא מסאב ליה לגרמיה וע"ד איש איש. איש דיתחזי למהוי איש והוא מסאב גרמיה דלא ישרי עלוי קדושה דלעילא:

או בדרך רחוקה דא איהו חד מעשרה דאינון נקודים באורייתא וכלהו אתיין לאחזאה מלה. מאי בדרך רחוקה בגין דב"נ דאיהו מסאיב גרמיה מסאבין ליה לעילא. כיון דמסאבין ליה לעילא הא איהו בדרך רחוקה. מההוא אתר וארחא דזרעא דישראל אחידן ביה הא בדרך רחוקה אחיד דאתרחק (נ"א מלמקרב) למקרב לכוון ולא תקשרא בכוון כמה דאתון מתקשרין. א"ר יצחק והא כתיב כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה דאתחזי תרין מלין. משמע דכתיב או. אמר ר' יוסי כאן עד לא מסאבין ליה. כאן בתר דמסאבין ליה ומשמע אפילו האי או האי לא ישרי עלוי קדושה דלעילא ולא יעבדון פסחא בזמנא דישראל עבדין ליה. ואי תימא הא בירחא תניינא עביד אי לא מתקן גרמיה. לא אלא כיון דמתדכי ומתקן גרמיה הא ירחא תניינא למעבד פסחא מכאן כל ב"נ דמדכי גרמיה מדכאן ליה. דאי תימא דבדרגא עלאה יתיר קאים בירחא תניינא. לאו הכי דהא ישראל זרעא קדישא דעבדו פסחא בזמניה נטלו ליה לסיהרא ולשמשא כחד ומאן דנטיל יסודא בקדמיתא נטיל בניינא. מאי יסודא לא תימא יסודא עלאה דצדיקא דעלמא אלא יסודא דאבן טבא כד"א אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה והאי הוא אבן דשארי עליה מאן דשארי. אמר רבי יהודה ודאי כלא נטיל אפילו בירחא תניינא אבל לאו איהו כמאן דנטיל ליה במזניה. מאי טעמא דא דנטיל פסחא בזמניה נטיל מתתא לעילא ולא נחית בגין דמעלין בקדש ולא מורדין. ודא דנטיל בתר זמניה

זוהר חלק ג דף קנג/א

נחית מעילא לתתא בג"כ שוין בכלא ולא שוין דדא סליק ולא נחיה ודא נחית ולא סליק. בגין כך מאן דמקרב פסחא בזמניה שבחא יתיר אית ליה זכאין אינון ישראל דזכאן בכלא דזכאן באורייתא וכל מאן דזכי באורייתא זכי ליה בשמא קדישא. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי:

זוהר חלק ג דף קנג/ב

וביום הקים את המשכן. ר' חייא פתח פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד. פזר נתן לאביונים. מאי פזר כד"א יש מפזר ונוסף עוד. יכול פזר בעלמא קמ"ל פזר נתן לאביונים כיון דיהיב למסכני האי פזורא יאות. מאי ונוסף עוד בכלא ונוסף עוד בעותרא. ונוסף עוד בחיי האי קרא הכי מבעי ליה יש מפזר ויוסף עוד מאי ונוסף אלא ההוא אתר דשרי ביה

מיתה הוא גרים ליה דיתוסף מחיים דלעילא לאוספא ליה. אמר רבי יהודה אמר רבי חייא קרא אסהיד דכל מאן דיהיב למסכני אתער אילנא דחיי לאוספא לההיא אילנא דמותא וכדין אשתכח חיים וחדו לעילא ובר נש דגרים דא בשעתא דאצטריך ליה ההוא אילנא דחיי קאים עליה וההוא אילנא דמותא אנין עלוי ובגין כך ונוסף עוד (כד"א) צדקתו

זוהר חלק ג דף קנד/א

עומדת לעד. מאי עומדת לעד עומדת עליה דבר נש לזמנא ליה קיומא וחיים כמה דאיהו יהיב ליה חיים ואתער לגבי חיינן. ה,ג יהבין ליה ואינון תרי אילנין (יהבין ליה) קיימין עליה לשיזבא ליה ולאוספא ליה חיינן. קרנו תרום בכבוד. ת"ח עלמא דאמרן ההוא קרן תרום. ובמה בכבוד דלעילא דהאי ב"נ נדים לחברא לון כחדא ולארקא ברכאן לעילא ותתא. רבי אבא אמר בכל זמנא דמשכנא אתקם בעובדיהון דבני נשא כדין ההוא יומא יומא דחזווה דכלא ומשח רבות קדישא אתרק בהנהו בוצינין ונהרין כלהו מאן דגרים דא גרים ליה (בההוא עלמא דאתי) דישתזיב בהאי עלמא ויהא ליה חיים בעלמא דאתי הה"ד וצדקה תציל ממות וכתוב וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום:

עשה לך שתי חצוצרות כסף וגו'. רבי שמעון פתח ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים. ובלכת החיות בקוזפירא דלעילא הוּו אזלי דאי תימא דהאי לעילא לעילא לאו לתתא. אלא כגוונא האי מקמי אנפין והאי לבתר אנפין זיקא מארבע זיקין בד' מדורין ובד' סטרין בזיוון דאתברון בקולמיטין דאנפין נהירין. בגין כך כעין (נאש"ר) כמראה החיות דאינון ארבע זויין דגלין פרישן ארי"ה נש"ר. שו"ר. אד"ם דכליל כלהו ד' מלאכין דשלטין וכלילן כלא:

דגלא קדמאה משריא מזיינא ארי"ה מיכא"ל רשים בפרישו דגלא פרישא לימינא. מזרח שירותא דשמשא אזיל במטלנוי בנהירו תרין ממנן תחות ידיה. יופי"אל. צדקי"אל. חד לאורתא (נ"א לאורייתא) וחד למיהך בשוקא דאזיל כד אלין נטלין נטלין כמה משריין מזיינין מסטרא דימינא וכלא חד לסטרא שמאלא שמשא אזיל (ס"א נטל כל חד לסטר שמשא. שמשא אזיל) ונהיר ומעטר להו אלף ורבוון ממנן תחותיו וכלהו בדחילו באימתא בזיע ברתת. אריה אושיט ידיה ימינא כניש לכל חילוי לגביה תלת מאה ושבעין אלף אריוותא סוחרניה דההוא ארי"ה ואיהו בינייהו באמצעיתא כד געי האי אריה מזדעזען רקיעין וכל חילין ומשריין מזדעזעין מדחילו דיליה מההוא קלא נהר די נור מתלהטא ונחית באלף וחמש מאה. דרגין דגיהנם לתתא כדין כלהו חייבין דגיהנם מזדעזען ומלהטן אשא וע"ד כתיב אריה שאג מי לא יירא. געי תניינות תלת מאה ושבעין אלף אריוותא כלהו געאן. אושיט ידיה שמאלא כל מאריהון דדינא לתתא דחלין ואתכפיין תחות ההוא ידא. וההוא ידא פשיט עלייהו וכלהו תחותיה כד"א ידך בעורף אויביך. ארבע גדפין לכל חד וחד מאשא חוורא כלהו מלהטין כל אפין דחזור ושושן כחוורתא דההוא אשא שקיען. ארבע אנפין לכל חד וחד לארבע סטרין כלהו נהירין בחוורא דשמשא חד לסטר מזרח נהיר בחדו וחד לסטר מערב (ס"א דא כניש) דאתכניש נהוריה וחד לסטר צפון חשוך בלא נהירו כצלא דשמשא לגבי שמשא צלא חשוך שמשא נהיר בגין דשמשא וצלא ימינא ושמאלא ואזלא כחדא חשוכן (ס"א חושבן) דאזלין עמיה כל אינון דנטלין זיינא וכלהו מימינא ומשמאלא בתלת רישין. רישא חדא דיליה שבעין וארבע אלף ושית מאה אלין אינון רישא חד. נפקי חילא בימינא דאיהו ארים עלייהו בר כל אינון ממנן דלתתא תחות אלין שלטונין אלין על אלין דרגין תתאין עם עלאין דלית לון חושבנא. רישא תניינא דאזיל ברישא קדמאה חושבן דיליה חמשין וארבע אלף וארבע מאה בר כל

זוהר חלק ג דף קנד/ב

אלין ממנן דתחות לד' סטרין דלית לון חושבנא. רישא תליתאה דאזיל בתרייהו חמשיין ושבעה אלף וארבע מאה כגוונא דנטיל ימינא הכי נמי נטיל שמאלא הכי נמי מקמייהו הכי נמי מבתרייהו כיון דנטיל האי קדמאה והורד המשכן וכלהו ליואי אמרי שירתא מארי דתושבחן כלהו מסטריה כדין כי רוח החיה באופנים כתיב. דגלא תנינא משרייתא מזיינא נש"ר אורייתא"ל דרו"ם. תרי ממנן עמיה שמשייתא"ל חסדייתא"ל. האי נשר סליק וכל מאריהון דגדפין מקמיה כמה משריין סלקין בכל סטרין כל חד וחד בתוקפא דשמשא רוחא דרוחא פנימאה נפיק וההוא רוחא מטי להאי נשר וסליק אברוי ומכסייתא לגופא כד"א המבינתך יאבד נץ יפרוש כנפיו לתימן כגוונא כדוגמא כעין כנשר יעיר קנו האי נשר נץ בהדיה יונה בהדיה נץ וכל מארי דגדפין כלהו מצפצפון וחדאן. חד מסטרא (ס"א חד סמכא) קמיה סליק מתתא לעילא כמה ציפריין נחתין ועאלין מצפצפון וחדאן אזלין ושטין. כד נטיל אושיט גדפא ימינא כניש לכל חילוי תלת מאה וחמשיין אלף מארי דגדפין בתרי גופי נש"ר וארייתא"ל כחדא. ארים קלא כלהו אחרנין סלקין ונחתין מצפצפון מסטרייהו מכמה דרגין ג' רישין אינון כחדא במשריין אלין וכלהו בחד חושבן וחושבן דאלין רישין. רישא חדא ארבעין ושית אלף וחמש מאה. רישא תנינא חמשיין ותשע אלף ותלת מאה. רישא תליתאה ארבעין וחמש אלפין ושית מאה וחמשיין מאלין תרי סטרין נפקי תרין כרוזי דאזלי מקמי כלהו משריין. כד אלין תרי מכריזי כל חילין וכל משריין חיוון זעירין עם רברבן כלהו מתכנשי. מאן חמי נטילא דכלהו רקיעין כולהו נטלין במטולא במשריין לקמיה דההוא משכנא בשעתא דחד מנייהו ההוא דאתי מסטרא דאריה פשיט קלא בגין דלא וזדעזעון כל אינון קלין. כדין מתכנשיין כל אינון משריין. בשעתא דאחרא קרי מתבר קלא ולא פשיט. כל אינון משריין דהאי נשר כלהו מתכנשו לנטלא במטלנייהו. לקביל אינון שתי חצוצרות כסף כגוונא דא כלא לתתא. ת"ח כד אלין נטלין מה כתיב ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם אינון דמתכנשו לגביהו כגוונא דרישא אסתכל הכי נמי כלהו. דגלא תליתאה שור גבריאל צפון תרין ממנן עמיה קפצייתא"ל חזקיא"ל האי שור מסטרא דשמאלא קרנוי סלקין בין תרין עינוי רגיז באסתכלותא עיינין מלהטן כאשא דנור דליק נגה ורפסא ברגלוי ולא חייס. כד געי האי שור נפקין מנוקבא דתהומא רבא כמה חבילי שריקין (ס"א טריקין) כלהו געאן ושטאן קמיה וחמתא ואחמתא דכל חובין תלייתא קמיה דהא כל חובי עלמא כלהו בספרא סליקין וכתביבין. שבעה נהרי דאשא נגדין קמיה כד צחי אזיל לגבי ההוא נהר דינור ושאיב ליה בגמיעא חדא וההוא נהר אתמלי כדבקדמיתא ולא כדיב כל אינון חיילין שאבין אשא אכלא אשא:

ואלמלא דמסטרא דאריה נפיק חד נהרא דמייא דמכבין גחלתיהו לא יכל עלמא למסבל. חשוכא דשמשא תמן אשתכח לא אשתכח נהירו כמה גרדיני נמוסין אזלין ושטאן בחשוכא וההוא נהר דדליק בסטרא דא נורא אוכמא חשוך ואי תימא דלא אית אשא חוורא אשא אוכמא אשא סומקא אשא דתרי גווני. לא תימא דהא ודאי הכי הוא. ועכ"ד לעילא לעילא הכי אשתכח ומתמן נגיד לאלין תתאי. תנינן. אורייתא במה אשתכחת אשא חוורא ואשא אוכמא על גבי אשא חוורא בתרי אשי אשתכחת אורייתא. ת"ח אשא חדא הוא והאי אתפלג לארבעה. מיא חדא

זוהר חלק ג דף קנה/א

איהו והאי אתפליג לארבע. רוחא חדא איהו והאי אתפליג לארבע. תלת רישין אשתכחו (ס"א אתחברו) במשריין אלין חושבן דלהון. רישא חדא שתין ותרי אלף ושבע מאה. רישא ב' ארבעין

וחד אלף וחמש מאה. רישא תליתאה תלת וחמשין אלף וארבע מאה בר כל אינון דרגין אחרנין דאתפרשן בסטרייהו ולית לון חושבנא כלהו דרגין על דרגין בר כמה גרדיני נמוסין דאינון לתתא חציפין ככלכא נשכין כחמרא ווי מאן דאשתכח גבייהו ודינא דלהון בסטרא רביעאה. דגלא רביעאה אד"ם רפ"אל מערב בהדיה אסוותא בסטרא דאדם אתכליל דינא עלאה עליה אתסי האי (ס"א חד) אחיד בקרנוי דשור כד מבעי לאעלא לון לתהומא רבא. וכפית לון דלא יוקיד עלמא בתר דא שריא קול דממה דקה דינא (ס"א הכא) מלה בחשאי לא משתמע מלה דהכרה כלל. בסטרא דא שריא מאן דשריא סליק מאן דסליק שמשא אתכניש לאנהרא להאי אתר בגין כך ותקעתם תרועה בסטר דרום. אבל הכא לאו האי ולא האי אמאי תרועה לאכפייא סטר צפון ובג"כ סטר צפון לאחורא. ת"ח שתי חצוצרות בגין דאינון מסטרי תרי דקאמרי ממזרח ומדרום אינהו זמינין לתברא דינין ולאכפייא לון וע"ד אינון מכסף ובג"כ וביום שמחתכם ובמועדיכם וגו' ותקעתם בחצוצרות סתם בין לעילא בין לתתא זכאין אינון ישראל דקב"ה בעי ביקריהון ויהיב לון חולקא עלאה על כל שאר עמין וקב"ה אשתכח בהו בתושבתייהו הה"ד ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'.

ויהי בנסוע הארון ויאמר משה וגו'. רבי אלעזר אמר הכא אית לאסתכלא דאיהי (ס"א מנוזרא) מחזרא לאחורא הכא בתרי דוכתי אמאי ואי תימא כפופה הא ידיעה. נ' כפופה נוקבא. נ' פשוטה כללא דדכר ונוקבא והא אוקימנא באתר דא. ויהי בנסוע הארון אמאי אתהדר לבתר כגוונא דא. ת"ח באשרי יושבי ביתך לא אתמר בגין דהיא בגלותא והא אוקמוה חברייה דכתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל וגו'. אלא מה כתיב לעילא וארון ברית יי' נוסע לפנייהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה כיון דהוה נטיל ארונא נו"ן נטיל עליה (נ"א עמיה) והא שכינתא על גבי ארונא יתיב. ת"ח חביבותא דקב"ה לגבייהו דישאל דהא אע"ג דאינון סטאן מארח מישר קב"ה לא בעי לשבקא לון ובכל זמנא אהדר אנפוי לקבלייהו דאי לאו הכי לא יקומון בעלמא, ת"ח ארונא הוה נטל קמיהו ארח תלתא יומין לא הוה מתפרש מניה ונטיל עמיה ומגו רחימו דלהון דישאל אהדר אנפוי ואסתחר מלגבי ארונא כהאי איילא דעזלתא כד איהו אזיל אהדר אנפוי לאתר דנפיק. וע"ד בנסוע הארון נו"ן אסחר אנפין לקבלייהו דישאל וכתפי גופא לגבי ארונא וע"ד כד ארונא הוה נטיל משה אמר קומה יי' לא תשבוק לון אהדר אנפך לגבן כדין נו"ן אתהדר לגבייהו כגוונא דא כמאן דמהדר אנפיה מישאל ואתהדר לגבי ארונא ובכלא אתהדר. אמר למשרי כדין אהדר אנפוי מישאל ואתהדר לגבי ארונא ובכלא אתהדר. אמר ר' שמעון אלעזר בודאי הכי הוא אבל הכא לא אהדר אנפוי מישאל דאי הכי בעי נון לאתהפכא מגוונא דאחרא עלאה (ס"א דלעילא) האי מנוזר לאחורא והאי בארח מישר לגבי ארונא אלא ודאי לא אהדר אנפוי מנייהו ומה עביד בשעתא דשאר ארונא למשרי אמר משה שובה יי' כדין שארי ארונא ושכינתא קאים בסטרא אחרא ואנפין לקבלייהו דישאל ולקבליה דארונא (ובג"כ) וכדין כלא כליל (לגווה) לכוונא

זוהר חלק ג דף קנה/ב

לארונא ולישראל אלא דישאל גרמו לבתר דכתיב ויהי העם כמתאוננים אמר רבי אלעזר אנא דאמרן מספרא דרב ייבא סבא דאמר דבין בהאי גיסא ובין בהאי גיסא אתהדר. א"ל שפיר קאמר אבל דא דאמינא הכי תשכח בספרא דרב המנונא סבא והכי הוא ודאי:

והמן כזרע גד הוא. אמר רבי יוסי לקיימא זרעא וחילין בארעא כד"א גד גדוד יגודנו. מה זרעא דגד נטלי חולקיהון בארעא אחרא כך מן שריא עלייהו דישאל לבר מארעא קדישא. ד"א כזרע גד הוא. כזרעא דגד חוורא ואקפי כד נחית לאוירא ואתנגריס (ס"א ואתנשים) (ס"א ואתבלע)

בגופא והא אוקמוה חברייה. ועינו כעין הבדולח. כההוא בדולחא דאיהו חוור כגוונא דימינא (ס"א חוורא דעינא) דלעילא. (כזרע גד הכי לא אקרונ בארעא דמצראי אבל לכך מחדשי זריעא כזרע גד הוא כזרע גדא חוורא ואתקפיה כד נחית מלעילא לתתא) אמר רבי יצחק מאי שנא (דאמר) דמשה במלה דא (חליש) לעילא כנוקבא דכתיב אם ככה את עושה לי את אתה מבעי ליה אלא לאת דמותא שארי ביה קאמר וההוא אתר דנוקבא איהו בגין כך אמר הרגני נא הרוג ודא אילנא דמותא והא אוקימנא דבאילנא דחיי לא שרייה ביה מותא וע"ד אתהדר לגבי אילנא דמותא ואמר את ולא אמר אתה והכי מבעי ליה. מיד:

ויאמר יי' אל משה אספה לי שבעים איש וגו'. א"ל קב"ה את בעי מותא בכל זמנא הרי לך ואצלת מן הרוח וגו'. ת"ח דהכא ידע משה דאיהו ימות ולא ייעול לארעא דהא אלדד ומידד מלה דא הוה אמרי. על דא לא לבעי ליה לאינש בשעתא דרוגזא שארי ביה ללטייה גרמיה דהא כמה קיימי עליה דמקבלי ההיא מלה בזמנא אחרנא דבעא מיתה לא קבילו מניה בגין דכלא לתועלתא דישראל הוה. השתא לאו איהו אלא מגו רוגזא ודוחקא ובג"כ קבילו מניה. וע"ד אשתארו לבתר אלדד ומידד ואמרו דא דמשה יתכניש ויהושע ייעול לון לישראל לארעא ובג"כ אתא יהושע לגבי משה וקני עליה דמשה. ומשה לא אשגח ביקרא דיליה וע"ד אמר אדני משה כלום מאי כלום מנע מנהון אינון מלין כד"א ויכלא העם מהביא. ויכלא הגשם מן השמים. מניעותא ממש. ומשה לא בעא. פוק חמי ענוותנותיה דמשה מה כתיב המקנא אתה לי וגו'. זכאה חולקיה דמשה דאיהו סליק על כלהו נביאי עלאי (נ"א דעלמא). אמר רבי יהודה כל שאר נביאין לגבי משה כסיהרא לגבי שמשא. רבי אבא הוה יתיב ליליא חד ולעי באורייתא והוה עמיה ר' יוסי ור' חזקיה. א"ר יוסי כמה אינון בני נשא תקיפי לבא דלא משגחי במלי דההוא עלמא כלום א"ר אבא בישא דלבא דאחידא בכל שייפי גופא קא עביד לון. פתח ואמר יש דעה אשר ראיתי תחת השמש ורבה היא על האדם. יש רעה דא איהי תוקפא בישא מדי אמאי איהי רעה קרא דבתריה אוכח דכתיב איש אשר יתן לו האלקים עושר ונכסים וגו'. האי קרא קשיא כיון דכתיב ואינו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה אמאי ולא ישליטנו האלקים לאכול ממנו דהא אינו חסר לנפשו כלום. אלא רזא איהו וכל מלוי דשלמה מלכא מתלבשן אינון במלין אחרנין כמלי דאורייתא דאינון מתלבשן בספורי עלמא. ת"ח אע"ג דבעינן לאסתכלא בלבושא השתא האי קרא הכי קאמר דב"נ אזיל בהאי עלמא ויהיב ליה

זוהר חלק ג דף קנו/א

קב"ה עותרא בגין דזכי ביה לעלמא דאתי וישתאר לגביה קרן מאי קרן ההוא דאיהו קיים דאיהו אתר לאתצררא בית נשמתא. בג"כ בעי לאשאר אבתריה (נ"א עותריה) להאי קרן והאי קרן יקבל ליה בתר דיפוק מהאי עלמא בגין דהאי קרן הוא אילנא דחיי דההוא עלמא ולא קיימא בהאי עלמא אלא ההוא איבא דנפיק מניה וע"ד איבא דיליה אכיל ב"נ דזכי בהאי עלמא והקרן קיימא ליה לההוא עלמא למזכי ביה בחיין עלאין דלעילא. ומאן דסאיב גרמיה ואתמשך בתר גרמיה וליתיה חסר לנפשיה ולגרמיה כלום וההוא אילנא אשתאר ולא שויה לקבליה בדחילו ולקבלא ליה לעילא. כדין ולא ישליטנו האלקים לאכול ממנו ולמזכי בההוא עותרא ודאי איש אחר יאכלנו כד"א יכיל וצדיק ילבש. בג"כ בעי בר נש למזכי במה דיהיב ליה קב"ה לההוא עלמא וכדין אכיל מיניה בהאי עלמא וישתאר לגביה ההוא קרן לעלמא אחרא למהוי צרורא בצרורא דחיי. אמר רבי יוסי ודאי. תו אמר רבי יוסי כתיב אם ככה את עושה לי הרגני נא וגו' וכי משה דאיהו ענו מכל בני עלמא בגין דשאילו מנוה ישראל למיכל מסר גרמיה למיתה. אמאי. א"ר אבא האי מלה אוליפנא ורזא עלאה איהו משה לא אבאיש קמיה ולא שאל למיתה על דשאילו ישראל. ת"ח משה אתאחד והוה סליק במה דלא אתאחד נביאה אחרא (דהא אחיד צדקה הוה). ובשעתא דא"ל

קב"ה למשה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. חדי משה ואמר ודאי השתא ההוא שלימו בי אשתכח. דהא בגיני אשתכח מן לישראל. כיון דחמא משה דאחדרו לנחתא לדרגא אחרא ושאלו בשר ואמרי ונפשנו קצה בלחם הקלוקל אמר אי הכי הוא הא דרגא דילי פגים. דהא בגיני ייכלון ישראל מן במדברא הא אנא פגימא ואהרן פגים ונחשון בן עמינדב פגים אמר ואם ככה את עושה ליה רגני נא הרוג דחשיבנא נוקבא במכילא דילה (ואנא נחית מן שמיא דאיהו דרגא עלאה לנחתא לדרגא דנוקבא ואנא עדיף מן שאר נביאי עלמא וע"ד אמר ואל אראה (אחותי) ברעתי (כמת) ודאי לנחתא לדרגא תתאה כדין ויאמר יי' אל משה אספה לי שבעים איש את שאיל אתר דמותא לא תבעי אתר (דא) דלא תהא פגים בדרגא דילך וע"ד כתיב ואצלתי מן הרוח אשר עליך דכלהו אינון דתמן אתאחדו) בסיהרא ובעי שמשא לאנהרא לה וע"ד ושמתי עליהם בגין לאנהרא מן שמשא כנהורא דסיהרא (ס"א ובגיני האי מיכלא דא לא) אתיאי על ידא דמשה בגין דלא יתפגים זכא החולקא דמשה דקב"ה בעי ביקריה עליה כתיב ישמח אביך ואמך וגו'. ישמח אביך דא קב"ה ואמך דא כנסת ישראל. ותגל יולדתך דא אימא דמשה דלתתא קב"ה רחים ליה יתיר מכל נביאי עלמא בלא אמצעי כלל (ס"א דהא משה אסתלק על כל נביאי עלמא בלא אמצעי כלל כמה) דכתיב פה אל פה אדבר בו והא אוקימנא בכמה אתר):

ויצעק משה אל יי' (לאמר) אל נא רפא נא לה. הא אוקמוה והוא רזא דשמא קדישא מחזד סרי אתוון ולא בעא משה לצלאה יתיר בגין דעל דידיה למלכא לא בעי

זוהר חלק ג דף קנו/ב

לאטרחא יתיר בג"כ קב"ה בעא על יקרא דמשה. ובכל אתר קב"ה בעא על יקריהון דצדיקיא יתיר על דיליה ולזמנא דאתי עתיד קב"ה למתבע עלבונא דישראל מעמין עכו"ם ולמחדי לון בחזוותא דציון דכתיב ובאו ורננו במרום ציון וגו'. וכדין ובא לציון גואל וגו' ברוך יי' לעולם אמן ואמן ימלוך יי' לעולם אמן ואמן:

וידבר יי' אל משה לאמר. שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען וגו'. רבי חייא פתח המימך צוית בקר ידעת השחר מקומו שחר כתיב ה"א אתרחקא משחר מ"ט. אלא א"ר חייא בשעתא דנטי ערב ושמשא נטי למיעל כדין אתחלש תוקפיה כדין שלטא שמאלא ומשתכח דינא בעלמא ואתפשט (לעילא) וכדין בעי ב"נ לצלאה ולכונא רעותא (ס"א לצלאה דישכח רעותא) קמי מאריה דאמר רבי ייסא כד נטי שמשא ואתחלש כדין אתפתח חז פתיחו בשמשא ואתכניש חיליה ושמאלא שליט ויצחק כרי בירא תחותיה כיון דעאל ליליא פתקא דקוטפא באחמתיה שכיח וכמה חבילין טריקין (אזדריקו) אתפשטו בעלמא וכלהו שטאן בערבוביא ואזלי וחיכאן בנפשן דרשיעייא (ס"א דבני נשא) ומודעין לון מלין מנהון כדיבן ומנהון קשוט ומאן דאשתכח בינייהו אתייהב לון רשו לחבלא וכלהו בני עלמא ניימין (ואתכנשו) וטעמין טעמא דמותא והא אוקימנא. ת"ח כד אתער רוח צפון כדין אתקבלא כנסת ישראל בשמאלא (ואתחברו כחדא) ושריא בדרועא באתרהא וקב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקיא דבגנתא דעדן וכדין כל מאן דיתער למלעי באורייתא בההוא שעתא הא אשתתף בהדה בגין דהיא (יתבת) וכל אכלוסין דילה משבחן למלכא עלאה וכל אינון דאשתכחו (נ"א דאשתתפו בהדה) בתושבחתא דאורייתא כלהו כתיבין בבני היכלא ואקרון בשמהון ואלין דשימין ביממא. ת"ח שמא חדא קדישא אית בגלופי אתוון דהוא שלטא מפלגו ליליא ואילך ואינון אתוון דמנצפך כליל לון אוקמוה לסרבה המשרה נ' הוה אסתים להאי ולהאי כדין כתרין כלילן הוא ו' (נ"א י') דשמא קדישא אתקין ליה וסתים מבועהא בתר דאולידת פתיחא הות בחד רישא דפתחא כד אתחריב בי מקדשא אסתומו מבוועין מכל סטרין. (ס"א את דא כליל אתוון) ואכליל אתוון אחרן ואינון שבעה תלת מהאי סטרא וארבע מהאי

סטרא. כל"ך. וסימן כלך יפה רעיתי ומום אין בך נ' דכר ונוקבא כליל כחדא דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן ואינון שית ואוקימנא באלין תרין אתוון ס' נ' אתכללו תריסר אתוון סליק מנייהו תרי חד לאתר חד וחד לאתר חד כל"ך סעפ"ה יאע"וצה. הכי אתגליפו אתוון ורזא דא בכי תצא למלחמה קרא דכתיב כי יהיה נערה בתולה נער כתיב. בתר דאסתלק ליליא וצפרא נהיר כדין ה' סלקא ואתכלילת בנהורא עלאה וכדין ידעת השחר מקומו דידע לאעלאה לארעא א"ל קב"ה משה כד אתי נהורא דשמשא אתכליל סיהרא

זוהר חלק ג דף קנז/א

בגוויה השתא דאנת שמשא היך יקומון כחדא שמשא וסיהרא לא נהיר סיהרא אלא בשעתא דאתכניש שמשא אבל השתא לית אנת יכול. אי תבעי למנדע מנה שלח לך אנשים לגרמך בגין למנדע. ת"ח משה אי תימא דהוא לא ידע דלא ייעול לארעא בזמנא דא. לאו הכי אלא ידע והוה בעי למנדע מנה עד לא יסתלק ושלח לאלין מאללי כיון דלא אתיבו מלה כדקא יאות לא שלח זמנא אחרא עד דקב"ה אחזי ליה דכתיב עלה אל הר העבדים הזה וראה את הארץ. וכתוב ויראהו יי' את כל הארץ. ולא דא בלחודוי אלא כל אינון דזמינין למיקם בכל דרא ודרא כלהו אחזי ליה למשה ואתמר ואוקמוה חברייא. כיון דשאר משה למשלח מה אמר לון היש בה עץ וכי מה הוא דקאמר ואי תימא דלא ידע אלא (לקמן יימא מלה. אבל הכא) הכי אמר משה אם יש בה עץ. הא ידענא דאנא איעול לתמן. מאי עץ דא אילנא דחיי ותמן לא הוה אלא בג"ע דארעא אמר אם יש בה עץ דא אנא איעול לתמן ואי לא לאו אנא יכול למיעל. אמר רבי חייא כתיב וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת. מאן עצים הכא ומאן הוא דא אלא דא צלפחד והוה דייק על אלין אילנין הי מנייהו רב על אחרא ולא חשש ליקרא דמאריה ואחלף שבת לשבת הה"ד כי בחטאו מת בחטא ו' מת (ורזא דכלא ודאי מקושש עצים) בגין כך הוה דיניה סתים ולא אתפרש דיניה כדינין אחרנין בגין דמלה דא בעי בחשאי וסתים ולא גלייא וע"ד לא אתמר באתגלייא וקב"ה עבד יקר ליקריה. רבי יוסי אמר שאר עצים בהדי שבת הוה מקושש וקביל עונשא לפום שעתא ואתכפר חוביה וע"ד אתקשי משה בדינא דבנתא דלא ידע אי אתכפר למהוי לבנתיה חולק ואחסנא אי לאו. כיון דדכר שמיה (דצלפחד) קב"ה דכתיב כן בנות צלפחד דוברות אתידע דהא אתכפר חוביה. ת"ח ב' אילנין אינון חד לעילא וחד לתתא בדא חייין ובדא מותא מאן דאחלף לון גרים ליה מותא בהאי עלמא ולית ליה חולקא בההוא עלמא. וע"ד אמר שלמה דבש מצאת אכול דייך וגו'. ארון ותורה בחד קיימי תורה עקרא ארון ביתא. וע"ד ארן חסר בלא וא"ו בכל אתר ארן הברית ארן העדות. בכל אתר אהרן דרועא ימינא בר בחד דכתיב כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן נקוד לעילא. א"ר יצחק משה אילנא דחיי נקט וע"ד בעא למנדע אי הוה שכיח בארעא אי לאו ובג"כ אמר היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ דהא אילנא דחיי אתחמד לכלא ואינון לא אייתיאו אלא ענבים ורמונים ותאנים באילנא אחרא תליין ואחידן. ת"ח:

שלח לך אנשים בגינך. רבי יהודה פתח משלי כח) כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב. כצנת שלג ביום קציר דאהני לגופא ולנפשא ציר נאמן לשולחיו. אלו כלב ופנחס דהוו שליחי מהימני לגבי יהושע ונפש אדוניו ישיב. דאהדרו שכינתא דזירא בהו בישראל ולא אסתלקא מנייהו. ואלין דשדר משה גרימו בכייה לדרין בתראין וגרימו לאסתלקא מישראל כמה אלף ורבעין. וגרימו לסלקא שכינתא מארעא מבינייהו דישראל. אינון דשדר יהושע ונפש אדוניו ישיב. רבי חזקיה ור' ייסא הוו אזלי בארחה אמר רבי ייסא לר' חזקיה חמינא באפך דהרהורא אית בגווןך. אמר ליה הא ודאי האי קרא אסתכלנא ביה כיון דאמר שלמה כי מקרה בני

האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם וגו'. ותנינן דכל מלוי דשלמה מלכא כלהו סתימין מדרגין דחכמתא. אי הכי האי קרא אית ביה לאסתכלא דהא פתחא לאינון דלאו בני

זוהר חלק ג דף קנז/ב

מהימנותא אשתכח ביה. א"ל ודאי הכי הוא ואית ביה למנדע ולאסתכלא. אדהכי חמו חד ב"נ דהוה אתי שאל לון מייא דהוה צחי והוה לאי בתוקפא דשמשא. אמרו ליה מאן את. אמר לון יודאי אנא ואנא לאי וצחינא. אמרו לעית באורייתא אמר לון עד דאנא עמכון במלין אסלק להאי טורא ותמן אסב מייא ואשתי. אפיק רבי ייסא חד זפירא מלי מיינ ויהב ליה. בתר דשתה אמר נסלק עמך למייא. סליקו לטורא ואשתכחו חד חוטא דמייא דקיק ומלי קטפורה חד. יתבו. אמר לון ההוא ב"נ השתא שאילו דהא אנא אשתדלנא באורייתא על ידוי דחד ברי דאנא עיילית ליה לבי רב ובגיניה רווחנא באורייתא. אמר רבי חזיקה אי על ידא דברך טב הוא. אבל מלה דאנן ביה אנא חמינא דלאתר אחרא בעי לאסתלקא. אמר ההוא ב"נ אימא מלך דלזמנין באפרקסתא דענייא תשכח מרגינתא. א"ל האי קרא דאמר שלמה סח ליה. אמר ליה וכי (נ"א כמה) כמה אתון פירשן משאר בני נשא דלא ידעי. אמרו ליה ובמה. אמר לון על דא אמר שלמה האי קרא ולא אמר האי מגרמיה כשאר אינון מלין אלא אהדר אינון מלין דטפשא עלמא דאמרי כך. ומאי אמרי כי מקרה האדם ומקרה הבהמה וגו' טפשא דלא ידעי ולא מסתכלן בחכמתא אמרי דהאי עלמא אזיל במקרה וקב"ה לא אשגח עליהו אלא מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'. וכד שלמה אסתכל באלין טפשאין דקאמרי דא קרא לון בהמה דאינון עבדין גרמיהו בהמה ממש בגין דאמרי מלין אלין. ומנלן קרא דעליה אוכח דכתיב אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לכרם האלקים ולראות שהם בהמה המה להם. אמרתי אני בלבי וחשיבנא בהאי לאסתכלא על מה. על דברת בני האדם על ההוא מלה דטפשותא דאינון אמרי לבדם האלקים בלחודייהו ולא יתחברון בהדי בני נשא אחרינן דאית לון מהימנותא ולראות שהם בהמה המה להם. ולראות בהו אינון בני מהימנותא שהם בהמה ממש ודעתייהו כבעירא המה להם בלחודייהו ולא לאעלאה לבני מהימנותא בדעתא דטפשותא דא וע"ד המה להם ולא לאחרנין ומה דעתא דלהון כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו'. תיפח רוחיהון דאינון בעירי. אינון טפשאין. אינון מחוסרי מהימנותא. ווי לון ווי לנפשייהו. טב להו דלא ייתון לעלמא. ומה אתיב לון שלמה על רא קרא אבתריה ואמר. ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ. מי יודע באינון טפשאין דלא ידעי ביקרא דמלכא עלאה ולא מסתכלי באורייתא רוח בני האדם העולה היא למעלה לאתר עלאה לאתר יקר לאתר קדישא לאתזנא מנהירו עלאה מנהירו דמלכא קדישא למהוי צרורא בצרורא דחיי ואשתכחת קמי מלכא קדישא עולה תמימה ודא הוא העולה היא למעלה. ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ ולא להוה אתר דהוה כל ב"נ דכתיב ביה בצלם אלקים עשה את האדם וכתיב נר יי' נשמת אדם. היך אמרי אינון טפשאין דלאו מבני מהימנותא ורוח אחד לכל תיפח רוחיהון עלייהו כתיב יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך יי' דוחה. אלין ישתארון בגיהנם לאינון דרגין תתאין ולא יסתלקון לדרי דרין. עלייהו כתיב יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי' הללויה. אתו רבי חזיקה ורבי ייסא ונשקו רישיה אמרו ומה כל כך הוה עמך ולא ידענא. זכאה האי שעתא דאערענא כך.

זוהר חלק ג דף קנח/א

תו אסר וכי על דא בלחודוי תוה שלמה והא באתר אחרא אמר כגוונא דא. פתח ואמר זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש. זה רע ודאי. מאי זה רע דא הוא מאן דאושיד זרעא בריקניא וחביל אורחוי בגין דהאי לאו מדוריה בקב"ה ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי הה"ד כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע. על דא אמר זה רע דלא יהא ליה מדורא לעילא כי מקרה אחד לכל וגם לב בני האדם מלא רע (בגין דא) והוללות בלבבם בחייהם שטותא תקיע בלבייהו ואינון מחוסרי מהימנותא ולית לון חולקא בקב"ה ובאינון בני מהימנותא לאו בעלמא דין ולא בעלמא דאתי הה"ד ואחריו אל המתים. ת"ח קב"ה אזהר לבני עלמא ואמר ובחרת בחיים למען תחיה (בהאי עלמא ובעלמא דאתי) וחייך דההוא עלמא נינהו. אינון דחייבין מחוסרי מהימנותא מאי קא אמרי כי מי אשר יבחר וגו'. אע"ג דיבחר בר נש בהאי עלמא (ס"א בההוא עלמא) כמה דאמר לאו הוא כלום דהא מסירא דא בידנא (שם אל כל החיים יש בטחון ומסירא דא בידייהו (שם) כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת. היך יהא לך חייך בההוא עלמא וע"ד זה רע ודאי דלא ידורון במלכא עלאה ולא יהא לון חולקא ביה. ואע"ג דכל הני קראי תשכח סמיכין לחברייה במלין אחרנין. אבל ודאי שלמה קא אתא לגלאה על אינון חייבין מחוסרי מהימנותא דלית לון חולקא בקב"ה בעלמא דין ובעלמא דאתי. א"ל תבעי דנתחבר בהדך ותזיל בהדן. אמר להו אי עבידנא הכי אורייתא יקרי עלי כסיל ולא עוד אלא דאתחייבנא בנפשאי. אמרו ליה למה. אמר לון דהא שליחא אנא ושדרו לי בשליחותא ושלמה מלכא אמר מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל. ת"ח מרגלים על דלא אשתכחו בני מהימנותא ושלוחי מהימנותא אתחייבו בנפשייהו בעלמא דין ובעלמא דאתי. נשק לון ואזל ליה. אזלו רבי חזקיה ור' ייסא עד דהוו אזלו פגעו באינון בני נשא. שאילו ר' חזקיה ורבי ייסא עליה. אמרו מה שמיה דההוא ב"נ אמרו ר' חגי הוא וחברא דבין חברייה הוא ושדרו ליה חברייה דבבל למנדע מלין מר' שמעון בן יוחאי ושאר חברייה א"ר ייסא ודאי דא הוא ר' חגי דכל יומי לא בעא לאחזאה גרמיה במה דידע ועל דא אמר לך דהא בריה זכה ליה באורייתא בגין דאמר קרא (שם) ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו. ודאי שליחא מהימנא איהו (וזכאה הוא שליחא מהימנא) וזכאה איהו מאן דשדר מלוי בידא דשליחא מהימנא. ת"ח אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה. כד"א כנען בידו מאזני מרמה. וכנען כתיב עליה ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. ובגין דהוה שליחא מהימנא מה כתיב ביה בא ברוך יי ברוך יי ממש ועל דא אכתיב הכי באורייתא בגין דנפק מההיא קללה ואתברך ולא די ליה דנפיק מנה אלא דאתברך בשמיה דקב"ה ואוליפנא דאתא מלאך ואעיל מלה דא בפומיה דלבן:

וישלח אותם משה וגו'. כלם אנשים. כלהו זכאין הוו ורישי דישראל הוו אבל אינון דברו לגרמייהו עיטא בישא אמאי נטלי עיטא דא אלא אמרו אי ייעלון ישראל לארעא נתעבר אנן מלמהוי רישין וימני משה רישין אחרנין דהא אנן זכינן במדברא למהוי רישין אבל בארעא לא נזכי ועל דנטלי עיטא בישא לגרמייהו מיתו אינון וכל אינון דנטלן מלייהו:

זוהר חלק ג דף קנח/ב

אלה שמות האנשים אשר שלח משה וגו' אמר רבי יצחק משה אסתכל וידע דלא יצלחן בארחייהו כדין צלי עליה דיהושע כדין כלב הוה בדוחקא אמר מה אעביד הא יהושע אזיל בסייעתא עלאה דמשה דשדר ביה נהירו דסיהרא והוא אנהיר עליה בצלותיה בגין דאיהו שמשא. מה עבד כלב אשתמיט מנייהו ואתי לגבי קברייא דאבהן וצלי תמן צלותיה. א"ר יהודה ארח אחרא נטיל ועקים שבילין ומטא על קברי דאבהן ואסתכן בגרמיה דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק. אבל מאן דאיהו בדוחקא לא אסתכל מדי. כל כלב בגין דהוה בדוחקא לא אסתכל מדי ואתא לצלאה על קברי אברהן לאשתזבא מעיטא דא:

ויקרא משה להושע בן נון יהושע. רבי יצחק אמר וכי הושע קראה קרא והא כתיב ויאמר משה אל יהושע. ויהושע בן נון נער. ויחלוש יהושע אלא א"ל משה יה יושיעך מנייהו. רבי אבא אמר כיון דשדריה למיעל לתמן אצטריך למהוי שלים ובמה בשכינתא דעד ההיא שעתא נער אקרי כמה דאוקימנא ובההיא שעתא קשיר ליה משה בהדה ואע"ג דאשכחן יהושע בקדמיתא קרא קרייה הכי על ההוא דזמין למקרייה. אמר משה ודאי לא אצטריך דא למיעל תמן אלא בשכינתא והכי אתחזי:

היש בה עץ אם אין וגו'. רבי חייא אמר וכי לא הוה ידע משה דאית בה כמה אילנין משניין דא מן דא והא הוא שבח לה לישראל בכמה זמנין והוא אסתפק בדא. והא קב"ה קאמר ליה למשה בקדמיתא דהיא ארץ זבת חלב ודבש. אמר רבי יוסי הא אתערו חברייא דכתיב איש היה בארץ עוף איוב שמו. אמר רבי שמעון רמז להם רמיזא דחכמתא על מה דשאלו בקדמיתא דכתיב היש יי' בקרבנו אם אין. אמר תמן תחמון אי היא אתחזיא להאי או להאי. אמר לון אי תחמון דאיבא דארעא כשאר ארעי דעלמא יש בה עץ אילנא דחיי ולא מאתר עלאה יתיר. ואי תחמון דאיבא דארעא יתיר ומשנייא מכל אתר דעלמא תנדעון דהא מעתיקא קדישא קא נגיד ואתמשך ההוא שנוייה עלאה מכל אתרי דעלמא ובדא תנדעון היש בה ע"ץ אם אין ודא בעיתון בקדמיתא (דבמעיון בעיתון) למנדע דא דכתיב היש יי' בקרבנו. בקרבנו דייקא או אם אין. וע"ד והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ למנדע שנוייה דיליה. והימים ימי בכורי ענבים. והימים מאי קא מידי דהא ואז בכורי ענבים סגי ליה אלא והימים אינון דאשתמודען כלהו הוו מתחברן בההוא זמנא בההוא אילנא דחטא ביה אדם הראשון כמה דתנינן ענבים היו ועל דא והימים אינון דאשתמודען ימי בכורי ענבים דייקא:

ויעלו בנגב ויבא עד חברון. ויבאו מבעי ליה. אלא אמר רבי יוסי כלב הוא דאתא לצלאה על קברי אבהתא. אמר כלב יהושע הא ברכיה משה בסיועא עלאה קדישא ויכיל לאשתזבא מנייהו ואנא מה אעביד. אימלך למבעי בעותא על קברי אבהתא בגין דישתזיב מרזוהון (ס"א מעיטא בישא דשאר מאללין. רבי יצחק אמר מאן דהוה רשים מכלהו דא עאל בגווייה דביה תליא כלא. ות"ח מאן הוא משאר אחרי דיכול לאעלא תמן דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי ומדחילו דלהון מאן יכיל לאעלאה

זוהר חלק ג דף קנט/א

במערתא. אלא שכינתא עאלת תמן בכלב לבשרא לאבהן דהא מטא זמנא לאעלא בנייהו לארעא דאומי לון קב"ה ודא הוא ויבא עד חברון. תאנא אחימן ששי ותלמי ממאן נפקו זרעא הוו מאינון נפילין דאפיל לון קב"ה בארעא ואולידו מבנת ארעא ומנייהו נפקו גיברי עלמא כמה דכתיב המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם אשר מעולם דשמי (נ"א מדאתברי) עלמא משתכחי. אנשי השם אחימן ששי ותלמי:

ויבאו עד נחל אשכול וגו'. רבי יהודה פתח כה אמר האל יי' בורא השמים ונוטיהם וגו'. כמה אית להו לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקב"ה כמה אית להו לאסתכלא במלי דאורייתא דכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו מקרב כל קורבנין דעלמא לקמי קב"ה ולא עוד אלא דקב"ה מכפר ליה על כל חובוי ומתקנין ליה כמה כורסיין לעלמא דאתי (חסר):

ר' יהודה הוה אזיל בארחה בהדי ר' אבא שאל ליה אמר מלה חד בעינא לשאלא כיון דידע קב"ה דזמין ב"נ למחטי קמיה ולמגזר עליה מיתה אמאי ברא ליה דהא אורייתא הוה תרי אלפיין שנין

עד לא איברי עלמא וכתוב בה באורייתא אדם כי ימות באהל. איש כי ימות. וימת. ויחי פלוני וימת מאי קבעי קב"ה לב"נ בהאי עלמא דאפי' אי אשתדל באורייתא יממא ולייליא ימות ואי לא אשתדל באורייתא ימות כלא בחד ארחא בר פרישותא דהוא עלמא כד"א כטוב כחוטא. א"ל אורחוי דמארך וגזרי דמארך מה לך למטרח בהו מה דאית לך רשו למנדע ולאסתכלא שאיל ודלית לך רשו למנדע כתיב אל תתן את פיך לחטיא את בשרך דאורחוי דקב"ה וסתרין גניזין עלאין דהוא סתים וגניזו לית לן לשאלא. א"ל אי הכי הא אורייתא כלא סתים וגניזו דהא היא שמא קדישא עלאה הוי ומאן דמתעסק באורייתא כאלו אתעסק בשמיה קדישא ואי הכי לית לן לשאלא ולאסתכלא. א"ל אורייתא כלא סתים וגלייא ושמיה קדישא סתים וגלייא וכתוב הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו הנגלות לנו דאית רשו לשאלא ולעיינא ולאסתכלא בהו ולמנדע בהו. אבל הנסתרות ליי' אלקינו דיליה אינון וליה אתחזיין דמאן יכיל למנדע ולאסתכלא דעתוי סתימא. וכ"ש למשאל. ת"ח לית רשו לבני עלמא למימר מלין סתימין ולפרשא לון בר בוצינא קדישא ר"ש דהא קב"ה אסתכם על ידוי ובגין דדרא דילה רשימא הוא לעילא ותתא וע"ד מלין אתמרו באתגלייא על ידוי ולא יהא דרא כדרא דאיהו שארי בגויה עד דייתי מלכא משיחא אבל ת"ח כתיב ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אותו (ובכלא הוא כעין דוגמא דלעילא. ת"ח) רזא דמלה. תלת עלמין אית ליה לקב"ה דאיהו גניזו בגווייהו. עלמא קדמאה ההוא עלאה טמירא דכלא דלא אסתכל ביה ולא אתידע ביה בר איהו דאיהו גניזו בגווייהו. עלמא תניינא קשיר בההוא דלעילא ודא הוא דקב"ה אשתמודע מניה כמה דכתיב פתחו לי שערי צדק. זה השער ליי'. ודא הוא עלמא תניינא. עלמא תליתאה ההוא עלמא תתאה מנייהו דאשתכח ביה פרודא ודא הוא עלמא דמלאכי עלאי שריין בגווייהו וקודשא בריך הוא אשתכח ביה ולא אשתכח אשתכח ביה השתא כד בעאן לאסתכלא ולמנדע ליה אסתלק מנייהו ולא אתחזי עד דכלהו שאלי איה מקום כבודו. ברוך כבוד יי' ממקומו. והאי הוא עלמא דלא אשתכח ביה תדירא. כגוונא דא בצלם אלקים עשה את האדם כדין אית

זוהר חלק ג דף קנט/ב

ליה תלת עלמין. עלמא קדמאה האי עלמא דאקרי עלמא דפירודא וב"נ אשתכח ביה ולא אשתכח. כד בעאן לאסתכלא ביה אסתלק מנייהו ולא אתחזי. עלמא תניינא עלמא דאיהו קשיר בההוא עלמא עלאה ודא הוא ג"ע די בארעא דדא הוא קשיר בעלמא אחרא עלאה ומהאי אתידע ואשתמודע עלמא אחרא. עלמא תליתאה עלמא עלאה טמירא גניזו וסתים דלית מאן דידע ליה כמה דכתיב עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו. וכלא כגוונא עלאה (קדמאה דאמינא ובקשוט) דכתיב בצלם אלקים עשה את האדם (ת"ח ודאי) על דא כתיב בנים אתם ליי' אלקיכם וגו' כמה דאוקמוהו ואלין אינון בצלם אלקים ואלין ירתין ירותא עלאה כגוונא דיליה וע"ד אזהר באורייתא לא תתגודדו ולא תשימו קרחה דהא לא אתאביד והא שכיח בעלמין טבין עלאין ויקירן להוון חדן כד אסתלק (צדיקא) מהאי עלמא. ות"ח אלמלי לא חב אדם לא יטעם טעמא דמותא בהאי עלמא בזמנא דעייל לעלמין אחרנין אבל בגין דחב טעם טעמא דמותא עד לא ייעול לאינון עלמין ואתפשט רוחא מהאי גופא ואשאר ליה בהאי עלמא ורוחא אסתחיא בנהר דינור לקבלא עונשא ולבתר עיילא לג"ע דבארעא ואזדמנא ליה מאנא אחרא דנהורא כהאי פרצופא דגופא דהאי עלמא ממש ואתלבש ואתתקן ביה ותמן הוא מדורא דיליה תדיר ואתקשר בריש ירחי ושבתי בנשמתא וסליק ואתעטר לעילא לעילא הה"ד והיה מדי חדש בחדשו וגו'. מדי חדש בחדשו אמאי. אלא רזא דמלה בגין חדתותי דסיהרא דאתעטרא (עטרוי) לאנהרא מן שמשא בההוא זמנא. וכן מדי שבת בשבתו. מדי שבת דא סיהרא. בשבתו דא שמשא דנהורא אתיא לה מן תמן. ועל דא כלא חד מלה. ודא הוא ברירא דמלה בר לחייביא דכתיב בהו מיתה לכלהו עלמין כרת מכלהו עלמין ואשתציין מכלא כד לא עיילי בתשובה. אמר רבי יהודה כריך רחמנא

דשאלנא ורווחנא מלין אלין וקאימנא עליהו. אמר ר' שמעון מפרשתא דא אוליפנא רזא דחכמתא ואשתמעו מנה רזין עלאין ויקירין ת"ה קב"ה משבחה באורייתא ואמר אזילו באורחי אשתדלו בפולחני והא אנא מעייל לכוון לעלמין טבין לעלמין עלאין. בני נשא דלא ידעי לא מהימני ולא מסתכלי קב"ה אמר אזילו אלילו ההוא עלמא טבא ההוא עלמא עלאה דכסופא. אינון אמרי איך ניכול לאללא ליה ולמנדע כל האי. מה כתיב עלו זה בנגב אשתדלו באורייתא ותחמון דהא היא קימא קמייכו ומנה תנדעון ליה. וראיתם את הארץ מה היא וגו'. תחמון מנה ההוא עלמא דהא ירותא דאחסנא דאנא עייל לכו בה. ואת העם היושב עליה אינון צדיקייא דבגנתא דעדן דקיימן שורין שורין ביקרא עלאה בדרגין עלאין. החזק הוא חרפה. בה תחמו אי זכו לכל האי כד אתקפו על יצריהון ותברו ליה אי לא. או כד אתקפו באורייתא למלעי בה יממא וליליא או אי ארפו ידיהו מנה וזכו לכל האי. המעט הוא אם רב אי סגיאין אינון דאשתדלו בפולחני ואתקיפו באורייתא בגין דזכו לכל האי אי לא:

ומה הארץ השמנה הוא אם רזה. מדאורייתא תנדעון מה הארץ מה ההוא עלמא אי אסגי טיבו עלאה ליתבהא או אי אזעיר מנה כלום. היש בה עץ אם אין האית בה אילנא דחיי לעלם ולעלמי עלמין או אי צרורא דחיי אשתכח בגווה אם לא

זוהר חלק ג דף קס"א

ויעלו בנגב ויבא עד חברון. ויעלו בנגב בני נשא סלקין בגווה בנגב בלבא עצלא כמאן דאשתדל במגנא בנגיבו דחשיב דלית בה אגר חמי דהא עותרא דהאי עלמא אביד בגינה חשיב דכלא הוא. בנגב כד"א חרבו המים ומתרגמינן נגיבו. לבתר ויבא עד חברון עד דאתי לאתחברא בה קארי ושאיני בה. ושם אחימן ששי ותלמי. תמן חמי פליגן סגיאין טמא וטהור אסור ומותר (נ"א כשר ופסול) עונשין ואגרין אלין אינון ארחי דאורייתא דקדוקי אורייתא. ילידי הענק דאתילידו מסטרא דגבורה. וחברון שבע שנים נבנתה אלין אינון שבעין אנפין דאורייתא שבעין פנים אית לה לכל סטרא עשרה. וחברון דא אורייתא מאן דאשתדל בה אקרי חבר. לפני צוען מצרים תנינן אורייתא אית לקבל אורייתא והיינו תורה שבכתב ותורה שבע"פ והאי (מל') חברון מתורה שבכתב נפקת כד"א אמור לחכמה אחותי את והאי נבנתה שבע שנים דבג"כ אקרי בת שבע. לפני צען מצרים כד"א ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים. ויבאו עד נחל אשכול אלין אינון מלי אגדה דרשה דתליין מסטרא דמהימנותא. ויכרתו משם זמורה וגו'. אולפין מתמן ראשי פרקין ראשי מלין אינון לבני מהימנותא חדאן במלין ומתברכן מלין בגוייהו ומסתכלן שרשא חד ועקרא חד ולא אשתכח בהו פרודא. אינון דלא משתכחי בני מהימנותא ולא אולפי אורייתא לשמה שוין ליה למהימנותא בפרודא הה"ד וישאווהו במוט בשנים בפרודא. מהו במוט כד"א אל יתן למוט רגלך. ומן הרמונים ומן התאנים כלא שוין להני מילי לסטרא אחרא לסטרא דמיגאי לסטרא דפורדא. הה"ד וישובו מתור הארץ. וישובו תייבין לסטרא בישא ותייבין מארחה דקשוט אמרי מאי אכפת לן עד יומא לא חמינא טב לעלמא אעמלנא בה ביתא ריקם. יתיבנא בקלנא דעמא ולההוא עלמא מאן יזכי ומאן ייעול לגווייה טב לן דלא אטרחנא כולי האי. ויספרו לו ויאמרו וגו'. הא אעמלנא ולאיןא בגין למנדע חולקא דההוא עלמא. וגם זבת חלב ודבש היא. טב הוא ההוא עלמא עלאה כמה דידענא באורייתא אבל מאן יכיל למזכי ביה. אפס כי עז העם תקיף הוא דלא יחשיב כל עלמא כלל בגין דיהא ליה עותרא סגיא לאשתדלא ביה מאן הוא דיזכי בה. ודאי אפס כי עז העם היושב בארץ מאן דבעי למזכי בה בעי למהוי תקיף בעותרא כד"א ועשיר יענה עזות. והערים גדולות בצורות. בין מליין כל טובא דלא יחסרון מכלא. ועם כל דא וגם ילידי הענק ראינו שם בעי גופא תקיף גיבר כארי (דישתכח תמן תדירא) בגין דהיא מתשת חיליה דב"נ לאשתדלא בההוא איסור והתר טמא וטהור כשר ופסול מאן ייכול לזכאה

בה. ועוד. עמלק יושב בארץ הנגב. אי יימא בר נש דאפילו בכל דאי זכי. עמלק יושב בארץ הנגב. הא יצרא בישא קטיגורא מקטרגא דבר נש דישתכח תדיר בגופא. והחתי והאמורי וגו' כמה מקטרגי משתכחי תמן (בגין) דלא יכיל בר נש למיעל בההוא עלמא כלל מאן יזכי ליה ומאן ייעול בגויה במלין אלין:

ויניאו את לב בני ישראל. בגין דאפיקו שום ביש עלה כד"א ויוציאו את דבת הארץ. אינון בני מהימנותא מאי קא אמרי אם חפץ בנו י" ונתנה לנו. כיון דישתדל בר נש ברעותא דלכא לגבי קב"ה לא בעי מנן אלא לבא ויסתמרון ההוא רשימא קדישא דכתיב ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ. אבל.

זוהר חלק ג דף קס"ב

אך בי"א אל תמרודו בעי דלא ימרדון באורייתא דאורייתא לא בעי עותרא ולא מאני דכספא ודהבא. ואתם אל תיראו את עם הארץ. דהא גופא תבירא אי ישתדל באורייתא ישכח אסוותא בכלא הה"ד רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך וכתוב ולכל בשרו מרפא. וכל אינון מקטרגי אינון מכרזאן ואמרי פנו אתר לפלנייא עבדא דמלכא. בגין כך אל תיראו. כי לחמנו הם. אינון בגרמייהו מזמנן מזוגי בכל יומא לאינון דמשתדלי באורייתא כד"א ואת העורבים צויתי לכלכך וכתוב (שם) והעורבים מביאים לו לחם ובשר. סר צלם מעליהם מאן צלם דא תוקפא דדינא קשיא מאי טעמא אעדי משום די"א אתנו אל תיראום כלא אעדיאו בגין אורייתא. זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא לשמה דהא מתקשרי בקב"ה ממש ואקרון אחים ורעים הה"ד למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך:

ויבאו עד נחל אשכול וגו'. רבי אבא אמר כרתו ההוא אשכול אתו לסלקא ליה לא יכילו. אתו לנטלא ליה לא יכילו אתו כלב ויהושע נטלו ליה וסליקו ליה ואזדקף על ידיהו הה"ד וישאווהו במוט בשנים בשנים באינון שנים יחידן. זמורה מאי קא בעאן אלא אשכול הוה תלייא ביה ובעוד דהוה מתחבר באתריה אקרי זמורה. לבתר קרייה מוט. דכתיב וישאווהו במוט ההוא דאשתמודע ההוא דכרתו מכאן ידעו יהושע וכלב דאינון אתחזיין למיעל לארעא ולמהוי לון בה חלק ואחסנא. עד דהוו אתיין אמלכו עלייהו כלהו. קאים כלב באיבא. אמר איבא איבא אי בגינך אנן מתקטלין מה אנן בחולקך מיד קליל גרמיה ויהבו לון. ר' אלעזר אמר לא יהבו לאחרי דהא כתיב וישאווהו במוט וכתוב בשנים ובכלהו לא הוו שנים כוותייהו ומכאן אוליף יהושע לבתר דכתיב וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים והני שנים הא אוקמוה קדמאי. וכד מטו לגבייהו דישאל יהבו לון ואינון אשתארו ועבדו גרמייהו שיריים. ר' יצחק אמר כד הוו מטאן לגבייהו דאינון ענקים הוו שוויין ההוא חוטרא דמשה קמייהו ואשתזיבו ומגלן דההוא חוטרא יהיב לון הה"ד ויאמר אליהם עלו זה בנגב. כתיב הכא עלו זה וכתוב התם ואת המטה הזה וגו' ובגיניה אשתזיבו. דאי תימא הני ענקיין שבקי לון אלא אתו לנסבא לון והוו שוויין לקמייהו ההוא חוטרא ומשתזבי (ס"א ומשתמטי) מקמייהו. רבי יהודא אמר מסורת שמא קדישא מסר לון משה ובגיניה אשתזיבו מנייהו. רבי חייא אמר תלת שמהן אקרון. נפילים. ענקים. רפאים. וכלהו אורכי יומי. נפילין אקרון בקדמיתא לבתר כד אתחברון בבנת בני נשא ואולידו מנייהו אקרון ענקים. לבתר דהוו אזלי ושטאן בהאי עלמא ומתרפיין מההוא דלעילא אקרון רפאים. אמר ר' יהודה והא כתיב הרפאים יחוללו רפאים יחשבו אף הם כענקים. א"ל הכי הוא בגין דענקים אתו מהאי סטרא ומהאי סטרא ואתיאשו יתיר בארעא. כגוונא דא רפאים ומנייהו נפקי והוו אורכי יומי וכד מתחלשי אתחלש פלגות גופא ופלגות קאים כיון דפלגות גופא הוה מית הוו נסבי עשבא מעשבי ברא ושדיין לפומייהו ומיתו ובגין דאינון בעאן לקטלא גרמייהו אקרון רפאים אמר ר' יצחק

שדיין גרמייהו בימא רבא וטבען ומתין הה"ד הרפאים יחוללו מתחת מים ושוכניהם. ר' שמעון אמר אלמלא הווי עיילין ישראל לארעא בסימנא (נ"א באומנא)

זוהר חלק ג דף קס"א/א

דלישנא בישא לא הוה קאים עלמא רגעא חד. מאן אומנא דלישנא בישא נחש ורזא דמלה מדאתא נחש על חוה אטיל בה זוהמא. אמר ר' שמעון ועל כלא מחל קב"ה בר מן לישנא בישא בגין דכתיב אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו. ת"ח כמה עבד ההוא לישנא בישא גזר על אבהתנא דלא ייעול לארעא. ומיתו אינון דאמרו ואתגזר בכיה לדרי דרין (כ"ש הכא דאפיקו לישנא בישא על כלא) כביכול כיון דאפיקו על ארעא קדישא כאילו אפיקו עליה בגין כך קני קב"ה על דא (כלומר קני לשמיה) וקאימו ישראל כלהו לאשתצאה מעלמא אלמלא בעותיה דמשה:

ויספרו לו ויאמרו וגו'. אמר רבי חייא מ"ש הכא ויספרו ולא כתיב ויגידו או ויאמרו אלא כל חד אולף מלה בלחודוי. ויגידו בכל אתר רמז קא רמיז בחכמתא והא אתמר. ויאמר אירה בעלמא. ויאמרו הרהורא דלכא. ויאמרו תפקידתא והא אוקימנא בכמה אתר. ויספרו פרישותא דמלה בכל אתר. באנו אל הארץ הלכנו מבעי ליה. אלא באנו עאלנא לתמן לההיא ארעא דהוית משבח בכל יומא והוית אמרת דלית דכוותה. וגם זבת חלב ודבש היא. רבי יצחק אמר מאן דבעי למימר כדיבא אמר מלה דקשוט בקדמיתא בגין דיהמנו ליה כדבוי. רבי חייא אמר (אלא) הכי אמרו עאלנא לההיא ארעא דהוית משבח לה כל יומא ואמרת דלית דכותה (וגם זבת חלב ודבש היא) וארימת שבחא על כלא ולא הכי דהא זה פריה אתכלא חד מאינון זעירין קטפו. אמרו אי לדא אחסין קב"ה לישראל וסבלו כל אינון עקתין וליאותין הא בארעא דמצרים אית אתכלין ואיבין דארעא יתיר על חד תרין:

אפס כי עז העם אורחיה דעלמא דאינון גברין מגיחי קרבא יתבין לבד לאסתמרא ארחין והכא אפילו אינון בני מתא תקיפין גבורין. והערים בצורות דאפילו כל מלכין דעלמא יתכנשו עלייהו לא יעבדון בהו פגימותא. א"ר יוסי כל מה דאמרי בלישנא בישא אמרו וקשיא מכלהו דכתיב עמלק יושב בארץ הנגב. לבר נש דנשכיה חויה כד בעאן לאגזמא ליה אמרי הא חויה הכא. ר' אבא אמר ודאי דא קשיא מכל מה דאמרי כלומר ההוא דאגח קרבא בכלא הא הכא זמין. ובאן אתר בארץ הנגב דהא הוא אתר לאעלאה ביה. מיד ותשא כל העדה ויתנו את קולם קביעו בכיה לדורות לעלמין בההוא ליליא, א"ר יוסי עיטא נסיבו על כלא לאפקא שום ביש. מאי על כלא על ארעא ועל קב"ה. א"ר יצחק על ארעא תינח. על קב"ה מנין. א"ל משמע דכתיב אפס כי עז העם מאן יכיל בהו כי עז העם דייקא. וכתיב עמלק יושב בארץ הנגב כדין גרמו כל האי כמה דאתמר ובעא קב"ה לשיצאה לון מן עלמא הה"ד ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו וגו':

ועתה יגדל נא כה יי'. ר' אחא ור' יוסי אמרי זכאי אינון ישראל מעמין עכו"ם דעלמא. דקב"ה אתרעי בהו ואתכני בהו ואתפאר בהו דהא עלמא לא אבדי אלא בגיניהון דישראל דישתדלון באורייתא בגין דחד בחד אתקשרן וישראל לתתא בהאי עלמא אינון קיומא דיליה וקיומא דכל שאר עמין אימתיב זמן דעבדי רעותא דמאריהון. ת"ח כד ברא קב"ה בר נש בעלמא אתקין ליה כגוונא עלאה (יקירא) ויהב ליה חיליה ותוקפיה באמצעיתא דגופא דתמן שריא לבא דהוא תוקפא (ומזונא) דכל גופא ומתמן אתזן כל גופא (וכל אינון שייפי דגופא מתמן אתזנו). והא לבא אחיד

זוהר חלק ג דף קס"ב

ואתקף באתר עלאה דלעילא דאיהו מוחא דרישא דשארי לעילא (ואחיד ביה) ודא אתקשר בדא ובגוונא דדא אתקין קב"ה עלמא ועבד (ליה) חד גופא ואתקין שייפי דגופא סחרניה דלבא ולבא שארי באמצעיתא דכל גופא וכל אינון שייפין אתזנו מההוא לבא דהוא תוקפא דכלא וכלא ביה תליין וההוא לבא אתקשר ואתאחד במוחא עלאה דשריא לעילא. ת"ח כד ברא קב"ה עלמא אשרא (ס"א אסדר) לימא דאוקינוס דאסחר כל ישובא דעלמא וישובא דכל שבעין אומין כלא אסחר לירושלם. וירושלם באמצעיתא דכל ישובא שריא והיא אסחרא להר הבית והר הבית אסחר לעזרות דישראל ואינון עזרות סחרן ללשכת הגזית דתמן דנהדרי גדולה יתבין ותנינן לית ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלחודייהו ולשכת הגזית אסחר למזבח והמזבח אסחר לבית האולם והאולם להיכל והיכל לבית קדש הקדשים דתמן שכינה שריא וכפרת וכרובים וארון והכא הוא לבא דכל ארעא ועלמא ומהכא אתזנו כל אינון אתרי דישובא דאינון שייפי דגופא. ולבא דא אתזן ממוחא דרישא ואתאחיד דא בדא הה"ד מכוון לשבתך פעלת יי'. כגוונא דא לעילא לעילא ואיהו ברזא דמלכא עלאה ברזא יקירא סתימאה עלאה לקביל דא דאית ימא לעילא מן ימא וימא מן ימא. ת"ח נהר דינור אסחר לכמד משריין מקבליה שבעין סטריין גליפין משבעה דליקין ואינון סחרן לאינון שמשי דלגו מנייהו ואינון סחרין לארבע רתיכין ואינון סחרן לההיא קרתא קדישא דרביעא עלייהו. ותאנא תמן עזרות לגו מעזרות ולית ישיבה בעזרה דתמן אלא למלכיהון דבית דוד בלחודייהו ותמן משתכחי ויתבי וסנהדרי גדולה משתכחי תמן בלשכת הגזית וההוא בי דינא עלייהו דמשמש לאתר דמשמש ודינא אתיהיב מתמן לקדישין עליונין עד דמטא לאתר דאקרי קדש הקדשים דביה כלא ותמן הוא לבא שרייא ודא אתזן מן מוחא דלעילא ואתאחיד דא בדא. כגוונא דא לעילא לעילא ואיהו ברזא דמלכא עלאה ברזא יקירא סתימאה עד דאשתכח דכלא אתזן ממוחא עלאה סתימאה דכלא וכד יסתכלון מלי כלא אתקשר דא בדא ודא בדא. ת"ח כד אנהיר עתיקא סתימא במוחא ומוחא אנהיר ללבא בדרך נעם יי' והא אוקימנא ודא הוא כח יי' ההוא חילא דאתי מעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין יגדל נא דיתרבי ויסגי לעילא לעילא ויתנגיד ויתמשך לתתא. כאשר דברת כמה דאוקמוה לאמר למילף מהכא כל דרין בתראין לעלם ולעלמי עלמין לאמר למימר לדא בשעתא דעקתא. למימר דא בשעתא דרווחא ומאי הוא יי' ארך אפים וגו' והא אוקימנא מלי. אמר ד' יצחק אמת אמאי סליק מכאן אמר רבי חייא אינון גרמו ליה דאסתליק מכאן דהא בשקרו דברו גרמייהו בההוא מדה דב"נ מודד בה מודדין ליה וכן שאר אחרי אסתלקו דלא יכיל משה למימרינהו בגין דאינון גרמו. סלחתי כדברייך כדברייך ממש והא אתערו חברייא. והא אתמר:

אמר המגיה כך מצאתי בהעתקות אשר לפני ומתוך הלשון נראה שחסר התחלת המאמר וגם במקומות אחרים ממנו חסר ועם כל זה לא רציתי להשמיטו מן הספר להגדיל תורה ולהאדיר:

דא עם דא מה דלא הוו יכלין למללא מקדמת דנא נפקו מההיא פתחא ויתבו בגנתא תחות אילנין אמרו דא לדא כיון דאנן הכא וחמינן כל דא אי נמות הכא ודאי ניעול לעלמא דאתי. יתבו שינתא נפלת עלייהו ודמכו. אדהכי הא ההוא ממנא אתא

זוהר חלק ג דף קס"א

ואתער לון אמר לון קומו פוקו לגו פרדס דאברא. נפקו חמו לאלין מארי מקרא דהו אמרי בהווא קרא:

במדבר הזה יתמו. הא באתר אחרא לא. ושם ימותו הא באתר אחרא לא ודא בגופין אבל בנשמתי לא כגוונא דבני גנתא. אמר לון ההוא ממנא פוקו. נפקו בהדיה אמר לון שמעתון מדי לגו ההוא דרגא. אמרו שמענא דהא חד קלא הוה אמר מאן דפסק יתפסק מאן דקצר יתקצר מאן דקצר יתארך אמר לון ידעתון מאי האי אמרו לא. אמר לון חמיתון ההוא נשרא רברבא וההוא ינוקא דקא מלקט עשבין ר' אילעאי דנציבין הוה הוא ובריה ומטא הכא וחמא הוא וינוקא בריה מערתא דא כיון דעאלו לגו חשוך לא יכילו למסבל ומיתו וההוא ינוקא בריה קיימא בכל יומא קמיה דבצלאל בשעתא דנחית ממתבתא עלאה ואמר קמיה תלת מלין. עד לא יפתח בצלאל ברזין סתימין דחכמתא דכל מלוי רזין סתימין אינון דעין לא ראתה אלקים זולתך האי (מאן) דאמר מאן דפסק יתפסק. מאן דפסק מלין דאורייתא על מלין בטלין יתפסקון חיוהי מהאי עלמא ודיניה קיימא בההוא עלמא מאן דקצר יתקצר מאן דקצר אמן ולא מאריך ביה גו נייחא יתקצר מחיין דהאי עלמא. מאן דקצר יתארך מאן דאמר אחד אצטריך לחטפא אלף ולקצרא קריאה דילה ולא יעכב בהאי את כלל. ומאן דעביד דא יתארכון חייו. אמרו ליה תו אמר תרין אינון וחדא אשתתף בהו ואינון תלתא. וכד הו תלתא אינון חד. אמר לון אלין תרין שמהן דשמע ישראל דאינון יי' יי'. אלקינו אשתתף בהו ואיהו חותמא דגושפנקא. אמת. וכדומתחברן כחדא אינון חד ביחודא חדא. תו אמר תרין אינון וחד אתהדר. כד שליט טאס על גדפי רוחא ושאט במאתן אלף ואתטמר. אמר לון אלין תרין כרובים דהוה רכיב בהו קב"ה. ומן יומא דאגניז יוסף מאחוי אגניז איהו (ס"א חד) ואשתאר חד לגבי בנימין הה"ד וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רוח. ואגניז במאתן אלף עלמין ואתטמר ההוא דרכיב עליה דאינון מאתן אלף גניזין אינון דילה בריך הוא פוקו מהכא זכאין אתון. נפקו יהב לון ההוא ממנא וורדא (ס"א אחרא) חדא ונפקו. כד נפקו אסתים פום מערתא ולא אתחזי כלל. חמו ההוא נשרא דהוה נחית מההוא אילנא ועאל גו מערתא אחרא. ארחו אינון בההוא וורדא ועאלו תמן אשכחו ההוא נשרא אפום מערתא אמר לון עולו זכאי קשוט חברין דהא לא חמינא חדוה דחברותא מן יומא דאנא הכא אלא בכו. עאלו מאטו לפרדס אחרא וההוא נשרא בהדיהו כד מטו לגבי אינון מאריהון דמשנה אתהדר ההוא נשרא בדיוקנא דאדם בלבוש יקר מנהרא כוותייהו ויתיב עמהון כחדא אמר לאינון דיתבי הבו יקר למארי מתניתא דאתו הכא דהא מאריהון אחמי לון פליאן רברבן הכא. אמר חד מנייהו אית בכו סימנא. אמרו הין. אפיקו תרין ורדין וארחו בהו אמרו תיבו מארי מתיבתא תיבו זכאי קשוט אחידו בהו ויתבו. בההיא שעתא אולפו תמן תלתין הלכות דלא הו ידעי מקדמת דנא ורזין אחרנין דאורייתא. אהדרו לגבי אינון מארי מקרא אשכחו דהו אמרי אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כלכם. אני אמרתי בשעתא דאקדימתון עשיה לשמיעה דהא אלקים אתם וגו' כיון דאמשכתון בתר יצר הרע אכן כאדם תמותון וגו' מה מיתתו של אדם אחית ליה לעפרא בגין דיתמחי ההוא יצר הרע די בגויה וההוא יצר הרע איהו דמית הואתעכל בגויה.

זוהר חלק ג דף קסב/ב

אמר ההוא סבא דעליהו אוף הכא כתיב ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה מאי פגריכם דא יצר הרע כליל דכר ונוקבא חסרונין דאית בכו דיצר הרע נחית תדיר לחסרונא ולא סליק. בקדש מעלין ולא מורידין במסאבו מורידין תדיר ולא מעלין. וע"ד אקרון פגריכם חסרונין דלכון כד"א אשר פגרו מעבור את הנחל וגו' סופא דקרא אוכה דכתיב יפלו ולא תפלו. וע"ד במדבר הזה יתמו אינון פגרים ושם ימותו בגין דרעותא דקב"ה לשיצאה להני פגרים מעלמא לעלם. אמר להו רבי אילאי זכאי קשוט עולו ותחמו דהא רשו אתמסר לכו למיעל עד ההוא אתר דפרוכתא

פריסא זכאה חולקכון קמו ועאלו גו דוכתא חדא והוו תמן מאריהון דאגדה ואנפיהון מנהרן כנהירו דשמשא אמרו מאן אלין אמר להון אלין מאריהון דאגדה חמאן בכל יומא נהירו דאורייתא כדקא יאות. קיימו ושמעו כמה מלין חדתין באורייתא לא אתיהיב לון רשו למיעל לגוייהו א"ל ר' אילאי עולו לדוכתא אחדא ותחמו. עאלו לגו גנתא אחרא וחמו אוף הכי כראן קברין ומיד מתין ומתהדרין חיינ בגופין מנהרן קדישין אמרי ליה מאי האי א"ל דא עבדי בכל יומא ומיד דשכבי מתעכלא ההוא זוהם בישא דקבילו בקדמיתא וקיימין מיד בגופין חדתין מנהרין באינון גופין קדישין דקיימי על טורא דסיני כגוונא דאתון חמאן קיימו כלהו על טורא דסיני בגופין בלא לכלוכא כלל כיון דאמשיכו עלייהו יצה"ר אתהדרו בגופין אחרנין דגופין קדמאין גופין נוכראין הה"ד ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. קלא אתער זילו אתכנשו הא אהליאב קאים על קיומיה וכל אינון קתדראין קמיה לשעתא פרחו כלהו ולא חמו מדי אשתארו בלחודייהו תחות אילנין דגנתא חמו פתחא אחרא עאלו תמן חמו היכלא חדא עאלו ויתיבו תמן. תרין עולימין הוו תמן. זקפו עיינין. וחמו חד משכנא מדקמא בכל זיני ציורין וגוונין דעלמא ועליה פריס פריסא דנהורא מנצצא דלא יכלין עיינין לאסתכלא (וכפום תרין מלין חמו גו ההוא משכנא עד אתר פרוכתא פריסא דלא חמו) מתמן ולהלאה לא. חמו כלום. ארכינו אודנין ושמעו חד קלא דהוה אמר בצלאל רביעאה איהו לנהורין עלאין. יוסף רביעאה איהו גו נהורין דאדם קדמאה סליקו דלעילא חביבא דכלא. עליה כתיב ונסכו רביעית ההין בקדש וגו' מאן דיסתכל וחמי יסמון עיניה. מאן דלא יסתכל חמי ואתפתח. אילנא דתמני סרי כד כפיף יזקוף ויתקיים. אי לא כפיף חויא בישא אכיל ליה. מאן דעאל ותרין כרובין לגו רעותיה אתעביד. מאן דמעין רחיק מרעותיה. קרבנא דרביא שלים לאתקבלא. פסק ההוא קלא אמרו אינון תרין עולימין סימנא אית בגוייכו אמרו הין אפיקו אינון תרין ורדין ארחו בהו אמרו תיבו עד דתשמעון תרין מלין ברזין עתיקין מגו מארי מתיבתא ויהון תדיר ברזא בגוייכו אמרו הן. אמר רבי שמעון כל הני מלין וכל מה דחמו כתבו וכד מטו הכא הוה כתיב אשמרה דרכי מחטוא בלשוני. ואנא שאילנא לאבי אבא כמה הוו אינון תרין מלין ואמר לי חייך ברי אינון תרין מלין באנו עלמין וחריבו עלמין מאן דאשתמש בהו. כיון דשמעו אלין תרין מילין אמרו אינון ינוקי פוקו פוקו לית לכו רשותא יתיר למשמע. אפיק חד מנייהו תפוח אחד ויהב לון ואמר ארחו בדא ארחו ביה ונפקו ומכל דחמו לא אנשו כלום. נפקו הא ממנא אחרא אתא אמר לון חברייא ר' אילאי שדרני לכו תורינו ליה הכא אפום מערתא והוא ייתי ויודע לכו מלין עלאין דלא ידעתון. דאיהו תבע מגו

זוהר חלק ג דף קסג/א

מתיבתא דיהא ליה רשו לגלאה לכו מלין. נפקו בהדיא ואוריכו אפום מערתא והוו מהדרן מלי דא לדא מכל מה דחמו ואולפו תמן. אדהכא הא ר' אילאי אתא נהיר כשמשא א"ל אורייתא חדתא שמעתא. אמר לון ודאי ורשו יהבו לי למימר לכו מלי. אתחברא כחדא אפום מערתא ויתבו, אמר לון זכאין אתון דאחמי לכון מאריכון כגוונא דעלמא דאתי והא לית לכו דחילו ואמתנו אמרו ודאי הא אתנשי מנן ארחא דבני נשא ותוהא איהו על כל מה דחמינן בהאי טורא אמר לון חמיתון אלין טוריא כלהו ראשי מתיבתי לעמא דא דבמדברא. וזכו השתא מה דלא זכו כד הוו בחיין. ואלין רישי מתיבתי כלהו בריש ירחי ושבתי ומעדייא מתכנשי לגבי טורא דאהרן כהנא ומתערי לגביה ועאלין גו מתיבתא דיליה ומתחדשן תמן בדכיו דטלא קדישא דנחית על רישיה ומשח רבו דנגיד עליה ועמיה מתחדשן כלהו בחדושין דרחימין דמלכא קדישא עד דאקרי הכא מתיבתא דרחימותא ואיהו נטיל בכל מתיבתא בטמירו דקיק מתעפפן כנשרין גו מתיבתא דנהורא ואיהי מתיבתא דמשה וכלהו קיימי לבר ולא עאלין לגו בר אהרן בלחודוי וכפום שעתא אקרונ בשמא. ולית מאן דחמי ליה למשה דהא ההוא מסוה ראנפוי פריס קמיה ושבע ענני יקר סחרניה. אהרן קאים גו פרגודא דלתתא מן משה ופרגודא פסיק ולא פסיק בגוייהו וכל רישי מתיבתי לבר

מפּרוּכָתָא דפּרָגוּדָא דא. וְכָל שָׂאָר לְבַד מְאִינּוֹן עֲנַנִּין וְכַפּוּם חֲדוּשֵׁי דְנִהִירוּ דְאֹרִייתָא דַּאֲתַנְהָרָא הֲכִי מְנַהֵרֵן אִינּוֹן עֲנַנִּין וְאֲתַקְלִישׁוּ בְּדַקִּיקוּ דְנִהוּרָא עַד דַּאֲתַחֲזִי הֵהוּא מְסוּהָ וּמְגוּ הֵהוּא מְסוּהָ חֲמַאן נִהוּרָא דְנִהִיר יִתִּיר מְכַל נִהִירִין דְעֵלְמָא וְאִינּוֹן אֲנַפִּי מְשֵׁה. אֲנַפּוּי לֹא אֲתַחֲזוֹן כְּלָל וְלִית מְאָן רַחֲמֵי לֹוֹן בְּרִי הֵהוּא נִהִירוּ דְנַפִּיק מְגוּ הֵהוּא מְסוּהָ בְּתֵר כָּל אִינּוֹן עֲנַנִּין. מְשֵׁה אֲמַר מְלָה סַתְּם לְאִהֲרֵן וְאִהֲרֵן פְּרִישׁ לְרַבְרַבִּי מִתִּיבְתִּי. בְּמָה פְּרִישׁ בְּכָל אִינּוֹן מְבוּעִין אֲסַתִּימוּ מְנִיָּה כַּד מְטָא זְמַנִּיָּה דִּיהוּשֵׁעַ. וְהִשְׁתָּא אִיְהוּ מְהִדֵּר לֹוֹן. בְּכַמְהָ פְּלִיאָן וּמְקוּרִין וּמְבוּעִין וּנְחַלִּין דְנַבְעִין מְכַל מְלָה וּמְלָה. כָּל נִשְׁיָן זְכִיין דְהָאִי דְרָא אֲתַאָן לְמַרִּים אוּף הֲכָא בְּהַנִּי זְמַנִּין וְכַדִּין סַלְקִין כְּלָהוּ כְּתַמְרוֹת עֲשָׂן גּוּ מְדַבְרָא דָא. וְהֵהוּא יוּמָא אַקְרִי יוּמָא דְהַלּוּלָא. נִשְׁיָן בְּלִילֵי שַׁבְּתוֹת וּבְלִילֵי יוּמִין טַבִּין כְּלָהוּ אֲתַאָן לְגַבֵּי מַרִּים וִידְעִין אֲשַׁתְּדִלוּתָא בִּידְעוּ דְמַאֲרֵי עֵלְמָא. זְכָאָה דְרָא דָא מְכַל דְרִין דְעֵלְמָא. נַפְקִי מִמְתִּיבְתָא דְמְשֵׁה וּפְרַחֲזִי לְגַבֵּי מִתִּיבְתָא דְרַקִּיעָא וְאִינּוֹן דַּאֲתַחֲזוֹן פְּרַחֲזִי לְגַבֵּי מִתִּיבְתָא עֵלְאָה עַל הֵהוּא דְרָא כְּתִיב אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכַח לֹו אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁי' אֲלַקִּיו:

פְּתַח ר' אִילָאִי וְאֲמַר תְּמִים תְּהִיָּה עִם יי' אֲלַקִּיךְ. מַה בֵּין תֵּם לְתְּמִים. בְּאַבְרָהָם כְּתִיב תְּהִלְךָ לְפָנַי וְהִיָּה תְּמִים. יַעֲקֹב דַּאֲשַׁתְּלִים יִתִּיר כְּתִיב בִּיהָ וִיעֲקֹב אִישׁ תֵּם. אֲמַאי אַקְרִי אִישׁ תֵּם בְּגִין דְלֹא אֲשַׁתָּאָר בִּיהָ פְּסוּלַת כְּלָל דְהָא פְּרִיעָה הוּוּהָ בִּיהָ. כְּמָה אֲתַפְרַע (ס"א פְּרִיעָה הוּוּהָ בִּיהָ דַּאֲתַפְרַע) וְאֲתַדְכִּי מִהֵהוּא פְּסוּלַת. בְּגִין דְהֵהוּא אֲתֵר דַּאֲתַקִּיף לְפְּסוּלַת דְלָגוּ אֲתֵר דְפְּרִיעָה שְׂאֲרֵי אִיְהוּ שׁוּר דְיוֹקְנָא דְשַׁמְאֵלָא דְכַרְסִיא דִּילִיָּהּ. וְהֵהוּא שׁוּר אַקְרִי שׁוּר תֵּם דְהָא רְתִיכָא דְכַרְסִיא רְשִׁימָא דְבְּרִית אִית בִּיהָ וְע"ד הָאִי שׁוּר אַקְרִי תֵּם וִיעֲקֹב אֲחִיד בִּיהָ בְּגוּוּיָהּ וּבְהָאִי שׁוּר עֲבִיד פְּרִיעָה וְאֲעֵבֵר זֹוְהֵמָא דְפְּסוּלַת כְּלָא. בְּמִתְנִיתָא דְבְּצַלָּאֵל כְּתִיב וִיזְכוּר אֲלֵקִים אֵת רַחֵל בְּשֵׁרָה כְּתִיב פְּקִידָה וּבְרַחֵל כְּתִיב זְכִירָה אֲמַאי בְּגִין דְזְכוּר אֲתַרְשִׁים בִּיעֲקֹב דְאִיְהוּ בְּרִית שְׁלִים כַּד אֲתַעֲבִיד (ס"א אֲתִילִיד) יוּסָף. וּבְמָה כַּד נָטַל שׁוּר בְּהִדְיָה דְלֹא יִתְקִיף לְסַטְרָא אַחְרָא. וּבְג"כ אֲתַקְרִי יוּסָף בְּכוּר שׁוּר בְּכוּר דְהֵהוּא שׁוּר

זוהר חלק ג דף קסג/ב

דְנָטַל יַעֲקֹב בְּכוּר שׁוּרוֹ וְדַחֵי לְהֵהוּא שׁוּר. שׁוּר תֵּם וִיעֲקֹב אִישׁ תֵּם רַבּוֹן וְשְׁלִיט מְאֲרִיָּה דְבִיתָא דְהֵהוּא שׁוּר תֵּם שְׂאֲרֵי בְּגוּוּיָהּ בְּגִין דְאִית שׁוּר מוּעֵד בְּסַטְרָא עֲרֵלָה פְּרִיעָה. וְכַמְהָ גְרַדִּינִי נִימוּסִין נַפְקִין מְנִיָּה עַד דְרָגָא בְּתִרִיתָא דְאַקְרִי שְׂאִי"ה הֵהוּא דְאַפִּיל בֵּיתִין דְעֵלְמָא דְלֹא דִירִין בְּהוּ בְּנֵי נִשְׂאָ. וְכִלְהוּ נַפְקִי מִהֵהוּא שׁוּר מוּעֵד. וְדָא בְּחַבּוּרָא דְחַמּוּר בִּישָׂא וּבְג"כ לֹא תַחֲרוּשׁ בְּשׁוּר וּבְחַמּוּר יַחֲדִיו. בְּגִין דְלֹא לְאַתְעֲרָא לְהוּ וּבְהֵהוּא מִתִּיבְתָא דְבְּצַלָּאֵל וְכֵן בְּתִרִין מִתִּיבְתִּי וִיעֲקֹב אִישׁ תֵּם. בְּעֵלָה דְהֵהוּא תֵּם. וּמְאָן אִיְהוּ א' רְזָא דו"ו וְכַד הוּוּ כְּלָל דְכַר וְנוֹקְבָא כְּחַדָּא שְׁלִימוּ דְכֵלָא. אַבְרָהָם לֹא אֲתַפְקֵד עַל פְּרִיעָה וְכַד עֵאֵל עֵאֵל לְהָאִי תֵּם וְלָגוּ דְרָגִין דִּילִיָּהּ דְאַקְרוּן כְּחַדָּא יָם וְהִינּוּ תְּמִים לְבַתֵּר אֲסַתְּלֵק אַבְרָהָם וְעֵאֵל לָגוּ וְאַתְקֶשֶׁר עִם יִמִּנָּא עֵלְאָה. תְּמִים תְּהִיָּה עִם יי' אֲלַקִּיךְ וְדָאִי כְּמָה דְאִיְהוּ תְּמִים כְּלָלָא חַדָּא אוּף אֲנַת תְּהָא עֲמִיָּה תְּמִים עֲמִיָּה וְדָאִי. בְּמָה אֲתַעֲבִיד בְּרִי נִשׁ תְּמִים דִּיהָ ת"ם יָם. תֵּם כְּמָה דַּאֲתַמַּר. י"ם כָּל אִינּוֹן דְרָגִין קְדִישִׁין דִּילִיָּהּ אַקְרוּן י"ם וְלֹא אֲתַפְרֶשֶׁן מְנִיָּה לְעֵלְמִין. אוּף אֲנַת כְּגוּוּנָא דָא לְאַעֲדָאָה מְנַךְ דְרָגִין נוֹכְרַאִין וְלְאַתְקֶשֶׁרָא בְּתְּמִים לְמִיְהוּי בְּךָ דְרָגִין קְדִישִׁין רְזָא דִים וְדְרָגָא קְדִישָׂא. ת"ם לְקַבְּלָא א' רְזָא דִיעֲקֹב. ב"נ אֲצַטְרִיךְ לְמַהוּי בְּכָל יוּמָא ת"ם י"ם כְּגוּוּנָא דָא מְמַשׁ. הִשְׁתָּא פְּרִישׁ מְאָן דְפְּרִישׁ בְּמִתִּיבְתָא דְסִיְהֵרָא קְדִישָׂא שְׁפִירָא אִיְהוּ בְּחוּוְרוֹ וְכָל גּוּוּנִין מְנַצְצֵן בְּהָ וּמְרַקְמֵן וְאִיְהוּ כְּהֵהוּא שְׁפִירוֹ וְחוּוְרוֹ דְשַׁמְשָׂא מִשׁ וּבְהֵהוּא יִמָּא דִילָהּ גּוּ שְׁבַעִין שְׁנַיִן נַפְקָא נוּנָא חַדָּא וְאַפִּיק מְנִיָּה גּוּוֹן תְּכֵלֶת וְאִיְהוּ נָטַלָּא גּוּוֹן דָּא וְתַקִּינַת לִיָּהּ וְאַתְחַפִּיָּיא לְבַר בְּהָאִי גּוּוֹן. לֹאוּ דְהָאִי גּוּוֹן לְבוּשָׂא דִילָהּ דְהָא שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׂה אֲבַל חוּפָּאָה דְלַבְרָהּ הָאִי גּוּוֹן הוּא. כְּגוּוּנָא דָּא הוּוּהוּ מְשַׁכְּנָא דְכוּלִּיָּהּ בְּשְׁפִירוֹ מְרַקְמָא לָגוּ וּלְבַתֵּר וּפְרֶשׁוּ בְּגַד כְּלִיל תְּכֵלֶת. מ"ט בְּגִין דְתַחֲתוֹת יָם דָּא אִית מְצוּלוֹת י"ם כְּלָל דְכַד וְנוֹקְבָא וְאִית לֹוֹן עֵינָא בִּישָׂא לְאַסְתְּכֵלָא וְכַד

מסתכלין זמין לעינייהו גוון תכלא ולא יכלא עינייהו לשלטאה ואיהי אתתקנת לגו בכל גוונין מרקמן כדקא יאות מתחחמן לד' סטרין דעלמא. כגוונא דא ב"נ דלביש ציצית אתעביד בכל יומא תמים. ת"ם בד' כנפים מתקנן כדקא יאות י"ם בהוא תכלת דנונא דשבעין דרגין דימא סטרא בישא כד אסתכל בהאי בר נש לא יכיל לאבאשא ליה בעינא בישא. וכדין איהו תם י"ם עם יי' אלקיו ממש בתקונא חדא איהי לעילא ואיהו לתתא. לבתר אסתלקת איהי גו' דרגין עלאין. אוף הכי בר נש אסתלק איהו לבתר בתפלין גו' דרגין עלאין. וע"ד תמים תהיה עם יי' אלקיך. עמיה ודאי. ודאי בשעתא חדא ברגעא חדא איהי אתקנת לעילא וב"נ אתקן לתתא. א"ר אילאי כל אלין דהכא כגוונא דא מתקנן למהוי כל חד תמים עם יי'. ועל רזא דא במדבר הזה יתמו אי תימרון דכד אתמר לביש אתמר הכי הוא ודאי דהוה לון למהוי כל חד תמים עם יי' בארעא קדישא אתר די' שארי תמן למהוי אפין באפין כחדא עמיה והשתא כל חד הוי תמים במדברא דא לבר אתר רחיק מתמן דלא יסתכל אנפין באנפין בהדיה למהוי עם יי' כדקא יאות. ושם ימותו כמה דחמיתון דעבדין בכל יומא. זכאה חולקכון חברייא קדישין דזכיתון לכל האי. הני תרי מערתי אחרנין דילכו דלא תשכחו כל דא תמן דאינון גו' מתיבתא דמשה. יתבי מרחיק וע"ד כתיב במשה ענו מאד מכל

זוהר חלק ג דף קסד/א

האדם. ונביאה עלאה. קביל לון למתיבתא דיליה מיומא דשארי למחמי כל דא עד ההיא שעתא שבעה יומין. והא לא הוה מסתכלן בהאי עלמא כלום. אמר לון רבי אילאי זכאין קדישין אימא לכו מלין דשמעתון ומלה קדמאה כד תנדעון מדידו דמשחתא בשמא גליפא מפרש תנדעון (ואע"ג) דבצלאל רביעאה איהו דנהורין עלאין דכתיב ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת. מאן דלא אסתכל חמי ואתפתח. מאן דלא אסתכל באינון תלת מלין טמירין מה לעילא מה לתא וכו' זמין איהו לאתפתחא באורייתא ולפקחא עיינין בה אילנא דתמני סרי. שדרתו דב"נ כד כפיף קמי מאריה יזקוף ויתקיים לתחיית מתייא. אי לא כפיף במודים אתעביד חויה ולית ליה תקומה לההוא זמנא. מאן דעאל בין תרין כרובים לגו. מאן דעאל שיעור תרין פתחין לגו בי כנשתא אתדבק במאריה ורעותיה אתעביד. מאן דמעין בצלותיה ואסתכל בה רחיק מרעותיה דשאל. קרבנא דרביא כד קרב ב"נ בריה לבי ספרא או למילה דא קרבנא שלים לאתקבלא. מכאן ולהלאה רחמיין. זילו. אלעזר ברי שפיר קאמרת כפום מה דאוליפת. אבל ח"ו דאע"ג דרחל הות עקרא בההוא זמנא יעקב חכים הוה. ואלמלא לא ידע יעקב דלאה אנחתיה לא קביר לה במערתא לאתחברא בהדיה בחבורא חדא ויהא קביר לה לבר מארעא. אבל ללאה אעיל לה גו ארעא ולרחל שוי לבר. מית יעקב אתקבר בגווה בחבורא חדא כמה דעבדו כל שאר אבהן אוף הכי אדם. מתה חוה בקדמיתא אתקברת תמן. ותמן ידע אדם דהאי דוכתא אתחזי ליה. מית אדם אתקבר בגווה בחבורא חדא. מתה שרה אתקברת תמן וחוה חמאת וחדאת לקבלה וקמת וקבלה לה. שיעורא דחוה לגבי שרה שיעורא דתרין אמין ולא יתיר. מת אברהם אתקבר לגבי שרה בחבורא חדא. מתה רבקה אתקברת תמן ושרה חמאת וקמת וקבלה לה. מת יצחק אתקבר בהדה בחבורא חדא. מתה לאה אתקברת תמן ורבקה חמאת וקמת וקבלה לה. מת יעקב אתחבר בהדה בחבורא חדא. וכלהו דכר ונוקבא כחדא בחבורא חדא. סדורא דלהון היך שכני נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין אדם ברישא חוה סמיך ליה. שרה לגבי חוה. אברהם סמיך לשרה. יצחק סמיך לאברהם. רבקה סמיך ליצחק. לאה סמיך לרבקה. יעקב סמיך ללאה. אשתכח אדם בסטרא דא יעקב בסטרא דא. דא רישא ודא סיפא. בספרא דשלמה מלכא איהו כדקא יאות והכי הוא אדם וחוה בקדמיתא. ושרה ואברהם סמיך לון. יצחק ורבקה לזויה אחרא בארז מישר בשורה חדא. יעקב ולאה באמצעיתא ואינון נשין לגבי נשין. ודכורין לגבי דכורין. ואדם וחוה שרה ואברהם יעקב ולאה. רבקה ויצחק. אדם בסטרא דא ויצחק בסטרא דא ויעקב באמצעיתא. יצחק

לגבי אבנה לאו ארז עלמא. ועכ"ד יעקב אצטריך באמצעיתא. ובכל אינון זוגין כמה דאתקברו הכי יקומון והכי ישתכחון. לאה תחדי בחדי משיח בריה דדוד דנפיק מנה לגו. רחל תחדי בהדי משיח בריה דיוסף דנפיק מנה לבר מירושלם וכלא לדוכתייהו אלין הכא ואלין הכא דאינון (ס"א מגדלין) מרגלאן דאבן טבא כלהו. בין כלהו מגדלין אית חד מגדל דאבן טבא באמצעיתא. ודא סליק לרום רקיעא ולא אתחזי השתא עד ההוא זמנא דיתגלי. רב מתיבתא חמא ליה והוה רשים ביה לעילא האי קרא מגדל עז שם יי' בו ירוץ צדיק ונשגב. ופריש רב מתיבתא קרא דא מגדל עז דא כנסת ישראל

זוהר חלק ג דף קסד/ב

בו ירוץ צדיק ביה רעותיה דצדיק תדיר וע"ד ונשגב ההוא מגדל דלא ינפול לעלמין כמה דהוה. ורבי כרוספדאי חמיר לבא פריש האי קרא עד לא אסתלק ופריש שפיר. מגדל עז דא תיבה וס"ת דאיהו עז לשואה ביה ולאפקא ליה מגו היכל דיוקנא דהיכל פנימאה דמניה נפקא תורה וההוא מגדל שם יי' איהו ודיוקנא דיליה ואצטריך בשית דרגין. בו ירוץ צדיק במאן במגדל או בס"ת. אלא קרא דריש בהאי ובהאי. כד דרש במגדל אצטריך צדיק דא דליהוי חזן הכנסת זכאה דקשוט ודיוקנא דצדיק עלאה. כד דריש לס"ת מאן דסליק לס"ת למקרי אורייתא אצטריך צדיק וצדיק אקרי מאן אקרי צדיק מכלהו. שתייתאה דסליק מאינון שבעה. א"ר שמעון ודאי דאיהו לא סליק כל יומי אלא שתייתאה לאינון דסלקין. בו ירוץ צדיק בס"ת ירוץ דברי צדיק דא. ונשגב ממאן מדחילו דמלאך המות דהא אוריך יומין. ונשגב דלא יתנזק לעלמין. בההוא מגדל דסלקא בין אינון מגדלין קיימא נהירו חד בדיוקנא דס"ת כד אתי ההוא ציפרא נטלא ההו אמגדל מאתריה וקאים גו אמצעיתא דעזרה גו גדפי דכרובים. הוה (ס"א ומה דהוה) רומיה לרום שמיא מאיך ועאל תחות אינון כרובים ושורוי בין רישי כרובים. תלת מאה פתחין תמן בפתחא דאמצעיתא קיימא נהירו דא דיוקנא דס"ת ביה זמין מלך ישראל למקרי בפרשת הקהל ודא ליהוי מלכא משיחא ולא אחרא. ובההוא ס"ת דההוא נהירו אי חסידא קדישא זכאה איהו דמפומיה ישמעו קל נעימו דמלוי מאינון מלין סתימין דפריש באורייתא. בכל ריש ירחי ושבתי ומועדייא וזמנייא כד בעאן כל בני מתיבתי לסלקא לעילא לגו מתיבתא דרקיעא כלהו מתכנפי לגבי מלכא משיחא ואיהו פריש מלין ומגו מתיקו דמלוי בתיאובתא סלקין כלהו עשר מלין. גניזין לך מאינון מלין דאיהו פריש ליומא דשאלתן דילך כד קיימא ההוא מגדל באמצעו דעזרה. ופתחא דא פתח פתחין ואינון כרובין פומייהו ופרישי גדפייהו ונהיר נהירו עלאה על ההוא פתחא וההוא ס"ת פתיה ואינון כרובים פתחי ואמרי מה רב טובך אשר צפנת ליראך וגו'. סגירו פתחין וס"ת אתגליל מאן חמא נהירו דנהרא דההוא ס"ת כוליה נהורא דנהיר אתון דיליה שלהובי דאשא מד' גווני דאינון דעלמא עלאה כלהו בלטי ומנצצי לית מאן דיכיל למיקם בהו בר משיח. סגיר פתחא דא כרובים משתככי. וההוא מגדל פרח וקיימא באתריה בין שאר מגדלין. בההוא פתחא דאמצעיתא אית עטרה דפז עלאה ויקירא גניזא דלא אתחזי השתא גליפא ומחקקא בכל זיני אבני יקר וזמינא למהוי על רישא דמלכא משיחא כד סליק בההוא מגדל ותרין נשרין דא מסטרא דא ודא מסטרא דא נטלי ליה בידייהו כד סליק מלכא משיחא מתתקנין נשרין ונטלי עטרא דא בשעתא דישרי למקרי יתפתח פתחא אחרא ומתמן תפוק ההיא יונה דשדר נח בימי טופנא. דכתיב וישלח את היונה היונה ההיא דאשתמודעא ולא מלילו בה קדמאי ולא ידעו מה היא אלא מהכא נפקת ועבדת שליחותא. ובשעתא דכתיב ולא יספה שוב אליו עוד לא ידע בר נש לאן אזלת והיא תבת לאתרה ואתגניזת בפתחא דא ואיהי תטול עטרה בפומהא ותשוי על רישיה דמלכא משיחא מטי ולא מטי. וכדין כתיב תשית לראשו עטרת פז. וכיון דיקרי מלכא משיחא בס"ת יקומון תרין נשרין דא מכאן ודא מכאן ויונה מאיך ומלכא משיחא נחית ועטרה על רישיה עד דרגא בתראה ותרין נשרין פרחין לעילא על רישיה ויונה תבאת

זוהר חלק ג דף קסה/א

ועטרה בפומה ויקבלון לה אלין תרין נשרין. דוד מלכא זית רענן אקרי קמיה קב"ה דכתיב ואני כזית רענן בבית וגו'. עלה זית דא מלכא משיחא בריה דדוד ודא איהו דרמיז יונה דא ביומו דנח דכתיב והנה עלה זית טרף בפיה. ההוא עלה זית טרף וחטף ליקרא דיליה במה בפיה דקיימא על רישיה ומקבלא יקר מהאי יונה והאי דכתיב טרף ולא טרפה (אלא) כדכורא דא דעביד חילא ונצח. במתיבתא דרקיעא יונה דכר הוא מגו דאקרי יונה כתיב כנוקבא וכתוב כדכורא בזמנא דמקבלא יקר (חסר) דא מגדל דא כד תב לאתריה נהיר כנהירו דעינא דשמשא דכתיב כסאו כשמש נגדי. ואף דכרסייא אחרא ליהוי ליה בנסין ואתין רברבין. בריש מגדל דא אית עופין דנור (ס"א דרורא) דקא מצפצפאן כד סליק צפרא צפופא דנעימו דלית נעימו ונגונא כהוא נעימו. לעילא מכלהו זינין אחרנין ושפנינין אחרנין דקא פרחין באוירא סלקי ונחתי וסלקי לא משתככי לעלמין. אתוון רברבן ואתוון זעירן פרחין בינייהו. אי חסידא קדישא בשעתא דאתוון פרחין חמי ב"נ מאתוון רברבן כתיב באוירא לפום שעתא. בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ (והארץ היתה תהו ובוהו וגו' מהכא אהדרי אתוון רברבן כמלקדמין) בטשי אתוון זעירן בהו. ופרחין ואתחזי מנייהו כתיב ויאמר אלקים יהי אור וגו' וירא אלקים את האור וגו'. לבתר מהדרי אתוון זעירן ובטשי באתוון רברבן ומתחזי מנייהו דכתיב ויאמר אלקים יהי רקיע וגו'. וכן כל עובדא דבראשית פליאן רברבן וחדו לעיינין עובדאן דאתוון אלין זכאה עמא דכל דא מחכאן אי חסידא קדישא מאן דנטיר ברית שוי ליה אבתרוי ואיהי לקמא ואי תימא מאן נטיר לאחורא הא נטירו רב ועלאה מכלא דנטיר ליה. ומאן איהו צדיק עלאה ברחימו סגי. עאל בין צדיק וצדק ואשתכח נטיר מכל סטרין. זכאה מאן דנטיר ברית דא וע"ד ישראל אתחזון כל דכורין דנטרין את קיימא דא קמי מלכא קדישא. מאן איהו דיכיל לנזקא לברא דאיהו באצע ואבוה מכאן ואמיה מכאן ואיהו בינייהו ודא כד איהו אחרי יי'. ת"ח ההוא רקיע כד סחרא בגלגולא מנגנא בנגונא ומקל נהימו דמיין דנבעין לא ידיע ההוא נגונא כל אינון אגנין די בארבע סטרין מליין מנביעו דמיין דנבעין מאן דאיהו לגו בתרין סטרין קיימא תמן. חד בחדוה דלית חדוה כההיא חדוה בעלמא לקיימא (שם ק) עבדו את יי' בשמחה. וחד ביראה דלית דחילו כההוא דחילו בעלמא לקיימא עבדו את יי' ביראה חד מעיינא דמיא דנביע מסטר מזרח דא הוא דאמר יחזקאל נביאה מהאי מעיינא לא יכלין לסימא שבחא כל בני עלמא באתר דאתייליד תמן לסטר מזרח לית עומקא ורומא דיליה אלא זרתא ולא יתיר כד נבעין מיא וסלקין סלקין כל זיני מרגלאן דעלמא ולא נפלין לבר השתא אתחזון בגוון חד לפום שעתא נפלין אלין והא סלקין אחרנין כגוון אחרא בכל זיני גווינין דעלמא נפלי אינון מרגלאן ולא נפלי לבר. סחרנין דההוא נביעו חיזור ושושן סחרין ולא יכלין כל בני עלמא למיקם על אינון גווינין כלהו שלהובין מלהטאן ולא יכלין לאסתכלא בהו לא ידיע חשיבו דעובדא טרפין דלהון מנצצן בכמה גווינין עובד ציור אומנו דמארי עלמא חפיין על תלתמאה ושבעין וחמשה כרובין דתחותייהו בתר שבכין אחרנין לגו. ואינון שבכין סחור דעזרה לגו. ולעילא מנהון אינון

זוהר חלק ג דף קסה/ב

גופנין פרישאן תחות גופנין אינון כרובין כלהו גדפין פרישן משלבן אלין באלין. הכא אמר רב מתיבתא דכל מאן דאסתכל באינון גופנין מנהרין אנפוי כנהירו דשמשא אינון שבכין דאתחמן סחור סחור דעזרה כלהו מרקמן בחוטיין דנהרין בגווינין סגיאין מלהטן בד' מינין זהורין דאשא שלהובין סלקין וגווינין מנצצן ולזמנין שלהובין משתככי ונהורין וגווינין סלקין ובטשי אלין באלין

שית אלף אגנין לגבי אינון שבכין ד' גוונין לד' סטרין דעזרה אלין אינון רברבין ונביעו דמיין חיינ בכל סטרי. ואינון נפלי באינון אגנין ובלעי באתרייהו ואלין מיין לא ידעי לאן אזלין. באמצעו דעזרה יקומון כלהו ישראל ויתחזון קמי מלכא קדישא. בסטר דרום בעזרה דא אתייליד חד מעיינא דמיא ואתרמי (ס"א ואתרמי) (ס"א ואתרבי) דקא ישטפון מיא כל עלמא. מאן דייעול בהו יהון עד ברכים ייעול בהו גיבר רב ייעול בהו עד ברכים אי תינוק בר יומא עד ברכים מאן דשתי מנייהו יתחכם ויתפקח בחכמתא. מעיינא דא נפיק מגו מרגלא חדא דזעירא בכותלא דדרום אינון מיין בלעי' גו אתרא (ס"א גו אתר דא) ומתמן יפקון לבר מקדשא עד דייעלו לנחל שטים ישטפון ההוא זמה דאולדין מיא דשטים. וע"ד מיין אלין בעזרה בגין אינון דאתחזון תמן דכורין הוו שתאן מן מיא לא חיישי בנוקבי. במיתיהון לאתחזאה קמי מלכא קדישא. תו דהא יתפקחון למנדע מלין סתימין דמלכא עלאה גו מקדשא דא כל הרהורין ישתכחון בר הרהורא דחודה דמלכא קדישא. ענפא חד נפיק וגו אמצעו דההוא מעיינא. אמר רב מתיבתא כד קריבנא לההוא ענפא גו מעיינא אסתלק ענפא לעילא לעילא כל מה דקריבנא הכי אסתלק יסודא ושרשא דההוא ענפא לאו איהו אלא במיא. ההוא ענפא חפי עלמין כל גוונין דעלמא באינון טרפין דיליה איבא דיליה לא ידע מהו ולא יכלין למנדע ואמר דקא שאיל למשיח על ההוא איבא ואמר איבא דא גניז לאיש משענתו בידו מרוב ימים מאן דזכי למנדע דא לינדע. רקיע חד אית על ההוא ענפא פריש לעילא מההוא רקיע אזיל טלא ע"ג מעיינא דא ול איתיר. כד אסתכל ב"נ לההוא רקיע מרחיק דמי תכלא. קריב יתיר דמי סומקא. קריב יתיר דמי ירוק קרוב יתיר דמי חוור דלית חוור בעלמא כגיניה. טלא דקא אזיל מניה אשתאיב בההוא ענפא ועביד איבא דא ואתרבי ההוא רקיעא איהו אזיל בגלגולא יתיר ממה דעיינין יכלין לאסתכלא כל אינון נטורי קיימא קדישא (ס"א בעון) דבעון לאתחזאה קמי מלכא דהא לא אתחזון אלא בגין לאתחזאה דאינון בני גזירו קדישא וע"ד יראה כל זכורך אינון בני קיימא קדישא. דייק רב מתיבתא זכורך ולא זכרך דהא זכר כתיב ולא זכור מאי זכורך אלא כל אינון דנטרין קיימא קדישא ולא חבאן ביה אינון הוו בני מלכא דבכל יומא משתכח בהו ודכיר לון תדיר. וע"ד זכורך ההוא דאית ביה קיימא קדישא דדכיר לון מלכא בכל יומא דלית שבחא קמי מלכא עלאה (אלא) כמאן דנטיר קיימא דא וע"ד בעי דיתחזון תלת זמנין בשתא קמיה. תלת זמנין אמאי אלא בגין אבהן קדמאי דקבילו להאי ברית קדמאה לכל פקודין דאורייתא ובג"כ תלת זמנין אינון בשתא. אברהם קביל בריח. יצחק קביל בריח. יעקב הוה שלים מכלהו וע"ד כתיב ביה ויעקב איש תם שלים מכלא. אברהם תמים אקרי ולא הוה כ"כ שלים אבל תם שלים מכלא. מה כתיב בנח איש צדיק תמים היה בדורותיו דהוה רשים ברשימו קדישא ביניהו. ואמר רב מתיבתא בכל אתר דכתיב תמים דרשים ברשימו קדישא באת קיימא דברית ובגין

זוהר חלק ג דף קסו/א

דנטר בריתא קרי תמים בדורותיו מה דלא הוו כלהו הכי דאינון מחבלן ארחייהו וע"ד כתיב את האלקים התהלך נח. וכי מאן יכיל למיהך עמיה. אבל כל מאן דנטיר בריח קדישא אזדווגת ביה שכינתא ושריאת עליה ובג"כ תמים תהיה עם יי' אלקיך. תמים תהיה ולבתר עם יי' אלקיך בזווגא דהא דכיון דנטיר ברית דא עם יי' להוי ולא אתפרש מניה. באברהם כתיב התהלך לפני והיה תמים גזירו דאת קיימא. התהלך לפני. מהכא דלא יהך גברא בתר אתתא אלא קמהא ארש כשר איהו והא כתיב הנה אנכי שולח מלאך לפניך. ושלחתי לפניך מלאך. לאברהם דלא הוה גזיר דחה ליה לקמה. וע"ד לא כתיב היה תמים והתהלך לפני. אלא התהלך לפני דלא יאות אנת עד שתהא תמים וכן בכלהו כיון דב"נ תמים ונטיר ליה מיד היא לקמיה ואיהו אבתרה כשר איהו לדא. לגרעונא מה כתיב כי שב מאחרי. נח גזיר הוה ותמים. פריעה לא הוה ביה ובגין דלא הוה ביה פריעה מה כתיב את האלקים ולא אחר האלקים לקמא לא הוה בגין דהוה גזיר. לאחורא לא

הוה בגין דלא אתפרע. איך הוה את האלקים סמיך ליה ולא יכיל לאסתכלא ביה דלאו כשר כ"כ. בישראל כתיב וי' הולך לפנייהם יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו'. כיון דאמרו ישראל המבלי אין קברים במצרים וגו'. כי טוב לנו עבוד את מצרים. כביכול אתחלש דעתא. כתיב ויסע מלאך האלקים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע למעבד בהו נוקמין (חסר) וע"ד חדי משיח וחדי רב מתיבתא דקא אתבשר בדא ואמר רב מתיבתא דהא דייק למשיח ואמר מנא הוה לדניאל דקאמר פריס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס מאינון אתוון דופרסין אשתמע ליה והכא מאי הוה א"ל הכי הוה ודאי פריס פריסת מלכותך חייבא ע"י דמשיח אחרא ולבתר ישלוט מלך פרס ויטול מלכוון סגיאין והוה ישלט על ארעא קדישא תריסר ירחי והוה ישלוט ויקטול סגיאין והוה משיחא ולבתר יפול ויקבלון מלכותא קדישי עליונין. וע"ד ופרסין מלכא דפרס אשתמע הכא. אי חסידא קדישא כמה חדוה על חדוה בההוא מעיינא. בההוא מעיינא מגדלא כל זיני אילנין דנציב קב"ה בג"ע וכלהו קיימי לאסוותא טרפין ואיבין וענפין ולחדו לבא תדיר. ולית בינייהו כפנא ודאגה ואנחה לעלמין. זכאה עמא דכל דא מחכאן. וכל דא גניז לון. אר"ש בקרקע דהאי מקדשא אית מאלין פליאן. א"ל אי רבי אי ר' זכאה חולקך דכל האי. בההוא ע"ג הוה מעיינא דקימא אבל לית מאן דיכיל לאסתכלא ביה לזמנין נהירו דיליה נהורא. לזמנין חשוכא לזמנין גוון ארגוונא מנצצן דלא יכלין עיינין לאסתכלא. לעילא (ס"א ההיא) היא דשאלת חסידא קדישא מההוא קרקע דמקדשא. רב מתיבתא לא פריש מניה דהא גניז איהו גו ירדנא והא אמינא לך מה דאמינא אבל נשאל מלה דא ותנדע מה דתנדע ירדן דא עאל ואתמשך זמנא חדא בשתא גו ההוא נהר דנפיק מעדן לאו מאינון ארבע נהרין דאתמשכן מניה אלא ביה ממש כיון דמטי לגביה איהו אתמשך ואתפשט ועאל גו ירדנא. וכיון דמטי גו קרקע דמקדשא אשתכך תמן תלת יומין ולא אתפשט ולא אתמשך לאתר אחרא. ואמר רב מתיבתא דכד אהדר ההוא נהר לאתריה שביק תמן כל זיני ציורין דקא עביד קב"ה בג"ע דאינון ציורין גניזין דתחות דוכתייהו (חסר) אלין הכא ואלין הכא וסלקי ונחתי כדקדמיתא. בההוא סטר דרום אית תלת מאה וחמשין עמודין מכל זיני מרגלאן ואלין אינון דנהרין תדיר ונטפין בוסמין טמירין דלא אתגלו לעלמין ארבע אגנין בכל

זוהר חלק ג דף קסו/ב

עמודא ועמודא נעיצין וכד אינון בוסמין נטפין מאינון עמודין נפלי בהו ואתמליין בלהו אגנות ולא נפקין בוסמין לבר מאינון בוסמין זמינין לזמנא דאתי לאקטרא בכל יומא קטורתא קמי מלכא קדישא דלא יהו מכתישו דבני נשא אינון בוסמין לא ידיע עקרא דלהון וממה הו אלא מאינון עמודין נפלין תמן תרין נשרין בכל עמודא ועמודא מתנצצן מתלהטין בכל גווינין שבע מאה נשרין אינון פרחין אלין הכא ואלין הכא בגלגולא דעמודין. כד אסתחרן לא יכלין עיינין לאסתכלא דוכתא דבהו. תלת אתוון בלטין ופרחין מפומא דא לפומא דא. בגלגולא דעמודין ונשרין כל אינון אתוון מרקמן באשא חוורא ודהבא ירוקא. תרין אלפין ומאה מנרתין תליין בין אינון עמודין ותריין אלפין ומאה שרגין בכל מנרתא ומנרתא דלקין ביממא ובליילא מתדעכי על צערא דישאל. כד אתי צפרא דלקין כלהו מגרמייהו. אדהו יתבי אמרי הא רמש ליליא. א"ל לר"ש אי חסידא קדישא נהירו דעלמא טול פנקסא דאחמתא דא וטול שרגא וכתוב מלין אלין דהא מטא זמנא דילן לפקדא כל חד וחד לגו קבריהו. עד פלגו ליליא דקב"ה עאל גו גנתא לאשתעשא בהדי צדיקייא וכדין כל חד וחד פרח לתמן. ולמחר נהוי גבך הואיל ויהבו לן רשו לאשלמא דורונא דקא משדרי לך. פרחי. בכה ר"ש וגעא. פתח ואמר אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד. אורייתא אורייתא נהירו דכל עלמין כמה ימין ונחלין ומקורין ומבועין מתפשטי מנך לכל סטרין מנך כלא עלך קיימי עלאין ותתאין נהירו עלאה (בדא) מנך נפקא. אורייתא אורייתא מה אימא לגבך אילת אהבים את ויעלת חן (גבי) עילא ותתא. רחמימן

דילך מאן יזכי לינקא מנך כדקא יאות אורייתא אורייתא שעשועים דמארך מאן יכיל לגלאה ולמימר סתרין וגניזין דילך בכה ואעיל רישיה בין ברכוי ונשק לעפרא אדהכי חמא כמה דיוקנן דחברייא סחרניה. א"ל לא תדחל בריה דיוחאי לא תדחל בוצינא קדישא כתוב וחדו גו חדוה דמארך. כתב כל אינון מלין דשמע בההוא ליליא ולעא לון ולהג לון ולא אנשי מלה. וההוא שרגא נהיר קמיה כל ההוא ליליא עד דאתא צפרא. כד אתא צפרא זקף עינוי וחמא חד נהירו דהוה נהיר ברקיעא מאיך עינוי לתתא אהדר כמלקדמין וחמא נהירו בכל רקיע דנהיר וסליק בההוא נהירו דיוקנא דביתא בכמה ציורין. חדא ר"ש ולפום רגעא אגניז ההוא נהורא. אדהכי הא אינון תרין שליחן אתיין. אשכחיהו רישיה בין ברכוי. אמרו ליה שלמא עליה דמר שלמא למאן דעלאין ותתאין בעאן לאקדמא ליה שלם. קום. קום ר"ש וחדא בהו. אמרו ליה ולא חמית נייחא דרוחא דעבד לך מארך חמית נהירו דביתא ברקיעא אמר לון חמינא. אמרו ליה ביה שעתא אפיק תהומא בי מקדשא ואעבריה קב"ה בימא רבא ומנהירו דיליה הוה נהיר ברקיעא. אמרו ליה רב מתיבתא בעא בשלמך והא ידע דאנן שליחן לגבך. וכמה מלין חדתין עתיקין אתחדש באורייתא בהאי ליליא. אמר לון במטו מנייכו אמרו חד מלה מנייהו. אמרו לא אתייהיב לן רשו למאי דאתינן לגבך אבל מלה חדתא הוה לגבך השתא. פתח רב מתיבתא ואמר ויאמר יי' אל אברם לך לך מארצך וגו' דא בגין דאתנהרא ביה נהירו כגוונא דא. מאן דלא זכי באתר דא יהך וינטל גרמיה לאתר אחרא ויזכי ביה. אעא דדליק ונהורא לא סליק ונהיר ביה. ינענעון ליה ויסלק ביה נהורא ואנהיר. וחוינן זמינן למשמע. אבל בגין למיתי גבך

זוהר חלק ג דף קסז/א

לא בעינן לאתעכבא. חדי ר' שמעון אמרו ליה אי חסידא קדישא כל מלין די כגוון באורייתא מלין זעירין אינון בכל מלה ומלה ואינון מלין זעירין כמה אינון מלין רברבין ועלאין עד דלית לון שיעורא דהא לית בגוון ספקא אלא ברירו דאורייתא על בורייה והשתא רב מתיבתא פריש מלין סתימין על דא בגין דעקרא דנשמתא אמאי לא נהיר באתר דא זוכי לאתנהרא באתר אחרא. ועד כען לא זכינן בהו בגין למיתי גבך. ומלה אחרא זכינן למשמע מניה. רוחא דאזלא בערטורא בההוא עלמא בלא בנין אנתתיה יתעביד ליה מאנא לאתבנאה איהו. מאי טעמא אנתתיה איהי שרגא דאתדליקת מניה ותריוויהו שרא חדא הוה נהורא דא נפק מנהורא דא אתדעך דא אתדליק מגו נהוריה ממש בגין דחדא נהורא הוה. השתא רבי נהדר למלין קדמאין וכד נהדר לאתרין נטול רשו מרב מתיבתא באינון מלין דנקבל מניה ונימא קמך. זכאה חולקך דאת זכי לנהורין סתימין מכל סטרין מעילא ומתתא מהאי עלמא ומעלמא אוחרא. אמר ר' שמעון מלה חדא בעינא למנדע אי תיכול לאודעא לי. נשין בההוא עלמא אי זכאן לסלקא לעילא או היך אינון תמן. אמר לי' אי רבי אי רבי. בדא אית לן רזא יתירא (ס"א יקירא) בגין דלא לגלאה סתרין דתמן. אבל דא יהך ויטול רשו ונימא לך. אדהכי פרח חד. ואתכסי מנייהו ואזל ליה ולפום שעתא תב לגבייהו אמר לון זמינא הוינא למיעאל והוה כלהו בעטורא חדא דדייני דינא דחד בר נש דקאים על פתחא דגן עדן ואינון כרובין אחידו ביה ולא שבקו ליה למיעאל תמן והוה בצערא בינייהו וצווח צווחין על גבי פתחא ושמעו כולהו צדיקייא דתמן והשתא הוה מתכנפי כל בני מתיבתי למיעאל לגבי מלכא משיחא לעיינא בדיניה. ואתינא לאודעא לכו ודא חבראי אצטריך למהך תמן דכרוזא הוה אעבר בכל אינון בני מתיבתי דליהוון כנישין השתא קמי משיח. נטל פתקא חדא ויהב לר' שמעון. אמר טול דא ועיין במה דתמן עד דניתי גבך. פרחו תרווייהו ור' שמעון נטל פתקא וחמא מה דמא ברזין דתמן כל ההוא יומא. בליליא חמא שרגא ונפיל ביה שינתא ודמך עד צפרא. כד נהר יממא קום ופרח ההוא פתקא מניה והא אינון תרווייהו אתיין אמר ליה קום רבי זכאה חולקך קום בגינך חמינן וזכינן לכמה סתרין עלאין כמה חדוה אחזיו לן כד יהבו רשו לגלאה לך כל מה דאת בעי. ריש מתיבתא עלאה נפק לגבך. ואמר שאילו בשלמיה דבר יוחאי אתריה דבר יוחאי הא פנו ליה

מכמה יומין לית מאן דיקרב לגביה זכאה איהו. רבי רבי כד פרחנא מגבך (בגינך) עאלנא וחמינא כל בני מתיבתי דהא מתכנפי לגו היכלא חדא דמשיח תמן ודיינו דינא דההוא בר נש דקאים על פתחא שמייה לית לן רשו לגלאה. אצטער ר' שמעון על דא. אמר ליה לא תצטער רבי על דא אנת תדע בדא ליליא בחלמך. אבל דינא דיינו עליה דגזר משיח דלהוי ההוא בר נש לבר בההוא צערא ארבעין יומין. לסוף ארבעין יומין יצערון ליה בדינא בצערא דגיהנם שעתא ופלגא. וכל דא בגין דיומא חדא חד מן חברייא הוה פריש מלין דאורייתא כד מטא לחד מלה ידע האי ב"נ דיתכשל ביה ואמר לחברייא שתוקו לא תימרון מדי ובגין דשתיקו חברייא אתכשל בההוא מלה ואכסיף וההוא כסופא דגרים האי בר נש דיינן ליה בהאי דינא

זוהר חלק ג דף קסז/ב

קשיא בגין דלא בעי קב"ה לשבקא חובא דאורייתא אפילו כמלא נימא. דיינו דיניה ונפקו כל בני מתיבתא ואנא שאילנא רשו. דהא בריה דיוחאי שאיל שאלתא דא ועל דא אחזיו לי מה דלא ידענא מקדמת דנא. אי רבי שית היכלין אחזיו בכמה ענוגין ועדונין באתר דפרוכתא פרישא בגנתא. דהא מההוא פרוכתא ולהלאה לא עאלין דכורין כלל. בהיכלא חדא אית בתיה בת פרעה וכמה רבוא ואלפי נשין זכיין בהדה וכל חדא והדא מנייהו דוכתין דנהורין ועדונין בלא דחקא כלל אית לה תלת זמנין בכל יומא כרוזי אכריזו הא דיוקנא דמשה נביא המהימנא אתי ובתיה נפקת לאתר דפרגודא חדא דאית לה וחמאת דיוקנא דמשה וסגידת לגביה ואמרה זכאה חולקי דרביתי נהירו דא. ודא איהו ענוגין דילה יתיר מכלהו אהדרת לגבי נשין ואשתדלן בפקודי אורייתא כלהו באינון דיוקנין דהוו בהאי עלמא בלבושא דנהורא (ס"א כלבושא) בלבושא דדכורין בר דלא נהרי הכי. פקודין דאורייתא דלא זכו לקיימא לון בהאי עלמא משתדלי בהו ובטעמייהו בהההוא עלמא. וכל הני נשין דיתבין בהדי ביה בת פרעה אקרונ נשים שאננות דלא אצטערו בצערא דגיהנם כלל. בהיכלא אחרא אית סרס בת אשר וכמה נשין רבוא ואלפין בהדה. תלת זמנין ביומא כריזין קמה הא דיוקנא דיוסף צדיקא אתא ואיהי חדאת ונפקת לגבי פרגודא חדא דאית לה וחמאת נהירו דדיוקנא דיוסף וחדאת וסגידת לגביה ואמרת זכאה האי יומא דאתערית בשורה דילך לגבי סבאי לבתר אהדרת לגבי שאר נשין ומשתדלן בתושבחן דמארי עלמא ולאודאה שמייה. וכמה דוכתין וחידי אית לכל חדא וחדא ולבית אהדרן לאשתדלא בפקודי אורייתא ובטעמייהו. בהיכלא אחרא אית יוכבד אמיה דמשה נביאה מהימנא וכמה אלפין ורבבן בהדה. בהיכלא דא לא מכרוזי כלל אלא ג' זמנין בכל יומא ויומא אודת ומשבחת למארי עלמא איהי וכל אינון נשין די בהדה ושירתא דימא מזמרין בכל יומא ואיהי בלחודהא אמרת מהכא ותקח מרים הנביאה וגו' את התוף בידה וגו' וכל אינון צדיקייא די בגן עדן צייתין לקל נעימו דילה. וכמה מלאכין קדישין אודאן ומשבחן עמה לשמא קדישא. בהיכלא אחרא אית דבורה אוף הכי וכל שאר נשין בהדה אודן ומזמרן בההיא שירתא דאיהי אמרת בהאי עלמא. אי רבי אי רבי מאן חמי חדוה דצדיקייא ודנשין זכיין דעבדין לגבי קב"ה. לגו לגו דאינון היכלין אית ארבע היכלין טמירין דאמהן קדישין דלא אתמסרן לאתגלאה ולית מאן דחמי לון. בכוליה יומא אינון בלחודיהון כמא דאמינא לך וגובירן אוף הכי ובכל ליליא אתכלילן כלהו כחדא בגין דשעתא דזווגא איהו בפלגות ליליא בין בהאי עלמא. בין בההוא עלמא. זווגא דההוא עלמא אתדבקתא דנשמתא נהורא בנהורא זווגא דהאי עלמא גופא בגופא וכלא כמה דאתחזי זינא בתר זיניה זווגא בתר זווגא גופא בתר גופא זווגא דההוא עלמא נהורא בתר נהורא. היכלין דארבע אמהן אקרונ היכלין דבנות בוטחות ולא זכינא בהו למחמי. זכאה חולקהון דצדיקייא גוברין ונוקבי דאזלי בארס מישר בהאי עלמא. וזכאן לכלהו ענוגין דההוא עלמא. אי רבי אי רבי אלמלא בר יוחאי אנת לא אתמסר לגלאה. זווגא דההוא עלמא אתעביד איבא

זוהר חלק ג דף קסח/א

יתיר מאיבא דאתעביד בהאי עלמא בזווגא דלהון בזווגא דההוא עלמא בתיאובתא דלהון כחדא כד מתדבקן נשמתין דא עם דא עבדי איבין ונפקי נהורין מנייהו ואתעבדי שרגין. ואינון נשמתין לגיורין דמתגיירין וכל הני עיילין להיכלא חדא. וכד מתגיירא גיורא חדא פרחא מההוא היכלא נשמתא ועאלת תחות גדפהא דשכינתא ונשקת לה בגין דאיהו איבא דצדיקייא ומשדרת לה לגו ההוא גיורא ושראת ביה. ומההוא זמנא אקרי גר צדק. והיינו רזא דכתיב פרי צדיק עץ חיים מה אילנא דחיי אפיק נשמתין. אוף הכי צדיק איבא דיליה עביד נשמתין. רב מתיבתא אמר כתיב ותהי שרי עקרה אין לה ולד. ממאי דאמר ותהי שרי עקרה לית אנא יודע דלית לה ולד מאי אין לה ולד. אלא הכי אמר רב מתיבתא ולד לא הות מולדא. אבל נשמתין הות מולדא באתדבקותא דתיאובתא דאינון תרין זכאין הוו מולידי נשמתין לגיורי כל ההוא זמנא דהוו בחרן כמה דעבדין צדיקייא בגן עדן. כמה דכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן. נפש עשו ודאי. חדי ר"ש א"ל ההוא גברא אי רבי מה אימא לך בכל ריש ירחי ושבתי ומועדייא וזמנייא אינון דכורין סלקין לאתחזאה קמי מלכא קדישא דכורין ולא נוקבין כד"א יראה כל זכורך. וכד אהדרן מהדרן בכמה מלי חדתין ואהדרן מלין קמי רב מתיבתא. יומא דא אהדרן מלין חדתין קמי רב מתיבתא על רזין עתיקין צדיק וטוב לו. צדיק ורע לו. דכלהו סלקין גו מתקלא דאילנא עד לא ייתון לעלמא וכפום טקלא דמתקלא הכי אית לון בהאי עלמא. רב מתיבתא נחית וגלי ממה דשמע לעילא מלה חדא גלי ולא יתיר אעא דלא סליק נהוריה יבטשון ביה ואנהיר. גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמתא יבטשון ביה ויסלק נהירו דנשמתא ויתאחדון דא בדא לאנהרא (תרי נוסחי) בגין דאית גופא דנהירו דנשמתא לא החיר ביה עד דיבטשון ביה כדין נהיר נהירו דנשמתא ואתאחדת בגופא וגופא אתאחד בה. גופא כדין סליק נהירו מגו נשמתא מחדד מרומם ושבח מצלי צלותיה ובעותיה מברך למאריה הא כדין כלא נהיר:

בגין דאית גופא דלא יכילת נשמתא לאנהרא ביה עד דיבטשון ביה וכדין נהיר ואתאחד דא בדא. אית אעא דלא אתאחד בנהורא ולא סליק נהורא ביה עד דיבטשון ביה וכדין נהיר. סטרא אחרא בעי למעבד הכי ובטש בחייביא וכל מה דבטש כדין וגר רשעים ידעך מחרף ומגדף. לכל סטרין ולא יכיל לאנהרא כלל וכדין כתיב כי מה האדם שיבא אחרי המלך ובעי לאתדמי ליה ולא יכיל. ועל דא יי' צדיק יבחן ובטש ביה וכדין נהיר ואתקף בנהירו. יבחן כד"א אבן בחן. גחין ר' שמעון ונשיק לעפרא. אמר מלה מלה אבתרך רדיפנא מיומא דהוינא והשתא אשתמודעא לי מלה מגו שרשא ועקרא דכלא. א"ל אי רבי אי רבי כד סלקין לעילא כל אינון רוחין דכורין ונוקבין בההוא זמנא שטעין (ס"א כמה) מלין חדתין ועתיקין נחתין ועאלין לגו מתיבתא ואהדרן מלי קמי רב מתיבתא ואיהו אוליף לון מלה על קיומיה כד סלקין מתפשטין מלבושיהון וסלקין כד נחתי מתלבשין בלבושיהון דההוא גופא אי רבי אי רבי כמה חדתין מלין מגו רב מתיבתא. זכאה איהו מאן דאזער גרמיה בהאי עלמא כמה איהו רב ועלאה בההוא עלמא והכי פתח רב מתיבתא. מאן דאיהו זעיר איהו רב. ומאן דאיהו רב איהו זעיר. דכתיב ויהיו

זוהר חלק ג דף קסח/ב

חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. מאה דאיהו חשבון רב כתיב ביה שנה זעירו דשנין חד אזעיר ליה. שבע דאיהו חשבון זעיר אסגי ליה ורבי ליה דכתיב שבע שנים. ת"ח דלא רבי קב"ה אלא לדאזעיר לא אזעיר אלא לדרכי. זכאה איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא כמה

איהו רב בעלויא בההוא עלמא. אדהכי שמעו שירתא דימא בקל נעימו דלא שמעו מיומא דאתבריאו קל נעימו דשירתא כההוא נעימו דהו אמרי. וכד סיימו יי' ימלוך לעולם ועד. חמו ד' דיוקנין ברקיע. וחד מנייהו רב ועלאה מכלהו. וההוא רב ועלאה נייהו אתער קלא ואמר כה אמר יי' זכרתי לך חסד נעוריק אהבת כלולותיך וגו'. שאט ברקיעא ואגניז קם אחרא אבתריה ואמר והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'. סיים ושאט ברקיעא ואגניז פתח אידך ואמר ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת. ושאט ברקיעא ואגניז פתח אידך ואמר כה אמר יי' בוראך יעקב וגו' (שם) כה אמר יי' הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה וגו'. תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה וגו'. סיים ושאט ברקיעא ואגניז. כדין דחילו סגיא ואמתני נפל עלייהו כד הוה נהיר יממא קלא אתער כמלקדמין ואמר עמא תקיפא כאריה גברין כנמרין הבו יקר למאריכון דכתיב על כן יכבדוך עם עז וגו'. שמעו קל חילין ומשריין דהו אמרי לך יי' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו'. עד ומרומם על כל ברכה ותהלה. תווחו ואזלו. אדהכי נהר יממא אהדרו רישא וחמו כל מדברא חפי בענני יקר מנהרן מנצצן בגוונין סגיאין. אמרו דא לרא ודאי קב"ה בעי לאשתבחא בתושבחתא דדרא דמדברא דלא הוה בעלמא דרא עלאה כדרא דא ולא יהא עד דייתי מלכא משיחא ודאי כל מה דאחמי לך קב"ה לא הוה אלא בגין לאודעא לך חביבו דמאריהון עלייהו לאודעא דאית לון חולקא טבא ואינון בני עלמא דאתי ולזמנא דאתי כד יוקים קב"ה מתייא זמינין אלין לאחייא בקדמיתא כד"א יחיו מתיך. ואלין אינון דרא דמדברא א"ל אי מלה חדתא ידעת דאנא ערטירא בה. א"ל אימא אמר קלא דהדרא בעינא למנדע. ב"נ יהיב קלא בחקלא או באתר אחרא והדרא קלא אחרא ולא ידיע א"ל אי חסידא קדישא על מלה דא כמה קלין אתערו וכמה דקדוקין הוו קמי רב מתיבתא וכד נחת רב מתיבתא אמר הכי אוקמוה מלה במתיבתא דרקיעא ורזא יקירא איהי. תא חזי תלת קלין אינון דלא אתאבידו לעלמין בר קלין דאורייתא וצלותא דאלין סלקין לעילא ובקעין רקיעין אבל קלין אחרנין אינון דלא סלקין לא אתאבידו ואינון תלת קול חיה בשעתא דאיהי על קלביטא ההוא קלא משטטא ואזלא באורא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא:

קול דבר נש בשעתא דנפיק נשמתיה מגופיה ההוא קלא משטטא ואזלא באורא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. קול נחש בשעתא דפשיט משכיה ההוא קלא משטטא באורא ואזלא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. אי חסידא קדישא כמה מלה דא רבא ויקירא. אלין קלין מה אתעביד מינייהו ולאן אתר עאלין ושארן. אלין קלין דצערא אינון ואזלין ומשטטי באורא ואזלי מסייפי עלמא עד סייפי עלמא ועאלין גו נקיין ומחילין דעפרא ואתמרן תמן. וכד ש דף קסט"א יהיב ב"נ קלא אינון מתערין לגבי ההוא קלא. קלא דנחש לא אתער לגבי קלא דב"נ. היאך יתער במחאה כד מחי ב"נ מחאה אתער קלא דנחש דאתמר לגביה ההוא קלא ולא קלא אחרא. קלא אתער בתר קלא זינא בתר זיניה. ועל דא ביומא דר"ה קול שופר אתער קול שופר אחרא זינא בתר זיניה אזלא. ארציה דנחש לביש איהו לקטלא ולמחאה בההוא קלא ממש לא אתער קלא דהאי נחש אלא בתר זיניה ודא איהו כד ב"נ מחי בחוטא בארעא וקרי ליה לזיניה כדין אתער ההוא קלא דנחש לאתבא לזיניה ורזא דא איהו טמירו. אר"ש ודאי מלה דא מלה סתימא היא. ותוהנא איך שלמה מלכא לא ידע מלה דא. א"ל שלמה מלכא מנדע ידע ולא כ"כ. אבל מה דלא ידע ההוא קלא מה תועלתא אית בה והיך יתבא. ורב מתיבתא הכי אמר דקדוקא דא לא ידע שלמה מלכא דהא ההוא קלא איהי כלילא רוחא ונפשא והבל גרמי מעצבונא דבשרא ומשטטא באורא וכל חד מתפרש דא מן וכד מטא לההוא אתר דעאל ביה יתבא כמיתא וכל אינון חרשין וקוסמין ידעין אתרין אלין בחרשייהו וגחנין לארעא ושמעין קלא דא דמתחברן אינון רוחא ונפשא והבל דגרמי ואודעין מלה ודא איהו אוב מארץ ועל דא רדיף שלמה למנדע מה דאתעביד מההוא קלא ולא ידע. זכאה חולקך רבי דאתבריר לך מלה דקשוט. כד ב"נ אתער קלא מיד (מתחברן) אתער ההוא קלא ולית ליה רשו לארכא יתיר. אלא כעין ההוא קלא דאתער ב"נ ולא יתיר ואי אריך ב"נ קליה איהו לא אריך כל כך בהדיה אלא לסופא דקלא בגין דלא יכיל לארכא מאי טעמא בגין דכד נפק בקדמיתא אתאריך מסייפי עלמא עד סייפי עלמא והשתא דעאל תמן

לא יכיל לארכא קלא דהא ליתליה אתר לאתפשטא תמן כדבקדמיתא חדי ר"ש ואמר אלמלי לא זכינא למשמע אלא מלה דא די לי למהוי חדי דזכינא למשמע מלין דקשוט דההוא עלמא. א"ל אי חסידא קדישא אלמלי ידעת חדוה דמלין בההוא עלמא קמי רב מתיבתא תהא חדי יתיר. א"ל מאי חדושה הוה השתא כד אתית לגבי. אמר. רב מתיבתא פתח ואמר ויוסף ישית ידו על עיניך. חדוה הוא. אמאי סתימו דעיינין למיתא בגין דעיינין גוונין דהאי עלמא אינון וחיזו ודיוקנא דהאי עלמא בהו איהו אסתים מניה האי עלמא חיזו דהאי עלמא אסתים עינוי כל חיזו דהאי עלמא הא אתחשך מניה. וחשכין מניה חיזו דעינוי לית ליה חיזו בהאי עלמא מתמן ולהלאה. אר"ש יאות תקונא דקדמאי וחכמתא דלהון יתיר ממלאכין קדישין. א"ל יוסף אמאי ישית ידו מכל בנוי ואי תימא על בשורה דיליה מבעי ליה ויוסף חי תראה א"ל ישית ידו בגין דרחימו דיליה הוה ובג"כ דא אסתים מיניה נהירו דהאי עלמא ודא נטיל ליה. מאן דאסתים עינוי רחימא דיליה אחזי הכי חיזו דילך דהאי עלמא אתאביד. הא אנא חיזו דילך באתרך מכאן ולהלאה יתקנון לך חיזו אחרא דההוא עלמא. אר"ש מה אתהני האי למיתא ומה תועלתא אית ליה בהאי מאן דיבעי למשאל (יומא) מה דאצטרי לאפקחא עינוי בגין לאחזאה דעדיין אזדמן איהו לאתבא לחיזו דהאי עלמא כדבקדמין. א"ל אי חסידא קדישא ודאי אי לא אסתים מניה כל חיזו דהאי עלמא ולא אתאביד כלא מניה לא להוי ליה חיזו וחולקא דההוא עלמא. עלמא דא בהפוכא איהו מההוא עלמא דאנן ביה דבזמנא דתחייתא מתייא אפילו כחוטא דשערא לא הוה מעובדא דהאי עלמא דכלא אתאביד בקדמיתא (טלא יבטיל ליה וישוי ליה) בההוא

זוהר חלק ג דף קסט"ב

טלא (בקדמיתא) ויתעבר מניה כל זוהמא ולבתר יתעביד כחמירא דא ומניה יתעביד גופא בריה חדתא כך הכא. א"ל רבי שמעון ודאי ידענא דאתון מלובשין תמן בלבוש יקר דגופא דכיא קדישא אי הוה בגוונא דא בהאי עלמא ב"נ דאתחזי בההוא גופא כגוונא דאתון קיימין בההוא עלמא. א"ל מלה דא שאילו קמי רב מתיבתא תרין עולימין דאתלבשו ביננא בתר דסבלו צערא על חובא דלא אתחזי לגלאה ושאלו דא קמי רב מתיבתא ואיהו אמר דהא הוה בהאי עלמא הכי מנלן דכתיב ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות אתלבשת בההוא דיוקנא דההוא עלמא. מלכות דא רוחא דקודשא דהא מלכות שמיא נשיב רוחא מההוא רוחא דאורא דההוא עלמא ואתלבשת ביה אסתר. וכד עאלת קמי מלכא אחשורוש וחמא ההוא לבושא נהורא דיוקנאה אדמי למלאך אלקים. פרחא מניה נשמתא לפום שעתא. מרדכי אוף הכי דכתיב ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות. לבוש מלכות ודאי דיוקנא דההוא עלמא. וע"ד כתיב כי נפל פחד מרדכי עליהם פחד מרדכי ולא פחד אחשורוש. אמר רבי שמעון כמה מתיקין אינון מלין זכאה חולקי והא ידענא דצדיקייא (ס"א בהאי) בההוא עלמא מתלבשן בלבושא דאקרי לבוש מלכות והכי הוא ודאי. א"ל אורא דג"ע נשיבו דרוח קודשא אינון ומתלבשן ביה צדיקייא כגוונא דהוה בהאי עלמא. ולבתר רוח קודשא שראת על רישא דכל חד וחד ואתעטר ואתעבידא ליה עטרא וכך הוה למרדכי דכתיב בלבוש מלכות דיוקנא דההוא עלמא. ולבתר ועטרת זהב גדולה דא עטרת דשריאת על רישיהון דצדיקייא בההוא עלמא. כד קבילו ישראל אורייתא כגוונא דא הוה להון. עד דחבו דכתיב בהו ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. אתפשטו מההוא לבושא וכן כתיב ביהושע כהנא רבא הסירו הבגדים הצואים מעליו וכתיב וילבישוהו בגדים אלین לבושין דההוא עלמא מהכא מלין קדמאין ומהכא דכל זמנא דגופא דהאי עלמא קיימא בקברא בקיומא לא אתלבש רוחא בלבושא דההוא עלמא דכתיב ויסירו הבגדים הצואים מעליו בקדמיתא ולבתר וילבישוהו בגדים ומלאך יי' עומד מהו עומד אלא דא היא עטרא דאקרי מלאך יי' דקיימא על רישיהון דצדיקייא ודא איהו עומד. עומד על רישא לעילא. לבתר דאתלבשן כהאי לבושא דיקר. תרין גופין כחדא לא יכלין למיקם כל זמנא דהאי קיים רוחא לא מקבלא אחרא. אתעבר דא הא אחרא זמינא מיד ודאי. דא

נפיק ודא עאל כגוונא דיצר טוב ויצר רע. בהאי עלמא לא בעי קב"ה דתרווייהו יקומון כחדא אמר ליה תוהנא על מה דכתיב (שם) והשטן עומד על ימינו לשטנו. וכי יהושע בן יהוצדק כך שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה. א"ל חסידא קדישא כמה טמירין סתימין מלין אלין (א"ל) אע"ג דחברייה ידעין במלין דההוא עלמא לא יכלין למנדע ברזין אלין. א"ל. כיון דבר נש בההוא עלמא מה תועלתא אית לההוא שטן לאסטאה ליה. ולא די ליה דאפיק נשמתיה מניה וקטיל ליה. אמר ליה אי חסידא קדישא זכאה חולקך. ת"ח תיאובתא דשטן לא הוה אלא בגין דלא יתלבש ההוא זכאה בלבושא דכיא קדישא דכיון דחזי ההוא שטן דלבושא דיליה אתדחיא ולא אתחשיב על דא אסטי ליה. מאי טעמא בגין דאי אתלבש בההוא לבוש יקר מיד לבושא דזוהמא ועבידתא דההוא שטן יתבטל ויעבר מעלמא ולא ניחא ליה לשטן. ותו דבכל זמנא דלא אתלבש פקדא רוחא לההוא גופא דזוהמא דיליה. וניחא ליה לשטן. וכיון דאתלבש

זוהר חלק ג דף קע/א

בההוא לבוש יקר הא אתבטל גווי דיצרא בישא וגופא דיליה וליה ליה דזכרנא בהדיה לעלמין. ואי תימא דאנן פקדין לבי קברי בריש כל ליליא לאו על גופא אלא דנפשא ונפשא פקדא לגופא. אבל השתא פקדונא דילן איהו לנפשא דאיהי משתכחא ואשתארת בשכוכי גו גרמי. ובג"כ בריש כל ליליא פקדונא דרוחא לנפשא ולא על בשרא. אי חסידא קדישא תא ואגלי לך מלה סתימא בניינא דגופא דבר נש הכי הוא רוחא מעם רוחא דקודשא נשמתא מגו אילנא דחיי. כיון דרוחא קדישא יתב חילא מיד רתיכין דיליה יהבין חילייהו חילא דלהון גרמי ושייפין כלהו מסטרא דלהון ותקונייהו דא על דא. סט"א יהבת בשרא ומסטרא דיליה אתיא בשרא ולא מלה אחרא. רתיכין דיליה יהבין כל אינון גידין וערקין לאמשכא דמא לבשרא בתר דאלין יהבי חילייהו שמיא יהבי חילייהו ומאן אינון עור דאתמשך על כלא כגוונא דלהון. לבתר מתחברן שמיא וארעא כחדא ויהבי ד' יסודי אלין אשא ומיא ואוירא ועפרא לאגנא על אלין ולחפיא על כלא לבתר כל חד נטיל חולקיה דיהב ואתבטל רוחא דקודשא ורתיכין דיליה חולקיייהו קיימא רוחא דקודשא. רוחא דיליה קיימא ונשמתא סלקא רתיכין דרוחא דקודשא גרמין דלהון קיימין וע"ד השיבו דגופא גרמין הווי ובג"כ כתיב ועצמותיך יחליץ. ובשרא לא כתיב ביה הכי וכל זמנא דבשרא דסטרא אחרא קיימא בקיומא ההוא שטן קיימא לאסאנא אתאביד בשרא לית ליה רשו לאסטנא דהא לית ליה על מה דיסתמך וע"ד כתיב יכל בשר מרואי ושפו עצמותיו לא ראו. מההוא חיזו דשטן דקיימא לאסטנא דלא יכיל כיון דיכל בשרו ושפו עצמותיו לא ראו. לא אתחזון לקרבא לגביה דלית ליה בהון חולקא כיון דשף כל חד וחד מדוכתיה לא תבע עלייהו ולא קאים לאסטנא בגינייהו לבתר דבשרא מתעכלא הא לא יתבע דינא ולא קאים לאסטנא דהא לית ליה על מה דיסתמך ולא אדכר לב"נ בשום מלה דעלמא. א"ר שמעון השתא ידענא מלין על תקונייהו. ודאי יאות הוא ליה לאסטנא א"ל ר' (שמעון) חגור זינך ותקין גרמך אי תבעי למנדע מלין דשארית או אי תשאל בהני מלין אימא לי. א"ל ודאי הא ידענא דביתאי שכיבת דלא ידענא מנה כלום וחברייה ידעין. נשין מ"ט דעתייהו קלה. א"ל דעתא אתיא בשית דרגין. וכל חד נטיל חולקיה מה דאשתאר קל איהו אבל יקירא דא אי לאו דאשת כסילות אשתתף בה. במלה דא לא תשאל דהא ידענא דלאו על דביתך שאלת אלא על מה דכתיב הנה יי רוכב על עב קל וההוא עב קל אקרי דעת מההיא כלה יראת יי ואיהי קיימא באמצעייתא כגוונא דדעת עלאה אבל (ס"א וע"ד) אקרי קל. והא ידענא שאלתא דילך מאי היא. אבל שארי וחגור זינך וקטיר קטרך דהא עידנא הוא לגלאה כמה דשארית עובדא. דעל אנפי רוחב ביתא. אולם דעזרה לגו. בהאי עזרה אית תריסר פתחין לפום חושבן שבטיא דישראל. בפתחא דא כתיב ראובן. ובפתחא אחרא כתיב שמעון וכן כל שבטיא דישראל רשימין על אינון פתחין בזמנא דיסלקון לאתחזאה קמי מאריה דעלמא. מאן דעייל בפתחא דרשים ביה ראובן אי משבטא דראובן איהו מקבלין ליה פתחין ואי לא פלטין ליה לבר

וכן בכלהו דלא יקבלון פתחין אלא למאן דאיהו מההוא שבטא דרשים בהון ובדא יתחקון וישתמודען כל חד וחד. תלת מאה ושתין וחמש עמודין דנהורא מלהטא אית בכל סטרא מאינון ארבע סטרין כל אלין עמודין אקרון עמודים חיים בגין דלא קיימא נהורא דלהון

זוהר חלק ג דף קע/ב

שכיך באתר חד. וכלהו אלין סלקין ואלין נחתין יהבי דוכתא דא לדא אלין דסלקין בטשין דא בדא ומנגני נגונא ואלין דנחתי אוף הכי. אלין דסלקי דנגני נגונא מאי נגונא מנגני שיר דעד כען מלאכין קדישין לא שבחו ליה בגין דאיהו חדש. מאי טעמא איהו חדש בגין דההוא דמחדש עולימוי משבח ליה ואמר ליה והכי אמר רב מתיבתא דא אקרי חדש ואיהו חדש בגין דדביק בשמשא ולא אתפרש מניה לאפקא סטרא אחרא דלית ביה חדושא דכתיב ביה ואין כל חדש. זקן הוא ואתבלי ולא אתחדש. (ס"א ולא עביד תולדין) דאלמלא עביד תולדין הוה מטשטש עלמא). תו פתח רב מתיבתא. שדה אתחדשת בעדונא דרגא דילה גרים דכתיב אחרי בלותי היתה לי עדנה. מאי דדנה משיכו דעדן עלאה. ובגין דאתמשך עלה מסטר דנוקבא כתיב עדנה בה"א ובג"כ כתיב היתה ולא היה. ואדני זקן. וכי אע"ג דאיהו זקן לא אתחזי לאולדא אלא לאו מלתא זעירתא אמרה לגביה (דאברהם אלא) דבגין (לאזער גרמה דאתדבקת) ההוא (מלך) זקן (ד"א דאתדבקא) (וכסיל) לא אתחדש ולא עביד תולדין דאלמלא הוה עביד תולדין הוה מטשטש עלמא (ס"א אלא אמרה לגבי דאברהם בגין דהוא זקן לא אתחדש ולא עביד תולדין). ועל דא אהדר מלין קודשא בריך הוא למה זה צחקה שרה וגו'. ואי תימא והא כתיב ואברהם זקן בא בימים. אלא בא בימים. באינון יומין עלאין דמחדשי עולמין כנשרא. ע"ד נגונא דא נגונא דההוא חדש איהו הושיעה לו. למאן לההוא חדש הושיעה ימינא דמלכא עלאה ודרועא דיליה. אינון דנחתי אוף הכי מנגני ואמרי שירה אחרא יתמא. ומאן איהו מזמור לתודה דאיהו יתמא. אוף הכי נהורא דלהון חד אתחזי. וכד מתגלגלי אתחזון חמש גוונים דנהורין. בכל עמודא ועמודא. עמודין אלין כלהו חללין מלגאו. וכד סלקי ונחתי נפקי מנייהו שלהובין דנורא כגוני חזור ושושן. לעילא מכל עמודא ועמודא אית תלת תפוחין דבטשי בהו תלת גוונים סומק ירוק וחור. בכל גוון וגוון מלהטן אתוון בלטי משלהובא ירוקא דאשא ולא משתככי לעלמין ולית מאן דיקום עליהו. ארבע גלגלין מתחמן עובד ציור בכל עמודא ועמודא. באינון גלגלין אית פליאן רברבן כד מסתחרן מפקין מנייהו זגין דדהבא ואבני יקר. ומיד מתכנשי בגווייהו ולא נפלי לארעא כד נפקין אינון זגין דדהבא ואינון אבני יקר גו אסתחרותא דגלגלין אשתמע קלא דאמרי זאת נחלת עבדי יי' וצדקתם מאתי נאם יי' תרין אריין לבכל גלגלא וגלגלא אריא חדא מסטרא חדא ואריא חדא מסטרא חדא וכלהו מאשא ירוקא ובגלגולא דקא מסתחרן גלגלין מתחבקן אלין באלין ואזלי כלהו. בגלגולא מתדבקן דא בדא. כד סלקין עמודין מנהמן אריין אלין באלין ותפוחין פרחין באוירא וסלקין לעילא ובטשי אלין באלין באוירא ותבו לאתרייהו ומתמן נפלי ואריין פשטי ידיהו לנטלא לון וסלקין אלין מגרמייהו. אי חסידא קדישא. מאן חמא חכמתא דאומנו דצייר קב"ה בעמודין אלין. בפלגו יומא נפקי תרין נשרין בכל גלגלא וגלגלא ולא ידיע אתר דנפקי מתמן ושריין על רישיהון דאלין אריין וכדין משתככי עמודין וגלגלין וקיימי בקיומייהו. ותפוחין נפלי על פומייהו דנשרי ומקבלי לון ומיד פרחין מפומא לפומא ואזלין ומשטטי בינייהו ותבו לאתרייהו ולא ידיע מאן היא. לבתר שעתא ופלגא נשרין ארימין קלא ומנגנין נגונא תאיבא ואתטמרן ולא ידיע בהי אתר. סחרנייהו דאינון עמודין אית שבכין עובד ציור. אשא סומקא ונהורא חוורא וחוטין דדהבא סחור סחור סחורין לכל סטר ומעיינא דמיא

זוהר חלק ג דף קעא/א

כד"א והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלם חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון הכא פריש רב מתיבתא קרא דא לגו וקליה אשתמע לבר. (ס"א ואדהוה) מדהוה פריש קרא דא. (אי קדישא אי קדישא) קל ינוקא אתער מלבר ההוא ינוקא דהוה פריש תלמודיה וגמיר קמי חד עמודא דעלמא בריה דרבי יהודה דרבית אנת והווי אחדי ביה לדינא וקליה אתער מלבר בהאי קרא ואמר מיא דאינון מלרע היך סלקין לעילא מניה לאתר עלאה יתיר מניה בכמה דרגין ומה אצטריך לון לאינון מייך לעילא. ומה אתר דכל (תפוחי) מבועין ונחלין נפקין מניה ולית פסיקו למבועי ונחלי אתשקיא מאתר נגיב מאן חמא חפירא דבירא דיהיב מייך למבועא דגביע. וכי ירושלם יהיב מייך אל הים הקדמוני אתר דכל מימין דעלמא נפקי מתמן ונבעין מניה. אי חסידא קדישא לקלא דא אשתככו וצייתו כל קלין דבני מתיבתי דתמן ובג"כ לא יכילו מאדי דדינא למקרב גביה. בכה ר' שמעון א"ל לא תבכי בוצינא קדישא זכאה חולקך דאפילו ינוקי מנך אמרי רזין סתימין דאורייתא. תא ואימא לך מה דעבדו בני מתיבתי על קליה דההוא ינוקא כד עאל קליה דההוא ינוקא כגירא לגו וכלהו צייתי ליה. בההוא שעתא אזדעזע רב מתיבתא וכל אינון דהוו קמיה ואמר מאן אינון דלא שבקין לההוא ברא דאלהא חייא למיעל קמו ואחידו ביה תלת עמודין דקיימי קמי רב מתיבתא ועאל וכל בני מתיבתי אתכנשו לגביה אמר רב מתיבתא אימא קראיך ברא קדישא. אמר עד כען דחילנא דהא אנא ממתיבתא אחרינא הוינא והכי אמרו לי כד מארי דדינא הוו אחדין בי. א"ל לא תדחל ברא קדישא הכא תהא בינא שבעה יומין ותתמחי בכל יומא מטלא קדישא. ולבתר יסלקון לך לגו ההוא מתיבתא בשאר ינוקי דהכא:

פתח ההוא ינוקא ואמר והיה ביום ההוא. ההוא לאידיע מאן הוא. אלא בכל אתר ביום ההוא יומא בתראה הוא אמאי אקרי יום ההוא. אלא דא הוא יומא דאחיד סופא בשירותא. שירותא אקרי הוא כד"א ועבד הלוי הוא פולחנא דלוי לדרגא דאקרי הוא טמיר וגניז ואקרי ההוא (ה' הוא) לאחזאה סופא דכל דרגין דאיהו שירותא וכלא חד ובגין דאיהו סופא אתוסף ביה ה' (ס"א הלוי הוא). הוא טמיר וגניז ודא אקרי יום ההוא לאחזאה סופא דכל דרגין דאחיד בשירותא וכלא חד) זמינא ירושלם לאפקא מייך ולנבעא נביעו הכא אית לומר סופא דכל דרגין לאו איהו ירושלם אלא ודאי ירושלם ויומא ההוא כלא חד. מה בין האי להאי אלא ירושלם כל דרגין קדישין דילה כד אמתחרן אקרון ירושלם והכי אתחמאן ואית דרגין דסחרן ואקרון עזרות אלין פנימאין ואלין לבר ואית דרגין דאקרון כר אסתחרן לשכות (ס"א כד א סתחרן אלין פנימאין ואלין לבר אקרון ירושלם ואית דרגין דסחרן ואקרון עזרות ואית דרגין דאקרון לשכות) ואית דרגין דאקרון כד אסתחרן היכל ודביר. לגו מכל אינון דרגין אית חד נקודה כבודה בת מלך פנימה. נקודה דא אקרי יום ההוא וסימניך ההוא יקרא ארץ וכד יקום יומא דא מגו שבכין דעזרה יקום נביעו דמיא וההוא נביעו מן הים הקדמוני להוי. כגוונא דאמא דברה בין דרועהא ומסגיא חלבא דיניק אתמלי פומיה ואתרבי ביה אריק חלבא לפומא דאמיה. כך חצים אל הים הקדמוני. נטליה רב מתיבתא ונשקיה. אמר חייך (ס"א חייך דעלמא דמלה דא הכי) אוקמוה במתיבתא דרקיעא והכי הוא ודאי. ים האחרון דרגין בתראין דילה. אי חסידא קדישא כמה חדוה על חדוה אתוסף בההוא ינוקא גו בני מתיבתי כ"ז טעמי דאורייתא אמר ההוא ינוקא ושבעין כתרין אעטרוה לאבוה בההוא יומא זכאה חולקיה מאן דזכי למילף לבריה. אמר רבי שמעון לא זכה אבוה למילף ליה. אמר אבוה שבק ורזא סתימא

זוהר חלק ג דף קעא/ב

הוה בהאי ינוקא על מה דאסלק מעלמא ועל דבעו למידן דיניה (ס"א באתגלייא) ואשתזיב מניה דא הוה באתגלייא דהוה מכסיף לרביה קמי כלא בשאלתין וקושיין דיליה ולא חייש למהך לאחרא לאתקנא תלמודוי וחליש דעתא דרביה וע"ד בעו למידן ליה בדינא תקיפא. ובג"כ אף על גב דאשתזיב ממאריהון דדינא לא אשתזיב הכא. שבעה יומין הוי דלא אשתלים דיוקניה (ס"א דיניה) וכד הוה אסתחו בכאבא יתירא קמי כלא כל אינון שבעה יומין עד דאשתלים דיוקניה ועל דאסתלק מעלמא לא תבעי למנדע. אי רבי אי רבי זכאה חולקך. ת"ח תחות עגולא דאינון שבכין דתמן באינון מיין דההוא נביעו דמעיינא אתרשים נביעו חד ואתפשט ונפיק ונפיק לבר ועאל גו ימא רבא (דתמן) ורשים ביה ארחא בלבא דימא ומיניה שתי לויתן ורוי וחדוי ואתרבי ברבוייא וכד נפיק נביעו אחרא ההוא נביעו אתפשט ואזיל בטמירו תחות תהומא לגו ימא ברבוייא וכד נפיק נביעו אחרא ההוא נביעו אתפשט ואזיל בטמירו תחות תהומא לגו ימא בתראה וכל אינון מים זדונים ומיין תקיפין מאיך לון וכפיף לון דלא יפקון לחבלא בני עלמא. וסימן הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבח. ובאמצעיתא דההיא עזרה אית תרין כרובים עובדא דאומנא דמלכא קדישא ולא יכלין לקיימא בהו עלאין ותתאין ותחותייהו זמינן כל ישראל לקיימא דלא יפקון מתחות גדפיהו לבר זכאין ליהוון כל דעאלין תחות גדפיהו. תליסר אלפי מגדלין דשמשא דנהיר מנצוצא דמרגקלא בצעצועא (ס"א בניצוצא) כדקא יאות. רב מתיבתא בג"כ זכה לההוא יקר. מאן יכיל למימר מאינון מלין דקא מתחדשן בכל יומא מקמי רב מתיבתא אי רבי בכל זמנא דרוחין דכורין סלקין לעילא. נשין בההוא זמנא נפקי כלהו ומתכנשי לגו היכלא דבתיא תמן וחדאן תמן. בכמה מלין עתיקין. ומתמן נפקין ועאלין כלהו. והיא עמהון לגו היכלא דסרח. וחדאן בכמה מלין חדתין ועתיקין ומתמן נפקין והיא עמהון ועאלין לגו היכלא דיוכבד. וכן בכל אינון היכלין. השתא ר' אימא לך רזא חדא. ת"ח בכל שמטה ושמטה כרוזא נפיק אתכנישו גוברין ונשין וכל אינון בני מהימנותא וסליקו כדין כלהו מתפשטין דכורין ונשין וסלקין וכל אינון ינוקי מחלב עאלין לגו מתיבתא (ס"א אתכנישו בני מהימנותא גוברין ונשין וכל אינון ינוקי מחלב וסליקו כדין כלהו מתפשטין דכורין ונשים וסלקין וכלהו עאלין לגו מתיבתא) דרקיעא וחדאן חדוה. ועלויא דלהון ותמן חדו על חדו. וההוא נער דמפתחן דמאריה בידיה קם ואמר לון כמה מלין חדתין ועתיקין וכלהו חמאן חדוה דלית חדוה כההיא חדוה. לבתר עאלין כלהו לגו כמה פרוכתין וכמה היכלין גניזין תמן דאינון נהרין בנעם יי' בגו היכלא דאהבה דקב"ה ודא הוא דכתיב לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו לבתר פרוחין ינוקין לעילא ואינון פרוחין לתתא ומהדרין לדוכתייהו ומתלבשן כדבקדמיתא. זכאה עמא דכל טובא דההוא עלמא מחכאן. אר"ש כמה מתיקין מלין דשמענא. זכאה חולקא דידי דזכינא לכל האי למשמע זכאה יומא דנפיקנא הכא. אמרי ליה רבי תלת יומין אית לן רשו למיתי גבך ולבתר חד יומא (ס"א ניזיל ולא אית לן רשו למיתי ובההוא יומא יתוסף) חדוה דילך איהו משיך משיכו מסטרא דיליה ואתטמר ואתחפא תחות אתר דאקרי תא הרצים עד פלגו ליליא. מבתר פלגו ליליא שלהובא דעמודא דיצחק נפיק ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר כגוונא דגבר אחרא עלאה עליה כיון דבטש ביה האי גבר קרי ויהיב שית קלין וכלהו בסכלתנו. בשעתא דאיהו קרי כל תרנגולין דהאי עלמא קראן ונפיק מניח שלהובא אחרא ומטי לון תחות גדפיהו וקראן איהו מה קרי בשעתא קדמאה קרי ואמר קול יי' בהדר. ובשעתא תנינא קרי ואמר קול יי' לעיר יקרא וגו'. בשעתא תליתאה קרי ואמר קול יי' חוצב להבות אש.

זוהר חלק ג דף קעב/א

בשעתא רביעאה קרי ואמר קול יי' יחיל מדבר וגו'. בשעתא חמישאה קרי ואמר קול יי' על המים וגו'. בשעתא שתיתאה קרי ואמר קול יי' יחולל אילות וגו'. לבתר קרי ואמר קול אומר קרא ואמר מה אקרא וגו'. ודא איהו תרנגולא דקרי ולא שכיך ולבתר קרי כמלקדמין ומאי קרי כל

עובדין דבני עלמא בגין דאיהו מאריה דאחמתא (ס"א דחכמתא) וקסת הסופר בחרצוי וכל עובדין דבני עלמא כתיב בכל יומא. ובליליא בתר דקרי כל קריאן אלין קרי כל מה דכתב ביומא. ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה דאינון תרין דרגין חד ההוא דקיימא באמצעיתא דאיהו רב וההוא דקיימא מאחורא דאיהו זעיר דקא מעכבין ליה יהא מוקיד עלמא בשלהובוי. ומה עבדי כיון דסליק צפרא וחוטא דנהירו נפיק מסטר דרום כדין מתחברין כלהו ואתעבדין תרין רגלין תרין טלפין כעגלא לקיימא דכתיב וכף רגליהם ככף רגל עגל והא ידעת רזא דא. שאלת ענפא דגורן לגו בעזרה דא אית תלת מאה ושתין וחמשה היכלין כחושבן יומי שתא ובכל פתחא ופתחא כתיב יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך לא ידיע מאי הוא בהני היכלין אלא כלהו אתחמן עובד ציור. שבע סדרין דמרגלאן אתחמן אלין באלין בכל חד וחד. אי חסידא קדישא כמה משבח רב מתיבתא היכלא חדא דאיהו בריש סטר מזרח דעזרה דא בגין דארבע אינון בד' סטרין דעלמא אבל היכלא דסטר מזרח אסגי נהורין דיליה יתיר מכלהו. יומא חד בימא רבא לויתן נפיק וכל ימא אזדעזע וכל נוני אזלין לכאן ולכאן כד מטי לויתן בפתחא דפתחא דתהומא שארי למחדי ואשתכך תמן תהומי אלא ההוא כחיזו דמעיינן ואתחפיינן נהורין ולא אתחזון כל אינון נהורין בר נהורא דהיכלא דבסטר מזרח. דא ההוא מרגלא דקא אפיק לויתן מגו ההוא תהומא דאקרי סגדון. ממה אתעביד. אלא יומא דא דקא אפיק לויתן דאזדעזע ימא יומא דאתחבר בי מקדשא ט' באב איהו. וההוא מרגלא דכד דכיר קב"ה לבנוי ואושיד תרין דמעין לגו ימא רבא חד נפיל לגו תהומא דא דאקרי סגדון וחד נפיל לגו תהומא אחרא דאקרי גילב"א בגין דחמש תחומי אחרנין אינון בימא רבא. אבל לא חשיבין כהני אחרנין וכיון דנפלי אינון דמעין קפאן גו תהומי חד. וחד אטבע גו תהומא דאקרי גילב"א דתתא גו שמרים דחמרא דורדיין בישין נפיק חד ערעורא מקטרגא מזיקא קדמאה ואיהו ברוחא דיוקנא דאדם כד קריב לגו קודשא כיון דמתעבר מתמן ובעי לנחתא לתתא לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא נחית הוא ורתיכו. ולבושא קדמאה דקא נקיט תבנית שור דיוקנא דשור וקדמאה לנזיקין מאינון ארבע. שור איהו. ואינון ארבע אבות לנזקא עלמא. וכלהו תלתא אבות נזיקין בר שור כלהו דיליה וע"ד כתיב וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב. מהו אוכל עשב הא דרשינן ביה. אבל עקרא דמלה מתמצית הלחם ולא שבעת זיני דגן לית ליה בהו חולקא ולא יאות ליה למהוי תמן מדוכתייהו ואלין יתבין בדוכתייהו עד לא נפקי אלין זמינין אלין נהירו ונציצו דלהון לא יכלין עיינין למסבל. אזלין בסחרנין לית להון שכיכו לעלמין. כד אסתכל ב"נ בהאי היכלא מיד באסתכלותא קדמאה אתחזי זעיר ולא זעיר אסתכל יתיר אתחזי רב. תו אסתכל אתחזי יתיר רב כל מה דאסתכל הכי אתחזי באתפשטותא רב ועלאה עד דדמי

זוהר חלק ג דף קעב/ב

באסתכלותא כמלא נימא דלית ליה שיעורא עובדין סגיאין לגו דלא ידיע אומנו דלהון מניה נהרא עזרה וכל מה דאית בה בר כרובים דנהורא דלהון סלקא עד רום רקיעא בגוונין סגיאין ונהורין מנצצן אלף וחמש מאה וחמשה ושבעין גופנין עבדין איבין בעזרה דא יתיר חובק את ידיו במרירו ואנינו דיליה ולבתר אוכל את בשרו בעל כרחיה דלית ליה רשו לשלטאה על מלה אחרא מה אתהני ליה בכל מה דאסטי ועביד ועמל דלבתר לית ליה רשו אלא על דיליה לבתר מרקיד וחדי ככסיל בלא דעתא כלל ואזיל בלא תועלתא ואכיל לבשרא. ובשאר לית ליה רשו מרירו דעילא ותא כד ישראל בעאקו ואכלי לון שנאיהון ולא יהבי חילא בעובדין טבין דלהון לאפקא מניה ואפילו מבשריה דאיהו מהאי סטר אבאיש קמי מלכא קדישא דאיהו רחום וחנון אבל על דיליה רוחא קדישא ונשמתא קדישא לית עלאין ותתאין יכלין לשלטא עלוי כלל וע"ד כל תסקופין וכל מה דאסטי ההוא רע דחשיב למשלט על רוחא קדישא ולבתר לא יכיל וישוב ואוכל את בשרו. מה תועלתא הוה ליה. ועוד דאינון חפאן כלהו כערטיראה תקיף ולית שכיכו לעלאין ותתאין. תא ואימא לך מלה. אי תימא דחדו הוא למלאך המות כד קטיל בני נשא. לאו. אלא בגין דחמי דרעותא

דמאריה בכך אחזי גרמיה בחזו למעבד רעותיה דקב"ה דכתיב רוח סערה עושה דברו. א"ל ר"ש
והא איהו אזיל ומרקד בחדוה קמי נשין א"ל אי חסידא קדישא ודאי הכי הוא לאחזאה קמי מלכא
דניחא ליה ברעותיה דמלכא. אבל נייחא דיליה בהספדא דנשין איהו רקיד ואודניה להספדא.
א"ל אי הכי אמאי אזיל ואסטי על ב"נ לעילא ואדכר לחובוי. א"ל בגין דאיהו זקן וכסיל וחשיב
למשלט על רוחא וכל תאובתיה בגיני כך איהו לסוף לא שליט אלא על דיליה. בשרא דיליה.
וע"ד כתיב ישוב עמלו בראשו אזיל ובעי לארגשא עלמא ומיא סליקין מגו שאר תהומין ובעאן
לחפיא עלמא אינון דמעין רתיחין יתיר מכל אשא דעלמא ומגו תוקף דרתיחו דלהון אקפו מיא
גו ימא דנקפא ואלמלא דרמז קב"ה חד נשיבו מסטרא דאברהם מעמודא דיליה ואחזי על עלמא
לא יכיל למיקם אפילו רגעא חדא. אינון דמעין כד נפלין גו ימא אשתמע קלא בין ימא עד מערתא
דכפלתא מקל נהימו דלהון דקא אשתמע תמן כד עאלין גו ימא מתערן אבהן קדמאי וקמו וחשבו
דקב"ה בעי לאהפכא עלמא עד דקלא נפיק ואמר לון לא תדחלו רחימין קדישין בגינכון דכיר
קודשא בריך הוא לבניכון ואיהו בעי דמפרק לון ואתון תחמון אלפא ביתין כלהו משלבן
ומתצרפאן אלין באלין ואתחברן בצרופא דשמא קדישא כיון דאתחזון אתוון בצרופא דא אלין
גניזין ונפקין אחרנין וכן כלהו אלין גניזין ואלין נפקין כלהו לגו בחלולא דאינון כפתורים. תו
פרחי תלת זמנין ביומא באוירא ונפקי לבר וקיימא שמא בארבע אתוון תליין באוירא שעתא
ופלגא לבתר גניז דא מיד נפיק מגו אוירא מחלולא דיליה שמא דתריסר אתוון פרח ותליא באוירא
שעתא חדא ולא יתיר לבתר גניז דא ונפקא מיד צרופא דאתוון אחרנין שמא דכ" (ס"א דכ"ב)
אתוון ותליין באוירא שעתא אחרא ואגניז. ומיד נפקי אתוון מחלולא אחרא שמא דתמניא ועשרין
אתוון מתעטרין כלהו בכתרייהו וקיימי שעתא ופלגא ואגניז דא ומיד נפקי תליא באוירא שמא
דעשרין וחמש אתוון בצרופייהו וקיימא שעתא ותלת רגעי נפקי אתוון בארבעין ותרין אתוון
לעלמא קיימא שמהן אלא אתוון כולהו לא

זוהר חלק ג דף קעג/א

משתככי לעלמין בלטי ומנצצי לבר וסלקי ונחתי לית מאן דיכיל לקיימא בהו בר משיח בטורח
סגי. דא גניז לבתר דקיימא תרין שעתין ועשרין ותרין רגעין והאי שמא גליפא דע"ב אתוון קא
נפיק וקיימא ותליא באויר אשעתא ופלגא כל הני שמהן לא נפקי ולא אתחזון אלא זמנא חדא
ביומא אבל אינון אלפא ביתין אתחזון פרחין באוירא ומצרפין אלין באלין תלת זמנין ביומא כד
פרחן אתוון דאלפא ביתין אלין פרחין מכאן ואלין מכאן ומתצרפן כלהו כד נחית תמן רב מתיבתא
שארין משיח חמא בצרופא דאלפא ביתא אתוון כמה דחמא דניאל דאינון ממתוס ננקפי אאלרן.
כל מעלי שבתא כד מקדשין ישראל יומא לתתא כרוזא כריז לארבע סטרי עלמא אתכנשו משריין
קדישין אתקנו כרסיין (קדישין) מאן חמי חדוה בתלת מאה ותשעין רקיעין כמה ממנן כמה
שלטונין מתכנשין לאתרייהו. כיון דישראל לתתא מקדשין (וקב"ה) כדין אתער אילנא דחייא
ואקיש באינון טרפין דיליה רוח נשיבו חד מגו עלמא דאתי ואינון ענפין דאילנא מתנענען וסלקין
ריחין דעלמא דאתי ההוא אילנא דחיי אתער ואפיק נשמתין קדישין ופריש על עלמא. ועם כל
דא נשמתין נפקין ונשמתין עאלין אלין מתערי אלין. אלין נפקין ואלין עאלין ואילנא דחיי בחדוה.
וכדין ישראל כלהו מתעטרין בעטרין דאינון נשמתין קדישין כלהו בחדוה בניחא. וכלה שבת
אית לון ההוא חדוה וההוא נייחא וכל צדיקיא די בגנתא כלהו סלקין ומתענגין בענוגא עלאה
דעלמא דאתי. כיון דנפיק שבתא כלהו נשמתין פרחין וסלקין. ת"ח כד עייל שבתא נשמתין נחתין
לשריאי על עמא קדישא ונשמתין דצדיקיא סלקין לעילא. כד נפיק שבתא נשמתין סלקין אינון
דשארן עלייהו דישראל ונשמתין נחתין אינון נשמתין דצדיקיא כיון דסלקין כלהו נשמתין
דשארן עלייהו דישראל סלקי וקיימין בדיוקנא קמי מלכא קדישא וקב"ה שאיל לכלהו מאי
חדושא הוה לכו בההוא עלמא באורייתא. זכאה איהו מאן דחדושא דאורייתא אמרת קמיה. כמה

חדוה עביד קב"ה כניש לפמליא דיליה ואמר שמעו חדושא דאורייתא דאמרת נשמתא דא דפלו' וכלהו מוקמי ההיא מלה בתרי מתיבתי. אינון לתתא וקב"ה לעילא חתים לההיא מלה. ת"ח כד מלה אתחדש באורייתא ונשמתא דנחתא בשבתא אתעסקת באינון מלין חדתינ וסלקי לעילא. כל פמליא דלעילא צייתין לההוא מלה וחיות הקדש מתרבין בגדפין ומתלבשין בגדפין. וכד שאיל לון קב"ה ולא תבין ושתקין כדין חיות הקדש מה כתיב בעמדם תרפינה כנפיהם כמה דאת אמר כי עמדו לא ענו עוד וכפתחו עמדו כל העם. ואי תימא שתיקה אמאי קרו ליה עמידה אלא בדבורא אית ז' שייפין דמתנענען בהדיה. לבא. ריאה. קנה. לשון. שניים. שפון. בשר. ובשתיקה קיימו בקיומיהו בלא נענועא. וע"ד קרי לשתיקה עמידה דהא רב המנונא סבא (נ"א רב מתיבתא) אמר ישלח עזרך מקדש וגו'. מקדש דא קדוש ידים. ומציון יסעדך דא המוציא דאיהו סעיד לבא דבר נש. יזכור כל מנחותיך כל לאסגאה מלה אחרא. דא נטילת ידים בתרייתא. ועולתך ידשנה סלה דא ברכת המזון בזמון. ואי את עביד כן יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא. ובשבת מקדש דא קדושא רבא ועל מלה דא אתעטרו צדיקייא בגן עדן משבת לשבת אחרא. תו פתח ואמר על הר

זוהר חלק ג דף קעג/ב

גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו'. על הר גבוה האי ודאי הר העבדים אתר דמשה אתקבר. והא אוקמוה דשכינתא תסלק לתמן ותבשר עלמא. אבל כלא איהו. מבשרת ציון דא איהי חפצי בה אתתא דנתן בר דוד אימא איהי דמשיחא מנחם ב"ר עמיאל ואיהי תיפוק ותבשר ואיהי בכללא דמבשרת ציון קלא ישמע בעלמא ותריין מלכין יתערון בעלמא לאגחא קרבא ויפוק שמא קדישא על עלמא. מה תבשר ותימא (שם) הנה יי' אלקים בחזק יבא וזרועו מושלח לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. הנה שכרו אתו דקב"ה כריז בכל פמליא דלעילא ויימא לון אתכנשו ודאינו דינא. מאן דמסר נשמתיה על קדושת שמי אגריה מאי הוא ואינון יימרון כך וכך. מאן דסביל כמה חרופין וגדופין בכל יומא עלי מהו אגריה. אינון אמרי כך. מאן דאתענש בכל יומא עלי מהו אגריה. אינון אמרי כך. הה"ד הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. מהו ופעולתו אלא כמה דכתיב מה רב טובך וגו'. פעלת לחוסים בך דא הוא פעולתו. נגד בני אדם מהו אלא נגד עכו"ם. אשר צפנת ליראך. מהו אשר צפנת. וכי מאן יגזול ויטול מן ידוי מה דהוא בעי למיהב דכתיב צפנת. אלא פוק וחמי עובדין דרחמנו דעבד קב"ה במה דאיהו מחי ביה יהיב אסוותא. במה מחי בשמאלא. בימינא קריב ובשמאלא מחי. במה דמחי ביה יהיב אסוותא לעולם כתיב ירמיה א צפון תפתח הרעה. ובצפון מחי. דמתמן נפקי כל ד ינין וכל גזירי. קשיין. וביה שרי כל אגר טב וכל טיבו דזמין קב"ה למיהב לישראל. לזמנא דאתי קרי קב"ה לצפון ויימא ליה בך יהבית כל טיבו וכל אגר טוב לבני דסבלו כמה בישין בהאי עלמא על קדושת שמי. הב אגרינ טבין דיהבית בך. הה"ד אומר לצפון תני ולתימן אל תכלאי וגו'. וכי ארחא הכי הוא דדרום לממנע ברכאן והא כל ברכאן מסטרא דדרום וכל טבין דעלמא דדרום נפקי ואיהו אמר לתימן אל תכלאי אלא בההיא שעתא יתער קב"ה לאברהם ויימא ליה קום דהא מטא זמנא דאנא פריק לבנך למיהב לון אגר טב על כל מה דסבלו בגלותא ומגו דאברהם הוה בזבינו דלהון דכתיב אם לא כי צורם מכרם דא אברהם. הוה ליה כמאן דלא טב בעיניו. ואחמי גרמיה כמאן דבעי דילקון על חוביהון יתיר ויימא גבו מחוביהון גבו מחטאיהון א"ל קב"ה לאברהם ידענא כלא איהו מה דאמרת לאנפין. אנא אוף הכי לאנפין. אל תכלאי אנא בעי לפייסא לך על בנך. לא תמנע טיבו מנהון לא תמנע אגר טב מנהון כמה וכמה סבלו על חוביהון ובגיני כך אומר לצפון תני. והיינו אשר צפנת. ודא הוא מלה (ס"א דתהא) דההיא מבשרת. ותו תבשר זמנא תניינא בשעתא דשכינתא תסלק על ההוא טורא עלאה ותהך ותבשר לאבהן מיד תהך לירושלם ותחמי לה בחרבנא. תיעול לציון ותמן תקרקר קירא כמלקדמין על אתר בי מותבה ועל יקרא דילה בההוא אתר. ותמן אומיאת דלא תיטול מתמן ולא תפוק עד דקב"ה יפרוק לבנהא ודא חפצי בה. תבשד כמלקדמין ואמרת צהלי ורני יושבת ציון

כי גדול בקרבך וגו'. מאי גדול בקרבך דא קב"ה דאיהו אתי לגבה לאקמא לה מעפרא ויימא לה התנערי מעפר קומי שבי ירושלם ירושלם איהי וירושלם שמה ודאי. ובדא אוף הכי כמה חזו על חזו הוי לצדיקייא בגן עדן ובג"כ זכאה איהו מאן דנשמתייה בשבת אסהידת קמי מלכא על חדושה דאורייתא דקב"ה. וכל פמליא דיליה וכל אינון נשמתיין דצדיקייא דהוו בגן עדן כלהו מתעטרן בהווא מלה. תו שמענא בוצינא

זוהר חלק ג דף קעד/א

קדישא דכמה יקר על יקר ועטרה על עטרה מעטרן לאבוה דהווא ב"נ תמן בשעתא דאמר קב"ה אתכנשי למשמע חדושה ומלין חדתיין דאורייתא משמיה דפלוגי בר פלוני כמה אינון דנשקין על רישיה כמה צדיקייא מעטרין ליה כד נחתין. זכאה חולקהון דכל אינון דמשתדלין באורייתא יומא דשבתא משאר יומין. ע"כ:

ויאמר יי' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם וגו'. ר' חזקיה פתח ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו'. כמה זכאין אינון ישראל דקב"ה בעי ביקרהון על כל בני עלמא ויהב לון אורייתא קדישא ויהב לון נביאי מהימני דמדברי להו באורייתא בארח קשוט. תא חזי כל נביאי ונביאי דאוקים קב"ה לישראל כלהו אתגלי קב"ה עליהו בדרגין עלאין קדישין וחמו זיו יקרא קדישא דמלכא מאתר עלאה אבל לא קריב כמשה דהוה קריב למלכא יתיר מכלא דהא זכאה חולקהו יתיר מכל בני עלמא דעליה כתיב פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ושאר נביאי הוו חמאן מאתר רחיקא כמה דאת אמר מרחוק יי' נראה לי א"ר חזקיה הכי אוליפנא כתיב וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. וילך איש דא קב"ה כד"א יי' איש מלחמה. מבית לוי דא קב"ה אתר דחכמה עלאה והווא זוהר (ס"א נהר) מתחברן כחדא דלא מתפרשן לעלמין. מבית לוי דאשרי לויתן (ס"א כל חידו) בלחודוי בעלמא הה"ד לויתן זה יצרת לשחק בו ויקח את בת לוי דא קב"ה אתר דנהירו דסיהרא נהיר. ותהר האשה ותלד בן. האשה ודאי כד"א לזאת יקרא אשה בקדמיתא בת לוי הכי הוא ודאי וכי בת לוי בקדמיתא והשתא אשה אלא הכי אוליפנא אתתא עד לא אזדווגת אתקריאת בת פלוני בתר דאזדווגת אתקרי' אשה והכא בת ואשה כלא בחד דרגא היא. ותצפנהו ג' ירחים. אלין תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא. ומאי נינהו תמו"ז וא"ב וטב"ת. מאי קא משמע לן דעד דלא נחת משה לעלמא שכיח הוה הוא לעילא ועל דא אזדווגת ביה שכינתא מן יומא דאתיליד. מכאן אמר רבי שמעון רוחיהון דצדיקייא שכיחין אינון לעילא עד לא יחתון לעלמא. ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו' מאי ותקח לו תיבת גמא דחפת ליה בסימנהא למהוי נטיר מאינון נוני ימא דשאטין בימא רבא כמה דכתיב שם רמש ואין מספר והיא חפת ליה למהוי נטיר מנייהו בחפז (ס"א דסטרא דיובלא יקירא) דבני ימא בלא יקירא בתרי גוונין בחיור ואוכס ואנח ליה למשה למישט בינייהו

זוהר חלק ג דף קעד/ב

לאשתמודע ביניהון בגין דזמין הוא לסלקא בינייהו זמנא אחרא לקבלא אורייתא ותרד בת פרעה. דא היא דאתיא מסטרא שמאלא דדינא קשיא כמה דאתמר לרחוץ על היאור. על היאור דייקא ולא על הים. ואיתימא הא כתיב ומטך אשר הכית בו את היאור. ומשה לא הכה אלא בים וקרייה קרא יאור אלא יאור הוה דמחא אהרן על ידא דמשה ושווייה קרא דאיהו עבד כהאי גוונא וימלא

שבעת ימים אחרי הכות יי' את היאור ואהרן הכה אלא (ס"א על דא) עד דאתא סטרא דקב"ה קרייה קרא הכות יי' לבתר קרייה בשמא דמשה. ונערוותיה הולכות. אינון שאר משריין דאתיין מסטרא דא. ותפתח ותראהו את הילד. ותראהו ותרא מבעי ליה מאי ותראהו, וזא אמר רבי שמעון לית לך מלה באורייתא או את חד באורייתא דלא אית ביה רזין יקירין ועלאין. אלא הכי אוליפנא רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכח ביה ואינון רשימא דוא"ו ה"א מיד ותחמול עליו וגו'. עד כאן לעילא. מכאן ולהלאה לתתא בר האי קרא דכתיב ותתצב אחותו מרחוק אחותו דמאן אחותו דהאי איהו דקרא לכנסת ישראל אחותי כד"א פתחי לי אחותי. מרחוק כד"א מרחוק יי' נראה לי מאי משמע. משמע דאינון זכאין עד דלא נחתו לעלמא אשתמודען אינון לעילא לגבי כלא וכ"ש משה ומשמע דנשמתייהו דצדיקייא אתמשך מאתר עלאה כמה דאוקימנא. ורזא דמלה אוליפנא דמשמע דאב ואם אית לנשמתייהו כמה דאית אב ואם לגופא בארעא ומשמע דבכל סטריין בין לעילא בין לתתא מדכר ונוקבא כלא אתיא ואשתכח והא אוקמוה רזא דכתיב תוצא הארץ נפש חיה. הארץ דא כנסת ישראל. נפש חיה נפשא דאדם קדמאה עלאה כמה דאתמר. אתא רבי אבא ונשקיה אמר ודאי שפיר קא אמרת והכא הוא כלא. זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי עלמא בגין כך לא אשתדל ביה כד אסתלק מעלמא בר קב"ה דאעליה לפרגודיה ועל דא סליק משה בנבואה עלאה ובדרגין יקירין מכל נביאי עלמא ושאר נביאי חמאן בתר כותלין סגיאין. ויראני את יהושע הכהן הגדול. מאי קא חמא דהוה קאים קמי מלאכא ומתלבש בלבושין מלוכלכין עד דכרוזא נפיק ואמר הסירו הבגדים הצואים מעליו. אמר רבי יצחק כתיב הכא ועומד לפני המלאך. מאי לפני המלאך דהוה דאין דינוי ההוא דכתיב ביה ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא. מאי קא משמה לן דכל בר נש דלא זכי בהאי עלמא לאתעטפא בעטופא דמצוה ולא תלבשא בלבושא דמצוה. כדעייל בההוא עלמא קאים בלבושא טנופא דלא אצטריך וקאים בדינא עליה. ת"ח כמה לבושין מזדמנין בההוא עלמא וההוא בר נש דלא זכי בהאי עלמא בלבושין דמצוה כד עייל לההוא עלמא מלבשין ליה בחד לבושא דאשתמודע לגבי מאריהו דגיהנם וההוא לבושא ווי למאן דאתלבש ביה דהא כמה

זוהר חלק ג דף קעה/א

גרדיני נמוסין זמינין לאחדא ביה ועיילי ליה לגיהנם ושלמה מלכא צווח ואמר בכל עת יהיו בגדיך לבנים. תאנא ברזא דספרא דצניעותא ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע סהדי בהו תלין כענבים באתכלא צירין בהו ז' רהיטין סהדין סהדותא ולא קיימין בדוכתייהו:

זוהר חלק ג דף קעה/ב

אמר רבי יהודה כמה סהדי עביד קב"ה לאסהדא בהו בבני נשא וכלהו בעיטא ובסהדותא קיימין לקבליה. קם בצפרא אושיט רגלוי למהך. סהדייא קיימין לקבליה מכריזין ואמריין רגלי חסידיו ישמור וגו'. שמור רגלך כאשר תלך. פלס מעגל רגלך. אפתח עינוי לאסתכלא בעלמא סהדייא אמרי (שם) עיניך לנכח יביטו. קם למללא סהדייא אמרי נצור לשונך מרע וגו'. אושיט ידוי במלי עלמא סהדייא אמרי (שם) סור מרע ועשה טוב. אי ציית להו יאות. ואי לא כתיב והשטן עומד על ימינו לשטנו כלהו סהדין עליה בחובוי לעילא. אי בעי ב"נ לאשתדלא בפולחנא דקב"ה כלהו סהדין סניגורין קמיה וקיימין לאסהדא עליה טבאן בשעתא דאצטריך ליה. קם בצפרא מברך כמה ברכאן. אנו תפילין ברישיה בין עינוי בעי לזקפא רישיה חמי שמא קדישא עלאה אחיד ורשים על רישיה ורצועין תליין מהאי גיסא ומהאי גיסא על לביה. הא אסתכל ביקרא דמאריה

אוישט ידוי חמי ידא אחרא מתקשרא בקשורא דשמא קדישא אהדר ידיה ואסתכל ביקריה דאמריה אתעטף בעטופא דמצוה בארבע זיויין דכסותיה ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע. ארבע סהדי קשוט דמלכא תליין מארבע זיויין ותליין בהו כענבים באתכלא. מה אתכלא דאיהו חד ותליין ביה כמה ענבים מהאי סטר ומהאי סטר כך האי מצוה חדא ותליין ביה כמה ענבים וזגין וזמורין צרירין בהו. שבעה רהיטין אלין אינון שבעה צרירין דתכלתא דבעי לכרכא ביה בכל חד וחד, או לאסגאה עד תליסר מאן דיוסיף לא יוסיף עלייהו על תליסר מאן דימעט לא ימעט משבעה. ותאנא האי תכלת הוא רזא דדוד מלכא ודא חוטא דאברהם זוכה ביה לבנוי בתרוי מאי תכלת תכלית דכלא (ודאי) רבי יהודה אומר כסא הכבוד אקרי. רבי יצחק אמר שבעה כריכין דאיהי שכינתא שביעתא דכלא ודאי דהא היא מתברכא משיתא אחרנין על ידא דצדיק ואי תלת עשר תלת עשר אינון כמה דאוקמוה בתלת עשר מכילן והאי היא פתחא דכלהו. והיא חוטא חד ורשימא בגוונהא וגוונא דילה נפיק מחז נונא דאזיל בים כנרת וכנרת על שמה אתקרי ועל רא כנור הוה תלוי לעילא מערסא דדוד דהא (דדוד) ודאי איהו כנור דדוד מנגן מאליו למלכא קדישא עלאה ובג"כ גונוי עייל עד רקיעא ומרקיעא עד כורסייא והכא כתיב מצוה כד"א מצות המלך היא מדוע אתה עובר את מצות המלך. כי מצות המלך. ותאנא יסודא ושרשא במלכא מתעטרין כחדא והאי הוא כתרא ופתחא לכל שאר כתרין דכתיב פתחו לי שערי צדק. וכתיב (שם) זה השער ליי וע"ד כתיב וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' לאכללא בהאי כל שאר כתרין וע"ד אינון סהדי סהדותא ולא קיימי בדוכתייהו בגין דאיהי מצות ותנינן תשמישי מצוה נזרקין. ואי תימא הא לולב וערבה וכו' תשמישי קדושה אינון אמאי נזרקין. אלא תשמישי קדושה בגין דרשימין בכתיבה דשמא קדישא. א"ר יצחק אינון חוטין לאחזאה היך תליין מכאן ומכאן לד' סטרי עלמא מהאי אתר ואיהי שלטא על כלא ברזא דלב דאיהי לבא דכל האי עלמא ולבא דעלאי ותליא בלב עלאה וכלא הוא בלב דנפק מחכמה עלאה. א"ר יצחק שעורא דהאי (ס"א ואורכא) דהאי אתמר באתוון גליפן דר' אלעזר. א"ר יהודה אמר קב"ה מאן דבעי למהך בתר דחלתי יהך בתר לבא דא עיינין דקיימין עלה. מאן אינון עיינין כד"א עיני יי' אל צדיקים אבל אתם לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. מ"ט

זוהר חלק ג דף קעו/א

בגין דאתם זונים אחריהם. אמר רבי חייא מאי טעמא הכא יציאת מצרים דכתיב אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים אלא בגין דכד נפקו ממצרים בהאי חולקא עאל ובהאי קטיל קב"ה קטולא דמצרים וע"ד באתריה אדדכר ובאתריה אזדהר להו בדא. מאי באתריה בגין דהאי מצוה היא אתר דילה. תאני ר' ייסא כתיב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. כימי. כיום מבעי ליה דהא בחד זמנא נפקו ולא אתעכבו. אלא כאינון יומין עלאין דאתברכא בהו כנסת ישראל כך זמין קב"ה לאפקא להו ישראל מן גלותא וכדין כתיב ישעי' יב] ואמרתם ביום ההוא הודו ליי' קראו וגו' זמ ר' יי' כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ מאי מודעת זאת בגין דהשתא אשתמודעא זאת בעטופא דמצוה בההוא זמנא אשתמודעא זאת בכמה נמוסין דילה דיעביד קב"ה אתין ונסין בעלמא כדין כתיב ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד. ברוך יי' לעולם אמן ואמן. ימלוך יי' לעולם אמן ואמן:

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו'. רבי אבא פתח הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים. כמה עלאין פתגמי אורייתא כמה יקירין אינון תאיבין אינון לעילא תאיבין אינון לכלא בגין דאינון שמא קדישא וכל מאן דאשתדל באורייתא אשתדל בשמא קדישא ואשתזיב מכלא אשתזיב בעלמא דין אשתזיב בעלמא דאתי. ת"ח כל מאן דאשתדל באורייתא אחיד באילנא דחיי כיון דאחיד ביה בכלא אחיד דכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה וגו'. רבי יצחק אמר כל

מאן דישתדל באורייתא חירו אית ליה מכלא חירו ממיתה כמה דאמרן בגין דחירו עליה שריא ואחיד ביה. אילו ישראל מתעטרין באורייתא ישתזבו מכלא ולא ישתכחו בגלותא ודא הוא דכתיב (ס"א אילו ישראל מנטרין אורייתא ישתזבו מכלא ולא ישתכחו בגלותא כתיב) חרות על הלחות אל תקרי חרות אלא חירות וחירות דא (אוקמוה) באורייתא אשתכח אורייתא איהי חילא דימינא כד"א מימינו אש דת למו ושמאלא אתכליל בימינא מאן דעביד ימינא אשמאלא ושמאלא ימינא הא איהו כאילו חריב עלמא. ת"ח אהרן ימינא. ליואי שמאלא. קרח בעי למעבד חלופא דימינא לשמאלא בג"כ אתענש ולא עוד אלא דאשתכח ביה לישנא בישא ואתענש בכלא רבי יהודה אמר שמאלא אתכליל תדיר בימינא קרח בעא לאחלפא תקונא דלעילא ותתא בג"כ אתאביד מעילא ותתא:

ויקח קרח. מאי ויקח נסיב עיטא בישא לגרמיה כל דרדף בתר דלאו דיליה איהווע ריק מקמיה ולא עוד אלא מה דאית ביה אתאביד מניה קרח רדיף בתר דלאו דיליה דידיה אביד ואחרא לא רווח. קרח אזיל במחלוקת מאי מחלוקת פלוגתא. פלוגתא דלעילא ותתא ומאן דבעי לאפלגא תקונא דעלמא יתאביד מכלהו עלמין. מחלוקת פלוגתא דשלום ומאן דפליג על שלום פליג על שמא

זוהר חלק ג דף קעו/ב

קדישא בגין דשמא קדישא שלום אקרי. ת"ח לית עלמא קאים אלא על שלום כד ברא קב"ה עלמא לא יכיל לאתקיימא עד דאתא ושרא עליהו שלום ומאי הוא שבת דאיהו שלמא דעלאי ותתאי וכדין אתקיים עלמא ומאן דפליג עליה יתאביד מעלמא. צלפחד פליג על שבת דהוה מקושש עצים ומאן אינון עצים אינון אילנין אחרנין כדאמרן ואינון מלין (ס"א אילנין) דחול וחול בקדש לא שרייא (מכאן ולהלאה מלי דחול בשבת אסיר ודאי) דפליג על שלמא דעלמא. רבי יוסי אמר כתיב שלום רב לאוהבי תורתך וגו'. אורייתא הוא שלום דכתיב וכל נתיבותיה שלום. וקרח אתא לאפגמא שלום דלעילא ותתא בג"כ אתעניש הוא מעילא ותתא:

ויקומו לפני משה וגו'. האי קרא אוקמוה חברייא. ר' שמעון אמר קריאי מועד קראי כתיב חסר יו"ד אמאי קראי אלא הכי הוא מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא ורזא דא כל אינון כתרין עלאין דשמא קדישא אתאחיד בהו כלהו זמינין מאתר דאקרי קדש ה"ד מקראי קדש ואימתי בשעתא דמועד זמין בעלמא כגוונא דאינון כתרין עלאין דזמינין מקדש עלאה ה"נ קדש תתא זמין לחילוי לאעטרא ולאעלאה להו. קדש עלאה ידיעא קדש תתאה חכמת שלמה ה"נ איהי זמינת לכל חילה ואינון חיילין כולהו זמינין לאתעטרא בהאי קדש תתאה בזמנא דמועד שרייא בעלמא וכגוונא דחילחא קיימין לעילא ה"נ קיימי ממנן דעמא כדוגמא דילה לתתא וע"ד אקרין קראי מועד ובגין דאינון לתתא קראי מועד חסר (כגוונא דלעילא) אבל בשלימו יתיר אינון. אנשי שם ודאי ולא אנשי יי' ודא הוא רזא בנקבו שם יומת ואוקימנא ועל דא אקרי הכא אנשי שם ודאי כיון דמסטרא דגבורה קא אתיין אנשי שם אינון הא שבחא דלהון יתיר אבל אינון נטלו לגרמייהו ואתאחדו במחלוקת:

בקר ויודע יי' את אשר לו. אמאי בקר ואמאי קדוש ולא טהור אלא אינון מסטרא דטהור קא אתיין וקדוש כהנא אמר משה בקר דכדין כתרא דכהנא אתער בעלמא אי אתון כהני הא בקר פלחו עבודה דבקר וכדין ויודע יי' את אשר לו ואת הקדוש. את אשר לו סתם. דא ליואה. ואת הקדוש דא כהנא כדין והקריב אליו ולית מאן דאבחין מלה אלא בקר אי תתחזון לאשתארא בסטר דינא בקר לא סביל לכו דהא לאו זמניה הוא ואי תתחזון לאשתארא בחסד הא זמניה הוא

ותשתארוך גביה ויקבל לכו כמה בקטרת דהא קטרת בעי לשושבינא לאתקטרא על ידיה בכלא ולא תקשרא. מאן שושבינא דא כהנא ובג"כ והיה האיש אשר יבחר יי' הוא הקדוש ולא הטהור תרין דרגין אינון. קדוש. וטהור. כהן קדוש. לוי טהור. וע"ד הקדוש כתיב:

ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלקי הרוחות לכל בשר. ת"ח משה ואהרן מסרו גרמייהו למיתה. במה בגין דכתיב ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלקי הרוחות רוחת כתיב חסר וא"ו ובג"כ אילנא דמותא הוא ובכל אתר נפילת אנפין לההוא אתר הוי וע"ד אל אלקי. אל הה"ד ואל זועם בכל יום. אלקי הרוחות דאיהו אתר צרורא דנשמתיך דעלמא וכל נשמתיך תמן סלקין ומתמן אתיין. (נ"א תמן אתחזיין). רבי יהודה פתח שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו לי. האי קרא אליהוא אמרו. ת"ח מה כתיב ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו'. דהא אינון הוו אמרין מלין ואיוב לא הוה אתנחיים עליהו. מהכא אוליפנא מאן דעאל לנחמא לאבל בעי ליסדא מלין בקדמיתא

זוהר חלק ג דף קעז/א

דהא חברייא דאיוב הוו אמרי מלי קשוט אבל לנחמא ליה לאו בגין דבעי מלין דאיהו יודי עלייהו (בארה קשוט) וכדין יקבל עליה דינא ויודי למלכא קדישא עליה מה כתיב ואליהו חכה את איוב בדברים וגו'. דאודי לבתר לקב"ה וקביל עליה דינא דשמיא. ת"ח כתיב לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מרשע ואל זועם בכל יום ושדי מעול. לכן אנשי לבב שמעו לי שלימין בכלא לאבחנא מלין. חלילה לאל מרשע הה"ד ואל זועם בכל יום ושדי מעול דא סמיך לקבלא דא (והא אוקמוה) אל שדי. כי פועל אדם ישלם ל הא ב"נ אזיל בהאי עלמא ועביד עבידתוי וחטי קמי מאריה ההוא עובדא תליא עליה לשלמא ליה דינא הה"ד כי פועל אדם ישלם לו ההוא עובדא ישלם לו. ועם כל דא אם ישים אליו לבו כיון דבר נש שוי לביה ורעותיה לאתבא קמי מאריה כדין אל אלקי הרוחות רוחו ונשמתיו אליו יאסוף לאתצררא בצרורא דחיי ולא שביק לנפשיה לבר לאתדנא בדינא אחרא רבי יוסי אמר האי מלה רזא (אחרא) הוא בדינין טמירין דקב"ה. כי פועל אדם ישלם לו לאתדנא בדיניה ובאינון עובדין דבר נש עביד בהאי עלמא וסליק ליה לאתדנא כעובדוי ויתאביד מעלמא מה כתיב בתריה מי פקד עליו ארצה ומי שם תבל כלה. מי פקד עליו ארצה דא הוא אחוה דפריק ליה ומי שם תבל כלה דבאני ביתא ובני בניין עלמא ותקונא וישובא מה כתיב בתריה אם ישים אליו לבו. האי בר נש דפקיד עליה למבני בניינא בעי לכוונא לבא ורעותא לגביה דההוא מיתא מכאן בר נש דאתי על ההיא אתתא בגין שפירו ותיאובתא דילה הא בניין עלמא לא אתבני דהא רעותא ולבא לא אתכוון לגבי מיתא ובגין כך כתיב אם ישים אליו לבו ברעותא דלבא דיכוין לגביה כדין רוחו ונשמתיו אליו יאסוף ואתמשך גביה לאתבנאה בהאי עלמא מה כתיב בתריה יגוע כל בשר יחד ואדם על עפר ישוב. יגוע כל בשר יחד ההוא גופא יתבלי בעפרא וכל ההוא בשרא. והשתא אדם על עפר ישוב הא חדותין דבנינא כמלקדמין ויתוב על עפרא דבניינא דגופא אחרא כמה דהוה בקדמיתא ועל דא רוחא ונשמתיא בידוי דקב"ה וחייס עליהו דבני נשא דלא יתאבידו מהאי עלמא ומעלמא אחרא בגין כך אל אלקי הרוחות לכל בשר:

ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה וגו'. רבי חייא פתח חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה כמה אית להו לבני נשא לאסתמרא מחובייהו ולנטרא עובדייהו דהא בכמה זמנין עלמא אתדן ובכל יומא ויומא עובדין במתקלא סלקין ומשגיחין עלייהו לעילא ואכתיבו קמיה וכד עובדייהו דבני נשא לא מתכשרן קמי מלכא סליק רוגזא ודינא אתער הה"ד חמת מלך מלאכי מות וע"ד בכל יומא ויומא בעי ב"נ לאזדהרא מחובוי. ואיש חכם יכפרנה. בשעתא דמאריהון דדינין קיימין על עלמא ורוגזא תלי אי אשתכח בדרא זכאה דרשים לעילא קב"ה אשגח ביה

ואשתכך רוגזא. למלכא דאתרגז על עבדוי והוה תבע על סנטירא למעבד דינא אדהכי עאל רחימא דמלכא וקם קמיה כיון דחמא ליה מלכא אתנהירו אנפוי שארי ההוא רחימא דמלכא לאשתעי בהדיה ומלכא חדי לבתר כד אתא סנטירא חזא אנפוי דמלכא חדאן אסתלק ואזיל ליה ולא עביד דינא וכדין ההוא רחימא בעי למלכא על עבדוי ומכפר להו ובג"כ ואיש חכם יכפרנה. אוף הכא כד חמא משה דרוגזא הוה

זוהר חלק ג דף קעז/ב

תלי מיד ויאמר משה אל אהרן בגין דאיהו שושבינא דמטרוניתא וקטרת לא סלקא אלא בידי דאיהו אסגי שלמא בעלמא וקשיר קשרא דמהימנותא קטרת הא אוקמוה חדוותא דעילא ותתא קשורא דמהימנותא סליקו דרוגזא הה"ד שמן וקטרת ישמח לב וכדין ואיש חכם יכפרנה ינקי וידיכי לההוא רוגזא ורחמין מתערין:

רבי אלעזר (נ"א רבי אבא אמר אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים בגין דאינון גזעא ושרשא דליואי וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו דבעי כהנא לאתקנא להו דאע"ג דקריבין אינון לקודשא לא ייעלון אלא בתקונא דכהנא דהוא ידע סימנא דימטון לגביה ולא יתיר וכד מכסיא למאני קודשא כד כסויא אחרא שרי ואסיר לון לקרבא למחמי דהא מלח בחשאי לא אית לגבייהו אלא לכהני (וע"ד) דמלה דלהון ועובדא דלהון ברזא ובחשאי וליוא לארמא קלא. בג"כ כהני בחשאי וברזא וע"ד אסיר לון חמדא דחמרא לארמא קלא ולגלאה רזין איהו בג"כ ליואי אתמסרו לארמא קלא דהא בדינא אתאחד דינא באתגלייא איהו ולפרסמא מלה קמי כלא אבל כהנא כל מלוי ברזא ובחשאי ולא באתגלייא (סימנא דכלא שמאל תהא דוחה וימין מקרבת) בגין דאיהו ימינא (מקרב) כד דינין שריין בעלמא מסטרא דשמאלא ימינא יהא מקרבא ובמה בקטורת דאיהו בחשאי ברזא דקיק ופנימאה מכלא. ת"ח כד האי מדבחה אחרא שארי לאתערא אתערותא כד לא ישתכחו זכאין מדבחה פנימאה אתער לגביה וקאים לקבליה ודינין משתככי וע"ד קיימא לקבל דא וכדין דינא אסתלק ר' אלעזר אמר (שם) זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים בשעתא דבני קהת נטלין קדש קדשים כדין אתי כהנא וחפי כלא עד לא יקרבו לנטלא ליה ולא הוה חמאן לעלין מה דאינון נטלין אלא בכסוייא מנייהו כמה דכתיב (שם) ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה והורידו את פרוכת המסך ורוב כסוייא דמאני מקדשא תכלת איהו בגין דתכלת הא אוקמוה ואתמר. בתר דאתכסייא כלא מקרבין בני קהת דנטלין ולא מקרבין אלא באינון בדים דנפקין לבר הה"ד (שם) וכלה אהרן ובניו לכסות את הקדש וגו' בנסוע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו' בג"כ קטרת דאיהי פנימאה וכל מה די ברזא לכהנא אתמסר וע"ד ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל ויתן את הקטרת דאיהו פנימאה רזא דכהנא כדין ויכפר על העם ויעמוד בין החיים בין אילנא דמותא כדין ימינא קריב דא בדא ותעצר המגפה זכאה חולקא דכהנא. דכהנא אית ליה חילא לעילא ואית ליה חילא לתתא והוא גרים שלמא לעילא ותתא ובכל זמנא שמאלא פלח לימינא הה"ד וילוו עליך וישרתוך וימינא בשמאלא משתכחי במקדש:

רבי אלעזר הוה קאים קמיה דרבי שמעון אבוה. א"ל כתיב ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי הבלך א"ל ת"ח ראה חיים עם אשה אשר אהבת (ס"א) והוה אמר ר"ש כתיב ראה חיים עם אשה אשר אהבת) דא הוא רזא דבעי בר נש לאכללא חיים באתר דא. דא בלא דא לא אזלא. ובעי ב"נ לאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום ודא הוא ראה חיים עם אשה אשר אהבת מ"ט בגין כי הוא חלקך בחיים דחיים לא שראן אלא על דא ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש כמה דאמר בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך. ות"ח כל מלו דשלמה מלכא כלהו סתימין

לגו בחכמתא והני קראי אתחזון דהותרה רצועה כמה דכתיב (נ"א א"ל ר"א כתיב) בתריה כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו' האי קרא אית לאסתכלא ביה כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה וכי שלמה

זוהר חלק ג דף קעח/א

דחכמתא עלאה ביה יתיר על כל בני עלמא אמר הכי אלא (נ"א א"ל) כל מלוי דשלמה מלכא על רזא דחכמתא אתמרו. ת"ח כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה דא הוא דבעי בר נש לאכללא שמאלא בימינא וכל מה דהוא עביד מבעי ליה דלא יהון אלא כלילן בימינא. כל אשר תמצא ידך. דא שמאלא. לעשות בכחך דא הוא ימינא כד"א ימינך יי' נאדרי בכח. וכיון דבר נש יזדהר דכל עובדוי יהון לסטרא דימינא ויכליל שמאלא בימינא כדין קב"ה שארי בגוויה בהאי עלמא ויכניש ליה לגביה לההוא עלמא דאתי ולא יימא בר נש בשעתא דאתינא לההוא עלמא כדין אתבע מן מלכא רחמי ואיתוב קמיה אלא כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בתר דיסתלק בר נש מהאי עלמא אלא אי בעי בר נש דמלכא קדישא ינהיר ליה לההוא עלמא ויתן ליה חולקא לעלמא דאתי ישתדל בהאי עלמא לאכללא עובדוי בימינא. וכל עובדוי יהון לשמא דקב"ה דהא לבתר כד יתכניש מהאי עלמא לאתדנא בדינא תקיפא בדינא דגיהנם לית תמן עיטא וחכמה וסכלתנו לאשתזבא מן דינא. ד"א כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול. בגיהנם אית ביה מדורין על מדורין. מדורא תתאה שאול. מדורא תתאה מניה אבדון ודא סמיך לדא. מאן דנחית לשאול ידונון ליה ומתמן יצפצף ועולה הה"ד מוריד שאול ויעל ומאן דנחית לאבדון תו לא סליק לעלמין. מאן דאית ביה עובדא טבא או דאיהו (ס"א אי טבא איהו) מארי דחושבנא הא אוקמוה דבכל ליליא וליליא עד לא ישכב ועד לא נאים בעי בר נש למעבד חושבנא מעובדוי דעבד כל ההוא יומא ויתוב מנייהו ויבעי עלייהו רחמי מ"ט בההיא שעתא בגין דההיא שעתא אילנא דמותא שארי בעלמא וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא ובעי בההיא שעתא למעבד חושבנא מעובדוי ויודי עלייהו בגין דאיהי שעתא דמותא ואלין אקרון מארי דחושבנא. וכן מאן דאשתדל בדעת ובחכמה למנדע למאריה כד יעברון ליה לאסתכאה ולאסתכלא באינון חייבין דאתטרידו בגיהנם ובדרגא דשאול וכלהו צווחין מאינון דרגין הוא לא ישתאר תמן ולא ישתכח בינייהו ועל דא אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול ולא ישתכח אלא לעילא לעילא באתר דכמה נהורין ובוצינין וכמה כסופין שארן ביה וקב"ה אתי (ביה) (ס"א ותאיב ליה) לאשתעשעא עם שאר צדיקייא די בגן עדן. זכאה חולקהון דצדיקייא בהאי עלמא ובעלמא דאתי עלייהו כתיב אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך:

ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד וגו'. רבי אבא פתח היושב על חוג הארץ וגו'. ת"ח כד בעא קב"ה למברי עלמא סליק ברעותא קמיה וברא ליה באורייתא (ס"א כד סליק ברעותא קמי קב"ה למברי עלמא אסתכל באורייתא וברא ליה) ובה אשתכלל הה"ד בהכינו שמים שם אני וכתיב (שם) ואהיה אצלו אמן. והא אוקמוה אל תקרי אמן אלא אומן. כד אתי למברי אדם והא אתמר אמרה תורה וכי למגנא אתקריאת ארך אפים ורב חסד. בההיא שעתא דנפק אדם לעלמא הוה זיו פרצופא דיליה מעילא ומתתא והוה דחלין מניה כל בריין ואוקמוה. ת"ח לא אתקיים עלמא ולא אשתלים עד ההיא שעתא דנפק אדם בשלימו דכלא ואתקדש יומא ואתתקן כרסייא קדישא למלכא כדין אשתלימו עלאי ותתאי ואשתכחו חדוון בכלהו עלמין בההיא שעתא דבעא יומא לאתקדשא הוה נפקי רוחיהון דשדין לאתברי גופא דלהון ואתקדש יומא ולא אתבריאן ואשתאר עלמא כמה דאתפגים מעבידתא ואסתחר

זוהר חלק ג דף קעח/ב

(ס"א ואתחסר) כיון דאתקדשו (עלמין) ישראל ואשתלימו בדרגיהון ואשתכחו ליואי בסטר שמאלא כד (ס"א כדין) אשתלים ההוא פגימא דעלמא דמסטר שמאלא וע"ד בעאן לאתדכאה ליואי וכדין כלא אתכליל בימינא ועלמא לא אתפגים ובג"כ כתיב ועבד הלוי הוא. הוא אשלים לסטר שמאלא הוא אשלים לפגימו דעלמא ואפי' ההוא סטרא דצפון דאשתאר חסר בעלמא כד ברא קב"ה עלמא. ליואה בארונא אשלים לכלא מאי בארונא בההוא מטולא דהווי נטלי במשכנא אשתלים כל ההוא פגימו על ידיה הוא לעילא לשמאלא הוא אתכליל בימינא תו הוא דא עתיקא (ס"א ת"ח ול"ג מן תו) אלמלי דינא לא אשתכח בעלמא לא הווי ידעי בני נשא מהימנותא עלאה ולא ישתדלון בני נשא באורייתא ולא יתקיימו פקודי אורייתא פולחנא שלימותא דישתכח בעלמא לגבי מלכא קדישא מאן עביד ליה הוי אומר דא ליואה. תו ועבד הלוי הוא כד"א כי יי' הוא האלקים הוא אשלים שלימותא למיהוי כלא חד הוא פשיטא לקבלא לכנסת ישראל כד"א שמאלו תחת לראשי בגין לחברא זוגא כחדא מאן אתער רחימותא הוי אומר הוא. תו הוא כד"א שמאלו תחת לראשי בגין לחברא זוגא כחדא מאן אתער רחימותא הוי אומר הוא. תו הוא כד"א (ס"א) תו הוא דא עתיקא כד"א כי יי' הוא האלקים) הוא עשנו ולא אנחנו עמו בג"כ הוא לתתא הוא לעילא הוא אתגלייא הוא סתים הוא אלקים. ר' יצחק אמר זמין קב"ה לאנהרא לסיהרא כהנורא דשמשא ונהורא דשמשא יהא על חד שבע זמנין הה"ד וחייה אור הלבנה כאור החמה וגו'. וכתב לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף. וכתב (שם) לא יהיה לך עוד השמש וגו':

זוהר חלק ג דף קעט/ב

וידבר יי' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה אשר צוה יי' לאמר וגו'. ר' יוסי פתח וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. ת"ח מלין דאורייתא קדישין אינון עלאין אינון מתיקין אינון כמה דכתיב הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש וגו' מאן דאשתדל באורייתא כאלו קאים כל יומא על טורא דסיני וקביל אורייתא הה"ד היום הזה נהיית לעם והא אוקמוה חברייא כתיב הכא זאת חקת התורה וכתב וזאת התורה מה בין האי להאי. אלא רזא עלאה הוא והכי אוליפנא. וזאת התורה לאחזאה כלא ביחודא חד ולאכללא כנ"י בקב"ה לאשתכחא כלא חד. בגיני כך וזאת התורה אמאי תוספת וא"ו אלא הא אתמר לאחזאה דכלא חד בלא פרודא וזאת כלל ופרט כחדא דכר ונוקבא ובג"כ וזאת התורה ודאי. אבל זאת בלא תוספת וא"ו חקת התורה ודאי ולא התורה. דינא דאורייתא דגזרה דאורייתא. ת"ח זאת אשר ללוים ולא וזאת דהא מסטרא דדינא (קשיא) קא אתיין ולא מסטרא דרחמי. א"ר יהודה והא כתיב וזאת עשו להם וחיו ודא בליואי אתמר ואת אמרת זאת ולא וזאת. א"ל ודאי הכי הוא וקרא מוכח מאן דאחיד סמא דמותא אי לא יערב ביה סמא דחיי הא ודאי ימות וע"ד וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו בגין דסמא דחיי מערב בהדיה וזאת עשו וחיו ולא ימותו ודאי וזאת אצטריך להו ולא זאת. בגיני כך וזאת התורה ממש ביחודא חד ביחודא שלים כללא דדכר ונוקבא ידו"ד. זאת ה' בלחודוי וע"ד זאת חוקת התורה:

רבי שמעון ור' אבא ור' אלעזר ור' יצחק הוו שכיחי בבי ר' פנחס בן יאיר אמר ר' פנחס לר' שמעון במטותא מנך אנת דאוקמי עלך לעילא ומילך באתגלייא מה דלא אתיהיב רשותא לב"נ אחרא. בפרשתא דא אימא מלה חדתא א"ל ומאי היא א"ל זאת חקת התורה. א"ל הא שאר חברייא יאמרו

זוהר חלק ג דף קפ/א

אמר לר' אלעזר בריה אלעזר קום בקיומך ואימא מלה חד בפרשתא דא וחברייא יימרון אבתרך. קם ר' אלעזר ואמר וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים וגו'. האי קרא אית לאסתכלא ביה אי אינון קדמאי עבדי הסכמה דא בדינא דאורייתא ואתו בתראי ובטלוה אמאי בטלוה והא מאן דבטיל מלה דאורייתא כאילו חריב עלמא שלימ. ואי לאו איהו בדינא דאורייתא אלא הסכמה בעלמא אמאי נעל הכא. אלא ודאי בדינא דאורייתא הוה וברזא עלאה אתעבידת מלה ובגין דהוה קדמאי חסידי זכאי מלה דא אתגלייא בינייהו ומדאסגיא חייבי בעלמא אתעבידת (ס"א אעברו) האי מלה בגוונא אחרא בגין לאתכסאה מלין דאינון ברזא עלאה (והא אוקמוה. ת"ח ויאמר אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך וגו'. וכי אמאי נעל הכא אלא אתמר דפקיד ליה על אתא לאתפרשא מנה ולאזדווגא (ס"א באתר) באתתא אחרא דנהירו קדישא עלאה ואיהי שכינתא וההוא נעל אוקים ליה באתר אחרא (ס"א ואיהי שכינתא) אעבר ליה מהאי עלמא ואוקים ליה בעלמא אחרא וע"ד כל מה דיהיב מיתא לבר נש בחלמא טב נטיל מאניה מן ביתא ביש כגון סנדליה. מ"ט בגין דאעבר רגליה דאינון קיומא דבר נש מהאי עלמא וכניש לון לעלמא אחרא אתר דמותא שארי ביה דכתיב מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב. (מאי היא בת נדיב דא בת דאברהם דכתיב נדיבי עמים נאספו עם אלקי אברהם ולא אלקי יצחק) ורזא דמלה בין חברייא איהו. ודא כד מיתא נטיל לון אבל בזמנא דחייא שליף מסאניה ויהיב לבר נש אחרא בגין לקיימא קיים קא עביד בגזירא דלעילא נעל דחליצה כגוונא דלעילא נעל אחרא וכלא אתר חד (ס"א כלא אתייחד) (נ"א רזא חדא). ת"ח ההוא מיתא דאסתלק מעלמא בלא בנין האי בת נדיב לא כנישת ליה לההוא בר נש לגבה ואזיל לאתטרדא בעלמ' דלא אשכח אתר וקב"ה חייס עליה ופקיד לאחוהי למפרק ליה לאתבא ולאסתקנא בעפרא אחרא כמה דכתיב ואדם על עפר ישוב ואוקמוה. ואי ההוא פרוקא לא בעי לקיימא לאחוהי בהאי עלמא בעי למקטר חד נעל ברגליה וההיא אתתא דתשרי ליה ומקבלא לההוא נעל לגבה אמאי נעל אלא בגין דההוא נעל בגין מיתא הוא (ס"א בגין דההוא נעל קיומא דמיתא הוה בהאי עלמא) ואתיהיב ברגליה דחייא אחוהי ואתתא מקבלה לההוא נעל לגבה לאחזאה דהא ההוא מיתא בין חייא אהדר בעובדא דא וחייא בהפוכא מההוא נעל דנטיל מיתא מחייא והשתא האי נעל נטיל חייא ממיתא ובההוא נעל ההוא מיתא לא אזיל בין בחייא (נ"א ובעי נעל דההיא מיתא דא אזל ביה בחייו) ואתתא נטלא ליה לגבה לאחזאה דההיא אתתא עטרת בעלה נטלא ליה ומקבלא ליה לגבה ובעי לבטשא ליה לההוא נעל בארעא לאחזאה דשכיך גופיה דההוא מיתא וקב"ה לזמנא דא או לבתר זמנא חייס עליה ויקבל ליה לעלמא אחרא. תו בטשותא דההוא נעל בידא (ס"א מידא) דאתתא לארעא לאחזאה דהא יתבני ההוא מיתא בעפרא אחרא דהאי עלמא והשתא יתוב לעפריה דהוה מתמן בקדמיתא (אכדין יתוב לעפריה) וכדין ההיא אתתא תשתרי למעבד זרעא אחרא ואוקמוה. ת"ח ע"ד מאן דבעי לקיימא קיים נטיל נעליה ויהב לחבריה לקיימא עליה קיימא הה"ד וזאת לפנים בישראל על הגאולה מאי וזאת קיימא שלימ בכלא. לפנים בישראל כד הוו צנועין קדישין. לקיים כל דבר כל דבר ממש דהא דא הוא קיומא וכדין וזאת התעודה בישראל ודאי דלא תימא דהסכמה בעלמא היא ומדעתייהו עבדי לה אלא קיומא עלאה הוה למהוי עובדיהון (בקיומא) לרזא דלעילא כיון דאסגיא חייבין בעלמא כסיוא מלה בגוונא אחרא בכנפא דמלבושא והאי מלבושא היא תקונא עלאה ורזא דמלה ולא יגלה כנף אביו כתיב.

זוהר חלק ג דף קפ/ב

זאת חקת התורה זאת דא את קיימא דלא אתפרש דא מן דא (וכד אתפרע דא כלה) דאקרי זה ומנוקב עייל לדכר וע"ד שמו"ר וזכו"ר כחדא מחבר חקת התורה חק התורה מבעי ליה מה חקת

אלא חקת ודאי ואוקימנא ה' ד' הות (נ"א חק) והא אתמר. אבל ת' הוא ד' ונ' מחבר כחדא ונו"ן
הא אתמר נו"ן אמאי אקראי הכי בנו"ן אלא כד"א ולא תונו איש את עמיתו. דהשתא היא באנפיה
נחירין ועבדא אונאה לבני נשא לבתר מחיא כחויא ושצי וקטיל ואמרה לא פעלתי און ועל דא
הכי אקרי בנו"ן דאתמר עלייה ת' כלא כחדא דל"ת נו"ן ד' נו"ן דלית רי"ש (ה"א ה"א) רי"ש
ודל"ת חד מלה הוא ובאתו"ן גליפין אנון ת"ח חקות (ס"א אינון חו"ק ו"ת וכלא חד מלה:

יש כאן רעיא מהימנא דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה האי פרה לדכיותא קא אתייה לדכאה
למסאבי פרה דקבילת מן שמאלא ומאן הוא לשמאלא שור כד"א ופני שור מהשמאל. אדומה
סומקא כוורדא דכתיב כשושנה בין החוחים אדומה גזרת דינא. תמימה מאי תמימה כמה דתנינן
שור תם ושור מועד. שור תם דינא רפייא שור מועד דינא קשיא. אוף הכא תמימה דינא רפייא
גבורה תתאה דא היא תמימה. גבור עלאה דא היא דינא קשיא והיא יד החזקה תקיפא. אשר אין
בה מום כד"א כלך יפה רעיתי ומום אין בך. אשר לא עלה עליה עול. על כתיב כד"א ונאם הגבר
הוקם על. מ"ט בגין דהיא שלומי אמוני ישראל ועליה לאו היא אלא עמה. אשר לא עלה עליה
על היינו דכתיב בתולה ישראל בתולה ואיש לא ידעה:

ונתתם אותה אל אלעזר. מצוותה בסגן ואוקמוה. מ"ט ליה ולא לאהרן אלא אהרן שושבינא
דמטרוניתא ועוד דאהרן לא אתי מסטרא דטהור אלא מסטרא דקדוש ובגין דדא אתייה לטהרה
לא אתייהיב ליה. כל מלה דהאי פרה היא בשבע ז' כבוסים וכו' והא אתמר. מ"ט בגין דהיא שבע
שני שמטה ובת שבע אתקרי וע"ד כל עובדוי בשבע. ת"ח כל מאי דאתעביד מהאי פרה בגין
לדכאה ולא לקדשא ואע"ג דאתייהיב לסגן הוא לא שחיט ולא שריף בגין דלא ישתכח דינא
בסטרוי וכ"ש אהרן דאיהו בדרגא שלים יתר דלא בעי לאשתכחא תמן ולאזדמנא תמן. האי פרה
כיון דאתעביד אפר בעי למשדי ביה עץ ארז ואזוב ושני תולעת והא אלין אתמרו. ואספ איש
טהור ולא קדוש. והניח מחוץ למחנה במקום טהור דהא טהור לא אקרי אלא מן סטרא דמסאב
בקדמיתא רזא דכלא האי דכתיב למי נדה חטאת היא בגין דכל דינין תתאין וכל אינון דאתו
מסטרא דמסאבא כד איהו ינקא מסטרא אחרא ויתיבת בדינא כד"א מלאה דם הודשנה מחלב
כדין כלהו מתערי ומסתלקי ושראן בעלמא כיון דעבדי האי עובדא דלתתא וכל האי דינא באתר
דא דהאי פרה ורמאן עלה עץ

זוהר חלק ג דף קפא/א

ארז וגו'. כדין אתחלש חילא דלהון ובכל אתר דשראן אתברו ואתחלשו וערקין מניה דהאי חילא
דלהון אתחזי כגוונא דא לגבייהו כדין לא שראן בבר נש ואתדכי. וע"ד אתקרי מי נדה מייא
לדכאה כד עלמא שארי בדינא וסטרא מסאבא אתפשט בעלמא הכא אתכלילן כל זינין מסאבי
וכל זיני דכיו ובגין כך טומאה וטהרה כללא עלאה דאורייתא. ואוקמוה חברייא אר"ש אלעזר
עבדת דלא יימרון חברייא מלה אבתרך:

פתח ר"ש ואמר המשלח מעינים בנחלים וגו'. ישקו כל חיתו שדי וגו'. הני קראי דוד מלכא
ברוחא קדישא אמרן ואית לאסתכלא בהו. ת"ח בשעתא דחכמתא עלאה בטש בגליפוי אע"ג
דהיא טמירא בכל סטרין פתח ואתנגיד מניה חד נהרא מליא בתרעין (נ"א ומליא לתרעין) עלאין
כמבועא ומקורא דמיא דמלי קוזפא רבא מניה ומתמן אתמשכן מבועין דנחלין ונהרין בכל סטר
כך האי בחד שביל דקיק דלא אתיידע משיך ונגיד ההוא נהר דנגיד ונפיק וממלי לההוא נחלא
עמיקא ומתמן אתמשכאן מבועין ונחלין ואתמליין מניה הה"ד המשלח מעינים בנחלים וגו'. אלין
נהרי עלאי קדישא דאפרסמונא דכייא וכלהו אתשקין כחד מההוא נביעא דנחלא עלאה קדישא

דנפיק ונגיד. לבתר ישקו כל חיתו שדי היינו דכתיב ומשמם יפרד והיה לארבעה ראשים. הני ד' ראשין אלין אינון חיתו שדי כללא דכל אינון משריין וכל אינון חיילין דאחיין בהו שדי אל תקרי שדי אלא שדי דהוא נטיל ואשלים שמא מיסודא דעלמא. ישברו פראים לצמאם אלין אינון דכתיב בהו והאופנים ינשאו לעומתם כי רוח החיה באופנים. מאן היה אלא אלין חיתו שדי ארבע אינון וכל חד וחד לחד סטרא דעלמא וההוא אקרי חיה ואופנים לקביל כל חד וחד ולא אזלין אלא מרוח דההיא חיה דאזיל עליהו וכד אלין מתשקיין מההוא שקיו עלאה כל שאר חיילין אחרנין אשתקיין ואתרוון ומשתרשן בשרשיהו ואתאחדן אלין באלין בדרגין ידיען הה"ד עליהם עוף השמים ישכון וגו'. משקה הרים מעליותיו וגו'. אלין שאר דרגין עלאין לבתר כל דא מפרי מעשיך תשבע הארץ (ס"א לתתא וכל עלמין וכו') ארעא עלאה קדישא וכד איהי מתברכאן משתכחי משקיו דנחלא עמיקא דכלא. ובשעתא דעלמא יתיב בדינא ברכאן לא משתכחן לנחתא בעלמא וכדין אסתאב מקדש (ס"א ובשעתא דברכאן לא משתכחי לנחתא בעלמא כדין עלמא יתיב בדינא ומסטרא דשמאלא רוחא אתער ואתפשט בעלמא) וכמה חבילי טריקין משתכחי בעלמא ושראן (בכמה אתרי) על בני נשא ומסאב ההוא רוחא להו כבר נש דגוע (ס"א כבר האי רוח) ורוח מסאבא שריא עליה הכי נמי שריא למאן דיקרב בהדיה הה"ד הסתיר פניך יבהלון וגו'. האי קרא מאי קא מיירי אלא תסתיר פניך יבהלון דהא לא אתשקיין לאשתכחא ברכאן לעלמין. תוסף רוחם יגועון (נ"א לאתערא) ואתער רוחא אחרא מסטרא שמאלא ורוח מסאבא שריא על בני נשא על אינון דמיתין ומאן דקאים בהדיהו ועל שאר בני נשא מאי אסוותא דלהון הא דכתיב ואל עפרם ישובון דא עפר שריפת החטאת (ס"א דא עפר מקדשא דלעילא) בגין (לאדתכאה ביה והיינו רזא הכל היה מן העפר ואפי' גלגל חמה. לבתר דמהדרן להאי עפר בגין לאדתכאה ביה מתערב רוחא מסאבא ואתער רוחא אחרא קדישא ושארין בעלמא. הה"ד תשלח רוחך יבראון. ויתסון באסוותא עלאה דרוחא אחרא. ותחדש פני אדמה דהא אתדכיא (אתתא לבעלה) וחדתותי דסיהרא אשתכח ועלמין כלהו מתברכאן. זכאה חולקהון דישראל דקב"ה יהיב לון עיטא דכלא אסוותא בגין דיזכון לחיי עלמא דאתי וישתכחו דכין בהאי עלמא קדישין לעלמא דאתי עליהו כתיב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם:

זוהר חלק ג דף קפא/ב

ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צין וגו'. ר' יהודה אמר אמאי פרשתא דפרח סמיכה למיתתא מרים הא אוקמוה אלא כיון (ס"א כמה) דאתעביד דינא בהאי פרה לדכאה למסאבי אתעביד דינא במרים לדכאה עלמא ואסתלקת מן עלמא. כיון דאסתלקת מרים אסתלק ההוא באר דהוה אזיל עמהון דישראל במדברא ואסתלק בירא בכלא א"ר אבא כתיב ואתה בן אדם שא קינא על בתולת ישראל וכי עלה בלחודהא. לא אלא בגין דכלא אתבר בגינה. בגינה אתבר ימינא אבתרה דהוה מקרב לה גבי גופא וגופא דאיהו שמשא אתחשך בגינה ודא הוא רזא דכתיב הושיעה ימינך וענני. גופא (ס"א בגינה דכתיב חשך השמש בצאתו וכתיב) דכתיב אלביש שמים קדרות דהא שמשא אתחשך בגינה כגוונא דא ותמת שם מרים וגו':

ולא היה מים לעדה דהא אסתלק בירא דעילא ותתא לבתר אתבר ימינא דכתיב יאסף אהרן אל עמיו ולבית אתחשך שמשא דכתיב ומות בהר וגו'. והאסף אל עמך וגו'. הא דרועא ימינא אתבר וגופא דאיהו שמשא אתחשך. ות"ח לא אשתכח דרא בעלמא כדרא דמשה קיימא בעלמא ואהרן ומרים. ואי תימא ביומוי דשלמה הכי נמי. לאו דהא ביומוי דשלמה שליט סיהרא ושמשא אתכניש וביומוי דמשה אתכניש סיהרא ושמשא שלטא. תלת אחין הוו משה אהרן ומרים כד"א ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים. מרים סיהרא. משה שמשא אהרן דרועא ימינא. חור דרועא שמאלא ואמרי לה נחשון בן עמינדב. בקדמיתא מיתת מרים. אסתלקת סיהרא. אסתלק באר. לבתר אתבר

דרועא ימינא דמקרב תדיר בסיהדא באחוה בחידו וע"ד כתיב ותקח מרים הנביאה אחות אהרן. אחות אהרן ודאי. דאיהו דרועא דמקרב לה באחדותא באחוה עם גופא. לבתר אתכניש שמשא ואתחשך כמה דאוקימנא דכתיב והאסף אל עמך גם אתה וגו'. זכאה חולקהון דמשה אהרן ומרים דאשתכחו בעלמא. ביומוי דשלמה שלטא סיהרא בתקונהא ואתחזי בעלמא ואתקיים שלמה בחכמתא דנהירו דילה ושלטי בעלמא. כיון דסיהרא נחתא בחובוי. אתפגים יומא בתר יומא עד דאשתכח בקרן מערבית ולא יתיר ואתיהיב שבטא חד לבריה. זכאה חולקא דמשה נביאה מהימנא. כתיב וזרח השמש ובא השמש וגו'. האי קרא אוקימנא. אבל וזרח השמש כד נפקו ישראל ממצרים דנהיר שמשא ולא סיהרא ואל מקומו שואף וגו' הא כתיב ובא השמש במדברא עם שאר מתי מדברא כיון דאעל שמשא לאן אתר אתכניש אל מקומו בגין לאנהרא לסיהרא הה"ד שואף וזרח הוא שם דאע"ג דאתכניש וזרח הוא שם ודאי דהא לא אנהיר סיהרא אלא מנהורא דשמשא ודא הוא רזא דכתיב הנך שוכב עם אבותיך וקם אע"ג דתתכנש הנך קיים לאנהרא לסיהרא. כך הוא משה ועליה כתיב האי קרא מה יתרון לאדם בכל עמלו וגו' מה יתרון לאדם בכל עמלו. דא יהושע דאשתדל לאחסנא ארעא דישראל ולא זכה לאשלמא לסיהרא כדקא יאות דהא איהו אעמל בהו בישראל תחת השמש תחותיה דמשה ת"ח ווי לההוא כסופא ווי לההוא כלימה בגין דפלח ולא נטל אתריה ממש אלא תחות שמשא ולא הוה ליה נהירו מדיליה אלא נהירו דנהיר ליה. ואי הכי מאי תושבחתא הוה ליה הואיל ולא אשלים להכא ולהכא. ובכל אתר דאמר שלמה תחת השמש על דרגא דיליה קאמר. ראיתי תחת השמש. ועוד ראיתי תחת השמש שבת י וראה דרך אמת לאותה בשה וכלימה

זוהר חלק ג דף קפב/א

תחת השמש וכן כלהו ובגין דרגא דיליה קאמר ודא הוא דזא רמלה ודאי רש"א ודאי מאן דנטיל סמא דמותא בלחודוי עליה כתיב בכל עמלו שיעמול תחת השמש ודאי ומאן הוא תחת השמש הוי אימא דא סיהרא ומאן דאחיד סיהרא בלא שמשא עמלו תחת השמש ודאי ודא הוא חובא קדמאה דעלמא ועל דא מה יתרון לאדם בכל עמלו לאדם קדמאה וכן לכלהו דאתיין בתריה דחבו באתר דא. הולך אל דרום וסובב אל צפון היינו דכתיב מימינו אש דת למו ימינו זה דרום. אש דת דא צפון ודא כליל בדא. סובב סובב הולך הרוח. האי קרא קשיא סובב סובב הולך השמש מבעי ליה מאי הולך הרוח. מאן רוחא דא דא הוא תחת השמש דאקרי רוח הקדש ודא (הוא) רוח הולך וסבב לאלין תרין סטרין לאתחברא בגופא וע"ד כתיב הרוח ההיא דאשתמודע. השמש סתם דאשתמודע (ס"א לאתחברא בגופא דאיהו שמשא ההוא דאשתמודע) חולקא דישראל. ועל סביבותיו שב הרוח מאן סביבותיו אלין אבהן דאינון רתיכא קדישא ואינון תלת ודוד וד' רוחי דאתחברן בהו (ס"א ודא רוחא דאתחברא בהו) (ס"א ודוד דא הוא רוחא רביעאה דאתחבר בהו) הא אינון רתיכא קדישא שלימתא ועל דא כתיב אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה בגין דכל מלוי דשלמה מלכא סתימין כלהו בחכמתא וכלהו לגו בגו דהיכלא קדישא ובני נשא לא מסתכלי בהו וחמאן מלוי כמלין דב"נ אחרא אי הכי מה שבחא הוא לשלמה מלכא בחכמתיה משאר בני נשא אלא ודאי כל מלה ומלה דשלמה מלכא סתים בחכמתא:

פתח ואמר טובה חכמה עם נחלה ויותר לרואי השמש אי לאו דהא אתגלייא מלה דא לא (שמענא ולא) ידענא מאי קאמר טובה חכמה דא היא חכמה דהיא תחת השמש (ס"א לכורסייא) כורסייא מתתקנא ליה טובה חכמה עם נחלה יאה ושפירא כד איהי שרייא עמהון דישראל דאינון נחלה ועדבא דילה לאתקשרא בה אבל תושבחתא יתיר לרואי השמש לאינון דזכו לאתחברא בשמשא ולא תקשרא ביה דהא אחיד באילנא דחיי ומאן דאחיד ביה בכלא אחיד בחיין דהאי עלמא ובחיי דעלמא דאתי ודא הוא דכתיב (שם) ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה מאי ויתרון דעת דא אילנא

דחיי יתרון דיליה מהו החכמה ודאי דהא תורה מחכמה עלאה נפקא. תו טובה חכמה עם נחלה טובה חכמה ודאי עם נחלה דא צדיקא דעלמא דאיהו נהורא דשמשא דהא תרין דרגין אלין כחדא יתבי ודא הוא שפירו דלהון אבל ויותר לרואי השמש לאינון דמתאחדין (לה) בשמשא תוקפא דכלא שבחא דכלא ודא הוא דעת אילנא דחייא והא אוקמוה. גם בלא דעת נפש לא טוב מאן נפש דא נפש טוב דדוד מלכא ודא חכמה דקאמרן. ובגיני כך יתרון דעת החכמה דמתמן אשתרשא אילנא ואתנטע לכל סטרין וכן לכל אינון דאחידן ביה בהאי אילנא ועל דא שלמה מלכא לא אשתכח אלא בההוא דרגא דיליה ומתמן ידע כלא והוה אמר עוד ראיתי תחת השמש. ושבתי וראיתי וגו'. וכן כלהו. זכאין אינון צדיקייא דמשתדלי באורייתא וידעיין אורחוי דמלכא קדישא וסתימין עלאין דגניזין באורייתא דכתיב כי ישרים דרכי יי' וגו'.

יאספ אהרן אל עמיו וגו'. רבי חייא פתח ושבח אני את המתים שכבר מתו וגו'. האי קרא אתמר ואוקמוה ת"ח כל עובדוי דקב"ה בדינא וקשוט ולית מאן דאקשי לקבליה וימחי בידיה ויימר ליה מה עבדת וכרעותיה עבד בכלא. ושבח אני

זוהר חלק ג דף קפב/ב

את המתים. וכי שלמה מלכא משבח למתייא יתיר מן חייא והא לא אקרי חי אלא מאן דאיהו בארז קשוט בהאי עלמא כמה דאת אמר ובניהו בן יהוידע בן איש חי והא אוקמוה חברייא ורשע דלא אזיל בארז קשוט אקרי מת ואיהו משבח למתים מן החיים אלא ודאי כל מלוי דשלמה מלכא בחכמתא אתאמר ודא אתמר. ושבח אני את המתים אילו לא כתיב יתיר הוה אמינא הכי אבל כיון דכתיב שכבר מתו אשתכח מלה אחרא בחכמתא. שכבר מתו זמנא אחרא אסתלקו מן עלמא ואתתקן בעפרא (דאזדמנא די ממנא עליה ומית בחיי עלמא דבגין דאתתקן (ס"א דאזדמנא עליה ותב בהאי עלמא בגין דיתתקן) בתר דאשתלים זמניה מית ודאי הוא שבחא משאר מתי עלמא אי תימא לא אתדן זמנא אחרא בההוא עלמא דכתיב לא תקום פעמים צרה) כ"ש דהא קבילע ונשא זמנא ותרין ודא ודאי אתריה אתתקן בשבחא יתיר מאינון חיי דעד לא קבילו עונשא וע"ד כתיב ושבח אני את המתים שכבר מתו דייקא אלין אינון חייין ואקרו מתים מ"ט אקרון מתים בגין דהא טעמו טעמא דמותא ואע"ג דקיימי בהאי עלמא מתים אינון ומבין מתייא אהדרו. ועוד על עובדין קדמאין קיימין לאתקנא ואקרון מתים. מן החיים אשר המה חיים. דעד לא טעמו טעמא דמותא ולא קבילו עונשייהו ולא ידעי אי זכאן בההוא עלמא ואי לאו. ת"ח זכאין דזכאן לאתקשרא בצרורא דחיי אינון זכאין למחמי ביקרא דמלכא עלאה קדישא כמה דאת אמר לחזותי בנעם יי' ולבקר בהיכלו ואינון מדורהון יתיר ועלאה מכל אינון מלאכין קדישין וכל דרגין דלהון דהא ההוא אתרא (ס"א חדוה) עלאה לא זכאן עלאין ותתאין למחמי ליה הה"ד עין לא ראתה אלקים זולתך וגו'. ואינון דלא זכאן לסלקא כ"כ כאינון (ס"א דוכת' אית וכו') דכיייתא אית לון לתתא כפום אורחייהו ואלין לא זכאן לההוא אתר ולמחמי כמה דחמאן אינון דלעילא ואלין קיימי בקיומא דעדן תתאה ולא יתיר. ואי תימא מאן עדן תתאה אלא דא עדן דאקרי חכמה תתאה ודא קיימא על גן דבארעא ואשגחותא דהאי עדן עליה (ולא יתיר) ואלין קיימי בהאי גן. ואתחנון מעדן דא. מאי בין עדן תתאה לעלאה כיתרון האור מן החשך עדן תתאה אקרי עדנא נוקבא. עדן עלאה אקרי עדן דכר עליה כתיב עין לא ראתה אלקים זולתך. האי עדן תתאה אקרי גן לעדן דלעילא והאי גן אקרי עדן לגן דלתתא ואלין דמשתכחי בגן תתאה אתחנון מהאי עדן דעלייהו בכל שבת ושבת ובכל ירחא וירחא הה"ד והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו. ועל אלין אמר שלמה מן החיים אשר המה חיים עדנא דהא אלין בדרגא עלאה יתיר מנייהו מאן אינון אינון שכבר מתו וקבילו עונשא תרי זמני ואלין אקרון כסף מזוקק דעאל לנורא זמנין ותריין ונפיק מניה זוהמא ואתברר ואתנקי. וטוב משניהם את אשר עדן לא היה ההוא רוחא דקאים לעילא

ואתעכב לנחתא לתתא דהאי קאים בקיומיה ולית ליה לקבלא עונשא ואית ליה מזונא מההוא
מזונא

זוהר חלק ג דף קפג/א

עלאה דלעילא לעילא טב מכלהו מאן דלא אתפרש ולא אתגלייא וכל מלוי בסתימא אינון דא הוא
זכאה חסידא דנטר פקודי אורייתא וקיים לון ואשתדל באורייתא יממא ולילי דא אתאחיד ואתהני
בדרגא עלאה על כל שאר בני נשא וכלהו אתאחדן (ס"א אתוקדן) מחופה דהאי. ת"ח בשעתא
דאמר קב"ה למשה יאסף אהרן אל עמיו אתחלש חולא דיליה וידע דהא אתבר דרועא ימינא
דיליה ואזדעזעא כל גופיה כיון דאמר קח את אהרן ואת אלעזר בנו א"ל קב"ה משה הא דרועא
אחרא אוזיפנא לך (נ"א אזמינית לך) והפשט את אהרן וגו' ואהרן יאסף הא אלעזר יהא לג...
זמנא (נ"א ימינא) דא תחות אבוי ועם כל דא לא אשלים אתר בההוא זמנא כאבוי דהא ענני יקר
אסתלקו ולא אהדרו אלא בזכותא דמשה ולא בזכותא דאלעזר:

ויעש משה כאשר צוה וגו'. אמאי לעיני כל העדה אלא בגין דאהרן חוה רחימא דעמא יתיר מכלא
ולא ימרון דהא אתנגיד על ידא דמשה ומשה משיך לאהרן במלין עד דסליקו לטורא וכל ישראל
הוו חמאן בשעתא דאפשיט משה לבושי דאהרן ואלביש לון לאלעזר. מאי מעמא משה (נ"א ולא
אהרן) אלא משה אלבשינון לאהרן כד סליק לכהנא הה"ד וילבש משה את אהרן את בגדיו וכתוב
וילבש אותו את המעיל. השתא משה אעדי מניה מה דיהב ליה וקב"ה אעדי מניה מה דיהב ליה
ותרווייהו אפשיטו ליה לאהרן מכלא ומשה אעדי לבר. וקב"ה לגו. ועד דאעדי משה קב"ה לא
אעדי זכאה חולקא דמשה. זכאה חולקהון דצדיקייא דקב"ה בעי ביקריהון. אתקין קב"ה לאהרן
ערסא ומנרתא דדהבא דנהרא. ומדידיה נטיל מההוא מנרתא דהוה דליק בכל יומא תרי זמני.
ואסתים פום מערתא ונחתו. רבי יהודה אמר פום מערתא הוה פתיחא דכל ישראל הוו חמאן
לאהרן שכיב ובוצינא דמנדתא דליק קמיה וערסיה נפיק ועייל ועננא חד קאים עלה וכדין ידעו
ישראל דהא אהרן מית וחמו דהא אסתלקו ענני כבוד הה"ד ויראו כל העדה כי גוע אהרן וגו'
והא אוקמוהו. וע"ד בכו לאהרן כל בית ישראל גוברין ונשין וטף דהא רחימא מכלהו הוה. רבי
שמעון אמר הני תלתא אחין עלאין קדישין אמאי לא אתקרבו באתר חד ושייפין אתבדרו חד
הכא וחד הכא וחד באתר אחרא. אלא אית דאמרי באתר רבעאן ישראל לאסתכנא ביה מית כל
חד וחד בגין לאגנא עלייהו ואשתזבון אבל כל חד וחד מית כדקא חזי עלייהו. מרים בקדש בין
צפון לדרום אהרן לסטר ימינא משה כדקא חזי ליה. אחיד ההוא טורא לטורא דאהרן וכניש
לקבורתא דמרים לגבי ההוא טורא אחיד לתרי סטרי. ועל דא אתקרי חד העברים דתרי סטרי
טורא דמעברי ואחיד לסטרא דא ולסטרא דא. זכאה חולקהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא
דאתי. ואע"ג דאינון באתר אחדא בעלמא אחרא עלאה זכותהון קיימא בעלמא דא לדרי דרין.
ובשעתא דישאל חייבין בתיובתא קמי קב"ה וגזירה אתגזר עלייהו כדין קארי קב"ה לצדיקייא
דקיימי קמיה לעילא ואודע לון ואינון מבטלי ההיא גזרה וחייס קב"ה עלייהו דישאל. זכאין
אינון צדיקייא דעלייהו כתיב ונחך יי' תמיד וגו':

וידבר העם באלקים ובמשה וגו'. פרשתא דא באתר אחרא אסתליק עם אינון מי מריבה דמשה
ואהרן. רבי יצחק פתח ויהי ביום השלישי

זוהר חלק ג דף קפג/ב

ותלבש אסתר מלכות וגו'. מגלת אסתר ברוה"ק נאמרה ובגין כך כתובה בין הכתובים ויהי ביום השלישי דאתחלש חילא דגופא והא קיימא ברוחא בלא גופא כדין ותלבש אסתר מלכות. מאי מלכות אי תימא בלבושי יקר וארגוונא הא לאו הכי אקרי אלא ותלבש אסתר מלכות דאתלבשת במלכות עלאה קדישא ודאי לבשה רוח הקדש. מאי טעמא זכתה להאי אתר בגין דנטרא פומה דלא לחוואה מדי. הה"ד אין אסתר מגדת מולדתה ואוליפנא כל מאן דנטיר פומיה ולישניה זכי לאתלבשא ברוח דקודשא וכל מאן דסטי פומיה למלה בישא הא ודאי ההוא מלה בישא עליה. (ס"א ואי לאו) ואי תימא הא נגעים או צרעת דמוקדן כחויא עליה והא אוקמוה:

וידבר העם באלקים ובמשה. דאמרו מלה בישא בקב"ה וכתרגומו ועם משה נצו. למה העליתונו שווי כל אפייא שווין בג"כ אזדמן לגבייהו חוויין דמוקדן לון כאשא ועייל אשא למעיייהו ונפלין מתין כד"א וישלח יי' בעם את הנחשים השרפים ר' חייא אמר חוויין הוו אתיין מלחשן בפומייהו ונשכין ומתין. מאי מלחשן כד"א אם ישוך הנחש בלא לחש אשא הוו מלהטן בפומייהו ונשכין ושדיין אשא בהו ואתוקדאן מעיייהו ומתין והא מלין אלין אסתלקו לאתר אחרא:

ומשם בארה הוא הבאר. מ"ש דהכא בארה ולבתר באר אלא בארה לבתר דמתכנשי מייא לגו ימא ונחתה לתתא. באר בשעתא דיצחק מלייא ליה היא הבאר הוא כתיב ורזא דא כמה דכתיב ועבד הלוי הוא. ר' אבא אמר בכל אתר הוא וקרינן היא דכר ונוקבא כחזא וכללא עלאה ה' נוקבא ו' דכר א' כללא דכלא דהא א' בשלימו שריא. זכאין אינון ישראל אע"ג דאינון לתתא אינון אחידאן בכללא עלאה דכלא ובג"כ כתיב הוא עשנו ולא אנחנו באלף כתיב כללא דו"ה וא' דכליל כללא. ר"ש אמר רוח דמיא דא הוא רוח הקדש דנשב בקדמיתא כד"א הפיחי גני לבתר נזלין מייא למליא לה (כללא) הה"ד ישב רוחו יזלו מים ישב רוחו בקדמיתא ולבתר יזלו מים ועד לא נשיב האי רוחא לא נזלין מייא מאי קא משמע לן משמע דבעי בכללא לאתערא מלה בעובדא או במלה או לאתחזאה כחיזו דעובדא. והכא עד דרוחא לא נשיב לא נזלין מייא לגביה דההוא רוח. הוא הבאר היא הבאר קרינן מ"ש בקדמיתא בארה והשתא באר אלא בקדמיתא נוקבא בלחודהא והשתא דקאמר הוא כללא דדכר ונוקבא אקרי באר ובאתר דאשתכח דכר אפי' (מאה) מלה נוקבא דכר קרינן לכללא. אשר אמר יי' למשה אסוף את העם בגין דהאי באר לא אעדי (באר) מנייהו. ואי תימא היך יכלין לשאבא מניה כללא אלא איהו נפיק לתליסר נחלין ונביע אתמלי ונפיק לכל סטרין וכדין הוו ישראל בשעתא דשארן ובעיין מייא קיימין עליה ואמרי שירתא ומה אמרי עלי באר סלקי מימין לאנפקא מיין לכללא ולאשתקאה מנך וכן אמרי תושבתתא דהאי באר באר חפרוה שרים וגו'. מלה קשוט הוו אמרי וכך הוא מהכא אוליפנא (נ"א ת"ח) כל מאן דבעי לאתערא מלין דלעילא בין בעובדא בין במלה. אי ההוא עובדא או ההוא מלה לא אתעביד כדקא יאות לא אתער מדי. כל בני עלמא אזלין לבי כנישתא לאתערא מלה דלעילא. אבל זעירין אינון דידעין לאתערא וקב"ה קריב לכללא דידעי למקרי ליה ולאשתקאה מלה כדקא יאות אבל אי לא ידעי למקרי לי' לאו איהו קריב דכתיב קרוב יי' לכל קוראיו וגו'. מאי באמת דידעי לאתערא מלה דקשוט כדקא יאות וכן בכללא. אוף הכא הוו אמרי ישראל הני מלין מלין דקשוט בגין לאתערא

זוהר חלק ג דף קפד/א

להאי בירא ולאשתקאה לון לישראל ועד דאמרי הני מלי לא אתער. וכן אפילו באינון חרשי עלמא דמשתמשי בזינן בישיין עד דעבדי עובדוי דקשוט לגבייהו אי לא אמרו מלי דקשוט בגין לאמשכא לון בהני גווני דבעיין לא מתערין לגבייהו ואפי' דצווחי כל יומא במלין אחרנין או בעובדא אחרא לא משכין לון לגבייהו לעלמין ולא מתערין לקבלייהו. ת"ח כתיב ויקראו בשם הבעל וגו'. מאי

טעמא. חד דלאו רשי בההוא בעל בהאי. ועוד דמלין לא מתכשרן בינייהו ואנשי לון קב"ה מנהון הה"ד (שם) ואתה הסבות את לבם אחורנית. זכאן אינון צדיקייא דידיעי למקרי למאריהון כדקא יאות. אמר רבי שמעון הכא בעינא לגלאה מלה. ת"ח כל מאן דידיע לסדרא עובדא כדקא יאות ולסדרא מלין כדקא יאות הא ודאי מתערי לקב"ה לאמשכא מלין עלאין דמתכשרן (ס"א ואי לא לא אתכשר לגבייהו) ולא אכשר לגבייהו אי הכי כל עלמא ידעי לסדרא עובדא ולסדרא מלין מאי חשיבו דלהון דצדיקייא דידיעי עקרא דמלה ועובדא וידעי לכוונא לבא ורעותא יתיר מאלין אחרנין דלא דעי כל כך. אלא אלין דלא ידעי עקרא דעובדא כולי האי אלא סדורא בעלמא ולא יתיר משכינ עלייהו משיכו דבתר כתפוי דקב"ה דלא טס באוירא דשגיהו אקרי. ואלין דידיעי ומכווני לבא ורעותא מפקי ברכאן מאתר דמחשבה ונפקי בכל גזעין ושרשין כארח מישר כדקא יאות עד דמתברכן עלאין ותתאין ושמא קדישא עלאה מתברך על ידיהון. זכאה חולקהון דהא קב"ה קריב לגביהון וזמין לקבליהון בשעתא דקארון ליה הוא זמין לון בשעתא דאינון בעאקו הוא לגבייהו הוא אוקיר לון בעלמא דין ובעלמא דאתי הה"ד כי בי חשק ואפלטתו אשגבהו כי ידע שמי:

ויאמר יי' אל משה אל תירא אותו וגו'. רבי יהודה פתח לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים. ת"ח כנסת ישראל ינקא מתרי סטרי השתא ברחמי השתא בדינא כד בעיא לינקא ברחמי אשתכח אתר לאתישבא ביה. כד בעי לינקא בדינא אתר אשתכח לאתישבא ביה ולמשרי עלוהי דהכי הוא בכל אתר לא שארי מלה דלעילא עד דאשתכח אתר למשרי עלוי וע"ד כנסת ישראל לא תירא לביתה משלג מ"ט בגין דכל ביתה לבוש שנים לא שריא האי אלא בהאי חוור בסומק וסומק בחוור והא אוקמוה (ת"ח כתיב) ויאמר יי' אל משה אל תירא אותו תרין אותו אינון שלימין באורייתא בתרין ווי"ן חד דא וחד עד דרוש אחיך אותו מ"ט בגין דאינון אות ממש עד דרוש אחיך (אחיך ממש) אותו דבעי לפרשא ההוא אות דההוא אבידה אוף הכא דין אותו דא עוג דאתדבק באברהם ומאנשי ביתיה הוה וכד אתגזר אברהם מה כתיב וכל אנשי ביתו וגו'. דא עוג דאתגזר עמיה וקביל האי את קדישא כיון דחמא עוג דישאל מקרבין גביה אמר הא ודא אנא אקדימנא זכותא דקאים לון ודא שוי לקבליה. ביה שעתא דחיל משה היך יכיל לאעקרא רשימא דרשים אברהם. אמר ודאי הא ימינא דילי מית דהא ימינא בעיא להאי. אי נימא הא אלעזר. ימינא דסיהרא הוא ולא דילי והאי את לימינא הוא דאברהם לימינא הוא מיד אמר קב"ה אל תירא אותו לא תדחל לההוא את דיליה ואפילו לימינא לא אצטריך. כי בידך נתתי. שמאלא דילך יעקר ליה מעלמא דהא הוא פגים רשימא דיליה ומאן דפגים להאי את אתחזי לאתעקרא מעלמא כ"ש שמאלא דילך דאיהו ידך יעקר ליה מעלמא בגין כך

זוהר חלק ג דף קפד/ב

אתעקר מעלמא ואפילו דאיהו תקיפא מבני גברייא ובעא לשיצאה להו לישראל נפל בידיה דמשה ואשתציי. בגין כך כלא שציאו ישראל בנוי וכל עמיה וכל דיליה כמה דכתיב ויכו אותו ואת בניו ואת כל עמו וכתוב ונך אותו ואת בנו. בנו כתיב חסר יו"ד וקרינן בניו והא אוקמוה חברייה. זכאין אינון ישראל דמשה נביאה הוה בינייהו דבגיניה עביד לון קב"ה כל הני אתוון ואוקמוה. וקב"ה לא גזר קיימיה עם שאר עמין לאתקשרא ביה אלא עם ישראל דאינון בנוי דאברהם דכתיב בו ובין זרעך אחרריך לדרתם ברית עולם. וכתוב ואני זאת בריתי אותם אמר יי' רוחי אשר עליך וגו' לא ימוש מפידך וגו'. ברוך יי' לעולם אמן ואמן:

וירא בלק בן צפור וגו'. ר' שמעון אמר. וירא. מאי ראייה חמא ראייה ודאי ממש חמא במשקופא דחכמתא וחמא בעינוי. חמא במשקופא דחכמתא כמה דכתיב וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד

החלון. מאי בעד החלון כד"א בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא (אלא) דא (ס"א ודא) חלון דחכמתא. דזנבי שוליהון דככביא ואינון חלוני דחכמתא. וחד חלון אית דכל חכמתא ביה שריא ובה חמי מאן דחמי בעקרא דחכמתא. אוף הכא וירא בלק בחכמתא דיליה. בן צפור. כמה דאמרן. אבל בן צפור ממש דהא חרשוי הוו בכמה זינן דההוא צפור נטיל צפור מכשכש בעשבא מפרח באוירא עביד עובדין ולחיש לחישי וההוא צפור הוה אתי וההוא עשבא בפומיה (ס"א מפרח באוירא) מצפצפא קמיה ואעיל ליה בכלוב חד. מקטר קטרתינ קמיה ואיהו אודע ליה כמה מלין עביד חרשוי ומצפצפא עופא ופרח וטס לגבי גלוי עינים ואודע ליה. ואיהו אתי. וכל מלוי בההוא צפור הוו. יומא חד עבד עובדוי ונטיל ההוא צפור ופרח ואזיל ואתעכב ולא אתא הוה מצטער בנפשיה עד דאתא חמא חד שלהובא דאשא דטס אבתריה ואוקיד גדפוי. כדין חמא מה דחמא ודחיל מקמיהו דישראל. מה שמיה דההוא צפור. ידו"ע. וכל אינון דמשמשי וידעי לשמשא בההוא צפור הוה ידע. והכי הוה עביד גחין קמיה וקטיר קטרתינ חפי רישיה וגחין ואמר. איהו אמר העם וצפרא אתיב ישראל איהו אמר מאד וצפרא אתיב רב. על שום רב עלאה דאזיל בהו. שבעין זמנין צפצפו דא ודא. איהו אמר דל וצפרא אמר רב כדן דחיל דכתיב ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא רב הוא ודאי. ובזיני חרשן (ס"א דקסריא"ל) דקסדא"ל (נ"א דכשדאל) קדמאה אשכחן דצפרא דא הוו עבדין ליה בזמנין ידיען מכסף מערב בדהבא. רישא דדהבא. פומא דכסף. גדפוי מנחשת קלל מערב בכסף. גופא דדהבא נקודין דנוצי בכסף רגלין דדהבא. ושויין בפומא לישן דההוא צפור ידו"ע ושויין לההוא צפרא בחלון חד. ופתחין כוין לקבל שמשא. ובליילא פתחין כוין לסיהרא. מקטירין קטרתינ ועבדין חרשין ואומאן לשמשא. ובליילא אומאן לסיהרא

זוהר חלק ג דף קפה/א

ודא עבדין שבעה יומין. מכאן ולהלאה ההוא לישנא מכשכשא בפומא דההוא צפרא נקדין לההוא לישנא במחטא דדהבא והיא ממללא רברבן מגרמה וכלא הוה ידע בלק בצפור דא (ודאי). ע"ד בן צפור ובגין כך חמא מה דב"נ אחרא לא יכיל למנדע ולא יכיל למחמי כתיב אמר יי' מבשן אשיב אשיב ממצולות ים. אין לן לשוואה לבא למהימנותא דקב"ה דכל מלוי מלי קשוט ומהימנותא סגיא. דכיון דמלה אמר כלא אתעביד ודא בר נש דחיק לבא. ואמר לכמה שנין ולכמה זמנין ישתלם דא דאיהו כך כפום רברבנו דיליה דכל עלמין מליא יקריה הכי הוא מלוי בר נש זעיר וכל מלוי אינון לפום שעתא הכי הוא לפום שעתא אבל בתיובתא ובעותא ובעובדין טבין ובדמעין סגיאין איהו קדישא רב ועלאה על כל עלמא אזהיר נהוריה וקמיט קדושתיה לגביה דב"נ למעבד רעותיה. אמר יי' לזמנא דאתי זמין קב"ה לאתערא ולאטבא מבשן כל אינון דקטלו לון חיות ברא ואכלו לון. בגין דאית בעלמא (ס"א אוף הכא מלך הבשן) אתר מותבא דכל חיון רברבן וטורין רמאין וסגיאין וטמירן אלין באלין. וערווד מדברא תקיפא תמן אהו עוג (בין) ערוודי דמדברא הוה ושכיח תמן תוקפא דיליה בגין דהוה מלך הבשן דכל מלכ עלמא לא יכלין לאגחא קרבא ביה בגין תוקפא דבשן ואתא משה ואגח ביה קרבא. סיחון סייחא דמדברא הוה סיחון ורחצנו דמואב עליה הוה. כי ארנון גבול מואב בין מואב ובין האמורי. ת"ח בשעתא דחריבו ישראל קרתא דסיחון כרוזא אתעבר במלכו דשמיא אתכנשו גברין שלטנין על שאר עמין ותחמון מלכו דאמוראה היך אתחרב במלכו. בההיא שעתא כל אינון שלטנין דהוו ממנין על שבע עממין אתכנשו ובעו לאהדרא מלכו ליושנה. כיון דחמו תקפא דמשה אהדרו לאחורא הה"ד על כן יאמרו המושלים באו חשבון אינון שלטונין ממנן עלייהו דאתכנשו והוו אמרי באו חשבון מאן דין דחריב לה. תבנה ותכונן כבקדמתא ותהדר מלכו ליושנה. כד חמו גבורתא דמשה ושללהובא דמלכו אמרו כי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון. כיון דכתיב מחשבון אמא מקרית סיחון דהא קרית סיחון חשבון הוה דכתיב כי חשבון עיר סיחון מלך האמורי. אלא שלהבוא דמלכא

שמיא נפק וחרוב כלא בשעתא דאינון אמרין תבנה ותכונן עיר סיחון סתם ולא אמרו חשבון דחשיבו דבגין כך יתבני למוותבא דאמוראה כדין אתיבו ואמרו לא יכילנא מ"ט בגין דכל ארחין ושבילין אסתתמו בתקפא דרב עלאה דלהון אי נהדר ונימא ונדכר חשבון דתבנה. הא אש יצאה מחשבון אי נהדר ונימא (סתם) קרית סיחון הא להבה יצאה מקרית סיחון ודאי. כיון דההיא שלהובא דאשא שריא תמן עלה לית מאן דיכיל לה לאהדרא לה ליושנה דהא מכל סטרין לית לן רשו. מכאן ולהלאה אוי לך מואב דהא ההוא דהוה מגן עלך אתבר ובג"כ מואב כיון דחמו דמגן דלהון אתבר כדין ויגר מואב מפני העם מאד. מאי מאד יתיר ממותא. כי רב הוא. דהא כדין איהו הוה רב ורב הוה זעיר דכתיב הנה קטן נתתיך בגוים. וישראל הוה רב באתר עשו דכתיב ביה ורב. מ"ט בגין דחמו דשלטו ישראל עילא ותתא דכתיב את כל אשר עשה ישראל לאמורי אשר עשה ישראל מבעי ליה מאי את כל לאסגאה עילא ותתא עלא דאפילו משלטניהון רברבין ושלטנין דלעילא. ואפי' משלטניהון רברבנין ושלטנין דלתתא. וע"ד את כל אשר עשה. וע"ד כי רב הוא באתר דרב בוכרא קדישא דכתיב בני בכורי ישראל ואי תימא דקב"ה בעא הכי ולאן מן דינא. ת"ח עשו קליפה הוה. וסטרא אחרא הוה. כיון

זוהר חלק ג דף קפה/ב

דנפק קליפה ואתעבר הא מוחא שכיחא (ס"א שפחה) ערלה קדמאה קאי לבד. ברית איהו (ס"א רב ועלאה) ויקרא מכלא ואיהו אתגלי לבתר:

ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו וגו'. ר' חייא פתח ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי' וגו'. כמה אית ליה לב"נ לאסתמרא אורחוי בהאי עלמא ולמהך בארח קשוט בגין דכל עובדוי דב"נ כתיבין קמי מלכא ורשימין קמיה וכלהו במניינא נטורי תרעי קיימין וסהדין קיימי ותבעי דינא תריסין ודיינא קיימא לקבלא סהדותא ואינון דטענו טענתא ברחשן ולא ידיע אי יהון מימינא ואם ישמאלון משמאלא דהא כד רוחי בני נשא נפקי מהאי עלמא כמה אינון מקטרגין דקיימין קמייהו וכרוזין נפקין הן לטב הן לביש כפום מה דנפיק מן דינא. דתניא בכמה דינין אתדן ב"נ בהאי עלמא בין בחיזוי בין לבתר. דהא כל מלוי בדינא אינון וקב"ה תדיר בוחמנו ורחמוי על כלא ולא בעי לדיינא בני נשא כפום עובדיהון דהכי אמר דוד אם עונות תשמר יה יי' מי יעמוד. הכא אית לאסתכלא כיון דאמר אם עונות תשמר ידוד אמאי יי' (ד"א אדני). אלא תלת דרגין דרחמי אדכר דוד הכא. אם עונות תשמר יה. אם חובין סגיאן עד דסלקין לעילא לגבי אבא ואמא הא יי' (ד"א אדני) דאיהו רחמי ואי שמא דא אע"ג דאיהו רחמי יתער בדינא וכל דרגין אסתמו בדינא דרגא חדא אית דנהדר לגביה דכל אוותין מניה נפקין איהו יחוס עלן ומאן איהו מי. מ"י יעמוד ודאי. מ"י ירפא לך (כד"א (איכה ב) כי גדול כים שברך מ"י ירפא לך) וע"ד יה יי' (ד"א אדני). אי אלין שמהן יסתמון מנן מ"י יעמוד דכל ארחין דתיבתא (ס"א ורחמי) פתיחן מניה. ת"ח יהושע בן יהוצדק צדיק גמור הוה גברא דהוה עאל לפני לפנים דעיילוהו למתיבתא דרקיעא. אתכנשו כל בני מתיבתא תמן לעיינא בדיניה. וכך ארחוי דההוא (בני) מתיבתא דרקיעא כד עיילי ליה לדינא כרוזא נפיק ואכריז כל בני מתיבתא עולו לאדרא טמירא. ובי דינא מתכנשי. וההוא רוחא דבר נש סלקא ע"י דתרי ממנן כיון דעאל קריב לגבי חד עמודא דשלהובא מלהטא דקיים תמן ואגלים ברוחא דאורא דנשיב בההוא עמודא וכמה אינון דסלקין לון תמן בגין דכל אינון דמשתדלי באורייתא ומחדשי בה חדושין מיד אכתוב לגבי בני מתיבתא אינון מלין כדין כל אינון בני מתיבתא אתאן למחמי ליה. אינון תרין ממנן נפקין וסלקין ליה לההוא מתיבתא דרקיעא מיד קריב לגבי ההוא עמודא דאגלים תמן. עאל למתיבתא וחמאן ליה אי מלה כדקא יאות זכאה איהו כמה עטרין מנצצן מעטרין ליה כל בני מתיבתא. ואי מלה אחרא הוה ווי ליה לההוא כסופא. דחיין ליה לבר וקאים גו עמודא עד דעיילי ליה לדינא רחמנא לשיזבן. ואית אחרנין דסלקין לון

תמן כד קב"ה בפלוגתא בבני מתיבתא ואמרי מאן מוכח הא פלוני דאוכח מלה כדין סלקין ליה תמן ואוכח ההוא מלה בין קב"ה ובין בני מתיבתא. ואית אחרנין דסליקין לון אתפטר בר נש ואסתלק מהאי עלמא. ואי בדינא אסתלק אמאי אתדן זמנא אחרינא. א"ל הכי אוליפנא והכי שמענא דהא ודאי בדינא אסתלק ב"נ מהאי עלמא אבל עד לא ייעול למחיצתהון דצדיקיא סלקי ליה לדינא ותמן אתדן בההוא מתיבתא דרקייעא. ותמן קיימא ההוא ממנא דגיהנם לאסטאה. זכאה איהו מאן דזכי מן דינא ואי לאו ההוא ממנא דגיהנם נטיל ליה בשעתא דמסרין ליה בידוי ומקלע ליה מתמן לתתא כמאן דמקלע אבנא

זוהר חלק ג דף קפו/א

בקרטיפא (ס"א בקוספתא) דכתיב ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע וגו'. ושדי ליה לגיהנם וקביל עונשיה כפום מה דאתדן. ת"ח ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך וגו'. דסליקו ליה לדינא גו ההוא מתיבתא דרקייעא בשעתא דאתפטר מהאי עלמא. עומד לפני מלאך יי'. דא הוא ההוא נער ריש מתיבתא דאיהו חתיך דינא על כלא. והשטן מאי והשטן ההוא דממנא על נפשתיא בגיהנם דתיאובתיה למיסב ליה ותדיר קיימא ואמר הב הבו חייבין לגיהנם. לשטנו. לאדכרא חוכוי. כדין ויאמר יי' אל השטן יגער יי' בכ השטן ויגער ה' בכ. תרין גערות אמאי. אלא חד לדומה. וחד לההוא דנפקא מגיהנם דקיימא תדיר לאסטאה. ת"ח ההוא שטן עלאה נחית כמה דאוקמוה דאגלים בדיוקנא דשור וכל אינון רוחין בישינ דאתדנו לאעלא בגיהנם לחיך לון ברגעא חדא וחטף לון ונחית ויהב לון לדומה לבתר דבלע לון ודא הוא דכתיב ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוך השור. דאשתמודע השור דקיימא לביש על כל בני עלמא. את ירק השדה אינון רוחין דבני נשא דאינון ירק השדה. השדה ההוא שדה דאשתמודע. א"ר יוסי א"ה חכים הוה בלק. א"ל ודאי והכי אצטריך ליה למנדע כל ארחוי דההוא שור ואי לא ידעי להו לא יכיל למעבד חרשוי וקסמוי. א"ר יוסי ודאי הכי הוא ויאות אמרת. ותוקפי' דההוא שור מכי מכריזו על התבואה (כאן חסר) כל אינון יומין דמכריזין וכל יומין דמכריזי על רוחיהון דבני נשא. ואינון יומי ניסן ויומי תשרי והא אתמר. (כאן מתחיל זהר אלה הדברים כי שם שייך ינוקא דפ' בלק):

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי באורחא מטו לההוא אתר דכפר סכנין. דהוה תמן רב המנונא סבא אתארחו באתתא דיליה דהוה לה ברא חדא זעירא וכל יומא הוה בבי ספרא ההוא יומא סליק מבי ספרא ואתא לביתא. חמא לון לאלין חכימין. א"ל אמיה קריב לגבי אלין גוברין עלאין ותרווח מנייהו ברכאן. קריב לגבייהו עד לא קריב אהדר לאחורא. א"ל לאמיה לא בעינא לקרבא לגבייהו. דהא יומא דא לא קרו ק"ש והכי אולפי לי כל מאן דלא קרי ק"ש בעונתיה בנדוי הוא כל ההוא יומא. שמעו אינון ותוהו ארימו ידייהו ובריכו ליה. אמרו ודאי הכי הוא ויומא דא אשתדלנא בהדי חתן וכלה דלא הוה לון צרכייהו והו מתאחרן לאזדווגא ולאהוה ב"נ לאשתדלא עלייהו ואנן אשתדלנא בהו ולא קרינן ק"ש בעונתיה ומאן דאתעסק במצוה פטור מן המצוה. אמרו ליה ברי במה ידעת. א"ל בריחא דלבושייכו ידענא כד קריבנא לגבייכו. תוהו יתבו נטלו ידייהו וכריכו רפתא. ר' הודה הו ידוי מלוכלכן ונטיל ידוי ובריך עד לא נטיל. א"ל אי תלמידי דרב שמעיה חסידא אתון לא הוה לכו לברכא בידים מזוהמות. ומאן דבריך בידים מזוהמות חייב מיתה. פתח ההוא ינוקא ואמר בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו וגו'. ילפינן מהאי קרא דמאן דלא חייש להאי ויתחזי קמי מלכא בידין מזוהמן חייב מיתה. מ"ט בגין דידי דב"נ יתבין ברומו של עולם אצבעא חדא אית בידא דב"נ ואיהו אצבעא דארמ' משה. כתיב ועשית בריחים עצי שטים חמשה לקדשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקדשי צלע המשכן השנית. וכתב והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה ואי תימא דההוא בריח התיכון אחרא

הוא דלא הוה בכללא דאינון חמשה. לאו הכי אלא ההוא בריח התיכון מאינון חמשה הוה תרין מכאן ותרין מכאן וחד באמצעיתא הוא הוה בריח התיכון עמודא דיעקב רזא דמשה

זוהר חלק ג דף קפו/ב

לקבל דא חמש אצבעאן בידא דבר נש. והבריח התיכון באמצעיתא רב ועלאה מכלא ביה קיימין שאר אחרנין. ואינון חמש בריחין דאקרון חמש מאה שנין דאילנא דחיי אזיל בהו. וברית קדישא אתער (ס"א אתגזר) בחמש אצבען דידא ומלה (נ"א סתימא) תימא הוא על מה דאמרת וע"ד כל ברכאן דכהנא באצבען תליין פרישו דידא דמשה ע"ד הוה. אי כל דא אית בהו לית דינא למהוי בנקיו כד מברכין בהו לקב"ה בגין דבהו ובדוגמא דלהון מתברך שמא קדישא. וע"ד אתון דחכמיתו טובא היך לא אשגחתון להאי. ולא שמשותון לר' שמעיה חסידא ואיהו אמר כל טנופא וכל לכלוכא סליקו ליה לסטרא אחרא דהא סטרא אחרא מהאי טנופא ולכלוכא אתון ועל דא מים אחרונים חובה וחובה אינון תווהו ולא יכילו למללא. א"ר יהודה ברי שמא דאבוך מאן הוא. שתיק ינוקא רגעא חדא קם לגביה אמיה ונשק לה א"ל אמיעל אבא שאילו לי שתיק ינוקא רגעא חדא קם לגביה אמיה ונשק לה א"ל אמי על אבא שאילו לי אלין חכימין אימא לון. א"ל אימיה ברי בדקת להו. אמר הא בדקית ולא אשכחית כדקא יאות לחישה ליה אמיה ואהדר לגביהו א"ל אתון שאלתון על אבא והא אסתלק מעלמא ובכל יומא דחסידי קדישין אזלין בארחה איהו טייעא אבתרייהו. ואי אתון קדשי עליונין היך לא אשכחתון ליה אזיל טייעא אבתרייכו אבל בקדמיתא חמינא בכו והשתא חמינא בכו דאבא לא חמא חמרא דלא (ס"א דלהוי) טעין אבתריה חמרא למסבל עולא דאורייתא. כיון דלא זכיתון דאבא יטעון אבתרייכו לא אימא מאן הוא אבא. אמר רבי יהודה לר' יצחק כדדמי לן האי ינוקא לאו בר נש הוא. אכלו וההוא ינוקא הוה אמר מלי דאורייתא וחדושי אורייתא. אמרו הב ונברוך. אמר להו יאות אמרתון. בגין דשמא קדישא לא מתברך בברכה דא אלא בהזמנה. פתח ואמר אברכה את יי' בכל עת וגו'. וכי מה חמא דוד לומר אברכה את יי' אלא חמא דוד דבעי הזמנה ואמר אברכה בגין דבשעתא דבר נש יתיב על פתורא שכינתא קיימא תמן וסטרא אחרא קיימא תמן. כד אזמין בר נש לברכא לקב"ה שכינתא אתתקנת (נ"א בהזמנה דא) לגבי עילא לקבלא ברכאן וסטרא אחרא אתכפייא (נ"א ואיהי אתתקנת בברכתא לגבי עילא וסטרא אחרא לאו איהו בכללא) ואי לא אזמין ב"נ לברכא לקב"ה סטרא אחרא שמע ומכשכשא למהוי ליה חולקא בההיא ברכה. ואי תימא בשאר ברכאן אמאי לא אית הזמנה. אלא ההוא מלה דברכה דקא מברכין עליה איהו הזמנה. ות"ח דהכי הוא דהאי דמברך על פרי ההוא פרי איהו הזמנה ומברכין עליה. ולית ליה חולקא לסטרא אחרא וקודם דא דהוה ההוא פרי ברשות דסטרא אחרא לא מברכין עליה. וכתוב לא יאכל בגין דלא יברכון על ההוא פרי ולא יתברך סטרא אחרא כיון דנפק מרשותיה יאכל ומברכין עליה ואיהו הזמנה לברכתא וכן כל מילין דעלמא דקא מברכין עליהו כלהו הזמנה לברכתא. ולית בהו חולקא לסטרא אחרא. ואי תימא אופ הכי לברכת זמון כסא דברכתא הוה הזמנה. אמאי הב ונברוך. אלא הואיל ובקדמיתא כד הוה שתי אמר בורא פרי הגפן. הא הזמנה הוי. והשתא לברכת מזונא בעינן שנוי להזמנה אחרא דהא כסא דא לקב"ה הוי ולא למזונא ובג"כ בעי הזמנה דפומא ואי תימא נברך שאכלנו משלו דא הוא הזמנה ברוך שאכלנו דא הוא ברכה הכי הוא ודאי. אבל נברך הזמנה אחרא איהו הזמנה דבורא פרי הגפן (ס"א דפומא) דקדמיתא איהי הזמנה לכוס דברכה סתם. והאי כוס כיון דאנטיל איהו הזמנה אחרא במלה דנברך לגבי עלמא עלאה דכל מזונין וברכאן מתמן נפקין ובג"כ איהו בארחה סתים דעלמא עלאה סתים איהו ולית לגביה הזמנה. אלא דא כוס דברכה (במלה דנברך). א"ר יהודה זכאה חולקנא דמן

זוהר חלק ג דף קפז/א

יומא דעלמא עד השתא לא שמענא מלין אלין ודאי הא אמינא דדא לאו ב"נ איהו. א"ל ברא מלאכא דיי' רחימא דיליה האי דאמרת ועשית בריחים עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן וגו'. וחמשה בריחים וגו'. וחמשה בריחים לירכתים ימה הא בריחים טובא איכא הכא וידים אינון תרין. אמר ליה דא הוא דאמרין מפומיה דבר נש אשתמע מאן איהו. אבל הואיל ולא אשגחתון אנא אימא. פתח ואמר החכם עיניו בראשו וגו' וכי באן אתר עינוי דב"נ אלא בראשו דילמא בגופו או בדוועיה דאפיק לחכם יתיר מכל בני עלמא. אלא קרא הכי הוא ודאי דתנן לא יהך בר נש בגלוי דרישא ד' אמות. מ"ט דשכינתא שריא על רישיה וכל חכים עינוי ומלוי בראשו אינון בההוא דשריא וקיימא על רישיה וכד עינוי תמן לינדע דההוא נהורא דאדליק על רישיה אצטריך למשחא בגין דגופא דב"נ איהו פתילה ונהורא אדליק לעילא ושלמה מלכא צווח ואמר ושמן על ראשך אל יחסר דהא נהורא דבראשו אצטריך למשחא ואינון עובדין טבאן וע"ד החכם עינוי בראשו. ולא באתר אחרא. אתון חכימין ודאי ושכינתא שרייא על דישייכו חייך לא אשגחתון להאי דכתיב ועשית בריחים וגו' לקרשי צלע המשכן האחד. וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית. האחד והשנית אמר קרא. שלישיית ורביעית לא אמר קרא. דהא אחד ושנית דא חשיבו דתרין מטריין. ובג"כ עביד חושבנא בתרין אלין. אתו אינון ונשקוהו (כמלקדמין) בכה רבי יהודה ואמר ר' שמעון זכאה חולקך זכאה דרא דהא בזכותך אפילו ינוקי דבי רב אינון טנרין רמאין תקיפין. אתאת אמיה אמרה לון רבותי במטו מנייכו לא תשגחון על ברי אלא בעינא טבא. אמרו לה זכאה חולקך אתתא כשרה אתתא ברירא מכל שאר נשין דהא קב"ה בריר חולקך וארים דגלך על כל שאר נשין דעלמא. אמר ינוקא אנא לא מסתפינא מעינא בישא דבר נונא רבא ויקירא אנא ונונא לא דחיל מעינא בישא דכתיב וידגו לרוב בקרב הארץ מאי לרוב לאסגאה על עינא ותנינן מה דגים דימא מיא חפי עליהון ולית עינא בישא וכו'. לרוב ודאי בקרב הארץ. בגו בני אנשא על ארעא. אמרו ברא מלאכא דיי' לית בנא עינא בישא ולא מסטרא דעינא בישא אתינן. וקב"ה חפי עלך בגדפוי:

פתח ואמר (שם) המלאך הגואל אותי מכל רע יברך וגו'. האי קרא אמר יעקב ברוח קודשא אי ברוח קודשא א"ל רזא דחכמתא אית ביה. המלאך קרי ליה מלאך וקרי ליה שמהן אחרנין. הכא אמאי אקרי מלאך אלא כד איהו שליחא מלעילא וקבילת זהרא מגו אספקלריא דלעילא (ס"א דכד) דכדין מברכין לה אבא ואמא להאי אמרי לה ברתי זילי נטורי ביתך פקידי לביתך. הכי עבידי לביתך. זילי וזוני לון. זילי דההוא עלמא דלתתא מחכא לך בני ביתך מחכאן מזונא מנך הא לך כל מה דתצטרכי למיהב לון כדין איהי מלאך ואי תימא והא בכמה דוכתי אקרי מלאך ולא אתי למיזן עלמין. ועוד דבשמא דא לא זן עלמין אלא בשמא דיי' הכי הוא ודאי. כד שליח מגו אבא ואמא אקרי מלאך וכיון דשארין על דוכתין על תרין כרובין יי' שמייה. למשה כד אתחזי ליה בקדמיתא אקרי מלאך ליעקב לא אתחזי הכי אלא בדוגמא דכתיב ורחל באה דא דיוקנא דרחל אחרא דכתיב כה אמר יי' קול ברמה נשמע וגו'. רחל מבכה על בניה. ורחל באה סתם עם הצאן דרגין דילה. אשר לאביה ודאי וכלהו אתמנון ואתפקדון בידהא. כי רועה היא. איהי מנהגא לון ואתפקדא עלייהו והכי

זוהר חלק ג דף קפז/ב

במשה כתיב וירא מלאך יי' אליו בלבת אש. ואי תימא יתיר הוא שבהא דאברהם דלא כתיב ביה מלאך אלא וירא אליו יי' באלוני ממרא וגו' התם באברהם אתחזי ליה אדני באלף דלת בגין דבההוא זמנא קביל בריה ומה דהוה אתכסי עד כען מניה אתחזי ליה רבון ושליט והכי אתחזי

דהא כדין בההוא דרגא אתקשר ולא יתיר ובג"כ בשמא דאדון רבון עליה אבל משה דלא הוה ביה פרודא דכתיב משה משה דלא פסקא טעמא כמה דכתיב אברהם אברהם דפסקא טעמא בגין דהשתא שלים מה דלא הוה מקדמת דנא. פרישו אית בין אברהם דהשתא לאברהם דקדמיתא אבל משה מיד דאתייליד אספקלריאה דנהרא הות עמיה דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא וכתיב וירא אלקים את האור כי טוב. משהמיד אתקשר בדרגא דיליה ובג"כ משה ולא אפסיק טעמא וע"ד לגבי דמשה אזעיר גרמיה דכתיב מלאך יי'. יעקב קרא ליה בשעתא דהוה סליק מעלמא מלאך. מ"ט בגין דבההיא שעתא הוה ירית לה לשלטאה. משה בחייו. יעקב לבתר דסליק מעלמא משה בגופא יעקב ברוחא זכאה חולקא דמשה. הגואל אותי מכל רע דלא אתקריב לעלמין לגבי סטרא דרע ולא יכיל רע לשלטאה ביה. יברך את הנערים כדין יעקב הוה מתקן לביתיה כב"נ דאזיל לביתא חדתא ומתקן לה בתקונוי ומקשט לה בקשוטוי. יברך את הנערים אינון דאשתמודען אינון דאתפקדן על עלמא לאתמשכא מנייהו ברכאן תרין כרובין אינון ויקרא בהם שמי השתא אתקין ביתיה ואיהו אסתלק בדרגיה בגין דחבורא ביעקב הוי. גופא אתדבק באתר דאצטריך ותרין דרועין בהדיה. לבתר דאינון נערים מתברכן כדקא יאות כדין וידגו לרוב בקרב הארץ ארזא דנונין לאסגאה גו מיין ואי נפקן מגו מיא ליבשתא מיד מתין. אלין לאו הכי אלא אינון מן ימא רבא וסגיא דלהון לאפשא ולאסגי בקרב הארץ איהו. מה דלית הכי לכל נונין דעלמא. מה כתיב לעילא ויברך את יוסף ויאמר ולא אשכחן ליה הכא ברכאן דהא לבתר בריך ליה דכתיב בן פורת יוסף אלא כיון דברוך לאלין נערים. ליוסף בריך דהא לא יכלי לאתברכא אלא מגו יוסף. ומגו דאיהו בטמירו ולא אתחזי לאתגלאה כתיב בטמירו ויקרא בהם שמי ושם אבותי (לכסאה עליה) מן האבות מתברכן ולא מאתר אחרא. בקרב הארץ דא הוה כסויא לחפאה מה דאצטריך. אתו ונשקוה כמלקדמין. אמרו הבו ונברוך. אמר איהו אנא אברך דכל מה דשמעתון עד הכא מנאי הוה ואקיים בי טוב עין הוא יבורך. קרי ביה יברך מ"ט בגין דנתן מלחמו לדל. מלחמא ומיכלא דאורייתא דילי אכלתון. א"ר יהודה ברא רחמא דקב"ה הא תנינן בעל הבית בוצע ואורח מברך. א"ל לאו אנא בעל הבית ולא אתון אורחין. אבל קרא אשכחנא ואקיים ליה. דהא אנא טוב עין ודאי בלא שאילו דלכון אמינא עד השתא ולחמא ומיכלא דילי אכלתון. נטל כסא דברכתא וברוך וידוי לא יכלי למסבל כסא והוון מרתתי. כד מטא לעל הארץ ועל המזון אמר כוס ישועות אשא ובשם יי' אקרא. קיימא כסא על תקוניה ואתישב בימיניה וברוך לסוף אמר יהא רעוא דלחד מאלין יתמשכון ליה חייך מגו (נ"א מלכא) אילנא דחיי דכל חייך ביה תליין. וקב"ה יערב ליה וישכח ערב לתתא דיסתכם בערבותיה בהדי מלכא קדישא. כיון דברוך אסתים עינוי רגעא חדא לבתר פתח לון אמר חברייא שלום לכון מרבון טב דכל עלמא דיליה הוה. תוהו ובכו ובריכו ליה. בתו ההוא ליליא. בצפרא

זוהר חלק ג דף קפח/א

אקדימו ואזלו. כד מטו לגבי ר"ש סחו ליה עובדא. תוה ר' שמעון אמר בר טנרא תקיפא איהו ויאות הוא לכך ויתיר ממה דלא חשיב ב"נ בריה דרב המנונא סבא הוא אזדעזע ר' אלעזר אמר עלי למיהך למחזי לההוא בוצינא דדליק. אמר ר' שמעון דא לא סליק בשמא בעלמא דהא מלה עלאה אית ביה. ורזא איהו דהא נהירו משיחו דאבוי מנהרא עליה ורזא דא לא מתפשטא בין חברייא. יומא חדא הוון חברייא יתבין ומתנגחין אלין באלין והוון תמן ר' אלעזר ור' אבא ור' חייא ור' יוסי ושאר חברייא. אמרו הא כתיב אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה וגו'. בגין רות ונעמה דהוון זמינין לנפקא מנייהו. צפורה אתת משה דהות מדין ויתרו ובנוי דנפקו ממדין דהוון כלהו זכאי קשוט עאכ"ו. ותו משה דרביאו ליה במדין. ואמר ליה קב"ה נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים א"ה משוא פנים אית במלה דיתיר אתחזו בני מדין לשזבא מן מואב. אמר ר' שמעון לא דמי מאן דזמין למלקט תאני למאן דכבר לקיט לון. א"ל רבי אלעזר אע"ג דכבר לקיט

לון שבחא איהו. א"ל מאן דלא לקט תאני נטיר תאנה תדיר דלא יהא בה פגם בגין תאני דזמינת לאייתאה. כיון דלקיט תאני שביק לה לתאנה ותו לא נטיר לה. כך מואב דזמינא לאייתאה אינון תאני נטר ליה קב"ה דכתיב אל תצר את מואב מדין דקא יהיבת תאני ואלקיטו לון כתיב צרור את המדינים דהא מכאן ולהלאה תאנה דא לא זמינת לאייתאה פירין ובג"כ אתחזיית ליקידת אשא פתח ואמר. ויאמר מואב אל זקני מדין וגו'. מואב אינון שארי ובגין אינון תאני דזמין מואב לאפקא לעלמא אשתזיבו מעונשא. רבי אלעזר בעא למיחמי לר' יוסי בר' שמעון בן לקוניא חמוי. והווי אזלי ר' אבא ור' יוסי (ד"א ל"ג ור' חייא) בהדיה אזלו כארחא והווי אמרי מלי דאורייתא כל ההוא ארחא. א"ר אבא מאי דכתיב ויאמר יי' אלי אל תצר את מואב ואל תתגר במ מלחמה וגו'. וכתיב וקרבת מול בני עמון וגו'. מלה דא כמלה דא. מה הפרש בין דא לדא. אלא אתחזי דשקולי הווי. ותנינן כד הווי מקרבי לגבי בני מואב הווי ישראל אתחזיין לגבייהו בכל מאני קרבא (ולא ס"א ל"ג) כדבעו אתגריין בהו. ולגבי בני עמון הווי ישראל מתעטפי בעטופייהו ולא אתחזי מאני קרבא כלל. וקראי מוכחן בשקולא דא כדא. אמר ר' אלעזר ודאי הכי הוא. ותנינן דדא דהות חציפא ואמרת מואב דכתיב ותקרא את שמו מואב אתחזון ישראל חציפו לגבייהו כמה דאיהי הות חציפא דאמרת מואב מאב הווי ברא דא. אבל זערתא דאמרת בן עמי וכסיאת ארחאה. ישראל הווי מכסיין ארחייהו לגבייהו מעטפי עטופא בטלית ואתחזון קמייהו כאחין ממש. והא אוקמוה. עד דהווי אזלי אדכר ר' אלעזר מהאי ינוקא סטו מארחא ג' פרסי ומטו להתם. אתארהו בההוא ביתא עאלו ואשכחו לההוא ינוקא דהווי יתיב ומתקנין פתורא קמיה כיון דחמא לון קריב גבייהו א"ל עולו חסידי קדישין. עולו שתילין דעלמא אינון דעילא ותתא משבחין לון. אינון דאפי' נוני ימא רבא נפקין ביבשתא לגבייהו. אתא ר' אלעזר ונשקיה ברישיה. הדר כמלקדמין ונשקיה בפומיה. א"ר אלעזר נשקיה קדמאה על נונין דשבקין מיא ואזלין ביבשתא. וגשיקה תניינא על ביעין דנונא דעבדו איבא טבא בעלמא. אמר ההוא ינוקא בריחא דלבושייכו חמינא דעמון ומואב מתגרן בכו היך אשתזבתון מנייהו. מאני קרבא לא הווי בידייכו ואי לאו לרחצנו תהכון בלא דחילו

זוהר חלק ג דף קפח/ב

תוהו ר' אלעזר ור' אבא וחברייא. אמר רבי אבא זכאה ארחא דא וזכאה חולקנא דזכינא למיחמי דא אתקיננו פתורא כמלקדמין. אמר חכין קדישין תבעו נהמא דתפנוקי בלא קרבא (ס"א או נהמא דקרבא ופתורא דמאני קרבא) ופתורא דמאני קרבא. או נהמא דקרבא. או תבעון לברכא למלכא בכל מאני קרבא דהא פתורא לא אסתליק בלא קרבא. אמר ר' אלעזר ברא רחמא חביבא קדישא הכי בעינן בכל הני זיני קרבא אשתדלנא בהו וידעינן לאגחא בחרבא ובקשתא וברומחא ובאבנין דקירטא ואנת רביא עד לא חמית היך מגיחין קרבא גוברין תקיפין דעלמא. חדי ההוא ינוקא אמר ודאי לא חמינא אבל כתיב אל יתהלל חוגר כמפתח. אתקיננו פתורא בנהמא ובכל מה דאצטריך. א"ר אלעזר כמה חדו אית בלבאי ברביא דא וכמה חדושין יתחדשון על פתורא דא וע"ד אמרית דידענא דזגי פעמוני רוחא קדישא הווי אזלין ביה. אמר ההוא ינוקא מאן דבעי לנהמא על פום חרבא ייכול. חדי ר' אלעזר אהדר וקריב ינוקא לגביה א"ל בגין דשבחת גרמך אית לך למיגח קרבא בקדמיתא ואנא אמרית בקדמיתא דקרבא ליהוי בתר אכילה. אבל השתא מאן דבעי סולתא תולה (נ"א ייתי) מאני קרבא בידוי. אמר ר' אלעזר לך יאות לאחזאה מאינון מאני קרבא דילך. פתח ההוא ינוקא ואמר והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי'. קרא דא על עומר דתנופה אתמר מאי תנופה אי בגין דאניף ליה כהנא לעילא איהי תנופה. מאי אכפת לן אי אניף אי מאיך. אלא ודאי אצטריך לארמא לה לעילא והיינו תרומה. ואע"ג דדרשינן תרי ממאה והכי הוא אבל תנופה מאי (ס"א דא) הוא ארמותא. ורזא דחכמתא הכא. אי חסידי קדישין מארי דרומחין לא שמשותון לר' שמעיה חסידא דאי לאו תנדעון תנופה מאי היא. חטה מאי היא. שעורה

מאי היא. תנופה דקאמרינן היינו תנ"ו פ"ה ורזא דיליה תנו כבוד ליי' אלקיכם. דהא פח (עלאה) היינו כבוד דבעינן למיהב ליה לקב"ה. וע"ד אבעי לן לארמא לעילא לאחזאה (ס"א דלית אינון יהבין אלא להאי פה) דליה אנן יהבין להאי פה. דלית שבחא למלכא עלאה אלא כד ישראל מתקני ליה להאי כבוד ויהבי ליה למלכא כבוד ודא הוא תנו פה תנו כבוד וארמא איהו ודאי קרא דשרינן ביה. והיה באכלכם מלחם הארץ. וכי לחם הארץ שעורה איהו לאו הכי. ואנן שעורה מקרבינן בגין דשעורה קדמאה לשאר נהמא דעלמא. שעורה איהו (ס"א שעירו ה"א דהא אתר) שעורה דה"א אתר ידיע הוא בשיעורא דה"א (ס"א שיעור ה"א דהא חטה נקודה באמצעיתא דלית חולקא לסטרא אחרא דחובא תמן. (אלא) חטה ברתא דמתחטאה לקמי אבוה ועבד לה רעותא ומה חטה כללא דכ"ב אתוון. א"ר אלעזר אע"ג דהוה לן למשמע. הכא אית לן למימר ולדרכא קשתא. אמר ההוא ינוקא הא מגנא לקבל גירא. אמר רבי אלעזר ודאי חטה הכי קרינן לה. אבל חמינן בשבטים כלהו דלית בהו ח"ט ובה אית ח"ט וקרינן חטה. אמר ההוא ינוקא ודאי הכי הוא דהא ח"ט שריא סמיך לה. בהו בשבטין לא הוו אתוון אלין דקא אתו מסטרא דקדושה דלעילא אבל לגבה שריא. ואי בעית לאפקא חרבא ותימא אמאי נקטת אתוון אלין ההיא ברתא אלא אי תנדע חובא דאדם הראשון דאמרו חט"ה הוה תנדע הא ואילנא דא כד נצח כלא סטרא דטוב נקיט לכל סטרא אחרא וכפייא ליה חברייא קדמאי פרישו מלה דא ושרו לה מרחיק חטה סתם. אתו בתראי ואמרו חטה ממש. אתא ישעיה ופריש לה דכתיב וממחתה כי לא תקרב אליך וע"כ נקודה באמצעיתא דלא יהא חטאה דאלו נקודה לא הוי חטאה להוי. וחלופא בין ט' לת' תבירו לסטרא אחרא ברירו (ס"א דילה) דמלה. אתון חברייא דלא שמשותן לר'

זוהר חלק ג דף קפט/א

שמעיה חסידא אמרין דבחמשת זיני דנן לא אית חולקא לסטר אחרא. ולאן הכי דהא כל מה דאתבלי בארעא לסטר אחרא אית ביה חולקא ומאן חולקא אית ליה מוץ דתדפנו רוח דכתיב לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח. ודא הוא רוחא דקדושה וכתיב כי רוח עברה בו ואיננו וגו'. בגין דרוח קדשא מפזר ליה בכל סטרינן דעלמא דלא ישתכח דא בנוקבא. דכורא מאי הוא תבן. ומוץ ותבן כחזא אזלין ועל דא פטור ממעשר דלית בהו חולקא בקדושה ה' דגן בנקיו (דדגן) בלא תבן ומוץ ח"ט דכר ונוקבא מוץ ותבן בנקיו דדגן וע"ד שלימו דאילנא חטה איהו ואילנא דחטא ביה אדם הראשון חטה הוה דכלא איהו ברזא ובמלה דחטה (ס"א בקודשא ה' נקיו דדגן בלא תבן ומוץ וע"ד שלימו דאילנא חטה איהו וכלא. איהו ברזא דחטה). תווה ר"א ותווהו חברייא א"ר אלעזר ודאי הכי הוא. אמר ההוא ינוקא הכי הוא ודאי קרא דשרינן ביה דהא שעורה אקדים למיתי לעלמא ואיהו מתתקן למיכלא דבעירא סתם. איהו רזא דאלף הרים דמגדלין בכל יומא והיא אכלה לון. ואקרי לחם תרומה מיכלא דההוא תרומה (ס"א ואתקצר) ואתקריב בליליא דהא כתיב ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא. מן הקדשים דא תרומה. מן הקדשים ולא קדשים דהא קדש סתם לא אקרי תרומה דחומר בקדש מבתרומה תנן. ארעא קדישא ברשו דקב"ה הות ורשו אחרא לא עאל תמן היך אבדיקת ארעא אי קיימת במהימנותא ולא אתחברת ברשו אחרא בקריבו דתרומה דא דשעורים כגוונא דרזא דסוטה. א"ר אבא ודאי שננא דחרבא לגבך אמר ההוא ינוקא ודאי אתקפנא במגן וצינה לאגנא מניה א"ר אבא ארעא קדישא לית בה רשו אחרא ולא עאל תמן. מוץ ותבן ממאן הוו:

פתח ההוא ינוקא ואמר ויברא אלקים את האדם בצלמו וגו'. וכתיב ויאמר להם אלקים פרו ורבו וכי אי לאו דאתא נחש על חוה לא יעביד תולדין לעלמא. או אי לא חאבו ישראל בעובדא דעגלא לא יעבדון תולדין. אלא ודאי אי לא ייתי נחש על חוה תולדין יעביד אדם מיד ודאי דהא גזרה אתגזר מיד דאתברי דכתיב פרו ורבו ומלאו את הארץ ואינון תולדין יהון כלהון בנקיו בלא

זוהמא כלל. אוף הכי ארעא קדישא דהאלא עאל בה רשו אחרא אית בה מוץ ותבן דלאו מההוא סטר ולבר מארעא ההוא מוץ ותבן דסטר אחרא הוי דאזלא בתר קדושה כקוף בתר בני נשא. אתו ר"א וחברייא ונשקוהו א"ל דאמי לי דווחנא במאני קרבא נהמא דפתורא. א"ר אלעזר ודאי הכי הוא דהא כל זיני קרבא בידך אינון ומצלחן בידך אתו ונשקוהו כמלקדמין:

פתח איהו ואמר ובגפן שלשה שריגים וגו'. עד הכא חזיונא דמלה דהא מכאן ולהלאה חזיונא דיליה הוה דכתיב וכוס פרעה בידי אבל חזיונא דמלה בגיניה דיוסף הוה ולבשרא ליה דישמע יוסף וינדע. תנינן שבעה רקיעין אינון ואינון (שבעה) היכלין. ושית אינון וחמש אינון. וכלהו נפקי מגו יין עתיקא קדישא עלאה. ההוא יין משיך ליה יעקב מרחוק וסחיט ליה מענבים דההוא גפן. כדין יעקב אמשיך ליה ההוא יין דקא אתחזי ליה וחדו ושתה הה"ד ויבא לו יין וישת. הכא אתכליל עילא ותתא. וע"ד ארחיק מלה ומשיך לה במשיכו דתרי תנועי והיינו לו. ליה לתתא ליה לעילא (בתרין סטרין אחיד) חנוך מטטרון אמר ויבא לו יין דארמי מיא בההוא יין ואי לאו דארמי ביה מים לא יכיל למסבל ושפיר אמר חנוך מטטרון ובג"כ אמשיך לו בתרי טעמי דהא בתרין סטרין אחיד וההוא יין אזיל מדרגא לדרגא וכלהו טעמין ביה עד דיוסף צדיקא טעים ליה דאיהו דוד נאמן הה"ד כיון הטוב הולך לדודי למישרים.

זוהר חלק ג דף קפט/ב

מהו כיון הטוב דאתא יעקב וארמי ביה מיא דא הוא יין הטוב והכי הוא כמה דאמר חנוך מטטרון. תווה ר' אלעזר ותווה ר' אבא אמרו הא חמרא (ס"י מלאך) דילך הוא נצחת מלאכא קדישא אפומא (נ"א פומא) דרוח קודשא. א"ל עד כען ההוא גפן מחכא למעבד פירין. ובגפן דא איהו גפן דאשתמודעא בקודשא בגין דאית גפן אחרא דאיהו אקרי גפן נכריה. וענבים דילה לא אינון ענבים אלא קשין אחידין לבא נשכין ככלבא. אינון ענבים אקרון סורי הגפן נכריה. אבל גפן דא עלה כתיב ובגפן ההיא דאשתמודעא. ההיא דכל קדישין טעמו חמרא עתיקא חמרא טבא חמרא דיעקב יהיב ביה מיא עד דכל אינון דידעין לטעמא חמרא טעמו ליה והוה טב לחכא. וההיא גפן כד מטא לגבה אושיטת תלתא שריגין ואינון תלת דיוקנא דאבהן דאתקדשת בהו ולית קדושה אלא ביין ולית ברכתא אלא ביין באתר דחדוה שארי. והיא כפורחת ככלה דאתקשטת ועאלת ברחימו בחדוה דההוא יין דאתערב במיא. כדין עלתה נצה סליקת רחימו דילה לגבי דודה ושריאת לנגנא ולאעלא ברחימו. וכדין אתמליין ואתבשולן אינון ענבין רכיכין ומליין מההוא חמרא טבא עתיקא חמרא דיעקב ארמי ביה מיא. ועל דא מאן דמברך על היין ומטי על הארץ אצטריך למרמי ביה מיא בגין דלית ליה לברכא רחם ה' על ישראל עמך בר במיא גו חמרא ואי לאו מאן יכיל למסבל דא הוה לבשרא ליוסף בגין דביה הוה תליא מלתא חנו"ך מטטרון אמר שלשה שריגים ודאי לקבל תלת אבהן והא ארבע אינון דילה. אלא דא הוא דכתיב והיא כפורחת. בזמנא דאיהי סליקת ופרחת בכנפיהא לסלקא כדין עלתה נצה דא הוא ההוא רביעא דאשתאר דסליק בהדה ולא אתפרש מנה הה"ד וירכב על כרוב ויעף. כד יעוף כפורחת בזמנא דפורחת ושפיר אמר חנוך מטטרון והכי הוא. תווה רבי אלעזר ותווה רבי אבא אמרו מלאכא קדישא שליחא מלעילא הא חמרא דילך הוא נצחת ברזא דרוח קדשא אתו כלהו חברייא ונשקוהו. א"ר אלעזר בריך רחמנא דשרני הכא. אמר ההוא ינוקא. חבריא. נהמא וחמרא עיקרא דפתורא אינון כל שאר מיכלא אבתרייהו אתמשך והא אורייתא רווחת לון ודילה אינון. אורייתא בעאת מנייכו בבעו ברחימו ואמרה לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי והואיל ואורייתא זמינת לכו והיא בעאת מנייכו מלה דא אית לכו למעבד רעותא דילה. (נ"א הוא) במטו מנייכו הואיל ואיהי זמינא לכו דתעבדון רעותא. אמרו הכי הוא ודאי. יתבו ואכלו וחדו בהדיה. כיון דאכלו אתעכבו על פתורא. פתח איהו ואמר:

ויאמר מואב אל זקני מדין וגו'. ויאמרו זקני מואב ואל זקני מדין לא כתיב אלא ויאמר מואב. עולמין נטלו עיטא מסביא וסביא אתמשכו אבתרייהו ואינון יהבו לון עיטא מאי עיטא יהבו לון. עיטא בישא נטלו לגרמייהו. אמרו לון למואב גדולא בישא גדלנא ביננא ומנו משה רביהון על חד כומרא דהו ביננא דרבי ליה וגדיל ליה בביתיה ויהב ליה ברתיה לאנתו. ולא עוד אלא יהב ליה ממונא ושדר ליה למצרים לשיצאה כל ארעא. ואיהו וכל ביתיה אתמשכו אבתריה. אי להווא רביהון ניכול לאעקרא מן עלמא כל עמא דיליה יתעקרון מיד מעלמא וכל עיטא בישא מהווא מלה דפעור ממדין הוה. ות"ח דכלא הוה ממדין. וכל עיטא דלהון על משה הוה. ובעיטא דלהון שכרו לבלעם. כיון דחמו דבלעם לא יכיל נטלו עיטא אחרא בישא לגרמייהו ואפקירו נשייהו ובנתייהו יתיר ממואב דהא על נשי מדין כתיב הן הנה היו לבני ישראל וגו'. וכלא ממדין הוה. נטלו

זוהר חלק ג דף קצ/א

עיטא בהדי נשיאה דלהון דיפקיר כרתיה. דחשיבו לנטלא למשה ברשתיהון בכמה זיני חרשין אעטרו לה דיתפס רישא דלהון וקודשא בריך הוא משיב חכמים אחר אינון חמן דרישא יתפס ברשתא דלהון ולא ידעו חמו ולא חמו. חמו רישא דעמא דנפיל בהדה וכמה אלפין אוחרנין וחשיבו דמשה הוה אפקירו לה ופקידו לה על משה דלא תזדווגי לאחרא אלא ביה. אמרה לון במה אנדע. אמרו ההוא דתחמי דכלא קיימי קמיה ביה תזדווגי ולא באחרא. כיון דאתא זמרי בן סלוא קמו קמיה ארבעה ועשרים (נ"א תשעה וחמשים) אלף משבטא דשמעון בגין דהוה נשיאה דלהון והיא חשיבת דהוא משה ואזדווגת ביה. כיון דחמו כל אינון שאר לדא. עבדו מה דעבדו והוה מה דהוה. וכלא הוה ממדין בכמה זינין ובג"כ אתענשו מדין. וקב"ה אמר למשה נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים. לך אתחזי ולך יאות. למואב אנא שביק לון לבתר דיפקון תרין מרגלאן מנייהו. הא דוד בריה דישי דאיהו ינקום נוקמין דמואב ויסחי קדירה דמליא טנופא דפעור הה"ד מואב סיר רחצי ודאי ועד דאינון תרין מרגלאן לא נפקו לא אתענשו כיון דנפקו אתא דוד ואסחי קדירה מטנופא דלהון. וכלהו אתענשו. מדין בימי משה. מואב בימי דוד. ת"ח חייביא דמדין עכ"ד לא שכיכו מכל בישיין דלהון. לבתר דרין דחמו דמית יהושע וכל אינון זקנים דאיתחזו למעבד נס על ידייהו אמרו השתא שעתא ק"ל. מה עבדו אתו לגבי עמלק אמרו אית לכון לאדכרא מה עבדו לכון בני ישראל ומשה רביהון ויהושע תלמידא דיליה דשיצי לכון מעלמא השתא הוא עדנא דלית בהו מאן דאגין עלייהו ואנן בהדייכו דכתיב מדין ועמלק ובני קדם וגו' (שם) מפני מדין עשו לחם בני ישראל את המנהרות וגו'. לא הוה בעלמא מאן דיעביד בישא בכלא כמדין ואי תימא כעמלק בגין קנאת ברית דקריבו לגבי ברית וע"ד קני קב"ה קנאה עלמין דלא יתנשי אמרו ודאי הכי הוא ולית הכא ספקא בעלמא:

פתח ואמר ויאמר יי' אלי אל תצר את מואב וגו'. ויאמר יי' אלי וכי עד השתא לא ידענא דעם משה הוה ממלל קב"ה ולא עם אחרא דכתיב ויאמר יי' אלי למה אלא למשה פקיד קב"ה דלא לאבאשא למואב אבל לאחרא לא. לדוד לא פקיד דא ובג"כ אלי אל תצר את מואב אפילו לתחום זעירא דלהון. דהא מנייהו יפוק מאן דיתן נוקמין לישראל וינקום נוקמייהו ואיהו דוד דאתא מרות המואביה. ואלתתגר בם מלחמה כל דא אתפקד למשה הא לאחרא שרי. ואי תימא ליהושע ולאינון זקנים דהו דאריכו יומין בתריה שרי לאו הכי בגין דכלהו מבי דינא דמשה הו ומא דאתסר למשה אתסר להו. ועוד דלא נפקו עדיין אינון מרגלאן טבאן דהא ביומיהון דשופטים נפקא רות וברתיה דעגלון מלכא דמואב הות. מית עגלון דקטיל ליה אהוד. ומגו מלך אחרא. ודא ברתיא אשתארת והות בבי אומנא ובשדי מואב כיון דאתא תמן אלימלך נסבה לבריה ואי תימא דגיריה אלימלך תמן לא אלא כל אורחי ביתא ומיכלא ומשתיא אוליפת אימתי אתגירית לבתר

כד אזלת בנעמי כדין אמרת עמך עמי ואלקיך אלקי. נעמה בבני עמון ביומי דדוד נפקא כדין שראת רוח קודשא על דוד א"ל דוד כד כל עלמא מדינא ואפילנא ערבין ישראל חבל נחלתו הוו דכירנא מה דעבדו מואב בחבל נחלתו. מואב מה כתיב וימדדם בחבל בהוא חבל נחלת יי'. כל אינון דהוו מההוא זרעא ההוא חבל אחיד בהו. כתיב (שם) מלא החבל. מהו מלא החבל אלא ההוא דכתיב (ס"א ביה) מלא כל הארץ כבודו. והוה אמר דא הוא לאחייא ודא הוא לקטלא וההוא חבל אחיד באינון דאתחזון לקטלא בג"כ אחיד בחבל ופשיט חבל על מה דעבדו בההוא חבל נחלת יי'. ומדין גדעון שצי כל ההוא זרעא דלא אשאיר מנייהו מכל אינון דאבאישו לישראל בעיטא או במלה אחרא ולכלהו דאבאישו לישראל קב"ה נטיר לון דבבו ונטל מנייהו נוקמין. אבל אי זמינין למיתי מנייהו טב לעלמא

זוהר חלק ג דף קצ/ב

אריך רוגזיה ואפיה עמהון עד דיפיק ההוא טב לעלמא ובתר כן נטיל נוקמא ודינא מנייהו. א"ר אלעזר הכי הוא ודאי ודא הוא ברירו דמלה. אמר ההוא ינוקא מכאן ולהלאה חברייא אתקינו מאני קרבא בידייכו ואגחו קרבא. פתח ר' אלעזר ואמר ברכו יי' מלאכיו גבורי כח וגו'. דוד מלכא זמין לברכא לקב"ה זמין לחילי שמיא דאינון ככביא ומזלי ושאר חיילין ושתף לנשמתא דיליה בהדייהו לברכא לקב"ה ה"ה"ד ברכו יי' כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו ברכי נפשי את יי' חתים בנפשיה כל ברכאן זמין למלאכי מרומא לברכא ליה דכתיב ברכו יי' מלאכיו וגו' ועד לא אתו ישראל מלאכי מרומא הוו עבי ושלמי עשיה. כיון דאתו ישראל וקיימו על טורא דסיני ואמרו נעשה ונשמע נטלי עשייה ממלאכי השרת אתכלילו בדברו ומכדין עשיה הות בארעא דישראל בלחודייהו ומלאכין קדישין בלחודייהו. ישראל גמרינן ושלמין עשייה. וע"ד גבורי כח עושי דברו בקדמיתא ולבתר לשמוע. זכאין אינון ישראל דנטלו עשייה מנייהו ואתקיים בהו. אמר ההוא ינוקא נטר גרמך ואצלח במאנך. וכי שבחא הא בלחודוי נטלו ישראל ולא אחרא. אמר שבחא דא אשכחנא ולא אחרא. אמר ההוא ינוקא כיון דחרבא דילך לא אצלח. או אנת לא מנענעא ליה כדקא חזי שבק חרבא למאן דאגח קרבא. שבחא עלאה דלא אתמסר למלאכי עלאי בלחודייהו אלא בהדי ישראל מאן איהו קדוש. ברכה אתמסר לון בלחודייהו כמה דאתמסר לישראל אבל קדוש לא אתמסר לון בלחודייהו אלא בהדי ישראל דלא מקדשי קדושה אלא בהדי ישראל. ואי תימא והא כתיב וקרא זה אל זה ואמר אימתי בזמנא דישראל מקדשי לתתא. ועד דישראל לא מקדשי לתתא אינון לא אמרי קדושה בגין דקדושה מתלת עלמין סלקא ולא מתרין והיינו וקרא זה הא חד. אל זה הא תרין. ואמר הא תלתא. תלת עלמין אינון לקבלייהו תלת קדושות. ובג"כ שבחא דישראל דנטלין קדושה לתתא בלחודייהו. א"ר אלעזר הכי הוא ודאי ומלין אלין אוקימנא לון. ותו אוקימנא דהאתלת קדושות אתמסרו לישראל לתתא. מן האי קרא והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי' והתקדשתם חד. והייתם קדושים תרין כי קדוש אני יי' הא תלתא הכא אתמסר לון קדושה. א"ל יאות והא לא אדכרת מרומחא עד דנטלת ליה (אנא) מבתר כתפך ושוי לך בידך. מכאן ולהלאה תדכר לרומחא דאיהו בידך. תוב לאתר דשבקת א"ר אלעזר מלין דאנן בהו בברכה אינון. ברכו מאי ברכו משיכו ברכאן מאתר דכל ברכאן נפקין עד דיתעבדון ברכה בסגיאן משיכו דאתמשיך ומגו סגיאן דמיין בההיא ברכה מיד יפשוין מיין נוני סגיאין לכמה זינין. וההוא משיכו מאי הוא ה' משיכו דנהורא דנהיר מגו ההוא אספקלריאה דנהרא דאתמשך מעילא לתתא. האי למלאכי עלאי דאינון בבי מרומא דאדרא עלאה אתמר ברכו יי'. אנן דיתבי לתתא אמאי ברכו את יי' בגין דאנן צריכין לאמשכא עלן להאי את ובה ניעול לגבי מלכא לאחזאה אנפוי וע"ד אמר דוד אני בצדק אחזה פניך אני בצדק ודאי. ובג"כ שירותא דצלותא ברכו את יי' לאמשכא על רישן האי את. וכיון דאנן משכן להאי את עלנא אית לן למימר צלותא ולשבחא ובג"כ אסור לברכא לב"נ עד לא יצלי ב"נ צלותיה וימשיך על רישיה להאי את ואי יקדים ויברך

לב"נ בקדמיתא הא אמשיך לההוא ב"נ במה על רישיה באתר דהאי את. ובגין כך למלאכי עלאי כתיב ברכו יי'. ואנן את יי' לתוספת. אמר ההוא ינוקא ודאי הא ידענא דמאני קרבא דילך טבין אינון (ס"א אי תדכר) אתדכר מנהון ולא תנשי לון ודאי גבורה דבר נש דאגח קרבא

זוהר חלק ג דף קצא/א

ברומחא וחרבא איהו אבל מהו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו. א"ר אלעזר הא אמרית. אמר ההוא ינוקא הא ידענא דחילא דדרועא דילך אתחלש השתא איהו עדנא דלא לאמתנא אלא לאלקאה בקירטא אבנא בתר אבנא. כד"א בקלע ואבן בבהילו דא בתר דא. חדי ר"א. וחדו ר' אבא וחבריא:

פתח ההוא ינוקא ואמר שחורה אני ונאווה בנות ירושלם וגו'. אל תראוני

זוהר חלק ג דף קצא/א

ברומחא וחרבא איהו אבל מהו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו. א"ר אלעזר הא אמרית. אמר ההוא ינוקא הא ידענא דחילא דדרועא דילך אתחלש השתא איהו עדנא דלא לאמתנא אלא לאלקאה בקירטא אבנא בתר אבנא. כד"א בקלע ואבן בבהילו דא בתר דא. חדי ר"א. וחדו ר' אבא וחבריא:

פתח ההוא ינוקא ואמר שחורה אני ונאווה בנות ירושלם וגו'. אל תראוני שאני שחרחרת וגו'. מלין אלין הא אוקמוה. אבל בשעתא דאיהי גו רחימו סגי לגבי רחימהא מגו דחיקו רחימו דלא יכלה למסבל אזעירת גרמה בזעירו סגי עד דלא אתחזיאת (את) מנה אלא זעירו דנקודה חדא (ומאי איהי י') כדין אתכסיא מכל חילין ומשריין דילה. ואיהי אמרת שחורה אני דלית באת דא חוורא בגוויה כשאר אתוון ודא שחורה אני ולית לי אתר לאעלא לכוון תחות גדפאי כאהלי קדר תנינן דא י' דלית בה חוורו לגו כיריעות שלמה דא ו' ובג"כ אל תראוני. לא תחמון בי כלל דאנא נקודה זעירא מה עבדין גברין תקיפין חיילין דילה שאגין כאריין תקיפין כד"א הכפירים שואגים לטרף ומגו קלין ושאגין תקיפין דקא משאגין כאריין גוברין תקיפין דחילא שמע רחימא לעילא וידע דרחימתיה היא ברחימו כוותיה מגו רחימוי עד דלא אתחזיאת מדיוקנא ושפירו דילה כלל וכדין מגו קלין ושאגין דאינון גברי חילא דילה נפיק דודה רחימאה מגו היכליה בכמה מתנן בכמה נבזבזן בריחין ובוסמין ואתי לגבה ואשכח לה שחורה זעירא בלא דיוקנא ושפירו כלל קריב לגבה מחבק לה ומנשיק לה עד דאתערת זעיר זעיר מגו ריחין ובוסמין. ובחזוה דרחימהא דעמה ואתבניאת ואתעבידת בתקונהא בדיוקנהא בשפירו דילה ה' כמלקדמין ודא גבורי כח עשו לה ואהדרו לה לדיוקנהא ושפירו דילה דתוקפא וגבורתא דלהון גרימו דא. וע"ד כתיב גבורי כח עושי דברו. עושי דברו ודאי דמתקנין ליה להאי דבר ומהדרין ליה לדיוקנא קדמאה (ומכאן ולהלאה) כיון דאתקנת ואתעבידת בדיוקנהא שפירא כמלקדמין כדין אינון וכל שאר חילין קיימין לשמוע מה דאיהי אמרת ואיהי קיימא כמלכא גו חיליה ודא הוא עושי דברו ודאי. כגוונא דא לתתא בזמנא דחייבין בדרא איהי אתכסיא ואזעירת גרמה עד דלא אתחזיאת מכל דיוקנהא בר נקודה חדא וכד אתאן גבורי כח וזכאי קשוט כביכול עושים להאי דבר. ואנהירת זעיר זעיר ואתעביד' בדיוקנהא בשפירו דילה ה' כמלקדמין. אתו חברייא ונשקוה א"ר אלעזר אלמלא יחזקאל נביאה אמר דא תוהא הוי בעלמא נטליה ר"א ונשקיה כמלקדמין אמר ההוא ינוקא אנא

אברך. אמרו את בריך ולך יאות לברכא. אמר כמה אתון קדישין כמה ברכות זמינין לכו מאימא קדישא בגין דלא מנעתון לי לברכא:

פתח ואמר מונע בר יקבוהו לאם וברכות לראש משביר. האי קרא כמשמעו. אבל תנינן כל בר נש חייב בברכת המזון. ואי לא ידע. אתתיה או בנוי מברכין ליה וחבא מארז לההוא גברא דלא ידע לברכא עד דיצטריך לאתתיה ולבנוי דיברכון ליה ואי הוא ידע אצטריך לחנכא לבריה ולמהב ליה כסא לברכא. ומאן דמנע ליה דלא יתחנך יקבוהו לאום מונע בר דלא לברכא לקב"ה ולא יתחנך במצות. יקבוהו לאם. יקבוהו מבעי ליה או יקבוהו לאומים דהא לאם חד הוא כד"א ולאם מלאם יאמץ מאי יקבוהו לאם אלא לאם כתיב לאימא קדישא יקבוהו להאי בר נש דמנע לההוא בר מלברכא לקב"ה. אנא ברא יחידא הוינא לאמי הבו לי כסא ואברך למלכא קדישא דיהב בביתא דאמי גוברין דחילא דמלילנא קמייהו מלין תקיפין וזכינא לון. ובג"כ אנא אברך. וקודם דא אתישב קרא על תקוניה הא

זוהר חלק ג דף קצא/ב

דשרינן ביה. מונע בר יקבוהו לאם מאן דאמנע בר כמה דאתמר יקבוהו לאם כד"א ויקוב בן האשה הישראלית את השם. אוף הכא יקבוהו ויפרשון ליה לאם יפרשו חטאוי לאמא קדישא. וברכה לראש משביר לההוא ב"נ דיהנך בריה לברכא לקב"ה ולחנכא ליה בפקודי אורייתא ורזא דמלה כתיב ברזא דלעילא מה שמו ומה שם בנו כי תדע ההוא שם ידיעא יי' צבאות שמו. שם בנו. ישראל שמו דכתיב בני בכרי ישראל והא ישראל כל מפתחן דמהימנותא ביה תליין ואיהו משתבח ואמר יי' אמר אלי בני אתה. והכי הוא ודאי דהא אבא ואמא אעטרו ליה ובריכו ליה בכמה ברכאן ואמרו ופקידו לכלא (שם) נשקו בר. נשקו ידא להאי בר. כביכול שלטנו יהב ליה על כלא דכלא יפלחון ליה. פן יאנף. בגין דאעטרו ליה בדינא ורחמי. מאן דזכי לדינא לדינא מאן דזכי לרחמי לרחמי. כל ברכאן דלעילא ותתא להאי בר סלקין ומתעטרן. ומאן דמנע ברכאן מהאי בר יפרשון חטאוי קמי מלכא (ס"א אימא) קדישא. לאם ממש. וברכה לראש משביר. מאן דמברך ואזמין בכסא דברכה למאן דאצטריך ליה בהאי אתבר סטרא אחרא ואתכפיא בחבירו ואסתלק סטר קדושה ודא הוא דכתיב וברכה לראש משביר. כמה דאיהו מסלק ומברך לקב"ה ועביד לסטר אחרא דיתבר. הכי קב"ה משיך עליה ברכאן מלעילא וההוא דאקרי ברכה שריא על רישיה. מכאן ולהלאה חברייא הבו ונברך. יהבו ליה כסא דברכה וברך. וחברייא כלהו הוו בחדוה דהא מיומא דהולוא דר' אלעזר לא חדו חברייא כההוא יומא דיתבו תמן. אקדימו ובריכו ליה בחדוה ברעו דלבא. אמר ההוא ינוקא לית לכו לאתפרשא אלא מגו מלי אורייתא והכי תנינן:

פתח ואמר ויי' הולך לפנייהם יומם בעמוד ענן וגו'. ויי' זקיף טעמא לעילא. אמאי אלא בההוא שעתא כמה יאות ושפירו הות להאי כלה דאתכפיאת עד השתא בגלותא והשתא אזלת בזקיפו דרישא באכלוסהא בחדוה. בווי' זקיף טעמא לעילא הולך לפנייהם יומם. עד הכא לא ידע אי האי כלה אזלה לקמייהו אי לא דהא טעמא אפסיק בידו"ד אלא איהי הות תמן. אבל מאן דאזיל קמייהו סבא עלאה מאריה דביתא ההוא דאומי (נ"א דאזמין) ליה קב"ה ומגו אברהם דכתיב יומם יצוה יי' חסדו. וכתיב אם לא בריתי יומם ולילה. יומא דכל יומין כלילן ביה יומא דשאר יומין איהו שאר כל יומין ודאי. ועל דא אקרי יומם ולא יום. ובג"כ הולך לפנייהם יומם. הוא אזיל ביממא וכלה אזלת בליליא דכתיב ולילה בעמוד אש להאיר להם דא כלה כל חד כדקחזי ליה. ואתון חברייא יומם ולילה יהא קמייהו בכל שעתא. נשקוהו וברכוהו כמלקדמין ואזלו אתו לגבי רבי שמעון וסחו ליה עובדא. חוה אמר כמה יאות הוא אבל לא סליק בשמא. אעא דקיק כד סליק נהוריה סליק לפום שעתא. ומיד כבה ואשתקע. ותו הא אמינא נהורא דא ממה הוי:

פתח ואמר גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך. כד בר נש איהו גבור בארץ. גבור באורייתא גבור ביצירה. גבור בארץ ודאי סליק נהוריה ואתמשך ביה משיכו סגי כדין דוד ישרים יברך. יברך כתיב. אמר רבי אבא והא חמינן ינוקי דאמרין מלין עלאין וקיימין לבתר רישין דעלמא. א"ל ינוקא דאמר מלה חדא או תרין לפום שעתא בלא כוונה דלהון מובטח בר נש. בדא דיזכי למילף אורייתא בישראל. אבל דא דנוהרא דיליה קיימא על קיומיה בדעתא שלים לאו הכי. ותו דהא קב"ה ותיאובתיה דיליה לארחא בתפוחא דא

זוהר חלק ג דף קצב/א

זכאה חולקיה. זמאין אתון צדיקייא דכתיב בכו ויספה פליטת בית יהודה הנשארת שרש למטה ועשה פרי למעלה. שרש למטה כגון אבוי דאסתלק מעלמא ואיהו שרש למטה במתיבתא דרקיעא. ועשה פרי למעלה במתיבתא עלאה כמה טבא שרשא ואיבא. ואי לאו דלא אהא מקטרנא לקב"ה הואיל ותיאובתיה בארחא ביה לא הוה מאן דייכול לשלטאה ביה. אבל יהא רעוא דאמיה לא תחמי צערא עליה וכן הוה:

וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור וגו'. (הנה עם יצא ממצרים וגו'). הכא אית עשרין ותמניא תיבין לקבל כ"ה דרגין דחרשי קוסמין דצפור. ואית לאסתכלא מאן דבעא למללא ביה בבלעם ולאתחברא בהדיא אמאי שדר ליה מיד עד לא ייתי לגבי המלין בפירושא דקאמר הנה עם יצא ממצרים ועתה לכה ארה לי. הוה ליה לאתחברא בהדיא בקדמיתא ולפייסא ולשוחרא ליה ולבתר לאודעא ליה מלוי. אלא אמר רבי יוסי מהכא אשתמודע דהא ידע בלק רעותיה דההוא רשע דבעא לאתיקרא תדיר במלין רברבין ולית ליה תיאובתא אלא כד עביד בישין. בלק קסם קסמין ועביד חרשין ואתקין צפרא. וידע דדרגין דמשה עלאין ויקרין וחרש בחרשוי וקסם בקסמוי וידע דדרגין דבלעם הוו לקבלייהו מיד וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור. פתורה שמא דאתרא הוה כד"א מפתור ארם נהרים לקללך. אמאי אקרי הכי בגין דכתיב העורכים לגד שלחן. ופתורא הוה מסדר תמן כל יומא דהכי הוא תקונא דסטרין בישין מסדרין קמייהו פתורא במיכלא ובמשתייא ועבדין חרשין ומקטרין לקמי פתורא ומתכנשין תמן כל רוחין מסאבין ואודעין לון מה דאינון בעאן וכל חרשין וקוסמין דעלמא על ההוא פתורא הוו. ובג"כ אקרי שמא דאתרא ההוא פתורא. דהכי קורין בארם נהרים לשלחן פתורא:

פתח ואמר ועשית שלחן עצי שטים וגו'. וכתיב (שם) ונתת על השלחן לחם פנים וגו'. כל אינון מאני קודשא בעא קב"ה למעבד קמיה לאמשכא רוחא קדישא מעילא לתתא. ההוא רשע דבלעם הוה מסדר הכי לסטרא אחרא. והוה מסדר שלחן ונהמא דאקרי לחם מגואל כמה דאתמר דהכי אזיל סטר אחרא בתר קדושה כקוף בתר בני נשא. ושלמה מלכא צווח ואמר כי מה האדם שיבא אחרי המלך את אשר כבר עשוהו. והא אתמר קרא דא. ת"ח כתיב יי' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה וגו'. בשעתא דבעא קב"ה למיהב אורייתא לישראל אזל וזמין להו לבני עשו ולא קבלוה כד"א יי' מסיני בא וזרח משעיר למו. ולא בעו לקבלה. אזל לבני ישמעאל ולא בעו לקבלה. דכתיב הופיע מהר פארן כיון דלא בעו אהדר לון לישראל הכי תנינן השתא אית לשאלא והא תנינן דלית חטאה כד בר נש מדקדק דיוקין דאורייתא וישאל שאלתוי לאנהרא מלוי. האי קרא לא אתיישבא ואית לשאלא קב"ה כד אזל לשעיר למאן נביאה דלהון אתגלי. וכד אזל לפארן למאן נביאה דלהון אתגלי. אי תימא דאתגלי לכלהו לא אשכחן דא לעלמין בר לישראל בלחודדיהו וע"י דמשה. והא אתמר דהכי מבעי קרא למימר יי' לסיני בא וזרח לשעיר למו הופיע להר פארן מהו משעיר למו ומהו מהר פארן. כלא אית למנדע ולאסתכלא. והא

שאילנא ולא שמענא ולא ידענא כד אתא רבי שמעון אתא ושאל מלה כמלקדמין א"ל הא שאלתא דא אתאמרת יי' מסיני בא כד"א הנה אנכי בא אליך בעב הענן. ומסיני בא ואתגלי עלייהו. וזרח

זוהר חלק ג דף קצב/ב

משעיר למו ממה דאמרו בני שעיר דלא בעאן לקבלא מהאי אנהר לון לישראל ואוסיף עלייהו נהורא וחביבו סגיא. אוף הכי הופיע ואנהר לישראל מהר פארן ממה דאמרו בני פארן דלא בעו לקבלא. מהאי אוסיפו ישראל חביבו ונהירו יתיר כדקא יאות. ומה דשאלת על ידא דמאן אתגלי עלייהו (ת"ח) רזא עלאה איהו ואתגלי מלה על ידך. אורייתא נפקת מרזא עלאה דרישא (ס"א קדישא) דמלכא סתימא כד מטא לגבי דרועא שמאלא (ס"א ימינא) חמא קב"ה בההוא דרועא דמא בישא דהו מתרבי מתמן. אמר אצטריך לי לבררא וללכנא דרועא דא. ואי לא ימאיך ההוא דמא בישא יפגים כלא אבל אצטריך לבררא מהכא כל פגימו. מה עבד קרא לסמאל ואתא קמיה ואמר ליה תבעי אורייתא דילי. אמר מה כתיב בה. אמר ליה לא תרצח. דליג קב"ה לאתר דאצטריך. אמר ח"ו אורייתא דא דילך היא ודילך יהא לא בעינא אורייתא דא. אתיב ואתחנן קמיה אמר מאריה דעלמא אי את יהבה לי כל שלטנו דילי אתעבר דהא שלטנו דילי על קטולא איהו וקרבין לא יהון ושלטנו דילי על ככבא דמאדים. א"ה כלא אתבטל מעלמא. מאריה דעלמא טול אורייתך ולא יהא חולקא ואחסנא ליה בה. אבל אי ניחא קמך הא עמא בנוי דיעקב לון אתחזי. ואיהו השיב דהא דלטורא אמר עלייהו ודא הוא וזרח משעיר למו משעיר ממש נפק נהורא לון לישראל. אמר סמא"ל ודאי אי בנוי דיעקב יקבלון דא יתעברון מעלמא ולא ישלטון לעלמין. אתיב ליה כמה זמנין ואמר דא ואמר ליה אנת בוכרא ולך אתחזי. אמר ליה הא ליה בכירותא דילי והא אזדבן ליה ואנא אודיתי. אמר ליה הואיל ולא בעית למהוי לך בה חולקא אתעבר מנה בכלא. אמר יאות. אמר ליה הואיל וכך הב לי עיטא איך אעביד דיקבלון לה בנוי דיעקב דאת אמר. אמר ליה מאריה דעלמא אצטריך לשחדא לון טול נהורא מנהירו דחילי שמיא והב עלייהו ובדא יקבלון לה והא דילי יהא בקדמייתא. אפשיט מניה נהירו דחפיא עליה ויהב ליה למיהב לון לישראל הה"ד וזרח משעיר למו. משעיר ממש. דא סמא"ל דכתיב ונשא השעיר עליו. למו לישראל. כיון דביער דא ואעבר דמא בישא מדרועא שמאלא אהדר לדרועא ימינא (ס"א שמאלא) חמא ביה אוף הכי אמר הכי נמי אצטריך לנקייתא מדמא בישא דרועא דא. קרא לרה"ב אמר ליה תבעי את אורייתא דילי. אמר ליה מה כתיב בה דליג ליה ואמר לא תנאף אמר ווי אי ירותא דא יחסין לי קב"ה ירותא בישא דיתעבר בה כל שלטני דהא ברכתא דמיא נטילנא ברכתא דנוני ימא דכתיב פרו ורבו וגו'. וכתיב והפריתי אותו והרביתי אותו וגו' וכתיב והוא יהיה פרא אדם. שארי לאתחננא קמי מאריה אמר ליה מארי דעלמא תרין בנין נפקנא מאברהם הא בנוי דיצחק הב לון ולון אתחזי. אמר ליה לא יכילנא דאנת בוכרא ולך אתחזי שארי לאתחננא קמיה ואמר מאריה דעלמא בכירותא דילי יהא דיליה והאי נהורא דאנא יריתנא על דא טול והב לון וכך עבד. הדא הוא דכתיב הופיע מהר פארן. מאי שנא בסמא"ל כתיב וזרח וברה"ב כתיב הופיע. אלא נטל בההוא נהירו דאפשיט מניה סמא"ל חרב וקטולא לקטלא בדינא ולקטלא כדקא יאות. הדא הוא דכתיב (שם) ואשא חרב גאותך אע"ג דלא הוה דילך ונטל בההוא ברכתא דאפשיט מניה רה"ב זעיר כמאן דאופע זעיר מברכתא דלהון למעבד פריה ורביה. בגין כך הופיע מהר פארן ולא כתיב וזרח. כיון דנטל מתנן אלין לישראל מאינון רברבנין שלטנין. אתא וקרא להו לכל

זוהר חלק ג דף קצג/א

רבבות קדשא דממנן על שאר עמין ואתיבו ליה אוף הכי ומכלהו קביל ונטיל מתנן למיהב לון לישראל. לאסיא דהוה ליה חד מאנא מליא מסמא דחיי ונטיר ליה לבריה. בעא למיהב ליה לבריה ההוא פלייטון דסמא דחיי. אסיא הוה חכים אמר עבדין בישין אית בביתי אי ינדעון דאנא יהיב לברי נבזבזא דא יבאיש בעינייהו ויבעון לקטלא ליה. מה עבד נטל זעיר מסמא דמותא ושוי אפתחא דמאנא קרא לעבדוי אמר לון אתון מהימנן קדמי תבעון לההוא סמא. אמרו נחמי מאי הוא נטלו למטעם עד לא ארחו בעו למימת אמרו בלבייהו אי האי סמא יהיב לבריה ודאי ימות ואנן נירת לרבוננא אמרו קמיה מרנא סמא דא לא אתחזי אלא לברך והא אגרא דפולחנא שבקנא גבך זיל והב ליה לשוחדא דיקבל סמא דא. כך קב"ה הוא אסיא חכים. ידע דאי יהיב אורייתא לישראל עד לא אודע לון בכל יומא הוה רדפין לון לישראל עלה וקטלין לון אבל עבד דא ואינן יהבו ליה מתנן ונבזבזון בגין דיקבלון לה וכלהו קביל לון משה למיהב להו לישראל הה"ד עלית למרום שבית שבי וגו'. ובגין כך ירתו ישראל אורייתא בלא ערעורא ובלא קטרוגא כלל. בריך הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמא. ת"ח עדים דבני ישראל אלין מתנן ונבזבזון דקבילו ובג"כ לא הוה שליט עלייהו מותא ולא סטרא אחרא ולא די לון די נטלו אורייתא בלא ערעורא כלל אלא דקבילו נבזבזון ומתנן מכלהו כיון דחטו מה כתיב ויתנצלו בני ישראל את עדים. אינן מתנות באדם. מה אשתאר מנהון ההוא שבי דכתיב עלית למרום שבית שבי וגו'. אוספו וחטו מה כתיב וישמע הכנעני מלך ערד. וכתיב וילחם בישראל וישב ממנו שבי (ועכ"ד) וכל זמנא דישראל תבין לאבוהון דבשמיא אינן נבזבזון (וכלא) יתהדר לגבייהו ואתחפיין ביה ולזמנא דאתי כלא יתהדר דכתיב ושב ה' אלקיך את שבותך וגו'. מכאן ולהלאה אימא מילך. א"ר יוסי י"י בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה. בשעתא דקב"ה תב משעיר דלא קבילו אורייתא ארץ רעשה וגו'. מ"ט רעשה בגין דבעאת לאהדרא לתוהו ובוהו דהכי אתקני קב"ה בעלמא אי יקבלון בני ישראל אורייתא מוטב ואם לאו אהדר עלמא לתוהו ובוהו כיון דחמאת ארעא דהא אזמין קב"ה לכל עממיא דיקבלון אורייתא ולא קבילו ומכל עממיא לא אשתארו אלא ישראל בלחודייהו חשיבת ארעא דישראל לא יקבלון כוותייהו ובג"כ ארץ רעשה. כיון דאמרו נעשה ונשמע מיד שקטה הה"ד ארץ יראה ושקטה. יראה בקדמיתא ולבסוף ושקטה. ות"ח בגין דישראל אמרו נעשה לא דחלין מן כל עשייה דיכלון כל חרשי דעלמא למעבד ולא מכל קסמין וחרשין דעלמא. מ"ט. חד בג"ד. וחד בגין דכד אפיק לון קב"ה ממצרים תבר קמייהו כל זיני חרשי וקסמין דלא יכלין לשלטאה עלייהו וההיא שעתא דאתא בלק הוה ידע דא. מיד וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר וגו'. מאי פתורה. אלא דיתקין פתורה ויבעי מתמן עיטא מה יעביד. אשר על הנהר. על הנהרים מבעי ליה. מאי על הנהר. ודאי הכי הוא דעל חד נהרא קיימא תדיר:

רבי אלעזר ורבי אבא הוו אזלי למיחמי לרבי יוסי בר' שמעון בן לקוניא חמוי דרבי אלעזר קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא יתבו. א"ר אלעזר השתא הוא עדנא דקב"ה עאל בגנתא דעדן לאשתעשע בצדיקייא דתמן. א"ר אבא שעשועא דא מאי הוא והיך ישתעשע בהו. א"ר אלעזר מלה דא רזא סתימא איהו

זוהר חלק ג דף קצג/ב

טמירא לגבי דלא ידיע א"ל וכי בריקניא הוו סמכין רברבין דמקדמת דנא בהאי עלמא דלא ידעו ולא רדפו אבתרה למנדע על מה קיימין בהאי עלמא ומה הוו מחכאן בההוא עלמא:

פתח רבי אלעזר ואמר יי' אלקי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית וגו'. האי קרא רזא דמהימנותא איהו. יי'. רזא עלאה שירותא דנקודה עלאה סתימא דלא ידיע. אלקי רזא קול דממה דקה ואיהו שירותא דקיימא לשאלא ואסתים ולא ידיע ולית מאן דאתיב עליה בגין דאיהו סתים וטמיר וגניז.

אתה דא ימינא שירותא דקיימא לשאלא ולא תבא ביה והוא כהן עלאה. כד"א אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק. מאן על דברתי מלכי צדק אלא כהן עלאה דא איהו דקיימא על דבר בגין דההוא דבר לא קיימא אלא בימינא. וההוא דבר מאן איהו. מלכי צדק כך שמייה. ומאי דאמר דברתי בגין דאתקשר ביה בדוד וכל מלי שבחא דיליה בההוא דבר אתיין. ועל דא דברתי ובג"כ אתה דא כהן והא אוקימנא דתלת דוכתי אינון דאקרי כל חד אתה. ארוממך כלא כחדא. אודה שמך כדקא יאות והאי שם ידיע. כי עשית פלא כסויא ולבושא לאתלבשא נהורא סתימא עתיקא ראשיתא דרגא עלאה אדם קדמאה טמירא בכסויא דנהורא אחרא. ד"א כי עשית פלא. כי עשית אל"ף. ומהו אלף. הא תנינן אל"ף בי"ת. אלף בינה. אבל דיוקנא דא איהו תלת סטרין ראשית דרזא עלאה דאדם קדמאה בגין דבדיוקנא דא אית תרין דרועין חד מכאן וחד מכאן וגופא באמצעיתא וכלא רזא חדא. ואיהו רזא דיחודא ובג"כ אלף לחושבנא אחד והיינו כי עשית פלא. ורב המנונא סבא אמר הכי כי עשית פלא דא הוא חד דרגא מאינון פלאות חכמה ומאן איהו דא נתיב לא ידעו עיט ואיהו פלא. עצות מרחוק קרא להאי בקדמיתא פלא והכא אמר פלא עצות מרחוק אלא התם אצטריך לממני שית סטרין לדרגין עלאין פלא יוע. אל גבור אבי עד שר שלום והכא לא אתא לממני חושבנא. אבל עצות מרחוק מאי נינהו תרי בדי ערבות דכל עיטא דנביאי מתמן אתיא אינון אקרון עצות מרחוק. אמונה אומן תרין דאינון חד נהר וגן דא נפיק מעדן ודא אשתקי מיניה הא הכא כל רזא סתימא דמהימנותא. א"ר אלעזר. בלעם חייבא מאן קטיל ליה והיך אקטיל. א"ר יצחק פנחס וסיעתיה קטלוהו דכתיב הרגו על חלליהם ותנינן בקרתא דמדין הוה עביד בחכמתא דחרשוי דטאסין באוירא הוא ומלכי מדין ואלמלא ציץ דקדושא וצלוחא דפינחס דאפילו להון על קטילייה הה"ד על חלליהם וכתיב ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בחרב. א"ל ר' אלעזר כל דא ידענא. אר"ש אלעזר כל מלוי דבלעם חייבא תקיפין אינון והא אוקמוה חברייא דכתיב ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. ואמרו בישראל לא קם אבל באו"ה קם ומנו בלעם. והא אוקימנא מלה. משה לית דכוותיה בכתרין עלאין בלעם לית דכוותיה בכתרין תתאין דא בסטרא דקדושה ודא בסטרא דשמאלא ואי כל דא הוה בידיה וכ"כ תקיף בחכמתא גבר דישבח גרמיה בחילא תקיף דכתיב ואנכי אקרה כה אעקר לכה מהאי. היאך יכילו לקטלא ליה. אלא בספרא דחכמתא דשלמה מלכא הכי אמר תלת סימנין אינון. סימן לעברה ירקון. סימן לשטות מלין. סימן דלא ידע כלום שבוחי ודא אכרע לשאר שוטה בכל עבירות כלא אית ביה. והא כתיב יהללך זר ולא פיך ואם לא זר. פיך. לאו הכי אלא אי לא הוי מאן דאשתמודע לך אפתח פומך למללא באורייתא ולאודעא מלי קשוט באורייתא. וכדין פתיחו דפומך באורייתא ישבחון מילך וינדעון מאן אנת דלית מלה בעלמא דישתמודעון ליה לב"נ אלא בזמנא דאפתח פומיה. פומיה הודע לבני נשא מאן הוא. ההוא רשע דבלעם שבוחי משבח גרמיה בכלא. ועכ"ד גניבו דדעתא קא גניב ואסתלק במלוי. במלין זעירין הוה עביד רברבין מה דאמר על אינון דרגין מלין מסאבין הוה אמר וקשוט אמר אמר אבל ההוא רשע הוה אמר ומשבח גרמיה בארז סתים ואסתלק במלוי דכל מאן דהוה שמע חשיב דאסתלק על כל נביאי עלמא דכתיב שומע אמרי אל ויודע

זוהר חלק ג דף קצד/א

דעת עליון מאן גבר בעלמא דהוה שמע מפומיה מלין אלין דלא חשיב דלית בעלמא נביאה מהימנא כגיניה וקשוט הוה והכי הוה. נאם שומע אמרי אל הכי הוה. ויודע דעת עליון הכי הוה. וההוא רשע הוה אמר על דרגין דאתדבק בהו שומע אמרי אל מלה דאיהו בסליקו עלאה והכי אמר שומע אמרי אל האל לא כתיב דהא האל תמים דרכו אבל סתם אל אחר איהו. כי לא תשתחוה לאל אחר. שומע אמרי אל מלה זעירא איהי ודמי למאן דלא ידע דאיהו רב ועלאה. שומע אמרי אל ההוא דאקרי אל אחר דכתיב כי לא תשתחוה לאל אחר. ויודע דעת עליון. על

כל דרגין דמסאבו אינון דמנהגי ארבעין חסר חד אינון. והוא רב החובל
דכלהו מתנהגי על ידוי איהו עליון על כלהו. ברא הוה מתדבק ההוא רשע ואמר דהוה ידע דעת
עליון דרגא דאיהו עליון על כולהו מנהגי ארבעין מאן שמע הכי דלא אתבהיל בדעתיה ויימא דלא
הוה כגיניה בעלמא אלא ההוא רשע משבח גרמיה בארע סתים. ואמר מלי קשוט וגניב דעתא
דבני עלמא. אשר מחזה שדי יחזה. מאן דשמע דא חשיב דהוה חמי מה דלא חמי אחרא בעלמא
מחזה שדי דא ענפא חדא מאינון ענפין דהו נפקין משדי ולמה דבחכמתא דא אחזי תלת לקבל ש
דשדי לקבל תלת ענפין דביה ואחזי תרין נביאין בדי ערבות דתמכין ביה לקבל ע' תרין ענפין
דעינא בישא לסתמא לון כד אתא בלק אמר אנא איכול לון. עמלק בהדי חכמתא דא אתא לגבייהו
ויכיל לון ושדר לבלעם וא"ל אנא תרי אתוון דעמלק אית בי דאינון ל"ק דאינון סיומא דעמלק
אנא לי ל"ק ועמלק ל"ק לי סיומא ובך שירותא ב"ל א"ל ר"ש הכי אימא שירותא דבלק ב"ל
ושירותא דבלעם ב"ל שירותא דבלק הוה ביה בבלעם. וסיומא דעמלק הוה ביה בבלק וסיומא
דבלעם הוה שירותא דעמלק ואי תימא דלא ניכול להון בגין דחרשיא דרבהון משה דהוה פשיט
ידיה האי ידא אית באלין רברבין דיכלי בחרשין לאתתקפא יתיר והיינו דכתיב וקסמים בידם
בידיהם לא כתיב אלא בידם ידא לקבל ידא הכי שדר לי' בלק לבלעם ולהכי מחזה שדי כדאמרן
ולהכי אתענשו ואתענשו לעילא ואקרון מחזה כד"א ומול מחזה אל מחזה ענפא דנפק מתמן.
ומאן ההוא מחזה עזא ועזאל דאינון נופל וגלוי עינים ואיהו מחזה שדי דהוה חמא נופל וגלוי
עינים אן הוה בלעם בההיא שעתא. אי תימא במדין הא כתיב ועתה הנני הולך לעמי. אי אזל ליה
מאן יהביה במדין. אלא ההוא רשע כיון דחמא דנפלו מישראל כ"ב אלף על עיטוי אתעכב תמן
והוה בעי מנייהו אגרוי. ובעוד דאתעכב תמן אתא פנחס ורברבני חילא לתמן. כיון דחמא לפנחס
פרח באוירא ותריין בנוהי עמיה יונוס ויומברוס ואי תימא הא מיתו בעובדא דעגל. דהא אינון
עבדו אלא הכי הוה ודאי ודא הוא דכתיב ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש. וכי לא
הו ידעי חושבנא זעירא דא והרי כמה חושבנן אחרנין רמאין עלאין ורברבנין ידע קרא לממני
והכא כשלשת אלפי איש. אלא אינון בנוי דבלעם יונו"ם ויומברו"ם דהו שקלי כשלשת אלפי
איש. אלא ההוא רשע כל חרשין דעלמא הוה ידע ונטל אוף הכי חרשין דבנוי דהו רגילין בהו
ובהו טאם ואסתלק. פנחס חמא ליה דהוה ב"נ חד טס באויר והוה מסתלק באוירא מעינא. רמא
קלא לבני חילא אמר אית מאן דידע למפרח אבתריה דהוה רשע דהא בלעם איהו חמו ליה
דהוה טאס. צליה בריה דשבטא דדן קם ונטל שלטנו דשליט על חרשין ופרח בתריה כיון דחמא
ליה ההוא רשע עבד ארעא אוחרא באוירא ובקע חמש אוירין בהוה ארע

זוהר חלק ג דף קצד/ב

ואסתלק ואתכסי מעינא כדין אסתכן צליה בההיא שעתא והוה בצערא דלא הוה ידע מה יעביד.
רמא ליה קלא פנחס ואמר טולא דתנייניא דרבעין על כל חויין הפוך במזייד מיד ידע וגלי ההוא
ארעא ועאל לגביה מיד אתגלי ונחתו תרוויהו קמיה דפנחס. תא חזי ההוא רשע כתיב ביה וילך
שפי דא הוא עליון דדרגין דיליה חויה דכורא. צליה נטל תרין דכר ונוקבא ובהוה שליט עליה
בגין דשלטנו דשליט עליהו נטל ואתכפיין קמיה. ודא הוה שפיפון עלי ארע על ההוא ארע דעבד
ההוא רשע דכתיב יהי דן נחש עלי דרך. דא שמשון. שפיפון עלי ארע דא צליה. הנושך עקבי
סוס דא עירה דהוה בהדיה דדוד דהוה אתי מדן ובגיניה תליא גבורתיה בדוד דכתיב ויעקר דוד
את כל הרכב. ויפול רוכבו אחר דא שריה דזמין למיתי בהדי משיחא דאפרים ואיהו הוי משבטא
דדן וזמין איהו למעבד נוקמין וקרבין בשאר עמין. וכד דא יקום כדין הוי מחכא לפורקנא
דישראל דכתיב לישועתך קויתי יי'. ואע"ג דאוקמוה להאי קרא אבל ברירו דמלה כמה דאתמר
וכמה דאוקמוה. ועל דא אתא קרא ואוכת. כיון דנחת ההוא רשע לקמי פנחס. אמר ליה רשע
כמה גלגולין בישין עבדת על עמא קדישא. אמר ליה לצליה תא וקטליה ולא בשמא. דלא אתחזי

האי לאדכרא עליה קדושה עלאה בגין דלא תפוק נשמתיה ותתכליל במלין דדרגין קדישן. ותתקיים ביה מה דאמר תמות נפשי מות ישרים. בההוא שעתא עבד ביה כמה זיני מותא ולא מית עד דנטל חרבא דהוה תקין (ס"א חקיק) עלוי חויא מהאי סטרא וחויא מהאי סטרא. א"ל פנחס בדיליה טול (נ"א קטול ליה) ובדיליה ימות כדין קטל ליה ויכיל ליה דכך ארחוי דההוא סטרא מאן דאזל אבתראה בה ימות ובה תפוק נשמתיה ובה תתכליל והכי מית בלעם ודייני ליה בדינין בההוא עלמא ולא אתקביר לעלמין. וגרמוי כלהו אתקברו ואתעבידו כמה חויין מזוהמין מנזקי שאר בריין ואפילו תולעתין דהוו אכלי בשריה אתהדרו חויין:

אשכחנא בספרא דאשמודאי דיהב ליה לשלמה מלכא דכל מאן דהוה בעילמעבד חרשין תקיפין סתימין דעינא. אי ידע טנרא דנפל תמן בלעם ישכח מאינון. חויין דהוו מגרמוי דההוא רשע אי יקטיל חד מנייהו רישא דיליה ביה יעביד חרשין עלאין. בגופא דיליה חרשין אחרנין בזנבא דיליה חרשין אחרנין. תלת זיני חרשין אית בכל חד וחד. מלכת שבא כד אתת לגבי שלמה מאינון מלין דשאילת לשלמה. אמרת גרמא דחויא דתלת חרשין במה נתפס מיד לא היה דבר נעלם מן המלך אשר לא הגיד לה איהי שאילת על דא והות אצטריכת לאינון חויין. ולא יכילת לנטלא חד מנייהו. מה אתיב לה מלין דהוו בלבה כך אודע לה דכתיב ויגד לה שלמה את כל דבריה. אינון חויין לא יכיל לון כל בני עלמא בר ממלה דרזא חדא ומאי איהו שכבת זרע רותחת. ואי תימא מאן יכיל. אלא בשעתא דההוא שכבת זרע אפיק ב"נ כד איהו בתיאובתא אפיק לה לשמא דההוא חויא ברעותא דתיאובתא. כד נפיק ברתיחו נטלי ליה מיד בלבושא חדא וההוא לבושא זרקין לגבי חויא מיד כפיף רישיה ותפסן ליה כמה דתפיס תרנגולא דביתא ואי בכל מאני קרבין דעלמא יגחון בחד מנייהו לא יכלין ליה. ובהאי לא אצטריך ב"נ בעלמא מאני קרבא ולא מלה אחרא ולא אצטריך לאסתמרא מנייהו דהא כלהו אתכפיין לגביה כדין אתדבקו אינון מלין בלבבה ותאיבת להאי. מכאן ולהלאה אלעזר ברי קב"ה עבד מה דעבד בההוא חייבא ורזין סתימין אלין לא אצטריכו לגלאה אבל בגין דחבריא דהכא ינדעון ארחין סתימין דעלמא גלינא לכו דהא כמה נמוסין סתימין אינון בעלמא ובני נשא לא ידעין ואינון פליאן סתימין רברבן ועלאין. עליה ועל דדמי ליה קראן ושם

זוהר חלק ג דף קצה/א

רשעים ירקב. זכאין אינון זכאי קשוט עלייהו כתיב אך צדיקים יודו לשמך וגו':

ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו'. ר' אבא פתח תפלה לעני כי יעטוף וגו' תלת אינון דכתיב בהו הפלה ואוקמוה מלה דא (אבל מלה דא) חד הוה משה וחד הוה דוד וחד עני דאתכליל בהו ואתחבר בהו. ואי תימא הא כתיב תפלה לחבקוק הנביא הא ארבע אינון אלא חבקוק לאו בגין תפלה הוה ואע"ג דכתיב ביה תפלה תושבחתא והודאה איהו לקב"ה על דאחיא ליה ועבד עמיה נסין וגבורן דהא בריה דשונמית הוה. אבל ג' אינון דאקרון תפלה. תפלה למשה איש האלקים תפלה דא דלית כגיניה בבר נש אחרא. תפלה לדוד. תפלה דא איהי תפלה דלית כגיניה במלכא אחרא. תפלה לעני. תפלה איהי מאינון ג' מאן חשיבא מכלהו הוי אימא תפלה דעני תפלה דא קדים לתפלה דמשה. וקדים לתפלה דדוד וקדים לכל שאר צלותין דעלמא. מ"ט בגין דעני איהו תביר לבא. וכתיב קרוב יי' לנשברי לב וגו' ומסכנא עביד תדיר קטטה בקב"ה וקב"ה אצית ושמע מלוי. כיון דצלי צלותיה פתח כל כוי רקיעין וכל שאר צלותין דקא סלקין לעילא דחי לון ההוא מסכנא תביר לבא דכתיב תפלה לעני כי יעטוף. כי יתעטף מבעי ליה. מאי כי יעטוף. אלא איהו עביד עטופא לכל צלותין דעלמא ולא עאלין עד דצלותא דיליה עאלת. וקב"ה אמר יתעטפון כל צלותין וצלותא דא תיעול לגבאי. לא בעינא הכא בי דינא דידונון ביננא קמאי ליהו תרעומין

דיליה ואנא והוא בלחודנא וקב"ה אתיחד בלחודוי באינון תורעמין בהוא צלותא דכתיב ולפני יי' ישפוך שיחו. לפני יי' ודאי. כל חילי שמיא שאלין אלין לאלין קב"ה במאי אתעסק במאי אשתדל. אמרין אתיחדא בתיאובתא במאנין דיליה כלהו לא ידעו מה אתעביד מההוא צלותא דמסכנא ומכל אינון תורעמין דיליה דלית תיאובתא למסכנא אלא כד שפיך דמעוי בתורעמו קמי מלכא קדישא ולית תיאובתא לקב"ה אלא כד מקבל לון ואושדו קמי' ודא איהי צלותא דעביד עטופא לכל צלותין דעלמא. משה צלי צלותיה ואתעכב כמה יומין בהאי תפלה. דוד חמא דכל כוין וכל תרעי שמיא כלהו זמינין לאפתחא למסכנא ולית בכל צלותין דעלמא דקב"ה אצית מיד כצלותא דמסכנא. כיון דחמי האי עבד גרמיה עניא ומסכנא פשט לבושא דמלכותא ויתיב בארעא כמסכנא אמר תפלה דכתיב תפלה לדוד הטה יי' אזנך ענני. ואי תימא אמאי. בגין כי עני ואביון אני. א"ל קב"ה דוד ולא מלכא אנת ושליטא על מלכין תקיפין ואת עביד גרמך עני ואביון. מיד אהדר צלותיה בגוונא אחרא ושבק מלה דאביון ועני ואמר שמרה נפשי כי חסיד אני. ועכ"ד כלא הוה ביה בדוד. אמר ליה רבי אלעזר שפיר קאמרת. ועכ"ד (ס"א וע"ד) אצטריך ליה לבר נש דצלי צלותיה (למהוי תמן עני ואביון) ולמעבד גרמיה עני בגין דתיעול צלותיה בכללא דכל עניימ דהא כל נטורי תרעין לא שבקין הכי למיעאל כמה דשבקין למסכנין דהא בלא רשותא עאלין ואי עביד בר נש גרמיה ושוי רעותיה תדיר כמסכנא צלותיה סלקא ואערעת באינון צלותין דמסכנין ואתחברת בהו וסלקת בהדיהו ובכללא דלהון עאלת ואתקבלת ברעותא קמי מלכא קדישא (בהו) דוד מלכא שוי גרמיה בארבעה ארחין שוי גרמיה בהדי מסכני שוי גרמיה בהדי חסידים שוי גרמיה בהדי עבדים שוי גרמיה בהדי אינון דמסרי גרמייהו ונפשייהו על קדושת שמיה. שוי גרמיה בהדי מסכנא דכתיב כיע ני ואביון אני. שוי גרמיה בהדי חסידים דכתיב שמרה נפשי כי חסיד אני בגין דאצטריך ליה לבר נש דלא לשואה גרמיה רשע. ואי תימא א"ה לא יפרט חטאוי לעלמין לאו הכי אלא כד יפרט חטאוי כדין איהו חסיד דאתי לקבלא תשובה אפיק גרמיה מסטרא בישא דהוה בטנפא דילה עד השתא והשתא אתדבק בימינא עלאה דאיהי פשוטה לקבלא ליה. ולא תימא דלא מקבל ליה קב"ה עד דיפרט חטאוי מיומא דהוה מעלמא (ס"א אי הכי) אן אנון

זוהר חלק ג דף קצה/ב

דאתכסון מניה דלא יכיל לאדבקא. אלא לא אצטריך לפרשא בר אינון דיזכר מנייהו ואי שוי רעותיה בהו כל אחרנין אתמשכן אבתרייהו דהא תנינן אין בודקין חורי ביתא עלאין לעילא ולא אינון תתאין לתתא בביעור חמץ אלא כיון דבדיק כפום חיזו דעינוי מה דיכיל לאדבקא כלא אתמשך בתר דא ואתבטיל בהדיה. הכי גרסי' בנגעים כ"ד ראשי אברים אינון דלא מטמאין משום מחיה. וכהנא הוה אטרח אבתרייהו והיינו דכתיב לכל מראה עיני הכהן אתר דיכיל כהנא למחזי מכתשא באסתכלותא דהא ולא אצטריך למאכא גרמיה ולא רמא עינוי הכא והכא. אוף הכי לא אצטריך לפרטא חטאוי (למבעי) מן יומא דהוה דאינון חורי ביתא תתאין ולא אינון דאתכסו דלא יכיל לאדבקא דאינון חורי ביתא עלאין לעילא. (ס"א אלא) ת"ח לכל מראה עיני הכהן וכלהו אתמשכן אבתרייהו. וע"ד שוי דוד גרמיה גו חסידים. שוי גרמיה בהדי עבדים דכתיב הנה כעיני עבדים אל יד אדונייהם. וכתיב הושע עבדך אתה אלקי. שוי גרמיה בהדי אינון דמסרי נפשייהו על קדושת שמיה. דכתיב (שם) שמח נפש עבדך כי אליך יי' נפשי אשא. בכל הני ארבע עבד גרמיה דוד מלכא קמי מאריה. אמר רבי אלעזר ארימית ידי בצלו לקמי מלכא קדישא דהא תנינן אסור ליה לבר נש לארמא ידוי לעילא בר בצלו ובברכאן ותחנונימ למריה דכתיב הרימותי ידי אל יי' אל עליון ומתרגמינן ארימית ידי בצלו דהא אצבעאן דידין מלין עלאין אית בהו. והשתא אנא הכי עבידנא ואמינא דכל מאן דאלין ארבע יסדר קמי מאריה ועביד גרמיה ברעותא בתקונא דא כדקא יאות בתקונא דא לא תהדר צלותיה בריקניא. בקדמיתא עבד לסדרא שבחא קמי מאריה ולזמרא קמיה. ודא בתושבחן דקמי צלותא ולבתר עבד לבתר דצלי צלותא דעמידה איהו עבדא

דסדר צלותא דמאריה. ולבתר עבד לבתר דצלי כל צלותיה ואזיל ליה וע"ד דוד תלת זמנין עבד גרמיה בצלותא דא עבד דכתיב הושע עבדך אתה אלקי שמח נפש עבדך וכתיב תנה עזך לעבדך. הא תלת זמנין אצטריך לשואה גרמיה עבד. לבתר לשואה גרמיה גו אינון דמסרי נפשייהו על קדושת שמיה והיינו ביחודא דשמע ישראל דכל מאן דשוי הכי רעותיה בהאי קרא אתחשיב ליה כאלו מסר נפשיה על קדושת שמיה. לבתר לשואה גרמיה עני בזמנא דעאל ודפיק דשין דרומי מרומים כד אמר אמת ויציב (וסמיך) גאולה לתפלה למהוי בצלותא דעמידה תביר לבא עניא ומסכנא. ולשואה רעותיה לאתכללא גו מסכני בתבירו דלבא במאיכו דנפשא. לבתר לשואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה לפרשא חטאוי דהכי אצטריך יחיד בשומע תפל הבגין לאתדבקה בימינא דפשוטה לקבלא לאינון דתבין וכדין אקרי חסיד הא ארבע אלין כדקא יאות. מאן כליל לכל הני ההוא דקא אצטריך לכללא לון והאי איהו עבד דאכליל לכל שאר. תלת עבדין אינון בתלת דוכתיב וכלהו חד ועלייהו כתיב הנה כעני עבדים אל יד אדונייהם וגו'. בין עבד לעבד אינון אחרנין בין עבד קדמאה לעבד תניינא אית ליה לממסר נפשיה על יחודא דקדושת שמיה ולשואה גרמיה עני ומסכנא בצלותא דעמידה ולשואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה. עבד תליתאה בתר דסיים וסדר כלא. תנן בההיא שעתא דסדר בר נש כל הני סדורין ארבע ברעו דלבא קודשא בריך הוא ניחא קמיה ופריש ימיניה עליה בההוא עבד תליתאה וקרא עליה וא"ל עבדי אתה דכתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. ודאי צלותא

זוהר חלק ג דף קצו/א

דהאי בר נש לא תהדר בריקניא לעלמין. אתא ר' אבא ונשקיה. אמר ר' אלעזר ת"ח תרי עבד מאינון תלתא אינון דכללי כל הני דהא תליתאה קיימא לחתמא ביה חותמא לעילא לשואה ביה דא ימינא דמלכא ודאשתבחה ביה. אבל הני תרין קדמאה ותניינא אינון כללא דכלא. ודוד שבח גרמיה בהו דכתיב אנה יי' כי אני עבדך אני עבדך וגו'. דאלין כללי דכל שאר. תליתאה בך קיימא למפרק לי דכתיב הושע עבדך אתה אלקי מאן דמסדר דא ידיע ליהוי ליה דקב"ה משתבחה ביה וקרא עליה עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. אתא ר' אבא ונשקיה. א"ר אבא ע"ד קרינן הנחמדים מזהב ומפז רב וגו' כמה מתיקין מלין עתיקין דסדרו קדמאי ואנן כד טעמין לון לא יכלין למיכל ודאי הכי הוא והא קרא אוכח על תלתא עבדין ואינון חד ובאתר חד. ותרין כדקאמרת וחד דאיהו לאתעטרא ביה קב"ה דכתיב כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגו'. לא ימכרו ממכרת עבד. בגין דקב"ה אצטריך לאתעטרא בהאי תליתאה. ועל דא לא ימכרו לשמא דעבד. דהא דקב"ה הוי. פתח ר' אלעזר ואמר מי בכם ירא יי' וגו'. מאי שומע בקול עבדו האי קרא אוקמוה חברייא בצלותא והכי הוא מאן דרגיל למיתי לבי כנשתא לצלאה ויומא חדא לא אתי קב"ה שאיל עליה ואמר מי בכם ירא יי' שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו. מאי שומע בקול עבדו במאן. אי תימא בנביאה או גבר אחרא מאן יחב נביאה או גבר אחרא לצלותא. דבגין דצלי צלותיה שומע בקול נביאה או דגבר בעלמא. אלא ההוא דצלי צלותין בכל יומא איהו שומע בההוא קול דקרי ליה קב"ה ומשתבחה ביה ואמר דאיהו עבדו ודאי. שומע בקול במאי קול בההוא דאקרי עבדו שבחא עלאה איהו דנפיק עליה קול דאיהו עבדו. ותו דקלא אשתמע בכל אינון רקייעין דאיהו עבדא דמלכא קדישא ודא הוא שומע בקול עבדו. אשר הלך חשכים ואין נגה לו. וכי בגין דלא אתא לצלווי הלך חשכים. אלא אוקמוה. אבל עד לא יתכונשון ישראל לבתי כנסיות לצלאה סטרא אחרא קיימא וסגיר כל נהורין עלאין דלא יתפשטון ויפקון על עלמין. ותלת זמנין ביומא אזלי סטר אחרא דכר ונוקבא ומשטטין בעלמא וההוא עידן אתקן לצלותא בגין דלא הוי תמן קטרוגא כלל. וכדין איהו עידן לצלותא בגין דאינון אזלי למשטטא בטורי חשוך והר נשפה כדין פתיחין כוי נהורין עלאין ונפקי ושריאן על בתי כנסיות ברישיהון דאינון דצלאן צלותין ומתפלגן נהורין על רישייהו וקב"ה שאיל על ההוא דלא אשתכח תמן

ואמר חבל על פלניא דהוה רגיל הכא והשתא דהלך חשכים ואתעבר מקמי נהורין והלך לשטטא בטוריא בעלמא ונפק מההוא נגה נהורא דנהיר ולית (ליה) ביה חולקא אין נגה לו כמה דאתפליג ושריא על אחרנין דתמן כמה טבין אתאבידו מניה (אין נגה לו השתא דהלך חשכים). ואלו הוה תמן יבטח בשם יי' בכללא דעבד קדמאה. וישען באלהיו ברזא דעבד תניינא. אר"ש אלעזר ברי ודאי רוח נבואה שריא עלך א"ר אבא אריא בר אריא מאן יקום קמייהו כד שאגי למטרף טרפא. כל אריין דעלמא תקיפין ואלין יתיר מכלהו. כל אריין דעלמא קשיין לאפקא טרפא מפומייהו ואלין נוחין לאפקא מפומייהו טרפא. אינון טרפי טרפא ויהבי לכלא. אשר הלך חשכים אשר הלכו מבעי ליה. אמר רבי אלעזר בגין דאינון שריין בחבורא ומיד מתפרשן הלך חבורא חשכים אתפרשן שראן בחבורא ואתפרשן מיד. כגוונא דא רוח סערה באה כלל דכר ונוקבא. באה

זוהר חלק ג דף קצו/ב

והיא שבקת ליה מיד מתפרשן (לעיל קפז א) ע"כ מצאתי ול"ד חסר בהעתק:

וירא בלק וגו'. רבי אלעזר אמר ודאי מה (קפו) דאמר רבי חייא מלה סתימא הוה. אבל כתיב גם צפור מצאה בית ודרור קן לה וגו'. וכי דוד מלכא על צפרא בעלמא הוה אמר מלה דא. אלא כמה דתנינן כמה חביבין נשמתין קמי קב"ה. אי תימא כל נשמתין דעלמא לאו הכי אלא אינון נשמתהון דצדיקייא דתמן מדוריהון בהדיה. מדוריהון לעילא ומדוריהון לתתא. והכי אתמר גם צפור מצאה בית אלין רוחיהון דצדיקייא. תנינן תלת שורין אינון לג"ע ובין כל חד וחד כמה רוחין ונשמתין מטיילין תמן ואתהנן מריחא דענוגין דצדיקייא דלגו אע"ג דלא זכו למיעאל. אבל ענוגא דרוחיהון דצדיקייא דלגו עין לא ראתה אלקים וגו'. ויומין רשימין אית בשתא ואינון יומי ניסן ויומי תשרי דאינון רוחין משטטן ופקדן לאתר דאצטריך. ואע"ג דזמנין סגיאין משטטן אבל יומין אלין רשימין אינון ואתחזון על גבי שורין דגנתא כל חד וחד כחיוזו דצפרין מצפצפן בכל צפרא וצפרא. וההוא צפצופא שבחא דקב"ה וצלוחא על חיי בני נשא דהאי עלמא בגין דאלין יומין ישראל כלהו מתעסקין במצות ובפקודין דמארי עלמא. וכדין בחדו אתחזון צפרין מצפצפן וע"ג שורין דג"ע מצפצפן משבחן ואודן ומצלן על חיי דהאי עלמא. אר"ש אלעזר ודאי שפיר קאמרת דודאי אינון רוחין תמן אבל מה תימא ודרור קן לה אמר הכי אוליפנא. דא היא נשמתא קדישא דסלקא לעילא וסלקא לאתר טמיר וגניז דעין לא ראתה אלקים זולתך וגו'. א"ר שמעון אלעזר ודאי שפיר קאמרת ושפיר איהו. אבל כל דא בג"ע דלתתא היא וכמה דאמרת הוא והכי הוא ודאי גם צפור מצאה בית אלין רוחין קדישין דזכו למיעאל ולמיפק לבתר בגין דמשטטן ואתחזון כחיוזו דצפורין ואלין רוחין מצאה בית. ודאי כל חדא וחדא אית לון מדורין ידיעאן לגו ועכ"ד כלהו נכוין מחופה דחברייהו אינון דאית לון דרור וחירו מכלא. וקב"ה אחזי לון היכלא טמירו חדא גניז דעין לא ראתה אלקים זולתך וההוא היכלא אקרי קן צפור. ומתמן מתעטרין עטרין למשיח בזמנא דאתי וביומין רשימין תלת זמנין בשתא קב"ה בעי לאשתעשעא באינון צדיקייא ואחזי לון ההוא היכלא טמירא גניז דלא ידעין ולא אשתמודען ביה כל צדיקייא דתמן. אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך אלין אינון צדיקייא דאשתכללו בבנין קדישין דזכו לתורה שבכתב ולתורה שבעל פה בהאי עלמא ואלין אקרון תרין מדבחן מתעטרן לקמי מלכא קדישא דהא זכותא דבנייהו בהאי עלמא אגין עלייהו ומעטרין להו תמן. מאן רוחא זכאה לכל האי האי דשתה אפרוחיה לאולפא למזבחותיך וגו'. מכאן ולהלאה אימא מילך דהא בלא כסופא אתחזינא תמן:

פתח כמלקדמין רבי אלעזר ואמר גם צפור מצאה בית. דא יתרו. ודרור קן לה. דא בנוי דהוה בלשכת הגזית אולפי אורייתא וחתכין מלין דאורייתא בפומייהו. מצאה בית מהו. אלא בקדמיתא נטלו ושארן במדברא נטלו מענוגא דמדין. וממתיקו דתמן ושרו במדברא. כיון דחמא קב"ה דעל

אורייתא הוה כסופא דלהון. משיך לון מתמן ואעיל לון ללשכת הגזית. ודרור קן לה כלא חד. צפור דרור כלא איהו חד חבר הקני ויאמר שאול אל הקני וגו'. ת"ח מה כתיב. וירא בלק בן צפור. וכי מאי שנא דאדכיר שמא דאבוי משאר מלכין אלא יתרו אתמשך ואתעבר מע"ז ואתא לאתדבקא בישראל הוא ובנוי וכל עלמא נדוהו

זוהר חלק ג דף קצז/א

ורדפו אבתריה. בלק מבני בנוי הוה ואתעבר מארחא דאבוי כיון דחמו סבי מואב וסבי מדין דהו בהדי הדדי באחווה דלהון בע"ז בחולקא דלהון. דיתרו ובנוי אתדבקו בשכינתא ודא אתמשך מנהון אתו ואמלכוהו עלייהו בהאי שעתא דכתיב ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא. בעת ההיא הוה מלך מה דלא הוה מקדמת דנא. ועל דא כתיב בן צפור מה דלא אתחזי למעבד הכי. וירא בלק וישמע מבעי ליה. מהו וירא ראייה חמא וידע דזמין הוא למנפל בידא דישראל וישראל למנפל בידוי בקדמיתא ולבתר איהו בידא דישראל. וירא בלק בן צפור. רבי אבא פתח אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן. כנישתא דישראל אמרת לגבי מלכא עלאה. כנישתא דישראל מהו כנישתא דא איהו עצרת כנישו כד"א מאספ לכול המחנות. מאן דכניש לכל משריין עלאין לגביה. ומגו דלזמנין נוקבא אקרי כנישתא ואתמר עצרת כד"א כי עצור ועצר יי' דנקיט ולא יהיב הכי הוא ודאי. דהא מגו מהימנו סגיא דילה דלא אשכחן בה מומא (ס"א מוחא) יהבו לה בלא עכובא כלל. ואיהי כד מטא לגבה כל מאן דכנישתא עצר ומעצר ומעכבת דלא נחית ונהיר אלא כפום טלא טפין טפין זעיר זעיר מ"ט בגין דלא אשתכח לתתא מהימנותא אלא כד"א זעיר שם זעיר שם זעיר זכותא וזעיר אנהרותא דטלא מדה לקבל מדה דאלמלא תשכח מהימנותא כמה דאשתכחו בה אריקת בכל סטרא וסטרא בלא עכובא כלל ואיהי חדאת וכדין יהבין לה מתנן ונבזבזן סגיאין דא על דא ולא יהון מעכבין לה כלל אבל תתאין אינון מעכבין לון ומעכבין לה וכדין איהי עצרת. עצור עצר יי' ודאי כביכול יהיב תמצית ולא יתיר ועכ"ד כאימא יהבת לבנין בטמירו דלא ידעין בה הכי עבידת לון לבנהא ישראל ואוליפנא מגו בוצינא קדישא דבשעתא דאיהי סליקת למנקט ענוגין וכסופין ומומא אשתכח בהו בישראל לתתא כדין מטי לגבה טפה דחרדל ומיד אעדיאת ויתיבת עלה יומין במנין. וכדין ידעין לעילא דמומא בהו בישראל ואתער שמאלא מיד ומשיך חוטא לתתא. ותכהין עיניו מראות מה דהוה מסתכל בעין שפירו בכללא דאברהם בלא דינא כלל כדין ותכהין עיניו מראות ודאי מלאסתכלא בכללא דרחמנו כדין אתערו דסמא"ל בקל תקיף לאתערא על עלמא כד"א ויקרא את עשו בנו הגדול וגו' גדול איהו לגבי משריין דסטרא אחרא איהו גדול ונהיג לכל ארבין דימא דערעורן ברוחא בישא לאטבעא לון בעומקא דימא באינון מצולות ים דיליה. וכד קב"ה הוא ברחמנו כדין כל חטאין וכל חובין דישראל יהיב ליה ואיהו אטיל לון למצולות ים. כל משריין דיליה מצולות ים אקרון ואינון נטלי לון ומשטטי בהון לכל שאר עמין. וכי חטאין דישראל וחובין דלהון זרקין ומתפלגין לעמא דלהון. אלא אינון מחכאן ומצפאן למתנן דלעילא ככלבי לקמי פתורא. וכד קב"ה נטיל כל חובייהו דישראל וזריק עלייהו כלהו חשבי דמתנן ונבזבזן דאיהו בעא למיהב לישראל דאעבר מנייהו ויהב לון. ומיד כלהו כחדא זרקין (ס"א בחידו וזרקין) לון על שאר עמין. ת"ח כנישתא דישראל איהי אמרת בקדמיתא (ס"א בגלותא) שחורה אני ונאווה אזעירת גרמה לקמי מלכא עלאה. וכדין שאילת מניה ואמרת הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרי תרין זמנין איכה איכה אמאי אלא איהי רמיזא על תרין חרבנין דתרין מקדשין דקראן כלא איכא איכה. איכה תרעה בחרבן בית ראשון איכא תרביץ בחרבן בית שני וע"ד תרין זמנין איכא איכה. תרעה תרביץ. לאו דא כדא. גלותא דבבל דאיהי זמן זעיר קארי ביה תרעה ועל גלותא דאדום דאיהו זמן סגי קארי ביה תרביץ וע"ד תרין זמנין איכה איכה. ותו תרעה תרביץ. ירעה מבני לי'. ירביץ מבעי לי' אוף הכי דהא על ישראל אמרת. אלא איהי אמרת על נפשה איכא תרעה כלתך לבנהא

בגלותא ריהון בין שאר עמין. איכה תרביץ בצהרים. היך תטיף איהי עלייהו טלין ומיין גו חמימו דצהרים. שלמה אהיה כעוטיה בשעתא דישאל קראן מגו עאקו דחיקו דלהון ושאר עמין

זוהר חלק ג דף קצז/ב

מחרפין ומגדפין לון אימתי תפקון מן גלותא. אלהכון היך לא עביד לכון נסין (ואינון משבחן גרמייהו. ואמרי כה תרעה לן ביומין קדמאין. כה תרביץ במיין קדישין. לצננא חמימו דרשפין ושלחובין דלהון. ואינון משבחן כללא (נ"א ואינון משבחן לקב"ה ואודן ליה על כל צערא ואריכו דגלותא ואמרי כה תרעה לן ביומין קדמאין כה תרביץ עמנא בגלותא ותפרוק לנא לזמנא בתראה כל דא שבחא ומהימנותא (נ"א מתיבין) תאיבין לון ישראל) ואנא יתיב כעוטיה ולא יכילת למעבד לון נסין ולמיהב לון נוקמין. איהו אתיב לגבה אם לא תדעי לך היפה בנשים. האי קרא הכי מבעי ליה אם לא תדעי היפה בנשים. לך אמאי. אלא אם לא תדעי לך לאתקפא גרמך בגלותא ולא תקפא חילא לאגנא על בנך. צאי לך. צאי לך לאתקפא בעקבי הצאן. אינון תינוקות דבי רבן דאולפי תורה. ורעי את גדיותיך. אלין עתיקי משדים דקא מסתלקי מעלמא ואתמשכן לבי מתיבתא עלאה דאיהי על משכנות הרועים. על דייקא. במשכנות הרועים לא כתיב אלא על משכנות הרועים דא מתיבתא דמטטרו"ן דתמן כל תקיפין וינוקין דעלמא ומנהיגי אורייתא בהאי עלמא באיסור והיתר בכל מה דאצטריכו בני עלמא דהא עקבי הצאן אינון תינוקות כדאמרן. אמר ר' אלעזר עקבי הצאן אינון תלמידי דבי רב דקא אתיין לבתר בעלמא ואשכחן אורייתא בארץ מישר ואורחא פתיחא ועל דא אינון מחדשן מלין עתיקין בכל יומא ושכינתא שרייא עלייהו וציייתא למליהון כד"א ויקשב יי' וישמע. אמר ר' אבא הכי הוא ודאי. וכלא חד מלה ד"א אם לא תדעי לך. לך למה. אלא בכל אתר דישאל בגלותא איהי עמהון בגלותא. וע"ד כתיב לך וכתוב בכל צרתם לו צר. ודא הוא לך. היפה בנשים. היפה איהי אמרת דאיהי אוכמתא כד"א שחורה אני. ואיהו אמר לגבה יפה את שפירתא היפה בנשים שפירתא איהי על כל דרגין וכתוב יפה את רעיתי. ד"א היפה בנשים טבתא בטיבו. דעבידת טיבו לבנהא בטמירו בגניזו וקב"ה סגי טב עליה כל מה דעבידת לבנהא בטמירו בגניזו אע"ג דלא מכשרן עובדין. מכאן דאתחזי לאבא כד אמא רחמא על בנין ותאיב עליה כל מה דעבידת לבנהא רחמין בטמירו אע"ג דלא מכשרן עובדוי:

אמר ר' אבא תוהנא על ההוא דכתיב כי יהיה לאיש בן סורר ומורה וגו'. ותפסו בו אביו ואמו וגו' ותנינן דבההיא שעתא אמר קב"ה למשה כתוב. אמר ליה משה מאריה דעלמא שביק דא אית אבא דעביד כדין לבריה ומשה מרחיק הוה חמי בחכמתא כל מה דזמין קב"ה לבני ישראל אמר מאריה דעלמא שבוק מלה דא. א"ל קב"ה למשה חמינא מה דאת אמר כתוב וקבל אגרא. את ידעת ואנא ידע יתיר. מה דאת חמי. עלי ההוא עובדא. דרוש קרא ותשכח. בההוא שעתא רמז ליה ליופיא"ל רבנא דאורייתא אמר למשה אנא דרישנא להאי קרא כתיב כי יהיה לאיש דא קב"ה דכתיב יי' איש מלחמה. בן דא ישראל. סורר ומורה דכתיב כי כפרה סוררה סרר ישראל. איננו שומע בקול אביו ובקול אמו דא קב"ה וכנסת ישראל. ויסרו אותו דכתיב ויעד יי' בישראל וביהודה ביד כל נביאי כל חוזה וגו'. ולא שמע אליהם דכתיב ולא ישמעו אל יי' וגו'. ותפשו בו אביו ואמו בדעתא חדא בהסמכה חדא. והוציאו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו. אל זקני עירו אל זקני עירם ואל שער מקומם מבעי ליה. מאי אל זקני עירו ואל שער מקומו אלא אל זקני עירו דא קב"ה ואל שער מקומו דא כנסת ישראל זקני עירו אלין יומין קדמאין יומין עתיקין (ס"א סבין) דכלא. שער מקומו דא מוסף שבת ועכ"ד אע"ג דכלא ידעין דינא לעילא איהו בגין דבי דינא דאמא ואבא קריבין אינון לישראל ואחדין בהו וכל קריב לא דאין דינא לקרובים ופסול איהו לדינא. בקדמיתא מה כתיב אל זקני עירו ואל שער מקומו כיון דחמא קב"ה דאינון קריבין מיד סליק דינא משער מקומו מה כתיב בתריה ואמרו אל זקני עירו

זוהר חלק ג דף קצח/א

לחוד. ואל שער מקומו לא כתיב אלא אל זקני עירו. בנינו זה ודאי ולא דשאר עמין. סורר ומורה איננו שומע בקולנו מאי שנא דהא בקדמיתא לא כתיב זולל וסובא ולבתר כתיב זולל וסובא. אלא מאן גרים להו לישראל למהוי סורר ומורה לגבי אבוהון דבשמיא בגין דאיהו זולל וסובא בשאר עמין דכתיב ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם. וכתיב ויאכל העם וישתחוו דעקרא ויסודא אכילה ושתייה. כד עבדין בשאר עמין. דא גרים לון למהוי בן סורר ומורה לגבי אבוהון דבשמיא. וע"ד ורגמוהו כל אנשי עירו באבנים אלין כל שאר עמין דהוו מקלעין להו באבנים וסתרין שורין ומנתצין מגדלין ולא מהני לון כלום. כיון דשמע משה כדן. כתב פרשתא דא. ועם כל דא היפה בנשים טבא ויקירא בנשים דעלמא צאי לך בעקבי הצאן הא אוקימנא אלין בתי כנסיות ובתי מדרשות. ורעי את גדיותיך אלין ינוקי דבי רב דלא טעמו טעם חובא בעלמא. על משכנות הרועים אלין מלמדי תינוקות ורישי ישיבות. ד"א על משכנות הרועים חסר ו'. אינון בישין אלין מלכי האמורי דנטלו ישראל ארעא דלהון לרעיא מקניהון ולבי מרעה יהב ישראל ארעא דא. כדן שמע בלק דארעא דהות חשיבא כ"כ עבדו ישראל קרבא דא וסתריו לה עד דשוו לה בי מרעה. כדן אשתדל בכל מה דאשתדל ושתף בהדיה לבלעם. וירא בלק רי חזקיה פתח כה אמר יי' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי וגו'. כמה חביבין ישראל קמי קב"ה דאע"ג דאינון חאבו קמיה וחבין קמיה בכל זמנא וזמנא איהו עביד לון לישראל זדונות כשגגות והכי אמר רב המנונא סבא תלת בבי דינא תקינו (ס"א רבנן) בסדרי מתניתא דא קדמיתא בארבע אבות נזיקין השור וכו' תנינא טלית דאשתכח. תליתאה שותפין ורזא דאבידה מ"ט אלא קב"ה בכל זמנא עביד לון לישראל זדונות כשגגות ואינון דסדרו מתניתין דתלתא בבי הכי סדרו ארח דקרא נקטו דכתיב על כל דבר פשע והאי פשע איהו דלאו בזדון ומאן איהו על שור על חמור על שה דא בבא קמא דהכא הוא באינון מלין. על שלמה דא בבא מציעא. על כל אבדה דא בבא תליתאה. דארח קרא נקטו. דכד מטא לבבא מציעא הוה אמר שירותא דקא נקטו בטלית דא אמאי כיון דאשתכח קרא אמר ודאי דא הלכה למשה מסיני וביארו כל מלי דרבנן. כה אמר יי'. מ"ש בכל דוכתא דנביאי דכתיב כה אמר יי' ובמשה לא כתיב הכי. אלא משה דהות נביאותיה מגו אספקלריאה דנהרא דלעילא לא כתיב ביה כה אבל שאר נביאים דהוו מנבאין מגו אספקלריאה דלא נהרא נביאו מגו כה (נ"א לאחזאה דכלא איהו חד בלא פרודא דאע"ג דאמרו כו' לא אמרו אלא מגו כ"ח):

ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו'. ועתה רבי אלעזר אמר. אמר ההוא רשע ודאי שעתא קיימא לי למעבד מה דאנא בעי. חמא ולא חמא יאות. חמא כמה אלפין נפלין מישראל על ידי לזמן זעיר אמר ודאי השתא שעתא קיימי לי ובג"כ ועתה ולא בזמנא אחרא. לכה. לך מבעי ליה. מאי לכה. אמר נזדרז גרמן לההוא דרחיף בגדפוי עלייהו לההוא דשמיה כ"ה. ועתה לכה נגח קרבא בההוא כ"ה (ועתה לכה. כד"א ועתה לשלל מואב) אמר עד השתא לא הוה בעלמא מאן דייכול להו בגין ההוא פטרונא דקיימא עלייהו השתא דשעתא קיימא לן לכה נעביד קרבא וכל עיטא דההוא רשע לכ"ה הוה דכתיב ואנכי אקרה כה אעקר לההוא כה מאתריה ותרואיהו בעיטא בישא להאי כה הוה כד"א על יי' ועל משיחו לא ידעו דהא לבתר האי כ"ה אעקר לון מעלמא. כי עצום הוא ממני. וכי עד ההוא שעתא אן אגחו ביה קרבא ונצחו ליה. כאן אתר אערעו בחרבא דלהון והו גברין

זוהר חלק ג דף קצח/ב

כגברין לאחזאה גבורתא דלהון. מאי כי עצום הוא ממני. אלא ההוא רשע חכים הוה וחמי למרחיק חמא לדוד מלכא דאתי מרות המואביה גיבר תקיף כאריה ועביד קרבין תקיפין ונצח למואב ושוי לון תחות רגלוי. אמר עצום הוא. ההוא דירתא ההוא גבורתא חד מלכא דלהון מינן יפוק לשיצאה למואב. אולי אוכל נכה בו. האי קרא הכי הוה ליה למימר אולי אוכל אכה בו. או אולי נוכל נכה בו. אלא ההוא רשע הוה חכים. אמר חמינא ידא חדא דחד אריא תקיפא פריש רגלא אי איכול עמך דנתחבר (ס"א תרוונא) תרווייהו (ונתחבר) ונגדע מההוא אריה ידא דא עד לא ייתי ההוא מלכא לעלמא ולא יתרך ית מואב מאתריה. ארה לי. מאי ארה לי. א"ר אבא ההוא רשע בתרי לישני קאמר לבלעם. חד אמר ארה לי וחד אמר קבה לי. מה בין האי להאי. אלא א"ל ארה לי עשבין וחרשין דרישי דחויין ושוי לון בקדרה דחרשיא כיון דחמא דחיליה יתיר בפמא תב ואמר ולכה נא קבה לי. ואפי' הכי ההוא רשע דבלק לא שבק חרשוי אלא לקיט כל זיני עשבין חרשי דרישי דחויין ונטיל קדרה דחרשין ונעיץ לה תחות ארעא אלף וחמש מאה אמין וגניז לה לסוף יומין. כיון דאתא דוד כרא בתהומא אלף וחמש מאה אמין (על אלף וחמש מאה אמין) ואפיק מיא מן תהומא ונסיך על מדבחא. בההוא שעתא אמר אנא אסחי ההיא קדרה מואב סיר רחצי. סיר רחצי ודאי. על אדום אשליך נעלי מאי אשליך נעלי אלא דא אוף הכי למרחיק הוה דכתיב ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה כי עיף אנכי. הלעיטני הלעטה ממש. פתיחו דפומא וגרונא למבלע. אמר דוד לההוא בלען מלעט הלעטין אנא ארמי עליה נעלי למסתם גרוניה. עלי פלשת אתרועע אוף הכי דא למרחיק אסתכי דוד אמר כנען סטרא בישא דסטרא אחרא איהו ופלשתים מתמן אינון לסטרא אחרא מה אצטריך תרועע דכתיב וכי תבאו מלחמה בארצכם והרעותם וגו' לתברא חיליה ותוקפיה ובג"כ עלי פלשת אתרועע והכי אתחזי לון. ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני. ר' חזקיה פתח והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו. האי קרא כלא איהו חד מאי חדושא אתא לאשמועינן דהא צדק היינו אמונה ואמונה היינו צדק. אזור מתניו היינו אזור חלציו לא אשכחן קרא כהאי גוונא. אלא לאו צדק כאמונה ואע"ג דכלא חד וחד דרגא איהו אבל בזמנא דקיימא בדינא קשיא ומקבלא סטר שמאלא כדין אקרי צדק דינא ממש. והיינו כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושבי תבל. דהאי דרגא דמשפט רחמי איהו. וכד אתקריב משפט בצדק כדין אתבסס (כלא) ויכלין בני עלמא למסבל דינא דצדק (ועל דא צדק לאו איהו כאמונה) אמנוה בשעתא דאתחבר בה (כדין איהו) אמת לחדוה וכל אנפין נהירין כדין אקרי אמונה. ואית וותרנותא לכלא וכל נשמתין סלקין מתחייבי בכמה חיובין דחייבין בישין וכיון דבפקדון סלקן (אקדים) אהדר לון ברחמי וחס עלייהו. וכדין אקרי אמונה ולית אמונה בלא אמת. השתא אזור מתניו ואזור חלציו. מהו תרין אזורין הכא ומתנים וחלצין אע"ג דחד אינון תרין דרגין אינון חד לעילא וחד לתתא לעילא בשירותא אקרי מתנים לתתא בסופא אקרי חלצין כד"א וחגורה על חלצים בסופא על ריש ירכים כד אתתא בצערא מנתקן אינון חלצים מריש ירכין ושויאת ידהא בכאיבא עלייהו ובג"כ לגבורה ולקרבה. צדק אזור מתניו. והכי אצטריך לרחמנו ולטב. אמונה אזור חלציו בחד דרגא ידן עלמא ושלטא לתרין סטרין חד רחמי

זוהר חלק ג דף קצט/א

לישראל וחד דינא לשאר עמין. ואי תימא צדק דינא תקיף איהו והא כתיב בצדק תשפוט עמיתך. צדק צדק תרדוף. וכמה אינון. ודאי הכי הוא. דהא צדק לית ביה וותרנותא כלל אוף הכי מאן דדאין לחבריה לא אצטריך למעבד ליה וותרנותא מן דינא כלל אלא בצדק דלא ישגח לרחימו. מאזני צדק בלא וותרנו להאי סטרא ולהאי סטרא למאן דיהיב ולמאן דמקבל ובג"כ חד דרגא איהו ואתפלג לתרין סטרין והני תרין סטרין ב' אזורין קיימן חד לשאר עמין וחד לישראל. ובשעתא דנפקו ישראל ממצרים אתאזרו באזורין אלין חד דקרבה וחד הוה דשלמא (חסר כאן)

(וכלא הוה בצדק) כד אתיעט בלק אמר ואגרשנו מן הארץ. אמר ההוא דרגא דקא (ס"א אתאחדת ביה הארץ ודא כו') אתאחדן ביה מן הארץ ודאי. ודא הוא כי עצום הוא ממני ודאי מאן ייכול לאגחא ולקיימא בהו בישראל דרגא דלהון תקיף הוא מדילי. ובג"כ ואגרשנו מן הארץ ואי מהאי ארץ אגרשנו ואתרך יתיה מיניה איכול למעבד כל רעותי. חילא דלהון במאי איהו בפומא ובעובדא הא פומא דילך ועובדא דילי. כי ידעתי את אשר תברך מבורך וגו'. וכי מאן הוה ידע הא אוקמוה. דהא בקדמיתא כתיב והוא נלחם במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מידו דאגר ליה לבלעם וכו' אבל כי ידעתי ידיעה ודאי ידע בחכמתא דיליה. את אשר תברך מבורך מאי אצטריך הכא ברכה. דהא בגין קללה הוה אזיל ואי ההוא מלה דהוה ידע מן בלעם בקדמיתא קללה הוה. מאי את אשר תברך מבורך. אלא מלה הכא ולא ידענא בה ולא זכינא בה עד דאתא רבי אלעזר ודרש אברכה את יי' בכל עת תמיד תהלתו בפיי. וכתוב אברך את יי' אשר יעצני מאן (ס"א אצטריך) דאצטריך ברכתא מן תתאי. את. דהא אתאחד בהו כשלהובא בפתיחה. ודוד דהוה ידע דא אמר אברכה אמר ההוא רשע ההוא דרגא דלהון אחיד בהו בגין ברכאן דלהון דקא מברכין ליה בכל יומא חילא אית לך לברכא לההוא דרגא ותעקר לה מנייהו ודא הוא כי ידעתי את אשר תברך מבורך וגו' ובדא ניכול בהו. תברך לההוא דרגא ותילוט לפתיחה. ועל הא אמר ואנכי אקרה כה אעקר לה מנייהו דלא יתאחד בהו ותו אקרה כה אנגיד ואמשיך לההוא דרגא בחובין ומסאבי ובקרי ובטומאה דעבדו בנוי והיא תעביד עמהון גמירא. מיד וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם דלא יימא ההוא רשע דלאו המניה אינון זינין חרשין דאצטריך בידו לאתעכב עלייהו. (מה שחסר כאן תמצא בסוף הספר סימן י"א):

פתח ואמר ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי אתך אני וגו'. האי קרא אתמר ואתערו ביה אבל עד כען אית לאתערא יתיר אתה מאי איהו רזא ארון הברית דדא איהו דרגא דאזלא בגלותא בהדי בנהא עמא קדישא. משה בשעתא דבעא רחמין עלייהו דישראל מה כתיב ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג ואוקמוה אבל הכי אמר משה דרגא חד דיהבית לי אקרי אתה בגין דלית ליה פרישו ממך ה' דילה אתאחד בהו בישראל אי את (ס"א תשיצי לון מעלמא) ישתצי לון בעלמא הא ה' דשמא דא דאתאחד בהו אתעבר מניה אי הכי את עושה לי דה' עקרא דשמא דא אתעקר וע"ד אמר יהושע לבתר ומה תעשה לשמך הגדול דהא ודאי שמא דא עקרא ויסודא דכלא. אתה הוא יי' ומשה אע"ג דקב"ה לא א"ל הכי ידע דהא בהא תלייא וחובה גרים. ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' כלא חד כי אתך אני הא אוקימנא כי אתי אתה לא כתיב אלא כי אתך אני. כי אעשה כלה בכל הגוים וגו'. בכל הגוים אעשה כלה. רב המנונא קדמאה אמר דחיקו ועאקו דישראל כמה טוב וכמה תועלתא גרים לון. רפיון דשאר עמין כמה בישין גרים לון. דחיקו ועאקו דישראל גרים לון דטב ליהוי ותועלתא ומאי ניהו

זוהר חלק ג דף קצט/ב

כלה כלא דחיק. רפיון דשאר עמין גרים לון רפיון וביש והאי איהו כלה והכי אתחזי לון דהא כל רפיון בלא דחיקו דהוה לון בהאי עלמא גרים לון רפיון לבתר בלא דחיקו. כלה כי כלה ונחרצה שמעתי. כי אעשה כלה. כלה ברפיון לישראל דהוה לון דחיקו ועאקו. כלה וככלה תעדה כליה. מאן כליה. אלין ישראל דאינון כלים דהאי כלה ישראל דהוה לון דחיקו ועאקו אקים את סכת דוד הנופלת סכת שלום. לשאר עמין דהוה לון רפיון (צוקה) צרה וצוקה כלה ברפיון כמה דהוה לון בקדמיתא. וע"ד כי אעשה כלה בכל רפיון (צוקה) צרה וצוקה כלה ברפיון כמה דהוה לון בקדמיתא. וע"ד כי אעשה כלה בכל הגוים וגו'. ואותך לא אעשה כלה. דהא לא אתחזי לך. דהא דחיק הוית בקדמיתא זמנין סגיאין בדחיקו דגלותא תדיר ודחיק תהיה כלה. (ס"א תרית כליה). ויסרתיך למשפט. האי קרא הכי מבעי ליה ויסרתיך במשפט דהא אימתי ייסודי בשעתא דדינא

(והכא לאו הכי אלא) מאי ויסרתיך למשפט אלא כתיב יי' במשפט יבא עם זקני עמו. וההוא יומא אקדים קב"ה אסוותא לישראל עד לא ייעלון לדינא בגין דייכלון לקיימ' ביה ומאי אסוותא היא דבכל שעתא ושעתא קב"ה יהיב יסורין לישראל זעיר זעיר בכל זמנא וזמנא ובכל דרא ודרא בגין דכד ייעלון ליומא דדינא רבא דייהון מתייא לא ישלוט עלייהו דינא. ונקה לא אנקך מהו. אלא כד ישראל בלחודייהו ולא עאלין בדינא עם שאר עמין קב"ה עביד לון לגו משורת הדין והוא מכפר עלייהו ובזמנא דעאלין בדינא בשאר עמין מה עביד ידע קב"ה דהא סמא"ל אפטרופוסא דעשו ייתי לאדכרא חוביהון דישראל וכניש כלהו לגביה ליומא דדינא והא קב"ה אקדים להו אסוותא ועל כל חובא וחובא לקי ונקה להו ביסורין זעיר זעיר ודא הוא ונקה ביסורין ובגין כך בדינא דקשוט לא אנקך מעלמא בדינא בתר דסבלת יסורין זעיר זעיר ותו לא אנקך אע"ג דאתון בני לא אשבוק חוביכון אלא אתפרע מנכון זעיר זעיר בגין דתהוון זכאין ליומא דדינא רבא. כד אתאן לדינא אתא סמא"ל בכמה פתקין עלייהו. וקב"ה אפיק פתקין דיסורין דסבלו ישראל על כל חובא וחובא ונמוחו כל חובין ולא עביד לון וותרנותא כלל כדין תשש כחיה וחיליה דסמאל ולא יכיל לון. ויתעבר מעלמא הוא וכל סטרוי וכל עמין הה"ד ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' בג"כ ויסרתיך למשפט ונקה לא אנקך ודוד מלכא אמר כי הנה הרשעים ידרכון קשת כוננו וגו'. ואף על גב דהאי קרא הא אוקמוה על שבנא ויואח ממנן דחזקיה אתמר אבל האי קרא על סמא"ל וסיעתיה אופי הכי אתמר דכל עובדוי ועיטוי על ישראל נינהו. בלק ובלעם ההוא ארח ממש נקטו והא אתמר דחבורא בישא עבדו. אמרו עמל"ק ע"ם ל"ק עמא דלקא לון כחויא דמחי בזנבא דיליה הא אנן יתיר. בל"ק ב"א ל"ק. אתא מאן דלקי לון כרעותיה. בלע"ם ב"ל ע"ם. לית עמא ולית רעיא. שמא דילן גרים לשיצאה לון ולאעקרא להו מעלמא וקב"ה חשיב בגוונא אחרא שמיהון בבלק ב"ל בבלעם ב"ל הא בלב"ל מה אתוון אשתארו עמ"ק בלב"ל עמקא דמחשבה דלהון דלא ישלטון בעלמא. ולא ישתארו בעלמא. אר"ש אלעזר יאות אמרת אבל בלק תפח רוחיה בגיהנם. ובלעם ישתחקון תמן גרמוי ורוחיה. והכי הוא עיטא בישא נטלו על פטרונא. על האי כה דחשיבו לאעקרא להאי כה וחשיבו לסטרא בישא לסלקא ליה בפומא ובעובדא. אמר ההוא רשע. קדמאי אשתדלו ולא יכילו. דור הפלגה אשתדלו ולא יכילו. עבדו עובדא ופומא חסר מנייהו דלישנהון אתבלבל ולא יכיל אבל אנת הא פומך שגן ולישנך מתתקן בתרין סטרין אלין את אשר תברך מבורך ואשר תאור יואר ההוא סטרא דאת בעי לסלקא לעילא בפומך ולישנך אסתליק וההוא סטרא דאת בעי למילט כחילא דפומך תילוט (וסטרא קמך) וכלא בך תלייא

זוהר חלק ג דף ר/א

דהא עובדא אתתקן. אבל במלה תלייא כלא וע"ד (ס"א בעובדא) כעובדא דנחש אנא אתקין ואנת תשלים כלא בפומך ההוא סטרא דתברך מבורך וההוא סטרא דתאור יואר. והוא לא ידע דקב"ה מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח וכלא ברשותיה קיימא. מסיר שפה לנאמנים אלו דור הפלגה דבלבל לישנהון דלא ישלטון במלה כלל דכתיב אשר לא ישמעו איש שפת רעהו. וטעם זקנים יקח אלו בלעם ובלק דתרווייהו הוו בעיטא חדא דכתיב ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח. ת"ח ההוא רשע דבלעם כל עובדוי לביש ברום לבא. תרווייהו הוו סלקין קרבנא דכתיב ויעל בלק ובלעם. וכל מדבחין בלק הוה מסדר. ואיהו רשע הוה משבח גרמיה ואמר את שבע המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח. ואלו לבלק לא שתף בהזיה אמר קב"ה רשע כלא ידענא אלא שוב אל בלק ואת לא צריך למללא אלא וכה תדבר הה"ד וטעם זקנים יקח ד"א וטעם זקנים יקח דכתיב וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם. טעמא דאינון זקנים נטל מנייהו ולא יכילו למשלט בחרשייהו כלל. וידברו אליו דברי בלק. מלין באתגליא ולא בלחישו פגים אודנא הוה

ופגים עינא ופגים רגלא. מתלת דוכתין הוה פגים. מתוקן הוה לסטרא אחרא והכי אצטריך להווא סטרא אחרא אתר דשריא פגים זינא לזיניה:

ויאמר אליהם ליגו פה הלילה והשיבותי אינון כתיב וידברו אליו. ואיהו כתיב ויאמר אליהם. לינו פה הלילה. בגין דליליא איהו שעתא דסטרא אחרא הוי לחרשיא בשעתא דמשתכחי ושלטי סטרי בישין ומתפשטן בעלמא. כאשר ידבר יי' אלי. שבוחי קא משבח גרמיה בשמא דיי'. וישבו שרי מואב. ושרימדין אתפרשו מנייהו ולא בעו למיתב תמן וסבי מואב אשתארו דכתיב וישבו שרי מואב בלחודייהו יאות עבדי מדין דאתפרשו מכל וכל מנייהו ואלמלא לא הוו מחאן בסופא דהוו בעיטא דבלעם לשלחא נשיהון לישראל בשטים למטעי לון וקרא אוכח חובא דלהון דכתיב כי צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי בת נשיא מדין אחותם וגו' בתרין אלין חאבו והוה חובא דלהון סגי. מהו בזנבא לבתר. ובג"כ אלין אשתארו בהדיה ואלין אזלו בלחודייהו. ד"א וישבו שרי מואב עם בלעם כמה יאות הוה לון לבני מדין דאזלי אי רעותא דלהון הכי אבל ישיבה דיתיבו אינון דמואב גרמא לון טב בגין דאשתארו תמן ומאן דאזלו אינון דמדין גרמי לון ביש מ"ט אלין חששו ליקרא דמלה דקב"ה ויתיבו ואלין לא חששו לה כלום ואזלו לארחייהו. בשעתא דאמר ההוא רשע והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר יי' מיד אזדעזעו אינון דמואב למלה דא ויתיבו תמן. ואינון דמדין לא חששו לדא כלום ואזלו לון ואתענשו לבתר ועל דא וישבו שרי מואב עם בלעם. בההוא ליליא ההוא רשע לחיש לחישין ועביד בלטין ואמשיך עליה רוחא מלעילא מיד ויבא אלקים אל בלעם אלקים סתם דרגא דיליה מסטרא אחרא דשמאלא:

ויאמר מי האנשים האלה עמך. דרגא דיליה מסטרא אחרא דשמאלא הוה דקא אצטריך למשאל ואע"ג דחברייא אתערו בדא בגוונא אחרא ואינון אמרי דקב"ה (עבד ביה) נסיונא עבד ליה במלוי. תלתא הוו חד חזקיה. וחד יחזקאל. וחד בלעם. תרין לא קיימו כדקא יאות וחד קאים ומגו יחזקאל דכתיב התחיינה העצמות האלה ואיהו תב ואמר ויאמר יי' אלקים אתה ידעת. חזקיהו אמר מארץ רחוקה באו אלי מבבל. בלעם אמר בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי חשיב אנא בעיני מלכין ושליטין וקב"ה שאיל ליה למטעי ליה דכתיב משגיא לגוים ויאבדם ואוקמוהו. חד כותי שאיל לר' אלעזר א"ל חילא תקיפא חמינא ביה בבלעם יתיר ממשה דאילו במשה כתיב ויקרא אל משה ובבלעם

זוהר חלק ג דף ר/ב

כתיב ויקר אלקים אל בלעם וכתיב ויבא אלקים אל בלעם. אמר ליה למלכא דיתיב בהיכליה על כרסייא חד מגיד קרא לתרעא. אמר מאן הוא דבטש לתרעא. אמרו סגיר פלן. אמר לא ייעול הכא ולא יטנף היכלא ידענא דאי בשליחא אימא ליה לא חייש. וייזיל ברי ויסתאב ויקרב בהדיה. אבל אנא איזיל ואגזים ביה דירחק ארחה ממותבא דברי ולא יסאב ליה. אקדים מלכא ואתא לגביה ואגזים. ואמר ליה סגיר סגיר מנע רגלך מארחה דברי שארי תמן ואי לאו אומינא דחתיכין יעבדון גופך בני שפחותי. רחימא דמלכא קרי לדשא. אמר מלכא מאן הוא. אמרו רחימך פלניא. אמר רחימא חביבא דנפשאי לא יקרי ליה קלא אחרא אלא אנא. צווח מלכא ואמר פלניא פלניא עול חביבא דנפשאי רחימא דילי אתקיננו היכלין למללא עמיה. כך בלעם איהו סגיר רחיקא מבני נשא קרא לתרעא דמלכא שמע מלכא אמר סגיר מסאבא לא ייעול ולא יטנף היכלא דילי. אנא אצטריך למיזל לאגזמא ליה דלא יקרב לגבי תרעא דברי ולא יסאב ליה וע"ד ויבא אלקים אל בלעם וגו'. אמר ליה סגיר סגיר לא תלך עמהם לא תאור את העם כי ברוך הוא. לא תקרב לגבי דברי הן לטב הן לביש מסאב אנת בכלא. אבל במשה כתיב ויקרא אל משה קלא דמלכא ולא ע"י

שליחא אחרא. מאהל מועד מהיכלא קדישא מהיכלא מתקנא מהיכלא יקירא דעאלין ותתאין תאיבין לגביה ולא יכלין למקרב לגביה:

ויאמר בלעם אל האלקים בלק בן צפור. והוא אמר מלך מואב מלכא חשיבא שלח אלי. מלך מואב. חמו גאותא דההוא רשע (דאפי' ליה לבלק לא חשיב כלום) דכתיב מלך מואב ולא אמר למואב מכלל גברא דלא אתחזי למלכא והא אתעביד מלכא. למואב קדמאה מה כתיב ביה והוא נלחם במלך מואב הראשון מלכא בר מלכא. חשיבא בר מלכא. אבל דא מלך למואב כתיב. קרא אסהיד מלך למואב. והא אתערנא דאתכוון הוא לגאותא לבא רב. כל מלכין דעלמא שלחין לגבאי שלוחיהון (ס"א ויאמר בלעם אל האלקים בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי חמו גאותא דההוא רשע דאמר מלך מואב ולא אמר מלך למואב במלכא דמואב קדמאה מה כתיב ביה והוא נלחם במלך מואב הראשון מלכא בר מלכא חשיבא בר מלכא אבל דא מלך למואב כתיב וקרא אסהיד עליה למואב בעת ההיא גברא דלא אתחזי למלכא והא אתעביד מלכא. והא אתערנא דמתכוון לגאותא דלבא רב דכל מלכין דעלמא שלח לגבאי שלוחיה וחשיבנא גביה) (וחשיבנא לגבייהו):

רבי פנחס הוה אזיל למחמי ברתיה אנתו דר' שמעון דהות במרעא והוה אזלי עמיה חברייה והוה הוה רכיב בחמריה. עד דהוה אזיל בארחא פגע בתרין ערבאי אמר לון בחקל דא אתער קלא מיומין דעלמא אמרו ליה מיומין דעלמא לית אנן ידעין. מיומין דילן אנן ידעין דהא יומא חד הוה אינון לסטין מקפחי ארחין דגוברין בההוא חקלא ופגעו באינון יודאי ואתו לקפחא לון. ואשתמע מרחיק בהאי חקל קל דחמרא דא דנהק תרי זמני. ואתא שלהובא דאשא בההוא קלא (נ"א בההוא חקלא) ואוקיד לון ואשתזיבו אינון יודאי. א"ל ערבאי במלה דא דקא אמרתון לי תשתזבון יומא דא מלסטין אחרנין דקאמחכן לכו בארחא. בכה ר' פנחס אמר מאריה דעלמא דחשש דגיסא דא עבדת בגיני ואשתזבון אינון יודאי ולא ידענא. פתח ואמר לעושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו. כמה טיבו עביד קב"ה עם בני נשא וכמה נסין ארחיש לון בכל יומא ולא ידע אלא איהו בלחודוי ב"נ קם בצפרא וחויא אתי לקטלא ליה וב"נ שוי רגליה על רישיה וקטיל ליה ולא ידע ביה בר קודשא בריך הוא בלחודוי הוי לעושה נפלאות גדולות לבדו. ב"נ אזיל בארחא ולסטין. מחכאן ליה למקטליה אתא אחרא ואתייהב כופרא תחותיה והוה אשתזיב לא ידע טיבו דעבד ליה קב"ה ונסא דארחיש ליה בר איהו בלחודוי הוי לעושה נפלאות גדולות לבדו. לבדו עביד וידע. ואחרא לא ידע. אמר לחברייה חברייה

זוהר חלק ג דף רא/א

מה דשאלנא להני ערבאי דמשתכחי תדיר בחקלי אי קלא דחברייה דאינון משתדלי באורייתא שמעו דהא ר' שמעון ור' אלעזר בריה ושאר חברייה אלין לקמן ולא ידעין מנן ושאלנא להני ערבאי עלייהו דידענא דקליה דר"ש ירגיז חקלין וטורין ואינון גלו לי מה דלא ידענא. עד דהוה אזלין אינון ערבאי אהדרו לגביה אמרו ליה סבא סבא אנת שאילתא לן מן יומין דעלמא ולא שאילתא על יומא דא דחמינא תוהא על תוהא חמינא חמשא בני נשא יתבין וחד סבא בהדייהו וחמינא עופי מתכנפי וקא פרשין גדפין על רישייהו אלין אזלין ואלין תבין וטולא לא אתעבר מעל רישייהו וההוא סבא ארים קליה עלייהו ואינון שמעין. אמר על דא שאילנא. ערבאי עראי תהכון וארחא דא תהא מתקנא קמייכו בכל מה דתבעון. תרין מלין אמרתון לי דחדינא בהו אזלו אמרו לו חברייה ההוא אתר דר"ש שארי ביה היך אנן ידעין אמר לון שבוקו למארי פסיען דבעירי דהוא ידריך פסיעוי לתמן לא הוי טעין חמריה וחמריה סאטי מארחא תרין מלין ואזל לתמן שארי נהיק תלת זמנין נחת ר' פנחס אמר לחברייה נתתקן לקבלא סבר אפי יומין דהשתא

יפקון לגבן אנפי רברבי ואנפי זוטרי שמע ר"ש נהיקו דחמרא אמר לחברייא ניקום דהא קלא (דהווא) דחמרא דסבא חסידא אתער לגבן קם ר' שמעון וקמו חברייא:

פתח רש שמעון ואמר מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'. מזמור זקיף טעמא לעילא (שירה יתמא קרינן להאי) אמאי אלא רשים טעמא רבא דהא אתי ההוא מזמו רמתעטרא בעטרא עלאה לעילא על רישיה ואתי זקיף מאן הוה אמר שירה דא אינון פרות באינון גועין דהו געאן. שירו ליי' שיר חדש למאן הו אמרין שירו לכמה רתיכין לכמה ממנן לכמה דרגין דהו אתאן תמן ונפקו לקבלא ליה לארונא (סתם) ולהון הו אמרי שירו ליי' שיר חדש דכר. מ"ט הכא שיר ומשה אמר שירה נוקבא אלא התם במשה ארונא חדא (נ"א לחודא) זאת נפקת מן גלותא היא ואוכלוסהא ולא יתיר ובג"כ את השירה הזאת נוקבא. אבל הכא ארונא ומה דהוה גניז בגויה נפיק ובגין ההוא דהוה גניז בגויה אתמר שיר חדש דכר. כי נפלאות עשה מה דעבד בפלשטים ומה דעבד בטעותהון. הושיעה לו ימינו למאן לעצמו. מאן עצמו ההוא מזמור עצמו ורוחא עלאה קדישא גניז ביה. ימינו ההוא דירית סבא. ודא ימינו אתקיף בההוא מזמור ולא שביק ליה בידא דאחרא. הכא אית לגלאה מלה חדא כל זמנא דההוא ימינא הוה לארחשא ניסא הוה אתקיף בהאי מזמור ושוי ליה לקמיה לאתקפא ביה כאבא דאתקיף ימיניה בחדוי דבריה לקמיה ואמר מאן הוה דיקרב לגבי ברי כיון דסרח לגבי אבוי שוי אבוי ידוי על כתפוי לאחורא ושדייה בידא דשנאוי. כביכול בקדמיתא כתיב ימינך יי' נאדרי בכח. בכח מאן ההוא דאשתמודעא. בערביא קורין לחדוי דבר נש כח ההוא ימינא נאדרי ואתקיף בכח. מאן הוה דיקרב לגבי ברי. לבתר מה כתיב השיב אחר ימינו מפני אויב. שוי ימיניה על כתפיה ודחי ליה בידא דשנאוי בקדמיתא ימיניה לקמיה בחדוי לאתקפא ביה ולבתר לאחורא על כתפוי לדחייא ליה והכא הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו תרין דרועין לאתקפא ביה. אי אינון פרות דלא אתרגילו בנסין אלא ההיא שעתא בגועא דלהון אמרו שירתא דא נהיקו דחמרא דסבא חסידא דרגיל בנסין עאכ"ו דאמר שירה. חברייא אי תימרון דחמרא לא הוה ארחיה בכך מיומא דאברי עלמא. פוקו וחמו אתון דבלעם חייבא דנצחת לרבונה בכלא. חמדיה דרבי

זוהר חלק ג דף רא/ב

פנחס בן יאיר עאכ"ו. ותו אתון דבלעם כד מלילת מלאכא עלאה הוה עלה מלעילא. השתא אית לגלאה חברייא שמעו פי האתון דאברי ע"ש בין השמשות סלקא בדעתייכו דפומא הוה פתיחא מההוא זמנא. או תנאי דאתני קב"ה מההוא זמנא. לאו הכי ורזא הכא דאתמסר לחכימי דלא משגחן לטפשו דליכא. פי האתון דרגא דאתני ההוא עלאה דסטר נוקבי ההוא הוה דשריא על ההוא אתון ומליל עלה וכד ברא קב"ה להאי דרגא דאקרי פי האתון סתם ליה בגו (האתון) נוקבא דתהומא רבא ואסתים עליה עד ההוא זמנא. כד מטא ההוא זמנא פתח ההוא נוקבא ונפק ושרא עלה ומלילת. כגוונא דא ותפתח הארץ את פיה. את לאסגאה דומ"ה דאיהו פי הארץ. את פי האתון לאסגאה קמריא"ל דאקרי פי האתון. פי הבאר כגוונא דא מאן פי הבאר ההוא דרגא דהוה ממנא עליה לתתא ואיהו תחות פי יי' ומאן איהו יהדריא"ל שמייה. תלת פומין אלין אתבריאו ע"ש בין השמשות בשעתא דקדש יומא סלקא פה דממנא על כל שאר פומין ומאן איהו ההוא יומא דאסתלק ואתקדש בכלא ההוא דאקרי פי יי' ע"ש בין השמשות אברון שאר פוסין. אתקדש יומא סליק פומא דשליט על כלא פי יי'. אדהכי חמו לר' פנחס דהוה אתי מטו לגביה אתא ר' פנחס ונשקיה לר"ש. אמר נשקנא פי יי' אתבסם בבוסמין דגנתא דיליה. חדו כחדא ויתבו. כיון דיתבו פרחו כל אינון עופין דהו עבדי טולא ואתבדרו. אהדר רישיה ר"ש ורמא לון קלין ואמר עופי שמיא לית אתון משגיחין ביקרא דמריכון דקאים הכא. קיימו ולא נטלו מדוכתייהו ולא קריבו לגבייהו. א"ר פנחס אימא לון דיהכון לארחייהו דהא לא יהבין לון רשו לאהדרא. אר"ש

ידענא דקב"ה בעי למרחש לן ניסא. עופין עופין זילו לארחייכו ואמרו להווא דמנא עלייכו דהא בקדמיתא הוה ברשותיה והשתא לאו ברשותיה קיימא אבל מליקנא ליה ליומא דטנרא כד סליק עיבא בין שני תקיפין ולא מתחבראן. אתבדרו אינון עופי ואזלו. אדהכי הא תלת אילנין מתפשטן בענפין לתלת סטרין עלייהו ומעיינא דמיא נבעין קמיהו. חדו כלהו חברייא וחדו ר' פנחס ור"ש אמר ר' פנחס טורח סגי הוה לאינון עופי בקדמיתא וטורח בעלי חיים לא בעינן דהא ורחמינו על כל מעשיו כתיב. אמר ר"ש אנא לא אטרחנא לון. אבל אי קב"ה חס עלן לית אנן יכולין לדחייא מתנן דיליה. יתבו תחות ההוא אילנא ושתו מן מייא ואתחנו תמן:

פתח ר' פנחס ואמר מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. מעין גנים וכי לית מעיין אלא ההוא מן גנים. והא כמה מעיינין טבין ויקירין אית בעלמא. אלא לית כל הנאות שוין. אית מעיין דנפיק במדברא באתר יבישא הנאה אית למאן דיתיב ושתי אבל מעיין גנים כמה איהו טב ויקירא ההוא מעיין עביד טיבו לעשבין ואיבין מאן דקריב עליה אתהני בכלא. אתהני במיא אתהני בעשבין אתהני באיבין. ההוא מעיין מתעטרא בכלא. כמה וורדין כמה עשבין דריחא סחרניה כמה יאות ההוא מעין משאר מעיינין באר מים חיים והכי אוקימנא כלא בכנסת ישראל קאמר איהי מעיין גנים. מאן גנים חמש גנים אית ליה לקב"ה דקא משתעשעא בהו ומעיינא חדא עלווייהו דקא אשקי לון ורוי לון טמיר וגניזו וכלהו עבדין פירין ואיבין. גנתא חדא אית לתתא מנייהו וההוא נתא טיר סחרא מכל סטרין דעלמא תחות האי גנתא אית גנים אחרנין עבדין איבין לזנייהו. והאי גנתא אתהפך והוי מעיין דאשקי לון באר מים חיים כד אצטריך הוי מעיין וכד אצטריך הוי באר מה בין האי להאי לא דאמי כד אתמשכון

זוהר חלק ג דף רב/א

מיא מאלייהו. לכד שאבין מיא לאשקאה. ונוזלים מן לבנון. מאי נוזלים אלין נוזלים אהדרו למעיין (ס"א דכלהו) כד נבעין מיין ונוזלים טפין לעילא (ס"א מלעילא) אלין בתר אלין מיין מתיקן דנפשא אזלא אבתרייהו. כך אינון חמש מקורין דנפקו מן לבנון אתעבידו נוזלים בהאי מעיין. כך קב"ה רחיש לן ניסא באתר דא קרינא על מעיינא דא קרא דא (ס"א מאי נוזלים אלין חמש מקורין דנפקו מן לבנון לעילא אתעבידו נוזלים דכד אהדרו למעיין נבעין מיין ונוזלים טפין אלין בתר אלין מיין מתיקן דנפשא אזלא אבתרייהו כך קב"ה רחיש לן ניסא באתר דא בהאי מעיין ועל מעיינא דא קרינא קרא דא). תו פתח ואמר כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה וגו' כמה טבין אינון ארחין ושבילין דאורייתא דהא בכל מלה ומלה אית כמה עיטין כמה טבין לבני נשא כמה מרגלאן דקא מנהרין לכל סטר ולית לך מלה באורייתא דלית בה כמה בוצינין מנהרין לכל סטר. האי קרא איהו כפום פשטיה. ואית ביה כפום מדרשיה. ואית ביה חכמתא עלאה לאזדהרא למאן דאצטריך. זכאה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא תדיר. מאן דאשתדל בה מה כתיב ביה כי אם בתורת יי' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה. והיה כעץ. אמאי דא סמיך לדא. אלא מאן דאשתדל באורייתא יומם ולילה לא ליהוי כאעא יבישא אלא כעץ שתול על פלגי מים. מה אילן אית ביה שרשין ואית ביה קליפין ואית ביה מוחא ואית ביה ענפין ואית ביה טרפין ואית ביה פרחין ואית ביה איבא שבעת זינין אלין סלקין לשבעה עשר לשבעין. אוף מלין דאורייתא אית בהו פשטא דקרא. דרשא. רמז דקא רמיז חכמתא. גימטריאות. רזין טמירין. רזין סתימין אלין על אלין. פסול וכשר. טמא וטהור. איסור והיתר. מכאן ולהלאה מתפשטאן ענפין לכל סטר והיה כעץ ודאי ואי לאו לאו איהו חכם בחכמתא. ת"ח כמה חביבין אינון דמשתדלי באורייתא קמי קב"ה דאפי' בזמנא דדינא תליא בעלמא ואתייהיב רשו למחבלא לחבלא קב"ה פקיד ליה עלווייהו על אינון דקא משתדלי באורייתא והכי א"ל קב"ה. כי תצור אל עיר בגין חוביהון סגיאין דחטאן לקמאי ואתחייבו בדינא ימים רבים. מאי רבים. (תלתא יומא דא בתר דא אקרי

ימים רבים אופ הכא כי תצור אל עיר ימים רבים) תלתא יומין דא בתר דא דאשתמודעא דבר במתא. מנלן דימים רבים תלתא יומין אינון דכתיב ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים. וכי ימים רבים אינון אלא תלתא יומין דא בתר דא אקרי ימים רבים. אופ הכי כי תצור אל עיר ימים רבים תלתא יומין דא בתר דא דאשתמודעא דבר במתא. תא ואפקיד לך על (כל) בני ביתי. לא תשחית את עצה דא ת"ח דדא איהו במתא דאיהו אילנא דחיי אילנא דיהיב איבין. ד"א את עצה ההוא דיהיב עיטא למתא לאשתזבא מן דינא ואוליף לון ארחא דיהכון בה. וע"ד לא תשחית את עצה לנדוח עליו גרון לנדחא עליה דינא ולא לאושטא עליה חרבא מלהטא. חרבא משננא ההיא דקטלא לשאר אינשי דעלמא. כי ממנו תאכל וכי ההוא מחבלא אכיל מניה. לא. אלא כי ממנו תאכל ההיא טנרא תקיפא ההיא דכל רוחין תקיפין וקדישין נפקין מנה דלית הנאה ותיאובתא לרוח קודשא בהאי עלמא אלא אורייתא דההוא זכאה כביכול איהו מפרנס לה ויהיב לה מזונא בהאי עלמא יתיר מכל קרבנין דעלמא. בקרבן מה כתיב אכלתי יערי עם דבשי אכלו רעים. ומיזמא דאתחרב בי מקדשא ובטלו קרבנין לית ליה לקב"ה אלא אינון מלין דאורייתא ואורייתא דאתחדשא בפומיה בג"כ כי ממנו תאכל ולית לה מזונא בהאי עלמא אלא ממנו ומאינון דכוותיה וכיון דממנו תאכל ואיהו זן לה אותו לא תכרות הוי (טמיר) זהיר ביה דלא תקרב ביה כי האדם

זוהר חלק ג דף רב/ב

עץ השדה דא אקרי אדם דאשתמודע עילא ותתא. עץ השדה אילנא רברבא ותקיף דההוא שדה אשר ברכו יי' (דא) סמך עליה אילן דאשתמודע לההוא שדה תדיר. לבא בפניך במצור מלה דא אהדר לרישא דקרא דכתיב לא תשחית את עצה ההוא דיהיב לון עיטא ואתקין למתא לבא מפניך במצור איהו יהיב לון עיטא לאתקנא ולאהדרא בתויבתא ואתקין ליה מאני זיינין בוקינס ושופרין. לבא מפניך. מאי לבא מפניך לבא לקמאי ולאעלא מפניך. מקמי דחילו דילך. במצור באתר דעלאין ותתאין לא יכלין לאעלא תמן ומאן איהו דרגא דבעלי תשובה עאלין תמן ומאן איהו תשובה דא איהו מצור אתר תקיף וטנרא תקיפא וכיון דעיטא דא נטלין אנא מכפר לחובייהו ואתקבלן ברעוא לקמאי וכל דא פקיד קב"ה על אינון דמשתדלי באורייתא בג"כ זכאין אינון דקא משתדלי באורייתא אינון דמשתדלי באורייתא אינון אילנין רברבין בהאי עלמא. חמו מה עבד קב"ה דנטע אילין אילנין זכאה ארחא דא ולא די אילנא חדא אלא תלתא אילנין רברבין פריסן ענפין לכל סטר עביד לן קב"ה יהא רעוא קמי שמיא דלא יתעדון לעלמא אילנין אלין ודא מעיינא מאתר דא ועד יומא קיימין תמן וההוא מעיינא דמיא וקראן לון בני נשא נציבו דר' פנחס בן יאיר ע"כ. (חסר וזהו) פתח ר"ש ואמר וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלקים את עבדך ת"ח ההוא רשע דעשו יהיב עינוי לעיינא על נשין ובגיניה אתקין תיקונוי יעקב שוי שפחות בקדמייתא ובניהון לבתר דחשיבו יתיר. לאה אבתרייהו ובנהא לבתר. לבתר יוסף ובתרה רחל והוא עבר לפנייהם כד סגידו כלהון מה כתיב (שם) ותגשנה השפחות הנה וילדיהן ותשתחוין ולבתר כתיב ותגש גם לאה וילדיה וישתחוו ואחר נגש יוסף ורחל וגו'. והא יוסף לבתרייתא הוה ורחל לקמיה אלא ברא טבא ברא רחימא צדיקא דעלמא יוסף כיון דחמא עיניה דההוא רשע מסתכל בנשין דחיל על אמיה נפיק מאבתרה ופריש דרועוי וגופיה וכסי עלה בגין דלא יתן ההוא רשע עינוי באמיה כמה אתסגי שית אמין לכל סטר וחפא עלה ולא יכיל עיניה דההוא רשע לשלטאה עלה. כגוונא דא וישא בלעם את עינוי עינו כתיב ההוא עינא בישא (תרין עיינין הוה זקיף אלא בשעתא) דבעא לאסתכלא עלייהו. וירא את ישראל שוכן לשבטיו מהו שוכן לשבטיו אלא שבטא דיוסף הוה תמן ושבטא דבנימן. שבטא דיוסף דלא שלטא בהו עינא בישא דכתיב בן פורת יוסף. מאן בן פורת דאתסגי לכסאה על אמיה. בן פורת עלי עין דלא שלטא ביה עינא בישא. שבטא דבנימן דכתיב ביה ובין כתפיו שכן. וכתיב (שם) ישכון לבטח. מאי לבטח דלא דחיל מעינא בישא ולא דחיל מפגעין בישין. אמר ההוא רשע

אנא אעבר שורה דא דלא אתקיים ואנא אסתכל כדקא יאות. רחל הות תמן חמאת דעינא דההוא רשע משננא לאבאשא מה עבדת נפקת ופרישת גדפהא עלייהו וחפאת על ברהא הה"ד וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל כיון דחמא רוח דקודשא עינא משננא מיד ותהי עליו רוח אלקים על מאן על ישראל דפריש גדפוי וחפא עליהון. ומיד תב ההוא רשע לאחורא. בקדמיתא ברא חפא על אמיה. והשתא אימא חפאת על ברא. אמר קב"ה בההיא שעתא דחפא איהו על רחל אמיה דלא ישלוט עינא דההוא רשע עלה חייך בשעתא דייתי עינא בישא אחרא לאסתכלא על בנך ועל בני אמך תחפי עלייהו. את חפית על אמך. אמך תחפי עלייהו את חפית על אמך אמך תחפי עלך. וישא את עיניו וירא את הנשים. האי קרא ברזא דחכמתא אתמר ביומא דכפורי דבני עלמא קיימי בדינא וישראל חייבין בתיובתא קמי קב"ה לכפרא על חובייהו וההוא מקטרגא קיימא עלייהו דחשיב לאובדא לון על חובייהו שלחי ליה ההוא דורונא וכדין כתיב כי אמר אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני לבתר דמקבל ההוא מקטרגא לההוא דורונא אתהפך להו סניגורא זקיף וחמי לון לישראל כלהו מתענן בתעניתא יחפי רגלין חמי נשין חמי ינוקין כלהו בתעניתא כלהו

זוהר חלק ג דף רג/א

נקיים בנקי ויאמר מי אלה לך שמא קדישא לך. מי אלא לך. שאיל על ינוקי ואמר הילדים אשר חנן אלקים את עבדך וכי אמאי אצטריך לאתבא ליה כלום. אלא כיון דמקבל ההוא שוחד אתהפך להו סניגור. זקיף עיניו וחמי לון לישראל כגוונא דא חשיב דבגין דחילו דיליה אינון קיימין כך. שאיל על ינוקי ואמר מי אלה לך (ואמר בארחה סתים הילדים) מהו מי אלה לך. אלא אמר תינח אתון דחבתון קמי מלכא. אבל אלין ינוקי אמאי קיימין הכי מי אלה לך ויאמר הילדים רוח קדשא אמר וע"ד זקיף טעמא ויאמר הילדים בארחה סתים אשר חנן אלקים את עבדך וכי רוח הקדש אמר את עבדך אלא רוח קדשא אמר אלין אינון ינוקי דלא חאבו ולא טעימו טעמא דחטאה ומסר לון קב"ה בידא דההוא ממנא דילך וקטיל לון בלא חובא כד"א ומיד עושקיהם כח ודא הוא את עבדך. כיון דשמע מאינון ינוקי מיד סליק לגבי קב"ה ואמר מאריה דעלמא כל ארחה בדינא דקשוט ואי דינא שריא על ישראל בגין חוביהון איהו. ינוקין דלהון דלא חאבו לקמך אמאי מסרת לון לקטלא לון בלא חובא. וקב"ה נטיל מלוי בכך וחס עלייהו. וההיא שעתא לא הוי אסכרא בתינוקות וההוא מקטרגא נטיל קנאה מההוא ממנא דתחות ידיה. אמר. וכילי יהיב קב"ה אינון דמתלבשן בחטאין וחובין ולההוא ממנא דילי מסר ינוקין בלא חובא דלא טעמו טעמא דחובה מיד אזל לאפקא לון מתחות ידיה ולא ישלוט בהו. וע"ד אקדים ליה וא"ל הילדים אשר חנן אלקים את עבדך. לההוא עבדך בלא חובא ובלא חטאה ובגין דלא יהא שבחא לממנא דיליה יתיר מניה בעא לאפקא לון מן ידוי. כד סלקין צלותין דישראל ביומא דא קמי קב"ה מה כתיב והוא עבר לפנייהם הא רוח קודשא אעבר לקמייהו (כד"א ויעבור מלכם לפנייהם) והוא ודאי עבר לפנייהם. וישתחו ארצה שבע פעמים רוח קודשא אזער גרמיה לגבי עילא ז' זמנין לגבי ז' דרגין עלאין דעליה ואקטין גרמיה לאכללא לון עמיה כל חד וחד. עד גשתו עד אחיו. לההוא דרגא דרחמי דהא בן ובת אינון. בן בני בכורי ישראל בת כ"י רוח קודשא עביד אזעירו דגרמיה עד גשתו. כיון דמטא לגביה תבע מיניה ואודע ליה צערא דבנייהו לתתא ותרווייהו עאלין להיכלא טמירא גניזא דיום הכפורים אימא דלהון ותבעין על ישראל לכפרא לון כדין כתיב כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וגו'. אכפר עליכם לא כתיב אלא יכפר עליכם. והשתא הילדים אלין חכימין דהכא קב"ה יהב לון רזין דאורייתא לאתעטרא בהו ולאשתכללא (נ"א ולאשתדלא) בהו. עינא בישא לא שלטא עלייה בגין עינא טבא רוח קודשא דר' פנחס דשריא עלייהו. אתא ר' פנחס ונשקיה. אמר אלמלא לא אתינא ארחה דא אלא למשמע מלין אלין די לי. זכאה ארחה דא דאתינא לגבך וקב"ה הכא דאסתכם עמנא. ולא די אילנא חד אלא תלת אבל מעיינא דא דיוקנא עלאה

הוא לגבי ההוא מעיינא דטמיר וגניז. תלת אילנין אלין תלת ארזין אינון דאקרון ארזי לבנון. ואינון דיוקנא דתלת אילנין רברבין רזא דאבהן (ס"א דאסתכם עמנא. מעיינא דא דיוקנא דההוא מעיינא עלאה דטמיר וגניז. תלת אילנין אלין אינון דיוקנא דתלת אילנין רברבין רזא דאבהן) זכאה חולקנא בההיא שעתא. ארכינו אילנין חד על רישיה דר' שמעון וחד על רישיה דרבי פנחס וחד על רישיה דרבי אלעזר אתפשטו ענפין לכל סטר על רישיהון דחברייא. בכח (נ"א חדי) רבי פנחס ואמר זכאה חולקי וזכאין עיני דחמאן כך. ולא על דידך ועל דידי הדינא בלחודייהו אלא על רבי אלעזר ברנא קא חדינא דחשיב איהו קמי מלכא קדישא כחד מינן. קם ונשקיה. אמר רבי שמעון אלעזר קום בקיומך ואימא לקמי מארך מלין דיליה. קם רבי אלעזר.

זוהר חלק ג דף רג/ב

פתח ואמר עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב וגו'. עמי כמה קב"ה אבא רחמן על בנוי אע"ג דחאבו גביה כל מלוי ברחימו לגביהו כאבא לגבי בריה הטי בריה לגבי אבוי אלקי ליה כ"כ דאלקי ליה לא תב מארחה. נזיף ביה במלין ולא קביל. אמר אבוי לא בעינא למעבד לברי כמה דעבדנא עד יומא. אלו אלקיייה יהא חשיש ברישיה הא כאיבא דיליה גבאי. אהא נזיף ביה הא דיוקניה משתניא מה אעביד אלא איזיל ואתחנן לגביה ואימא ליה מלין רכיכין בגין דלא יתעצב. כן בכל זינין אזיל קב"ה בישראל שארי עמהון אלקאה ולא קבילו נזיף בהו ולא קבילו. אמר קב"ה חמינא בכרי דבגין מלקיותא דלקינא לון אינון חששו ברישיהון. ווי דהא מגו כאיבא דלהון חשישנא אנא דכתיב בכל צרתם לו צד. נזיפנא בהו אשתנא דיוקנא דלהון דכתיב חשך משחור תאדם לא נכרו בחצות ווי כד אסתכלית בהו ולא אשתמודעו. השתא אהא מתחננא לגביהו גו תחנונים. עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתך ברי יחידאה דילי חביבא דנפשאי חמי מה עבדית לך שליטית לך על כל בני היכלי שליטית לך על כל מלכין דעלמא ואי עבדית לך עובדין אחרנין ענה בי אנת תהא סהיר בי. עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור. זכר נא הוי דכיר במטו מינך. מה יעץ. השתא אית לאסתכלא מה הוה עיטא דבלק על עמא קדישא (חסר כאן) ואורייתא לא חשיבת ליה לבלק כלום כמה דהוה ללבן דכתיב ארמי אובד אבי. אשורנו וגו' ציורא ודיוקנא דאבוי אתרשים ביה ממש ומההוא זמנא דהוה במעאה דאמיה מסטרא דילה אתמתח ואושיט פסיעה לבר יתיר. כי מראש צורם אראנו דא דיוקנא וציורא דאבוי (ממש) כיון דהוה במעאה דאמיה אשורנו אושיט פסיעה לבר כגוונא דא ודא הוא ומגבעות אשורנו במתיבתא עלאה גבעת חסר ו' (רמאה דכלא ההיא עלאה דכלא). במתיבתא דרקיעא ומגבעות באת ו' ואשלים לתרין סטרין חד דהא האי גבעת לא אתפרשא מן ברה לעלמין ולא שבקת ליה. וע"ד אתכליל ו' בהדה לעלם. וחד דהא גבעה דלתתא ברח דאתכליל בה אצטריך לזמנא דאתי כד ייתי מלכא משיחא לנטלא ליה גבעת עלאה ולאעלא ליה גו גדפהא בגין לאתקפא ליה ולאוקמא ליה בחיין עלאין ומנה יפוק בההוא יומא משיחא דדוד. ורזא דא אספרה אל חק יי' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך. זמין אנא לומר לההוא אתר דאקרי חק ולבשרא ליה (אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך). בההוא יומא ממש יפיק ליה ההוא חק מתחות גדפהא בכמה חיין בכמה עטרין בכמה ברכאן כדקא יאות וההוא חק לא ישתאר בלחודוי. יתכליל ביה משיחא אחרא בריה דיוסף ותמן יתתקף ולא באתר אחרא ובגין דאיהו גבעה תתאה דלית בה חיין ימות משיח דא ויתקטל ויהא מית עד דתלקוט חיין גבעה דא מההיא גבעה עילאה ויקום. ובג"כ במתיבתא דרקיעא ומגבעות שלים באות ו' על תרין סטרין אלין (כתיב). אבל במתיבתא עלאה חסר בלא ו' לאחזאה מלה דלית בה קושיא וספק. הן עם לבדד ישכון ביחודא בלא ערבוביא אחרא. כל יחודא שלים הכא איהו. יי' אלקינו יי'. דהא רזא דיליה מראש צורים איהו ואתיחד ברישא בגזעא ושבילא. יי' דא רישא עלאה אורא דסלקא. אלקינו דא גזעא דאתמר גזע ישי. יי' דא שבילא דלתתא ועל רזא דא אתיחד ביה כדקא יאות. ובגין דאתמתח ביה שבילא אצטריך. (כאן

חסר) רזא דאתגזר בתרי מתיבתי זכאה חולקך רבי שמעון דזכית למלין עלאין דמאריך ומאריך אתרעי כך כמה שיעורא דמתיחן דשבילא דא בשיעורא עלאה דרישא

זוהר חלק ג דף רד/א

וגזעא ושבילא ואתלבשן במתיחו דא (נ"א וע"ד מתיחו דאחד שיעורא דשית סטרין ובלא אתיחד בהאי את ד את ד) וע"ד מתיחו דא' (נ"א ה') שיעורא דשית סטרין וכלא אתיחד בהאי את (נ"א אח) ובג"ג לבדד ישכון כדקא יאות. ובגוים לא יתחשב ישראל אית לון כתב ולשון. ובכל את יכלין לאסתכלא בדיוקנא וציורא כדקא יאות. אבל בגוים עכו"ם לא יתחשב רזא דנא בגין דלית לון כתב ולשון ולית לון לאסתכלא ולמדע כלום דהא הבל המה מעשה תעתועים. ולא יתחשב רזא דנא במחשבה ובאסתכלותא דלהון הואיל ולית לון כתב. זכאין אינון ישראל. מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל (מי) ההוא נקודה עלאה רישא וגזעא ושבילא בטמירו איהו ולא קיימא לשאלא לבר. אבל משעתא דשארי לאתבנאה ולמעבד היכלא ברעותיה ואקרי מ"י שארי לאתבנאה דיוקנא דיליה ממש. אפיק נוקבא דיליה בדיוקנא דאמיה מאימי דא רישא וגזעא ושבילא (י) ואתפשט לאתבנאה בפשיטו דחד היכלא לתרין סטרין באני ואע"ג דאפיק לישראל דאיהו ו' אוף הכי אפיק לנוקבא דיליה כחדא ואזמנה לגביה. מנה כד"א וימן להם המלך ומשלוח מנות. יהב ליה נבזבזא רב ויקירא ואפיק לה כחדא מניה בההוא פשיטו דאתפשט אפיק תרווייהו כחדא (כגוונא דא פשוט להכא ולהכא אפיק ברא וברתא ברגעא דא וע"ד שמים וארץ ברגעא דא דאתבראו כחדא) בשעתא דא. ומספר את רובע ישראל רובע רזא דא בגיגך ר' אתמסר זכאה חולקך. רובע ישראל רביעית מן מדידו דישאל איהו ברית אמאי אקרי רובע אלא שיעורא דגופא ארבע בריתות הוי בשיעורא דיליה. וברית רובע איהו בשיעורא דמדידו דגופא כלא אפיק מי ע"כ:

ר"א הוה אזיל למחמי לר' יוסי חמוי ור' אבא וחברוי אזלו עמיה פתח ר' אלעזר ואמר יי' בקר תשמע קולי וגו'. יי' בקר מאי בקר אלא דא בקר דאברהם דאתער בעלמא דכתיב וישכם אברהם בבקר דהא כד אתי צפרא ההוא בקר אתער בעלמא והוא עידן רעוא לכלא ולמעבד טיבו לכל עלמא לזכאין ולחייבין וכדין עידן צלותא הוא למצלי קמי מלכא קדישא וע"ד בשעתא דאתי צפרא כל אינון אסירי מלכא אשכחו נייחא עידן צלותא איהו עלייהו וכ"ש אינון דתייבין בתיובתא ובעאן בעותהון לקמי מלכא קדישא בגין דהאי שעתא חד ממנא נפיק לסטר דרום ורפאל שמיה וכל זיני אסוותא בידוי ומסטר דרום נפק חד רוחא ומטי לגבי ההוא ממנא דממנא על אסוותא. וכד מטי צלותא לקמי קב"ה פקיד לבי דינא דיליה דלא יפתחון בדינא בגין דחיים בידא דקב"ה ולא בידיהון. ומיגו דאיהו עידן רעוא בעא קב"ה זכותא דההוא ב"נ אי ישתכח בצלותא (יאות ואי לא חשיב ליה בשוגג) או דאיהו מאריה דתיובתא חס עליה בההיא שעתא קל צפרין דמקננן אשתמעו דכתיב אשר שם צפרים יקננו. ואינון צפרין אודאן ומשבחן לקב"ה וההוא אילת השחר אתער בעלמא ואמר מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. כדין ההוא ממנא נפיק ועביד כל מה דאתפקד. ואי תימא דזיני אסוותא בידוי כמה דאמרן. לאו הכי דהא אסוותא לא הוי אלא בידוי דמלכא קדישא. אבל בשעתא דפקיד קב"ה אסוותא לההוא בר נש איהו נפיק וכל אינון מקטרגין דממנן על מרעין בישין דחלין מניה. כדין ההוא רוחא דקא נסע מסטרא דדרום אושיט ליה לההוא ב"נ והא אסוותא אשתכח וכלא בידוי דקב"ה וע"ד כתיב יי' בקר תשמע קולי. ולא כתיב יי' (בבוקר) תשמע קולי אלא לגבי בקר דאברהם קאמר בקר אערך לך ואצפה תרי בקר אמאי. אלא חד בקר דאברהם וחד בקר דיוסף דכתיב הבקר אור ומתרגמינן צפרא

זוהר חלק ג דף רד/ב

נהיר. נהיר ודאי. אערך לך ואצפה. אערך לך מהו אלא אסדר לך בוצינא דילך לאדלקא. כד"א ערכתני נר למשיחי. ולגבי בקר דיוסף קאמר דההוא סדורא דבוצינא דיליה הוא. ואצפה. מהו ואצפה. הא כל בני עלמא מצפאן ומחכאן לטיבו דקב"ה ואפילו בעירי דחקלא ומה שבחא דדוד יתיר מכל בני עלמא אלא מלה דא שאילנא והכי אמרו לי ואיהי מלה קשוט דאתי מרחיק נהורא קדמא דברא קב"ה הוה נהיר עד דלא הוו יכלין עלמין למסבליה. מה עבד קב"ה עבד נהורא לנהוריה לאתלבשא דא בדא. וכן כל שאר נהורין עד דעלמין כלהו אתקיימו בקיומיהו ויכלין למסבל. ובג"כ אתפשטו דרגין ואתלבשו נהורין ואינון אקרון כנפים עלאין עד דמטו להאי בקר דיוסף ואיהו נטיל כל נהורין עלאין ומגו דכל נהורין עלאין ביה תליין זיויה סליק מסיפיי עלמא עד סייפיי עלמא דלעילא עד דעלמין דלתתא לא יכלין למסבל. אתא דוד ואתקן האי בוצינא חופאה להאי בקר דיוסף לאתחפאה ביה ולקיימא עלמין דלתתא בסדורא דבוצינא דא ועל דא כתיב בקר אערך לך ואצפה כד"א ויצפהו זהב טהור (נ"א ובגין דההוא בוצינא דוד ביה תלייא כו') ובגין דההוא בוצינא דדוד איהי ובה תלייא אמר דאיהו ליהוי חופאה להאי בקר. אתא רבי אבא ונשקיה אמר אלמלא לא נפקנא בארחה אלא למשמע מלה דא דיי. עד דהו אזלי. הא יונה חד מטא לגבי רבי אלעזר שריאת וקא מצפצפא קמיה. אמר רבי אלעזר יונה כשרה מהימנת הוית תדיר בשליחותיך זילי ואימא ליה הא חברייא אתאן לגבך ואנא עמהון וכא יתרחיש ליה לתלתא יומין ולא ינפול עליה דחילו דהא בחדוה אנן אזלין לגביה. אתיב זמנא אחרא ואמר לא חדינא סגיא ובאיש בעיני סגי על חד דמונא מליא דאתיהיב תחותיה ויוסי שמיה. אזלת ההיא יונה מקמיה ואינון חברייא אזלו אמר רבי אבא לר' אלעזר מאי האי תוהנא סגי ממה דחמינא. א"ל יונה דא אתא לגבאי בשליחותיה דרבי יוסי חמי דאיהו בבי מרעיה וידענא מהאי יונה דאשתזיב וחלופא אתיהיב עליה ואתסי. עד דהו אזלו הא עורבא חד קאים לקמיהו קרא בחילא ומצפצפא צפצופא סגי. אמר רבי אלעזר להכי את קיימא ולהכי אנת מתקן זיל לארחך דהא ידענא. אמר ר' אלעזר חברייא ניזיל ונגמול חסד לרמונא דהוה מליא מכלא ורבי יוסי דפקיעין שמיה איהו דהא אסתלק מעלמא דין ולית מאן דחזי לאשתדלא ביה ואיהו קרב לגבן. סטו מארחה ואזלו לתמן. כיון דחמו לון כל בני מאתא נפקו לגבייהו. ואעלו תמן בבי רבי יוסי דפקיעין אינון חברייא אלין. ברא זעירא הוה ליה לרבי יוסי ולא שביק לבר נש דימטי לערסא דאבוי בתר דמית. אלא הוא בלחודוי הוה סמיך ליה ובכי עליה פומיה בפומיה מתדבקא. פתח ההוא ינוקא ואמר מאריה דעלמא כתיב באורייתא כי יקרא קן צפור לפניך וגו' שלח תשלח את האם וגו'. הוה געי ההוא ינוקא ובכי אמר מאריה דעלמא קיים מלה דא דאורייתא תרין בנין הוינא מאבא ואמי אנא ואחתי זעירתא מנאי. הוה לך למיסב לן ולקיימא מלה דאורייתא ואי תימא מאריה דעלמא אם כתיב ולא אב הא הכא כולא הוא אבא ואמא. אימא מיתת ונסיבת לה מעל בנין. השתא אבא דהוי חפי עלן אנסיב מעל בנין אן דינא דאורייתא. בכו ר' אלעזר וחברייא לקבל בכיה וגעו דההוא ינוקא. פתח ר' אלעזר ואמר שמים לרום וארץ לעומק וגו'. עד דהוה אמר ר' אלעזר קרא דא הוה עמודא דאשא פסיק בינייהו וההוא ינוקא הוה דביק בפומיה דאבוי ולא הוה מתפרשאן. א"ר אלעזר או בעי קב"ה למרחש ניסא או בעי דלא ישתדל בר נש אחרא עליה אבל על מלין דההוא ינוקא ודמעוי לא יכילנא למסבל. עד דהו יתבין שמעו חד קלא דהוה

זוהר חלק ג דף רח/א

אמר זכאה אנת רבי יוסי דמלין דהאי גדיא זעירא ודמעוי סליקו לגבי כרסייא דמלכא קדישא ודנו דינא ותליסר בני נשא אזמין קב"ה למלאך המות בגינך והא עשרין ותרין שנין אוסיפו לך עד דתוליף אורייתא להאי גדיא שלימא חביבא קמי קב"ה. קמו ר' אלעזר וחברייא ולא בקו לבר

נש למיקם בביתא מיד חמו ההוא עמודא דאשא דסליק ור' יוסי פתח עינוי וההוא ינוקא דביק פומיה בפומיה. א"ר אלעזר זכאה חולקנא דחמינא תחיית המתים עינא בעינא. קריבו לגביה והוה ההוא ינוקא נאים כמה דגוע מהאי עלמא אמרו זכאה חולקך רבי יוסי ובריך רחמנא דארחיש לך ניסא על געיא ובכייא דבנך ובמלוי דהכי דחיק במלין שפירין לתרע שמיא במלוי ובדמעוי אוסיפו לך חייך. נטלוהו לההוא ינוקא ונשוקהו ובכו עמיה מחדוה סגיא. ואפקוהו לביתא אחרא ואתערו עליה ולא אודעו ליה מיד אלא לבתר הכי. חזו תמן תלתא יומין וחדישו בהדי ההוא רבי יוסי כמה חדושין באורייתא. אמר לון ר' יוסי חברייא לא אתיהיבת לי רשו לגלאה מההוא דחמינא בההוא עלמא אלא לבתר תריסר שנין. אבל תלת מאה ושתין וחמש דמעין דאושיד ברי עאלו בחושבנא קמי מלכא קדישא ואומינא לכו חברייא דבשעתא דפתח בההוא פסוקא וגעא באינן מלין אזדעזעו תלת מאה אלפי ספסלי דהוו במתיבתא דרקיעא וכלהו קיימי קמיה דמלכא קדישא ובעו רחמי עלי וערבו לי. וקב"ה אתמלי רחמין עלי ושפיר קמיה אינן מלין והיך מסר נפשיה עלי. וחד אפטרופוסא הוה קמיה וקאמר מארי דעלמא הא כתיב מפי עוללים ויונקים יסדת עוז למען צורריך להשבית אויב ומתנקם. יהא רעוא קמך זכו דאורייתא וזכו דההוא רביא דקאמסר נפשיה על אבוה דתחוס עליה וישתזיב ותליסר בני נשא אזמין ליה תחותי וערבונא יהב ליה מדינא תקיפא דא כדין קרא קב"ה למלאך המות ופקיד ליה עלי דליתב לבתר עשרין ותרין שנין דהא לאוערבונא קמיה אלא ליתוב לידוי משכנין דהוו בידוי, השתא חברייא בגין דחמא קב"ה דאתון זכאי קשוט אתרחיש ניסא לעיניכו. פתח ר' יוסי ואמר יי' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל האי קרא אית לאסתכלא ביה וכי יי' ממית והא שמא דא סמא דחיין איהו לכלא. ומלה דא דמותא לא שריא ביה ובכל אתר שמא דא יהיב חייך לכל עלמא. מהו יי' ממית חשבין בני נשא דאיהו קטיל לכל בני נשא אלא יי' ממית ודאי היאך איהו ממית. אי תימא בגין דכד אסתלק מעל בני נשא דהא בעוד דאיהו עליה לא יכלין כל מקטרגין דעלמא לנזקא ליה בשעתא דאסתליק מניה מיד כל מקטרגין יכלין ליה ומית ב"נ. לאו הכי אלא יי' ממית למאן ממית לההוא משיכו דסטרא אחרא בישא כיון דמשיכו דסטרא בישא חמי ליה לזיו יקריה דקב"ה מיד מית ולית ליה קיומא אפי' רגעא חדא כיון דההוא משיכו דסטרא אחרא מית ואתעבר מן עלמא מיד מחיה למאן מחיה לההוא משיכו דרוח קדשא דאתי מסטרא דקדושה מחיה ליה ואוקים ליה בקיומא שלים כלא עביד קב"ה בזמנא חדא. ומה דאמר מוריד שאול ויעל מוריד לההוא רוח קדישא לשאול ועביד ליה תמן טבילה לאתדכאה ומיד סליק ליה (לשאול לאתדנא תמן ומיד סליק ליה ועבד ליה טבילה) ועאל לאתר דאצטריך בג"ע ואנא חברייא בההוא שעתא דאסתלקנא מעלמא רוחא דילי אסתלק ודמך מיד עד שעתא זעירא דאחייא לי קב"ה וגופא הוה מית. בשעתא דפתח ברי באינן מלין כדין פרחא נשמתיה (נ"א נשמת) ואערעת בנשמתא דילי דהוה סלקא מגו דכיו ומגו טבילה ואעלת באתר דעאלת ותמן אתדן דינאה ואתיהיבו לי עשרין ותרין שנין דחיין בגין דמעין

זוהר חלק ג דף רה/ב

ומלין דברי מכאן ולהלאה אית לי לאשתדלא במה דחמינא דהא לית לי לאשתדלא במלין דהאי עלמא. כיון דחמינא מה דחמינא ובעי קב"ה דלא יתאביד ויתנשי מנאי כלום. פתח ואמר יסור יסרני יה וגו' דוד מלכא אמר דא על כל מה (ס"א דאעבר) דעבד בהאי עלמא ואמר על אבטחותא דהוה ליה בההוא עלמא על כל מה דאעבר בהאי עלמא דרדיפו ליה והוה (ליה) עריק בארעא נוכראה בארעא דמואב ובארעא דפלשתאי ומכלהו שזיב ליה קב"ה ולא שביק ליה למותא ואמר על אבטחותא דההוא עלמא אמר דוד אי הכא חבנא לגבי קב"ה הכא אלקינא וקבילנא עונשא דילי ואדכי לי מכל מה דחבנא ולא שביק עונשא דילי לההוא עלמא לנטלא נקמתא מנאי ואנא הא קב"ה אנקי לי זמנא חדא בהאי עלמא מכאן והלאה אצטריכנא דלא אהא בכסופא בעלמא דאתי:

פתח ההוא ינוקא בריה ואמר אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה וגו'. אבינו הא טעמא לעילא אריך מלה ומשיך לה אי חסידין קדישין כמה משיכו דצערא במקרי אבינו. לית צערא ולית כאבא דרוחא ונפשא אלא כד קראן הכי. אבינו, בכאבא מלכא. מת במדבר. וכי אחרנין לא מיתו במדברא דהכא רשים ליה ואמר דאיהו מת במדבר והא אלף ורבבן מיתו במדברא אלא כמה בני נשא ערטילאין על דא מנהון אמרי דהוא מקושש עצים הוה דכתיב כי בחטאו מת ומנהון אמרי הכי ומנהון אמרי הכי ואנא אוליפנא יומא דאבא נפל בבי מרעי' אולפי לי דא. ואנא חמינא מה דחמינא דפקיד לי אבא דלא לגלאה. אלא כמה וכמה הוו דמיתו במדברא ולא על חובא דקרח ולא על חובא דמרגלים כד אתגזר גזרה (ס"א ולא על חובא דעגלא דעבדו וכו') אלא קודם (ס"א) דמיתו על חובא דקרח על חובא דמרגלים כד אתגזר גזרה (וקודם) מתן תורה ובתר עגלא דעבדו אינון מטעי עלמא ואינון דאתמשכו אבתרייהו אבל טענה דטעינו אינון בנתין דמית במדבר איהו והוה צלפחד רב לבי יוסף ומגו דלא הוה ידע ארחוי דאורייתא כדקא יאות לא הוה נשיא והוה דלא נטר פומיה ומלוי לקבליה דמשה ועליה כתיב וימת עם רב מישראל גבר דלא ידע אורייתא (ס"א לאו רב באורייתא) ואיהו רב משפחה. רב דזרעא דיוסף מבנוי דמנשה ובגין דחב במדבר במלולא לגבי משה חשיבו דמשה אנטיר דבבו ובג"כ קריבו לקמיה דמשה ואלעזר וכל הנשיאין וכל רישי אבהן ולא מללו עם משה אלא לקמייהו בגין דקניאו קנאה מניה מכאן מאן דחייש מן דינא יקרב אחרנין ויסגי בגוברין בהדי ההוא דיינא בגין דישמעון דינא מניה וידחל מנייהו ולא יהא דן אלא כדקא יאות ואי לא ידחי ליה מן דינא ואינון לא ידעו דהא משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה. ולא ידעו דמשה לאו הכי. כיון דחמא משה כך אמר חמינא דכל כנופיא דגוברין רברבין מישראל וכל רישי אבהן וכל נשיאי כנשתא עלי קריבו. מיד אתפרש משה מן דינא הה"ד ויקרב משה את משפטן לפני יי' (אמר משה לא אתחזי לי דינא דא). ענותנותא דמשה אקריב את משפטן לפני יי'. דיינין אחרנין ארחאדא לא נטלי דאע"ג דכנופיא סגי עליהון אינון דייני אקרון עזי פנים לית בהו מענותנותא דמשה כלל. זכאה חולקיה דמשה. חזו ר"א וחברייא אמר ההוא ינוקא אהדרנא למלין קדמאין. אבינו מת במדבר האי טעמא דאמי לנחש תלייא על קדליה ומשיך זנביה בפומיה בטעמא דההוא דאתמשך עליה לעילא. מת במדבר במלולא דפומיה. אתבהיל ההוא ינוקא בבהילו ואתקיף בקודלא דאבוי ובכה ואמר. צלפחד דא במלולא מית ואנת אבא במלולא אהדרת לעלמא דא. אהדר אבוי ונשיק

זוהר חלק ג דף רו/א

ליה וגפיף ליה. בכו ר' אלעזר וחברייא כלהו ואבוי בכה בהדייהו נטלוהו כלהו ונשקוהו בפומי על רישיה ועל עינוי ואבוה הוה בכי בהדיה. א"ל רבי אלעזר ברי הואיל ואמרת מלה דא מהו כי בחטאו מת. אמר ההוא ינוקא אבא אבא בחד מלה סגי לון בחטאו דההוא (ס"א כיון דההוא) נחש דכריך בזנביה לעילא משיך טעמא בחטאו מאי בחטאו בחטאו דההוא נחש (ולא בחטא אחרא) ומאי איהו מלולא דפומיה כי בחטאו מת טעמא דההוא משיכו דההוא נחש דכרוך בזנביה בחטאו ודאי. נטליה ר' אלעזר בתוקפיה בין דרועוי ובכו כלהו חבריא אמר לון רבנן שבוקו לי בהדי אבא דעד כען לא אתיישבא רוחי (ס"א רוחיה) א"ר אלעזר לר' יוסי אימא כמה יומין ושנין להאי ינוקא. אמר לון חברייא במטו מנייכו לא תבעון דא דהא עד לא מטו עלוי חמש שנין א"ל ר' אלעזר ח"ו דהא בעינא טבא אשגחנא ביה ומה דאמרת חמש שנין אינון חמש שנין אשר אין חריש וקציר דלא תקצור לה לעלמין. א"ר אלעזר לר' אבא ניתיב הכא עד ז' יומין בגין דאתיישבא ביתא דהא כל שבעה יומין דנשמתא נפקת מן גופא אזלת ערטילאה והשתא דאהדרת עד כען לא אתיישבת בדוכתהא עד שבעה יומין:

אמר ר' אבא כתב פתוח תפתח את ירך לאחיך לעניך ולאביונך קרא דא הא תנינן ליה דלא ישבוק ב"נ עניא דיליה ויהב לאחרא הא ר' יוסי חמוך בבי מרעיה ניזיל ונגמול חסד עמיה. ובתר דנהדר נייעול בהאי והא כל זמנא דנהך ונהדר בארחה דא נחמי תחיית המתים. א"ר אלעזר ודאי הכי הוא נשקוהו לההוא ינוקא ברכוהו ואזלו. אמר ר' אבא תוהנא על דרדקי דדרא דא כמה תקיפא חילייהו ואינון טנרין רברבין ראמין. אמר ר' אלעזר זכאה חולקיה דאבא מאריה דדרא דא. דהא ביומוי בעי קב"ה לאתקנא תרין מתיבתין דיליה ולמעבד לון ישובא רברבא ועלאה כדקא יאות דהא לא יהא כדרא דא עד דייתי מלכא משיחא. אזלו עד דהוו אזלי. אמר רבי אבא הא תנינן על חד סרי מלין נגעין אתיין על בני נשא. ואלין אינון על ע"ז ועל קללת השם ועל גלוי עריות ועל גניבה ועל לשון הרע. ועל עדות שקר. ועל דינא דמקלקל ית דינא. ועל שבועת שוא. ועל דעאל בתחומא דחבריה. ועל דמחשב מחשבין בישין. ועל דמשלח מדנים בין אחים. ואית אמרי אף על עינא בישא וכלהו תנינן במתניתא. ע"ז מנין דכתיב וירא משה את העם כי פרוע הוא כי פרעה אהרן. מאי כי פרוע הוא דאלקו בצרעת. כתיב הכא כי פרוע הוא. וכתיב התם והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע. ועל קללת השם דכתיב היום הזה יסגרך יי' בידי וכתיב והסגירו הכהן. אמר ר' אבא מלה דא לא אתיישבא ואצטריך לעינא ביה. א"ר אלעזר הכי הוא ודאי פלשתי דא קריב לייחוסא דדוד הוה וברח דערפה הוה והיינו דכתיב ממערכות פלשתים אל תקרי ממערכות אלא ממערות פלשתים דשויויה לאמיה כמערתא דא. וכיון דכתיב (שם) ויקלל הפלשתי את דוד באלקיו אסתכל ביה דוד בעינא בישא ובכל אתר דהוה מסתכל בעינא בישא כל זיני צרעת אתמשכן מעיניה דדוד. והכי הוה ביואב כיון דאסתכל ביה דוד בעינא בישא מה כתיב ולא יכרת מבית יואב זב ומצורע וגו'. והכא בפלשתי דא כיון שקלל את השם אסתכל ביה בעינא בישא וחמא במצחיה דאצטרע מיד (שם) ותטבע האבן במצחו ואתדבקת הצרעת במצחו. וכלא הוה אשתקעת עינא בישא דצרעת במצחו ואשתקעת אבנא ממש במצחו ודאי מצורע הוה. רשע חייבא

זוהר חלק ג דף ר"ב

דבלעם עינא דיליה הוה בהפוכא מעינא דדוד. עינא דדוד הוה מרקמא מכל זיני גוונים. לא הוה עינא בעלמא שפירא למחזי כעינא דדוד כל גוונים דעלמא מנצצן ביה וכלא ברחימו למאן דדחיל חטאה דכתיב יראיך יראוני וישמחו. חדאן כד חמאן לי. וכל אינון חייבין דחלין מקמיה. אבל עינוי דבלעם חייבא עינא בישא בכלא בכל אתר דהוה מסתכל כשלהובא שצי ליה דהא לית עינא בישא בעלמא כעינא דההוא רשע דאיהו בהפוכא מעינוי דדוד. על גלוי עריות דכתיב ושפח יי' קדקוד בנות ציון. וכתיב ולשאת ולספחת. על הגנבה דכתיב הוצאתיה נאם יי' צבאות ובאה אל בית הגנב וגו' וכלתו ואת עציו ואת אבניו. מאן הוה מלה דמכלה עצים ואבנים דא צרעת דכתיב ונתן את הבית את אבניו ואת עציו. על לשון הרע דכתיב ותדבר מרים ואהרן במשה וגו' וכתיב (שם) ויפן אהרן אל מרים והנה מצורעת. על עדות שקר בגין דסהידו ישראל שקר ואמרו אלה אלקיך ישראל בקל תקיף דכתיב (שם) קול מלחמה במחנה בג"ד וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וגו'. על דיין דמקלקל דינא דכתיב כאכול קש לשון אש וחשש וגו' ופרחם כאבק יעלה וגו' מאי טעמא כי מאסו את תורת יי' צבאות. ואין פרחם אלא צרעת דכתיב ואם פרוח תפרח הצרעת. על דעאל בתחומא דחבריה מנין מעוזיהו דעאל בתחומא דכהונה דכתיב והצרעת זרחה במצחו. ועל דמשלח מדנים בין אחים דכתיב וינגע יי' את פרעה דאיהו שלח מדנים בין אברהם ושרה. ועל עינא בישא כמה דאתמר וכלהו הוו ביה בההוא רשע דבלעם. ת"ח מה כתיב פתורה אשר על הנהר. מאי על הנהר. דיהב עינא בישא על ההוא נהר דקיימא בהו בישראל דכתיב הנני נוטה אליה כנהר שלום והוא אתא בההוא פתורא ואגרי בהו. א"ר אבא כל הני מלין הוו ודאי בבלעם. אבל גלוי עריות מנין דכתיב הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסר מעל ביי' וגו'

הא הכא ע"ז וגלוי עריות. סהדותא דשקרא דכתיב ויודע דעת עליון ודעת בהמתו לא הוה ידע. קלקל ית דינא דכתיב לך איעצך דהא בדינא קיימא ויהב עיטא בישא לאבאשא וסטא מן דינא ואמליך בישין עליהו. עאל בתחומא דלאו דיליה דכתיב ואעל פר ואיל במזבח וכתוב את שבעת המזבחות ערכת. משלח מדנים בין אחים בין ישראל לאביהם שבשמים. לשון הרע לא הוה בעלמא כגיניה. קללת השם דכתיב ואנכי אקרה כה. וכלהו הוו ביה. עינא בישא כמה דאתמר וכלא על ההוא נהר דישאל יהב עינוי לאתגרא ביה. ארץ בני עמו וכי לא ידענא דארץ בני עמו היא. אלא רזא דא דכל בני עמו מתדבקן ביה והא אתמר. חסר ועיין בסוף הספר סימן יו"ד]:

@ וירא בלק בן צפור וגו'. רבי יוסי פתח אל תלחם את לחם רע עין וגו'. דא בלעם דבריך להו לישראל. ואל תתאו למטעמותיו דא בלק דקב"ה לא אתרעי לאינון עלוון דאתקין קמיה. ת"ח בשעתא דחמא בלק דהא סיחון ועוג אתקטלו ואתנסיבת ארעהון חמא. מה חמא דאיהו אמר וירא. אלא חמא בחכמתא דיליה דאיהו וחמשה עלאי דמדין ועמיה נפלין בידא דישאל חמא ולא ידע ועל דא אקדים לבלעם. דחיליה בפומיה כגוונא דישאל דחיליהון בפומיהון ואפילו בלעם תאיב הוה יתיר מבלק. וההיא ידיעא דאיהו הוה ידע בליליא הוה ידע בגין דאינון כתרין תתאין וחמרי לא שכיחו אלא במשמרה ראשונה דליליא וע"ד הוה ליה אתנא דהאי גיסא לאתחברא

זוהר חלק ג דף רז/א

חמרי בהדה ברישא דליליא. ואי תימא הא כתיב ויבא אלקים אל בלעם לילה הכי הוא ודאי ואוקימנא ההוא ממנא דממנא עליהו והוא הוה אתי לקבליה כגוונא דא ויבא אלקים אל לבן הארמי וגו'. וכלא חד מלה בגין דא איהו אמר לרברבי בלק לינו פה הלילה. כיון דהוה אתי ההוא ממנא בלעם הוה אתי לגבי אתניה ועבד עובדיה ואמר מלי וכדין אתנא אודעא ליה ואיהו אחזי עובדא למשרי עלוי ההוא רוחא. ומאי אחזי הוא הוה ידע דחמרי שטאן ושראן בקדמיתא דליליא כדין אחזי עובדא וקאים לאתניה באתר מתתקן ועבד עובדוי וסדר מלוי. וכדין הוה אתי מאן דאתי ואודע ליה על ידא דההיא אתון. כיון דליליא חד א"ל לא תלך עמהם מ"ט תב תניינות להאי אלא אינון ברשותא דלעילא קיימי והא תנינן בדרך שאדם רוצה ללכת בה מוליכין וכו'. בקדמיתא כתיב לא תלך עמהם כיון דחמא קב"ה דרעותא הוא למיהך. א"ל קום לך אתם ואך את הדבר וגו'. מה עבד בלעם כל ההוא ליליא הוה מהרהר ואמר ומה אן הוא יקרא דילי אי בקטורא אחרא אתקטרנא. אשגח כל ההוא ליליא בחרשוי ולא אשגח סטרא דיהא הוא ברשותיה אלא מסטרא דאתניה והיינו דא"ר יצחק אמר ר' יהודה באלין כתרין תתאין אית ימינא ואית שמאלא מסטרא דימינא חמרי כמה דאוקימנא ומסטרא דשמאלי אתני. ותאנא עשרה אינון לימינא ועשרה לשמאלא ודא הוא דא"ר יוסי יוסף כד אתפרש מאבוי ידע בחכמתא דלעילא ברזא דכתרין קדישין עלאין כיון דהוה במצרים אוליף בההיא חכמתא דלהון באינון כתרין תתאין היך אחידן אינון דימינא ואינון דשמאלא עשרה דימינא ועשרה דשמאלא חמרי ואתני ובגין כך רמז לאבוי ממה דאוליף תמן דכתיב ולאבוי שלח כזאת עשרה חמורים וגו' א"ר יוסי אינון דימינא כלילן כלהו בחד דאקרי חמו"ר והאי הוא ההוא חמור דכתיב לא תחרוש בשור ובחמו"ר יחדיו. והאי הוא חמור דזמין מלכא משיחא למשלט עליה כמה דאוקימנא. ואינון דשמאלא כלילן כלהו בחד דאקרי אתון דהא מסטרהא נפיק עירה קטרוגא דדרדקי כמה דאוקימנא והיינו דכתיב עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתונות אתנת חסר. עשרה דכלילן כחד. ודא הוא דאר"ש מאי דכתיב אסרי לגפן עירה. אסרי לגפן זמין קב"ה לקשרא בגיניהון דישאל דאקרון גפן. עירה דאיהו קטיגורא דילהון ובגין דאקרון שורק דכתיב ואנכי נטעתך שורק. בני אתנו ההוא דנפיק מסטרא דהאי אתון והני י' מימינא וי' משמאלא ואתכלילן בהני תרי כלא אינון משתכחי בקס"ם. ואית עשרה אחרנין דימינא ועשרה דשמאלא דמשתכחי בנח"ש. וע"ד כתיב כי לא נחש ביעקב ולא קסם

בישראל מ"ט בגין כי יי' אלקיו עמו. מסטרא דנח"ש נפק שו"ר מסטרא דקס"ם נפק חמו"ר ודא הוא שור וחמור, וע"ד בלעם כיון דידע דאתקשר ברשותא אחרא וא"ל אך את הדבר וגו'. אבאישי ליה ואמר ומה אן היא יקרא דילי מיד אסתכל בחרשוי ולא אשכח דיהא ברשותיה אלא האי אתון. מיד ויקם בלעם בבקר ויחבוש את אתונו למעבד רעותיה בה ורעותא דבלק ועל דא ויחר אף אלקים כי הולך הוא. הוא דייקא דאפיק גרמיה מרשותיה ממה דאמר ליה ואך את הדבר וגו'. ת"ח דהכי הוא דהא בקדמיתא יחב ליה רשותא ואמר קום לך אתם השתא דהוה אזיל אמאי ויחר אף אלקים אלא בגין דהולך הוא הוא ברשותיה דיליה לנפקא מההוא דאמר ליה ואך את הדבר. אמר ליה קב"ה

זוהר חלק ג דף רז/ב

רשע את מתקן ומזרז זיינך לנפקא מן רשותי חייך אנת ואתנך ברשותי תהוון. מיד ויתיצב מלאך יי' מאי ויתיצב א"ר אבא נפק וקאים באומנותא אחרא מאומנותא דיליה דהאי מלאכא דרחמי הוה והיינו דאמר ר' שמעון חייביא מהפכי רחמי לדינא לשטן לו דהא לא אומנותא דיליה הוה. אמר רבי אלעזר לא שני מלאכא ולא נפק מאומנותא דיליה אלא בגין דהוה האי מלאכא מסטרא דרחמי וקאים לקבליה סתיר חכמתא דיליה וקלקל רעותיה. הה"ד לשטן לו. לו הוה שטן ואשתכח שטן אבל לאחרא לא הוה שטן. תאנא אר"ש כמה חכים הוה בלעם בחרשוי על כל בני עלמא דהא בשעתא דאשגח לאשכחא עיטא לנפקא מרשותיה דקב"ה מההיא מלה דכתיב ואך את הדבר וגו'. אסתכל בחרשוי ולא אשכח בר ההיא אתון מה כתיב ויחבוש את אתונו אטעין לה בכל חרשין ובכל קסמין דהוה ידע ואעיל בה ואכליל לה מכלהו בגין למילט להו לישראל. מיד ויחר אף אלקים כי הולך הוא. הוא דייקא כמה דאתמר. מה עבד קב"ה אקדים למלאכא דרחמי לקיימא לקבליה ויסתיר חרשוי וקסמוי. ות"ח דעד השתא לא כתיב יי' ולא אתחזי בקסמוי וחרשוי והא אוקמוה והשתא כיון דאתקין אתניה וזרזה בתקוני חרשוי בסטרא דדינא למילט לישראל אקדים קב"ה למלאכא דרחמי לקבליה ובשמא דרחמי בגין לסתור חכמתא דיליה ולאסטא לאתניה מההוא ארחא כמה דכתיב ותט האתון מן הדרך. מן הדרך דייקא. ועל דא לא כתיב ויתיצב מלאך האלקים ויעמוד מלאך האלקים אלא מלאך יי' דרחמי. אמר קב"ה רשע את אטענת לאתנך בחרשך בכמה סטרי דדיני לקבל בני. אנא אעבר טעונך ויחפך מארחא דא מיד אקדים מלאכא דרחמי לשטן לו. לו דייקא כמה דאתמר:

ותרא האתון את מלאך יי' וגו'. אמר רבי יצחק וכי אמאי חמאת היא ובלעם דהוה חכים כל כך לא חמא. אמר רבי יוסי ח"ו דהוה רשע יסתכל בחיזו קדישא. אמר ליה אי הכי הא כתיב נופל וגלוי עינים. אמר ליה לא שמענא בהא מידי ולא אימא. א"ל אנא שמענא דכד הוה אצטריך לאסתכלא הוה נפיל וחמי והשתא לא אצטריך לאסתכלא. אמר ליה אי הכי בדרגא עלאה יתיר הוה על כל נביאי מהימנותא דאיהו גלוי עינים חמי ואסתכל ביקרא דקב"ה והא ר' שמעון אמר בלעם בחרשוי הוה ידע באינון כתרין תתאין דלתתא כמה דכתיב ואת בלעם בן בעור הקוסם קוסם קרייה קרא דטנופא דטנופי היך יסתכל ביקרא דמאריה. ועוד הא אמר רבי שמעון בחיזו חד דחזא לפום שעתא דכתיב ויגל יי' את עיני בלעם אתעקימו עיניו ואת אמרת דהוה חמי בגלוי דעיניו ואסתכל ביקרא דקב"ה. א"ל אנא אהדרנא לקבלך. דידי ודיך בעי צחותא ודאי רזי אורייתא עלאין ולא יכלין בני עלמא למיקם עליהו בגין כך אסיר לאקדמא במלה דאורייתא עד דישמע מלה וידע לה על בורייה. אתו לקמיה דר"ש אמרו מלה קמיה. פתח ואמר מה אנוש כי תזכרנו וגו' האי קרא אוקמוה דממנן דעלמא אמרוה בשעתא דסליק ברעותיה דקב"ה למברי אנשא. קרא לכתות כתות דמלאכי עלאה ואותיב לון קמיה. אמר לון בעינא למברי אדם אמרו

קמיה ואדם ביקר בל ילין וגו' אושיט קב"ה אצבעא דיליה ואוקיד לון. אותיב כתות אחרנין קמיה
אמר לון בעינא למברי אדם. אמרו קמיה

זוהר חלק ג דף רט/א

בחכמתא עלאה. וכי למגנא נפק האי מלאכא לאתחזאה לחד אתנא או למיקם בין כרמייא לקבלה
זמנא הכא וזמנא הכא. אלא כלא רזא עלאה הוא וכלא בעי קב"ה בגין לאגנא עלייהו דישראל
ולא ישלטו בהו זינין בישין בגין דאינון חולקיה דקב"ה. ויעמוד מלאך יי' וגו'. תאנא מסטרא
דאמא כד אייה מתעטרא נפקין בעטרהא אלף וחמש מאה סטרי גליפין בתכשיטהא וכד בעאת
לאזדווגא במלאכא מתעטרא בחד עטרא דארבע גוונין. (גוונין) אינון גוונין מתלהטן בארבע סטרי
עלמא כל גוונא וגוונא מתלהטא תלת זמנין בההוא סטרא דאינון תריסר תחומי גליפין ועאלין
ואתכלילו בתריסר אחרנין. ברישא דעטרא אית ד' שורין לד' סטרין ואינון מגדלות כד"א מגדלות
מרקחים מהו מרקחים כמה דאת אמר מכל אבקת רוכל ועל כל מגדלא ומגדלא ג' פתחין קביעין
באבנין טבן מכל סטרא וסטרא. האי עטרא נהירא (ס"א טהירא) (ס"א טהירא) בדלוגין דאופיר
בגין יקרא דמלאכא כמה דכתיב אוקיר אנוש מפז וגו'. תחות עטרא תליין זגי דדהבא בסחרנהא
זגא דדהבא מסטרא דא וזגא דדהבא מסטרא דא וחד רמונא (ס"א בגו) כגוון ההוא רמונא אית
בה אלף זגין וכל זגא מנייהו מתלהטא בסומקא בחוורא ההוא רמונא אתפלג בפלוגין ארבע
וקיימא פתיחא לאתחזאה זגהא תלת מאה ועשרין וחמש זגין לסטרא דא וכן לכל סטרא וסטרא
עד דמתלהטן ארבע סטרי עלמא מחיזו דכל פלכא ופלכא ואינון אקרונ פלח הרמון כמה דכתיב
כפלח הרמון רקתך מבעד לצמתך ארבע גלגלין בפלכי ארבע זווין נטלין בגלגולא לההוא עטרא
וכד נטלי לה אזדקפן לעילא עד דמטו לגלגולא דפלכא עלאה דנהים יממא וליליא מתחברן כל
אינון פלכין ונטלין לעטרא וזקפן לה. וקלא דאינון גלגלין אשתמע בכלהו רקיעין לקל נעימותא
מתרעשין כל חילי שמיא וכלהו שאלין דא לדא עד דכלהו אמרי ברוך כבוד יי' ממקומו כד מזדווג
מלאכא במטרוניתא סלקא עטרא דא ואתישבת ברישא דמטרוניתא כדין נחית חד עטרא עלאה
קביעא דכל אבן טבא וחיזור ושושן בסחרנהא בשית גלגלין אתיא לשית סטרין דעלמא שית
גדפיין דנשר נטלין לה בפלכוי חמשין (ס"א פלכין) ענבין סחרנהא דגליף בה אימא עלאה קביעאן
באבן טבא חוור וסומק ירוק ואוכם תכלא וארגוונא שית מאה ותלת עשר זווין לכל סטרא
וסטרא. אלף ושית מאה מגדלין לכל סטרא וסטרא. וכל מגדלא ומגדלא טורין קביעין פרחין
לעילא אשתאבן בכיתונא (ס"א בפתורא) דאימא עלאה במשח רבות דילה. כדין אימא בלחישו
נגיד מתנן עלאין ושדר וקבע לון בההוא עטרא לבתר אנגיד נחלי דמשח רבות קדישא על רישא
דמלאכא ומרישיה נחית ההוא משחא טבא עלאה על דיקניה יקירא ומתמן נגיד על אינון לבושי
מלאכא הה"ד כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וגו' לבתר אתהדר עטרא ומעטרא ליה אימא
עילאה בההוא עטרא ופרישא עליה ועל מטרוניתא לבושי יקר בההוא עטרא כדין קלא אשתמע
בכלהו עלמין צאינה וראינה וגו'. כדין חדוותא הוא בכל אינון בני מלאכא ומאן אינון כל אינון
דאתו מסטרייהו דישראל דהא לא מזדווגי בהו ולא קיימין עמהון בר אינון ישראל דאינון בני
ביתא ומשמשי להו כדין ברכאן דנפיקי מנייהו דישראל הוא. וישראל נטלין כלא ומשדרי חולקא
מניה לשאר עמין. ומההוא חולקא אתזנו כל אינון שאר עמין. ותאנא מבין סטרי חולקהון סממנן
על שאר עמין נפק

זוהר חלק ג דף רט/ב

חד שביל דקיק דמתמן אתנגיד חולקא לאינן תתאי ומתמן מתפרש לכמה סטריין. ודא קרינן ליה תמצית דנפיק מסטרא דארעא קדישא ועל דא עלמא כוליה מתמצית דארץ ישראל קא שתי. מאן א"י הא אוקימנא. ובין לעילא ובין לתתא כל אינן שאר עמין עכו"ם לא אתזנו אלא מההוא תמצית ולא תימא דאינן בלחודוי אלא אפילו אינן כתרין תתאין מההוא תמצית שתיין. ודא הוא במשעול הכרמים שביל מרבכי שאר עמין דמתברכן מניה. כד חמא ההוא מלאכא דהא בלעם אסטי לאתון לההוא שבילא דכתיב להטותה הדרך מיד ויעמוד מלאך יי' במשעול הכרמים לאסתמא שבילא דלא יסתייעון ביה אינן שאר עמין עכו"ם ואינן כתרין תתאין. ואזלא הא כהא דאמר רבי יצחק כתיב שמוני נוטרה וגו'. לנטלא ולברכא לשאר עמין בגלותא וישראל דאינן כרמי שלי לא נטרתי בגין דאינן בגלותא ולא מתברכין כדקא חזי. גדר מזה וגדר מזה. אמר ר' אבא היך יכול ההוא מלאכא לאסתמא ההוא שבילא אלא בגין דסיועא אחרא הוה ליה קב"ה וכנסת ישראל. ר' יהודה אמר אורייתא מסייעא ליה דכתיב מזה ומזה הם כתובים. בההיא שעתא מה כתיב ותרא האתון וגו'. ותלחץ אל הקיר מאי ותלחץ אל הקיר כד"א מקרקר קיר וגו' קיר פטרונא ההוא דשלטא עליהו. ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר היא לא יהבא ליה סיועא כלל. ובעקווא (ס"א אשדת) אשרת (ס"א אשדרת) ליה לההוא קיר. ורמזא ליה האי כדין ויוסף להכותה בהאי סטרא:

ויוסף מלאך יי' עבור ויעמוד במקום צר וגו'. בההיא שעתא אסתים לה כל ארחין וכל סיועין דלא אשתכח בה מכל סטרא דעלמא סיועא כדין ותרבץ תחת בלעם. כד חמא בלעם דלא הוה יכיל מה כתיב ויחר אף בלעם ויך את האתון במקל כמה דאתמר דאעטן לה ואלבש לה בזירווי דינא קשיא תקיפא:

ויפתח יי' את פי האתון וגו'. היינו חד מאינן מלין דאתבריאו ערב שבת בין השמשות. א"ר יצחק מאי סגי האי לבלעם או לאתון או לישראל בהני מלין. א"ר יוסי דחייכין ביה אינן רברבין דהוו עמיה וכד מטו לבלק אמרו ליה וכי להאי שטיא שדרת ליקרא לא תשכח ביה ממשות ולא במלוי ובאינן מלה דאתנא אתבזא מן יקריה. ר' חייא אמר אלמלי לא אמרת אתנא האי לא שביק בלעם ההוא דיליה ובמלי דאתנא ידע דאתבר חיליה. ר' אבא רמי כתיב ותפתח הארץ וגו'. וכתיב ויפתח יי' את פי וגו'. מאי שנא ארץ מאתון דלא כתיב בה ויפתח יי' את פי הארץ. אלא התם משה גזר על פומא ופתחת ועבדת ארעא פקודא דמשה ולא יאות דקב"ה יעבר פקודיה דהא משה גזר ופקיד (שם) ופצתה האדמה את פיה. וע"ד היא עבדת פקודוי דכתיב ותפתח הארץ את פיה. אבל הכא לא אשתכח מאן דגזר אלא רעותא דקב"ה הוה והואיל ורעותיה הוה בכך כתיב ויפתח יי' את פי האתון. מניה אתא מלה ומניה אשתכח. ר' יהודה אמר אסתכלנא בפרשתא דא ובאלין מלין ואתחזיין דלאו מלין דצריכין אינן. וכי מאחר דכתיב ויפתח יי' את פי האתון בעיין למהוי אינן מלין מלי מעלייתא מלי דחכמתא ואי כמה דאתערו חברנא דאיהו משבח דסוסיא דיליה רעי ברטיבא והיא תבת ואמרת הלא אנכי אתונך מהכא הוה לה למפתח והיא לא פתחה אלא מה עשיתי לך ואי הכי אמאי קא טרח קודשא בריך הוא למפתח פומה להני מלין. אמר רב אבא ודאי באילין מלין אוליפנא דעתא דבלעם דלאו כדאי הוא למשרי עליה רוח קודשא ואוליפנא דהא לית יכילו באתניה לאבאשא או

זוהר חלק ג דף רח/א

מה אנוש כי תזכרנו. מה טיבו דב"נ דא. אמר לון ב"נ דיהא בצלמא דידן דיהא חכמתא דיליה עלאה מחכמתכון כיון דברא אדם וחטא ונפק בדמימוס קמיה אתו עז"א ועז"אל אמרו קמיה פתחון פה אית לך גבך הא ב"נ דעבדת חטי קמך אמר להו אלמלי תהוון שכיחי גבייהו וכו'. מה עבד

קב"ה אפילו לון מדרגא קדישא דלהון מן שמיא אמר ר"ש השתא אהדרנא לתיובתייכו דבלעם אמר נופל וגלוי עינים אי נימא דלא הוה הכי ושבוחי קא משבח גרמיה היך יכתוב קב"ה מלה כדיבא באורייתא ואי מלה דקשוט היא היך ישתבח ההוא רשע בדרגא עלאה על כל נביאי מהימנותא. ועוד דהא לא שריא קדושה דלעילא אלא באתריה דאתחזי ליה. השתא אהדרנא למלה קדמאה בתר דאפילו לון קב"ה מאתר קדישא דלהון טעו בתר נשי עלמא ואטעו עלמא. הכא אית לאסתכלא והא כתיב עושה מלאכיו רוחות וגו'. והא אלין מלאכין הוו איך יכילו לאתקיימא בארעא. אלא ת"ח כל אינון דלעילא לא קיימין ולא יכלין למיקם בר בנהורא עלאה דנהיר לון וקיים לון ואי פסיק מנייהו ההוא נהורא דלעילא לא יכלין למיקם. כל שכן אלין דאפילו לון קב"ה ופסיק מנייהו ההוא נהורא דלעילא דאשתני זיווייהו וכד נחתו ושליט בהו אורא דעלמא אשתנו בדרגא אחרא:

ת"ח מנא דהוה נחית להו לישראל במדברא ההוא מנא הוה מטלא דלעילא דהוה נחית מעתיקא סתימא דכל סתימין. וכד הוה נחית הוה נהוריה נהיר בכלהו עלמין ומניה אתון חקל דתפוחין ומלאכי עלאי. וכד הוה נחית לתתא ושליט ביה אורא דעלמא אגליד ואשתני זיויה ולא הוה זיויה אלא כמה דכתיב והמן כזרע גד הוא וגו' ולא יתיר. וכל שכן מלאכין כיון דנחתו ושליט בהו אורא אשתנו מההוא דרגא קדמאה דהוה. מה עבד קב"ה חמא דאטעיין עלמא קשר לון בשלשלאי דפרזלא בטורא דחשוכא באן אתר יתבי בעמיקא דטורי אותיב ליה לעז"א ורמי חשוכא דאנפין בגין דההיא שעתא דקשר לון קב"ה אתתקף וארגיז כלפי מעלה וקב"ה אפילו ליה בעומקא עד קדליה וזריק חשוכא באנפוי. עזא"ל דלא אתתקף אותביה גביה ונהיר ליה חשוכא. ובני עלמא דידיעין אתרייהו אתיין לגבייהו ואולפין לון לבני נשא חרשין ונחשין וקסמין ואינון טורי חשוכא אקרון הררי קדם מ"ט בגין דחשוכא אקדים לנהורא. ובג"כ טורי חשוכא הררי קדם אקרון לבן ובלעם מנייהו אולפי חרשין והיינו דאמר בלעם מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם וגו'. ת"ח בלעם הוה קא משבח גרמיה מהאי אתר ואמר נאם שומע אמרי אל וגו'. בגין דעז"א ועזא"ל אמרי לאינון בני עלמא מאילין מלין עלאין דהוה ידעי בקדמיתא לעילא. ומשתעי מעלמא קדישא דהוה ביה הה"ד שומע אמרי אל שומע קול אל לא כתיב אלא אמרי אל אינון אמירן דאמרי מניה מאן דאתי מפרקא ושאלין ליה מאן את אתי אמר מלמשמע מלין דמלכא קדישא כך נאם שומע אמרי אל ויודע דעת עליון. דהוה ידע שעתא דתליא דינא בעלמא ומכוין שעתא בחרשו. אשר מחזה שדי יחזה. מאן מחזה שדי אלין אינון נופל וגלוי עינים ואלן אינון עז"א ועזאל. נופל דא עז"א דאעמיק ליה קב"ה בעומקא חשוכא ויתבי בעומקא עד קדליה כדקאמרן. וחשוכא אזדרק באנפי ועל דא אקרי נופל נפל זמנא חדא מן שמיא ונפל זמנא אחרא לבתר בעומקא דחשוכא. עזא"ל הוא גלוי עינים דהא לא אזדרק חשוכא עליה דלא אתתקף ולא ארגיז לעילא כההוא דלעילא

זוהר חלק ג דף רח/ב

ובלעם קרי לון מחזה שדי דאינון נופל וגלוי עינים. ובההוא זמנא לא אשתאר בעלמא דישתכח גבייהו בר איהו. ובכל יומא הוה אסתים באינון טורי עמהון הה"ד ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם. מהררי קדם ודאי ולא מארץ בני קדם. אר"ש כמה זמנין אמיןא מלה דא ולא מסתכלי חברייא דהא קב"ה לא שריא שכינתא אלא באתר קדישא באתר דאתחזי לשריא עלוי. וכן קב"ה מכריז ואמר לא ימצא בך מעביר בנו וגו'. והוא דאתי (ס"א אתי) לאתערבא בהדייהו. אלא זכאה חולקיהון דישראל דקב"ה קדיש לון לשריא בינייהו והיינו דכתיב כי יי' אלקיך מתהלך בקרב מחניך וגו' ובגין דהוא מתהלך בקרב מחניך כתיב והיה מחניך קדוש וגו' וכתיב והיייתם קדושים וגו'. וכתיב אל תטמאו בכל אלה וגו'. וכתיב ואקץ במ וגו'. דלא יכילנא לקרבא גבייהו ושרו לי

לבר. זכאה חולקהון דישראל וזכאה חולקהון דנביאי מהימני קדישי דאינון קדישין ואית לון חולקא לאשתמשא בקדושה עלאה:

ותרא האתון את מלאך יי' נצב בדרך וחרבו שלופה בידו (ס"א בדרך) בההוא ארחא דהוה אשתקע (ס"א אשתכח) בגווה. וחרבו שלופה בידו. וכי אי איהו נפיק לקביל האי אתון מאי בעי חרבא ואי איהו נפיק לקבליה דבלעם אמאי חמאת אתניה ואיהו לא חמא. אלא כלא אזדמן. ההוא מלאכא מזדמן לקבליה דאתון לאפקא לה מן ההוא ארחא דאתטען בה ובמה ברחמי ואזדמן לקבליה דבלעם לאענשא ליה על דאיהו הוה בעי למיהך ברשותיה ולא ברשותא אחרא (ס"א דלעילא). א"ר יוסי השתא אית לשאלא אי מלוי הוה אתיין מסטרא דכתרין תתאין ולא מאתר אחרא אמאי כתיב ויבא אלקים אל בלעם וגו'. ואך את הדבר וגו' א"ר יצחק (בגיניהון דישראל אתהדר מלאכא למללא עמיה. דאי תימא דקב"ה מליל עמיה והוא אמר אך את הדבר וגו'. ח"ו דהא ההוא מלאכא אמר ליה ואפס את הדבר וגו'. דאי תימא ויאמר אלקים אל בלעם וגו'). הכי אוליפנא דהאי אלקים דהכא כלהו מלאכא הוה וההוא איהו אתר דאתי מסטרא דדינא קשיא דביה אחידן חילא ותוקפא דאינון כתרין תתאין דהוה משתמש בהו בלעם. ובג"כ ויבא אלקים אל בלעם. ויאמר אלקים אל בלעם. דלזמנין אתקרי מלאכא בשמא עלאה. ותט האתון מן הדרך סטאת מן ההוא ארחא דהות טעינא מסטרא דדינא קשיא לקבליהון דישראל ובמה חמא בלעם דהיא סטאת מההוא ארחא. אלא הכי אר"ש דאפי' בארחא בעא לאבאשא להו לישראל בחילא דאתניה וכיון דלא סליק בידוי מה כתיב ויך את האתון במקל אטען לה ואלבש לה בזרוזי דינא קשיא תקיפא הה"ד במקל דייקא דאיהו דינא קשיא תקיפא במקלו לא כתיב אלא במקל. פוק חמי כמה תקיפא חכמתא דההוא רשע ותיאובתא דיליה לאבאשא להון לישראל דאיהו אשגח לנפקא מרשותא דלעילא בגין דתיאובתיה לאתייקרא ולאבאשא להו לישראל:

ויעמוד מלאך יי' במשעול הכרמים וגו'. מה כתיב לעילא בקדמיתא כתיב ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה ותלך בארח מישר מסטרא דשדה (אתער) ואתרכינת ממה דהוה בה. ויך בלעם את האתון להטותה הדרך לאסטאה לה מההוא ארחא דשדה. אמר רבי יוסי בין מלאכא ובין בלעם הות אתנא בעאקו. לבתר כד חמא בלעם דלא הוה יכיל כדין ויך את האתון במקל כמה דאתמר. ויעמוד מלאך יי' וגו'. א"ר אבא כמה אית לן לאסתכלא במלי דאורייתא. הני קראי רמיזי

זוהר חלק ג דף רי/א

לאוטבא. ואוליפנא מהאי אתון דהא לית חילא בבעירי לאשראה עלייהו דעתא שלים. ת"ח בלעם בההיא מלה דאתניה ובההוא דעתא טפשא לא יכיל למיקם. בדעתא עלאה עאכ"ו:

ותאמר לבלעם מה עשיתי לך. וכי ברשותי הוה למעבד טב וביש. לאו דהא בעירי לא מתנהגן אלא במה דנהגו לון. ואע"ג דההיא אתנא בעמיקתא (ס"א בעקתא) יתיר לאו ברשותה היא דהא הוה אטעין לה בחדשוי וברשותיה קיימא. ויאמר בלעם לאתון כי התעללת בי הוה ליה לחייכא מנה והוה אתיב לקבלה טפשותא דמלהא כדין חייכו מני' ואתקליל בעינייהו וידעו דאיהו שטיא. ומה אמר כי התעללת בי לו יש חרב בידי אמרו שטיא דא איהו יכיל לשיצאה עמין בפומיה היך לא יכיל לשיצאה לאתניה והוה בעי חרבא. ואוליפנא דלית חילא בבעירי לאשראה עלייהו רוחא אחרא דאי יימרון בני נשא אי ימללון בעירי כמה דעתא שלים יפקון לעלמא. פוק ואוליף מהאי אתנא דהא קב"ה אפתח פומה חמי מלוי. (מצאתי כתוב בהעתקות חסר כאן):

ויהי בבקר ויקח בלק את בלעם וגו'. ר' יצחק אמר בלק חכים הוה בחרשין יתיר מבלעם בר דלא הוה מכוון שעתא ללטייא. משל וכו'. בג"כ ויקח בלק את בלעם וגו'. הוא הוה אתקין לי' ואחיד לי' לכלא. ויעלהו במות בעל מאי ויעלהו במות בעל. אלא אשגח בחרשוי במאי סטרא יתאחיד בהו ואשכח דזמינן ישראל למעבד במות ולמפלח לבעל כמה דכתיב וילכו אחרי הבעל. וירא משם קצה העם חמא רברבי דעמא ומלכא דלהון דפלחין ליה כמה דכתיב ויקראו בשם הבעל וכתיב (שם) אם יי' האלקים וגו'. כיון דחמא בלעם דזמינן ישראל להאי מיד ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחת (חסר כתיב) ר' יוסי ור' יהודה חד אמר לקבלי מדבחן דקדמאי אקריב אינון שבעה מדבחן. וחד אמר בחכמתא עבד כלא ואשכח דחולקהון דישראל בשבעה דרגין אתקשרו. בגין כך אסדר שבעה מדבחן. לב"נ דהוה ליה רחימא חד דשבק לי' אבוי ובני נשא מסתפו לקטטה בהדיה בגין ההוא רחימא ליומין אתא ב"נ חד ובעא לאתערא קטטו בהדיה. אמר מה אעביד אי אתער בי' קטטא הא ההוא רחימא דאתקשר בהדיה ולא יכילנא, אמר מה עבד שדר ליה דורון לההוא רחימא. אמר ההוא רחימא וכי מה אית לי' להאי ב"נ גבאי ידענא דבגין ההוא בר רחימאי הוא. אמר האי דורון לא ייעול קמאי זמינו ליה לכלבי ויכלוניה. כך בלעם אתא לאתערא קטטו בהו בישראל וחמא דלא יכיל בגין ההוא רחימא עלאה דלהון (כד"א רעך ורע אביך וגו'). שארי לתקנא קמיה דורון אמר קב"ה. רשע ומה אית לך גבאי. את בעי לאזדווגא בבני הרי דורונך זמין לכלבי. ת"ח מה כתיב ויקר אלקים אל בלעם. ואר"ש לשון קרי וטומאה. דורונך לאלין אתמסר ולא ייעול קמאי. ר' אבא אמר ויקר כד"א לפני קרתו מי יעמוד הוא הוה זמין דבההוא דורון יכיל בהו בישראל מה כתיב ויקר אלקים קדיר גרמיה מן דא דהוה חשיב. ויקר אלקים כמה דאתמר דאתער עליה מסטרא דמסאבותא. רבי אלעזר אמר ויקר. בלעם חשיב דבההוא דורון ייעול לאבאשא להו לישראל וקב"ה אעקר ליה מקמיה לההוא דורון ואעקר ליה לבלעם ממה דהוה חשיב ואעקר (ס"א ליה מההוא דרגא) לההוא דרגא דה"ד ויקר. כד"א יקרוה עורבי נחל. אמר ליה רשע לית אנת כדאי לאתקשרא בהדאי

זוהר חלק ג דף רי"ב

ולמיעל קמאי. דורונך לכלבי אתמסר. אמר ר' שמעון ת"ח האי רשע געלא דכלא הוה דלא תשכח בכל פרשתא דא ויאמר יי' אל בלעם או וידבר יי' ח"ו מה כתיב וישם יי' דבר בפי בלעם וגו' כמאן דשוי חסמא בפום חמרא דלא יסטי הכא או הכא כך וישם יי' דבר בפי וגו'. א"ל קב"ה. רשע את חשיב דעל ידך יהא ויתקיים ברכה בבני או אפכא לא צריכין אינון לך כמה דאמרין לצרעה כו' אלא את שוב אל בלק וכד תפתח פומך לא יהא ברשותך. ולא בפומך תלייא מלולא אלא וכה תדבר. הרי כ"ה דזמינא לברכא לון כה תמלל ברכה דבני דכד תפתח פומך היא תמלל מלין לאתקיימא על בני דלא אשבוק מלין לך. ת"ח דכך הוא כיון דאתא לבלק ובלק שמע כל אינון מלין הוה חשיב דהא מפומה דבלעם נפקין אמר לקוב אויבי לקחתך אמר בלעם סב אלין חרשין בידך בגין לאעכבא הכא להאי כה ואי את תיכול לאעכבא (ס"א לאעקרא) לה בהאי חרשין אנא אעקר לה מאינון מלין דהיא אמרה מה כתיב התיצב כה על עולתך בהאי ובאלין חרשין תעכב לה ואנכי אקרה כ"ח כלומר אעקר לה מאלין מלין. א"ל קב"ה. רשע אנא אעקר לך מה כתיב בתריה ויקר אלקים אל בלעם וההוא דבר ארים קלא במלולי דכ"ה. ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר כ"ה תדבר ודאי. ת"ח בקדמיתא לא כתיב התיצב כה על עולתך אלא התיצב על עולתך ואלכה אולי יקרה יי' לקראתי. כיון דחמא דכ"ה אמר אינון ברכאן כדן אמר התיצב כ"ה על עולתך ואנכי אקרה כ"ה. לכה ארה לי יעקב כלומר לקוט. רבי יוסי אמר אשדי לון מההוא דרגא דאינון קיימי כד"א צדה אורה. אמר אי תיכול למשדי (ס"א לון מההוא דרגא) לההוא דרגא דלהון הא כלהו אתעקרו מעלמא. ולכה זועמה ישראל ישראל דלעילא דישתכח רוגזא קמיה כד"א ואל זועם בכל יום:

כי מראש צורים וגו'. א"ר יצחק מראש צורים אלין אינון אבהתא דכתיב הביטו אל צור חוצבתם. ומגבעות אשורנו. אלין אמהן בין מהאי סטרא ובין מהאי סטרא לא יכלין לאתלטייא אבא אמר כי מראש צורים מאן יכיל להו לישראל דהא הוא אחיד מרישא דכל צורים נפקין ומאן אינון צורים גבורן דהא כל דינין דעלמא מאינון גבורן נפקי ואינון אתאחדן בהו. ומגבעות אשורנו אלין שאר משריין (ס"א כתרין) דאתאחדן בהו. הן עם לבדד וגו'. כד"א יי' בדד ינחנו. מי מנה עפר יעקב וגו' הא אוקמוה. אלא א"ר יוסי תרין דרגין אינון יעקב וישראל בקדמיתא יעקב ולבתר ישראל. ואע"ג דכלא חד תרין דרגין אינון דהא דרגא עלאה ישראל הוא. מי מנה עפר יעקב וגו'. לתתא מאן הוא עפר. ר' שמעון אמר האי דכתיב בי' יתן כעפר חרבו וגו'. מאן חרבו הא ידיעא דכתיב חרב ליי' מלאה דם. עפר ההוא אתר דאתברי מני' אדם הראשון דכתיב וייצר יי' אלקים את האדם עפר וגו'. ומההוא עפר כמה חיילין וכמה משריין נפקו כמה טפסין כמה גרדיני נמוסין כמה גירין כמה בליסטראות כמה רומחין וסייפין וזיינין אשתכחו מההוא עפר (מי מנה) כד"א היש מספר לגדודיו. ומספר את רובע ישראל. רבע ישראל היא ה"א וחד מלה היא. רובע ישראל כד"א רובץ תחת משאו רביע הדא הוא דכתיב מטתו שלשלמה. ד"א רבע כמו רביעית מישראל לתתא רבע אתקרי לפום כתרין משמע דוד דאיהו רגלא רביעאה דכורסייא. ד"א מי מנה עפר יעקב וגו' כל אינון דחשיבין עפרא כמה דאוקימנא. ומספר את רבע ישראל דכתיב היש מספר לגדודיו רבע ישראל כמה

זוהר חלק ג דף ריא/א

דאוקימנא. ד"א מי מנה עפר אינון פקודין דאינון בעפרא בזריעה בנטיעה בחצדא והא אוקמוה חברייא. ומספר את רבע כד"א בהמתך לא תרביע. (א"ר אבא בלק חכים הוה בחרשווי כבלעם בר דלא ידע לכוון שעתא ללטייא):

וישא משלו ויאמר. וידבר לא כתיב מאי וישא משלו רבי חייא אמר הוא הוה זקיף קלא לגבי ההוא ממלל וישא משלו בלעם. ויאמר האי כה כמה דכתיב וכה תדבר ואמירה מנה הוה. ת"ח כיון דחמא בלעם דבכל חרשווי ובכל ההוא דורון לא יכיל לאעקרא ההוא כה כד"א ואנכי אקרה כה אעקר להאי כה א"ל קב"ה. רשע אנת סבור לאעקרא לה אנא אעקר לך משלשולך מה כתיב ויקר אלקים אל בלעם כמה דאתמר. לבתר כיון דחמא דלא יכיל הזר ואמר וברך ולא אשיבנה ולא אשיבנו מבעי ליה אלא ולא אשיבנה ודאי לההיא דכתיב כה וכה תדבר לית אנא יכיל לאהדרא לה. אמר בלעם בתרין דרגין בעינא לאעלא בהו. בעינא לאעלא בהו מדרגא דיעקב ולא יכילנא. בעינא לאעלא בהו מסטרא אחרא דישראל ולא יכילנא. מאי טעמא בגין דשמא דא או דא לא אתקשר בזינין בישין הה"ד לא הביט און ביעקב וגו'. תאנא תרין דרגין אינון נחש וקסם. לקבליהון עמל ואון אמר בלעם הא ודאי אשכחנא לקבלי דהני יעקב וישראל. און לקבליה דיעקב דאיהו קטיר בנחש. עמל לקבליה דישראל דאיהו קטיר בקסם. כיון דחמא דלא יכיל אמר ודאי לא הביט און ביעקב וגו' מ"ט בגין דיי' אלקיו עמו וגו'. ואי תימא בהני לא יכילנא בקסם ונחש יכילנא כתיב כי לא נחש ביעקב וגו' ולא עוד אלא דכל חילין דלעילא וכל משריין כלהו לא ידעי ולא מסתכלי בנמוסא דמלכא עלאה עד דשאלו להני תרי יעקב וישראל. ומאי אמרי מה פעל אל אמר רבי אלעזר כל הני מלין כה אמר והוא ארים קלא לקבלה ולא ידע מאי הוא ולא אשתמע בר קליה:

הן עם כלביא יקום וגו' מאן עמא תקיפא כישראל. בשעתא דאתנהיר צפרא קם ומתגבר כאריא לפולחנא דמאריהון בכמה שירין בכמה תושבחן משתדלי באורייתא כל יומא. ובלילה לא ישכב וגו' כד בעי ב"נ למשכב על ערסיה מקדש שמא עלאה אמליך ליה לעילא ותתא כמה גרדיני

נמוסין מתקשרן קמייהו בשעתא דפתחין פומהון על ערסייהו בשמע ישראל ובעאן רחמי קמי מלכא קדישא בכמה קראי דרחמי. ר' אבא אמר הן עם כלביא יקום. זמינן האי עמא למיקם על כל עמין עכו"ם כאריה גיבר ותקיף ויתרמי עלייהו. ארחייהו דכל ארייוותא למשכב על טרפייהו אבל עמא דא לא ישכב עד יאכל טרף. ד"א הן עם כלביא יקום לקרבא קרבנין ועלוון קמי מלכהון על גבי מדבחה. ותאנא בשעתא דקורבנא אתוקד על גבי מדבחה. הוון חמן דיוקנא דחד אריה רביע על ההוא קרבנא ואכיל ליה. ואמר רבי אבא אוריאל"ל מלאכא עלאה הוה וחמאן ליה בדיוקנא דאריא תקיפא רביע על מדבחה ואכיל לון לקרבנין וכד ישראל לא הוון זכאין כל כך הוון חמאן דיוקנא דחד כלבא חציפא רביע עליה כדין הוון ידעי ישראל דבעיין תשובה וכדין תייבן. לא ישכב וגו' אלין קרבנין דליליא כגון עלוון. ודם חללים ישתה. דקב"ה אגח קרבא דלהון על שנאיהון. רבי אלעזר אמר לא ישכב מהו לא ישכב. אלא בכל ליליא ויליליא כד בר נש איהו אזיל בפקודי דמאריה לא

זוהר חלק ג דף ריא/ב

שכיב על ערסיה עד דקטיל אלף ומאה ועשרים וחמש מאינון זיינן בישין דשריין עמיה רבי אבא אמר אלף אינון דסטר שמאלא דכתיב יפול מצדך אלף כמה דכתיב יעלוו חסידים בכבוד וגו' (שם) רוממות אל בגרונם וגו' לעשות נקמה וגו' ה"ה"ד לא ישכב וגו' ודא הוא לעשות בהם משפט וגו'. אמר רבי חזקיה לקבלי תלת זמנין דהוא מחא לאתניה ואטעין לה בחרשוי אתברכון ישראל תלת זמנין. רבי חייא אמר לקבליה אתברכון ישראל תלת זמנין דסלקין ישראל לאתחזאה קמי מלכא קדישא. וירא בלעם כי טוב בעיני יי' וגו' ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים וגו'. מאי לקראת נחשים. א"ר יוסי דהני תרין זמנין קדמאי הוה אזיל בכל חרשוי ובעא למילט לישראל כיון דחמא רעותיה דקב"ה דאמר שוב אל בלק דהא מלוך לא בעיין בני. מלולא אומרא זמין מהאי כה כמה דכתיב וכה תדבר. כה תדבר ולא אנת. כה תדבר דשלטא על כל שליטין חרשין וקסמין זיינן בישין דלא יכלין לאבאשא לבני. כדין בעא לאסתכלא בהו בעינא בישא. ת"ח האי רשע כד אסתכל בהו בישראל הוה מסתכל באלין תרין דרגין יעקב וישראל לאבאשא לון או בהאי או בהאי בחרשוי בגין כל כך ברכן וברכין יעקב וישראל אתברכו. וירא בלעם כי טוב וגו'. במה חמא חמא די בשעתא דאנפי מלכא נהירין זיינן בישין לא קיימי בקיומיהו וכל חרשין וכל קסמין לא סלקאן בחרשייהו. ת"ח בהני תרי זמני כתיב ויקר. ויקר אלקים. ויקר יי' אל בלעם וגו'. וכתיב וכה תדבר והשתא כיון דחמא דהא לא אשתכח רוגזא וחדשוי לא סלקין כדין ולא הלך כפעם בפעם וגו'. כיון דאפריש ואסתלק גרמיה מחרשוי שארי (ברוחא אחרא) באתערותא אחרא לשבחה לישראל. א"ר יהודה מאי אתערותא הכא. א"ל (רוח אלקים ולא רוח יי' אלא) אתערותא דרוחא דהא מסטרא דשמאלא ההוא דאתקשרו תחותוי אינון זיינן וחרשין דיליה. א"ר אלעזר הכי אוליפנא דאפילו האי זמנא לא שריא ביה רוחא דקודשא. א"ל ר' יוסי אי הכי הא כתיב ותהי עליו רוח אלקים ובכל אינון זמנין אחרנין לא כתיב בהו הכי. א"ל הכי הוא. ת"ח כתיב טוב עין הוא יבורך והא אוקמוה אל תקרי יבורך אלא יברך ובלעם הוה רע עין דלא אשתכח רע עין בעלמא כוותיה דבכל אתר דהוה מסתכל בעינוי הוה מתלטייא וע"ד אמרו האי מאן דאעבר בריה בשוקא ומסתפי מעינא בישא יחפי סודרא על רישיה בגין דלא יכיל עינא בישא לשלטה עליה. אוף הכא כיון דחמא בלעם דלא יכיל בחרשוי וקסמוי לאבאשא לישראל בעא לאסתכל בהו בעינא בישא בגין דבכל אתר דהוה מסתכל בעינוי בישין הוה מתלטייא. ת"ח מה רעותיה דיליה לקבלהון דישראל כתיב וישת אל המדבר פניו כתרגומו (ושוי ס"א לקבל עגלא) לעגלא די עבדו ישראל במדברא אפוהי) בגין דיהא ליה סטר סיועא לאבאשא להו השתא חמי מה כתיב וישא בלעם את עינוי וירא את ישראל. בעא לאסתכלא בהו בעינא בישא ביה שעתא אלמלא דאקדים לון קב"ה אסוותא הוה מאבד לון באסתכלותא דעינוי ומאי אסוותא יחב קב"ה לישראל

בההיא שעתא דא הוא דכתיב ותהי עליו רוח אלקים. ותהי עליו על ישראל קאמר כמאן דפריש סודרא על רישיה דינוקא בגין דלא ישלוט בהו עינוי כדין שארי ואמר מה טובו אהליך יעקב. ת"ח כל מאן דבעי לאסתכלא בעינא בישא לא יכיל אלא כד משבח ואוקיר לההוא מלה דבעי לאלטייא בעינא בישא ומה ארחיה אמר חמו כמה טבא דא כמה יאה דא בגין דישלוט ביה עינא בישא. אוף הכא אמר מה טובו אהליך יעקב כמה אינון יאן כמה

זוהר חלק ג דף ריב/א

אינון שפירן כמה נטיען שפירן דאתנטען מנייהו דמיין לאינון נטיעין דנטע קב"ה בגנתא דעדן יאיין. מאן יתן ואלין (נ"א דאלין) נטיען אשתכחו מאינון מסכני דבהו יזל מים מדליו וגו'. לב"נ דהוו ליה ידן שפירן יאן למחזי אעבר חד ב"נ דעינא בישא אסתכל באינון ידן נקיט בהו שארי לשבחא אמר כמה אינון שפרן כמה אינון יאן חמו אצבען מגזרה דשפירו עלאה. לבתר אמר מאן יתן ידן אלין דשריין בין אבנין יקירין ובלבושי יקר דארגוונא (ס"א בביתאי כו' בתיבותא דילי) בביתיה לאשתמשא בהו ויהון גניזין בתיבותא דיליה. כך בלעם שרי לשבחא מה טובו אהליך חמו כמה שפירן כמה יאן וכו' לבתר אמר יזל מים מדליו לא ישתכח נטיעא שפירא דא נטיעא דאורייתא לבר מאינון מסכנין (דליו כלומר מסכנין) וזרעו במים רבים דלא יסגי ולא ירבי רוחא דקודשא. א"ל קב"ה. רשע לא יכלין עיניך לאבאשא הא פריסו דקודשא עלייהו כדין אמר אל מוציאו ממצרים וגו' הא לא יכלין כל בני עלמא לאבאשא לון דהא חילא תקיפא עלאה אחיד בהו ומאי איהו אל מוציאו ממצרים ולא עוד אלא כתועפות ראם לו דלא יכיל ב"נ לאושיטי ידיה עליה מגו רומיה ומדאשתכח בזקיפו עלאה הכי יאכל גוים צריו וגו'. ולית מאן דיכיל לאבאשא לון ואפילו בזמנא דלא זקיף לא יכלין הה"ד כרע שכב. לא דחל בגין דאשתכח גיבר כארי וכלביא אפילו כד אינון ביני עממיא וכרע ושכב בינייהו כארי הוא ישתכח בנמוסי אורייתא באורחי אורייתא. (ואעפ"כ) שולטנותא אית להו במאריהון דאפילו כל מלכיא דעלמא לא יעקרון להו. כאריא דא כד שכיב על טרפיה לא יכלין לאקמא ליה מניה הה"ד כרע שכב כארי וגו'. א"ר אלעזר לא אשתכח בעלמא חכים לאבאשא כבלעם רשיעא דהא בקדמיתא הוה אשתכח במצרים ועל ידוי קשירו מצראי עלייהו דישראל קשורא דלא יפקון מעבדותהון לעלמין ודא הוא דאמר מה איכול לאבאשא להו דהא אנא עבידנא דלא יפקון מעבידתא דמצראי לעלמין אבל אל מוציאו ממצרים ולקבליהון (נ"א ולקבליה) לא יכלין חכמין וחרשין דעלמא:

ועתה הנני הולך לעמי וגו' ר' יהודה פתח לא תסגיר עבד אל אדונו וגו' עמך ישב בקרבך. כמה חביבין מלי דאורייתא. כמה חביבה אורייתא קמי קב"ה. כמה חביבה אורייתא דאורית לה קב"ה לכ"י. ת"ח בשעתא די נפקו ממצרים שמע בלעם דהא חרשוי וקסמוי וכל אינון קשרין לא סליקו בהו בישראל שארי לגררא גרמיה ולמירט רישיה אזל לאינון טורי חשוכא ומטא לגבי אינון שלשלאי דפרזלא וכך הוא ארחא דמאן דמטי גבייהו כיון דעאל ב"נ ברישי טוריא חמי ליה עזא"ל ההוא דאקרי גלוי עינים. מיד אמר לעז"א כדין יהבין קלא ומתכנשין גבייהו חויין רברבי דמתוקדן וסחרין לון משדרי אונימתא זעירתא לקבליה דב"נ ותנא כמין שונרא היא ורישה כרישא דחוייא ותרין זנבין בה וידהא ורגלהא זעירין. ב"נ דחמי לה חפי אנפוי והוא מייתי חד קטורתא מאוקידו דתרנגולא חוורא שדי באנפהא והיא אתית עמיה. עד דמטי לגבי רישא דשלשלאי וההיא רישא דשלשלאי נעיץ בארעא ומטי עד תהומא ותמן בתהומא חד סמיך והוא נעי. בתהומא תתאה ובההוא סמיך אתקשר רישא דשלשלאי כד מטי ב"נ לרישא דשלשלאה בטש בה ג' זמנין ואינון קראן ליה כדין כרע וסגיד על ברכוי ואזיל ואטים עינוי עד דמטי גבייהו. כדין יתיב קמיהו וכל אינון חויין סחרין ליה מהאי סטרא ומהאי סטרא. פתח עינוי וחמי לון אזדעזע ונפל על אנפוי וסגיד לקבלייהו לבתר אולפיין ליה חרשין וקסמין ויתיב גבייהו

זוהר חלק ג דף ריב/ב

ג' יומין כד מטא זמנא למיהך לארציה ההיא אונימתא וכל אינון חויין אזלין קמיה עד דנפיק מן טורייא בין ההוא חשוכא תקיפא ובלעם כד מטא גבייהו אודע לון מלה ואסגר גרמיה בטורייא עמהון. ובעא לקטרגא לון לאתבא לון למצרים וקב"ה בלבב וקלקל כל חכמתא דעלמא וכל חרשין דעלמא דלא יכילו לקרבא בהדייהו. ת"ח השתא כיון דחמא בלעם דלא יכיל לאבאשא לישראל אהדר גרמיה ואמליך ליה לבלק מה דלא בעא מניה בגין לאבאשא לון ועיטא דיליה הוה באינון נוקבי דמדין דאינון שפירן ואלמלא דא"ל משה לא הוינא ידע דכתיב הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם. כיון דחמא קב"ה עיטא דיליה אמר הא ודאי גרמך בעיטך יפול מה עבדהווא חילא דשלט על כל חרשין ארמי ליה סופא דכלא. וכי אית להו רשותא לזמן רחיק. א"ר יצחק עינא חמא ומלין אתמררו מהווא דקאים עליה והא אוקמוה. וישא משלו ויאמר. מאן דאית ליה למימר מ"ט בגין דלא יתקיימון מלין דגעלא ברעותא עלאה (ס"א ובגין דיתקיימון מלין דלעילא) בדעתא עלאה באורייתא:

אראנו ולא עתה דהא מלין אלין מנייהו אתקיימו בהווא זמנא ומנייהו לבתר ומנייהו בזמנא דמלכא משיחא. (מה שחסר כאן תמצא בז"ת דף ס"ח א ע"ש) תנן זמין קב"ה למבני ירושלם ולאחזאה חד ככבא קביעא מנצצא בע' רהטין ובע' זיקין נהרין מניה באמצעות רקיע וישתאלון ביה ע' ככבין אחרין ויהא נהיר ולהיט ע' יומין וביומא שתיתאה יתחזי בכ"ה יומין לירחא שתיתאה ויתכניש ביומא שביעאה לסוף ע' יומין. יומא קדמאה יתחזי בקרתא (חדא) דרומא. והווא יומא ינפלו ג' שורין עלאין מההיא קרתא דרומי והיכלא רברבא ינפול ושליטא דההיא קרתא ימות כדין יתפשט ההוא ככבא לאתחזאה בעלמא ובהווא זמנא יתערון קרבין תקיפין בעלמא לכל ד' סטרין ומהימנותא לא ישתכח בינייהו ובאמצעות עלמא כד יתנהיר ההוא ככבא באמצעות רקיעא יקום מלכא חד רב ושליט בעלמא ויתגאה רוחיה על כל מלכין ויתער קרבין בתרין סטרין ויתגבר עלייהו וביומא דיתברי (ס"א דיתכסי) ככבא יזדעזע ארעא קדישא מ"ה מילין סחרניה אתר דהוה בי מקדשא ומערתא חדא מן תחות ארעא יתגלי ומההיא מערתא יפוק אשא תקיפא לאוקדא עלמא. ומההיא מערתא יסגי חד עופא (ס"א ענפא) רברבא עלאה דישלוט בכל עלמא וליה אתיהב מלכותא וקדישי עליונין יתכנשון גביה. וכדין יתגלי מלכא משיחא בכל עלמא וליה אתיהב מלכותא ובני עלמא בש תא דיתגלי יהון משתכחין בעקתא בתר עקתא. ושנאיהון דישראל יתגברון כדין יתער רודא דמשיחא עלייהו ושיצי לאדום חייבא וכל ארעא דשעיר יוקיד בנורא. כדין כתיב וישאל עושה חיל. הה"ד והיה אדום ירשה והיה ירשה שעיר אויביו אויביו דישראל וכדין וישאל עושה חיל. ובהווא זמנא יקים קב"ה למתייא דעמיה ויתנשי מנהון מיתה הה"ד ימין יי' עושה חיל. לא אמות כי אחיה. וכתיב ועלו מושיעים וגו'. וכדין והיה יי' למלך. א"ר אבא מאיד כתיב כי בשמחה תצאו וגו'. אלא כד יפקון ישראל מן גלותא שכינתא נפקא עמהון ועמה יפקון. הדא הוא דכתיב כי בשמחה תצאו. ששון דא קב"ה. ר' יצחק אמר דא צדיק הדא הוא דכתיב (שם) ששון ושמחה ימצא בה. אר"ש צדיק ששון אקרי ומן יומא דכ"י נפלת בגלותא אתמנעו ברכן מלנחתא לעלמא מדאי צדיק. בהווא זמנא מה כתיב ושאתם מים בששון דא צדיק. ממעיני השועה אלין אבא ואמא. ד"א אלין נצ"ח והו"ד. וכלא ממבועי נביעין עמיקן. כדין (שם) ואמרת ביום ההוא אודך יי' וגו' (שם) צהלי ורני ישבת ציון וגו'. ברוך יי' לעולם אמן ואמן. ימלוך יי' לעולם אמן ואמן:

זוהר חלק ג דף ריג/א

וידבר יי' אל משה לאמר. פנחס בן אלעזר וגו'. רבי אלעזר פתח ואמר שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך. שמע בני מוסר אביך דא קב"ה. ואל תטוש תורת אמך דא כנסת ישראל. מאי מוסר אביך מוסר דא אורייתא דאית בה כמה תוכחין כמה עונשין כד"א מוסר יי' בני אל תמאס ואל תקוף בתוכחתו ובגין דכל מאן דאשתדל באורייתא בהאי עלמא זכי דיפתחון ליה כמה תרעין לההוא עלמא כמה נהורין. בשעתא דינפוק מהאי עלמא היא אקדימת קמיה ואזלא לכל נטורי תרעין מכרזת ואומרת פתחו שערים ויבא גוי צדיק. אתקינו כרסיין לפלניא עבדא דמלכא דלית חדו לקב"ה אלא מאן דאשתדל באורייתא כ"ש ב"נ דמתער בליליא לאשתדלא באורייתא דהא כל צדיקיא דבגנתא דעדן צייתין לקליה וקב"ה משתכח בינייהו כמה דאוקמוה היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך תשמיעיני. ר"ש אמר האי קרא רזא דחכמתא אית ביה. היושבת בגנים דא כנסת ישראל דאיהי בגלותא עם ישראל ואזלא עמהון בעקתייהו. חברים מקשיבים לקולך השמיעיני. משריין עלאין. כלהו צייתין לקולך לקול תושבחתך בגלותא. השמיעיני כד"א הראיני את מראיך השמיעיני את קולך. השמיעיני קלא דאינון חברייא דמשתדלי באורייתא דהא לית תושבחתא קמאי כאינון דמשתדלי באורייתא. אמר ר"ש כביכול כל אינון דזכאן לאשתדלא באורייתא ומכד פליג ליליא ואתיין במטרוניתא כד נהיר יממא לקבלא אנפי מלכא אתקיף ואחסין בשכינתא ולא עוד אלא דשריא ביה חוט של חסד כמה דאוקימנא. ת"ח כלמאן דזכי לאתתקף בשכינתא יסתמר גרמוהי באנון מלין דאחידין לקבלה כגון מאן. אינון דלא משקרי באת קדישא כגון בת אל נכר וכל מאן דנטיר גרמיה כביכול כנסת ישראל אחידא בי' ונטרא לי' והיא אקדימת ליה שלם וכ"ש אי זכי וקני להאי. ואמר ר"ש אתחזיין ישראל לאשתצאה בההוא שעתא בר דאקדים פנחס להאי עובדא ושכיך רוגזא דה"ד פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב וגו'. ד"א פנחס בן אלעזר וגו'. אר"ש בן בן תרי זמני לאשלמא אובדא (נ"א עובדא) קא אתי. אמר רבי שמעון האי ב"נ דנטיל גלגולא דנשמתא ולא זכי דיתתקן ביה כאילו משקר בקושטא דמלכא ואנא קרינא עליה האי קרא או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר. וכחש בה טב לי' דלא אברי. תנינן צדיק גמור אינו נדחה וצדיק שאינו גמור נדחה. מאן הוא צדיק גמור ומאן הוא צדק שאינו גמור וכי מאן דלא שלים במלוי צדיק אקרי אלא צדיק גמור ידע דהא לא נטיל גלגולין עקימין ובאחסנתיה בני בניין ואתקין שורן וחצב בירין ונטע אילנין. צדיק שאינו גמור דבני בניין באחסנתא אחרא חפר בה בירין ואעדר הא אתקין אבני יסודא כמלקדמין ואעמל בה ולא ידע אי אשתאר דיליה. מסטרא דילי' טב וצדיק אקרי ומסטרא דההוא אחסנתא לאו הכי. לב"נ דבני בניין שפירן יאן למחזי אסתכל ביסודא וחמי ליה שקיע עקימא מכל סטרין הא בנינא לא שלים עד דסתר ליה ואתקין לי' כמלקדמין מסטרא דההוא בנינא דיליה אשתכח טב ושפיר

זוהר חלק ג דף ריג/ב

מסטרא דיסודא ביש ועקים ובגין כך לא אקרי עובדא שלים לא אקרי בנינא שלים בג"כ צדיק שאינו גמור אקרי ונדחה וע"ד כבלע רשע צדיק ממנו. ת"ח מאן דמקנא לשמא קדישא דקב"ה דאפילו לא יזכי לגדולה ולא אתחזי לה (ס"א דירית לה) (רווח לה ונטיל לה) ודא ירית ליה ועייל ליה. פנחס לא אתחזי ליה בההוא זמנא ובגין דקנא לשמא דמאריה רווח לכלא וסליק לכלא ואתתקן ביה כלא וזכה לאשתמשא בכהונה עלאה. מההיא שעתא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן דאשלים לתרין דרגין בגין דקנא לשמא דמאריה דאתתקן מה דאתעקם:

רבי יהודה פתח ואמר שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך וגו'. סופיה דקרא אית לאסתכלא ולבתר קרא כלא. סופיה דקרא כתיב הבוטח אליך הבוטח בך מבעי לי' מאי הבוטח אליך אלא כביכול דוד מבטח ליה דלא יעבר ליה פלגות ליליא בשנתא כמה דכתיב חצות לילה אקום להודות לך. קמתי מבעי ליה אלא אקום ואתקשר בך לעלמין. שמרה נפשי שמור מבעי ליה והא תנינן

דלית את באורייתא דלא אית בה רזין עלאין ויקירין. שמרה לקב"ה קאמר שמרה לההוא חולקא דאתאחד ביה נפש דכד נפשא נפקאת מהאי עלמא אתיא למירת עלמא (דאתי) אי זכי כמה חילין עלאין נפקין לקבלא ולנטרא לה ולאעלא לה במדורא דדוכתהא והאי ה' נטיר לה לאתאחדא עמה בריש ידחי ושבתו ואי לא זכי כמה גרדיני טהירין אזדמנן לקבלה ודחו לה לבר ווי לההיא נפשא. דמתגלגלת בריקנא כאבנא בקוספיתא הה"ד ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. ודוד בעי בעותיה קמי קב"ה ואמר שמרה נפשי דלא ידחון לה לבר וכד מטי (ס"א לקבלך יפתחון לך) לקבלה יפתחון לה פתחין ותקבל לה קמך. כי חסיד אני וכי חסיד אקרי. א"ר יהודה אין דכתיב חסדי דוד הנאמנים בגין כך שמרה נפשי דלא תשבוק לה למהך לבר. ר' יצחק אמר כל ב"נ דאית ליה חולקא בצדיק ירית להאי ארץ כמה דכתיב ועמך כלם צדיקים וגו' והאי צדיק חסיד אקרי אמר דוד בטר דבהאי אתר אחידנא חסיד אני. ובג"כ שמרה נפשי לאתקשרא בך:

רבי חיא פתח עדות ביהוסף שמו וגו'. הא אוקמוה דאוליף שבעין פתקין ולשון הקדש יתיר. הה"ד (שם) שפת לא ידעתי אשמע. אבל מאי עדות. ת"ח בשעתא דאתתיה דפוטיפר הות אחידא ב'י' לההיא מלה הוה יוסף עביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא דילה וכן בכל יומא עד ההיא שעתא בתרייתא דכתיב ותתפסהו בבגדו מאי ותתפסהו אלא בגין דעביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא. ורוח הקדש צווח לקבליה לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה. מאי קמ"ל אלא כל מאן דנטיר גרמיה מהאי אתקשר בה בשכינתא ואחיד בההוא עדות ומאי הוא ה' דאתוסף ביה. דכתיב עדות ביהוסף שמו אוף הכא י' איתוסף בפנחס על דקני בהאי:

רבי ייסא פתח על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. את ירושלם מבעי ליה כמה דכתיב (שם) אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני. מאי בזכרנו את ציון. לב"נ דהו"ל היכלא יקירא יאה ושפירא אתו לסטין ואוקידו ליה. צערא דמאן הוא. לאו דמאריה דהיכלא אוף הכא שכינתא בגלותא שריא. צערא דמאן הוא לאו דצדיק. ואזלא הא כמה דאוקמוה דכתיב הצדיק אבד אבד ממש אוף הכא בזכרנו את ציון בזכרנו ההוא צערא דיליה על זוגהא צערא דיליה הוא. אמר רבי ייסא מאן דאוקיר שמא דמאריה בהאי ונטיר האי זכה דיוקיר ליה מאריה על כלא מנלן מיוסף דכתיב וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו וכתוב ונתן אותו על כל ארץ מצרים

זוהר חלק ג דף ריד/א

ולא עוד אלא כד עברו ישראל ית ימא אדונא דיוסף עאל בגו בקדמיתא ולא הוו מיא קיימין על קיומייהו קמיה חדא הוא דכתיב הים ראה ויננס מאי ויננס אלא ראה ההוא דכתיב ביה ויננס ויצא החוצה. ת"ח זכי ליקרא בחייוי וזכי ליקרא במיתתיה. בחייוי אמאי בגין ההוא זמן דלא בעא לאתדבקא בה דכתיב (שם) וימאן ויאמר אל אשת אדניו. וכתוב ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה בגין כך זכה בהאי עלמא כיון דכתיב ותתפשהו בבגדו וכתוב ויננס ויצא החוצה זכי לבתר דעאל לגו פרוכתא עלאה והכי אתחזי ליה דידיה נטל בהאי עלמא ודידיה נטל בעלמא אחרא. פנחס זכי בהאי עלמא וזכה בעלמא דאתי וזכה לקיימא יתיר מכל אינון דנפקו ממצרים וזכה לכהנא עלאה הוא וכל בנוי אבתריה. ואי תימא דלא (נ"א דהא) זכה לכהנא עד לא עבד עובדא דא אין (ס"א לא) דהא אינון דאמרי (דלא) דזכה קודם לאו הכי. אלא במאי אוקימנא תחת אשר קנא לאלקיו דמשמע דבגין עובדא דא רוח כהונתא מה דלא הוה קודם. ת"ח כל כהן דקטיל נפש פסיל ליה כהונתיה לעלמין דהא ודאי פסיל ההוא דרגא דיליה לגביה ופנחס מן דינא פסיל לכהנא הוה ובגין דקנא ליה לקב"ה אצטריך לחסא ליה כהונת עלמין ליה ולבנוי אבתריה לדרי דרין. א"ר יצחק ת"ח רשים הוא פנחס לעילא ורשים הוא לתתא עד לא יפוק לעלמא דהא עם אינון דנפקו ממצרים אתמני:

רבי אלעזר ור' יוסי ור' חייא הוו אזלי במדברא א"ר יוסי הא דכתיב בפנחס הנני נותן לו את בריתי שלום שלום ממלאך המות דלא שליט ביה לעלמין ולא אתדן בדינוי ואי תימא דלא מית ודאי לא מית כשאר בני עלמא ואוריך יומין על כל בני דרא בגין דבהאי ברית עלאה אחיד וכד אסתלק מעלמא בתיאובתא עלאה ובדביקותיה שפירא אסתלק משאר בני עלמא:

רבי אלעזר פתח ואמר ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי' וגו'. ת"ח ווי לאינן בני נשא דלא מסתכלאן ביקרא דמאריהון וכל יומא ויומא כרוזא קארי עלייהו ולא משגיחין. אתא ב"נ לאסתכלא בפקודי אורייתא כמה סניגורין קיימין לאדכרא עליה לטב. אתא ב"נ ואעבד על פקודי אורייתא אינן עובדין קטיגורין עליה לביש קמי קב"ה. יהושע כהן גדול הוה ואוקמוה מה כתיב ביה והשטן עומד על ימינו לשטנו. ומה בהאי כך בשאר בני עלמא דלא מסתכלי ביקרא דמאריהון על אחת כמה וכמה. חמי מה כתיב ויהושע היה לבוש בגדים צואים ואוקמוה. אבל בגדים צואים ודאי אינן לבושין דאתלבשא ביה רוחא בההוא עלמא. זכאה חולקיה דמאן דלבושוי מתתקנין ושלמין בההוא עלמא והא אתמר כל מאן דבעיין לאעלא לגיהנם אינן לבושין דמלבשין ליה היך אינן מה כתיב הכא ויהושע היה לבוש בגדם צואים ועומד לפני המלאך. מאן מלאך דא מלאך דממנא על גיהנם וממנא על מאן דחמי באינן לבושין עד דאתיב קלא ואמר הסרו הבגדים הצואים מעליו. מהכא את לאסתכלא דעובדין בשין דב"נ עבדין ליה אינן לבושים צואים. ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות. אלבישיניה לבושין אחרנין מתתקנין דבהו אסתכל ב"נ בזיו יקרא דמאריה. ת"ח כגוונא דא פנחס דלא אסתלק מעלמא עד דאתתקנו קמיה לבושין אחרנין דרוחא אתהני בהו לעלמא

זוהר חלק ג דף ריד/ב

דאתי. בשעתא חדא אתפשט מאלין ואתלבש באלין לקיימא דכתיב הנני נותן לו את בריתי שלום. עד דהוו אזלי שמשא הוה תקיפא ויתבו תחות צלא דחד טנרא דמדברא אמר ר' אלעזר ודאי צלא חדוותא דנפשא הוא. אמר רבי חייא לרבי אלעזר הא אתמר וחברייא אתערו בהו. א"ר חייא ודאי הכי הוא אבל אנא אלעזר אלין יומין מראש השנה עד יומא בתראה דחג בעינא למיקם עלייהו. א"ר שמענא לבוצינא קדישא עלאה מלה בהו. אמר ליה אימא ההוא מלה. א"ל עד לא קאימנא ביה. א"ר אלעזר אף על גב דחברייא אוקמו מלה ושפיר הוא אבל סדורא דהני יומי רזא דחכמתא הוא בין מחצדי חקלא ת"ח הא אתמר סדורא דיחודא כלא בחד היך הוי והא אתמר. פתח ואמר חשף יי' את זרוע קדשו דא דרועא חדא דביה תליא שועה דביה תליא נוקמא דביה תליא פורקנא ולמה למיקם לה לכנ"י מעפרא ולקבלא לה לגביה לאזדווגא כחדא וכד האי אתער לקבלה כמה דחילו שריא בעלמא עד דינח ההוא דרועא תחות רישהא לאתחברא כמה דאת אמר שמאלו תחת לראש וגו' וכדין ניחא דינא ומכפר חובין. לבתר אתי ימינא לחבקא כדין חדוותא שרייא בלעמא וכל אנפין נהירין לבתר אזדווגת בגופא וכדין כלא אקרי אחד בלא פרודא כדן הוא שלימו דכלא וחדוותא דכלא ואחדו ודאי מה דלא אשתכח הכי בשאר זמני כגוונא דהאי סדורא דהני יומין. מראש השנה עד יומא בתראה דחג. בראש השנה אתער דרועא דשמאלא לקבלא לה למטרוניתא וכדין כל עלמא בדחילו בדינא ובעי ההוא זמנא בתיובתא שלים לאשתכחא עלמא קמי קב"ה לבתר אתיאת מטרוניתא ובעיין בני היכלא בתשעה לירחא למעבד חדוותא ולמטבל בנהרא לדכאה גרמייהו בזווגא דמטרוניתא ביומא אחרא הוא זווגא דילה לשוואה שמאלא תחות רישהא (נ"א רישא דמלכא) כמה דאת אמר שמאלו תחת לראשי. וכדין ישראל בתעניתא על חובייהו ומכפרא להו דהא אימא עלאה אנהירת אנפאה למטרוניתא בזווגהא ומתכפרין כל בני היכלא כיון דשמאלא מקבלה לה בהאי יומא דרישא דמטרוניתא שרייא על שמאלא. ביומא קדמאה דחג יתער ימינא לקבלה בגין לחבקא וכדן כל חדווא וכל אנפין נהירין

וחדוותא דמים צלילן לנסכא על מדבחא ובעיין בני נשא למחדי בכל זינין דחדוה דהא ימינא גרים בכל אתר דשאר ימינא חדוותא אצטריך בכלא כדין חדוותא היא לאשתעשעא. לבתר ביומא תמינאה חדוותא דאוריתא הוא דהא כדין זוגא דגופא הוא זוגא דכלא למהוי כלא חד ודא הוא שלימו דכלא ודא יומא דישראל איהו ודאי ועדבא דידהו בלחודייהו דלית ביה חולקא לאחרא. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב כי עם קדוש אתה ליי' אלקיך וגו':

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו'. ר' יהודה פתח זכר נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחדו תמן תנינן מאן דחמי קשת בגונוי (ס"א נהירין) אחטריך לברכא ברוך זוכר הברית בגין דדא איהו ברית קיימא קדישא דשוי קב"ה

זוהר חלק ג דף רטו/א

רבי יוסי אמר קשת אתא לאגנא על עלמא. למלכא דכל זמנין דבריה חב לקבליה אתא מלכא לאלקאה ליה אתגליא עליה מטרוניתא בלבוש יקר דמלכו. מלכא חמילה סליק רוגזא דבריה וחדדי בה דכתיב וראיתיה לזכור ברית עולם וע"ד לא אתחזי קשת בעלמא אלא בלבושי יקר דמלכו ובשעתא דאית צדיק בעלמא איהו ברית למיקם ברית ואגין על עלמא. לא הוי צדיק הא קשת לאתחזאה דהא עלמא איהו קיימא לאובדא אלא בגין קשת דא. ר' אלעזר אמר לעולם לא אתלבש קשת דא אלא בלבושא דאבהן קדמאי. ירוק וסומק וחיוור. ירוקא דא לבושא דאברהם אצטבע לבושא (ס"א גוון) דא כד נפק מניה ישמעאל. סומקא דא גוון יצחק דאתיא סומקא ואצטבע כד נפיק מניה עשו. ואתמשך ההוא סומקא לתתא עד ככבא דמאדים דאתאחד ביה עשו. חוורא דא איהו לבושא טבא דעקב דהא לא אשתנו אנפוהי לעלמין. ר' אבא אמר יאות הוא אבל הכי אמר בוצינא קדישא. חוור דא אברהם דאתלבן בחוורא דנורא. סומקא דא יצחק ודאי ירוק דא הוא יעקב דקימא בין תרין גוונין וכתיב ביה ביעקב לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו חורו דהא כל ערסיה שלים הוה והכי הוא לא עתה יבוש יעקב לאתחזאה בגוון סומק כיצחק דנפק מניה עשו. ולא עתה פניו יחורו כאברהם לאתחזאה בגוון חוור דנפק מניה ישמעאל. אלא נטל גוונין לאתעטרא בהו על אבהן דיליה

זוהר חלק ג דף רטו/ב

ובאלין לבושיין מהלבשת קשת בשעתא דאתחזי קמי מלכא. תא חזי רזא דברית קדישא היא את יו"ד דמתעטרא ברשימו עלאה והא (ס"א ודא) איהו דאתרשים בברית תדיר לעלמין ובגין דקני פנחס על ברית אתרשים בשמיה הכא את דא פנחס יו"ד זעירא איהו יו"ד דאיהו ברית ודאי דנפיק מגו יו"ד עלאה קדישא וע"ד איהו קאים בקיומא שלים קמי מלכא קדישא דלא אתאביד מגו עלמא והכי הוא נקי מההוא חובא דפעור ולא אתאביד תדיר מגו קדישא דעלמא (ס"א ולא אתאביד מגו עלמא) ואיפה ישרים נכחדו. אלין נדב ואביהו דלא אשתציאו מן ההוא עלמא בגיניה:

יש כאן רעיא מהימנא

זוהר חלק ג דף ריז/א

רבי שמעון הוה יתיב ולעי בפרשתא דא. אתא לקמיה ר' אלעזר בריה. א"ל נדב ואביהווא מאי עבידיתייהו בפנחס אי לא הוה פנחס בעלמא כד מיתו ובתר אתא לעלמא ואשלים דוכתייהו שפיר אבל פנחס בעלמא הוה (ס"א וסגן קאי) ונשמתייה ביה בקיומא קאי. א"ל ברי רזא עלאה הכי והכי הוא דבשעתא דאסתלקו מן עלמא לא הוה מתטמרן תחות גדפי טנרא קדישא. מ"ט בגין דכתיב ובנים לא היו להם דאזעירו דיוקנא דמלכא דהא אינון לא אתחזון לשמשא בכהונא רבה. בשעתא דקני פנחס על ברית קדישא ועאל בגו כמה אוכלוסין וסליק לון לגייפין על רומחא לעיניהון דכל ישראל כד חמא שבטא דשמעון בכמה אוכלוסין דאתו לגביה פרחא נשמתייה מניה ותרין נשמתיין דהוה ערטיראין בלא דוכתא אתקריבו בה ואתכלילו כחזא ואתהדרת נשמתייה כלילא רוחא דאתכליל בתרין רוחין ואתתקפו ביה כדין רווח דוכתייהו למיהוי כהנא (רבא) מה דלא (אתחזי) מן קדמת דנא וע"ד כתיב זכר נא מי הוא נקי אבד דלא אתאביד בההיא שעתא ולא אביד רוחיה כד פרחא מניה. ואיפה ישרים נכחזו. אלין בני אהרן דאתהדרו לעלמא מה דאבד בחייהון וע"ד כתיב ביה בפנחס בן בן תרי זמני. פנחס בן אלעזר בן. מה כתיב לעילא מפרשתא דא. ויאמר יי אל משה קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליי נגד השמש. וכי על דקטלין בליליא או על דקטלין ביממא ביומא דעיבא כתיב נגד השמש. אמר ר' יהודה דתהא מיתתהון באתגלייא כמה דחבו באתגלייא. א"ר שמעון לאו בגין כך אתמר אלא מהכא אוליפנא בדרגא דחב ב"נ לקב"ה לההוא אתר אצטריך למעבד תקנתא לנפשיה. אינון חבו בברית קדישא דאקרי שמש בגין כך דינא ותקונא דילהון איהו כנגד השמש ולא באתר אחרא. מכאן דלא אצטריך ב"נ לתקנא נפשיה אלא בההוא אתר דחב לגביה ומאן דלא יעביד הכא לית ליה תקונא לעלמין כדקא יאות:

רב חייא פתח ישבעו עצי יי ארזי לבנון אשר נטע מה כתיב לעילא ויין ישמח לבב אנוש וגו'. וכי מאי האי להאי אלא הכי אוליפנא דכתיב (שם) מצמיח חציר לבהמה וגו' וכי שבחא דבהמה דאית לה חציר אתא דוד למימר ברוח קודשא. אלא מצמיח חציר אלין אינון שתין אלף רבוא דמלאכין שליחן דאתבריואו ביומא תניינא דבראשית וכלהו אשא מלהטא. אלין אינון חציר אמאי חציר בגין דצמחין כחציר דא בעלמא דכל יומא ויומא אתקצירו השתא וולבותר צמחין ומהדירן כמלקדמין וע"ד כתיב מצמיח חציר לבהמה. הה"ד יודע צדיק נפש בהמתו ותנינן אלף טורין סלקין לה בכל יומא ויומא וכל טורא וטורא שתין רבוא הוי והיא כלה. ועשב לעבודת האדם אלין אינון נשמתייה דצדיקייא דההוא אדם דרכיב ושליט על בהמה דא אכיל ואעיל לון בגווייה ובזכותהון אתזון כל עלמא מההוא אדם דכתיב ביה ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו' וע"ד כתיב האדם ההוא דאשתמודע בגין להוציא לחם מן הארץ לאפקא מזונא לעלמא מן הארץ קדישא. ויין דא חמרא עתיקא דנגיד מלעילא ישמח לב אנוש. אנוש דא רזא דההוא נער

זוהר חלק ג דף ריז/ב

דסליק לסיבו ואתהדר כמלקדמין וע"ד כתיב אנוש כחציר ימיו. להצהיל פנים. אלין אינון פנים דאקרון אנפי רברבי ואנפי זוטרי. משמן מנגידו דעלמא דאתי משה ורבו קדישא עלאה. ולחם לבב אנוש יסעד ההוא לחם דאזילו שחקים וטחנן מנא למיכלא דצדיקייא סתמא ומתמן אתנגיד לכמה חיילין דאקרון לבב אנוש וכלא אתא מנגידו עלאה. ישבעו עצי יי אלין אינון אילנין עלאין פנימאין. ארזי לבנון אשר נטע דהא אתעקרו ונטע לון קב"ה. מאי בין עצי יי לארזי לבנון עצי יי אלין עץ החיים ועץ הדעת וטוב ורע ארזי לבנון אלין חמשיין תרעין דאקרון חמש מאות שנה אשר נטע אשר שם צפרים יקננו בטוליהון מקננן נשמתייהון דצדיקייא וכל חיילין קדישין אתזנו

מתמן. חסדה בריתה דאברהם אבינו דאקרי חסיד ועבד חסד עם כל בני עלמא בג"כ אקרי חסידה ברושים ביתה בין דרועי עלמא תבא. ובחבורא קדמאה. רבי אבא ור' יוסי קמו למלעי באורייתא בפלגות ליליא עד דהוו יתבולעאן באורייתא א"ר יוסי הא דא"ר חייא אנוש כחציר ימיו שפיר קאמר אבל במאי אוקימנא סופיה דקרא כי רוח עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו. א"ל הכי הוא ודאי אנוש כחציר ימיו כמה דאמר כציץ השדה ההוא שדה דאשתמודע כן יציץ דאתחדש ואתהדר כמלקדמין. (הכי יציץ וסליק. מ"ט בגין) כי רוח עברה בו ואיננו. דא הוא רוחא עלאה טמירא קדישא גניזא מכלא דכליל ליה בגויה. וכדין ואיננו. ודא הוא רזא דחנוך. דכתיב יה ואיננו כי לקח אותו אלקים דא אלקים עלאה. רוח עלאה רוח גניזא טמירא. ולא יכירנו עוד מקומו. דהא אתכליל רוחא זעירא ברוחא עלאה מה כתיב בתריה וחסד יי' מעולם ועד עולם ועאל ליה כהנא רבא לגו קדש קדשים. ונטיל ליה ואוליד ליה כמלקדמין ואתחדש כנשר עולמין. ואתהדר איהו נער עד דהוו יתבי. חמו חד טולא דקיימא עליהו. אזלא ואתיא אזלא ואתיא בגו ביתא. תוהו. א"ר אבא יוסי בני אימא לך מה דהוה לי עם בוצינא קדישא. יומא חד הוינן אזלינן בבקעתא דאונו. והוינן לעאן באורייתא. כל ההוא

זוהר חלק ג דף ריח/א

יומא ומגו תוקפא דשמשא אותבינן גבי חד טינרא בגו נוקבא חדא אמינא ליה מאי האי. דבכל שעתא דחייבין אסגיאן בעלמא ודינא שרייא בעלמא זכאין דבהון לקאן עליהו דהכי תנינן בחובא דדרא קדישייא וצדיקייא יתפסון. אמאי אי בגין דאינון דלא מוכיחין לעלמא על עובדייהו כמה אינון דמוכיחין ולא מקבלי מנייהו וצדיקייא אתכפיין קמייהו. ואי בגין דלא יהוי מאן דיגין על עלמא לא יהון מתין ולא יתפסון בחובייהו דהא חדווה איהו לצדיקייא בעבודא דלהון. א"ל בחובה דדרא ודאי מתפסין צדיקייא והא אוקימנא הני מילי אבל בשעתא דיתפסון צדיקייא במרעין או במכתשין בגין לכפרא על עלמא הוי כדין יתכפרון כל חובי דרא מנלן מכל שייפי גופא בשעתא דכל שייפין בעאקו ומרע סגי שרייא עלייהו שייפא חדא אצטריך לאלקאה בגין דיתסון כלהו ומנו דרועא דרועא אלקי ואפיקו מיניה דמא. כדין הא אסוותא לכל שייפי גופא. אוף הכא בני עלמא אינון שייפין דא עם דא. בשעתא דבעי קב"ה למיהב אסוותא לעלמא אלקי לחד צדיקא בינייהו במרעין ובמכתשין ובגיניה יהיב אסוותא לכלא. מנלן דכתיב והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו וגו' ובחבורתו נרפא לנו. ובחבורתו דמאן דמאן דאקיז דרועא ובההוא חבורא נרפא לנו אסוותא הוא לנא לכל שייפין דגופא. ולעולם לא אלקי צדיקא אלא למיהב אסוותא לדרא ולכפרא עלייהו (ורזא דא צדיק ורע לו). דהא ניחא לסטרא אחרא דדינא שלטא (נ"א לשלטאה) על זכאה יתיר מכלא דלא חייש כדין לכל עלמא ולא אשגח לשולטנא עלאה בהאי עלמא ובעלמא דאתי צדיק

זוהר חלק ג דף ריח/ב

וטוב לו דלא חייש קב"ה לכפרא על עלמא. אמינא ליה אלו לא הוו בחד זמנא יאות אבל אית צדיק הכא ואית צדיק הכא לדא אית מרעין ומכתשין ולדא אית כל טיבו דעלמא. אמר לי בחד מנייהו או תרין סגי דלא בעא קב"ה לאלקאה כלא (ס"א כל דמא) כמה דלא אצטריך אלא דרועא חדא לאלקאה ולאקזאה למיהב אסוותא לכל שייפין. אוף הכא בחד צדיקא סגי ואי אתקף (ס"א אתיקף) ביה מרע על כל שייפין כדין אצטריך תרין דרועין לאקזאה. אוף הכי אי אסגיאן חובין יקירין על עלמא כדין כל זכאין אלקון למיהב אסוותא על כל דרא אבל בזמן דלא אסגיאן כל כך

כדין חד זכאה אלקי ושאר צדיקיא בשלם דהא לא אצטריך עלמא דילקון כלהו. אתסיו עמא אתסיו צדיקיא ולזמנין דכל יומיהון קיימין במרעין לאגנא על דרא. מיתו הא אתסי כלא ואתכפר לזמנין דחובין אינון יקירין יתיר. קמנא ואזלנא ותוקפא דשמשא הוה יתיר ודחיק לן באורחא חמינן אילנין במדברא ומיין תחותייהו יתיבנא תחות חד טולא דאילנא דמדברא. שאילנא ליה מאי האי דכל עמין דעלמא לא עבדין נענועא אלא ישראל בלחודייהו דכד לעאן באורייתא מתנענען הכא והכא בלא למודא דבר נש בעלמא ולא יכלין למיקם בקיומיהו אמר לי אזכרתן מלתא עלאה ובני עלמא לא ידעין ולא משגיחין. יתיב שעתא ובכה. אמר ווי לבני נשא דאזלין כבעירי חקלא בלא סוכלתנו. במלה דא בלחודוי אשתמודען נשמתהון קדישין דישראל בין נשמתהון דעמין עעכו"ם. נשמתהון דישראל אתגזרו מגו בוצינא קדישא דדליק דכתיב נר יי נשמת אדם והאי נר בשעתא דאתאחד (נ"א דאתדליק)

זוהר חלק ג דף ריט/א

מגו אורייתא דלעילא לא שכיך נהורא עליה אפילו רגעא. ורזא דא אלקים אל דמי לך כגוונא דא כתיב המזכירים את יי אל דמי לכם. לא שכיכו לכוון. נהורא דשרגא כיון דאתאחדא גו פתילה ההוא נהורא לא שכיך לעלמין אלא מתנענעא נהורא לכאן ולכאן ולא משתכין לעלמין. כגוונא דא ישראל דנשמתיהו מגו ההוא נהורא דשרגא כיון דאמר מלה חדא דאורייתא הא נהורא דליק ולא יכלון אינון לאשתככא ומתנענען לכאן ולכאן ולכל סטרין כנהורא דשרגא דהא נר יי נשמת אדם כתיב. וכתוב אדם אתם אתם קרויין אדם ולא אומין עכו"ם. נשמתין דעמין עכו"ם מדעיכו דקש בלא נהורא דשרי עלייהו וע"ד משתכין ולא מתנענען דהא לית לון אורייתא ולא דלקין בה ולא נהורא שריא בהון אינון קיימין כעצים בגו נורא דדליק בלא נהורא דשריא עלייהו וע"ד משתכין בלא נהורא כלל. א"ר יוסי דא איהו ברירו דמלה זכאה חולקי דזכינא להאי למשמע דא:

זוהר חלק ג דף ריט/ב

קום ר' אבא לחדשא מלין דאורייתא דאמרת בחבורא קדמאה. פתח ר' אבא ואמר שירו לי שיר חדש תהלתו מקצה הארץ וגו'. כמ חבבין ישראל קמי קב"ה דחזוה דלהון ותושבחתא דלהון לאו איהו אלא (ס"א לשתפא לקב"ה ושכינתיה בהו דהכי וכו') בי' דהכי תנינן כל חזוה דישראל דלא משתתפי בה לקב"ה (ושכינתיה) לאו איהו חזוה וזמין איהו סמאל וכל סייעתא דיליה לקטרגא לההוא חזוה (ס"א ואתחזר) ואשתאר בצערא ובכיה וקב"ה לא אשתתף בההוא צערא אבל מאן דשתף קב"ה ושכינתיה בחזוה דיליה אם ייתי מקטרגא לקטרגא בההוא חזוה. קב"ה ושכינתיה משתתף בההוא צעדא מה כתיב בי' בכל צרתם לו צר ובמאי בגין דעמו אנכי בצרה ומנלן דאית לון לישראל לשתפא לקב"ה ושכינתיה בחזוה דלהון (נ"א בגין דלאו איהו חזוה אלא בשותפות דיליה מאלין) דכתיב ישמח ישראל בעושיו. ההיא חזוה דישראל לאו איהו אלא בעושיו. בעושיו בעושו מבעי ליה אלא אלין קב"ה ושכינתיה ואביו ואמו דאף על גב דמיתו. קב"ה אעקר לון מג"ע ואייתי לון עמיה לההוא חזוה לנטלא חולקא דחזוה עם קב"ה ושכינתיה כד"א העושו יגש חרבו. ד"א בעושיו בגין דב"נ אתעביד בשותפות גברא ואתתא וקב"ה ועל רזא דא כתיב נעשה אדם בשותפו דתנינן תלת אומנין עבד קב"ה לאפקא מנהון עלמא ואלין אינון שמיא וארעא ומיאי וכל חד שמש חד יומא ואהדרו כמלקדמין. יומא קדמאה אפיק שמיא אומנותא דיליה דכתיב ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. יומא תנינא אפיקו מיא אומנותא לעבידתא דכתיב ויאמר אלקים

יהי רקיע בתוך המים וגו'. אסתלקו פלגא מייא לעילא ופלגא מייא לתתא אשתארו. ואלמלא כך דמיא אתפרישו. עלמא לא הווה קאים. יומא תליתאה עבידת ארעא ואפיקת כמה דאתפקדת דכתיב ויאמר אלקים תדשא ארץ דשא עשב וכתיב ותוצא הארץ דשא וגו' עד הכא כל אומנא מאלין תלתא אפיק אומנותא דיליה ועבדו מה דאתפקדו אשתארו תלת יומין אחרנין יומא ר' אתפקד אומנא קדמאה למעבד אומנא דיליה דכתיב ויאמר אלקים ישרצו המים וגו'. ביומא שתיתאה עבדת ארעא אומנותא דילה דכתיב ויאמר אלקים תוצא הארץ נפש חיה וגו' כיון דתלת אומנין אלין אשלימו עובדייהו. אמר לון קב"ה אומנותא חדא אית לי למעבד ואיהו אדם אתחברו כחדא ואנא עמכון נעשה אדם גופא דלכון ואנא אהא שותפו עמכון ונעשה אדם כמה דבקדמיתא הוה בשותפו הכי נמי לבתר. אבא דביה עביד עבידתא דשמיא ועבידתא דמייא. ואתתא דאיהי אומנא תליתאה כגוונא דארעא וקב"ה דאשתתף בהדייהו ועל רזא דא כתיב בעושייו. ואף על גב דאבא ואמא אתפרשו מהאי עלמא חדוה בכל שותפותא הוה דתנינן בשעתא דבר נש

זוהר חלק ג דף רכ"א

שתיף לקב"ה לחדווה דיליה קב"ה אתי לגנתא דעדן ואעקר מתמן (ס"א דאודע תמן) לאבוהי ואמיה דאינון שותפין בהדיה ואייתי לון עמיה לההוא חדווה וכלהו זמינין תמן ובני נשא לא ידעין. אבל בעקרו דב"נ קב"ה זמין לגביה בלחודוי ולא אודע לאבוהי ולאמיה הה"ד בצר לי אקרא י' ואל אלקי אשוע וגו'. אהדר ההוא טולא דמלקדמין ואזלא גו ביתא כמו דיוקנא דב"נ נפל על אנפוי ר' אבא. אמר רבי יוסי אדכרנא דבהאי אתרא חמינא ליה לר' פנחס בן יאיר יומא חד הוה קאים בהאי דכותא והוה אמר הכי פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן באת י' זעירא בגין דתרין אלפין ביתין רשימין, אלפא ביתא דאתוון רברבן ואלפא ביתא דאתוון זעירן. אתוון רברבן אינון בעלמא דאתי. ואתוון זעירן אינון בעלמא תאה. זעירא ברית קיימא קדישא כיון דקני פנחס על ברית דא אתוסף ביה י' זעירא רזא דברית דא. בההוא שעתא אמר קב"ה מה אעביד עם משה ברית דא ממשה הוי וכלה דיליה הוי. גנאי הוא למיהב ליה לאחרא בלא דעתא ורעותא דמשה לאו יאות הוא. שארי קב"ה ואמר למשה. משה פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן א"ל משה רבש"ע מהו. א"ל אנת הוא דמסרת נפשך על ישראל דלא ישתצון מן עלמא בכמה זמנין ואיהו השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו' אמר משה מה את בעי מני הא כלא דידך. א"ל הא כלא דידך היא אימא ליה דתשרי בגויה. אמר משה הא בלבא שלים תהא לגביה. א"ל אימא אנת בפומך וארים קלך דאנת מסר ליה ברעותא בלבא שלים הה"ד לכן אמור את אימא ברעותא הנני נותן לו את בריתי שלום. משה הוה אמר הנני נותן לו וגו' דאילו קב"ה ה"ל למימר לכן אמור לו הנני נותן לו את בריתי שלום אבל לא כתיב אלא לכן אמור. ואי תימא דאתעברת מן משה לא אלא כבוצינא דא דאדליקו מינה דא יהיב ואהני ודא לא אתגרע מנה. אתא ההוא טולא ויתיב ונשיק ליה. שמעו חד קלא דהוה אמר פנון אתר פנון אתר לר' פנחס בן יאיר דאיהו גביכו דתנינן דכל אתר דצדיקא אתחדש ביה מלי דאוריית' כד איהו בההוא עלמא פקיד לההוא אתר ואתי ליה לגביה וכ"ש כד שראן בגויה צדיקייא אחרנין לחדתא בההוא אתר דאמרין מלי דאורייתא. כגוונא דא דהוה אתי ר' פנחס בן יאיר למפקד לאתריה ואשכח אלין צדיקייא מחדתין מלין דאורייתא ואתחדש כמלקדמין ההוא מלה דר' פנחס בן יאיר קמיה. א"ר אבא יאות מלה דרבי פנחס בן יאיר דהא לא כתיב לכן הנני נותן אלא לכן אמור הנני נותן לו וכי מלה דא הוה גניזא מחסידא דא תחות ידך ולא הוית אמר. זכאה חולקנא דזכינא למהוי בסיעתא דטולא קדישא הכא אוף הוא פתח ואמר משמיה דר' פנחס כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה וגו' כמה יאות ליה לב"נ בעוד דבוצינא דליק ושריא על רישיה לאשתדלא ולמעבד רעותא דמאריה בגין דההוא נהורא דבוצינא איהי כ"ח דשריא עליה וע"ד כתיב יגדל נא כח יי'. כח יי' דא הוא כח דשריא על רישיהון דצדיקייא וכל אינון דמשתדלין ברעותא דמאריהון ועל דא תנינן כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל

כחו (דא איהו כחו) ודאי אצטריך לאתערא כל שייפוי בחילא תקיף בגין דבאתערותא תקיף דאתקף אתער ההוא כח קדישא עלאה ואסתלק גו קודשא ואתבר חילא ותוקפא דסטרא אחרא וע"ד

זוהר חלק ג דף רכ"ב

בכחך אצטריך למעבד רעותא דמארך כי אין מעשה וחשבון וגו' בגין דבההוא כח אית מעשה אשתדלותא לאשתדלא בהאי עלמא דאקרי מעשה עלמא דעובדא למשלם סופא דמחשבה וחשבון דא הוא עלמא דתליא בדבורא דהא חשבון בדבורא תליא וע"ד כל גימטריאות ותקופין ועבורין דעלמא בסיהרא הויא ודעת דא איהו רזא דשית סטרין דתליין במחשבה ואקרון עלמא דההוא מחשבה וחכמה דכלא תליא מניה וכל אלין כלילין בההוא כח מה דלאו הכי בסטרא דשאול דרגא דגיהנם דהא כל ב"נ דלא אשתדל בהאי כ"ח בהאי עלמא לאעלאה ביה במעשה וחשבון ודעת וחכמה סופיה לאעלאה בשאול דלית ביה מעשה וחשבון ודעת וחכמה. דהא סטרא אחרא ארץ שאול איהי דכתיב דרכי שאול ביתה מאן דאתרפי מהאי כ"ח קדישא אתקף ביה סטרא אחרא דשאול ביתה. אשר אתה הולך שמה וכי כל בני עלמא אזלי לשאול. אין. אבל סלקין מיד דכתיב מוריד שאול ויעל בר אינון חייבין דלא הרהרו תשובה לעלמין דנחתין ולא סלקין. ואפילו צדיקים גמורים נחתין תמן. אמאי נחתין בגין דנטלין כמה חייבין מתמן וסלקין לון לעילא (ותמן עבדין לון להרהר בתשובה). ומאן אינון. אינון דהרהרו בתשובה בהאי עלמא ולא יכילו ואסתלקו מן עלמא וצדיקיא נחתין בגיניהון דחייבין גו שאול ונטלין לון וסלקין לון מן תמן. אמר ר' יוסי כתיב אחת לאחת למצא חשבון חשבון דגימטריאות דקיימן בסיהרא באן דרגא דילה אינון. לא אתיב ליה. אמר שמענא ולא אדכרנא מלה. קם ההוא טולא ובטש בעינוי דר' אבא נפל על אנפוי מגו דחילו. עד דהוה נפל על אנפוי נפל קרא בפומיה דכתיב עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים. ואלין עיינין דילה פרפראות לגו חכמה עלאה דאתמשכא מלעילא ומגו חשבון ותקופין ועבורין אתמליין ואתעבידו בריכות דנפקן מימין לכל סטרין (אינון עיינין) עד דאתפקדן לכל חושבן ועבורין דסיהרא בלבד (ס"א דלבר) וככבין ומזלי למעבד חשבון ודא איהו על שער בת רבים דא איהי סיהרא דלבר א"ר אבא לר' יוסי ההוא מרגלא קדישא דהוה תחות ירך מגו סיעתא דחסידא קדישא דאיהו גבן כמה שפיר איהו ואהדרנא ביה דהא ודאי לא אצטריך לאפקא אתתא למשרי באתר אחרא עד דבעלה יפקד ויהיב לה רשו למהך ואודעין לבעלה בקדמיתא ומפייסין ליה דהוא יפקד לה ויהיב לה רשו למיהך לההוא אתר. כך קב"ה פייס למשה ועד דיהב ליה רשו וא"ל אימא אנת הנני נותן לו את בריתי שלום למשרי בגוויה ועד דיהב לה רשו למהך תמן לא אזלת. מנלן מצדיקו של עולם דיהיב לה רשו למשרי גו צדיקי בהאי עלמא ויתבא עמהון ככלה גו קשוטאה. וצדיקא דעלמא חמי וחדי בהאי אבל בין דרועי דבעלה שכיבת ואתהדרת למהוי בהדייהו ותבת לבעלה כד"א בערב היא באה ובבקר היא שבה. בערב היא באה לגבי בעלה ובבקר היא שבה לגבי צדיקיא דעלמא וכלא ברשותא דבעלה (הה"ד וצדיק חונן ונותן) ומשה כך אמר הנני נותן לו את בריתי כמה דצדיק דלעילא נותן אוף אנא הנני נותן מתנה למהדר מתנה איהי. ובגין ברית דא רווח כהונה עלאה. ואי לא תהא בהדיה לא אתקשר פנחס בדרגא דכהונה עלאה דהא ברית דבקה איהו תדיר בימינא עלאה וימינא עלאה דא זמין למבני בי מקדשא דאיהו ברית. אמר רבי אבא אדכרנא מלה חדא דשמענא מבוצינא קדישא דשמע משמיה דרבי אליעזר. יומא חזיאתא לקמיה חד חכים גוי א"ל סבא סבא תלת בעיין

זוהר חלק ג דף רכ"א

בעינא למתבע מנך. חד דאתון אמרין דיתבני לכו בי מקדשא אחרא והא לא הוו למבני אלא תרי זמנין. בית ראשון ובית שני. בית שלישי (בית רביעי) לא תשכח באורייתא והא מה דהוה ליה למבני כבר אתבנון ולעולם לית ביה יתיר דהא תרי בתי ישראל קרא לון קרא. וכתיב גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון. ותו דאתון אמרין דאתון קרבין למלכא עלאה יתיר מכל שאר עמין מאן דמתקריב למלכא איהו חדי (יתיר) תדיר בלא צערא בלא דחילו ובלא דחיקו. והא אתון בצערא ובדחיקא וביגונא תדיר יתיר מכל בני עלמא ואנן לא אתקדים לן צערא ודחיקא ויגונא כלל. אנן קריבין למלכא עלאה ואתון רחיקין מניה וע"ד אית לכו צערא ודחיקא אבלא ויגונא מה דלא אית לן. ותו דאתון לא אכלי נבלה וטרפה בגין דתהוון בריאין וגופא דלכון להוי בבריאותא. אנן אכלינן כל מה דבעינן ואנן תקיפין בחילא בבריאותא וכל שייפון דילן בקיומיהו. ואתון דלא אכלין חלשין כלכו במרעין בישין ובתבירו יתיר מכל שאר עמין. עמא דסגי לכון אלהכון בכלא. סבא סבא לא תימא לי מדי דלא אשמעינך ולא אקבל מנך. זקיף עיני ר' אליעזר ואשגח ביה ואתעביד תלא דגרמי. כיון דנח רוגזיה אהדר רישיה ובכה ואמר יי' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ. כמה תקיף חילא דשמא קדישא תקיפא בכל ארעא וכמה חביבין מלי דאורייתא דלית לך מלה זעירא דלא תשכח לה באורייתא ולית מלה זעירא דאתיא באורייתא דלא נפקת מפומיה דקב"ה. מלין אלין דשאל ההוא רשע אנא שאלנא יומא חד לאליהו ואמר דהא במתיבתא דרקייעא אתסדרו קמיה דקב"ה והכי הוא. דכד נפקו ישראל ממצרים בעא קב"ה למעבד לון בארעא כמלאכין קדישין לעילא ובעא למבני לון ביתא קדישא ולנחתא ליה מגו שמי רקיעין ולנטעא לון לישראל נציבא קדישא כגוונא דדיוקנא דלעילא. הה"ד תביאמו ותטעמו בהר נחלתך. באן אתר במכון לשבתך פעלת יי' בההוא דפעלת אנת יי' ולא אחרא. מכון לשבתך פעלתך יי' דא בית ראשון. מקדש יי' כוננו ידיך דא בית שני ותרואיהו אומנותא דקב"ה אינון. ומדארגיוזו קמיה במדברא מיתו ואכנס לון קב"ה לבנייהו בארעא (אליפו עובדיהון) וביתא אתבני על ידא דבר נש. ובגין כך לא אתקיים. ושלמה הוה ידע דבגין דאי עובדא דבר נש לא יתקיים ועל דא אמר אם יי' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו דהא לית ליה ביה קיומא. ביומוי דעזרא גרם חטאה ואצטרכון אינון למבני ולא הוה ביה קיומא. ועד כען בנינא קדמאה דקב"ה לא הוה בעלמא ולזמנא דאתי כתיב בונה ירושלם יי' איהו ולא אחרא. ובנינא דא אנן מחכאן ולא בנינא דבר נש דלית ביה קיומא כלל. בית ראשון ובית שני יחית לון קודשא בריך הוא כחדא מלעילא בית ראשון באתכסיא ובית שני באתגליא ההוא בית שני דיתחזי לכל עלמא אומנותא דקב"ה חדוה שלים ורעותא דלבא בכל קיומא. ההוא בית ראשון באתכסיא אסתלק לעילא על גבוי דההוא דאתגלייא וכל עלמא יחמון ענני יקר דסחרן על גבי דההוא דאתגלייא ובגו דאינון עננין הוי בית ראשון בעובדא טמירא דסליק עד רום יקר שמייא ובנינא דא אנן מחכאן. ועד כען לא הוה בעלמא דאפילו קרתא דירושלם לא ליהוי אומנותא דב"נ דהא כתיב ואני אהיה לה נאם יי' חומת אש סביב וגו'. אי לקרתא כתיב הכי כל שכן ביתא דאיהו דירא דיליה. ועובדא דא הוי אתחזי למהוי ברישא כד נפקו ישראל ממצרים ואסתלק עד לסוף יומין בפורקנא

זוהר חלק ג דף רכא/ב

בתראה. שאלתא אחרא דודאי אנן קרבין למלכא עלאה יתיר מכל שאר עמין ודאי הכי הוא דישראל עבד לון קב"ה לבא דכל עלמא. והכי אינון ישראל בין שאר עמין כלבא בין שייפין כמה דשייפין לא יכלי למיקם בעלמא אפילו רגעא חדא בלא לבא הכי עמין כלהו לא יכלין למיקם בעלמא בלא ישראל ואוף הכי ירושלם בגו שאר ארעאן כלבא בגו שפין ועל דא איהו באמצעייתא דכולי עלמא כלבא גו שייפין וישראל מתנהגן גו שאר עמין כגוונא דלבא גו שייפין. לבא איהו רכיך וחלש ואיהו קיומא דכל שייפין לא ידע מצערא ועקא ויגונא כלל אלא לבא דביה קיומא

דביה סוכלתנו. שאר שייפין לא אתקריב בהו כלל דהא לית בהו קיומא ולא ידעין מדי. כל שאר שייפין לא קריבין למלכא דאיהו חכמתא וסוכלתנו דשריא במוחא אלא לבא. ושאר שייפין רחיקין מניה ולא ידעין מניה כלל. כך ישראל למלכא קדישא קרבין ושאר עמין רחיקין מניה. שאלתא אחרא דישאל לא כלי נבלות וטרפות וטנופא ולכלוכא דשקצים ורמשים כשאר עמן הכי הוא דהא לבא דאיהו רכיך וחלש ומלכא וקיומא דכל שאר שייפין לא נטיל למזוניה אלא בדירו וצחותא דכל דמא ומזוניה נקי ובדירא ואיהו רכיך וחלש מכלא ושאר פסולת אנח לכל שייפין וכל שאר שייפין לא משגחין בהאי אלא כל פסולת וביש דכלא נטלין ואינון בתקיפו כמה דאתחזי לון. ועל דא בכל שאר שייפין אית אבעבועין שאת או ספחת סגירו דצרת. ללבא. לאו מכל הנני כלום. אלא איהו נקי בדירא מכלא לית ביה מומא כלל. כך קב"ה נטיל ליה לישאל דאיהו נקי וברירו דלית ביה מומא על דא כתיב כלך יפה רעייתו ומום אין בך. אתא רבי יוסי נשיק ידוי אמר אילו לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא דיי:

ושם איש ישראל המוכה וגו'. אמר ר' יצחק האי קרא הכ הוה ליה למכתב ושם איש ישראל אשר הכה פנחס ולא המוכה אשר הוכה. לא נאמר אלא בארץ סתים. אלא הכי אמר ר' אלעזר (נ"א ר' שמעון) כיון דסלקיה קב"ה לפנחס לכהנא רבא לא בעא לאדכרא ליה לפנחס בקטלנותא דבר נש דהא לא אתחזי לכהנא רבא. עד לא סלקיה לכהנא רבא אדכר ליה ואמר וירא פנחס ויקח רמח וגו' וידקור את שניהם וגו'. כיון דסלקיה לכהנא רבא לא אדכר שמיה בקטלנותא דלא אתחזי ליה וחס עליה יקרא דקב"ה דכנא רבא לא אתחזי לאדכרא בקטלנותא. ושם האשה המוכה אוף הכי:

רבי שמעון הוה אזיל מקפוטקיא ללוד ור' יהודה אזיל עמיה עד דהוו אזלי פגע בהו ר' פנחס בן יאיר ותרין גוברין טוענין אבתריה. שכיך חמריה דר' פנחס טעינו לה ולא אזיל. אמר ר' פנחס שביקו ליה דהא ריחא דאנפין חדתין קא ארח או נסא אתעביד לן השתא. עד דאינון תמן נפק ר' שמעון מבתר חד טנרא. נטל חמרא ואזיל אמר ר' פנחס ולא אמרית לכו דהא ריחא דאנפין חדתין קא ארח. נחת וגפיף ליה ר' פנחס ובכה אמר ליה חמינא בחלמי דאתיא שכינתא לגבי ויהבת לי נבזבזן רברבן וחזינא בה השתא כמה דחמינא. אמר ר' שמעון מקל פרסי דחמרך ידענא דאנת הוא השתא חדוה שלים. אמר ר' פנחס נתיב בדוך חד דמלי דאורייתא אצטריך צחוחא אשכחו עינא דמייא ואילנא. יתבו. אמר ר' פנחס מסתכל הוינא דהא לתחיית המתים כארחה דארעא אחרא יעביד לון קב"ה ומה דהוה השתא קדמאה ליהוי כדין בתראה מנלן מאינון עצמות הנהו גרמין דאחיא לון קב"ה על ידי יחזקאל דכתיב ותקרבו עצמות עצם אל עצמו בקדמתא ולבתר כתיב

זוהר חלק ג דף רכב/א

וראיתי והנה עליהם גידים ובשר עלה וגו'. ויקרם עליהם עור מלמעלה ורוח אין בהם דהא מה דאפשיט בקדמיתא ליהוי בתראה. בקדמיתא עור ולבתר בשר. בקדמיתא אפשיט מדוחא ולבתר עור ולבתר בשר ולבתר עצמות אר"ש ברא אקשן קדמאי אבל גרמין אלין דאחיא קב"ה נסין ואתין משניין עבד בהו קב"ה. ת"ח מה כתיב זכר נא כי כחומר עשיתני ואל עפר תשיבני. מה כתיב בתריה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני. עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני. זמין קב"ה לבתר דיתבלי ב"נ בעפרא ומטי זמנא דתחיית המתים דהוה גרמא דישתאר למעבד ליה כעסה דא וכגבינה דחלב ונביע כחלב דהוה נביעו נקי מצוחצח בצחותא הוה גרמא כד יתערב הוה גרמא ויתמחי כחלבא ולבתר יקפיא ליה ויתצייר בצייורא כגבינה בקפיותא ולבתר יתמשך עליה עור ובשר ועצמות וגידים ה"ד הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפאני.

התכתיני לא כתיב אלא תיכני הקפיתני לא כתיב אלא תקפיאני הלבשתני לא כתיב אלא תלבישני סוככתני לא כתב אלא תסוככני כלהו לבתר זמנא משמע ולבותר מה כתיב חיים וחסד עשית עמדי דא רוחא דחיי. (ס"א ואי תימא) עשית עמדי כתיב ולא כתיב תעשה אלא הכי אמר חיים וחסד עשית עמדי בההוא עלמא שדית בי רוחא דחיים אבל ופקודתך דמטרוניתא דמלכא שמרה רוחי איהי נטרת לרוחי בההוא עלמא. מאי ופקודתך דאת זמין לפקדא לה בקדמיתא (שמרה רוחי). ורזא דמלה דא כל נפשין דצדיקייא גניזין וטמירין תחות כרסייא דמלכא ואיהי נטרא לון לאתבא לון לדוכתייהו הה"ד ופקודתך שמרה רוחי מאי ופקודתך כד"א פקודתו יקח אחר פקודתך דא מטרוניתא דמלכא דכל רוחין אינון פקדונין בידהא הה"ד בידך אפקיד רוחי וגו' ואיהי נטרא לון בגין דא שמרה רוחי ואיהי נטרת לה. כגוונא דא אמר דוד שמרה נפשי כי חסיד אני. שמרה דא מטרוניתא דמלכא דאיהי נטרא נפשי בגין כי חסיד אני ובכל אתר דכתיב סתם דא מטרוניתא כד"א ויקרא אל משה ויאמר אם שמע תשמע בקול יי' אלקיך. בכה ר' פנחס ואמר ולא אמרית לך דשכינתא יהבת לי נבזבזן ומתנן זכאה חולקי דזכינא למחמי לך ושמענא דא א"ל בההוא זמנא תינח ההוא גרמא שאר גרמין דישתכחון מה יתעביד מנהון. א"ל כלהו יתכלילו בההוא נביעו דהאי גרמא ויתכלילו בהדיה ויתעביד כלא עסה חדא ותמן יתצייר ציורא כמה דאתמר הה"ד ועצמותיך יחליץ מאי יחליץ כד"א חליץ מהם כלהו יתעברון מקיומיהו ויתכלילו בהאי גרמא למהוי עסה חדא וכדין והיית כגן רוח וכמוצא מים וגו'. (אמר ר"מ) יש כאן רעיא מהימנא

זוהר חלק ג דף רכד/א

אמר רבי פנחס מסתכל הוינא שמירה בלב איהו ודאי (דחמא בלב) (ס"א ולב דוגמא דלב עלאה) וע"ד שמור בלב ולא באתר אחרא. זכירה בזכר במוחא דרכיב ושליט על הלב. ולית זכירה אלא במוחא. וע"ד זכור לזכר ושמור לנקבה:

מוחא דאיהו דכורא רכיב ושליט על הלב. לב שליט ורכיב על הכבד. כבד סמאל ונחש דא בדא ואיהו חד (ס"א ואינון דכר ונוקבא)

זוהר חלק ג דף רכד/ב

יותרת הכבד וכבד. וע"ד בקורבנא יותרת הכבד דא נחש כבד מיכלא דדכורא רזא דסמאל"ל. אמר ר"ש ודאי כך הוא ואות הוא וברירא דמלה ורזא וסתרן דקרבן הכי הוא כבד נטיל בקדמיתא הוא ויותרת דיליה (ס"א ולבותר יותרת דיליה) סמאל ובת זוגו (ס"א ולבותר כל כו' דאינון חיילין) וכל אינון ערקין דכבדא חיילין ומשריין דלהון ונטילו דלהון דאכלין חלבין שמנינו דקרבנא הה"ד ואת החלב אשר עליהם וכדין קריב כלא לגבי לב. ולב לא נטיל מכלא אלא ודוי דאתעביד ביה וסליק בההוא תננא וצלותא דאתעביד עליה דקרבנא לב קריב לגבי מוחא רעותא דיחודא דכהנא ביה וחדוותא דליואי. מוחא דא נהורא דאתיא ממוחא עלאה מוחא קריב לגביה טמיר מכלא דלא אתידע כלל (ס"א לגביה מכלל דלא אתפרע כלל) וכלא אתקשר דא בדא ומוחא קריב נחת רוח דכלא ערקין דכבדא אלין אישים וכל אינון חייליהון. כבד כמה דאתמר. יותרת נקבה נוקבא דיליה אמאי יותרת דלא אתחברת בדכורא אלא כד אשארת לה שעתא לבתר דעבדת נאופהא ושבקא ליה תו יותרת נקבה דכד בעיא לאתחברה בב"נ אתעבידת לגביה שיורין דלא אתחשבת כלל. לבתר איהי אתקרבת זעיר זעיר לגביה עד דאתעבידא ליה חבורא חדא. ומאלין ערקין דכבדא מתפשטן אחרן זעירין לכמה זיינין וכלא נטלין אמורין ופדרין וכלהו כלילן בכבד לב

דאיהו עקרא בקדושה נטיל דמקריב למוחא כמה דאתמר לב שריא על תרין כוליינן ואינון תרין כרובין יהבין עיטא ואינון רחיקין קריבין ימינא ושמאלא וכלהו נטלין ואכלין כל חד כדקא יאות עד דאתקשר כלא כחדא זבחי אלקים רוח נשברה דא מתקריב ללב רוח נשברה דווי וצלוחא דהא ודאי והרוח תשוב אל

זוהר חלק ג דף רכה/א

האלקים אשר נתנה. וכבד מקריב ליה לגביה לב דאיהו סניגורא עליה וכלא קשורא כחדא בקורבנא. מן כבד נפקין כל מרעין וכל מכתשין לכל שייפי גופא וביה שריין. לב איהו זכין מכלא מניה נפקין כל טב וכל בריאותא דשייפין כלהו וכל תוקפא וכל חדוה וכל שלימו דאצטריך לכל שייפין:

זוהר חלק ג דף רכה/ב

פתח ואמר בטח בי' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. בטח בי' כדקא יאות. ועשה טוב תקונא דברית קדישא דתהא מתקן ליה ונטיר ליה כדקא יאות. ואי תעביד דא אנת תהא הכא בארעא ויתזן מנך ויתפרנס מנך ההיא אמונה דלעילא. ותו (ס"א מתקן ליה ונטיר ליה. שכן ארץ ארץ קדישא עלאה ארץ החיים דההיא ארץ תשרי בההוא טוב ורעה אמונה ההיא אמונה דלעילא יתזן ויתפרנס מניה על ידך. ואי תעביד תתענג על יי' ויתן לך משאלות לבך כל דא אתתקנת בתקונא דברית כיון דאתקנת ברית אתקן כלא. פנחס בגין דקני על ברית דא זכה לכלא. ולא עוד אלא דאגין על כל ישראל וביה אתקיים והתענג על יי' דהא סליק ואתקשר לעילא (ואנהיר) באור קדמא דברא קב"ה וגניז ליה. בההוא אור דאתהני אברהם מניה ואהרן כהנא אתקשר בה לבתר דאסתלק לכהנא רבא לא אדכר ליה קטלנותא דזמרי ולא יאות בנין דלא יתאחד כלל בענפוי דסטרא אחרא ולא אתחזי לאדכרא עליה, דכל מאן דקטיל ענפין דסטרא אחרא אית ביה ופנחס הא מתאחיד בימינא ולית ליה חולק בסטרא אחרא כלל ועל דא לא אדכר הכא. מה דאתחזי שבחא איהו גנאי ליה ונחיתו מדרגא עלאה דאתאחיד ביה וע"ד כתיב המוכה אשר הוכה סתם ושם האשה המוכה ולא אדכר על ידא דמאן. א"ר פנחס זכאה דרא דשמעין מילך באורייתא וזכאה חולקי דזכינא לכך. אמר רבי שמעון זכאה דרא דאנת וחסידותך אשתכח בגווייה. עד דהו יתבין ומפייסין דא לדא אתא רבי אלעזר בריה דר"ש ואשכח לון תמן א"ר פנחס ודאי דכתיב ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלקים זה. א"ל ר"ש אלעזר ברי תיב ברי ואימא קרא. יתיב רבי אלעזר. פתח ואמר (שם) ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלקים. מאי ויפגעו בו אלא אית פגיעה לטב. ואי פגיעה לביש. ואית פגיעה לצלותא. אלא בשעתא דהוה אזיל לחרן מה כתיב ויפגע במקום צלותא דערבית הוה דצלי בההוא מקום כד"א הנה מקום אתי וצלוחא דערבית בההוא אתר אתחזי. תו ויפגע במקום מלי פיוסין איהו דאתא שמשא קדישא לגבי סיהרא בעלה לגבי אתתא מכאן דלא יאות לבעל למיתי לגבי אתתא אי לא הוי במלי פיוסין לפייסא לה דכתיב ויפגע במקום ולבתר וילן שם כד הוה אתי יעקב מחרן מה כתיב ויפגעו בו שדרת היא לפייסא ליה למיתי לגבה. ויאמר יעקב כאשר ראם. מאי כאשר ראם אלין מלאכין דיום ומלאכין דלילה הווי ואתכסיו מניה ולבתר אתגליין ליה וע"ד כאשר ראם כתיב מחנה אלקים זה מהכא דהווי אלין דיממא. ואלין דליליא. אינון דליליא כתיב בהו

זוהר חלק ג דף רכו/א

מחנה אלקים ואינון דיממא כתיב בהו זה וע"ד ויקרא שם המקום ההוא מחנים תרין משריין. והשתא משרין קדישין חמינא הכא. זכאה ארחי דאתינא הכא. אר"ש מאן דפתח פתחא יימא. א"ר אלעזר תנינן כל מאן דאמר תהלה לדוד בכליום תלת זמנין איהו בר עלמא דאתי. והא אתמר טעמא. אי בגין פרנסה ומזונא דכל עלמין תרין זמנין אינון בכל יומא בצפרא ובפנייא דכתיב בתת יי' לכם בערב בשר וגו'. אמאי תלת זמנין בכל יומא אלא תרין למזונא דבני אינשי ודכל עלמא וחד למיהב תוקפא לההוא אתר דפתיחו ידוי. ותרין מזונין אלין משניין דא מן דא וכלהו תלת מזוני כתיבי הכא ואתה נותן להם את אכלם בעתו. דא מזונא דעתירי דיהיב מיכלא סגי בעתו הא חד. תרין דכתיב ומשביע לכל חי רצון דא מזונא דמסכני דאינון שבעין מרצון ולא מגו מיכלא סגי. תלת דכתיב פותח את ירך דא תוקפא לההוא אתר דבפתיחו דידי נפקא רצון ושבעא לכלא. תו הכי אוליפנא דלא איהו אלא תרי זמני בגין מזונא ופרנסה בכל יומא דאלין חיובא על ב"נ ואי אמר יתיר לאו בגין חובה איהו אלא בגין שבחא גו תושבחן דזמירות דדוד מלכא מ"ט בגין דפרנסה לא חזי למשאל אלא בתר צלותא ופרנסה דמאריה. מלכא ייכול בקדמיתא ולבתר ייכלון עבדוי הה"ד באתי לגני אחותי כלה אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי. לבתר אכלו רעי' אכלתי יערי דא צלותא דמיושב. עם דבשי דא ק"ש. אכלתי יערי דא צלותא דמיושב ההוא יער

זוהר חלק ג דף רכו/ב

לבנון יוצר אור (ס"א משרתים) והאופנים וחיות הקדש (כלם קדושים) כל הני אקרון יער אילנין ונציבין דביה. עם דבשי דא ק"ש דאיהו מתיקו דכלא בכמה צופין ומתיקין. שתיתי ייני. דא צלותא דמעומד מטיבו (ס"א משיכו) דיינא עלאה דאתנטר ודא בשלש ברכות ראשונות. עם חלבי אלין אינון שלש ברכות אחרונות. ואתכלילן אלין באלין. עד כען מיכלא דמלכא. לבתר דאכל מלכא אכלו רעים לעילא שתו ושכרו דודים לתתא וע"ד לית חייובא דמזונא אלא לבתר צלותא בצלותא דמנחה (בערב) קודם צלותא מ"ט בגין דעד לא אשתכח דינא קשיא בעוד דאנפין דמלכא נהירין יימא תהלה לדוד בהאי סדורא דמזונא דלבתר דדינא שריא ותלי על עלמא לאו שעתא איהו. אתא ר' פנחס ונשקיה. יש כאן רעיא מהימנא

זוהר חלק ג דף רלא/א

אמר רבי יהודה לימא לן מר (ס"א מאלין) מלין מעליתא דראש השנה. פתח רבי שמעון ואמר ויהי היום. בכל אתר דכתיב ויהי איהו צער ויהי בימי צער ודאי ויהי היום יומא דאית ביה צער ודא הוא ראש השנה יומא דאית ביה דינא קשיא על עלמא ויהי היום ויעבר אלישע אל שונם יומא דראש השנה הוה. ובכל אתר ויהי היום דא ראש השנה ויהי היום ויבאו בני האלקים יום ראש השנה הוה בכל זמנא תרין יומין אינון מאי טעמא בגין דלהוי יצחק כליל דינא ורחמי תרין יומין ולא חד דאלמלא ישתכח יחידאי יחריב עלמא ועל דא כתיב תרין זמנין ויהי היום ויהי היום. ויבאו בני האלקים. אלין ב"ד רברבא בני האלקים ודאי בנוי דמלכא קריבין לגביה ואינון שבעין ממנן דסחרין תדירא למלכא ואינון חתכין דינא על עלמא. להתיצב על יי'. וכי על יי' קיימי אלא בשעתא דאלין קיימי על דינא. דינא קדמאה דכלא ביה מאן הוא דלא יוקיר לשמא דקודשא בריך הוא ודלא יוקיר לאורייתא ולעבדוי. אוף הכי מאן הוא דלא חייש על יקרא דשמא קדישא דלא

יתחלל בארעא מאן הוא דלא חייש ליקריה דקב"ה מאן הוא דלא שוי יקר לשמא דא. ויבא גם השטן בתוכם. גם לרבות ההיא נוקבא דיליה אוף הכי להתיצב על יי' דאיהו חייש נמי ליקרא דשמא דא. הכא אפליגו עמודין קדמאין דעלמא חד אמר איוב מחסידי אומות העולם הוה. וחד אמר מחסידי ישראל הוה ואלקי לכפרא על עלמא דהא יומא חד אשכחית רב המנונא לאליהו. א"ל ודאי תנינן דאית צדיק ורע לו רשע וטוב לו אמר צדיק כל שממועטין לו חובותיו נותנין לו בעולם הזה חובו ועל כן צדיק ורע לו וכל שמרובין עוונותיו וממועטין זכותיו נותנין לו שכרו בעולם הזה רשע וטוב לו. א"ל דינוי דמארי עלמא עתיקין (ס"א עמיקין) אבל בשעתא דבעי קודשא בריך הוא לכפרא חובין דעלמא אלקי בדרועא דלהון ואסי לכלהו. מתל לאסייא דאלקי לדרועא לשיזבא לכל שייפין כמה דכתיב והוא מחולל מפשעינו וגו'. (ריח) כמה דאתמר בההוא יומא של ראש השנה דקיימין שבעין קתדראין למידן דינא לעלמא כמה אינון מארי תריסין קטיגורין דקיימי לעילא אלין מיימינין לזכו ואלין משמאלין לחובה לאדכרא חובין דעלמא חובין דכל חד וחד ועל דא אצטריך לב"נ לפרשא חובוי כל חד וחד כמה דאיהו בגין דמאן דמפרש חטאוי לא אתמסר דיניה אלא בידא דמלכא קב"ה בלחודוי ומאן דדאין ליה קב"ה איהו לטב וע"ד בעא דוד מלכא (ואמר) שפטני אלקים אנת ולא אחרא וכן שלמה אמר לעשות משפט עבדו הוא ולא אחרא וכל ב"ד בדלין ממנו. וע"ד אצטריך לון לפרשא חובן דכל שייפא ושייפא וכל מה דעביד בפרט הה"ד חטאתי אודיעך וגו'. לבתר ואתה נשאת עון חטאתי סלה. מנלן ממשא דכתיב אנה חטא העם הזה וגו'. בישראל כתיב חטאנו כי עזבנו את יי'. דאי תימא האי ביחיד אבל בצבור לא. הא כתיב קרא דא. ואי תימא הא בצבור אבל שליחא דלהון לא הא כתיב וישב משה אל יי' וגו'. וכתוב (שם) ויעשו להם וגו' מ"ט מאן דמפרש חוביה בי דינא בדילין מיניה בגין דב"נ קריב לגרמיה ולא אתדן על פומיה ותו לא שביק למקטרגא לאולפא עליה חובא מומא דבר נש יקדים

זוהר חלק ג דף רלא/ב

ויימא ולא יהיב דוכתא לאחרא למימר. כדין קב"ה מחיל ליה הה"ד ומודה ועוזב ירוחם. ביומי דר"ח מתקנין בי דינא כורסייא למלכא למידן כל עלמא וישראל עאלין בקדמיתא בדינא קמיה דליפוש רחמי (ס"א קמי דליפוש רוגזא). תנן ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו. יום ביומו מאי הוא אלא הני תרי יומין דר"ה אמאי תרי יומין בגין דאינון תרי בי דינא דמתחברן כחזא. דינא עלאה. דאיהו קשיא בדינא תתאה דאיהו רפיא ותרואייהו משתכחי. ועל דא לא ידעי הני בבלאי רזא דיבבא ויללותא ולא ידעי דתרואייהו אצטריכו. יללותא דאיהו דינא תקיפא. תלת תבירין דאיהו דינא רפיא. גנוחי גנה רפיא אינון לא ידעי ועבדין תרואייהו ואנן ידעינן ועבדינן תרואייהו (ס"א וע"ד רזא דיבבא ויללה ותרואייהו אצטריכו הני בבלאי אינון לא ידעי ועבדין תרואייהו) וכלא נפקין לארח קשוט. פתח ואמר תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. תקעו בחדש שופר. מאי בחדש דא בי דינא רפיא דאקרי חדש. בכסה (כס דעלמא עלאה כ"ס ה' דא פחד יצחק דאיהו כס למלכא עלאה תו בכסה) דא דינא קשיא פחד יצחק. דינא דאתכסייא תדיר דלאו איהו דינא באתגלייא. כי חק דא דינא רפיא. משפט דא דינא (קשיא) ברחמי ותרואייהו אינון כחדא בג"כ תרין יומין ותרואייהו ברזא חזא. אשרי העם יודעי תרועה וגו' לא כתיב שמעי או תקעי תרועה. אלא יודעי תרועה בגין (ס"א כגון) חכימין דדיירין באורא דארעא קדישא אינון ידעי תרועה. רזא דתרועה כמה דכתיב תרועם בשבט ברזל. מאן עמא כישראל דידעינן רזין עלאין דמאריהון למיעל קמיה ולא תקשרא ביה וכל אינון דידעי רזא דתרועה יתקרבו ליהיך באור פניו דקב"ה ודא אור קדמאה דגניו קב"ה לצדיקייא וע"ד אצטריך למנדע לה. כתיב היותרת מן הכבד. וכתוב ואת היותרת על הכבד. (בתר דעבידת ניאופא אסתליק עליה) יותרת מן הכבד. דא אשת זנונים דאזלא ונפקא מן הכבד לאסטאה בני עלמא ולאסטנא עלייהו ושבתקת לדכורא למעבד זנונים ובג"ד היותרת מן הכבד יותרת על הכבד בתר דעבדת ניאופא אסתלקת עליה מצחא אשה זונה.

אתגברת על בעלה דאיהו כבד בכעס דמרה אשת מדנים. וכעס דשלטא איהי על דכורא דילה מצח אשה זונה שלטא על הכבד אשת מדנים וכעס. יותרת מן הכבד. מן הכבד נפקא לאבאשא לכל עלמא ולמעבד ניאופין עם כלא. לבתר איהי סלקא לגבי דכורא מצח אשה זונה בעזותא דאנפין וכדין איהי על הכבד ועוד יותרת מן הכבד אתקריאת מסטרא אחרא. בתר דנפקת לנאפא עם כלא יהיבת שיורין לבעלה והאי איהי יותרת מן הכבד מגו כבד. ויותרת דילה נפקת מרה ואיהי חרבא דמלאך המות דנפקו מנה טפין מרירן לקטלא בני נשא הה"ד ואחריתה מרה כלענה ואיהי תליא בכבד כל מרעין ומותא ביה תליין וההוא יומא דר"ה (משטנא) ומשטטא בעלמא למכנש כל חובי עלמא וכדין כל אבתרין דאינון ישראל אינון בעאקו דאינון אברי דמטרוניתא נר יי' נשמת אדם שכינתא קדישא וכדין כל ישראל בעאקו ונטלי שופר לאתערא ביה ההוא תקיעה ושבירם ותרועה:

זוהר חלק ג דף רלב/א

בתרועה ותקיעה ושבירים אתבסם כלא דא בדא וכלמה דההוא כבד נקיט אקריב לגבי לב דאיהו מלכא לזיינא (ס"א לדיינא) וההוא לב לאו אורחיה ולא תיאובתיה בעכירו דעובדין דעמיה אלא נקיט כל ברירו וכל צחותא

זוהר חלק ג דף רלב/ב

וכל זכיין וכל עובדין טבין וכל ההוא עכירו וטנופין ולכלוכא דאינון עובדין בישין (בס"א ליתא) (זריק לון לשאר עמין עכו"ם ההוא כבד) אנח לכבד דאתמר ביה עשו איש שעיר וכל ערקין דיליה דאינון שאר עמין עכו"ם הה"ד ונשא השעיר עליו את כל עונותם מאי עונותם עונות תם דאתמר ביה ויעקב איש תם וחובין דעמודא (ס"א דעמיה) דאינון ערקין ודפקין דלבא ובנ"ד שחין וצרעת וספחת לכל אינון אברין מכבד אשתכחו מאילין לכלוכין דאשתארו ביה. מלבא אתי כל בריאותא לכל אברין דהכי הוא כיון דלבא נטיל כל זכיכו וברירא וצחותא כבד נטיל כל מה דאשתכח ואשתאר מן לכלוכא וטנופא וזריק לכל שאר שייפין דאינון שאר עמין עכו"ם אחרנין בעל כרחיהו ומפסולות דפסולת דכבד נטל טחול דאתמר ביה יהי מארת. מארת יי' בבית רשע:

יש כאן רעיא מהימנא אמר רבי פנחס אורחא דא הוה מתקנא לי למשמע מלין אלין מעתיק יומין זכאה עלמא דאנת שארי בגויה ווי לעלמא דישתארו יתמין ולא ידעין מלי דאורייתא כדקא יאות ודאי הכי הוא דכבד נטיל כלא טב וביש. ואע"ג דמשטטא ולקיט כל חוביהון דישאל ה"נ זכיין דלהון לקיט בגין לקיימא קורציה וכלא האי והאי מקריב לגבי לב. ואורחוי דלב לא נטיל אלא זכיכו וברירו וצחותא דכלא כמה דאמרת ושאר טנופא ולכלוכא אהדר לכבד ונטיל כלא בעל כרחיה דכתיב ונשא השעיר עליו וגו'. מלה דא אהדרנא בגין דיתבסם לפומי כמתקא דדובשא זכאה חולקי דזכינא להאי למחמי דא בעיני. אוף הוא פתח ואמר יי' לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו' האי קרא אמר דוד בשעתא דהוה אזיל על כף נהרא (והוה אמר) רבש"ע כלום הוה ב"נ בעלמא דאודי ומשבח למאריה כוותי אזדמנת ליה צפרדע א"ל דוד לא תתגאה דאנא עבדית יתיר מנך דמסרית גופאי על מימרא דמארי דכתיב ושרץ היאור צפדעים והא אוקמוה ותו דאנא משבח ומזמר ליליא ויומא בלא שכיכו. בההיא שעתא אמר דוד יי' לא גבה לבי ולא רמו עיני יי' לא גבה לבי (כאן חסר) דא הוא קרבנא דבכל יומא ובכל זמן וזמן לגבי קב"ה דאתכלילת כנ"י ביה בין כל שאר אכלוסין וכל אילין פולחנין אפיקו לה מבין גובין ומבין

זוהר חלק ג דף רלג/א

שאר עמין כך ישראל כל זמן דאינון אטימי לבא ולא פתחין בתיובתא לא סלקין ריחא ולא אפיק לון מגו גובין אבל כד פתחין בתיובתא מיד סלקין ריחא ויפיק לון מבין ויתהני בהו כנסת ישראל דכתיב פתחי לי אחותי רעיתי דכל זמן דשושנה אטימא לית לה ריחא ולא סליקא מבין גובין ודיוורא בינייהו כמה דאתמר. וקב"ה לא שדר לן למהך אורחא דא אלא לאוליף מלין אלין. עד דהוו יתבי אתא נשרא ומאיך ונטיל חד שושנה מבינייהו ואזלת ואמרו מכאן ולהלאה נהך לאורחין. קמו ואזלו עד הכא אורחא דר' פנחס ור"ש אזל ליה איהו ור' אלעזר ושאר חברייא ור' פנחס ושאר חברייא. פתח ואמר ר' פנחס על זה למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד מאי ללמד לאולפא לבני עלמא חכמתא והא אוקמוהו. שושן עדות אלין סנהדרי גדולה דכתיב בה סוגה בשושנים מכתם לדוד סימנא דאחזיאו ליה לדוד כד שדר ליואב לארם נהרים ולארם צובא לאגחא בהו. א"ר פנחס דא איהו שושן עדות דקיימא כא הא ככביא בשמיא שכינתא עלן ודרגין עלאין בהדה וסייעתא קדישא לתושבחתא דא איהו שושן בשלימו כדקא יאות. קמו ואזלו אלין הכא ואלין הכא אזל ליה ר' פנחס ובת בכפר עקימין ור' יצחק ור' חייא בהדיה. עד דאקדימו למיזל יתבו ומחכו לנהורא דצפרא זקיף עינוי ר' חייא וחמא אלין כוכבייא דשרביטא דקא מרהטן ואזלן אמר ודאי בכמה זמנין שאלנא על אלין כוכבייא. א"ר פנחס אלין כוכבייא דשרביטא ידיען בסוכלתנו דחברייא דהא קב"ה ברא כל אינון כוכבי ריקעא רברבין וזעירין. וכלהו אודן ומשבחן לקב"ה (דכתיב מונה מספר לככבים). וכד מטא זמנייהו לשבחה קרא לון קב"ה בשמא דכתיב לכולם בשם יקרא וכדין רהטי ואושיטו שרביטא דנהורא לשבחה למאריהון בההוא אתר דאתפקדן הדא הוא דכתיב (שם) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. וגו'. אדהכי אתא נהורא קמו ואזלו. עד דהוו אזלי אתא נשרא רברבא אסחר על רישייהו וקיימא עלייהו. א"ר פנחס ודאי עידן רעותא הוא השתא בה שעתא אתפתחו תרעי דרחמי לכל אינון בי מרעי והוא זמנא לאסוותא לון ואע"ג דאינון אסירין למלכא (ס"א דמלכא) דהא נשרא דא סימנא דרחמי איהו. פתח ואמר כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף וגו'. ליכא בעלמא מאן דאיהו ברחמי על בנוי כנשרא והא אוקמוהו דכתיב ויאכלוה בני נשר דאיהו רחמנא על בנוי. ומגו דהשתא עידן דרחמי אתא נשרא דא ואסחר עלנא בשעתא דא איהו רחמי לכל אינון בי מדעי ודא איהו דכתיב יי' בקר תשמע קולי ודא בקר דאברהם ואתערותא דיליה. אדהכי אסחר נשרא ואעבד לקמייהו. א"ר פנחס נשרא נשרא מה אנת לגבן אי בשליחותא דמרחך אתית הא אנן הכא אי בגין מלה (ס"א סימנא) אחרא אתיתא הא אנן הכא זמינין. אתרם נשרא לעילא ואתכסי מנייהו ואינון יתבו א"ר חייא הא דשלמה מלכא זוטרת (ס"א תיוהא) הוא דתנינן נשרא רברבא הוה אתי לגביה שלמה מלכא מכל יומא ויומא והוה שלמה מלכא רכיב על גדפהא ואוביל ליה ד' מאה פרסי בשעתא דא לאן אוביל ליה לתרמו"ד במדבר בהרים. אתר חד איהו לגבי טורי דחשוכא דאקרי תרמוד במדבר ולא איהו אתר דתרמודאי אלא תרמוד דאיהו במדבר בהרים ותמן מתכנשי כל רוחין וסטרין אחרנין. וההוא נשרא הוה טאס לתמן בשעתא דא כיון דקאים על ההוא דוכתא אגבה נשרא ושלמה כתב פתקא וארמי תמן ואשתזיב מאינון רוחין ונשרא הוה מסתכל גו חשוכא דטורין לאתר דתמן עזא ועזאל דאינון תמן אסירין בשלשלאי דפרזלא נעיצן גו תהומי ולית יכילו (ס"א רשו) לב"נ בעלמא

זוהר חלק ג דף רלג/ב

למיעל תמן ואפי' עופי שמיא בר בלעם וכיון דנשרא מסתכל גו חשוכא רברבא מאיך לתתא ונטיל ליה לשלמה מלכא תחות גדפהא שמאלא ומכסייא ליה וקיימא על אלין שלשלאי ואזלא

ומקרבא לגבייהו ושלמה כדין אפיק עזקא (ס"א שורטינא) דחקיק עליה שמא קדישא ושוי בפומא דנשרא ומיד אינון הוו אמרי כל מה דבעי שלמה מלכא ומתמן הוה ידע שלמה חכמתא (עלאה) הה"ד ויבן וגו' את תרמוד במדבר בארץ וכי בנינא הוה עביד בארץ אלא מהו ויבן אסתכל בסכלתנו וידע להווא דוכתא למנדע ביה חכמתא (עלאה כד"א ויבינו במקרא) עד דהוו יתבי הא נשרא אתיא לגבייהו ושושנה חדא בפומה ושדי קמיהו ואזלת לה חמו וחדו. א"ר פנחס ולא אמין לכו דנשרא דא בשליחותא דמארה אזלא ואתיא. שושנה דא איהי שושן עדות דקאמינא וקב"ה שדר ליה לגבן. פתח כמלקדמין ואמר למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד וכי שושן עדות מאי סהדותא סהיד אלא שושן דא איהי סהדותא למעשה בראשית ואיהי סהדותא לכנ"י סהדותא ליחודא עלאה ודא איהו בגין דשושנה דא אית בה תליסר עלין וכלהו קיימין בעקרא חדא ואית בה חמש עלין לבר תקיפין דחפיין לדא שושנה ואנינו עלה וכלא ברזא דחכמתא הוא תליסר עלין אלין תליסר מכילן דרחמי דירתא כנסת ישראל מלעילא וכלהו אחידן בעקרא חדא (ד"א דאינון י"ג תיקונין דדיקנא תתאה דא"א דאינון י"ג תיקו' עלאין דז"א) ואיהו ברית חדא ודוגמא דברית יסודא (ס"א יחודא) דכלא חמש תקיפין דחסרן עליה אלין חמשין תרעין חמש מאה שנין (דיסודא יסודא (נ"א בבי מקדשא) ברית קדישא) דאילנא דחיי אזלא בהו סהדותא לעובדא דבראשית כל עובדא דבראשית כלהו (ס"א חמש קדיא) דאילנא דחיי אזלא בהו סהדותא לעובדא דבראשית תיבין ידיען בסוכלתנו וקיימא בחושבנא אלקים דמעשה בראשית אחזי לעילא ואחזי לתתא אחזי לעילא ברזא דעלמא דאתי ואחזי לתתא ברזא דכנסת ישראל. שושנה סהדותא לעובדא דבראשית דקיימא בכל הני סימנין דכתיב (ס"א דא) בראשית ברא אלקים דא שושנה תליסר עלין (נ"א אינון) תליסר תיבין עד אלקים תנינא ואינון את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח הא תליסר עלין דשושנה. חמש תקיפין דסחרן לאלין אינון מרחפת על פני המים ויאמר הא חמש אחרנין לבתר יהי אור הא עיקרא ושרשא דשושנה דכלא ואחידן בה. סהדותא ליחודא. חמש עלין תקיפין שרשין ויחודא דאחידן ביה תריסר עלין דשושנה אחד דא היא עיקרא ושרשא דכלהו אחידן ביה רזא (ס"א סהדותא ליחודא חמש תיבין שמע ישראל יי' אלקינו יי' אינון חמש עלין תקיפין דשושנה. שרשא ויסודא דאחידן ביה דא הוא אחד ואיהי עיקרא ושרשא דכלהו אחידן ביה. תליסר עלין אלין רזא) דתליסר בחושבנא גושפנקא דמלכא. ת"ח כגוונא דשושנה בין החוחים הכי אינון ישראל בין עמין עכו"ם. והכי כנסת ישראל בין שאר אכלוסין רברבן ממנן כל זמן דשושנה קיימא אטימא דלא פתיחא לית בה ריחא ולא סלקין לה ולא מפקין לה מגו גובין. בשעתא דשושנה פתיחא סלקא ריחא כדין אפיקו לה מגו גובין. ויתהני בהו כ"י שנאמר פתחי לי אחותי רעיתי וקב"ה לא שדרה לן אלא למיהך לאורחן. ובחבורה קדמאה אמר ר' אלעזר לאבוהי הא שמענא אלין שייפין אטימין ברזא דקרבנין שייפין אחרנין רזא דלהון מאי. א"ל רבי

זוהר חלק ג דף רלד/א

שמעון לר"א. אלעזר ברי כל שאר שייפין דלגו רזא עלאה איהו ת"ח לבא הא אתמר אבל לב דא איהו נורא דדליק ואלמלא דזמין לגביה מלכא עלאה כנפי ריאה דאתיין לקמיה רוחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין עלאין הוה אוקיר לעלמא ברגעא הדא. פתח ואמר ויי' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש אמאי אוקיד לון בגין דכנפי ריאה לא נשיבו בההיא שעתא. וסתרא דכנפי ריאה. דא כנפי יונה נחפה בכסף ואינון רפאל וצדקיאל ועלייהו אתמר עושה מלאכיו רוחות לנשבא תדיד קמי מלכא (ס"א לבא):

יש כאן רעיא מהימנא טחול פתח בוצינא קדישא ואמר ואראה את כל העשוקים שנעשו תחת השמש והנה דמעת העשוקים מאן אינון עשוקים אלין ינוקין דאינון בתוקפא דאמהון דסלקין

מעלמא ע"י מלאך המות וכי מלאך המות קטיל לון דאיהו עושק אלא הדר ואמר ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם מאן ההוא כח דא הוא דכתיב יהי מארת ברקיע השמים ודא הוא מארת חסר ואו ודא לילית דאיהי ממנא דההוא עושק ואיהי אקרי טחול ואיהי אזלת וחייכא בינוקי ובתר עבדת בהו רוגזא ודמעא למבכי עלייהו טחול לזינא דכבד אזלא דא אברי בשני ודא ברביעי בעובדא דבראשית ובג"ד לית סימנא טבא בשני וברביעי כבד מותא דרברבי טחול מותא דזוטרי:

יש כאן רעיא מהימנא

זוהר חלק ג דף רלד/ב

קיבה איהו דרגא חד משתינ דמותא ודא אתקרי תרדמה עסטיראה (נ"א עסירטא) דרגא שתיתאה דמלאך המות. ומגו דאתי מרחיק איהו מסטרא דמותא. ולאן מותא. רמזא חדא משתינ דמותא:

יש כאן רעיא מהימנא

זוהר חלק ג דף רלה/א

אצטומכא דא נטיל ושחיק ומשדר לכל סטרינ דלתתא ומניה אתזני תתאי מאינון שתינ שמרים לתתא כל אינון רוחין וסטרינ אחרנין דאיתזנו בליליא מאינון אברים ופדרים ושאר נטלין כל שייפין ונטיל כלא כבד וקריב ללב כמה דתאמר ודא איהו דכתיב ופני אריה אל הימין ועל דא אתחזי על מדבחא כגוונא דאריה אכיל קרבנין מכאן ולהלאה כל שאר שייפין ברזא דגופא כגוונא דלעילא:

יש כאן רעיא מהימנא

זוהר חלק ג דף רלה/ב

קנה שית עזקאן בקנה מתחבראן כחדא ואינון אקרון בני אלים מפקי רוחא לנשבא על עלמא ואתיין מסטרא דגבורה וכד אינון מתחברן כחדא אינון כגוונא דשופר ואלין אקרו שופר שופר של איל של יצחק אלים בני בשן הבו ליי' בני אלים אלים דיצחק ומפקין רוחא וקלא וההוא קלא נפיק ואערע בעבי מטרא ואשתמע לברייתא לבר וע"ד כתיב ורעם גבורותיו מי יתבונן דודאי מסטרא דגבורה קא אתיין ובגין דא (ס"א ומה אמר ההוא קלא קול יי' על המים אל הכבוד וגו') אל הכבוד הרעים יי' על מים רבים אל יי' רועם לא כתיב אלא אל הכבוד הרעים על ידא דבני אלים ולית מאן דידע בשבחא דהאי קלא ה"ד מי יתבונן:

יש כאן רעיא מהימנא ושט דבלע מיכלא ומתמן עאל לכלהו שייפין דאיהי (ס"א דא איהו רזא) בדרגא דאשים. אשים אינון קרבין מיד ובלעי ונטלי כליל (ס"א כלא) מגו אשא עלאה דכליל לאשים ורזא דא אשי יי' ונחלתו יאכלון. אלין אכלין ובלעין ושאר לא אכלין הכי וכל בני עלמא (ס"א לבר) לבד לא ידעין איך אכלין ולאן רזא דלהון אלא דרגין דלגו אינון ידעין ונטלין מנייהו. ושט לית ליה בדיקה מבחוץ דלא ידעי אלא מבפנים ידעי ונטלי עד דעאל לבי טוחנא ואשתחיק

ואתבשל ונטיל כלא כבד כמה דאתמר מאלין אשים נפקי דרגין דאקדמי ונטלי מכבד בקדמיתא (ומכאן אינון אלין) הטוחנות אכלי קרבין וטחני וע"ד מדאתחרב בי מקדשא כתיב ובטלו הטוחנות כי מעטו אלין טחנין בקדמיתא כיון דאתטחנן אינון דשלטי עלייהו בלעי ונטלי ואקורן וש"ט. אמאי. אלא ושט דיוקנא דוא"ו

זוהר חלק ג דף רלו/א

איהו ושט כפוף ולבתר שט למיכל משתיא חמרא ומיא דכתיב שטו העם ולקטו מיכלא למיכל משתיא חמרא ומיא נסוכא דיין ונסוכא דמים בהאי ושט עאל ואשתאיב בריאה אלין שרפים (ס"א שייפין) בשלהוביתא דלהון נטלי משתיא ואקרון ריאה בחבורא חדא ואשתאיב כלא בהון וכל אלין נטלין כל חד וחד כדקא חזיליה ומדחרב בי מקדשא ובטלו הטוחנות כי מעטו כלהו דאזעירו דיוקנייהו ומזונייהו ולית יומא דלית ביה מארה. ארים קליה ר"ש ואמר ווי ירושלם קרתא קדישא ווי לעמא דכל טבאן אלין אבדין רברבן גיברין ממנן אזעירו דיוקנייהו על דא בכו חבריאי אמרו ווי רבי כד תסתלק מן עלמא מאן יגלה רזין סתימין עמיקין כאלין דלא אשתמעו מן יומא דשלמה מלכא ועד השתא זכאה דרא דשמעין מלין אלין וזכאה דדא דאנת בגוויה ווי לדרא דישתארוך יתמיך מנך:

יש כאן רעיא מהימנא

זוהר חלק ג דף רלז/ב

קחו מאתכם תרומה. ת"ח בקדמיתא כתיב מאת כל איש אשר ידבנו לבו כלא בכלל כיון דאינון ערב רב עבדו דא ומיתו מנייהו אינון דמיתו בעא קודשא בריך הוא לאתפייסא בהדייהו דישראל. אמר לון אתחברו כלכו לסטר חד חדא הוא דכתיב ויקהל משה את כל עדת בני ישראל בלחודייהו אמר לון בני בכון אנא בעי למשרי עמכון תהא דיורא דילי וע"ד (שם) קחו מאתכם תרומה מאתכם ולא מאחרא לא בעינא דתהא שתופא לאחרנין בהדי ולא בהדייכו ובג"כ כלהו אשתציאו. אוף הכא הא אינון מאינון נזעא בישא הוו ויהיו המתים. המתים ודאי מתים ולא מישראל ובג"כ מנה לון דכתיב שאו את ראש בני ישראל ארימו רישייהו. א"ר אלעזר אבא כמה יאות הוא אי לא אשכחנא פלוגתא על דא. אמר ליה ברי אימא א"ל והא כתיב ויצמד ישראל לבעל פעור ותנינן דאתחברו ישראל בהדיה כצמידא דא דאתחבר בב"נ בקשוטוי הכי אתחברו ישראל לבעל פעור. א"ל אלעזר הכי הוא ויצמד ישראל לבעל פעור אלא אנא לא אמרית דאתדכו ישראל מההוא חובה אלא דאתדכו ממותא דלא שריא עליהו מותא. א"ל והא כתיב (שם) קח את כל ראשי העם והוקע אותם א"ל ראשי העם ודאי ולא ראשי בני ישראל ומן העם אית לן למילף כתיב הכא העם וכתיב התם וירא העם. (שם) ויקהל העם. (שם) ויפול מן העם אבל ת"ח ויצמד ישראל לבעל פעור ולא פלחו ליה אבל מן סיפיה דקרא אוכח דכתיב ויאכל העם וישתחו ואלא כתיב ויאכל וישתחו ישראל. אלא העם כיון דכתיב ויצמד ישראל מאי ויאכל העם. אלא ההוא זרעא בישא הוו חובה דישראל

זוהר חלק ג דף רלח/א

מהו דכתיב ויצמד ישראל לבעל פעור. ת"ח ויצמד ישראל לבעל פעור לא כתיב אלא לבעל פעור קשוטין ותוקפא יהבו לבעל פעור בלא דעתא בגין דפולחנא דפעור הוא למפרע גרמיה ולאפקא קמיה צואה רותחת. וההוא עבידתא אהני ליה ואתתקף מניה. וישראל כיון דחמו דא חשיבא דזלזולא דיליה איהו וקלקולא דיליה דהא בע"ז כתיב צא תאמר לו ואינון בגין זלזולא דע"ז פרעו גרמייהו בלא ידיעה ועל הני כפר פנחס ובטל מותנא דכתיב וכפר על בני ישראל. ומה כתיב (בדף הקודם ע"ש):

יש כאן רעיא מהימנא

זוהר חלק ג דף רלט/א

על פי הגורל תחלק נחתו בין רב למעט. ר' יהודה פתח ואמר ידעתי כי כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע וגו'. שלמה מלכא דחכמתיה יתיר על כל בני עלמא לא ידענא כי כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה לעולם ואיהו אמר ידעתי מה דלא ידע ב"נ אחרא אלא ודאי שלמה מלכא חכמתיה סלקא על כל בני עלמא ומה דאיהו ידע לא ידעי כל שאר בני עלמא. ת"ח שאר אומני דעלמא כד איהו עביד עבידתא אשגח ביה ואסתכל זמנא ותרין זמנין ועביד ליה ולבתר אוסיף עליה או גרע מניה וקב"ה לאו הכי אפיק עבידתא לאמתו מתהו דלית בה ממשות כלל ואיהו ממש אתתק כדקא יאות ולא אצטריך לאוספא ולאגרעא מניה בגין כך כתיב וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. תו כל אשר יעשה האלקים לתקונא דעלמא ודאי הוא יהיה לעולם. ר' יצחק אמר אי הכי מהו והאלקים עשה שייראו מלפניו. אלא האי קרא הכי אוליפנא והוא רזא עלאה בין חברנא האי קרא הכי מבעי ליה. כי כל אשר עשה האלקים הוא יהיה לעולם מהו כל אשר יעשה והא כתיב מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה ואת אמרת כל אשר יעשה אלא מקרא אחרא אשתמע. כתיב עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו יעשה עשית מבעי ליה למחכה לו לך מבעי ליה אלא אתר עלאה הוא דנגיד ונפיק ואדליק בוצינין כלהו לכל עיבר ואקרי עולם הבא ומניה נפיק חז אילנא

זוהר חלק ג דף רלט/ב

לאתשקיא ולאנתקנא והאי אילנא עלאה ויקירא הוא על כל שאר אילנין והא אוקמוה וההוא עולם הבא דנגיד ונפיק אתקין ליה להאי אילנא תדיר אשקי ליה ומתקן ליה בעבידתיה מעטר ליה בעטרין לא פסיק מבוועי מניה לעלם לעלמי עלמין. בההוא אילנא תליא מהימנותא ביה שריא מכל שאר אילנין קיומא דכלא ביה ועל דא כתיב כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה לעולם. ודאי הוא היה הוא והוא יהא עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע ועל דא באורייתא כתיב לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו דאילנא דא דאורייתא הוא ואתר דא אתקין האלקים תדיר. האלקים סתם דא גבורה מאין סוף ומאין חקר כד"א אין חקר לתבונתו. האלקים ולא אלקים. וע"ד עשה יעשה תדיר כמבוע דלא פסקן מימיו לדרי דרין בגין כך כתיב והאלקים עשה שייראו מלפניו. אתקין ליה להאי אילנא בתקונא שלים דאחיד לכל סטר עילא ותתא בגין דייראו מלפניו ולא יחלפון ליה בחלופא אחרא לדרי דרין. א"ר אבא ודאי שפיר קא אמרת אבל תו אית לאסתכלא בקדמיתא יעשה ולבתר והאלקים עשה מה בין האי להאי. אלא (תדיר) ודאי יעשה ואתקין להאי אילנא דלא פסיקן מימיו לדרי דרין ולבתר עשה. מהו עשה אלא עשה האלקים אילנא אחרא לתתא מניה ולא יעשה כהאי דהאי אילנא תתאה עביד ליה ואתקין ליה בגין דמאן דיעול לאילנא עלאה

ייעול ברשו וישכח לאילנא תתאה וידחל למיעאל אלא כדקא חזי ת"ח דהאי נטיר פתחא הוא. ועל דא אקרי שומר ישראל ודא אילנא תתאה עשה אתשקי' ומתזן מאילנא דלעילא וע"ד לא כתיב יעשה אלא עשה מ"ט שייראו מלפניו בני עלמא ולא יקרבו ליה אלא אינון דיתחזון לקרבא ולא אחרא ויסתמרון בני נשא ארחי דאורייתא ולא יסטון לימינא ולשמאלא. ת"ח על האי אילנא דכל חילוי ביה שריא אמר דוד אתה תומיך גורלי מהו גורלי דא עדבא דאחיד ביה דוד מלכא וע"ד ע"פ הגורל כתיב. וכן הוא ע"פ יי'. וימת שם ע"פ יי' הגורל כתיב ס"א כן ביה על פי) זכאה חולקהון דאינון דמשתדלין באורייתא יממא ולילי וידעי ארחוי ואינון אכלי בכל יומא מזונא עלאה כד"א החכמה תחיה בעליה דהא אורייתא דלעילא מאתר דא אתזן והא אתמר עלייהו הנה עבדי יאכלו:

רבי אבא פתח ואמר ויהי קול מעל לרקיע דא קול דאחיד להאי רקיע ואשתתף בהדיה ודא הוא זכר עשה לנפלאותיו וההוא רקיעא קאים עלייהו על אינון חיוון ודא הוא דאברי בשני להבדיל בין מים למים והא אוקמוה דשבעה רקיעין לעילא לעילא. ודאי וילון אינו משמש דהא לית ליה מדיליה אלא מה דיהבין ליה ומסכני ביה אתאחדו דא הוא רזא דכתיב ובעניי הכינותי לבית אלקי ודא מכניס שחרית ומוציא ערבית דהא בליליא אפיק חילוי לכל סטרין ושלטא על אינון חיילין ואכלוסין ובשחרית כניש לכלהו ואעיל לנקבייהו ולא שלטין דהא בקר כליל כלהו כד"א להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות. והא אוקמוה וקול אית על האי רקיע מניה אתזן האי רקיע בשעתא דהאי קול אתער כלהו אכלוסין לא נטלין ולית בהו רשו אלא למיקם בדוכתייהו ואקרבי חיליהון ומחכאן לההוא טיבו דנגיד לההוא רקיע ויתברכן בגיניה וע"ד איהו מעל לרקיע אשר על ראשם. ת"ח רקיע רקיע אשר על אבן ספיר דמות כסא כמראה אבן ספיר דא אבן ישראל ודא הוא רזא דכתיב וגללו את האבן וגו' חד אבן נחתא מלעילא כד בעו ישראל למירת

זוהר חלק ג דף רמ/א

כרסייא דמלכא נהתא. ודאי משם רועה אבן ישראל כתיב ובגיני כך ע"פ הגורל ודאי תחלק נחלתו. רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי מאושא ללוד פגע בהו ר' אלעזר רהטו אבתריה אמרו ודאי נרהיט אבתריה דשכינתא. עד דמטו לגביה אמרו ודאי נשתתף בהדך ונשמע מלה חדתא. פתח ואמר שמעו אלי רודפי צדק מבקשי וגו' שמעו אלי רודפי צדק אינון דאזלין בתר מהימנותא רודפי צדק ודאי אינון מבקשי ה' אי בעיתו למנדע מהימנותא ולאחדא להאי צדק לא תסתכלון בה בלחודהא כשאר בני עלמא דגרמו מיתה לגרמייהו על דא אבל (שם) הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם:

רבי חייא הוה אזיל למחמי לר' אלעזר וכו' עד אשרי אדם עוז לו כך. תוספתא הוא וכבר נדפסה בפרשת לך לך דף פט ע"א. ואלו החלופים מצאתי בין הכתוב בהעתק אשר לפני לבין הכתוב שם ע"ב צ"ל ואמר אמאי אחסין דוד מלכא מלכותא דאיהו. שם במקום בדוד צ"ל שלמה. דף צ צ"ל קלא דהוה אמר אי קדישא הביאני המלך חדריו בכל אינון אדרין דסבא דאנפין עולימא קדישא אתמסרו בידיה כל מפתחן דבגינך ובחיך קדישא כל חילי שמיא נגילה ונשמחה בך ודחילו. במקום אזלו צ"ל תיבו תמן (וכבר נתקן):

צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי וגו'. כתיב החפץ ליי' בעולות וזבחים כשמוע בקול יי' וגו' לית רעותא דקב"ה דיחוב בר נש ועל חוביה יקריב קרבן אלא קרבן דאיהו בלי חובה דא איהו קרבן שלים ואקרי שלמים וקרבן תמיד אוף הכי ואע"ג דמכפר על חובין:

רבי אבא פתח זבחי אלקים רוח נשברה וגו'. האי קרא אוקמוה דרעותא דקב"ה לא אתרעי בקרבן דב"נ על חובוי אלא רוח נשברה. ובני נשא לא ידעי מאי קאמרי והכי שמענא מבוצינא קדישא דכד אתי ב"נ לאסתאבא בחובוי אמשיך עליה רוח מסטרא דמסאבא ואתגאי על ב"נ ושליט עליה לכל רעותא וההוא סטרא מסאבא אתגבר בחיליה ואתתקף ושליט עליה לרעותיה. אתי ב"נ ושליט עליה לאתדכאה. מדכאין ליה בזמנא דהוה בי מקדשא קיים אקריב קרבניה כל כפרה דיליה תלייא עליה עד דאתחרט ותבר לההוא רוח מגו גאותא דיליה ומאיך ליה ודא הוא חבירו דההוא דרגא דמסאבא וכד אתבר ההוא רוח מסאבא וקריב קרבניה דא איהו דאתקבל ברעוא כדקא יאות ואי לא אתבר ההוא רוח לאו קרבניה כלום ולכלבי אתמסר דהא קרבנא דא לאו דקב"ה אלא מכלבי ובג"כ זבחי אלקים כדקא יאות רוח נשברה דיתבר ההוא רוחא מסאבא ולא ישלוט. ועל דא מאן דיתבר ליה כדקא יאות עליה כתיב רוח הולך ולא ישוב. ליהוי ההוא גברא באבטחותא דלא יתוב לגביה לעלמין הדא הוא דכתיב ולא ישוב. לב נשבר ונדכא ההוא גברא דלא אתגאי ולא אתענג בענוגין דעלמא אלקים לא תבזה ביקרא איהו לגביה:

צו את בני ישראל. ע"ז ממש. ר' אלעזר פתח באתי לגני אחותי כלה וגו'. האי קרא אוקמוה אבל אית סתרים בקרבנא (ס"א שית סדרין דקרבנא) הכא וכלא אתמר. א"ל ר"ש יאות הוא דשרית מלה וסתמת אימא (ס"א נסתמת אמאי) אמר בגין דחמינא בספרא דחנוך מלה ואוליפנא. אמר אימא ההיא מלה דחמית

זוהר חלק ג דף רמ/ב

ושמעתי. אמר כלה חד מלה קב"ה אמר דא באתי לגני בגין דכל קרבנין דעלמא כד סלקין כלהו עיילין לגו גנתא דעדן בקדמיתא רזא דכ"י והיאך בקדמיתא ושירותא דקרבנא בשעתא דב"נ אודי חטאוי עלה ונכיסו וזריקו דדמיה על מדבחה. השתא אית לאסתכלא היאך אינון רוחין קדישין אתהנון מהאי ומ"ט דקרבנא דבהמה והא יתיר הוה סגיא לחברא ב"נ ההוא רוחא ולאסתאבא בתיובתא מ"ט נכיסו דבהמה ולאוקדא ליה בנורא דמדבחה. אלא רזא הוא בגין דאית בהמה דרביעא על אלף טורין ואלף טורין אכלת בכל יומא וכלהו אקרון בהמות בהרדי אלף ועל דא תנינן דאית בעירא אכיל בעידי וממה הוה מאשא וכלהו לחיך לון ההיא בהמה בלחיכא חדא הה"ד כי יי' אלקיך אש אכלה הוא אל קנא. וכל מיא דירדן דאמלא בשית שנין היא עבדת ליה גמיעא חדא הה"ד יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו. סתרא דמלה חמירא דכל הני עקרא ויסודא להני בעירי דלתתא בגין דרוחא מנייהו מתפשטא (ס"א דרוחי דבעירי מנייהו אתפשטו) לתתא ואתצייר ההוא רוחא לתתא בבעירי וכד חב ב"נ אייתי בעירא לקרבנא וההוא רוחא דבעירא דא סלקא ותב לאתריה ומתפשט ההוא רוחא בכלהו וכל אינון דזינא דא מתקרבין ואתיין ואתהניין מההוא חלבא ודמא דההוא לבושא דרוחא דא דהא מסטרא דלהון הוה (בגין) ההוא רוחא (דלהון) וכלהון אתהנו ואתזנו ואתעבדון סניגורין על ההוא ב"נ ועאל דרך ושט כמה דאתמר ובג"כ קרבנא מן הבהמה. אר"ש בריך ברי לקב"ה עלך אתמר ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. ישמח אביך דלעילא ואמך דא כנסת ישראל. ותגל יולדתך דא ברתיא דר' פנחס בן יאיר חסידא אלעזר ברי אימא הא קורבנא דבהמה קרבנא דעופי מאי דכתיב ואם מן העוף עולה קרבנו. א"ל לא חמינא אבל אסתכלנא מהאי מלה דבהמה מלה דעופי ולא אוחרא ולא אימא בגין דלא חמינא ועד כען לא שמענא א"ל אלעזר יאות אמרת אבל רזא דקרבנין סתרין סגיאין תמן ולא אתמסרו לגלאה בר לזכאי קשוט דרזא דמאריהון לא אתכסי מנייהו. סתרא דקרבנין דא איהו סתרא לאינון מאנין (ס"א חיון) קדישין. ד' דיוקנין חקוקין בכסא ודא איהו כורסייא ופרנסא דמלכא קדישא. פני שור. פני נשר פני אריה. פני אדם. פני אדם דכליל לכלהו וכל אנפין מסתכלין אלין לאלין ואתכלילין אלין באלין ומנייהו מתפשטן לכמה סטרין ורבוון עילא ותתא דלית לון שיעורא

ומניינא וחשבון פני שור אתפשט לבעירי רוחא מניה לארבעה זינין ואתכלילן בחד ואלין אינון פרים וכבשים ועתודים ועזים ואלין קיימין לקרבנא ובגין דמנהון הוו אינון חיילין קדישין דמתפשטי מההוא פני שור מתקרבין ליסודא דלהון ואתהנון מההוא יסודא ולבושא דלהון ואי לא דהוי להו יסודא דהאי עלמא לא מתקרבין תמן. כגוונא דהוי נייחא לשכינתא קדישא מרוחיהון דצדיקייא ואתקריבת לקבלא רוחא דההוא זכאה ואתהנאת מניה בגין דמנה הוה ההוא רוח כך אלין אתהנון מסטרא דיסודא דלהון ואתהנון מההוא לבושא דמתקרבי ל' (ס"א דהא) רוח מלבושא (ס"א כך אלין מתהנון מההוא לבושא דמתקרבי מסטרא דיסודא דלהון דהא חלבא ודמא לבושא) דרוחא דלהון הוה ובג"כ אתהנון מנייהו. פני נשר אתפשט לעופא רוח מניה ונשר בתרין סטרין איהו ורזא דא ועוף יעופף תרין רוחין ובגין כך אתפשט ונחתא (ס"א ונשר בתרין סטרין איהו ימינא ומשמאלא ורזא דא ועוף יעופף ובג"כ תרין רוחי מתפשטי מיניה ונחת) מימינא ומשמאלא קרבנא דעופי מכל סטר דכיא לא אתקריב אלא יונה ותורים דאינון בקשוט לזווגייהו

זוהר חלק ג דף רמא/א

מכל שאר עופין והם נרדפין ולא רודפין ומהימנא דא לדא נוקבא לבר זוגו וע"ד קרבנא מנייהו ונחתו ומתקרבי אינון רוחין קדישין ואתהניין מיסודא ועקרא דלהון. ואי תימא היך אתפשט זעיר מהאי יונה או משפנינא דא לכמה סטרין חיילין דלית לון שיעורא או מן בעירא חדא אופ הכי. ת"ח חד שרגא דקיק דליק אתמלייא מניה כל עלמא תו אעא דקיק אדליק לרברבא. עד הכא קרבנא מתרין סטרין דחקיקין בכסא. השתא אית למשאל ד' דיוקנין אינון דחקוקין בכסא. מ"ט לית קרבנא מאחרנין אלא ודאי מכלהו אית קרבנא. אריה חקוק בכורסייא בשעתא דקרבנא שלים אריה נחית ועאל באשא ואכיל ואתהני מתמן. אדם חקוק בכורסייא אדם עקרא דכלא ומקריב תמן רוחיה ונשמתיא ואדם עלאה אתהני מאדם תתאה וכל זינא אתקריב לזיניה ואתהני מניה מדיליה ממש ומיסודא דיליה. ואי תימא הא אריה דלית ליה יסודא לתתא בההוא קרבנא אריה כליל בכלהו דהא לימינא הוי ובג"כ אכיל בכלהו וכל שאר לא אכלין (ס"א מניה) מזיניה בגין דימינא הוא הא כל ד' דיוקנין דחקוקין בכסא מתקרבין לקרבנא ובג"כ הוי קרבנא שלים. וכד אתהנון מעקרא ויסודא דלהון כדין נחת רוח לאדלקא בוצינין עלאין. כהני וליואי וישראל ייבי (ס"א אינון) יסודא ועקרא לאינון דרגין עלאין דלהון וכל דרגא ייבי ליסודיה ד' דיוקנין דכורסייא בקדמיתא כדאמרן זינא לקבל זיניה ומתקרבי אינון בקדמיתא זינא לזיניה. פני שור כלהו פנים דמתפשטן לאינון זיניה כדקאמרן כלהו מתקרבי לעקרא ויסודא דלהון. פני נשר כדאמרן. פני אריה כדאמרן. פני אדם דמקריב רוחיה ונשמתיא מתקריב לגבי אדם עלאה. כהנא דמיחד שמא קדישא מתקריב לגבי כהנא עלאה. ההוא דעאל לבית קדש הקדשים ואתקריב דא ואדליק בתקוניה בנהירו דאנפין (ס"א דאתוון) לקדמות כהנא דלתתא. ליואי די מגנני בחזוהי ההוא סטרא דלהון חדי ואנהיר אנפין דישראל דקריב (ס"א דקיימו) על קרבנא בצלותא דהא צלותא על כלא הוה. אתער לגבייהו ישראל סבא (ס"א עלאה) סתמא (ס"א חוטמא) קדישא ואנהיר אנפין כל זינא לזיניה וכל מלה בתר יסודא דיליה אזלא ואתערו דרגין תתאין לדרגין עלאין ואע"ג דכלהו מתערין ואתערו דרגין דחקיקין בכסא לגבי דרגין דארעא יסודא דלהון ואינון דרגין עלאין דמטמרן כלהו מתערי ומתקרבי לסעודתא ומתעדני אבל לית רשו לחד מנייהו למיכל לא לדרגי עלאי ולא לדרגי תתאי ולמתהני שום הנאה ולא לאושיט ידא בקרבנא עד דמלכא עלאה אכיל ואתהני ויהיב לון רשו לבתר דיהב לון רשו כל חד וחד אתהני ואכיל (כדקא יאות) והיינו דכתיב אריתי מורי עם בשמי אלין אינון דרגין עלאין. מורי עם בשמי אכלי ואתהני כדקא יאות (ס"א דא דרועא ימינא בירכא שמאלא). אכלתי יערי עם דבשי דא יעקב ברחל דא אכילה כדקא יאות. שתיתי ייני עם חלבי דא דרועא שמאלא בירכא ימינא הא כלהו דרגין (ס"א קרבנין) עלאין דאתהני בהו מלכא קדישא בקדמיתא ודא מיכלא דיליה והנאה דיליה. עד הכא

מיכלא דמלכא עלאה בקדמיתא מכאן ולהלאה יהיב רשו לד' דיוקנין דחקיקין בכורסייא ולכל אינון דמתפשטן מנייהו לאתהני ולמיכל הה"ד אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים אלין אינון ארבע דיוקנין דאמרן שתו ושכרו דודים כל אינון דמתפשטי מנייהו וכלהו אכלי ומתפשטי ואתהנון כדקא יאות ואנהירו אנפין ועלמין כלהו בחדוה

זוהר חלק ג דף רמא/ב

וכל חד וחד בין דרגין עלאין ובין דרגין תתאין ביסודא דלהון מתקרבין ומתהנין. דא איהו רזא וסתרא דקרבנא כדקא חזי. אתו ר' אלעזר ור' אבא ושאר חברייא ואשתטחו קמיה. א"ר אבא אללא לא אתמסר אורייתא בטורא דסיני אלא דאמר קב"ה הא בר יוחאי אורייתא וסתרין דילי דיי לעלמא. ווי כד תסתלק מן עלמא. מאן ינהיר בוצינין דאורייתא כלא יתחשך מההוא יומא דהא עד דייתי מלכא משיחא לא ליהוי דרא כדרא דא דר"ש שארי בגויה:

אמר ר"ש על רזא דא אסיר ליה לב"נ לטעום כלום עד דייכול מלכא עלאה ומה איהו צלותא. צלותא דב"נ כגוונא דא בקדמיתא מזמנין לדיוקנין דחקיקין בכורסייא על אינון בריין דמתפשטי רוחין דלהון על עופי ובעירי לקרבנא בריין דרוחא דלהון יסודא בהאי עלמא מנייהו והיינו מה רבו מעשיך יי' דהא בריין דאתחזיין לקרבנא רוחא דילהון מתפשט עלייהו ארבע דיוקנין מזמנן על קרבנין אלין והיינו דקאמרן והאופנים וחיות הקדש וכל אינון חיילין אחרנין דקא מתפשטי מנייהו ולבתר כהנא רבא דקא מייחד שמא קדישא היינו אהבת עולם אהבתנו וכו'. יחודא דקא מייחד היינו שמע ישראל יי' אלקינו יי' אחד. ולבתר ליואי דקא מתערי לנגוונא היינו והיה אם שמוע וגו' המשרו לכם פן יפתה וגו'. דא נגוונא דליואי בגין לאסתרא סתרא (ס"א לאתערא סטרא) דא בקורבנא דא ולבתר ישראל דא אמת ויציב ונכון ישראל סבא דקיימא על קרבנא (ס"א קרבנא עלאה הא דרגין) דאיהי י' דרגין עלאין פנימאין דכלא קיימא על פתורא. אבל לית רשו לחד מנייהו למיכל ולאושטי ידא לקרבנא עד דמלכא עלאה אכיל והיינו ג' ראשונות וג' אחרונות כיון דאיהו אכיל יהיב רשו לד' דיוקנין ולכל אינון סטרין דמתפרשן מנייהו למיכל. כדין אדם דאיהו דיוקנא דכליל כל שאר דיוקנין מאיך ונפיל על אנפוי ומסיר גרמיה ורוחיה לגבי אדם דלעילא דקיימא על אינון דיוקנין דכליל כל דיוקנין לאתערא ליה עליה כדקא חזי והיינו אליך יי' נפשי אשא לאתערא (ס"א תלת) דיוקנין אחרנין וכל אינון מתפשטי מנייהו (תהלה לדוד) והיינו יביעו. ירננו. יאמרו. ידברו. וכלהו אכלין ואתהניין כל חד וחד כדקא חזי ליה מכאן ולהלאה לימא ב"נ עאקו דיליה ביה (ס"א דלביה) הה"ד יענך יי' ביום צרה (עאקו) כעוברתא דיתבא בעאקו לאתהפכא כלהון סניגורין עליה דב"נ. וע"ד כתיב אשרי העם שככה לו וגו':

ר"ש הוה אזיל לטבריא פגע ביה אליהו א"ל שלמא עליה דמר א"ל ר"ש במאי קא עסיק קב"ה ברקיעא. א"ל בקרבנות עסיק ואמר מלין חדתין משמך זכאה אנת ואתינא לאקדמא לך שלם ומלה חדא בעינא למשאל מנך לאסכמא. במתיבתא דרקיעא שאלתא שאילו עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתיה והא כתיב באתי לגני אחותי כלה וגו' אכלתי יערי עם דבשי וגו'. מאן דלית ביה אכילה ושתיה איהו אמר אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי. אר"ש וקב"ה מאי קא אתיב לון א"ל אמר קב"ה הא בר יוחאי יימא ואתינא למשאל מנך אר"ש כמה חביבו חבב קב"ה לכנסת ישראל ומסגיא דרחימו דרחים לה שני עובדוי ממה דהוא עביד. דאע"ג דלאו אורחוי במיכלא ומשתייא בגין רחימותא אכיל ושתה הואיל ואתי לגבה עביד רעותה. כלה עיילת לחופה ובעת למיכל לית דין דייכול חתנה בהדה אע"ג דלאו ארחיה למעבד הכי. הה"ד באתי לגני אחותי כלה הואיל ואתינא לגבה ולמיעל בהדה לחופה

זוהר חלק ג דף רמב/א

אכלתי יערי עם דבשי וגו'. וילפינן מדוד דזמין לקב"ה ושני עובדוי ממה דארחוי דקב"ה וקב"ה קביל ועביד רעותיה זמין למלכא ומטרוניתא כחדא בגין דלא לאפרשא לון שני מאנין ושני עובדין דמלכא הה"ד וארון עוזך. מלכא ומטרוניתא כחדא בגין דלא לאפרשא לון שני מאנין ושני עובדין דמלכא הה"ד (שם) כהניך ילבושו צדק וחסידיך ירננו בעבור דוד וגו' כהניך ילבושו צדק לוייך מבעי ליה דהא צדק מסטרא דליואי איהו. וחסידיך ירננו לוייך ירננו מבעי ליה דהא רנה וזמרה בליואי נינהו ואיהו שני ואמר כהניך וחסידיך דאינון מסטרא דימינא א"ל קב"ה דוד לאו אורח דילי הכי. אמר דוד בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך. תקונא דאנא תקינת לא תשנה ליה. א"ל. דוד הואיל וזמינת לי אית לי למעבד רעותך ולא רעותי. וילפינן מהאי אורחא דעלמא דמאן דמזמן לאחרא ההוא דאתי לגביה אית ליה למעבד רעותיה אע"ג דלאו אורחיה בכך. כך ויקח מאבני המקום וגו' הואיל ואתא חתן לגבי כלה אע"ג דלאו אורחיה למשכב אלא בכרים וכסתות ואיהי יתבה ליה אבנין למשכב כלא יקבל ברעותא דלכא. הה"ד וישכב במקום ההוא על אינון אבנין אע"ג דלאו אורחיה בכך. אופ נמי הכא אכלתי יערי עם דבשי אע"ג דלאו ארחוי בכך בגין רחימו דכלה ועכ"ד בביתא דכלה ולא באתר אחרא. באתריה לא אכיל ולא שתי באתר דילה אכיל ושתי הה"ד באתי לגני. מלאכין דשדר קב"ה לאברהם לא אכלו ולא שתו באתרייהו בגין אברהם אכלו ושתי. א"ל ר' חייך מלה דא בעי קב"ה למימר ובגין דלא למחזק טיבו לגרמיה קמי כנסת ישראל סליק מלה לגרמך זכאה אנת בעלמא דמארך משתבח כך לעילא ועלך כתיב צדיק מושל יראת אלקים:

את קרבני לחמי לאשי וגו'. ר' יודאי אמר בקרבנא אית עשן ואית דיה ואית ניחח עשן אינון מאיר דרוגזא דכתיב כי אז יעשן אף יי' אינון אתהנון מעשן ועשן רוגזא בחוטמא איהו ריח אינון דאקרון תפוחין אמר ר' אבא כתפוחים הה"ד וריח אפיך כתפוחים:

את הכבש אחד תעשה בבקר. מאי בבקר דא בקר דאברהם דכתיב וישכם אברהם בבקר. מנלן דהאי בקר דאברהם הוא א"ר אלעזר מהכא שם מד הבקר אור בקר אור לא כתיב אלא הבקר אור ודא אור קדמאה דברא קב"ה בעובדא דבראשית וע"ד תעשה בבקר בבקר דאשתמודעא ולקבל בקר דאברהם אתקריב קרבנא דא. קרבן דבין הערבים. דא יצחק ולקבל ערב דיצחק אתקריב מנלן דכתיב ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וערב דיצחק הוא והא אוקימנא:

יש כאן רעיא מהימנא

זוהר חלק ג דף רמד/א

ועשירית האיפה אמאי אלא עשירית האיפה לקבל כ"י. דאיהי עשיראה דדרגין ואצטריכא לאתייבא בין תרין דרועין ואיהי סלת נהמא ואיהי נהמא ובגין דאיהי נהמא לא אתפקד על נהמא דחמשת מינין דאיהי חטה ושעורה ושיפון וכו' ממנא דעלמא. ולא שוי ממנא עלייהו אלא קב"ה בלחודוי ובג"ד מאן דמזלל בנהמא וזריק ליה בארעא עניותא רדיף אבתריה וחד ממנא אתפקד על דא ואיהו רדיף אבתריה למיהב ליה עניותא ולא יפוק מן עלמא עד דיצטריך לברייך ועליה כתיב נודד הוא ללחם איה נודד הוא ויהך מטלטל וגלי מאתר לאתר ללחם איה הוא ולית

זוהר חלק ג דף רמז/ב

מאן דישגח עליה הה"ד איה. מאן דירחם עליה בגין דלא ישכח:

אמר ר"מ מאן דמזלזל וכו':

יש כאן רעיא מהימנא

זוהר חלק ג דף רמו/א

ובחבורא קדמאה תלת אינון דגרמין ביש לגרמייהו תרין בהאי עלמא וחד בעלמא אחרא ואלין אינון מאן דלייט גרמיה דתנינן חד ממנא אתפקד קמיה דב"נ ובשעתא דלייט גרמיה ההוא ב"נ. האי ממנא ושבעין אחרנין דממנן תחותיה נטלין ההיא מלה ואמרי אמן וסלקי לה לעילא ודיינין לה ואיהו רדיף אבתריה עד דעביד ליה ואשלים ליה ההוא מלה. מאן לן רב ממשא דאמר ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת ואמר לצורך ואע"ג דקב"ה עביד רעותיה עם כל דא לא אשתזיב מעונשא והא אתמר דלא אדכר בפרשת ואתה תצוה ואתמחי מתמן. והא אוקמוה מאן לן רב מדוד מלכא דאמר אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי. מאי בעוד רשע לנגדי ההו אממנא דאתפקד על דא ונטיל ההיא מלה לאבאשא ליה לב"נ. וחד מאן דזריק נהמא או פירורין דנהמא בארעא וקא עביד ביה זלזולא כמה דאתמר הני תרי בהאי עלמא. וחד בההוא עלמא מאן דאוקיד שרגא במוצאי שבת עד לא מטו ישראל לקדושה דסדרא בגין דקא מחלל שבתא וגרים לנורא דגיהנם לאתוקרא עד לא מטא

זוהר חלק ג דף רמו/ב

זמניה. חד דוכתא אית בגיהנם לאינון דקא מחללי שבתא. כיון דאיהו אוקיד שרגא עד לא מטא זמניה חד ממנא אית בגיהנם במ"ש ואוקיד בקדמיתא לההוא דוכתא ואמר האי דוכתא דפלניא. וכל חייבין דגיהנם מסייעי לאוקדא ההוא דוכתא. ההוא ממנא קארי ואמר הנה יי' מטלטלך טלטלה גבר ועוטך עטה. חייבין דגיהנם אמרי (שם) כדור אל ארץ רחבת ידים שמה תמות וגו'. בגין דאיהו גרים לון לאתוקדא עד לא מטא זמנייהו. הא לן תלתא דגרמי ביש לגרמייהו כמה דאתמר:

(כאן שייך ר"מ שבסוף הספר סימן י"ב):

יש כאן רעיא מהימנא

זוהר חלק ג דף רמז/א

סלת למנחה לאעלאה להאי סלת קמי מלכא עלאה למנחה בין תרין דרועין:

יש כאן רעיא מהימנא בלולה בשמן כתית. בשמן בההוא שמן דנגיד ונפיק מלעילא. אר"ש יאות אמרת. אבל מאי כתית. אלא רזא עלאה איהו דכיון דאיהו שמן מאי כתית אלא רמז הוא דקא רמיז לשמשא בנוקבא לאנגדא לגבה שמן כתית כדקא יאות לה לא הוי אלא כתית (ס"א אלא רזא עלא ההוא דקא רמיז לאנגרא לגבה שמן כתית כדקא יאות לה) לאפקא מזיתים דאינון שייפין דגופא ולאמשכא ההוא נגידו מלעילא בכל שייפא ושייפא (לא הוי אלא כתית) וצדיק איהו דכתיש

זוהר חלק ג דף רמז/ב

כתישין ואפיק מכל אינון שייפין עלאין דאינון זיתין קדישין משח רבו בתיאובתא שלים לגבי נוקביה ואי לא כתיש לא יפוק ההוא משחא אלא בלא תיאובתא דשייפין וההוא נגידו לא אתהני מניה נוקבא ולא הוי כדקא יאות עד דתהא בלולה מניה מכל שייפין וע"ד בלולה בשמן כתית לאתהנאה ולאנתזנא מניה (אמר ר"מ כנ"ל):

יש כאן רעיא מהימנא

זוהר חלק ג דף רמז/א

ובראשי חדשיכם וגו'. וכי כמה ראשין אינון לסיהרא והא לית רישא לסיהרא אלא שמשא דאיהו רישא לגבה. אלא ראשי תרין בכל ירחא וירחא ואינון יעקב ויוסף דמתחדתי על סיהרא. וע"ד בעו לחדתא לה. פרים בני בקר שנים אלא אינון דאמרה סיהרא דהיך ישתמשון בה כחדא ואזעירת גרמה תחותייהו. ואיל אחד דא איל דיצחק. וכי אברהם לאן אזיל. אלא בגין דאתער תמן עשו אתכניש אברהם דלא יחמי ליה. ומאן איהו שעיר דר"ח. (תרי נוסחי) ובגין דזמין לאתערא תמן עשו דאיהו שעיר אתכניש אברהם ולא אשתכח תמן. יצחק אשתכח תמן דרחימו דיליה לגביה כחמרא על דורדייה. יעקב אשתכח תמן לתברא אנפוי. יוסף דאיהו שור (ס"א שטן) דיליה לגבי רחל:

יש כאן רעיא מהימנא ושלשה עשרונים תלת דרגין קדמאין דילה דכל חד וחד עשר כגוונא דלעילא עשרונים חד מעשרה. ושעיר חטאת אחד אמאי אקרי חטאת בגין דאיהו חטאת ומסטרא דחטאת הוא א"ר אלעזר והא כתיב ליי'

זוהר חלק ג דף רמז/ב

אלא ליי' אתקריב ודאי דכתיב לכפר לתברא אנפין וכלא יתקריב למקדשא אלא יהבי חולקא חדא לסמאל ואכיל ליה ולא אחיד בשאר קרבנין ודא איהו לחודיה דלא אשתתף אחרא עמיה למיכל ביה איהו אתהני בגו סעודתא דמלכא בחולקא דא ועל דא חדי ואתפרש מישראל ולא מקטרגא עלייהו ואי לאו דהוה מיעוטא דסיהרא לא הווי יהבי ליה בסעודתא דמלכא כלום וכי במיעוטא דסיהרא מאי קא עביד אלא בגין דקריב ויניק ונטיל חילא לעמיה מגו סטר שמאלא דסיהרא ואתתקף ביה ובשעיר דא אתפרש מכלא ואתהני בהאי ובגין דקב"ה אזעיר לה לסיהרא

מקרבין ליה להאי שעיר בגין דיתפרש מנה ולא יתקריב למקדשא. וע"ד תנינן הביאו עלי כפרה
עלי בגיני דאזעירת לה בגין סבת דילי אתון צריכין דא:

יש כאן רעיא מהימנא

זוהר חלק ג דף רמט/א

ובחדש הראשון וגו'. רבי אבא פתח כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלקים.
האי קרא אוקמוה. כתיב הכא איל. וכתיב התם אילת בגין דאית דכר ואית נוקבא. (ואע"ג דאית
דכר ונוקבא כולא חד. האי איל. איהו אקרי דכר. ואיהו אקרי נוקבא. הה"ד כאיל תערוג ולא
כתיב יערוג. וכלא חד. אילת השחר). מאי אילת השחר. אלא דא איהי חיה חדא רחמנית. דלית
בכל חיון דעלמא רחמנית כוותה. בגין דבשעתא דדחיקת לה שעתא. ואצטריכת למזונא לה ולכל
חיון. איהי אזלת למרחיק לארץ רחיקא. ואתיאת ואובילת מזונא. ולא בעאת למיכל עד דתייתי
ותתהדר לאתרהא. אמאי בגין דיתכנשון לגבה שאר חיון ותחלק לון מההוא מזונא. וכד אתת
מתכנשין לגבה כל שאר חיון. והיא קיימא באמצעייתא ופלגת לכל חד וחד. וסימן ותקם בעוד
לילה ותתן טרף לביתה וגו'. וממה דפליגת לון איהי שבעה. כאלו אכלה יתיר מיכלא מכלא
(אימתי פליגת לון). וכד ייתי צפרא דאקרי שחר. ייתי לה חבלים דגלותא. ובג"ד אתקריאת אילת
השחר. על שם קדרותא דצפרא. דחבלים לה כיולדה הה"ד כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק
בחבליה וגו' (אמר ר"מ בההוא זמנא וכו' שייך אח"ז) אימתי פלגת להון כד צפרא בעי למיתי.
בעוד דאיהי ליליא וקדרותא סליקת לאנהרא. כד"א ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו'. כיון
דאנהיר צפרא. כלהו שבעין במזונא דילה. כדין קלא חדא אתער באמצעייתא דרקיע. קארי בחיל
ואמר קריבין עולו לדוכתיכו. רחיקין פוקו כל חד וחד ליכנש לאתריה דאיתחזי ליה. כיון דאנהיר
שמשא כל חד וחד אתכניש לאתריה. הה"ד תזרח השמש יאספון וגו'. ואיהי אזלת ביממא
ואתגליא בליליא. ופלגא כצפרא. ובג"כ אקרי אילת השחר. לבתר אתתקפת כגיבר ואזלת ואקרי
איל. לאן אתר אזלת. אזלת שתין פרסי מההוא

זוהר חלק ג דף רמט/ב

אתר דנפקא ועאלת לגו טורא דחשוכא (ומתמן ארחת מזונא) אזלת בגו ההוא טורא דחשוכא
ארח לרגלה חויה חדא עקימא ואזיל לרגלה. ואיהי סלקא מתמן לגבי טורא דנהורא. כיון דמטת
תמן זמין לה קב"ה חויה אחרא ונפיק ומקטרגא דא בדא ואיהי אשתזיבת ומתמן נטלת מזונא
ותבת לאתרה בפלגות ליליא ומפלגו לילא שריא לפלגא עד דסליקת קדרותא דצפרא כיון דאנהיר
יממא אזלת ולא אתחזיאת כמה דאתמר. ובשעתא דעלמא אצטריך למטרא מתכנשין לגבה כל
שאר חיון והיא סליקת לריש טורא רמאה ואתעטפת רישהא בין ברכהא וגעת גועה בתר גועה
וקב"ה שמע קלה ואתמלי רחמין וחס על עלמא והיא נחתת מריש טורא ורהטת וטמירת גרמאה
וכל שאר חיותא אבתרהא רהטין ולא משכחין לה הה"ד כאיל תערוג על אפיקי מים מאי על
אפיקי מים על אפיקי מים מהנהו דאתיבשו ועלמא צחי על מייא כדין תערוג. בשעתא דאתעברת
אסתימת כיון דמטא זמנא למילד געאת ורמאת קלין קלא בתר קלא עד שבעין קלין כחושבן
תיבין דיענך יי' ביום צרה דאיהי שירתא דעוברתא דא וקב"ה שמע לה וזמין לגבה כדין אפיק
חד חויה רברבא מגו טורי חשוך ואתי בין טורין פומיה מלחכא בעפרא מטי עד האי איל ואתי
ונשיך לה בההוא אתר תרי זמני. זמנא קדמאה נפיק דמא ואיהי לחיך. זמנא תניינא נפיק מייא

ושתו כל אינון בעירן די בטורייא ואתפתחת ואולידת וסימנך ויך את הסלע במטהו פעמים. וכתוב ותשת העדה ובעירם. בההוא זמנא דקב"ה חס עלה על (ס"א עובדא) עוברתא דנחש (ס"א דחיה) דא מה כתיב קול יי' יחולל אילות ויחשוף יערות וגו' קול יי' יחולל אילות אינון חבלין וצירין לאתערא אינון שבעין קלין מיד ויחשוף יערות לאעברא (נ"א לאתערא) ההוא נחש ולאגלייא ההיא חיה בינייהו למיהך. ובהיכלו מאי ובהיכלו דקב"ה כל אינון אכלוסין פתחין ואמרין כבוד מאי כבוד ברוך כבוד יי' ממקומו:

ובחדש הראשון מאן חדש הראשון דא איהו חדש דהאי חיה אתגלייא ביה ואתתקפת ביה ונפקא לעלמא בארבעה עשר יום. בארבעה עשר אלין שאר חיוותא דאינון י' י' לכל סטר בד' סטרין דעלמא. ובספרי קדמאי איהו י' וחד לכל סטר לארבע סטרין ואינון ארבע עשר כיון דאינון ארבע מתחבראן ומתתקנן עם אינון עשר דבסטרא דימינא כידן י"ד בחדוה לאתתקנא חיה דא (ס"א לאתקנא סיהרא חיה דא) בתקונהא. ר' אלעזר אמר ודאי הכי הוא ות"ח כתיב משכו וקחו לכם צאן וגו' משכו (בחבורא קדמאה) מאי משכו כמאן דמשיך מאתר אחרא לאתר דא משכו יומין עלאין לגבי יומין תתאין. יומין עלאין אינון שס"ו

זוהר חלק ג דף רנ"א

כחושבן משכו. יומין תתאין זמנין דאינון שנ"ה ובזמנא דאתנהרא סיהרא באשלמותא סליקו למהוי אינון יומין שס"ה כחושבן משכו חסר חד משכו יומין עלאין לגבי יומין תתאין למהוי כלהו כחדא בחבורא חדא. ומאן משיך לון אינון עשר דלסטר ימינא דכתיב בעשור בעשור בעשרה מבעי ליה מאי בעשור אלא ט' אינון לכל סטר ונקודה חדא דאזלא באמצעיתא כגוונא דא וההיא נקודה אשלימת לעשר וע"ד בעשור כמה דאתמר זכור ושמור לשמושא בעשרה אינון יומין תשע בההוא נקודה. לחדש הזה יומין דלסטר ימינא בגין לאתחברא זאת בזה למהוי כלא חד. ובזמנא דאינון ד' אתקשרו לד' סטרין (מתחברין) בהדיהו. כדין אולידת ההוא חיה וחויא אזיל ליה ובההוא זמנא מקדשין לעילא להאי חיה וקראן לה כבוד. וכדין אתקדש מועדא מה דלא הוה עד השתא וכען קראן לה כבוד הדא הוא דכתיב ובהיכלו כלו אומר כבוד. (אמר ר"מ מלין אלין שייך כאן) מאן היכלו דא היכל עלאה פנימאה דתמן מתקדשא כלא תמן מקדשין למאן דחזי לאתקדשא היך מקדשין ליה בההוא היכלא בקדמיתא אתפתחו תרעין וחד מפתחא סתימא אתקין ופתח תרעא חד לסטר דרום כדין עאל כהנא רבא בההוא פתחא ואזדרז בהימיינוי ותקונוי ואתעטר בעטרא דקדושה ולביש חושנא ואפדא ומעילא דשבעין זגין ורמונין דאינון פעמון זהב ורמון וציץ נזרא דקודשא על מצחיה דאתקרי ציץ נזר הקדש ואתקשט בד' בגדי זהב ובד' בגדי לבן ועל ההוא ציץ מ"ב אתוון מלהטן ביה ומנצצן עליה ונהיר כל ההוא היכלא בנהורין עלאין. (ר"מ אסתחר ההוא היכלא וכו') אסתחר ההוא מפתחא ופתח סטרא אחרא דבסטר צפון כדין עאל לוי מעשרא דיעקב דאפריש לקב"ה וכנור דעשר נימין עמיה ואתעטר בעטרוי וכדין אסתחר מפתחא ופתח בההוא היכלא חד תרעא ההוא תרעא דקיימא באמצעיתא עמודא דלסטר מזרח

זוהר חלק ג דף רנ"ב

עאל ואתעטר בשבעין עטרין ואתעטר בארבע אתוון דאינון תריסר ואתעטר בגלופין דמאתן וע' אלף עלמין ואתעטר בעטרין דסייפי עלמא עד סייפי עלמא בכמה לבושי יקר בכמה עטרין קדישין אסתחר ההוא מפתחא ופתח ליה כל תרעין גניזין וכל תרעין דקדושין טמירין ואתקדש בהו

וקיימא תמן כמלכא. מתברך בכמה ברכאן מתעטר בכמה עטרין כדין נפקי כלהו בחבורא חדא מתעטרין בעטרייהו כדקא יאות. כיון דנפקי אתער ליה בקשוטוי והאי חיה אתערא ואזעירת גרמה מגו רחימו דשירתא היך אזערת גרמי' מגו רחימו דשירתא אזערת גרמה זעיר זעיר עד דאתעבידת נקודה חדא. כיון דאיהי אזעירת גרמה (בשירתא) כדין כתיב וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. בת לוי ודאי מסטרא דשמאלא היאך אחיד לה אושיט שמאלא תחות רישה מגו חביבו. ואי תימא כיון דאיהי נקודה חדא איך יכיל לאחדא בנקודה זעירא אלא לגבי עילא כל מה דהוא מלה זעירא דא תושבחתא ודא עלוייא ורב ברבו עלאה. מיד כהנא רבא אתער לה ואחיד לה וחביק לה דאלו הוות רברבא לא יכלין לאחדא כלל אבל כיון דאזעירת גרמה ואיהי נקוד' חדא כדין אחידין בה וסלקין לה לעילא כיון דסלקין לה ויתבא בין תרין סטרין אלין כדין ההוא עמודא דקיימא באמצעיתא אתחבר בהדה בחביבו דנשיקין ברחימו דחבורא חדא כדין וישק יעקב לרחל ברחימו דנשיקין מתדבקן דא בדא בלא פרודא עד דנקטא נפשא דענוגין כדקא יאות. בשעתא דנקטא נפשא דענוגין כדקא יאות ובעיא לפקדא לחילהא מתכנשין כלהו וקריין לה מגו היכלא קדישא כבוד כבוד כבוד בהיכלא קדישא אבא ואמא פתחי ואמרי מקודש מקודש כדין ירחא אתקדש כדקא יאות וכדין כתיב ובחדש הראשון ראשון ודאי וע"ד משכו וגו'. וע"ד בעשור לחדש הזה דאתחבר סיהרא בשמשא ומה דהות (נקטא) נקודה חדא כד נחתא אתפשט זעיר זעיר ואתמלייא ואתעבידת ה' מלייא מכל סטרין מתקדשא כדקא יאות:

ר' חייא פתח בארבעה עשר יום לחדש פסח וגו' אימרא דאיהו פסחא אמאי אלא דחלא דמצראי ואלהא דלהון הוה אמרא בגין דמצראי פלחין למזל טלה ובג"כ פלחין לאימרא. ת"ח כתיב הן נזבחה את תועבת מצרים מאי תועבת מצרים וכי על דשנאין ליה כתיב תועבת מצרים. אלא דחלא דמצראי ואלהא דילהון אקרי תועבת מצרים כמה דכתיב כתועבת הגוים דחלא דשאר עמין. ת"ח חכמתא דיוסף דכתיב ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ואוליף לון למימר אנשי מקנה היו עבדיך. וכי מלכא דהוה שליט על כל ארעא ואבא למלכא עביד כדא ועביד לאהוי דישנאון

זוהר חלק ג דף רנא/א

להון ולא יחשבון להון (למעבד להון רועי צאן) אלא ודאי תועבת מצרים דחלא ואלהא דילהון אקרי הכי וע"ד כתיב הן נזבחה את תועבת מצרים. אמר יוסף כל מיטב מצרים היא ארץ רעמסס וההיא ארעא אפרישו לדחלא דלהון לרעיא ולמיהך בכל ענוגין דעלמא וכל מצראי חשיבו לאינון דרעאן לדחליהון כדחליהון אעביד לאחי דירתון ההיא ארעא ויסגדון לון מצראי ויחשבון לון כדקא יאות והיינו דכתיב (שם) כי תועבת מצרים כל רועה צאן מחשבין לון כדחליהון. א"ר יוסי והא תנינן כמה דאתפרע קב"ה מאינון דפלחי לע"ז הכי אתפרע מע"ז ממש וכי יוסף עביד לאחוי ע"ז. א"ל לא עביד יוסף לאחוי ע"ז אלא עביד לון לשלטאה על ע"ז דילהון ולאכפיא ע"ז דילהון תחות ידיהו ולרדאה לון במקל. (אמר ר"מ כגון בסוף דף שקודם זה) אמר יוסף אי ישלטון אחי על ע"ז דילהון כ"ש דישלטון על גרמיהו ובג"כ אותיב לון במיטב ארעא ואשליט לון על כל ארעא וע"ד אמרא דאיהו פסחא אמאי אלא דחלא דמצראי ואלהא דילהון הוה אימרא. אמר קב"ה מבעשור לחדש סיבו דחלא דילהון דמצראי ותפשו ליה ויהא אסור ותפיש בתפישה דילכון יומא חד ותריין וגו' וביומא ד' אפיקו ליה לדינא ואתכנשו עליה ובשעתא דמצראי הוו שמעין קל דחלא דילהון דתפיש בתפישה דישראל ולא יכלין לשזבא ליה הוו בכאן והוה קשיא עלייהו כאילו גרמייהו אתעקידו לקטלא. אמר קב"ה יהיה תפיש ברשותיכו יומא בתר יומא ארבעה יומין בגין דיחמון יתיה תפיש וביומא ד' אפיקו ליה לקטלא וייחמון ליה מצראי היך אתון עבדין ביה דינא ודא קשיא להו מן כל מכתשי דעבד לון קב"ה אינון דינין דיעבדון בדחליהון. לבתר דיינין ליה

זוהר חלק ג דף רנר/ב

בנורא דכתיב פסילי אלהיהם תשרפון באש אמר קב"ה אל תאכלו ממנו נא דלא יימרון ברעותא ובתיאובתא דדחלנא אכלין ליה הכי אלא אתקיננו ליה צלי ולא מבושל דאלו מבושל יהא טמיר ולא יחמונ ליה אלא תקונא דיליה דיחמונ ליה הכי מוקדא בנורא בגין דריחיה נודף. ותו רישיה עליה כפוף על קרסולוי דלא יימרון דחיה או מלה אחרא הוא אלא דישתמודעון ליה דאיהו דחלא דלהון ותו דלא ייכלון ליה בתיאובתא אלא על שבעא ארח קלנא ובזיון. ותו עצם לא תשכרו בו אלא דיחמונ גרמוי דמאן בשוקא ולא ייכלון לשזבא ליה וע"ד כתיב ובאלהיהם עשה ה' שפטים. דינין סגיאין. תו ומקלכם בידכם ולא חרבא ורומחא ושאר מאני קרבא אמר ר' יהודה הא אוקמוה דמצראי פלחי למזל טלה ובג"כ פלחין לאימרא א"ר יוסי אי הכי טלה יפלחון ולא אימרא. א"ל כלא פלחין אלא מזל טלה נחית וסליק בטלה ואימרא ובג"כ פלחין לכלא. א"ל הכי שמענא דכל בעירא רבא (ס"א דצאן) דחלא דלהון הוה וע"ד קטיל קב"ה כל בכור בהמה. והא אתמר דאלין אינן דרגין דלעילא דאקרון הכי. א"ר אלעזר כתיב כל מחמצת לא תאכלו וכתיב לא יאכל חמץ אלא דא דכר ודא נוקבא. אר"ש אלעזר ברי בדא (זה שייך בר"מ אחר קרבנה) כתיב לא תאכלו ובדא כתיב לא יאכל אמאי לא כתיב לא תאכלו אלא נוקבא דאיהי אסטיאה ארחהא באזהרה ודאי דכד דאיהו אחיד בחוטא דדכיו יתיר בבקשה ועל דא כתיב לא יאכל לא תאכלו. א"ל אבא והא כתיב לא תאכל עליו חמץ. א"ל אסגי תבין יתירין ליקרא לקרבנא אבל בקדמייתא בבקשה לא יאכל. אבל לבתר באזהרה לא תאכלו דהוא קשיא מתרווייהו. מחמצת מ"ט בגין דריחא דמותא אית תמן. חמץ דכר. מחמצת נוקבא רגליה יורדות מות ברישא וסיפא דתיבה תשכח לה ובגין דא מאן דאיכל חמץ בפסח איהו אקדימת ליה מותא ולינדע דמית הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי דכתיב ונכרתה הנפש ההיא. מצה אמאי (ס"א אתקריאת מצה) אלא הכי תנינן. שדי בגין דאמר לעולמו די דיאמר לצרותינו די. אוף הכי מצה בגין דקא משדד דמברחת לכל סטרין בישין ועביד קטטה בהו כגוונא דשדי דמזוזה דמברית לשדים ומזיקים דתרעא אוף הכי איהי מברחת לון מכל משכני קדושה ועביד מריבה וקטטה בהו כד"א מסה ומריבה וע"ד כתיב מצה. והא מסה בסמך איהו אלא תרגומו דמסה איהו מצותא:

רבי שמעון פתח ואמר גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים גער חית דא חיה דאתאחד בה עשו. קנה תנינן דביומא דנסב שלמה מלכא בת פרעה בא גבריא' נעץ קנה בימא רבא ועלי' אתבני קרתא דרומי מאי קנה דא דכורא דהאי חיה

זוהר חלק ג דף רנב/א

בישא דאית ליה סטרא זעירא באחדותא דקדושה ודאי איהו קנה דנעיץ בימא רבא ובג"כ איהי שלטא על עלמא ועל שולטנו דא כתיב קנה וסוף קמלו. קנה שולטנותא וראש לכל מלכוון. תו קנה דזמין קב"ה לתברא ליה כקנה דא. ת"ח במצרים איהי שלטא ומנה נפקו כמה שלטנין לזנייהו וכלא ברזא דחמץ כיון דתבר לה קב"ה אפיך חמץ ואעיל מצה. במה בחוטא זעירא מכלא תבר ח' חמץ ואתעביד מצה אינן אתוון אלא דתבר ח' דהאי חיה דאקרי חמץ וע"ד אקרי חית קנה דנוח לאתברא כקנה דא במה אתבר בחוטא זעירא כנימא תבר ח' ואתעבר מאיתנה והוה מצה. וע"ד כתיב גער חית קנה גער בה קב"ה ואתבר ח' חמץ ואתעביד ה' (ס"א ואתעבר ח' חמץ ואתאביד) וזמין קב"ה לתברא ליה להווא קנה כגוונא דא יתבר רגליה דק' מקנה וישתאר הנה. הנה יי' אלקים בחזק יבא וזרועו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. מאי ופעולתו דא פעל

דההיא ק' (ס"א פעולה דההוא חמץ) דיתבר לה ואיהי פעולה לפניו איהו יעבר רגליה ויהא הנה ראשון לציון הנה הנם וגו'.

יש כאן רעיא מהימנא רבי שמעון פתח קרא ואמר שאו שערים ראשיכם וגו'. האי קרא אוקמוה ואתמר אבל שאו שערים ראשיכם אלין אינון תרעין עלאין תרעין דסכלתנו עלאה. ואינון חמשין תרעין. ראשיכם אינון ראשים מאן אינון אלא כל חד וחד אית ליה רישא לאתפשטא ולמיעל דא בדא ולאכלא דא בדא. אשכחנא בספרא דחנוך. שאו שערים אלין אינון תרעין דלתתא מאבהן ואינון תלתא בתראין ראשיכם אלין אינון ראשי אלפי ישראל ואינון אבהן עלאי ואינון ראשין דאינון תרעין. ובגין אלין אינון אופנים דסחרן ונטלין לון על כתפייהו אמרי שאו שערים ראשיכם שאו למאן לראשיכם דאינון ראשין עלייכו ושלטנין עלייכו. והנשאו פתחי עולם. אלין אמהן וארבע אינון דלתתא. ויבא מלך הכבוד דא מלכא עלאה דכלא דאיהו מלך מההוא כבוד דנהיר לסיהרא ומאן איהו יי' צבאות. ויבא לאן אתר למיעל אורייתא בארונא בחבודא דא כדקא יאות. וכיון דהאי עאל לאתריה כדין אורייתא עאל בארונא ואתחבר חבורא דא אורייתא עלאה באורייתא

זוהר חלק ג דף רנד/א

דבעל פה מתחברו לפרשא מילין סתימין אימתי בשבועותיכם למניינא דאתון מונין דבכל שעתא דישראל עבדין חושבנין לירחין וזמנין קב"ה אתקין תיבה גו אינון רקיעין ואעבר כרוזא הא בני לתתא קדשו ירחא קדשו זמנא אתקדשו כלכו לעילא ועביד לכל חילי דבשמיא דמתקדשין כחדא בעמא קדישא וכלהו נטרי כחדא נטירא דא ועל דא בשבועותיכם למניינא דאתון מונין אינון שבע שבתות וכדין משיך קב"ה משיכו דשבע דרגין לתתא בההוא דרגא דאתאחד בהו באינון שבע שבתות. (ס"א באינון שבע שבתות וכדין משיך קב"ה משיכו דשבע דרגין דלעילא בההוא דרגא לתתא דאתאחד באינון שבע שבתות) ואי תימא והא שיתא אינון ולא יתיר אלא כדין אימא יתבא על אפרוחין ואשתכחת רביעא עלייהו ואנן מפרחין לה ונטלין אינון שית בנין בהאי דרגא דלתתא לקיימא דכתיב שלח תשלח את האם ואת הבנים וגו'. רב המנונא סבא אמר בהאי יומא לא נטלין ישראל אלא חמש בנין ואינון חמשה חומשי תורה. ואי תימא שית אינון אלא שבע אינון בחד צפרא דאשתכחת בין גדפהא דאימא. וישראל ידעי למיצד צידא טבא רבא ויקירא מה עבדי מפקי מתחות גדפהא דאמהא ההוא צפורה בלחישו דפומא מלחשו לגבה לחישו בתר לחישו וההוא צפורה דחייש (ס"א דרחים) לאינון לחישין ולאינון קלין דקא מלחשי לגבה. ואע"ג דאיהו תחות גדפי אמהא זקיף רישא ואסתכלת לגבי ההוא לחישו דקלא. ופרחת לגבייהו ונפקת מתחות גדפהא דאימא כיון דישראל נטלי לה אתקיפו בה ולחשין לה וקשרין לה בקשורה דלא תפרח ותזיל. מיד נטלי לה ישראל בההוא קשורה ואיהי בעאת למפרח ולמיזל ולא יכילת למיזל לה ובעוד דהיא קשירא בידייהו אינון מלחשי בקליהון ואיהי מצפצפא בהדייהו

זוהר חלק ג דף רנד/ב

ופרחת לעילא ונחתת. וכל אינון בנין דתחות גדפי אמהון כיון דשמעי ההוא צפצפא דאחתהון ולחישו דההוא קלא מיד נפקי מתחות גדפהא דאמהון ופרחי לגבי ההוא צפורה וישראל נטלי לון ואחדי בהו ואלמלא ההוא צפורה דקא אחדי בקדמיתא אינון לא פרחי לגבייהו לעלמין ולא יכלין (לא) לאחדא בהו. היך צדין צידה דהאי צפרא קדישא מתקנין לקמא מיכלא יקירא בחדווה וכל

ענוגין ועאלין לבי כנישתא ולבי מדרשא ומצפצפן לגבה בקל לחישו כדקא יאות ואיהי דמטמרא תחות גדפהא דאימא זקפת רישא וחמאת פתורין מתקנן וצפצופין לגבה כדקא יאות נפקת ופרחת לגבייהו כמה דאתמר ובה אחדין כל אינון בנין ומשלחין להווא דרביעא עלייהו ואזלת בגין דהא מן רקיעא שביעאה לעילא במכוסה ממך אל תדרוש שלח ליה דלא תיכול לאדבקה וע"ד כתיב שלח תשלח וגו'. מקרא קדש דא קריאה וצפצופא דעבדין להווא צפרא קדישא בקדמיתא וכיון דאחדין בה שאר יומין אקרון מקראי קדש האי צפרא אקרי קדש דכתיב כי קדש היא לכם ובגין דאיהי קדש איהי קראה לכולהו ואתיין לגבה. ובגין כך אקרון מקראי קדש. איהי קראה וישראל מצפצפן בהדה וקראן אוף הכי ועל דא אינון אתיין לגבייהו ואחדי בהו בגין כך אלה מועדי יי' מקראי קדש אשר תקראו אותם מקראי קדש בצפצופא דלהון ובהווא צפרא קדישא קדש דקרא לון (ר"מ רנג ב אמר וכו'):

יש כאן רעיא מהימנא

זוהר חלק ג דף רנח/ב

והקרבתם עולה לריח ניחח ליי' ת"ח בפסח כתיב והקרבתם אשה עולה ליי' והכא לא כתיב אשה (דהא ביומא דא אשה לא כתיב ביה) אלא והקרבתם עולה. מ"ט יומא דא יומא דעיילת כלה לחופה איהו וישראל מנו יומין דדכיו יומין ושבוועין ואתכלילו ועאלו ביומין דדכיו והיא נפקת מכל סטרא בישא ונטרת יומי דכיו כדקא חזי. ורזא דא מלכא טעם בתולה טעים בג"כ לא כתיב ביה אשה דהא אחרא לא קריב למשכנא והא אתרחק מתמן. וע"ד אשים לאו הכא ולא אצטריכו להכא וישראל מרחקן אינון מן סטרא בישא (ומנו יומין דדכיו יומין ושבוועין ואתכלילו ועאלו ביומין דדכיו) א"ר אבא עדיין צריכין אנן לפתחא דא למפתח אר"ש ארימית ידי בצלו למאן דברא עלמא ורזא דא אשכחן בספרי קדמאי. אשים אינון באמצעייתא ואתיין בסטרא דא ובסטרא דא אדבקו באילנא דדעת טוב ורע אדבקן ברע ואדבקן בטוב ובג"כ בשאר יומין כתיב בהו אשה עולה. אבל בהני יומא דאילנא דחיי קיימא ולא אחרא לית אנן צריכין לאשה ולא אצטריך למהוי תמן ויומא דא יומא דאילנא דחיי איהו ולא דדעת טוב ורע ובג"ד והקרבתם עולה לריח ניחח ליי' ולא אשה ליי' עולה ועולה לשון (נ"א לשם) עולה כמה דאתמר והא אתערנא מלי דפרים בני בקר וכל ההוא קרבן:

ובחדש השביעי כמה דאתמר יומא דר"ה דינא דכל עלמא דינא תקיפא ודינא רפיא. ועשיתם עולה והקרבתם מבעי ליה כשאר כל יומין מאי ועשיתם אלא ביומא דא ועשה לי מטעמים כתיב כתיב כמה מטעמים ותבשילים עבדו ישראל בהני יומי בעוד דמקטרגא אזיל לפשפשא בחובין דעלמא וע"ד לא כתיב והקרבתם אלא ועשיתם עולה ולא אשה עולה וכן בכל שאר יומין (ס"א בקרבנין) לא כתיב אשה דלית לון חולקא בכל הני יומי כ"ש בהאי יומא דאנן עבדין מטעמים ותבשילים בלא דעתא דסטרא אחרא דהא יצחק משדר ליה לצוד צידה דחובין דבני עלמא ולאיתא לגביה ובעוד דאיהו אזיל ישראל נטלי עיטא ברבקה ועבדין כל אינון פולחנין כל אינון צלותין מזמני שופר ותקעין ליה בגין לאתערא רחמי והא אוקימנא (שם) ויבא לו יין וישת דאתי (ס"א דאכל) מרחוק מגו אתר דחמרא עתיקא ושתי ואטעים ליה וחדי ואחר כך מברך ליה בכמה ברכאן ואעבד על חובוי מה כתיב (שם) ויהי אך יצוא יצא יעקב ועשו אחיו בא מצדו טעין מכמה טועני כמה דאתמר והא אוקימנא מלה. ובג"כ איהו יומא דיבבא וקרבנא איהו עולה. איל אחד כמה דאתמר בגין אילו דיצחק. ושעיר עזים אחד לחטאת שוחד לסמאל לכפרה (נ"א לתברא) אנפוי בהווא בכיה דאיהו בכי בהאי יומא כיון דחמי דלא אתעביד רעותיה והא למגנא צד צידה כמה דאתמר כגוונא דא יומא דכפורי והא כתיב בפ' אמור:

ובחמשה עשר יום וגו'. ר' אבא פתח ותנח התיבה בחדש השביעי וגו'. ת"ח כל הני יומין אזלת אימא על בנייא בגין דלא ישלוט סטרא אחרא עלייהו ובגין לשזבא לון כיון דאשתזיבו בנהא והא יתבין בסכות מתנטרין בנטורא יומא קדמאה. ויומא תנינא פקדת לון לישראל למעבד סעודתא לממנן דשאר עמין ואיהי לא שריא תמן. ביומא תליתאה דאיהו י"ז לחדש שריאת למשרי עלייהו הה"ד ותנח התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט טורין דכל לווטין ומרדין שראן בגווייהו אמר רבי אלעזר יומא קדמאה דחג לא שריא עלייהו ולא יומא תנינא אלא יומא תליתאה דאוסף גרע שריא עלייהו אוסף אתוון וגרע קרבנין דכתיב עשתי עשר וגו'. והכי אתחזי לרע עין בגין דיומא קדמאה ויומא תנינא חדוה דבנהא ואינון מפלגי עדאן לון. מיומא תליתאה ולהלאה דאיהי שריא עלייהו מה כתיב (שם) והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים

זוהר חלק ג דף רנט/א

והמים היו הלוך וחסור אלין קרבנין דאזלין ומתמעטין וכמה דאינון מתמעטין הכי נמי אתמעט טובא דלהון. אר"ש אלעזר ת"ח מיומא תנינא שריאו מייא לאתחזאה כיון דשריאו מים מיומא תליתאה איהי שרת עלייהו ואינון מים לא הוו ידעי בבלאי (ס"א בכלא). אמאי רשימין הכא דהא טובא דישראל לא הוי באתר דמעוטא אלא באתר דרבוייא ובגין דאלין מיין דרשימין הכא אתמעטין אתיקרא לאשמעינן דכתיב והמים אינון דידיען ביומי דחג אינון דרשימין גו קרבנין דאינון טורי לווטין היו הלוך וחסור טובא דלהון ונגידו דאנגיד עלייהו היו הלוך וחסור ובגין דאינון מים דלהון הוא לא אתחברן אתוון דלא יתחבר טובא דלהון אלא זעיר זעיר. אבל לישראל דאינון מקב"ה מה כתיב ודורשי יי' לא יחסרו כל טוב. רישיה דקרא כפירים רשו ורעבו אלין ממנן דשאר עמין ודורשי יי' אלין ישראל לא יחסרו כל טוב אלין אזלין ואסתלקו לעילא לעילא ובג"כ טובא דלהון דאינון מים היו הלוך וחסור. עד החדש העשירי. דא טבת דהא כדין ימי הרעה הוו ואתערת ההיא רעה ואתתקפת וכלה קדישא לא אנהירת מגו שמשא כדין נראו ראשי ההרים אלין אינון הרי חשוכא טורין דלווטין אתחזון ואתתקפו ועבדין בישין בעלמא ביומין אלין. אשה בהאי עולה דהא כדין הני אשים אכלי חולקהון. שבעים פרים אלין אינון לקבל שבעים ממנן דשלטו על שבעין עמין וסלקין ביומא קדמאה ונחתי בכל יומא ויומא ואקרון פרים מנגחים ביומין דלהון. אילם (חסר) ארביסר תרין בכל יומא אינון י"ד ידו"ד. ידא דשליטא עלייהו תדיר בכל יומא ויומא אמרין בני שנה מנינא דלהון ח"ץ. ואי תימא אי הכי רע עין הוינן לגבייהו. אין דהא כתיב כי גחלים אתה חותה על ראשו. אבל אנן לא יהבינן אלא בחדוותא דלית ביומי שתא חדוותא כאלין יומין. ובגין דאנן יהבין בטוב לבא ובחדוותא דרעותא אתהפך עלייהו גחלים על רישיהון גומרין מלהטן דחדוותא דילן עבדי לון ביש י"ד (ס"א ה') ע' וחץ כך סלקין בחושבנא דילהון. וכל דא איתימא מאן יהיב לך לאקרבא עלייהו דלמא אינון לא בעאן כל דא אלא לית חדווה לכל אינון ממנן בכל אינון תורים אילים ואמרין כהני בשעתא דישראל יהבי לון סעודתין אלין ועם כל דא לא מתקרבו כלא אלא לקב"ה בלחודוי ואינון מתקרבי תמן ואיהו פליג לון ועל דא כתיב (שם) אם רעב שונאך האכילהו לחם אלין אינון קרבנין דחג. ואם צמא השקהו מים אלין מים דרשימין הכא ביומי דחג וביומא תנינא וביומא שתיתאה ושביעאה וסימן בו"ז יבוזו לו. מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה אלין אינון מים די מנסכי ישראל בחדוה וברחימו דקב"ה דכתיב ושאתם מים בששון. ונהרות לא ישטפוה אלין אינון נהרי דאפרסמונא דכיא דכלהו דבקי ומתקשרי ברחימו דא אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו דא סמאל באהבה דישראל למהוי ליה חולקא בהדייהו באינון מים דרשימין הכא בפרשתא דכתיב אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו סימנא דאינון מים בו"ז יבוזו לו ודאי דהא כלהו אתחשיבו לגבן חרש נשבר דלית ליה תקנה לעלמין. מים דלהון אתפליגו ביומין בו"ז אשתארו שאר יומין דאינון ג'

ד' ה' וסימן (בוטריקין חמישי רביעי שלישי) חר"ש את חרשי האדמה ולית לון תקונא בהדן ולא לעלמין. ואי תימא בוז יבוזו לו כתיב התם כי לא בזה ולא שקץ ענות יומא קדמאה מאי עביד ליה אלא לא אקרי ראשון ולא אקרי אחד אלא חמשה עשר סתם בלא רשומא כלל אבל שירותא דרשימו דמיין מיום שני הוי. והכי אתחזי בגין דלית טוב בשני ובג"כ לא רשים ראשון ולא אחד כלל והוי בסתם ושרי רשימו דיומין ביום שני ואתפלגו מים בבב"ז ואשתארו ביומין חר"ש כמה דאתמר וכלא כדקא יאות. זכאה חולקהון דישראל דידעי

זוהר חלק ג דף רנט/ב

לאעלאה לגו מוחא דאגוזא ובגין למיעאל לגו מוחא מתברין קליפין אלין ועאלין מה כתיב לבתר כל האי ביום השמיני עצרת תהיה לכם לבתר דתברו כל הני קליפין ותברו כמה גזיזין וכמה נחשים קטלו וכמה עקרבים דהוו לון באינון טורי דחשוכא עד דאשכחו אתר דישובא וקרתא קדישא מקפא שורין סחור סחור כדין עאלו לגבה למעבד נייחא תמן ולמחדי בה והא אוקימנא מלה ודא איהו עצרת כנישו אתר דמתכנש כלא לגבה תהיה לכם ולא לאחרא למחדי אתון במאריכון ואיהו בהדיכו ועל דא כתיב שמחו ביי' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב:

אמר רבי שמעון כל מאן דחדי וכו'. עד שלא עשו חסד עם ה עניים נדפס בהקדמת בראשית דף י ע"ב:

וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר תמן תנינן א"ר יהודה אין העולם מתנהג אלא בתרי נוונין דאתו מסטר אתתא דאשתכחת חכימת לבא הה"ד וכל אשה חכמת לב בידיה טוו ויבאו מטוה את התכלת ואת הארגמן ומאי מתיין את התכלת ואת הארגמן גוונין דכלילן בגו גווני חדא הוא דכתיב דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה וכתיב בידיה טוו מאי טוו אמר רבי יהודה טוו בדינא ברחמי א"ר יצחק אמאי אתקרי' אשה אמר ליה דכלילא בדינא וכלילא ברחמי. ת"ח דא"ר אלעזר כל אתתא בדינא אתקריא עד דאטעמא טעמא דרחמי דתניא מסטרא דב"נ אתי חוורא ומסטרא דאתתא אתי סומקא טעמא (ס"א אתתא) דאתתא מחוורא וחורא עדיף. ות"ח אמאי אסירן נשי שאר עמין דידעי משכבי דכורא. משום דתנינן אית ימינא ואית שמאלא. ישראל ושאר עמין וג"ע וגיהנם עלמא דא ועלמא דאתי. ישראל לקבלי דרחמי ושאר עמין לקבלי דדינא ותנן אתתא דאטעמא טעמא דרחמי רחמי נצחא אתתא דטעמא טעמא דדינא דינא בדינא אתדבקת ועלייהו אתקרי והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה ועל דא תנינן הנבעלת לעכו"ם קשורה בו ככלב מה כלבא תקיפא ברוחיה חציפא אוף הכא דינא בדינא חציפא בכלא. הנבעלת לישראל תנינן כתיב ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום מ"ט משום דנשמטא דישראל אתיאי מרוחא דאלקים חיים דכתיב כי רוח מלפני יעטוף משמע דכתיב מלפני ובג"כ אתתא דהיא בתולתא ולא אתדבקת בדינא קשיא דשאר עמין ואתדבקת בישראל רחמי נצחא ואתכשרת. ות"ח כתיב אמרתי עולם חסד יבנה מאי חסד הוא חד מכתרי עלאי דמלכא דנשמטא דישראל קרא לה קב"ה חסד על תנאי דיתבני ולא ישתיצי חסד מעלמא משמע דכתיב יבנה בג"כ תנינן מאן דשצי חסד מעלמא אשתיצי הוא לעלמא דאתי ועל דא כתיב לא תהיה אשת המת החוצה בגין למעבד חסד עם מיתא ואתעביד בניינא דכתיב עולם חסד יבנה:

זוהר חלק ג דף רס/א

ואתחנן אל יי' בעת ההיא לאמר. אדנ"י ידו"ד אתה החלטה להראות את עבדך וגו'. ר' יוסי פתח ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יי' ת"ח כמה הוא חילא תקיפא דאורייתא וכמה הוא עלאה על כלא דכל מאן דאשתדל באורייתא דלא דחיל מעלאי ותתאי ולא דחיל מערעורין בישין דעלמא בגין דאיהו אחיד באילנא דחיי ואכיל מניה בכל יומא דהא אורייתא אוליף ליה לב"נ למיהך בארח קשוט אוליף ליה עיטא היך יתוב קמי מאריה (לבטלה ההיא גזרה) ואפי' יתגזר עליה מותא כלא יתבטל ויסתלק מניה ולא שריא עלוי (עיטא דב"נ בהאי עלמא) וע"ד בעי לאשתדלא באורייתא יממא ולילי ולא יתעדי מנה הה"ד והגית בו יומם ולילה. ואי אעדי מיניה אורייתא או אתפרש מנה כאלו אתפרש מן חיי. ת"ח עיטא דב"נ כד איהו סליק בליליא על ערסיה בעי לקבלא עליה עול מלכותא דלעילא בלבא שלים ולאקדמי למימסר גביה פקדונא דנפשיה, והא אוקמוה בגין דכל עלמא טעמין טעמא דמותא דהא אילנא דמותא שריא בעלמא וכל רוחי דבני נשא נפקין וסלקין ואתמרין (ס"א ואתמרין) גביה ובגן דאינון בפקדונא כלהו חייבין לאחרייהו. ת"ח כד אתער רוח צפון בפלגות ליליא וכרוזא נפיק וקב"ה אתי לגנתא דעדן לאשתעשעא ברוחיהו דצדיקייא כדין מתכווני (נ"א מתערי) כל בני מטרוניתא וכל בני היכלא לשבחה ליה למלכא קדישא וכדין כל אינון פקדונין דרוחין דאתמרין בידה כלהו אתיב למאריהו. ורובא דבני עלמא מתערין בהיא שעתא. והא פקדוניה דכלהו אתיב לגבייהו. אינון דבני היכלא עלאה קיימי בקיומיהו מתערי משתדלי בושבחתא דאורייתא ומשתתפי בכנסת ישראל עד דנהיר יממא כד אתי צפרא היא וכל בני היכלא (דמלכא) כלהו אתיין לגבי מלכא קדישא ואינון אקרון בנין דמלכא ומטרוניתא והא אוקמוה. כד אתי צפרא בעי לנקאה גרמיה בכלא ולמיזן זייניה לאשתדלא עם מלכא קדישא דהא בליליא אשתדל במטרוניתא השתא אתיא עם מטרוניתא לזווגא לה עם מלכא. אתי לבי כנישתא מדכי גרמיה בקרבנין משבח בתושבחתיהו דדוד מלכא אחיד תפילין ברישיה (ס"א בידיה וברישיה) וציצית בגדפיה אומר תהלה לדוד והא אוקמוה. צלי צלותא קמי מאריה בצלותא בעי למיקם כגוונא (ס"א בזווגא) דמלאכי עלאי לאתחברא בהדיהו דאינון אקרון העומדים כד"א ונתתי לך מהלכים בין העומדים ולכוונא רעותיה קמי מאריה ויתבע בעותיה. ת"ח בשעתא דב"נ קאים בפלגות ליליא מערסיה לאשתדלא באורייתא כרוזא קארי עליה ואמר הנה ברכו את יי' כל עבדי יי' העומדים בבית יי' בלילות השתא עד איהו קאים בצלותא קמי מאריה ההוא כרוזא קארי עליה ואמר ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה בתר דמסיים צלותא ברעו (ס"א וקאים בעיטא) קמי מאריה הא אוקמוה דבעי למימסר נפשיה ברעותא דלבא לההוא אתר דאצטריך. וכמה עיטין אית ליה לבר נש בכלא

זוהר חלק ג דף רס/ב

ובשעתא דצלותא קיימא (ס"א סיימא) כל אינון מלין דאפיק בר נש מפומיה בהיא צלותא כלהו סלקין לעילא ובקעין אורין ורקיעין עד דמטו לההוא אתר דמטו ומתעטרו ברישא דמלכא ועביד מנייהו עטרה. והא אוקמוה חברייא צלתא דבעי ב"נ לקב"ה לכוונא דיהא צלותא תחנונים מנלן ממש דכתיב ואתחנן אל יי' דא איהו צלותא מעליא. ת"ח מאן דקאים בצלותא בעי לכוונא רגלוי ואוקמוה ובעי לחפייא רישיה כמאן דקאים קמי מלכא ובעי ילמכסייה (נ"א לאסתמא) עינוי בגין דלא יסתכל בשכינתא. ובספרא דרב המנונא סבא אמר מאן דפקח עינוי בשעתא דצלותא או דלא מאיך עינוי בארעא אקדים עליה מלאך המות וכד תיפוק נפשיה לא יסתכל בנהירו דשכינתא ולא ימות בנשיקה. מאן דמזלזל בשכינתא מתזלזל הוא בההוא שעתא דאצטריך ביה הה"ד כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו. האי מאן דאסתכל בשכינתא בשעתא דאיהו מצלי. והיך יכיל לאסתכלא בשכינתא אלא לינדע דודאי שכינתא קיימא קמיה הה"ד ויסב חזקיהו פניו אל הקיר דתמן שארי שכינתא בג"כ לא בעיא למהוי חוצץ בינו ובין הקיר ואוקמוה מאן דקאים בצלותא בעי לסדרא שבחא דמאריה בקדמיתא ולבתר יתבע בעותיה דהא משה הכי אמר בקדמיתא אתה החלטה וגו'.

ולסוף אעברה וגו'. ר' יהודה אמר מאי שנא הכא דכתיב אדנ"י בקדמיתא באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד ולבסוף ידו"ד וקרינן אלהי"ם אלא סדורא הכי הוא מתתא לעילא ולאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום ולזווגא כלא כחדא כדקא יאות:

אתה החלות להראות את עבדך. מאי שירותא הכא אלא ודאי משה שירותא הוה בעלמא ולמהוי שלים בכלא. ואי תימא יעקב שלים הוה ואילנא אשתלים לתתא כגוונא דלעילא הכי הוא ודאי אבל מה דהוה למשה לא הוה לב"נ אחרא דהא אתעטר בשלימו יתיר בכמה אלף ורבבן מישראל באורייתא במשכנא בכהנין בליואי בתריסר שבטין רברבין ממנן עלייהו בשבעין סנדרין הוא אשתלים בגופא שלים. אהרן לימינא נחשון לשמאלא. הוא בינייהו. בגין כך את גדלך מימינא דא אהרן. ואת ידך החזקה משמאלא דא נחשון. והא אתמר. בג"כ משה שירותא בעלמא הוה. ואי תימא מאן הוה סיומא (דהא משה שירותא הוה) סיומא מלכא משיחא הוא דהא כדין ישתכח שלימו בעלמא מה דלא הוה כן לדרי דרין. בההוא זמנא ישתכח שלימו לעילא ותתא ויהון עלמין כלהו בזווגא חד כדין כתיב ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד:

ויאמר יי' אלי רב לך אל תוסף וגו'. אמר ר' חייא א"ל קב"ה למשה רב לך דאזדווגת בשכינתא מכאן ולהלאה אל תוסף רבי יצחק אמר רב לך בנהירו דשמשא דהוה גבך אל תוסף דהא זמנא דסיהרא מטא וסיהרא לא יכיל לאנהרא עד דיתכניש שמשא אבל וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו. אנת דהוא שמשא בעי לאנהרא לסיהרא והא אתמר:

ואתם הדבקים ביי' אלקיכם וגו'. ר' יוסי אמר אשרי העם שככה לו וגו'. זכאה עמא דקב"ה בחר בהו מכל עמין עכו"ם וסליק לון לעדביה ובריך לון בברכתא דיליה בברכתא דשמיה חזא הוא דכתיב כי הם זרע ברך יי'. ברך יי' ממש. תא חזי כל שאר עמין דעלמא יהב לון קב"ה לרברבי ממנן דשלטין עלייהו וישראל אחיד לון קודשא בריך הוא לעדביה לחולקיה לאתאחדא ביה ממש ויהיב לון אורייתא קדישא בגין לאתאחדא בשמיה

זוהר חלק ג דף רסא/א

וע"ד ואתם הדברים ביי' ולא בממנא אחרא כשאר עמין והא אוקמוה בכמה אחד:

וידבר יי' אליכם מתוך האש קול דברים אתם שומעים וגו'. א"ר אלעזר האי קרא אית לאסתכלא ביה קול דברים מאי קול דברים אלא קול דאקרי דבור דכל דבורא ביה תליא וע"ד כתיב וידבר ה' אליכם דהא דבור באתר דא תליא להאי אקרי קול דברים. אתם שומעים דשמיעה לא תליא אלא בהאי בגין דשמיעה בדבור תליא ובג"כ אתם שומעים (ס"א אתם שומעים דשמיעה בדבור תליא) והא אוקמוה ורצע אדוניו את אזנו במרצע בגין דפגים אתרא דאקרי שמיעה והוא דבור והוא שמיעה. קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים. מאי ותמונה כד"א ותמונת יי' יביט ד"א ותמונת דא קול פנימאה דלא הוה מתחזי כלל. זולתי קול דא קול אחרא דקאמרן ותמונת אמאי אקרי הכי בגין דכל תקונא דגופא מיניה נפקא. ואי תימא אחרא אקרי הכי נמי. אין דהאי אחרא תקונא דלתתא מיניה נפקא. ובג"כ ה' עלאה ה' תתא ה' עלאה קול גדול ולא יסף דלא פסקי מבועי לעלמין וכל אינון קולות תמן אשתכחו כד אתייהיבת אורייתא לישראל. וכלא נפקא מההוא קול פנימאה דכלא בגין דביה תליא מלתא. האי דאקרי משנה תורה משה מפי עצמו אמרן. והא אוקימנא מלה אמאי הכי אלא חכמה עלאה כללא דאורייתא אתקרי ומנה נפקא כלא בההוא קול פנימאה לבתר מתישבא כלא ואתאחד באתר דאקרי עץ החיים וביה תליא כלל ופרט תורה שבכתב ושבע"פ והוא אקרי תורה ומשנה תורה בקדמיתא גבורה דלא פסק והשתא

כלא כחדא. בג"כ הכא באלין י' הדברות כלא רשים בוא"ו ולא תנאף ולא תגנוב ולא תענה ולא תחמוד ולא תתאוה והא אוקמוה. אמר ר' יוסי מאי ולא תתאוה כיון דכתיב ולא תחמוד דהא בהאי סגי. א"ל זכאין אינון מארי קשוט חמידה חד דרגא. תאוה דרגא אחרא. חמידה דאי אזיל למיסב דיליה בגין ההיא חמידה דנקט אזיל למעבד עובדא. תאוה לאו הכי דהא אפילו דלא ינקוט אורחא למהך אבתריה והא אוקמוה חברייא. א"ל רבי יוסי אמאי לא כתיב ולא תרצח כהני אחריני. א"ל בגין דדרגא דדינא בגבורה תליא ולא באתר דרחמי בג"כ לא תרצח לא כתיב ביה ואו. ובגין דבעיין ה' ווין אתוסף וא"ו ולא תתאוה דהא בלא תרצח לא בעי למשרי וא"ו ואתוסף הכא. שמע ר' פנחס דיהיב אבתריה ונשקיה בכה וחייך. אמר גור אריה לית מאן דקאים קמייהו מאן יכיל לקיימא קמיה ואבוה בעלמא. זכאה חולקהון דצדיקייא וזכאה חולקי בהאי עלמא ובעלמא דאתי דזכינא להאי על דא כתיב יראו צדיקים וישמחו. ר' אלעזר פתח ואמר קרב אתה ושמע וגו'. ת"ח בשעתא דאתייהבת אורייתא לישראל כלהון קולות אשתכחו וקב"ה יתיב על כורסייא ודא מגו דדא אתחזי ומלולא דדא נפיק מגו עלאה דעליה ודא הוא רזא דכתיב פנים בפנים דבר יי' עמכם בהר מתוך האש דמלולא נפקא ומליל מגו אשא ושלחובא דדחי ליה לבר בדפיקו דרוחא ומייא דיהבין חילא. דאשא ורוחא ומייא מגו שופר דאיהו כליל לכלהו נפיק וישראל אתרחיקו מדחילו דא ובג"כ ואת תדבר אלינו לא בעינן בתוקפא עלאה דלעילא אלא מאתר דנוקבא ולא יתיר ואת תדבר אלינו וגו'. אמר משה ודא חלשתון חילא דילי חלשתון חילא אחרא דאלמלא לא אתרחקו ישראל וישמעון כל

זוהר חלק ג דף רסא/ב

ההיא מלה כד בקדמיתא לא הוה יכיל עלמא למהוי חדיב לבתר ואינון הוו קיימין לדרי דרין דהא בשעתא קדמיתא מיתו. מ"ט בגין דהכי אצטריך דהא אילנא דמותא גרים לבתר דחיי וקמו וקא סגו ובעא קב"ה לאעלא לון לאילנא דחיי דקאים על ההוא אילנא דמותא בגין למהוי קיימין לעלמין אתרחק ולא בעון כדין אתחלש חילא דמשה עלייהו ואתחלש חילא אחרא. אמר קב"ה אנא בעינא לקיימא לכו באתר עלאה ולא תדבקא בחיים אתון בעיתון אתר דנוקבא שריא ובג"כ לך אמור להם וגו'. כל חד יהך לנוקביה ויתיחד בה. ועם כל דא כיון דישראל לא עבדו אלא בדחילו עלאה דהוה עלייהו לא אתמר עלייהו אלא מי יתן והיה לבכם זה להם וגו'. מכאן אוליפנא כל מאן דעביד מלה ולבא ורעותיה לא שוי לסטרא בישא אע"ג דאיהו ביש הואיל ולא עביד ברעותא עונשא לא שריא עליה ולא כב"נ אחרא. וקב"ה לא דאין ליה לביש:

ואתה פה עמוד עמדי מהכא אתפרש מכל וכל באתתיה ואתדבק ואסתלק באתר אחרא דדכורא ולא בנוקבא. זכאה חולקא דמשה נביאה מהימנא דזכה לדרגין עלאין מה דלא זכה ב"נ אחרא לעלמין על דא כתיב טוב לפני האלקים ימלט ממנה. מאי טוב. דא משה דכתיב כי טוב הוא. ובגין דהוה טב סליק לדרגא אחרא עלאה. וע"ד כתיב כי המקום אשר אתה עמוד עליו אדמת קדש הוא עומד עליו דייקא מ"ט בגין כי טוב הוא וטוב הוא דכורא. ואי תימא דהא אמר רבי יהודה הא דוד דכתיב ביה טוב כד"א וטוב ראי אמאי לא הוה יתיר. א"ל וטוב ראי כתיב. טוב ראי דא דאיהו חיזו לאסתכלא הכי הוה דוד. טוב ראי הוה טוב דאיהו חיזו. ובמשה כתיב הוא ממש והכא טוב ראי. ועם כל דא בתרווייהו הוה אחיד דהא דא בדא אחיד. ומשה לבתר דהוה טב סליק למהוי גופא איש. איש האלקים והאיש משה ענו מאד. אמר רבי יהודה בכל עובדוי בעי ב"נ לשואה לקבליה לקב"ה והא אוקימנא מלה. רבי יהודה לטעמיה דא"ר יהודה האי מאן דאזיל בארחה יכוין לתלת מלין ועילא מנהון צלותא ואע"ג דצלותא יתיר. עלאה מכלא תרי חברי או תלתא דלעאן במלי דאורייתא דהא לא מסתפי בגין דשכינתא (ס"א ועילא מנהון צלותא. ועלאה מכלהו חברייא במלי דאורייתא דהא שכינתא) אשתתפ' בהדייהו. (כי הא ד) ר' אלעזר ור' חייא הוו אזלי

בארחא א"ר אלעזר (ס"א חייא) כתיב ויעש יי' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור. וכי עד השתא פשיטי הווי מההוא עור אין אלא מאני לבושי יקר הווי. א"ל ר' חייא אי הכי לא אתחזון להו אפי' כתנות עור וכי תימא דעד לא חאבו אלבישו להו לא. אלא לבתר דחבו כתיב ויעש יי' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם וגו'. א"ל הכי הוא ודאי בקדמיתא הווי כגוונא דלעילא ומתפשטן מן גווני דלתתא והוה נהורא דלעילא אסחר עלייהו. ולבתר דחבו אהדר לון בגווי דהאי עלמא ואעבר מנייהו גווי דלעילא מה כתיב ויעש יי' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם מגוונא דהאי עלמא. כתיב ואת אהרן ואת בניו תקריב והלבשתם כתנות התם כגוונא דלעילא. הכא כגוונא דלתתא. התם כתנות שש הכא כתנות עור ואע"ג דאיהו בר הכי שפירא דאינון לבושין סליק על כלא. ותפקחנה עיני שניהם בעפושא דהאי עלמא מה דלא הוה קודם דחו משגחין ופקחין לעילא לזמנא דאתי כתיב והולכתי עורים בדרך לא ידעו וגו'. זמין קב"ה לאפקחא עיינין דלא חכימין ולאסתכלא

זוהר חלק ג דף רסב/א

בחכמתא עלאה ולאדתבקא במאי דלא אתדבקו בהאי עלמא בגין דינדעון למאריהון. זכאין אינון צדיקיא דיזכון לההיא חכמתא דלאו חכמתא כההיא חכמתא ולא ידעה כההיא ידיעה ולא דבקותא כההיא דבקותא. עד דהווי אזלי חזו אינון לסטים אזלי בתרייהו לאקפחא לון. אסתכל בהו ר' אלעזר אתו תרי חיון ברא וקטלי לון אמר ר' אלעזר בריך רחמנא דשיזבן, קרא עלייהו בלכתך לא יצר צעדך ואם תרוץ לא תכשל וכתוב כי מלאכיו יצוה לך וגו'. וכתוב כי בי חשק ואפלטוהו:

תאנא ברזא עלאה בספרא דצניעותא ג' חללין דאתוון רשימין אתגליין בה בגולגלתא דזעיר אנפין ותנינן ג' מוחי אינון דסתימו באינון חללין ומשירותא (ס"א וממשיכותא) דמוחא עלאה סתימאה דעתיקא קדישא דאתמשיך בההוא ז"א אשתכחו ד' מוחי. ואלין ד' מוחין (ס"א דינא לית כתראי מכל כתרי מלכא) משתכחין ומתפשטין (ס"א בכלא ואינון וכו') בכל גופא ואינון ד' ריהטי דארבע בתי דתפלילן דאנח קב"ה ובג"כ בעי בר נש לאנחא בכל יומא בגין דאינון שמא קדישא עלאה באתווי רשימן דכתיב וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך ותנן שם יי' ממש ואלין תפלין דרישא (מוחא עלאה דאתמשך במוחא תתאה אקרון תרי מוחי ואינון דכתיב חכמות ומתפרשן בחד) ר' יצחק אמר הוא דכתיב קדש לי כל בכור דא היא כתר דכליל ואסתים כל אינון אחרנין (כל בכור כל בכור סתם לאעלאה) משיכותא (ס"א משרייתא) דלעילא סתימא ביה (דכלא) ודא אקרי פטר כל רחם פתיחותא דכל משיכותא דרחמי ויסודא (נ"א ונהירו) דלעילא אמר ר"ש וסתים ביו"ד דשמא קדישא ודא ס"א יו"ד) חד ביתא דתפלין דהוא קדש לי כל בכור סתם. מוחא (נ"א אבא) עלאה חכמה. ביתא תניינא והיה כי יביאך יי' (אלקיך). א"ר יהודה מוחא דתרעוי נפקין לחמשין תרעין. תרעין סגיאין ואינון לקבל זמנין סגיאין דכתיב אשר הוצאתיך מארץ מצרים. הוציאך יי' ממצרים ואדכר זמנין סגיאין דוכרנא דמצרים. ואינון חמשין לקבל חמשין. ותנינן במפרא דרב המנונא סבא דאמר תרין סגיאין דלעילא ותתא תבר קב"ה דהווי סתימין ומתקטרין בשלשליהון בגין לאפקא להו לישראל (לבר) דהא מאלין תרעין דההוא מוחא מתפתחי ומשתרו כל שאר תרעין. ואלמלא דאתערו ואתפתחו אינון תרעין דהאי מוחא לא הווי מתפתחין אינון אחרנין למעבד דינא ולאפקא לון לישראל מן עבדותא. וכלא סתים בהא דאקרי אימא עלאה דמנה אתער חילא לאימא תתאה. ומאי איהו דכתיב בה ולאמי אלי האזינו אל תקרי לאומי אלא לאמי דלא זז קב"ה מחבבה לכנסת ישראל עד דקראה אמי. והאי נפקא מאימא עלאה דהיא ביתא תניינא דאקרי ה' דשמא קדישא ואתפתחא לחמשין תרעין ומהאי נפק רוחא לחד נוקבא דפרדשקא דחוטמא. ותנינן יובלא דנפקין ביה עבדין לחירו בהאי מוחא אתאחד ואינון

חמשין שנין דיובלא ואינון חמשין יומין דחושבנא דעומר ביה אתאחדו דבהו נייחין רוחי דעבדין ומפקי רוזיהון (נ"א ומפיק רוזיה) לנייחא כמה דכתיב ביום הניח יי' לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה וגו'. ובגין כך ה' נייחא דרוחא ולאפקא רוחא לחירו והאי ביתא יציאת מצרים בה תלייא ובאת ה' דשמא קדישא כמה דאתמר. ע"כ כללא דנ"ה דשמא קדישא. תא חזי מסטרא דאבא נפיק חסד מסטרא דאמא נפיק גבורה וכלא אחיד קודשא בריך הוא ומתעטר בהו ואת וא"ו.

זוהר חלק ג דף רסב/ב

ביתא תליתאה שמע ישראל סבא. ואהבת את יי' אלקיך תאנא ר"ש דא הוא רזא עלאה דישראל עלאה אתעטר בסטרא דאבא ומאי איהו אברהם ואתעטר בסטרא דאימא ומאי איהו יצחק. תנינן ואהבת מאן דרחים ליה למלכא עביד יתיר טיבו חסד עם כלא. וחסד יתירא ההוא דאקרי חסד דאמת דלא בעי אגר עליה אלא בגין רחמימותא דמלכא דרחים ליה יתיר וברחימותא דמלכא תליא חסד. וע"ד אקרי אברהם אוהבי. ובגין דרחים ליה יתיר אסגי חסד בעלמא. ועד הכא ואהבת וברחימותא תליא חסד ודא היא ביתא תליתאה. ביתא רביעאה והיה אם שמוע. השמרו לכם. וחרה אף יי'. גבורה תקיפא ודינא קשיא היא ונפקת מסטרא דאימא עלאה ותנינן אע"ג דלית היא דינא מסטרהא נפקא דינא (דנפק) גבורה עלאה. ואי תימא והיה אם שמוע דלאו היא דינא. לית כתרא מכל כתרי מלכא דלא יתכליל דינא ורחמי כ"ש גבורה דאתכליל טב וביש. ואלין ארבעה נטיל לון וא"ו ואתעטר בהו ואלין אינון תפלין דאנח קב"ה תנינן האי וא"ו סליק ואתעטר בעטרוי ואחיד להאי ולהאי ואתעטר בכלהו וע"ד וא"ו אמצעייתא דכלא דעילא ותתא לאחזאה חכמתא שלימתא מכל סטרוי. (שייך לפרשת עקב) (תאני' ר' אבא כתיב רק באבותיך חשק יי'. מכאן אר"ש אבהתא אינון רתיכא קדישא עלאה. וכתוב חשק יי'. ת"ח כמה דאית רתיכא קדישא לתתא כך אית רתיכא קדישא לעילא ומאי ניהו הא דאמרן רתיכא קדישא כלא אקרי וכלא אתקשר דא בדא ואתעביד כלא חד. רק באבותיך תלתא ורתיכא ארבעה. ד' מגלן דכתיב ויבחר בזרעם אחריהם מאי משמע לאכללא בהו דוד מלכא דאיהו רביעאה לאתתקנא ברתיכא קדישא דתנינן אבהתא תקונא ושלימותא דכלא וגופא בהו אשתכלל ואתבני ובהו אתאחיד. אתא דוד מלכא ושכליל כלא ואתקין גופא ואשלמיה בהו. וא"ר יצחק כמה דזכו אבהתא לאתעטרא ברתיכא קדישא כך זכה דוד לאתתקנא בסמכא רביעאה דרתיכא. א"ר יהודה כתיב ביה בדוד והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי. מאי טעמא אדמוני משום דחולקא דעדביה גרמא ליה. אדמוני דינא ודאי. עם יפה עינים דינא ברחמי כמה דכתיב חסדי דוד הנאמנים. א"ר יצחק חסדי דוד באתריה אוקימנא אלא והוא אדמוני כדאמרן. עם יפה עינים אלין אבהתא. ת"ח ירושלם וציון דינא ורחמי ואע"פ כן כתיב עיר דוד היא ציון וכתוב בקרבך קדוש ולא אבא בעיר נשבע קב"ה שלא יכנס בירושלם של מעלה וכו'. אימתי א"ר יהודה כד אתהדר מלכו בית דוד לאתריה לתתא. רבי יצחק אמר ש דרשימא בתלת קשרי ש דארבע קשרין רמיזא היא לתלתא ורמיזא לארבעה. תלת הא דאמרן ארבעה למהוי ש רתיכא קדישא כחדא. דהא הוא כללא דתקונא עלאה ומהכא מתפרשן ואתמשכן תתאי בארחייהו ברצועיהון דתליין בהני שערי דרישא דתליין בהו ואתמשכן מנייהו כל אינון אחרנין עד דאתקשרן באתרייהו) תנינן ו' נטיל אינון עלאי דאמרן ואלין תפלין דאנח קודשא בריך הוא בגין כך בעי בר נש לאתפארא בהו עליה כתיב וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך שם יי' ממש. ואלין אינון תפלין דרישא תפלין דדרועא היא שמאלא דאקרי ע"ז וירתא מעז הה"ד והיה לאות על ידכה בה"א והיא ה"א דאוקימנא. זכאה חולקהון

זוהר חלק ג דף רסג/א

דישראל וע"ד ה"א בתראה נטלא תפלין דהיא שמאלא למאן אינון אלין ארבעה דאינון חד גופא וע"ד כלילין בחד ומאן אינון תפארת נצח הוד יסוד. והיא ה"א דיזכה וכלהו אחידא בה בגין לאתברכא בנייהו וכלילא מכלהו. א"ר חייא אי הכי הא כתיב וראית את אחורי ותנינן דא קשר של תפלין אמר ליה הא אוקמוה ושפיר הוא וכלא ברירא דמלה וע"ד מהאי תלייא רצועה חד לתתא דהא מנה תליין תתאי ואתזנו מה וע"ד איתקרי אות כד"א זאת אות הברית וכתוב והיה לאות על ידכה בה' והא אוקמוה:

שמע ישראל. א"ר ייסא ישראל סבא ר' יצחק אמר ע' רברבא לאכללא שבעין שמהן סהדותא דכלא שמע ישראל כמה דכתיב שמעו שמים וכתוב דברים לב האזינו השמים. אוף הכא שמע ישראל. וכלא חד מלה הוא ידו"ד רישא דכלא בנהירו דעתיקא קדישא והאי הוא דאקרי א"ב אלדינו עמיקת' דנחלין ומבועין דנפקין ונגדין לכלא ידו"ד גופא דאילנא שלימו דשרשין. אחד כנסת ישראל וכלא חד שלימותא ואתקשר דא בדא ולא אשתכח פרודא אלא כלא חד. תני ר' יצחק רתיכא קדישא עלאה ארבעה בתי דתפלין דאנח ו' כמה דאתמר רתיכא קדישא אחרא ארבע אחרנין דכלילין בחד דאנח ה' בתראה כמה דאוקמוה:

שמע ישראל יי' אלקינו יי' אחד פקודא דא ליחדא שמיה דקב"ה בכל יומא דהא כמה דמייחדי שמא דקב"ה לתתא הכי אתייחד שמיה לעילא אשתכח קב"ה יחידאי עילא ותתא מאן דמייחד שמיה דקב"ה ישוי לביה ורעותיה בההוא יחודא דקאמרן ויחבר כל שייפוי בההוא יחודא דקאמרן ויחבר כל שייפוי בההוא יחודא רעותא למהוי כלהו אחד כמה דשוי כל שייפוי ברזא דחד הכי לעילא מחבר כל שייפין עלאין בההוא יחודא למהוי כלהו אחד בשעתא דאתי ב"נ לייחדא שמא דקב"ה כל חילי שמיא כלהו קיימין שורין שורין בגין לאתתקנא ולאכתללא כלהו בההוא יחודא למיקם ברזא דחד ביחודא חדא כלהו למיקם ברזא דחד ביחודא חדא כלהו מתתקנן בתקונייהו כדקא יאות. בהאי שעתא קיימא חד ממנא שמשא דקיימא תחות רמ"ח עלמין וכלהו עקרון שייפין דגופא ודא אקרי הלני"ו קיימא מחכה לההוא יחודא ודא איהו מלקט שושנים כד"א וללקוט שושנים דאינון שייפין דגופא שייפין עלאין לקיט לון שמא עלאה ברזא דיחודא דקא אתייחד ברזא דמ"ב שמהן ולקיט כל אינון שושנים עלאין ושמשא דלקיט כל אינון תתאין די כלהו ממנן בכללא דע"ב שמהן ואתלקיטו כלהו בההוא יחודא ואתעבידו כלהו גופא חדא ברזא חדא. וההוא יחודא סלקא וקא מייחד כלא בתרין סטרין ביחודא חדא. בההוא שעתא מתלקטין שייפין כלהו ומתחברן בחבורא חדא למהוי כלהו ברזא דחד עילא ותתא ברזא דידוד א' ושמא א'. וע"ד מאריכין באחד בתרי אתוון למלקט שושנים לאתייחדא ברזא דאחד ביחודא שלים. כיון דאתייחדן שייפין כלהו ברזא חדא דיחודא חדא. כדין אתקרי כלא קרבן שלים. ועל רזא אעיל ליה קב"ה בג"ע לאדם קדמאה כמה דכתיב לעבדה ולשמרה. ותנינן דאלין אינון קרבנין תרין רזא דידוד א' ושמא א' דאינון קרבנין כתיב וללקוט שושנים (ד"א דקב"ה איהו לקיט שושנים לקיט כל אינון שייפין דעילא ותתא לחברא לון ביחודא בההוא יחודא דקאמרן כדין אתער מאן דאתער ללקוט שושנים) אלין שייפין דתרין סטרין דאינון חד. שושנים רזא איהו דכד מתחברן כל (אינון) שייפין כחדא למהוי כלהו ביחודא חדא רזא דקרבן כדין מתער קב"ה בעטרה ברישא דכתם פז למהוי ביקרוי מתעטרא ורזא דא הוי דכתיב שושנים רזא דכל אינון שייפין דעילא ותתא ורזא דההוא פז עטורא דמתעטרא וסלקא מבינייהו וכלא איהו ביה בהני שושנים אית בה שית מאה ותליסר פקודין דאינון שייפין דתרין סטרין רזא דידוד אחד ושמא אחד

ואית ביה סליקו דההוא פז דקא סליק מבינייהו ובכל אתר דאינון משתכחין ההוא סליקו עלאה אשתכח מבינייהו לאסתלקא ורזא דא תפוח בעצי היער ושושנה בין החוחים דא ודא אצטריך לאסתלקא כחדא ביחודא שלים. זכאה איהו מאן דקריב קרבנין אלין ודאי לרעוא ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי. פקודא ליראה בארז כלל ובארז פרט. והא יראה אוקימנא בגין דאית עליה דב"נ לדחלא מקמי קב"ה תדיר. כד"א ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את י"י אלקיך ובגין יראה דא יסתמר בארחוי ויראה אתר הוא דאקרי יראה בגין דתמן שריא דחלא דקב"ה איהו יראת י"י לדחלא מניה ודא איהו רזא דכתיב וממקדשי תיראו בהאי יראה שריא פולסא דנורא לאלקאה לון לחייביא דלא נטרין פקודי אורייתא וע"ד באורז כלל אית לדחלא ובתר בארז פרט כד ידע ב"נ מאן איהי יראת י"י ודא איהו דחלא דחביבותא דאיהי עיקר ויסודא למרחם ליה לקב"ה (בתר) האי יראה עביד לנטרא כל פקודי דאורייתא למהוי ב"נ עבד נאמן לגבי קב"ה כדקא יאות (יראה). פקודא לאהבה והא אוקימנא רחימו דקב"ה דבעי ב"נ לרחמא ליה רחימו סגי כאברהם דרחים ליה לקב"ה בכמה רחימו ומסר גופיה ונפשיה לגביה. מכאן אוליפנא מאן דרחים ליה לקב"ה איהו מקיים עשר אמירן עילא ותתא. וע"ד כל אינון עשר נסיוני דאתנסא אברהם וקאים בכלהו לקבל עשר אמירן כל נסיונא אמירא היא ואתנסא בההוא אמירא וקאים ביה. וע"ד אינון עשר נסיוני וכלהו קאים בהו אברהם בגין דאתקשר ואתדבק בימינא דקב"ה דאיהי אהבה רבה מ"ט איקרי אהבה רבה בגין מאן דקאים בהאי אהבה אתקשר בעלמא עלאה. אהבת עולם דא רזא דעלמא תתאה דאתקשר ביה רחימו דיליה וכלא רזא חדא בלא פרודא והא אתמר רזא דאהבה רחימו דא סליק על כל פולחנין דעלמא בהאי אתיקר שמה דקב"ה יתיר מכלא ואתברך. בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין ורזא דאהבה אתמר. ע"כ:

קעב ב ציצית וכו':

פקודא למקרי קריאת שמע ב' זמנין בכל יומא חד לקבל דרגא דיממא וחד לקבל דרגא דליליא ולאכללא ביממא דרגא דליליא ולאכללא בליליא דרגא דיממא והא אתמר וע"ד תרין זמנין בכל יומא חד ביממא וחד בליליא. פקודא למקבע ב"נ מזוזה לתרעיה למהוי כל ב"נ נטיר מעם קב"ה כד נפיק וכד עייל ורזא י"י ישמר צאתך ובאך מעתה ועד עולם בגין דרזא דמזוזה איהו קאים תדיר לפתחא ודא איהו פתחא דלעילא ודא איהו דרגא דאקרי שומר לאשתכחא בנטירו. דב"נ לאו איהו נטיר בר נטירו דקב"ה דאיהו נטיר תדיר וקאים לפתחא וב"נ לגו. ותו דלא ינשי ב"נ דזכרנא דקב"ה לעלמין ודא איהו כגוונא דציצית כד"א וראיתם אותו וזכרתם את וגו'. כיון דחמי בר נש להאי דזכרנא אדכר בגרמיה למעבד פקודא דמאריה ורזא דמהימנותא מזוזה כללא דכר ונוקבא כחדא. בספרא דשלמה סמיך לפתחא לקבל תרין דרגין אזדמן חד שידא (ודא איהו) ואית ליה רשו לחבלא. ואיהו קאים לסטר שמאלא. זקיף ב"נ עינוי חמי ליה לרזא דשמא דמאריה ואדכר ליה ולא יכיל ליה לאבאשא. ואי תימא אי הכי כי נפיק ב"נ מתרעיה לבר הא ההוא שידא קאים לימיניה ומזוזה לשמאליה והיאך אתנטיר ב"נ אי איהו שארי לשמאליה אלא כל מה דעבד קודשא בריך הוא כל מלה ומלה אתמשך בתר זיניה. כבר נש קיימין תרין דרגין חד מימינא וחד משמאלא. ההוא דימינא אקרי יצה"ט והוא דשמאלא אקרי יצר הרע. כיון דנפק בר נש מתרעא דביתיה ההוא שידא זקיף עינוי וחמי ליצר הרע דשארי לשמאלא אתמשך לההוא סטרא ואתעדי מימינא. ובההוא סטרא קאים שמא דמאריה ולא יכיל לקרבא ולאבאשא ליה ונפיק ב"נ

זוהר חלק ג דף רסד/א

ואשתזיב מגיה כד עייל הא שמא קדישא לימינא קאים ולא יכיל לקטרגא בהדיה. וע"ד אצטריך ב"נ דלא יעביד (נ"א יעביר) טנופא ולכלוכא בתרעא דביתיה ולא יושיד מיין עכורין. חד דלא

יעביד קלנא לגבי שמא דמאריה וחד דאית ליה רשו לההוא מחבלא לחבלא ובג"כ יזדהר ב"נ מהאי ויזדהר ב"נ דלא ימנע מתרעא דביתיה שמא דמאריה. וכד בר נש אתקין מזוזה לפתחיה כד עייל (ס"א ההוא ב"נ) ההוא יצר הרע וההוא שידא בעל כרחיהו נטרי ליה ואמרי זה השער ליי צדיקים יבאו בו. וכד לא קאים מזוזה לפתחיה דב"נ יצר הרע וההוא שידא מתתקנין כחדא שוו ידיהו על רישיה בזמנא דעייל פתחי ואמרי ווי ליה לפלניא דהא נפק מרשותא דמאריה מההוא זמנא קאים בלא נטירו דלית מאן דנטיר עליה רחמנא לישזבן:

צ"א ב' פקודא לאומאה וכו':

שמע ישראל יי' אלקינו יי' אחד. דא איהו יחודא חד. ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. הא יחודא אחרא למהוי שמיה רזא חד ורזא דא יי' הוא האלקים דא כתיב כד אינון ביחודא חד. ואי תימא אי הכי כגוונא דכתיב יי' אחד ושמו אחד (נדפס בתרומה קעא ב) לאו איהי יי' האלקים דאי כתיב יי' ושמו הוא אחד הוינא אמרי הכי לא כתיב אלא יי' אחד ושמו אחד ואצטריך לומר בגוונא דא יי' הוא האלקים הוא ויתחזי יי' אחד ושמו אחד אלא כלא חד דכד אתאחדן תרין שמהן אלין דא ביחודא חד ודא ביחודא חד כדין תרין שמהן אלין אתעבידו חד ואתכלילן דא בדא והוי כלא שמא שלים ביחודא חדא וכדין יי' הוא האלקים דהא כדין אתכליל כלא דא בדא למהוי חד ועד דאתייחדו כל חד דא בלחודוי ודא בלחודוי לא אתכלילו דא בדא למהוי כלא חד כללא דכל אורייתא הכי הוא ודאי דהא אורייתא איהי תורה שבכתב ואיהי תורה שבעל פה תורה שבכתב דא הוא דכתיב יי'. תורה שבעל פה דכתיב האלקים ובגין דאורייתא איהי רזא דשמא קדישא אקרי הכי תורה שבכתב ותורה שבעל פה דא כלל ודא פרט כלל אצטריך לפרט ופרט אצטריך לכלל ואתייחדו דא בדא והוי כלא חד וע"ד כללא דאורייתא איהו כללא דלעילא ותתא בגין דשמא דא לעילא ושמא דא לתתא דא רזא דעלמא עלאה ודא רזא דעלמא תתאה וע"ד כתיב אתה הראת לדעת כי יי' הוא האלקים דא כללא דכלא וכל דא דאמרן אצטריך ב"נ למנדע בהאי עלמא ואי תימא פקודי אורייתא אן אינון הכא בכללא דא. אלא דא איהו זכור. ודא איהו שמור וכל פקודי אורייתא בהני כלילן ברזא דזכור וברזא דשמור וכלא איהו חד. פתח ר' יוסי ואמר הא דתנינן צלותא דערבית חובה איהו ודאי בגין דק"ש דערבית חובה וקב"ה אתייחד בליליא כמה דאתייחד ביממא ומדת לילה אתכליל ביממא ומדת יממא אתכליל בליליא ואתעביד יחודא ומאן דאמר רשות בגין אימורין ופדרין דמתעכלי בליליא. והא אוקימנא דכתיב ואהבת את יי' אלקיך האי קרא אוקימנא ואוקמוה חברייא אבל אית לשאלא אי בהאי יחודא דשמע ישראל אתכליל כלא ימינא ושמאלא אמאי כתיב לבתר ואהבת והיה אם שמוע דהא ביחודא אתכלילו. אלא התם בכלל הכא בפרט והכי אצטריך וברזא דיחודא דהא אתערנא ביה יחודא איהו כגוונא דתפלין דרישא ותפילין דדרועא בתפילין דרישא ד' פרשיין והא אתמר והא ג' שמהן אינון התם ארבע פרשיין וכל חד וחד בלחודוי והכא ג' שמהן מה בין האי להאי אלא אנון ארבע פרשיין הא אתערו בהו חד נקודה (ס"א עלאה) קדמאה וחד רזא דעלמא דאתי וחד ימינא

זוהר חלק ג דף רסד/ב

וחד שמאלא אלין רזא דתפילין דרישא והכא ברזא דא יחודא דא תלת שמהן עלאין אינון כגוונא דאינון ארבע פרשיין. יי' קדמאה דא נקודה עלאה ראש תא דכלא אלקינו רזא דעלמא דאתי. יי' בתראה כללא דימינא ושמאלא כחדא בכללא חדא ואלין אינון תפלה דרישא ודא איהו יחודא קדמאה. תפלין דדרועא כללא (גו תפלין דדרועא כללא) דכל הני כחדא ודא איהו רזא ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. (עיין בהקדמה י"ג ע"ב) הכא כללא דאינון תפלין דרישא דאתכלילו גו תפלין דדרועא ורזא דא ברוך דא רזא דנקודה עלאה דאיהו ברוך דכל ברכאן נבעין מתמן.

ואי תימא עלמא דאתי אקרי ברוך לאו הכי דהא נקודה עלאה איהו דכר עלמא דאתי נוקבא איהו ברוך ואיהי ברכה ברוך דכר ברכה נוקבא וע"ד ברוך איהו נקודה עלאה. שם דא עלמא דאתי דאיהו שם גדול כד"א ומה תעשה לשמך הגדול. כבוד דא כבוד עלאה דאיהו ימינא ושמאלא וכלהו כלילין בהאי תפלה של יד דאיהו מלכותו ונטיל כלא בגויה ובהאי אתכלילין בהאי מלכות עלמין כלהו למיזן לון ולספקא לון בכמה דאצטריכו ודא איהו יחודא דתפלין דרישא ותפלין דדרועא כגוונא דרזא דיחודא דתפלין הכי הוא יחודא דכלא ודא איהו בדירו דמלה והא סדרנא יחודא דא קמי בוצינא קדישא ואמר לי דהא בד' גוונין אתסדר יחודא ודא ברירא דכלהו והכי איהו ודאי וכלהו רזא דיחודא אבל סדורא דתפלין דא הוא יחודא עלאה כדקא יאות ומגו דאתכלילו ימינא ושמאלא ברזא דשמא חד בארחה כלל אצטריך לבתר לאפקא לון בארחה פרט אבל לאו בארחה יחודא. דהא יחודא בקראי קדמאי איהו למהוי יי' אחד בתפלין דרישא ושמו אחד בתפלין דדרועא והוי כלא חד כיון דיחודא אתסדר כלא בכללא מרישא דנקודה עלאה אצטריך לבתר לאתעטרא מרישא דנהורא קדמאה דאיהו רישא דכלא. ע"כ:

גליף ואתקין משה כ"ה אתוון ברזא דפסוקא דיחודא דכתיב שמע ישראל יי' אלקינו יי' אחד. ואינון כ"ה אתוון גליפין מחקקין ברזא דלעילא יעקב בעא לאתקנא לתתא ברזא דיחודא ואתקין בכ"ד אתוון ואינון בשכמל"ו ולא אשלים לכ"ה אתוון בגין דעד לא אתתקן משכנא. כיון דאתתקן משכנא ואשתלים מלה דהוה נפיק מניה כד אשתלים לא מליל אלא בכ"ה אתוון לאחזאה דהא אשתלים דא כגוונא דלעילא דכתיב וידבר יי' אליו מאהל מועד לאמר הא כ"ה אתוון וע"ד כ"ה זינין לאשלמא תקונא דמקדשא וכל הני אתוון אוקימנא באינון אתוון גליפין דאוליפנא ממר ובגין דמשכנא אשתלים ברזין אלין אקרי כ"ה ביחודא דשלימו דמשכנא וע"ד וחסידיך יברכוכה כתיב רזא דשלימו דכל משכנא ותקונא דיליה כ"ה לקבל כ"ב אתוון ותורה ונביאים וכתובים דאינון כללא חדא. רזא חדא בשעתא דישראל קא מיחזי יחודא בהאי קרא ברזא דכ"ה אתוון דאינון שמע ישראל יי' אלקינו יי' אחד ובשכמל"ו. דאינון כ"ד אתוון ויכוין כל חד בהו כלהו אתוון מתחברן כחדא וסלקין לחבורא חד תשע וארבעים תרעין ברזא דיובלא וכדין אצטריך לסלקא ועד לא יתיר וכדין אתפתחו תרעין וחשיב קב"ה לההוא ב"נ כאילו קיים אורייתא כלה דאיהי אתיא במ"ט פנים בכלא וע"ד אצטריך לכוונא רעותא בכ"ה ובארבע ועשרין לסלקא לון ברעותא דלבא בתשע וארבעין תרעין דקאמרן כיון דאתכוון בהאי יתכוון בההוא יחודא דאמר מר שמע ישראל וגו' ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כללא דכל אורייתא כלא. זכאה חולקיה מאן דיתכוון בהו ודאי כללא איהו דכל אורייתא ועילא ותתא ודא איהו רזא שלימו דדכר ונוקבא ורזא דכל מהימנותא:

ע"כ:

רבי אבא שלח ליה לר' שמעון ואמר ליה האי דאוקמיה מר בתפלין דמארי עלמא ד' פרשיין אינון קודשא דקודשין שפיר. משכא דעל תפילין ואינון רצועין אקרו קדושה אסמכתא מנלן. שלח ליה ויעש יי' אלקים לאדם ולאשתו וגו' דייקא והכי אוקמיה רב המנונא סבא ואלין אינון דרישא ודרועא ידכה בה"א והא אוקמוה. אר"ש אית מאן דמתני בהאי גוונא והיה דרועא שמאלא דקב"ה ואקרי גבורה אי הכי לא אשתארן ברישא אלא תלת ואינון ארבע אבל תרין רתיכין קדישין אינון אינון דא אתקשר בלבא ודא אתקשר במוחא ולבא ומוחא אתקשר דא בדא וזווגא חד להו ושפיר קאמרו חברייא. והיה לאות על ידכה כמה דאתמר ולא אקרי אלא אות:

אמר ר"ש בשעתא דב"נ אקדים בפלגות ליליא וקם ואשתדל באורייתא עד דנהיר צפרא בצפרא אנח תפילין ברישיה ותפילין ברשימא קדישא בדוועיה ואתעטף בעטופא דמצוה ואתי לנפקא מתרעא דביתיה אערע במזוזה רשימא דשמא קדישא בתרעא דביתיה ארבע מלאכין קדישין מזדווגן עמיה ונפקין עמיה מתרעא דביתיה ואופי ליה לבי כנישתא ומכרזי קמיה הבו יקרא

לדיוקנא דמלכא קדישא הבו יקרא לבריה דמלכא לפרצופא יקרא דמלכא רוחא קדישא שריא עליה אכריזי ואמר ישראל אשר בכך אתפאר (חסר ועיין בסוף הספר סי' י"ג דשייך כאן) כדין ההוא רוחא קדישא סלקא לעילא ואסהיד עליה קמי מלכא קדישא כדין מלכא עלאה למכתב קמיה כל אינון בני היכליה כל אינון דאשתמודען קמיה הה"ד ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי יי' ולחושבי שמו מאי ולחושבי שמו כד"א (ס"א בחשב האפוד) וחושבי מחשבות אינון דעבדין לשמיה אומנותא בכלא. אומנותא דתפילין בבתייהון ברצועיהון וכתביבתהון. אומנותא דציצית. בחוטייהון בחוטא דתכלתא. אומנותא דמזוזה ואלין אינון חושבי שמו. וכתבי וחושבי מחשבות ולא עוד אלא דקב"ה משתבח ביה ומכריז עליה בכלהו עלמין חמו מה בריה עבדית בעולמי. ומאן דייעול קמיה לבי כנישתא כד נפק מתרעיה ולא תפילין ברישיה וציצית בלבושיה ואומר אשתחווה אל היכל קדשך ביראתך. קב"ה אמר אן הוא מוראי הא סהיד סהדותא דשקרא. א"ר יוסי זכאה חולקיה דמשה דהכא אמר אלקינו (נ"א אלקיך) דא"ר שמעון משה דרגא עלאה יתיר אתאחד על שאר נביאי מהימני. וא"ר שמעון אלמלא הווי ידעי בני נשא מלין דאורייתא לינדעון דהא לית שום מלה באורייתא או את באורייתא דלא אית בה רזין עלאין ויקירין. ת"ח כתיב משה ידבר והאלקים יעננו בקול. ותנינן מאי בקול בקולו של משה ושפיר הוא בקולו של משה דייקא בההוא קול (דאיהו) אחיד ביה על כל שאר נביאין. (ומתמן משה אתזון על כלהו) ובגין דאיהו אתאחיד על כלהו בההוא קול דרגא עלאה הוה אמר להו לישראל יי' אלקיך איהו דרגא דאקרי שכינתא דשרייתא בגווייהו. זכאה חולקיה. ואר"ש תנינן קלות שבתכ"כ משה מפי הגבורה אמרן. ושבתמנה תורה משה מפי עצמו אמרן מאי מפי עצמו וכי ס"ד את זעירא באורייתא משה אמר ליה מגרמיה אלא שפיר הוא והא אתערנא מעצמו לא תנינן. אלא מפי עצמו ומאי איהו ההוא קול דאיהו אחיד ביה וע"ד הללו מפי הגבורה והללו מפי עצמו מפי הוא דרגא דאתקשר ביה על שאר נביאי מהימני. ועל דא בכל אתר אלקיך והכא אלקינו. ת"ח כמה אית להו לבני נשא לאסתמרא אורחיהו בגין דישתדלון בפלחנא דמאריהון ויזכון לחיי עלמין. תחות כורסייא דמלכא קדישא אית מדורין עלאין. ובההוא אתר דכורסייא מזוזה אתקשר לאשתזבא מכמה מארי דינין

זוהר חלק ג דף רסה/ב

דזמינן לאתערא בהו בבני נשא בההוא עלמא. כגוונא דא עביד קב"ה לישראל ויהב להו פקודי אורייתא בגין דישתדלון בה וישתזבון בהאי עלמא מכמה מארי דינין מכמה מקטרגי דאזדמנון בהו בבני נשא בכל יומא. ר' חייא אמר האי מאן דבעי דיסתמר אורוחו לא יעבר על מיא דאושדין קמי פתחא בגין דתמן שרי חד שידא והוא בין תרין דשין דפתחא ואנפוי לקבליה דפתחא ואסתכי כל מה דעבדין בביתא ולא לבעי ליה לאנוש דישדי מיא בין תרי תרעי. ר' יצחק אמר מיין צלילן לית לן בה והוא דלא יושיט לון ארח קלנא. מאי טעמא בגין דאית ליה רשו לנזקא ולא עוד אלא דיהדר רישיה לקבלי ביתא ובכל מה דאסתכל אתלטייא. תלת מאה ושתין וחמש בחושבן ימי שתא אית ליה שמשין דהוא שליט עלייהו וכלהו נפקין עם ב"נ כד נפק מתרעא דביתיה. א"ר אלעזר כל דא בעי קב"ה לנטרא לון לישראל ואתקין שמיה קדישא לעילא דאיהו אורייתא ואורייתא כלא חד שמא קדישא איהו ומאן דאשתדל באורייתא אשתדל בשמיה. ת"ח בעי ב"נ בפתחא דביתא לרשמא שמא קדישא דאיהו מהימנותא דכלא. דהא בכל אתר דשמא קדישא אשתכח זינין בישין לא משתכחי תמן ולא יכלין לקטרגא ליה לב"נ כמה דכתיב לא תאונה אליך רעה וגו'. (מזוזה אקרי) אתר דפתחא דביתא שריא כגוונא דלעילא אתר דפתחא דביתא עלאה שריא מזוזה אקרי דהוא תקונא דביתא ופתחא דביתא. מההיא מזוזה ערקין מארי נימוסין מארי דינין קמיה לא משתכחין. וקבל דא לתתא כד ב"נ אתקין מזוזה לפתחא דביתא והאי שמא

קדישא רשים באתווי האי ב"נ אתעטר בעטרוי דמאריה ולא קרבין לפתחא דביתיה זינין בישין ולא משתכחי תמן:

ר' אבא הוה אתי מלמחמי לר"ש פגע ביה ר' יצחק אמר ליה מאן אתי מאריה דנהורא גבר דאתדבק בנורא דאכלא כל יומא הא נהורא עמיה שרי אמר ליה תנינן דחיובא עליה דב"נ לקבלא אפי שכינתא בכל ריש ירחי ושבתי. ומאן איהו רביה כ"ש בוצינא עלאה קדישא דכל בני עלמא בעאן לקבלא אנפוי. א"ר יצחק אהדרנא עמך ואקבל אנפי שכינתא ואטעם מאינון מלין עלאין דאטעמת קמיה. פתח ר' אבא ואמר שיר המעלות אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים. שיר דא לא כתיב מאן אמרו אלא בכל אתר דאיהו סתים רוח הקדש אמרו עלייהו דישראל בגלותא. היושבי בשמים היושב מבעי ליה מאי היושבי אלא אוקימנא מאן דבעי לצלאה צלותיה קמי מלכא קדישא בעי למבעי מעמיקתא דכלא לארקא ברכאן לתתא כמה דכתיב שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי'. והאי יו"ד יתיר עמיקתא דכלא היא ובהאי בעי למבעי בעותיה לארקא ברכאן להווא אתר דאקרי שמים לאתזנא מניה כלא וע"ד היושבי בשמים. בשמים ממש דכד אינון ברכאן נגידו ואתמשכו מההוא אתר עומקא דכלא ואתישבן באתר דאקרי שמים כדין ברכאן משתכחי בעלאי ותתאי. כעיני עבדים אל יד אדוניהם מאי כעיני עבדים אלין אינון שאר רברבי עמין דלא אתזנו אלא משיורא (ס"א גופא) גופא דאילנא דישראל מתדבקי ביה וכד ישראל נטלין ברכאן מההוא אתר כלהו מתברכן מישראל. כעיני שפחה אל יד גבירתה דא היא שפחה דאוקימנא דקטיל קודשא בריך הוא חילא דילה במצרים דהא לית חילא דידה אלא כד אתנגיד מתמצית דהאי ארץ ישראל. וארץ ישראל

זוהר חלק ג דף רסו/א

גברתה אקרי ועל האי כתיב תחת שלש רגזו ארץ. מאן ארץ דא ארץ ישראל כמה דאתמר. תחת עבד כי ימלוך אלין אינון עבדים דקאמרן. כד אתיהיב שלטנותא לחד מנייהו ודא הוא דכתיב אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים. שפחה כי תירש גבירתה (ס"א מאי היא) דא היא שפחה דקאמרן. ת"ח מסטרא דהאי שפחה נפקי כמה גרדיני טהירין מקטרגין לקבלייהו דישראל ולקטרגא לון. וקוב"ה עביד להו לישראל נטירו כאבא דבעי לנטרא לבריה מן כלא. אמר קב"ה לישראל כמה מקטרגין זמינין לקבלייכו אשתדלו בפולחני ואנא אהא נטיר לכו לבר. ואתון תהוון זמינין בבתיכון מלכו וניימי בערסיכון ואנא אהא נטיר לכו לבר וסוחרני ערסיכו. ות"ח בשעתא דאינון זינין בישין קרביין לפתחא דב"נ זקפן רישא ומסתכלן בשמא קדישא דאתחזי לבר דאיהו שדי דמתעטר בעטרוי שמא דא שליט על כלהו מניה דחלין וערקין ולא קרבין לפתחא דב"נ. א"ל רבי יצחק אי הכי ירשום ב"נ שמא דא בפתחא דביתא ולא יתיר אמאי כל פרשתא. אמר ליה שפיר הוא דהא שמא דא לא אתעטר אלא באינון אתוון כלהו רשימין ברשימא דמלכא וכד אכתב כל פרשתא כדין שמא דא מתעטר בעטרוי ונפיק מלכא בכל חילוי כלהו רשימין ברשימא דמלכא כדין דחלין מניה וערקין מקמיה. ת"ח והיה שמא קדישא מתתא לעילא ועל דא שרי אתרשים מלבד לקבלי שמא דא והי"ה מלגו שד"י מלבר למהוי נטיר ב"נ מכל סטרין מלגאו ומלבר. א"ר אבא כמה חיילין קדישין זמינין בההיא שעתא דאנח ב"נ מזוזה לתרעיה כלהו מכרוי ואמרי זה השער ליי' וגו'. זכאה חולקהון דישראל כדין אשתמודען ישראל דאינון בני מלכא קדישא דהא כלהו אתרשימו מניה. אתרשימו ברשימיהו בתתי דתפילי בשמא דמאריהון. אתרשימו בידייהו ברצועי דקדושא אתרשימו במסאנייהו במסאנא דמצוה. אתרשימו לבר בזריעה בחצדא. אתרשימו בבתיהון במזוזה דפתחא בכלא רשימין דאינון בני מלכא עלאה זכאה חולקהון. עד דהו אזלי אמר רבי אבא מאי דכתיב אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות וגו'. אותי עזבו דא הוא מאן דמשקר באת רשימא קדישא. וכמה משקר ביה דעייל ליה ברשותא אחרא

כד"א ובעל בת אל נכר דאקרי בורות נשברים דהא עמין עובדי עכו"ם אקרו בורות נשברים ודישראל אקרי באר מקור מים חיים דא רשותא קדישא מהימנותא קדישא ואקרי באר מבועי דמין צלילין נפקין ונזלין מנה כד"א ונזלים מן לבנון. ונזלים מתוך בארך וכתיב מעין גנים באר מים חיים. סטרא אחרא אקרי בורות נשברים. אשר לא יכילו המים (ס"א מהו אלא ההוא וכו') ת"ח נהרא דנגיד ונפיק אשקי לכל גינתא (ס"א ורוי לכל גנתא) ורוי לכל אתר ואתר כמה דאוקימנא עד דמלי (נ"א דמטי) לההוא אתר בגנתא דאקרי באר מים חיים. ומתמן אתזנו עלאין ותתאין (נ"א עלמין תתאין) כד"א ומשם יפרד. וכל אינון סטרין דסטרא שמאלא לא משתקין מההוא נביעין נביעין בגין דאינון מסטרא דשאר עמין. ואקרו בורות נשברים. ומאן דמשקר בשמא (נ"א ברשימא) קדישא בההוא סטרא אתדבק בבורות נשברים. אשר לא יכילו המים ולא עיילי לתמן. וההוא דזכי לנטרא ליה זכי לאתשקייא מההוא נביעין דנהלא (בעלמא דין) בעלמא דאתי זכי דאתמלי ההוא באר עלאה לנגדא ברכאן לעילא ותתא זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי על דא כתיב והיית כגן רוה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו. ווי למאן דמשקר ברשימא קדישא דהא משקר

זוהר חלק ג דף רסו/ב

בשמא עלאה. ולא עוד אלא דגרים להאי באר דלא אתברכא וקרינן עליה כי הוציא שם רע על בתולת ישראל. בתולת ישראל דייקא. ואוקמיה רבי שמעון באתריה מאן דשוי תסקופי מלין על אנתתיה קדמיתא ואפיק עלה שום ביש כמה דאפיק לעילא דכתיב כי הוציא שם רע על בתולת ישראל סתם. ואזלא הא כי הא דאמר רבי חייא אמר רבי יוסי בתולה ירתא שבע ברכות דאתברכא בשבע בגין דבתולת ישראל ירתא שבע ברכן ועל דא אקרי בת שבע. ואנתתא אחרא מאן ברכאן דילה ברכתא דבעז ורות כד"א ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן יי' את וגו' דודאי בתולה בז' אתברכא ולא אתתא אחרא ברזא דא. כיון דמטו בחקל חד חמו אילנין יתבו תחותיהו אמר רבי אבא הא צחותא דמלי דאורייתא. ניתב. פתח ואמר והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים וגו'. והיה ביום ההוא מאן ביום ההוא אלא ההוא יומא דאתידע לקב"ה כד"א והיה יום אחד הוא יודע ליי'. תו ביום ההוא כד"א ביום בא גוג על אדמת ישראל. יתקע בשופר גדול. מה לן ביה אי הוא רב או זעיר אלא ההוא שופר עלאה דביה נפקין עבדין לחירו תדיר והאי איהו יובלא דיובלא עלאה ורברכא הוא. וכד האי אתער כל חירו דעלמין מתערין ביה וההוא אקרי שופר גדול. ובאו האובדים בארץ אשור. האובדים מבעי ליה או הנאבדים מאי האובדים האובדים ממש בגין דאינון בארעא אחרא ומאן דשאר בארעא אחרא יניק מרשותא אחרא וכאלו לא שריא במהימנותא בג"כ אובדים אקרון. אובדים אינון בכל סטרין. דכד ישראל שריין בארעא קדישא זכאין. זכאין תדיר בכלא זכאן לעילא ותתא. ד"א ובאו האובדים מאן אינון אלין צדיק וכנסת ישראל. דאקרון אובדים. מנלן כנסת ישראל דכתיב על מה אבדה הארץ אבודה או נאבדת לא כתיב אלא אבדה הארץ דא כנסת יראל. צדיק דכתיב הצדיק אבד אבוד או נאבד לא כתיב אלא אבד והא אוקמוה. ואי תימא ובאו מאן אתר אתיין אלין אובדים אלא כנסת ישראל מן גלותא. צדיק כמה דאוקמוה דכתיב בשוב יי' את שיבת ציון בגין דייתוב לאתריה וייתי לאתחברא בכנסת ישראל. ועל דא ובאו האובדים בארץ אשור. והשתחוו ליי' בהר הקדש בירושלם מאי קא מיירי אלא מלה דא דהנדחים בארץ מצרים כביכול ישראל לא יפקון מן גלותא אלא בשכינתא כמה דאוקמוה. ואינון נדחים השתחוו ליה. תו אמר רבי אבא כתיב יי' ישמר צאתך ובאך מעתה ועד עולם. ישמר צאתך תינה. אלא ובאך מאי קא מיירי דהא מאן דעאל לביתיה לא מסתפי. אלא האי ב"נ דשוי רשימא קדישא לביתיה במלין דשמא עלאה האי אתנטיר מכלא. כד נפיק ההוא דמדוריה לתרעא דביתיה זקיף וחמי רשימא קדישא ועיין (ס"א נעיץ) בפתחיה כד נפיק ב"נ הוא אוזיף ליה ונטיר ליה כד עייל

לביתיה הוא אכריז קמיה אזדהרו ביקרא דדיוקנא דמלכא קדישא וכל דא בגין ההוא רשימא דשמא קדישא דאתרשים בתרעיה ולאן די ליה לב"נ דאתנטר בביתיה אלא קב"ה נטיר ליה כד עייל וכד נפיק דכתיב יי' ישמר צאתך ובאך מעתה ועד עולם. זכאין אינון ישראל בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ת"ח האי רוחא בישא דשאר

זוהר חלק ג דף רסז/א

בין תרעי. ווי ליה לב"נ דלא ידע לאזדהרא מניה ולא רשים לפתחא דביתיה שמא עלאה קדישא דישתכח עמיה דהא אית ליה תלת מאה ושתיין וחמש שמישין בישין מקטרגין כל חד משמש יומיה וכלהו משתכחי עמיה כל יומי שתא ומקטרגי ביה לעילא ותתא וכלהו משתכחי ביה ביממא ובליילא ביממא לקטרגא ליה בליילא לצערא ליה בחלמיה. כד נפיק לקטרגא ליה כד עאל שוויין ידיהו עליה דכתפי' ואמרין ליה ווי ליה לפלניא דנפק מרשותא דמאריה ווי ליה לפלניא בהאי עלמא ובעלמא דאתי בג"כ בעאן בני מהימנותא למהוי רשימין בכלא למהוי רשימין ברשימא דמאריהו לאזדעזעא מנייהו כל סטריין זינין בישין למהוי נטירין בהאי עלמא ובעלמא דאתי. זכאין חולקהו דישאל עלייהו כתיב ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ וגו'!

ואהבת את יי' אלקיך. רבי יוסי פתח ועתה מה לי פה נאם יי' כי לקח עמי חנם וגו' ת"ח רחומותא דקב"ה בישאל אע"ג דחובייהו גרמו לאסתלקא מבינייהו ואתבדרו ביני עממיא הוא תבע עלבונא דלהוין. ות"ח בשעתא דישאל שראן בארעהוין קב"ה משתעשע בגנתיה וקריב לגבייהו דישאל ושמע קליהוין ואשתכח בהו. כיון דגרמו חובייהו ואתגלי ישראל מארעא קדישא קב"ה לא עאל בגנתיה ולא משתעשע ביה ולא עוד אלא דאיהו צווה ואמר ועתה מה לי פה נאם יי' וכתיב התם פה אשב כי אויתיה. כי לקח עמי חנם כמה דאת אמר חנם נמכרתם ומהווא יומא דאתגליאו ישראל מארעהוין לא אשתכח חזוותא קמי קב"ה. הה"ד אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם וכל דא בגין רחומותא דלהוין דרחים לון קב"ה כמה דאת אמר אהבתי אתכם אמר יי' (ועל דא) ואהבת את יי' אלקיך. ואהבת דבעי בר נש לאתקשרא ביה ברחימותא עלאה דכל פולחנא דבעי ב"נ למפלח לקב"ה דיפלח ברחימו דלית לך פולחנא כמו רחומותא דקב"ה. ר' אבא אמר הני מלי כללא דאורייתא אינון בגין דעשר אמירין דאורייתא הכא אתכלילו והא אוקמוה חברייא. ת"ח לית לך מלה בחביבותא קמי קב"ה כמאן דרחים ליה כדקא יאות ומה הוא כמה דכתיב בכל לבבך בכל מאי קא מיירי בלבבך מבעי ליה. בנפשך. במאדך מהו בכל לבבך אלא לאכללא תרין לבין חד טב וחד ביש. בכל נפשך חד טב וחד ביש. בכל מאדך דא לא אתיא לדרשא א"ר אלעזר ואפילו האי לדרשא הוא. מ"ט בין דנפל ליה ממונא מירותא או מסטרא אחרא או בין דאיהו רווח ליה וע"ד כתיב בכל מאדך. א"ר אבא אהדרנא לקרא ואהבת מאן דרחים לקב"ה אתעטר בחסד מכלסטריין ועביד חסד בכלא ולא חיים על גופיה ועל ממוניה. מנלן מאברהם כמה דאתמר דהא לא חס ברחימלותא דמאריה על לביה (דהוא יצריה) ועל נפשיה ועל ממוניה. על לביה לא אשגח על רעותא דיליה בגין רחומותא דמאריה. על נפשיה דלא חס על בריה ועל אתתיה בגין רחומותא דמאריה על ממוניה דהוה קאים בפרשת ארחין ואתקין מזוני לכל עלמא בג"כ אתעטר בעטרא דחסד כמה דכתיב חסד לאברהם. ומאן דאתקשר ברחימותא דמאריה זכה להאי ולא עוד אלא דעלמין כלהו מתברכן בגיניה הה"ד וחסידיך יברכוכה אל תקרי יברכוכה אל יברכו כ"ה. (נ"א דכתיב ונברכו בך כל משפחות האדמה) יומא חד הוה חלש רבי יוסי עאל לגביה ר' אבא ור' יהודה ור' יצחק חמו ליה דהוה נפיל על אנפוי ונאים. יתבו. כד אתער חמו ליה לאנפוי דחייכין. א"ל ר' אבא מלה הדתא חמיתא

זוהר חלק ג דף רסז/ב

א"ל ודאי דהשתא סלקא נפשי וחמית יקרא מאינן דמסרו גרמייהו על קדושה דמאריהון דהוו עאלין בתליסר נהרי דאפרסמונא דכיא. וקב"ה משתעשע בהו וחמינא מה דלא יהבו לי רשותא למימר ושאינא לון אמינא האי יקרא דמאן הוא אמרו לי מאינן דרחימו למאריהון בההוא עלמא וממה דחמית נפשאי ולבאי אתנהיר ועל דא אנפאי חייכין. א"ל ר' אבא זכאה חולקך אבל אורייתא אסהיד בהו דכתיב עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו. א"ל ר' יהודה הא שאילו חברייא דא דכתיב יעשה תעשה מבעי ליה. א"ל הא אתמר אבל רזא דמלה היינו דכתיב לחזות בנעם יי' ולבקר בהיכלו ואוקמוה. נעם יי' ההוא דאתיא מעתיקא קדישא דקב"ה משתעשע ביה דהא ההוא נעם מעתיקא נפקא. ולבקר בהיכלו בהיכלא עילאה על כלא אוף הכא עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה מאן ההוא עתיקא סתימא דכלא דהא ביה תליא. א"ל ודאי הכי הוא. זכאה חולקהון דאינן דרחימותא דמאריהון מתדבקן בהו לאלין לית שעורא לחולקהון בההוא עלמא. אמר ר' יצחק כמה מדורין על מדורין אית להו לצדיקייא בההוא עלמא ומדורא עלאה דכלא אינן דרחימותא דמאריהון אתקשר בהו דהא מדוריהון אתקשר בהיכלא דסליק על כלא. מ"ט בגין דקב"ה בהאי אתער. ת"ח (ס"א כלא אהבה) היכלא דא אהבה אתקרי ובגין אהבה קיימא כלא כמה דכתיב מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וכלא ברחימותא קיימא דהא שמא קדישא הכי אשתכח דהא אוקמוה י' לא מתפרש קוצא דלעילא מן י' לעלמין דהא ברחימותא שריא עליה ולא מתפרש מניה לעלמין. ה' הא אוקמוה דיוד לא מתפרש מנה ואשתכחו כחדא בחביבותא לא אתפרשן דא מן דא כגוונא דא ה' והא אתמר כמה דכתיב ונהר יוצא מעדן יוצא תדיר לעלמין בחביבותא אתדבקן והא אתדבקן דא בדא אתדבקן בחביבותא כחדא חתן בכלה דארחייהו תדיר בחביבותא אשתכח י' בה' עם ו' ו' עם ה' ודא בדא אתקשר בחביבותא וכלא אהבה אקרי וע"ד מאן דרחים למלכא הא אתקשר בההוא אהבה. ובג"כ ואהבת את יי' אלקיך:

והיו הדברים האלה וגו'. ר' יצחק פתח כל עצמותי תאמרנה יי' מי כמוך מציל עני מחזק ממנו ועני ואביון מגוזלו. האי קרא דוד אמריה ברוחא דקודשא כל עצמותי תאמרנה וכי מאן חמא גרמי דאמרו שירתא אלא האי קרא בזמנא דקב"ה זמין לאחייא מתייא וזמין קב"ה לאתקנא גרמי ולקרבא כל חד וחד לאתרייהו דכתיב ותקרבו עצמות עצם אל עצמו וכתיב ועצמותיך יחליץ. כדן זמינן אינן למימר שירתא מאי שירתא אמרי יי' מי כמוך (מקדמי) ודא שיראת מעלייא ממה דאמרו ישראל על ימא דהא ינון לא אדכרו שמא קדישא אלא בתר תלת מלין דכתיב כי כמוכה באלים יי'. והכא אינן מקדמי לשמא קדישא דכתיב יי' מי כמוך. מציל עני מחזק ממנו דא יצר טוב מיצר רע בגין דיצה"ר תקיף הוא כאבנא כמה דכתיב והסירותי את לב האבן. ויצ"ט הוא בשרא דכתיב ונתתי לכם לב בשר. ת"ח יצר הרע למה הוא דומה בשעתא דאתי לאזדווגא בב"נ הוא כפרזלא עד דעאלין ליה בנורא. בתר דיתחמם אתהדר כלא כנורא. רבי חייא אמר יצר הרע כד אתי לאזדווגא ביה לב"נ דמי לב"נ דקריב לפתחא וחמי דלא אית מאן דמחי בידיה עאל לביתא ואתעביד ליה ארח. חמא דלא אית מאן דמחי בידיה וייזיל ליה לארחיה כיון דעייל לביתא ולא אית דימחי בידיה אתמנא עליה ואתעביד מאריה דביתא

זוהר חלק ג דף רסח/א

עד דישתכח דכל ביתא קאים ברשותיה. מאן אוליפנא מפרשתא דדוד אוליפנא. מה כתיב ויבא הלך לאיש העשיר. הלך דקרוב לפתחא ולא בעי לאתעכבא תמן אלא למהך לארחיה. כך הוא יצר הרע כמה דמקרב לביתא מתקרב גבי דב"נ אתער עליה בחובא זעיר דא הוא אורח עראי. חמי דלית דמחי בידיה מה כתיב לעשות לאורח הבא אליו אתעביד ליה אורח אכסנאי בביתא

אתער עליה בחובובי יתיר יומא חד או תרין יומין כהאי אורח דשראן ליה בביתא יומא חדא או ב' יומין (בגין דאיהו אורח) כיון דחמי דלית מאן דמחי בידיה מה כתיב ויעש לאיש הבא אליו אתעביד מארי דביתא כד"א האיש אדוני הארץ. איש נעמי. כך הוא יצר הרע אתעביד לקבליה דב"נ איש בעל הבית הא אתקשר ב"נ בפולחניה והוא עביד ביה רעותיה וע"ד בעי ב"נ לשואה מלין דאורייתא עליה תדיר בגין דיהא ההוא יצה"ר תביר בהו דלית ליה מקטרג ליצר הרע בר מלי דאורייתא וע"ד כתיב והיו הדברים האלה וגו' על לבבך על תרי יצריך. יצר הטוב אתעטר בהו ויצר הרע אתכנע בהו. א"ר יהודה יצר הטוב מה בעי מלי דאורייתא א"ל יצר הטוב אתעטר בהו ויצר הרע כיון דחמי ב"נ לא תב ולא בעי לאשתדלא באורייתא כדן הוא סליק לעילא ואוליף עליה חובה הה"ד וכסילים מרים קלון. כד אתא ר"ש אמר הא ודאי פרשתא דק"ש רמיזא ביה י' אמירן כמה דאוקמוה והכי הוא ודאי. והיו הדברים האלה. כללא דעשר אמידן אינון. ובג"כ י' פקודין אית הכא לקבל י' פקודין דאורייתא ומאן אינון ושננתם לבניך. ודברת בם. בשבתך בביתך. ובלכתך בדרך. ובשכבך. ובקומך. וקשרתם לאות על ירך. והיו לטוטפות בין עיניך. וכתבתם על מזוזות ביתך. ובשעריך. הא י' לקבל י' אמירן. וע"ד פרשיין אלין כלל רב אינון באורייתא זכאה חולקיה מאן דאשלים ליה בכל יומא תרי זימני דהא אתקדש בפומיה שמא קדישא כדקא יאות. ר' אחא הוה קאים עמיה דר' אלעזר ליליא חד בתר פלגות ליליא והוה משתדלי באורייתא. פתח ר' אלעזר (נ"א ר' אחא) ואמר כי הוא חייך ואורך ימיך וגו'. ת"ח על כל תנאין (נ"א פקודין) דגזר קב"ה כד עאלו לארעא דישראל גזרה דאורייתא הוה. מאי טעמא בגין דשכינתא לא מתיישבא בארעא אלא באורייתא ולא מתיישבא לעילא אלא באורייתא דהכי אמר (ר' שמעון) אבא תורה שבע"פ לא אשתמודע אלא בגין תורה שבכתב. שכינתא לא מתיישבא לעילא ותתא אלא עם תורה דלתתא דכל זמנא דאורייתא אשתכח עמיה יכלא ליקם בעלמא (נ"א שבכתב לא אשתמודע אלא בגין תורה שבע"פ ותורה שבע"פ לא אשתמודעא אלא מתורה שבכתב ודאי. כלל הצריך לפרט ופרט הצריך לכלל שכינתא לא מתיישבא לעילא אלא באורייתא דלתתא דכל זמנא דאורייתא אשתכחת יכילא למיקם בעלמא) הה"ד כי הוא חייך ואורך ימיך לשבת על האדמה על האדמה סתם ואי לאו דאפסיק מלי דאורייתא לא יכלא למיקם דכתיב על מה אבדה הארץ. וכתיב ויאמר יי' על עזבם את תורת י עד דהווי יתבי מאיך ר' שמעון רישיה אמר ודאי הכי הוא ודא הוא רזא דאשכחנא בספרא דרב המנונא סבא ואוקים קרא דא ברזא דכנסת ישראל דכתיב שארה כסותה ועונתה לא יגרע. ואי אתמנעו מנה מה כתיב ויצאה חנם אין כסף כד"א אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה. וכתיב חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו. ומאן דמנע אורייתא מנה כמאן דנסב מארי (ס"א שארה) דאתתא ומנע ליה מנה דא אשתארת כארמלתא ולא ארמלתא הה"ד היתה כאלמנה ולא אלמנה. יתבו אתעסקו באורייתא עד דנהיר יומא בתר דנהיר יומא קמו ואזלו. עד דהווי אזלו חמו חד גבר דהוה אזיל בארחא ורישיה עטיפ קריבו גביה והוה רחיש

זוהר חלק ג דף רסח/ב

בשפוותיה ולא אתיב לון מדי. אמר רבי אלעזר ודאי האי אמלך במאריה יתיב רבי אלעזר ורבי אחא וצלו צלותא וההוא גבר קאים בקיומיה באתר אחרא בתר דסיימו צלותא אזלו בארחא וההוא גברא אשתמיט מנייהו. אמר רבי אלעזר האי גברא או טפשא הוא או ארחוי לא מתישרן. אמר נתעסק באורייתא דהא שעתא היא. פתח רבי אלעזר ואמר כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון. כבוד חכמים ינחלו זכאין אינון דמתעסקי באורייתא. עד לא פתח מלה קריב ההוא בר נש גבייהו. אמר ר' אלעזר לית לן למפסק מלי דאורייתא דכל מאן דאשתדל באורייתא זכי למירת ירותא דאחסנא דלעילא ביקרא דמלכא עלאה קדישא וזכי למירת ירותא דאחסנא בהא עלמא ומאי איהו ההוא דאקרי כבוד יי' דלא פסק מנייהו לעלמא הה"ד כבוד חכמים ינחלו ההוא

דאקרי כבוד יי' וכסילים מרים קלון מאי הוא ת"ח כד בר נש אזל בארז מישר קמי קודשא ב"ה ואשתדל באורייתא הא ההוא כבוד יי' ירית לגרמיה וכמה אפטרופסין סניגורין אשתכחו לעילא עליה דב"נ וכלהו אולפין עליה זכו קמי מלכא קדישא ואי בר נש לא אשתדל באורייתא ולא אזל בארזא דמאריה הוא עביד קטיגורא עליה. וההוא קטיגורא שאט באוירא (ואזיל ליה) ולא סליק לעילא דלמא יתוב אדם מחובוי כיון דחמי דבר נש לא תב ולא בעי לאשתדלא באורייתא כדין הוא סליק לעילא ואולפין עליה חובא הה"ד וכסילים מרים קלון וסליק לעילא ועבד קטרוגא. פתח ואמר ואם משפחת מצרים לא תעלה ולא באה ולא עליהם תהיה המגפה וגו'. מאי שנא מצרים הכא מכל שאר עמין דהא לכלהו כתיב ולא עליהם יהיה הגשם והכא לא. אלא הא אוקמוה חברייא דהא ארעא דמצרים לא אצטריך למטרא וע"ד לאו היא בכללא דאינון דבען מטרא אבל אינון דינא אחרא אסתלק עלייהו ושפיר קאמרו. ת"ח כתיב כי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה ולא כארץ מצרים היא אשר יצאתם משם וגו'. דהא נהרא סליק מניה משתקייא ארעא אבל הכא למטר השמים תשתה מים דהא ארעא קדישא מן שמיא אתשקייא תדיר. וכד ישראל הוו עסקין באורייתא הוה אתשקייא כדקא יאות. ומאן דמנע אורייתא מנה כאילו מנע טב מן כל עלמא. עאלו לגו מערתא חדא דהוה בארזא עאל ההוא גבר עמהון יתבו. פתח ההוא גברא ואמר ודבר יי' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר וגו' האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה ולא מלה דא כמלה דא. בקדמיתא ודבר יי' אל משה פנים אל פנים שפיר לבתר ושב אל המחנה לבתר ומשרתו יהושע בן נון נער. מהו א"ר אלעזר ודאי קב"ה אתרעי ביקרא דילן דהשתא זווגא דילן בשכינתא ושכינתא לא אתעדי מנן. מאן דפתח פתחא לימא מלה. פתח ואמר ודבר יי' אל משה פנים אל פנים בכמה דרגין עלאין ויקירין אתפרש משה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי דעלמא דהא כלהו לקבליה כקוף בפני בני נשא. שאר נביאי הוו מסתכלי באספקלריא דלא נהיר ועם כל דא לא הוו זקפן אנפין לעילא לאסתכלא אלא כמה דכתיב ואני הייתי נרדם על פני ארצה ולא עוד אלא דמלין לא הוו גביהו באתגלייא. ומשה נביאה מהימנא לאו הכי דהוה הוה מסתכל באספקלריא דנהרא וקאים בקיומיה ולא עוד אלא דהוה זקיף רישא לאסתכלא כמאן דאמר לחבריה זקוף רישך ויסתכלון אנפך באנפי בגין דתנדע מלי. כך משה פנים אל פנים זקיף רישא בלא דחילו אנפוי זקפאן ומסתכל

זוהר חלק ג דף רסט/א

בזיו יקרא עלאה ולא אשתני דעתוי ואנפוי כשאר נביאין דכד הוו נבאן (ס"א בעאן) לאסתכלא נפקא מרשותיהו ומדעתייהו ואשתני זיו אנפיהו ולא הוו ידעי מהאי עלמא כלום. ומשה לאו הכי דמשה בההוא דרגא עלאה ממש הוה מסתכל ולא נפק מרשותיה ומן דעתיה דהא בשעתא דהוה מסתכל בזיו יקרא עלאה מיד ושב אל המחנה למללא עמהון בכל מה דאצטריכאן ודעתוי מתישבא ביה כקדמיתא ויתיר ודא הוא ושב אל המחנה. ומשרתו יהושע בן נון נער ודאי דהוה יניק מתוך האהל אולפין לאסתכלא ברוח קודשא כד"א והנער שמואל משרת את יי'. ת"ח כל זמנא דהוה יהושע לגבי דמשה הוה אולפין ואניק מתוך האוהל ולא דחיל. בתר דאתפרש ממהוה והוה בלחודוי מה כתיב ויפול יהושע אל פניו ארצה וישתחו דלא הוה יכיל לאסתכל והאי מחד שליחא כ"ש מאתר אחרא. לבר נש דאפקיד מלכא גביה מאני דהב ואבני יקר כל זמנא דמשתכח גביה שמשא דביתיה אחיד בהו ואסתכל בהו. כיון דסליק ההוא בר נש מעלמא לא שביק מלכא לגבי שמשא כלום ואחיד פקדונא דיליה. אמר ההוא שמשא ווי דאבדית. ביומוי דמארי כל אלין הוו בידי. כך יהושע ביומוי דמשה הוה יניק בכל יומא מתוך האהל ולא דחיל. בתר דשכיב ויפול יהושע אל פניו. ואנא בגין דאנא שכיח בגווייכו אסתכל במלי דאורייתא ולא אהא דחיל. בתר דאתפרש מנייכו לא איכול לאסתכלא בלחודאי. תו פתח ואמר. ושנתם לבניך ודברת במ וגו'. כד"א חציך שנונים דבעי ב"נ לחדדא מלי דאורייתא לבריה כחרבא דאיהו שנא בתרי סטרוי

בגין דייעול ליה חדודא וחדוה באורייתא ולא ישתכח לביה בטפשותא. ודברת במ כל מלין דאורייתא כל חד וחד אורחא ליה בלחודוי. ודברת במ ותדבר מבעי ליה. אלא בעי ב"נ לאנהגא גרמיה בהו ולאנתהגא גרמיה דלא יסטי לימינא ולשמאלא. בשבתך בביתך. לאנהגא גרמיה בביתיה בארע מישר ובאורח תקונא דילפון מניה בני ביתיה לאנהגא גרמיה עמהון בנחת ובחידו ולא יטיל דחילו בבני ביתיה יתיר. וכל עובדוי בביתיה בארע תקונא. ובלכתך בדרך. לאנהגא במלי דאורייתא ולתקנא גרמיה בהו כמה דאצטריך ולדברא גרמיה באורחוי דאורייתא ומאי איהו כמה דיעקב לדורון. לקרבא. לצלותא. וצלותא בעי לצלאה למאריה ועילא מנהון מלי דאורייתא. ובשכבך לדברא גרמיה בדחילו דמאריה בקדושה בעניה דלא ישתכח חציף לקבליה דמאריה. ובקומך למיהב תושבחן למאריה דאתיב נשמתיה דהא בכמה חיובין אשתכח קמי מאריה וקב"ה עביד עמיה חסד ואתיב לה לגופיה:

וקשרתם לאות על ידכה. הא אוקמוה על יד כהה ודא הוא שמאלא ובספרא דאגדתא אמר על יד כ"ה כד"א כ"ה יהיה זרעך וחברייתא יתבי דרומא אוקמוה ברזא דלהון ארבע בתי דתפילין כהאי גוונא (נ"א בגוונא אחרא) קדש לי כל בכור סתם לקבל כתרא עלאה דכלא. והיה כי יביאך לקבל חכמה. שמע ישראל ואהבת לקבל בינה. והיה לקבל חסד. לבתר כלילן כלהו בדוועא שמאלא דאקרי עז וכתוב ובזרוע עזו ואין עז אלא תורה ואין עז אלא תפילין. ומלין לא מתישבן לגבן. מ"ט בגין דכתרא עלאה הוא כליל כלא דלאו הוא בחושבנא. ועוד והיה

זוהר חלק ג דף רס"ב

כי יביאך ביציאת מצרים תלייא ההוא אתר דאשתכח ביה חירו לעבדין ועל דא לא מתתקנן בארחייהו. ואנן מחכמה שריין והכי הוא וקב"ה נטיל לון ארבע לעילא ארבע לתתא ארבע באתר דמוחא ארבע באתר דלבא שריא. בגין דדא בדא אתקשר ובעי ב"נ לאתעטרא בהו בגין דאיהו שמא קדישא עלאה דכתיב וראו כל עמי הארץ כי שם יי' וגו' וכל מאן דמתעטר בעטרא קדישא עלאה דא אקרי מלך בארעא וקב"ה מלך ברקיע. הה"ד מלך אסור ברהטים. כמה דקב"ה מלך לעילא הכי נמי הוא מלך לתתא (ועם כל דא) וכתבתם על מזוזות ביתך בגין דיהוי בר נש שלים בכלא וישתכח שלים בפקודי דמאריה רשים לעילא רשים לתתא זכאה חולקהון דישראל:

פתח ר' אלעזר ואמר תרי קראי אשכחנא דאע"ג דכלא בחד דרגא תליין לאו אינון מדרגא חד. חד קרא כתיב כה אמר יי' צבקות וחד קרא כתיב כה אמר יי' אלקים. מה בין האי להאי אלא בזמנא דכתיב כה אמר יי' צבקות כדין מלה אתיא ברחמי ובזמנא דכתיב כה אמר יי' אלקים כדין מלה אתיא בדינא. כה אמר יי' צבקות בגין דהאי כה אתברכא מצדיק ומנצח והוד דאקרי יי' צבקות וכדין מלה באתבסמותא אתייתא דהא מאתר דא קא אתיא. כה אמר יי' אלקים כדין האי כה ינקא מסטרא דדינא מאתר דגבורה עלאה ואוליפנא מאבא דדינא הוא ברחמי בגין דכתיב יי' אלקים דהא אלקים גבורה הוא בכל אתר אדני גבורה תתאה היא בכל אתר ועל דא אשתמודען מלי מפומא דנביאה והוא הוה מתכוין למימר מלה מאתריה וכדין הוה ידעי אליו בני מהימנותא מאן אתר תלייא מלתא. פתח רבי אחא ואמר אורו מרוז אמר מלאך יי' וגו' ת"ח האי קרא רזא הוא ברזין עלאין בשעתא דמלכא קדישא מסר ביתיה בידא דמטרוניתא כל זיינין ורומחין ובליסטראות דיליה אפקיד בידהא וכל אינון מגיחי קרבא דיליה אפקיד עמה הה"ד הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל והא אוקמוה וכד אגח קב"ה קרבא באינון גבורין מגיחי קרבא דקאמרן אגח ואינון אקרונ מלומדי מלחמה. כתיב מן שמים נלחמו הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא וגו'. ותנן בהאי שעתא דאתנדיבו ישראל לגלאה רשימא קדישא בבשרהון כדין האי חרב נוקמת נקם ברית כנש כל חילא דיליה וכל זיינין וכל אינון מגיחי קרבא

לאגחא קרבא עמיה (נ"א דסיהרא) דסיסרא וכוכבייא הוו אושדין נורא מלעילא ואמר רבי שמעון כל כוכב וכוכב אית ליה שמא בלחודוי וכלהו בשמהן אקרון. אמר לון קב"ה אתעתדו לנקמא נוקמא דבני. תרי נוקמי אנא זמין לאתפרעא מנייהו חד נוקמא דשית מאה רתיכין דאוזיף ליה לרברבא דמצראי בגין לאגחא קרבא בהו בישראל דכתיב ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים וחד נוקמא דבני דעאקו להו עד השתא. ובגין כך אתדנו בתרין דינין חד במייתא וחד באשא. במייתא דכתיב נחל קישון גרפם. באשא דכתיב הכוכבים ממסלותם. ובאינון ככבייא אית ככבא חד דלא אתא לההוא נוקמא ואתלטיא לעלמין דכד שארי לאנהרא אתאן שאר ככבייא ובלעין ליה ולכל סיעתא דיליה ואתאבידו כלהו כחדא כד"א אורו מרוז אמר מלאך יי' וכי רשות אית למלאכא בהאי אלא דא הוא מלאך דכתיב ביה ויסע מלאך האלקים ההולך לפני מחנה ישראל ודא הוא דכל קרבין דיליה אינון

זוהר חלק ג דף רע/א

כי לא באו לעזרת יי' כד נפקו ישראל ממצרים. לעזרת יי' בגבורים באינון ששים גבורים כד אזדמנו קרבא עם סיסרא. ודא מלאך רזא דכל דינין וכל קרבין דמלכא ברשותיה ועל דא אמר מלאך יי' ודא הוא דכתיב המלאך הגואל אותי וגו' והא אוקמוה חבריא. ודא זמינא למהוי עלאה ויקירא לזמנא דאתי ובדא יתרבי שמא קדישא ובדא זמין קב"ה לאתפרעא מעמין עכו"ם ועל דא כתיב והתגדלתי והתקדשתי וגו'. אזלו עד דמטו לגביה דר"ש כיון דחמא לון אמר ר"ש הא שכינתא הכא ודאי צריכין אנן למחזק טיבו לאנפי שכינתא. פתח ואמר הן עוד היום גדול וגו'. האי קרא אוקמוה דכד ישראל יתערוך תשובה לקמי קב"ה בזכו אורייתא יתובון לארעא קדישא ויתכנסון מן גלותא דהא ודאי יומא חד יהא גלותא לישראל ולא יתיר הה"ד נתנני שוממה כל היום דוה. ואי לא יתובון קב"ה אמר הן עוד היום גדול לא עת האספ המקנה בלא זכו ובלא עובדין דכשרן. אבל אסותא חד לכו השקו הצאן אשתדלו באורייתא דאתשקיי מימי אורייתא ולכו רעו לאתר דנייחא לאתר טבא וכסופא דאחסנתיוכו. ד"א הן עוד היום גדול דא הוא יום דאקרי יום מהומה ומבוסה ומבוכה די בההוא יום אתחריב בי מקדשא ונפלו ישראל בגלותא. ובגין עובדין בישין ההוא יומא אתמשך ואתרבי הה"ד הן עוד היום גדול לא עת האספ המקנה בגין דאינון משכין ליה לההוא יומא. השקו הצאן כמה דאתמר במלי דאורייתא דהא בזכותא דאורייתא יפקון ישראל מן גלותא ישראל מאי קא אמרי ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים עד דיתכנשו כל שאר יומין עלאין. וגללו את האבן ויגנדרון לההוא דינא קשיא דההוא יומא דשלטא על פי הבאר ואשתכחת ההיא בא"ר בגלותא עמנא. וכד אתגלייא האי בא"ר וההוא אבן לא שלטא עלה מיד והשקיננו הצאן. וזמין קב"ה בסוף יומייתא לאהדרא לישראל לארעא קדישא ולאכנשא לון מגלותא ומאן אינון סוף יומייתא ההוא דהיא אחרית הימים. בהאי אחרית הימים ישראל סבלו גלותא הה"ד בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים וכתוב וקראת אתכם הרעה באחרית הימים. באחרית הימים דייקא. ודא היא כנסת ישראל בגלותא. ועם אחרית הימים דא קבילו עונשא בגלותא. ובדא יעביד קב"ה נוקמין לישראל תדירא הה"ד אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים. ובכל אתר דא היא וקב"ה זמין לאתבא לה לאתרהא הה"ד והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יי' וגו' ודא הוא יום. ומדשאר צל למעבד בשירותא דיומא אחרא כמה בזמנא דאתחריב מקדשא הוה ונטה צל למיעל הה"ד אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. יום וצל הוא סוף גלותא ושיעורא דהאי צל שית קמצין ופלגא ובגודל דמשחא דבר נש גבר בין גוברנין ודוכרנא דהאי רזא דבין חברייתא דכתיב כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ. כי תמול אנחנו בגלותא ולא הוינא ידעי כי צל ימינו עלי ארץ לאשראה לון קב"ה עלי ארץ. זכאה חולקיה מאן דחמי ליה וזכאה חולקיה מאן דלא חמי ליה. ווי למאן דיזדמן כד יתבע אירא רברבא לאתחברא לנוקביה כל שכן בשעתא דיזדווגן כחדא על ההיא שעתא כתיב

אריה שאג מי לא יירא וגו'. ת" בקדמיתא כתיב שאג אריה על נוהו ובההוא זמנא כד יפוק לקבלא לבת זוגו כדין אריה שאג מי לא יירא יי' אלקים דבר מי לא ינבא בההיא שעתא כתיב ושב יי' אלקיך את שבותך וגו' ושב מאי הוא אלא קב"ה שב כביכול מגלותא ושב צדיק לאזדווגא

זוהר חלק ג דף רע/ב

באתריה כדין כתיב אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך:

מתניתין לכון בני נשא מארי דחכמתא מארי דסכלתנו קלא קרי מאן מנכון דאתחכם וידע בשעתא דרישא חיורא אתקין רישא רשימא מעילא ולתתא. ומתתא לעילא אתקין סטר צפון בעטורא דקונאריתא ביה רשים עומקא דתהומא עלאה דסליק ונחית בגוויה נחית חד דרגא טמירא באלף וחמש מאה רשימין דאלף וחמש מאה עלמין תחותיה תטלל חד חיות ברא וקרנין עשר לה וארו עינין כעייני אנשא לחיותא ופום ממלל רברבן. כד סלקא אזלא ביממא טמירא בליליא כד נחתא טמירא ביממא ואזלא בליליא כד נטלא מזדעזען ארבע מגרופי דאחידן בידהא ונטלין עמה שתין פולסין דנורא כל חד חרבא שננא על יריכיה סליק ברעותא לאפקא בר נש שליטא לתתא אתקין בהאי חיותא חד עפרא דקיקא כליל מכלא נשב ביה אתפשט בד' סטרי עלמא. וד' פולסין אתגלגלו חד לעילא חד לתתא חד לצפון חד לדרום. אילנא חד רברבא ותקיף אתחבר ואזדווג בה בחד ענפא שפירא דחזו דחיותא דכלא כד"א יפה נוף משוש כל הארץ. ביה אזדווג אפיקו חד רוחא טמירא ומליא לההוא גבילו דעפרא וקאים על רגלוי ואמלכיה על כל עלמא ושלטיה על כלא. הה"ד תמשילהו במעשי ידיך וגו' אתפקיד על ההוא אילנא לנטרא פקודא אתיב מלכא רוחיה לגביה וההוא חיותא נטלא ליה. כדין זמינין מנא אחרא וקאים בינייהו. בקוטרא דגליפין בין מלאכין קדישין בטופסרא (ס"א בטפסא) דעטורין אתאחדן דרין בתראין תפיסין בחוביייהו. אשתליף רוחיהון מההוא מאנא דלבושא לבתר אגניז בעפרא בין רגבי נחלא אתטמרו ואתגניזו בחד גרמא תקיף דההוא מאנא יתבנון בקדמיתא ויקומון חילין חיין תניינות בארעא קדישא מתערין וזמין קב"ה למגבל ההוא עפרא קדמיתא דההוא מאנא ממש ולאעלא ביה גבילו דקיק כהאי חמירא דעיסה ומההוא גבילו דאיהו צחותא דלעילא יתתקן ויתישר מאנא דכשרא כגוונא דאמר קרא ומעין מבית יי' יצא והשקה את נחל השטים בגין דההוא נחל אסגי חביבותא (ס"א זנותא) בעלמא. וכד ההוא מעיינא קדישא יפוק וייעול לגביה כדין יתתקן ויתישר ולא יהא בסורחניה כקדמיתא ואינון דלא זכאן יקומון לאדנא בדינא דמלכא עלאה. הה"ד ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם. וכדין כתיב כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאם יי' כן יעמוד זרעכם ושמכם. בילא"ו יילא"ו:

זוהר חלק ג דף ערה/א

לא יקום עד אחד באיש לכל עון וגו'. על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דב. פקודא דא להעיד עדות בב"ד דלא יפסיד חבריה ממונא בגיניה אי אית ליה עדות בהדיה ולית סהדותא פחות מתרין הה"ד על פי שנים עדים וגו' יקום דבר לא יקום על פי עד אחד ובג"ד אוקמוה מארי מתני' מי מעיד על האדם קירות ביתו ולא עוד אלא אנשי ביתו מעידין עליו. מאי קירות ביתו אינון קירות לבו ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ואוקמוה רבנן מלמד שהתפלל חזקיהו מקירות לבו. אנשי ביתו אינון רמ"ח אברים דיליה דהכי אוקמוה מארי מתניתין רשע עונותיו חקוקים על

עצמותיו והכי צדיק זכיותיו חקוקים לו על עצמותיו ובג"כ אמר דוד כל עצמותי תאמרנה. ובגינה אתמר ומי מעידין על האדם קורות ביתו גרמין בנויין על מוחא דאיהו מיא ועלייהו קא רמיז המקרה במים עליותיו, המקרה לשון קירות. ואמאי בגרמין יתיר מבשרא וגידין ומשכא. בגין דגרמין אינון חורין וכתיבא אוכמא לא אשתמודעא אלא מגו חוורו. כגוונא דאורייתא דאיהי חוורו מלגאו אוכמ מלבר אוכמ וחורר חשך ואור ואית חשך תכלת ואתמר ביה גם חשך לא יחשיך ממך ותכלת אוכמ איהו נוקבא לגבי חוורו. ולא עוד אלא דגופא על גרמין עתיד למיקם ובג"ד זכווי וחובוי חקוקין על גרמין דיליה ואם יזכה יקום גופא על גרמין דיליה ואי לאו לא יקום ולא יהא תחיית המתים ולא עוד אלא תרין סהדין אינון על ב"נ עין רואה ואוזן שומעת. וב"ד סופר ודן חובוי. ולא עוד אלא שמשא סיהרא סהדין על ב"נ כמה דאוקמוה תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. מאי בכסה ביומא דסיהרא מתכסה ואמאי מתכסת בגין דכד מטי ראש השנה ייתי כמאל למתבע דינא לבנוי קמי קב"ה והוא יימא ליה דייתי מהדין והוא ייתי לשמשא עמיה. אזל למייתי סיהרא והיא מתכסא באן אתר מתכסת אלא סליקת לההוא אתר דאתמר ביה במכוסה ממך אל תחקור לפייסא ליה על בנהא והאי הוא דאמר קרא תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. לאתר דביה סליקת שכינתא דאתמר ביה ובמכוסה ממך אל תחקור. וחובין באתכסייא תמן צריך למידן בינו לבין קונו. וחובין דאתגלייא דעבד לון אתמר מכסה פשעיו לא יצליח דשכינתא מסטרא דכתר איהי עלמא דאתכסיא ואוקמוה מארי מתני' דצריך ב"נ לחברא להו לההוא אתרא בהוא זמנא מטי זמנא דרחמי ואעבר דינא ובג"ד לחבריה אמר לזכאה ליה בעדותיה. אבל לרשע אין מזכין לו. ועוד קב"ה ושכינתיה סהדין על ב"נ הה"ד העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ. את השמים ההוא דאתמר ביה ואתה תשמע השמים. ואת הארץ ההוא דאתמר בה והארץ הדום רגלי ועוד תרין סהדין עמודא דאמצעיתא וצדיק ואינון ע"ד מן שמ"ע אחד עד מן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת דא סמאל מת מעקרו וישאוהו במוט בשנים לא יומת על פי עד אחד דלא יהא ליה חולקא בקל אחד:

כי יקום עד חמס באיש וגו' ודרשו השופטים היטב וגו' ועשיתם לו כאשר זמם וגו'. פקודא דא לדרוש ולחקור העדים בז' חקירות קידם דידין ליה בעונשא דמותא בשבע חקירות שבע לקבל שבעה אלה עיני יי' המה משופטים בכל הארץ בהון ויסרתי אתכם אף אני שבע. פקודא בתר דא לעשות לעד זומם כאשר זמם לעשות לאחיו תרין סהדי שקרא דאינון סמאל ונחש אי ייתון לאסודא סהדותא דשקר על ישראל דטעו בין ו' לז' דאינון אתוון זו והאי איהו עם זו יצרתי לי תהלתי יכפרו ולא יתייחד ו' עם ז' אלא בשרפת חמץ דבין ו' לז' ואע"ג דמדאורייתא איהו עד סוף שית גזרו רבנן אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש ואולפי מארי מתני' מסהדותא דשעתי דחמץ לסהדותא דבדיקות דסהדי דההוא דהרג את הנפש וכלא מפרש במתני' ויקיים בהון ארי בפתגמא דחשיבו מצראי למידן וכו'. והאי איהו ועשיתם לו כאשר זמם.

זוהר חלק ג דף ערה/ב

פקודא בתר דא לקבל בית דין הגדול עלייהו בינה מסטרא דגדולה אקרי אלקים בית דין הגדול רב בדינוי ורב בזכווי כגוונא דאתמר שום תשים עליך מלך בפקודא שום לעילא תשים לתתא הכי לקבל עליה ב"ד רברבא אע"ג דקביל עליה ב"ד זעירא. בית דין זעירא בית דין של שלשה מסטרא דשכינתא תתאה ב"ד רברבא מאלין סנהדרי גדולה. אמר בוצינא קדישא שבעים סנהדרי גדולה הוו. ואנת רברבא על כלהו והיה כל הדבר הגדול יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם. אלו. (הם סנהדרי גדולה סנהדרי קטנה) סנהדרי גדולה מסטרא דשכינתא עלאה סנהדרי קטנה מסטרא דשכינתא תתאה משה שושבינא דמלכא אהרן שושבינא דמטרוניתא ועמהון שבעין

ותרין סנהדרין כמנין חסד ומהכא סנהדרי גדולה. סנהדרי קטנה מסטרא דשמאלא את המאור הקטן לממשלת הלילה ובג"ד תפארת את המאור הגדול לממשלת היום דאתמר ביה יומם יצוה יי' חסדו את המאור הקטן לממשלת הלילה ובלילה שירה עמי שיר דלויים ודא יסוד בן ישי חי על האדמה דתקין עשר מיני תהלים בשירה ואיהו צדיק לשמאלא את המאור הקטן ודא שכינתא דאתנטילת משמאלא. ע"כ יתרו כג כבד את אביך וכו'):

זוהר חלק ג דף רפג/א

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל. ר' חזקיה פתח מוליך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים מפניהם וגו' זכאין אינון ישראל דקב"ה אתרעי בהו ובגין דאתרעי בהו קרא לון בנין

זוהר חלק ג דף רפג/ב

בוכרין קדישין אחין (כביכול) נחת לדיירא עמהון הה"ד ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ובעא לאתקנא להו כגוונא דלעילא ושארין עליהו שבעה ענני יקר שכינתיה אזלא קמייהו הה"ד ויי' הולך לפניו יומם. תלת אחין קדישין אזלין בינייהו ומאן אינון משה אהרן ומרים ובזכותהון ירב לון קבה מתנן עלאין (והא אתמר) כל יומי דאהרן לא אעדו ענני יקר מישראל והא אוקמוה (בגין) דאהרן דרועא ימינא דישראל הוה והיינו דכתיב וישמע הכנעני מלך ערד וגו' כי בא ישראל דרך האתרים וגו'. כב"נ דאזיל בלא דרועא וסמין גרמיה לכל אתר וכדין וילחם בישראל וישב ממנו שבי בגין דהו בלא דרועא ימינא (ועל דא אצטריכו ישראל למנדר נדר עליה הה"ד וידר ישראל נדר לה' ויאמר אם נתן נתן וגו'. ת"ח אהרן דרועא ימינא דגופא הוה ועל דא כתיב מוליך לימין משה זרוע תפארתו ומאן איהו אהרן. וילך משה מאי וילך לאן הלך אלא וילך כגופא בלא דרועא כד"א וילכו בלא כח לפני רודף דהא מית אהרן דרועא ימינא ובעא לאסתלקא גופא. (כל יומי דמשה שמשא נהיר בעלמא) כל יומי דמשה אכלו ישראל לחם מן השמים כיון דאתא יהושע מה כתיב וישבות המן ממחרת וגו'. ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מה בין האי להאי אלא דא מלעילא ודא לתתא (מכאן אוליפנא) כל זמנא דמשה אשתכח גופא דשמשא שליט ונהיר לעלמא כיון דאסתלק משה אתכנש גופא דשמשא ונפיק גופא דסיהרא. כתיב אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה ובמה יודע אפוא וגו' הכי אוליפנא כיון דאמר קב"ה למשה הנה מלאכי ילך לפניך. אמר משה ומה קסטיפא דשמשא דיתכניש וידבר סיהרא גופא דסיהרא לא בעינא. אם אין פניך הולכים. גופא דשמשא בעינא ולא דסיהרא כדין גופא דשמשא אתנהיר ואתעביד משה כגוונא דגופא דשמשא קמייהו דישראל כיון דאתכניש משה אתכניש שמשא ואתנהיר סיהרא והוה יהושע משתמש לנהורא דסיהרא. ווי להווא כסופא. ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה וגו'. היינו דא"ר אלעזר ארבעין שנין נהיר שמשא לון לישראל ואתכניש לסוף ארבעין שנין ונהיר סיהרא אר"ש ודאי הכי הוא היינו דכתיב משלי יג ויש נספה בלא משפט והא אתעררו חברייא ואנן נוקים ליה לקרא אבל על מה דאתעררו חברייא כלא הוא אצטריך לעלמא לגלאה (ס"א לתועלתא דב"נ) לב"נ דיתכנש עד לא מטון יומי. ת"ח והא אתמר דכל רוחין דנפקין מלעילא דכר ונוקבא נפקי ומתפרשן. ולזמנין תפוק נשמתא דנוקבא עד לא נפקת דכר דהוא בר זוגה וכל זמנין דדכורא לא מטא זמניה לאזדווגא בהדי נוקביה ואתי אחרא ואתנסיב בהדה כיון דמטא זמנא דהאי לאזדווגא כד אתער צדק בעלמא למפקד על חובי עלמא כניש ליה להאי אחרא דהוה נסיב בהדה ואתי אחרא ונטיל לה. ועל דא קשין זווגין קמי קב"ה וכל דא בגין דסרח דכורא

עובדוי ואע"ג דלא סרח כ"כ עובדוי בחטאיה אתכניש בההוא זמנא עד לא מטון יומוי דלא עביד הכי במשפט ועליה כתיב ויש נספה בלא משפט ואעדע ביה דינא דצדק בחובוי בגין דמטא זמניה דאחרא ונסיב לה דהא דידיה היא. א"ל ר"א ואמאי יפריש לון קודשא בריך הוא וייתי אחרא ויהיב ליה. אמר ליה דא הוא תועלתא דבר נש וטיבו דעביד עמיה דלא ימטי (ס"א וחמי) אתתיה בידא אחרא. ות"ח אי האי

זוהר חלק ג דף רפד/א

לא כשרן עובדוי אע"ג דדיליה היא ההיא אתתא לא אהדחי האי אחרא מקמיה. ת"ח שאול מלכא נטל מלכו. (אמאי) בגין דעד לא מטא זמניה דדוד להאי דהא מלכו הוה ודאי דדוד ואתא שאול ונטיל ליה. כיון דמטא זמניה דדוד למירת דליה כדין אתער צדק (מלכותא דלעילא) וכניש ליה לשאול בחובוי ואתדחי מקמי דוד ואתא דוד ונטל דיליה. ואמאי לא אעדי קב"ה לשאול ממלכו ולא ימות אלא טיבו עבד קב"ה עמיה דכניש ליה במלכותא ולא יחמי עבדיה שליט עליה ונטיל מה דהוה דיליה בקדמיתא. כך האי. בג"כ בעי ב"נ למבעי רחמי קמי קב"ה כד אזדווג דלא יתדחי מקמי אחרא כתיב ויאמר יי' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי וגו'. והא אוקימנא אמר ליה קב"ה למשה משה תבעי לאחדשא (ס"א לאכחשא) עלמא חמית מן יומך שמשא פלח לסיהרא. חמית מן יומך דישלוט סיהרא בעוד דשמשא קיימא. אלא הן קרבו ימיך למות קרא את יהושע יתכניש שמשא וישלוט סיהרא ולא עוד אלא אי אנת תיעול לארעא יתכניש סיהרא מקמך ולא ישלוט. ודאי שולטנותא דסיהרא מטא ולא תשלוט בעוד דאנת קיימא בעלמא:

קרא את יהושע וגו'. ומאי קאמר הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וגו'. ולא אשכחנא דפקיד קב"ה ליהושע אלא למשה דא"ל למשה כל האי דכתיב ועזבני והפר את בריתי. וחרה אפי בו ביום ההוא. ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם. אי הכי מהו ואצונו אלא קרא אמר הנך שוכב עם אבותיך אמר ליה קב"ה למשה אע"ג דאנת תשכוב עם אבהתך הא אנת קיימא תדיר לאנהרא לסיהרא כמה דשמשא דאע"ג דאתכניש לא אתכניש אלא לאנהרא לסיהרא וכדין אנהיר לסיהרא כד אתכניש ועל דא הנך שוכב לאנהרא ודא הוא ואצונו. וכדין (ס"א אתכשר) אתבשר יהושע לאנהרא ועל דא כתיב הנך שוכב עם אבותיך לאנהרא ליהושע ודא הוא וצו את יהושע וחזקהו. וצו את יהושע כלהו לאנהרא:

כי אתה תבא ולבותר תביא מה בין האי להאי אלא חד תבא לבשרא ליה דייעול לארעא ויתקיים בה וחד תביא לבשרא ליה שלטנותא על ישראל ואתבשר על קיומא דגרמיה ואתבשר על שלטנו דישראל. ר' שמעון פתח מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק וגו' ווי לון לבני נשא לאינון דלא משגחין ולא משתדלין ביקרא דמאריהון ולא מסתכלין בקדושא עלאה לאתקדשא בהאי עלמא למהוי קדישין בעלמא דאתי. מכנף הארץ דא (רצו א קמב) כסותא עלאה קדישא. זמירות שמענו כד"א נותן זמירות בלילה זמירות תושבחן דכנסת ישראל קמי קב"ה בלילה בזמנא דאיהי אזדמנא (דקב"ה) (ס"א אזדווגא דשכיחא) ושכיחא לשבחא ליה לקב"ה (בלילה בזמנא דאיהי אזווגא) ומשתעשע עם צדיקייא בגנתא דעדן. ואימתי מפלגות ליליא ואילך וכדין זמירות שמענו (בלילה) תושבחן וזמירות כד"א לא תזמור. וכתיב זמיר עריצים יענה אעקרותא מאתרייהו כל אינון תקיפין דהא כד עייל ליליא כמה עריצים גרדיני נימוסין שכיחין בעלמא אזלין ושייטן בעלמא לקטרגא מפלגות ליליא ואילך אתער רוחא חזא ואעקר לכלהו מאתרייהו ואעבר לון דלא ישלטון. זמירות שמענו תושבחן דכנסת ישראל בליליא וכל דא למה צבי לצדיק לאזדווגא בזווגא חזא (לקדושא) דקודשא בריך הוא

זוהר חלק ג דף רפד/ב

ולאתקדשא בקדושה חדא. ואומר רזי לי רזי לי דא הוא רזא עלאה דא הוא רוח קדישא אבל אוי לי על דרא ועל עלמא. בוגדים בגדו דכלהו משקרן ביה. משקרן בהו בגרמייהו ולא די דמשקרן בגרמייהו (ממש) אלא אינון בנין דאולידו מתשקרן בהוא שקרא דלהון ואתשכחו פגימין לעילא ותתא. כיון דאסתכל ישעיהו בהאי כניש לאינון דחלין חטאה ואוליף לון ארח קדישא לאתקדשא בקדושה דמלכא ולאשתכחא בנייהו קדישין. כיון דאתקדשו אלין אינון בנין דאולידו אקרון על שמייה. הה"ד הנה אנכי והילדים אשר נתן לי יי' לאותות ולמופתים בישראל דפרישן משאר עמין. ד"א מכנף הארץ זמירות שמענו בשעתא דעאלו ישראל לארעא וארון קיימא קדישא קמייהו שמעו ישראל דמסטרא חד דארעא תושבחן וחדו וקל מזמרי עלאי דמזמרי בארעא כדין צבי לצדיק תושבחא דמשה הוה בההיא שעתא דבכל אתר דארון הוה שארי בארעא הוה שמעי קלא דאמרי וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל אבל אוי לי דבוגדים בגדו דזמינין ישראל לשקרא בקב"ה ולאשתקרא מארעא זמנא חדא ובגין דאתאחדו בינייהו שקרא דלהון יתעקרון זמנא תניינא עד דישתלים חובייהו בארעא אחרא:

לקוח את ספר התורה הזה וגו'. הא אוקימנא מלי. אלקיכם. אלקיך. קל. אלקינו. דאמר ר' אבא אמר ר' יהודה מאי דכתיב כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא. אדמת קדש ודאי דהיינו ארץ החיים. אשר אתה עומד עליו. עליו ודאי היינו בקדמיתא וכ"ש לבתר. תאנא אמר ר' יוסי כתיב והיה שם בך לעד לעד ודאי דיסהיד סהדותא. תלתא אינון דקיימו בסהדותא לאסהדא ואלין אינון. באר דיצחק. גורל. ואבנא דשוי יהושע. ודא שירתא סהדותא יתיר מכלא. אמר ר' יצחק אי הכי ארבע אינון. אמר ליה ודאי אבל גורל לא כתיב ביה סהדותא. באר דיצחק מנלן דכתיב בעבור תהיה לי לעדה וגו'. גורל דכתיב על פי הגורל תחלק נחלתו דהוה אמר דא ליהודה ודא לבנימין וכן לכלהו. אבנא דיהושע דכתיב הנה האבן הזאת תהיה בנו לעדה והכא והיה שם בך לעד וכתיב וענתה השירה הזאת לפניו לעד. היא ודאי אסהידת בהו בישראל. תאנא א"ר אלעזר מאי דכתיב וידבר משה וגו'. את דברי השירה הזאת עד תומם. הכא אית לאסתכלא מהו את דברי את השירה הזאת מבעי ליה ומהו עד תומם אלא הכי תאנא ברזא דמתניתין כל אינון מלי דאמר משה כלהו מתגלפי בשמא דקב"ה וכל אינון מלין הוו אתיין וסלקין ונחתין ומתגלפין תמן וכל מלה ומלה הוה אתיאי קמי משה לאתגלפא על ידי וקיימא קמיה. והיינו דכתיב עד תומם. ר' אבא אמר את דברי השירה הזאת שירה הזאת מבעי ליה. מאי קא רמיזא אלא שירתא דקב"ה אמר כד"א שיר השירים אשר לשלמה. מלכא דשלמא כלא דיליה והא אוקימנא מלי (דתניא כתיב) מזמור שיר ליום השבת ליום השבת ממש. שיר דקב"ה אמר (שיר השירים אשר לשלמה שיר דקב"ה אמר. והכא את דברי השירה הזאת. שירה דקב"ה אמר) אלא הכא אית לאסתכלא התם שיר והכא שירה דא דכר ודא נוקבא. והא תנינן כל נביאי כלהו לגבי משה כקוף בעינייהו דבני נשא ואינון אמרו שיר ומשה אמר שירה. (ומנלן דהאי נוקבא הוא דכתיב וענתה השירה וגו') משה הוה ליה למימר שיר ואינון שירה

זוהר חלק ג דף רפה/א

אלא דא היא רזא דמלה משה לגרמיה לא קאמר דא אלא לישראל. א"ל ר"ש לאו הכי אלא משה ודאי מהכא אשתמודע דאיהו בדרגא עלאה יתיר מכלא. משה סליק מתתא לעילא ואינון נחתין מעילא לתתא. הוא סליק מתתא לעילא כמה דתנינן מעלין בקדש ואין מורידין. משה סליק מתתא

לעילא דאמר שירה תושבחתא דמטרוניתא דאיהי משכחת למלכא. ומשה בכלא (ס"א במלכא) אתאחד. ואינון נחתי מעילא לתתא דאמרו שיר דהוא שבחא דמשבחא מלכא למטרוניתא ואינון במטרוניתא אתאחדו ועל דא בהאי אשתמודע שבחא דמשה יתיר מכלהו והיינו דכתיב אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליי'. שירתא דמטרוניתא למאן ליי' ובג"כ ויכתוב משה את דברי השירה הזאת. וענתה השירה הזאת:

וענתה השירה הזאת. וענו הדברים האלה מבעי ליה אלא רזא דמלה כמה דאוקימנא דכתיב וארץ מתקוממה לו ומשה בכלא אסתכל. ועל דא אמר שירה בגין לאתאחדא מלין באתר דא למהוי עלייהו דינא דכתיב וענתה השירה הזאת לפניו. ולמה דכתיב כי אני ידעתי את יצרו וכתיב כי ידעתי אחרי מותי וגו'. וכד תעבדו דא מיד וענתה השירה הזאת לפניו לעד. ת"ח כתיב יגלו שמים עונו ולא יתיר אבל וארץ מתקוממה לו. בהאי דינא אתעביד למאן דאתעביד. כתיב וידבר דוד ליי' את דברי השירה הזאת. השתא תושבחתא דדוד הוא בגין דאמר שירה מתתא לעילא וזכה להאי דרגא ולא אמר האי שירה אלא בסוף יומי דהוה בשלימו יתיר מהאי שירה כמה דתנינן אל תאמן בעצמך עד יום מותך. והכא אמאי זכה דוד למימר שירתא מתתא לעילא בסוף יומי דהוה בנייחא מכל סטרוי דכתיב ביום הציל יי' אותו מכף כל אויביו. אר"ש שירתא מעליא מכלא מאי היא. כמה דתנינן ברזא דמתניתין במלין ובעובדא הכי (ס"א הוא) נמי מתתא לעילא ומעילא לתתא ולבתר לכוונא בלבא ולקשרא כלא בחד קשרא. מנלן ממשה. בקדמיתא מתתא לעילא כי שם יי' אקרא. מאי אקרא כמה דכתיב ויקרא אל משה דא שכינתא. לבתר הבו גדל לאלקינו דא מלכא עלאה. לבתר נחית בדרגוי מעילא לתתא דכתיב צדיק וישר. לבתר קשיר קשרא דמהימנותא ואמר הוא ודא הוא קשרא לכלא. בג"כ בעי בר נש לסדרא שבחא דמאריה כהאי גוונא בקדמיתא. מתתא לעילא לסלקא יקרא דמאריה לאתר דשקיו דעמיקא דבירא נגיד ונפיק. לבתר (נגיד) לאמשכא מעילא לתתא מההוא שקיו דנחלא לכל דרגא ודרגא עד דרגא בתראה לאמשכא ברכאן לכלא מלעילא לתתא. לבתר בעי לקשרא קשרא בכלא קשרא דמהימנותא ודא הוא ב"נ דאוקיר לשמא דמאריה ליחדא שמא קדישא. ועל דא כתיב כי מכבדי אכבד. כי מכבדי לעלמא דא. אכבד בעלמא דאתי. ובוזי יקלו מאי ובוזי יקלו. דא הוא מאן דלא ידע ליחדא שמא קדישא ולקשרא קשרא דמהימנותא ולאמשכא ברכאן לאתר דאצטריך ולאוקיר שמא דמאריה וכל מאן דלא ידע לאוקיר שמא דמאריה טב ליה דלא אברי. א"ר יהודה ובוזי יקלו מאן דלא ידע לאוקיר למאריה ולא אתכוון באמן דתנינן גדול העונה אמן יותר מן המברך והא אוקימנא קמיה דר"ש דאמר משיך ברכאן ממבועא למלכא וממלכא למטרוניתא (דא כ"י). ובאתוון גליפין דרבי אלעזר מאלף למ"ם וממ"ם לנו"ן. כיון דמטו ברכאן לנון מתמן נגדין

זוהר חלק ג דף רפה/ב

ונפקין ברכאן לעלאי ותתאי ומתפשטי בכלא. וקלא נפיק אתשקיו משקיותא דברכן דאפיק פלניא עבדא דמלכא קדישא. וכד ישראל לתתא משמרין לאתבא אמן לכוונא לבייהו כמה דאצטריך כמה פתחין דברכאן פתיחן ליה לעילא כמה טבאן משתכחין בכלהו עלמין כמה חדו בכלא מאי אגר להו לישראל דגרמין האי אגר להו בעלמא דין ובעלמא דאתי. בעלמא דין בשעתא דעאקין להו (לישראל) ומצלן צלותא קמי מאריהון קלא מכרזא בכלהו עלמין פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים אל תקרי אמונים אלא אמנים. פתחו שערים כמה דישראל פתחין להו תרעין דברכאן כך השתא פתחו שערים ותתקבל צלותהון מאינון דעאקין להו. האי בעלמא דין. בעלמא דאתי מאי אגרייהו דכד יפוק ב"נ מהאי עלמא דהוה שומר לאתבא אמן. מאי שומר כלומר נטיר ההיא ברכא דאמר ההוא דמברך ומחכה ליה לאתבא אמן. כמה דאצטריך. נשמתיה סלקא ומכרזי קמיה פתחו שערים קמיה כמה דאיהו הוה פתח תרעין כל יומא כד הוה שומר אמונים. א"ר יוסי

א"ר יהודה מאי אמן. א"ר אבא הא אוקמוה כלא אמן אקרי מבוועא דההוא נחלא דנגיד אמן אקרי דכתיב ואהיה אצלו אמון אל תקרי אמון אלא אמן קיומא דכלהו ההוא נחלא (ס"א טלא) דנגיד ונפיק אמן אקרי דתניא מן העולם ועד העולם עולם דלעילא עולם דלתתא אוף הכא אמן ואמן אמן דלעילא אמן דלתתא אמן קיומא דכלהו והא אוקימנא אמן באינן אתוון. ר"ש אמר אלף עמיקא דבירא דכל ברכאן מתמן נבעין ונפקין ומשתכחין מ"ם פתוחה נהרא דנגיד ונפיק ואקרי מ"ם והוא רזא דתנינן מ"ם פתוחה מ"ם סתומה כמה דאוקימנא לסרבה המשרה נון פשוטה כללא דתרין נונין נון כפופה כללא דאת וא"ו כללא דנון כפופה (ס"א פשוטה) (ס"א מם פתוחה כללא דתרין נונין נון פשוטה נון כפופה. נון פשוטה כללא דאת וא"ו) בג"כ כלא אקרי נון ואו נון וברזא דמתניתא הכי תאנא ו' דכר ו' פשוטה כללא דדכר ונוקבא. נון כפופה בכללא דפשוטה היא. ובספרא דרב המנונא סבא מם דהכא היא נוטריקון מל"ך והיינו אמן ואמ"ן נוטריקון א"ל מ"לך נ"אמן כללא דכלא ושפיר הוא והא אתמר. תאנא כל מאן דשמא ברכה מההוא דמברך ולא אתכוון באמן עליה נאמר ובוזי יקלו כד"א לכם הכהנים בוזי שמי מאי עונשיה כמה דלא פתח ברכאן לעילא כך לא פתחין ליה ולא עוד אלא כד נפיק מהאי עלמא מכריזי קמיה ואמרי טרוקו גלי קמיה דפלנייא ולא ליעול ולא תקבלון ליה ווי ליה ווי לנשמתי. תאנא חייבי דגיהנם כלהו סלקי במדורין ידיען וכמה פתחין אית ליה לגיהנם וכלהו פתחין לקבל פתחין דגן עדן ובשעתא דאפקי לאינן חייביא דקבילו עונשייהו אינן פתחי פתחין ושויין (ס"א ושאבין) לון לבר. וכלהו פתחין בשמהן אקרון לקבליהון דפתחין דגן עדן וכל פתחא אקרי שמא לקבלי ההוא פתחא דגיהנם ואשתמודען פתחין לקבליהון פתחין אינן פתחין דג"ע. בגיהנם אית מדורא בתראה תתאה דכלהו. וההוא מדורא הוי מדורא על מדורא ואקרי ארץ עיפתי מה עיפתי כד"א רבוע יהיה כפול ומתרגמינן מרובע יהיה עיף אוף הכא עיפתי כלומר כפולה וההוא אקרי שאול תחתית שאול הוא מדורא חד. תחתית הוא מדורא תתאה ובג"כ אקרי ארץ עיפתי תחתית ואקרי אבדון. וע"ד כתיב שאול ואבדון כולהו מדורין לא אכפלו וכלהו לא עייפין בר מהאי. ותאנא מאן דנחית לאבדון

זוהר חלק ג דף רפ"א

דאקרי תחתית לא סליק לעלמין וההוא אקרי גבר דאשתצי ואתאביד מכלהו עלמין. ותאנא לההוא אתר נחתין להנהו גברי דמבזי לאתבא אמן ועל אמן סגיאין דאתאבידו מניה דלא חשיב להו דיינין ליה בגיהנם ונחתין ליה בההוא מדורא תתאה דלית בה פתחא ואתאביד ולא סליק מניה לעלמין. וע"ד כתיב כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה. ולא הוא כתיב מבטן שאול שועתי שמעת וגו'. וכתיב מוריד שאול ויעל אלא הכא שאול התם תחתית. ואוקימנא הא דאהדר ביה הא דלא אהדר ביה. א"ר יוסי מאי דכתיב כי שמים רעות עשה עמי אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות וגו'. אותי עזבו מקור מים חיים דא הוא דלא בעי לקדשא שמא דקב"ה באמן. מאי עונשיה. כתיב לחצוב להם בארות נשברים דנחתין לגיהנם דרגא בתר דרגא עד דנחתין לאבדון דאקרי תחתית. ואי איהו קדיש שמא דקב"ה לכוונא באמן כדקא יאות סליק דרגא בתר דרגא לאתעדנא מההוא עלמא דאתי דנגיד תדיר ולא פסיק הה"ד אמונים נוצר יי' ומשלם על יתר עושה גאוה. תאנא שירה משיך ברכאן מעילא לתתא עד דישתכחון ברכאן בכלהו עלמין. (א"ר יוסי זמינן אינן ישראל למימר שירתא שלימתא שירה דכליל כל שאר שירין הה"ד ואמרתם ביום ההוא הודו ליי' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו) א"ר אלעזר זמינן אינן ישראל למימר שירתא מתתא לעילא ומעילא לתתא ולקשרא קשרא דמהימנותא דכתיב אז ישיר ישראל את השירה הזאת אז שר לא נאמר אלא אז ישיר וכן כלהו כהאי גוונא. את השירה הזאת מתתא לעילא. עלי באר ענו לה. עלי באר כלומר סק לאתריך לאתאחדא בבעליך דא הוא מתתא לעילא ולבתר מעילא לתתא (דהא עד השתא בגלותא אשתכח עמנא) באר חפרוה שרים

דאולידו לה אבא ואימא (לעילא). כרוה נדיבי העם. אלין אבהן דאקרון נדיבי עמים. כרוה אתר לאזדווגא בה מלכא בברכין. ובמה הוא זווגא. במחוקק דא יסוד. במשענותם דא נצח והוד מעילא לתתא. וממדבר מתנה. וממתנה נחליאל ומנחליאל במות הא קשורא שלימא קשורא דמהימנותא קשורא קיימא דכלא ביה. א"ר יוסי זמינין ישראל למימר שירתא שלימתא שירתא דכליל כל שאר שירין הה"ד ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו בהוא זמנא כתיב והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד. וכתוב אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה. אז יאמרו בגוים הגדיל יי' לעשות עם אלה. בילא"ו יילא"ו:

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי רבי יהודה פתח פתחי אני לדודי ודודי חמק עבר וגו' בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני מה כתיב לעילא אני ישנה ולבי ער וגו'. אני ישנה אמרה כנסת ישראל. אני ישנה מפקודי אורייתא בזמנא דאזלינא במדברא. ולבי ער לאעלא לארעא למעבד להו (נימוסין) דהא כל פקודי אורייתא בארעא משתכחין. קול דודי דופק דא משה דאוכח להו לישראל בכמה ויכוחין

זוהר חלק ג דף רפ"ב

בכמה קטטין דכתיב אלה הדברים וגו' ממרים הייתם וגו'. ובחורב הקצפתם וגו'. הה"ד דופק ועכ"ד דמשה אוכח להו לישראל. ברחימותא הוו כל מלוי דכתיב כי עם קדוש אתה ליי' אלקיך ובך בחר יי' אלקיך להיות לו לעם וגו' בנים ליי' אלקיכם. ואתם הדבקים ביי'. ועל דא ושמעת בקול יי' אלקיך. כי מאהבת יי' אתכם הה"ד פתחי לי אחותי רעיתי מה כתיב קמתי אני לפתוח לדודי אמרו ישראל בעוד דהוינן זמינין למיעל לארעא ולקבלא אינון פקודי אורייתא על ידוי דמשה מה כתיב ודודי חמק עבר דכתיב וימת שם משה עבד יי'. בקשתיהו ולא מצאתיהו דכתיב ולא קם עוד נביא בישראל כמשה. קראתיו ולא ענני דלא הוה דרא כדרא דמשה דקב"ה שמע לקליהון ועבד להו נסין ונימוסין כמה דעבד על ידוי. ר' יצחק אמר קמתי אני לפתוח לדודי דא קב"ה ביומוי דמשה דכל יומוי לא בעא דמלאכא ושליחא לדברא עמיה דכתיב אם אין פניך הולכים וגו'. זכאה חולקיה דמשה דקב"ה אסתכם לרעותיה. ודודי חמק עבר ביומוי דיהושע דכתיב לא כי אני שר צבא יי' ת"ח משה הוה שמע קלא קדישא דמלאכא עלאה ולא אזדעזע וכ"ש מלאכא דלא בעא (ולא קבלי') בתר דשכיב מה כתיב ויאמר לא כי אני שר צבא יי' וכתוב ויפול יהושע אל פניו ארצה. עתה באתי ביומוי דמשה רבך אתינא ולק קבלני ביה שעתא ידעו ישראל שבחא דמשה בההוא זמנא בעו ישראל לקב"ה ולא אזדמן להו הכי כיומוי דמשה הה"ד בקשתיהו ולא מצאתיהו וגו':

האזינו השמים ואדברה. רבי חייא אמר זכאה חולקיה דמשה יתיר מכל נביאי עלמא. ת"ח כתיב שמעו שמים והאזיני ארץ כי יי' דבר. שמעו שמים ישעיה דהוה יתיר רחיקא ממלאכא כתיב שמעו שמים. משה דהוה יתיר קריב למלאכא כתיב האזינו השמים. תאנא בההוא זמנא דאמר ישעיהו שמעו שמים והאזיני ארץ כמה גרדיני טהירין אזדמנו לתברא רישיה נפקא קלא ואמר מאן הוא דין דבעי לארעשא עלמין עד דפתח ואמר לאו אנא ולא דודי אלא כי יי' דבר ולא אנא. במשה מה כתיב האזינו השמים ואדברה אנא ולא אחרא ואדברה בלא דחילו. ותשמע הארץ אמרי פי ולא מאחרא. זכאה חולקיה. א"ר אבא באתוון גליפן דר' אלעזר. האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ הכא אתרמיז שמא קדישא עלאה ר' יוסי אמר תו מה בין משה לישעיהו משה אמר האזינו השמים השמים שמים עלאין אינון דאשתמודען דאקרון שמא דקב"ה ותשמע הארץ ארץ עלאה ההיא דאשתמודעא ואיהי ארץ החיים. בישעיה כתיב שמעו שמים ולא השמים. האזיני ארץ ולא הארץ ואינון שמים וארץ תתאין. ועם כל דא בעו לאענשא ליה עד דאמר כי יי' דבר ולא אנא.

ומשה אמר כולי האי דכתיב האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי. רבי יצחק פתח כתפוח בעצי היער וגו'. זכאה חולקהון דישראל מכל עמין עכו"ם דהא כל שאר עמין אתיהיבו לרברבן ממנן בשלטנותא עליהו. וישראל קדישין זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי דלא ירב לון קב"ה לא למלאכא ולא לשליטא אחרא אלא הוא אחיד לון לחולקיה הה"ד כי חלק יי' עמו וכתוב כי יעקב בחר לו יה כתפוח בעצי היער מה תפוח מתפרשא בגונוי על כל שאר אילני חקלא כך קב"ה מתפרש ואתרשים על כל חילין עלאין ותתאין בג"כ יי' צבקות שמו אות הוא בכל חילא דלעילא. ת"ח קב"ה כתפוח דאית ביה תלת גוונין. כ"י כשושנה מאן שושנה. א"ר אבא שושנה סוגה סתם שושנה דאתכלילת בשית טרפי שושנה דא גונויה חווק וסומק וכלא הוא תרין גווני סומק וחזור הכי כ"י. קב"ה כתפוח כ"י כשושנה. דהכי אמרה כ"י תחת התפוח עוררתין. תחת התפוח

זוהר חלק ג דף רפז/א

כאן אתר היא אלא אלין אבהתין דאמרן. ר' יוסי אמר דא יובלא. ר' אבא אמר כלא שפיר אלא אלין אבהן דקאמרן אלין אינון ג' גווני דמתחברן בתפוח. ר' יצחק אמר באן אתר אתכלילת כ"י בשושנה. באינון נשיקין דרחימותא דאתדבקת במלכא עלאה נטלה תרי שושנים כד"א שפתותיו שושנים ובג"כ אמרה כ"י ישקני מנשיקות פיהו (כד"א ועל פיך ישק כל עמי) בגין דאתכלילת בשושנים בתרי שפוון דיליה. ר' יהודה אמר קב"ה שמים אקרי. ובגין דאקרי שמים כל אינון רקיעין דאתכלילן בשמא דא (ס"א שבעה אינון דכד מתחברן וכו') כד מתחברן כחזא אקרו שמים ואקרו שמא דקב"ה. מאן אינון רקיעין שבעה אינון כמה דתנינן. וילון. רקיע. שחקים. זבול. מעון. מכון. ערבות. ובאגדתא דבי רבי המנונא סבא הכי תנינן. ר' יצחק אמר הני ברייתא דבי רב המנונא סבא הכי וסגיאין אינון בכל הני גווני. כמה דתנינן אר"ש תנינן באינון ברייתא (ס"א דלבר) דלגבי דכל הני שבעין כתרין דמלכא. לקליהון שוויין ז' רקיעין וז' ככביא דרהטין ואזלין וקרי לון שמהן בשמהן. ואע"ג דשוויין כלהו כסאי דרקיעין דשבעה ככביא. שבתאי. צדק. מאדים. חמה. נוגה. כוכב. לבנה. ושון אלין לקביל אלין בכסויא דמלין. לגבי אינון דכתיב יעמדו נא ויושיעוך הוברי שמים החוזים בככבים כלהו מלין מתכסיין ואע"ג דלאו אורחי דאורייתא ואנן בתר אורחין דאורייתא קא אזלינן כמה דכתיב ויקרא להן שמות כשמות אשר קרא להן אביו כמה דמליל קב"ה אזלינן ובהדיא אזלינן כמה דכתיב והלכת בדרכיו. אמר רבי יוסי פשיטין מלין אלין לגבי חברייא ואשתמודען מלי בהו ואע"ג דאתכסיין. א"ל והכי תנן כמה דא"ר יהודה א"ר חייא לקמן והכי אוליפנא מאינון ברייתא דתנא ביומוי דשלמה מלכא קיימא סיהרא באשלמותא ובאתרין סגיאין אשתמודען מלי דאינון ברייתא. אר"ש ארימית ידי בצלו לקדישא עלאה דמלין אלין אתגליאו על ידי בההוא עלמא כמה דאתכסיאו בלבאי. ולית אנן באינון ארחין דאינון ברייתא אורחי דאורייתא נקטינן. תאנא א"ר יהודה מאן לך רב בחכמתא כדוד מלכא ושלמה מלכא בריה בהאי כתרא דאשתמודען בברייתא אלין. וסיהרא קרייה דוד מלכא צדק דהא דיליה הוא דכתיב פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה יה. שלמה מלכא הכי נמי ואיהו אתקרי צדק ושמשא דאתקרי בברייתא ברית איהו אקרי משפט ואינון כרסי יקרא דמלכא דכתיב צדק ומשפט מכון כסאך. צדיק וצדק הכי נמי בחד דרגא הוו. תאנא ז' כתרין אוקמוה תשעה אקרון ואפי' באינון ברייתא שבעה רקיעין אינון תשעה הוו. אר"ש עד אימתי יקרון חברייא בהני מלין. הא אנן בתר קב"ה אזלינן ואנן ידעי מלין והא אתגלי על ידן מלה דא מה דלא אתגלי לקדמאי. מכאן ולהלאה כל אינון מלין וכל אינון ברייתא סליקו להו לאינון דלא עאלו ונפקו ובגיניהון בניהון אתיין לשאלא. וכד ישאלון. יימרון חברייא ווי לדרא דר"ש בן יוחאי אסתליק מניה. אבל ת"ח מכאן ולהלאה לא יהא דרא כדרא דא. ולא אורייתא אתגלי על חברייא. ת"ח דרא בתראה דנפקו ממצרים ידעו כלא. דהא משה גלי לון כל אינון מ' שנין דהוו במדברא כמה דאמינא. תאנא

א"ר יצחק ואף משה לא גלי דא אלא בההוא יומא דהוה סליק מן עלמא דכתיב בן מאה ועשרים שנה אנכי היום בההוא יומא ממש ועכ"ד לא אמר עד דיהבו ליה רשותא דכתיב ועתה כתבו לכם את השירה הזאת. וכד גלי לא אמר האזינו ישראל אלא האזינו השמים. א"ר יוסי כתיב את השירה וכי שריה אקרי. א"ר יצחק שירה ודאי מה

זוהר חלק ג דף רפז/ב

שירה אתמשכא ברוח הקדש מעילא לתתא אוף הכי מלין אלין אתמשכן ברוח הקדש מעילא לתתא. ובג"כ אמר משה שירה. ת"ח כולי האי אמר משה וקרא לעלאין עד לא יימא מלה דכתיב האזינו השמים. יערוף כמטר וגו' וכל כך למה משום כי שם יי' אקרא עד דיימא מלה ארעיש כלהו עלמין. תאנא בההיא שעתא דאמר משה האזינו השמים ואדברה אתרגישו עלמין. נפק קלא ואמר משה אמאי את מרעיש עלמא כלא את בריה דבר נש ובגינך אתרגיש עלמא. פתח ואמר כי שם יי' אקרא. בההיא שעתא אשתתקו ואציתו מלוי:

(כאן שייך ת"ר כשחלה רשב"י וכו' ועיין בסוף הספר סי' ח"י):

זוהר חלק ג דף רצו/ב

אמר ר' יוסי כמה חביבין ישראל קמי קב"ה בקדמיתא קרא לון גוי קדוש דכתיב כי עם קדוש אתה וגו' לבתר קרא לון קדש דכתיב קדש ישראל ליי' ראשית

זוהר חלק ג דף רצז/א

תבואתה. מה בין האי להאי. א"ר אבא קדש עלאה מכלא דהכי תנינן כד אתחברן כלהו קדושי כחדא. אקרון קדש. וכלהו סלקין ומתכנשין לההוא אתר עלאה דאקרי קדש ובג"כ ק' ק' ק' קדש ישראל אתעביד מנייהו. ובגין דישראל בתלת דרגין מתעטרן. כד אתחברן כחדא אקרון קדש ישראל ליי' דאיהי ראשית. והא אוקימנא תבואתה בה"א. כל אוכליו יאשמו מאי כל אוכליו יאשמו. א"ר אבא הא אתמר דכתיב ואיש כי יאכל קדש בשגגה. וכתיב וכל זר לא יאכל קדש וישראל אקרון קדש בג"כ כל אוכליו יאשמו. אר"א שירותא וסיומא דכלא אתכליל בקדש (ס"א א') וחכמה עלאה קדש אקרי וכד נהיר דא חכמה עלאה חכמה דשלמה נהיר כמה דכתיב ותרב חכמת שלמה דקיימא באשלמותא והא אוקימנא. וכד אתברכא מיסוד הכי קרינן לה קדש דאיהו אנהיר בשלימו. וכד לא אתנהרא מתעטרא באשלמותא. קרינן לה רוח הקדש ולא אתקרי קדש כההוא דלעילא. וכד מתברכא מהאי יסוד וינקה לכל אינון דלתתא אתקרי אם כההיא דלעילא. וקרינן ליה קדשים. וכדין קרינן ליה קדש הקדשים דביה כלה דכתיב אתי מלבנון כלה וגו'. מאי לבנון דא עדן דאתלבן מכל סטרין ועדן הא ידוע לגבי חברייא. תאנא כתיב כי שם יי' אקרא. מאי כי שם יי' אקרא אר"ש הא כתיב הבו גודל לאלקינו. א"ר אבא הבו גודל דא גדולה. הצור תמים דא גבורה. כי כל דרכיו משפט דא תפארת. קל אמונה דא נצח. ואין עול דא הוד. צדיק דא יסוד. וישר דא צדק. הוא כלא שמא קדישא דקב"ה ובג"כ כי שם יי' אקרא. א"ר יוסי שם יי' ממש ומשה בהיא שעתא גלי להו לישראל דכתיב בן מאה ועשרים שנה אנכי היום וגו'. מכאן

אוליפנא ההוא זכאה דחכמתא עלאה ביה כד מטי יומא לאסתלקא מעלמא בעי לגלאה ההיא חכמתא לאינן די רוח קדישא בינייהו מנלן ממשא דכתיב בן מאה ועשרים שנה אנכי היום. וכתיב ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וגו'. ואם לאו עליה כתיב אל תמנע טוב מבעליו כד"א כי לקח טוב נתתי לכם וגו'. בהיות לאל ידך לעשות. עד לא תסתלק מן עלמא ולא אתייהיב לך רשותא לגלאה. א"ר חייא האי קרא אוליפנא מניה חכמתא עלאה והכי הוא אבל סיפיה דקרא מקשר קשרא דמהימנותא במאי דכתיב הוא כד"א צדיק וישר הוא כלומר הוא כלא. הוא חד בלא פרודא. דאי תימא כל הני סגיאין אינן חזר ואמר הוא כלהו סלקין ומתקשרן ומתאחדן בחד. וכלא הוא היה והוא הוה והוא יהא. והוא חד. בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין. ע"כ מתקטרין מלין ומתאחדין מלין קדישין דשמא דקב"ה. זכאה חולקיה מאן דקרי למלכא וינדע למקרי כדקא יאות. ואי איהו קרי ולא ידע למאן קרי אתרחיק קב"ה מניה דכתיב קרוב לכל קוראיו וגו'. קרוב יי' לכל קוראיו. למאן קרוב. חזר ואמר לכל אשר יקראוהו באמת. וכי אית מאן דיקרי ליה בשקרא. א"ר אבא אין. ההוא מאן דקרי ולא ידע למאן דקרי. מנלן דכתיב לכל אשר יקראוהו באמת. מאי באמת בחותמא דגושפנקא דמלכא דהוא שלימו דכלא הה"ד תתן אמת ליעקב חסד לאברהם ובג"כ לכל אשר יקראוהו באמת כתיב. זכאה חולקיה דמאן דעאל ונפק למנדע ארחוי דקב"ה וע"ד כתיב וארח צדיקים כאור נוגה וגו' וכתיב ועמך כלם צדיקים וגו'. תניא א"ר יצחק כל הני תקונין וכל הני מלי למחצדי חקלא אתמסרן. ותנינן חייבין כביכול עבדין פגימותא לעילא. מאי פגימותא כמה דכתיב שחת לו לא בניו

זוהר חלק ג דף רצ"ב

מומם דהא כל הני תקונין לא משתכחי כדקא יאות. כתוב אחד אומר וילבש צדקה כשרין וכתוב אחד אומר וילבש בגדי תלבושת. אלא א"ר יצחק וילבש צדקה בזמנא דישראל זכאן. לא זכו וילבש בגד נקם וגו'. א"ר יוסי מאי פגימותא כמה דתנינן דאבהן לא מסתפקין (ס"א מסתפקן) לאתברכא מההוא שקיו דנחלא כ"ש בנין כד"א שחת לו לא בניו מומם. מאי לו לא תרי זמני אלא חד לעילא וחד לתתא. והיינו דאר"ש כל זמנא דחייביא סגיאן בעלמא כביכול שמא קדישא לא מתברך בעלמא וכל זמנא דחייביא לא סגיאן בעלמא שמא קדישא מתברך בעלמא הה"ד יתמו חטאים וגו' ברכי נפשי את יי' הללויה. א"ר אבא מקרא זה ממש הוא דכתיב שחת לו לא בניו מומם. מאן גרים לחבלותא דא דור עקש ופתלתול בגין דאינן חייביא ודרא אשתכח הכי בג"כ בתר דאמר משה כל הני מלין ואדכר שמא קדישא כדקא יאות אמר ודאי צדיק וישר הוא מלה בתקוניה אבל שחת לו לא בניו מומם. מ"ט הכי משום דאינן דוד עקש ופתלתול. א"ר יהודה לו לא כלומר לגרמייהו עבדין דא. חייבין דגרמין לאסתלקא ברכאן מעלמא. א"ר אבא לו הא אוקימנא והכי הוא. מה כתיב בתריה הליי' תגמלו זאת לשלמא גמול דא לקב"ה על כל אינן טבאן דגרים לך ועביד לקבלך. ר"א פתח ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'. זכאין אינן ישראל על כל עמין עכו"ם דאע"ג דארגיזו קמי מאריהון קב"ה לא בעי לשבקא לון. דבכל אתר דגלו ביני עממיא קב"ה עמהון בגלותא הה"ד ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו' ר' אבא אמר ואף גם זאת בהיותם. ת"ח כמה חביבותא דקב"ה לגביהון דישראל דאע"ג דגרמין למגלי ביני עממיא שכינתא לא אתעדיאת מנהון לעלמין. דלא תימא דאינן בלחודייהו בגלותא משתכחין אלא ואף גם זאת עמהון משתכחין. הה"ד ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'. למלכא דארגיז על בריה וגזר עליה עונשא לאתרחקא מניה ולמיזל לארעא רחיקא שמעה מטרוניתא ואמרה הואיל וברי אזיל לארעא רחיקא ושדי ליה מלכא מהיכליה אנא לא אשבוק ליה או תרוונא כחדא ניתוב להיכלא דמלכא או תרוונא כחדא ניתוב בארעא אחרא. לזמנין פקיד מלכא על מטרוניתא לא אשכחה. דהוות אזלת עם בריה אמר הואיל ומטרוניתא תמן תרווייהו יתובון. ובזמנא דפקיד קב"ה למטרוניתא פקיד לה בקדמיתא ובגינה פקיד לבניי הה"ד וגם אני

שמעתי את נאקת בני ישראל וגו'. מאן גרים דאנא שמענא עקתהון כביכול מטרוניתא דדכרנא לה הה"ד ואזכור את בריתי. וכתוב ויזכור אלקים את בריתו. וכד קב"ה יהדר לישראל מן גלותא מה כתיב ושב יי' אלקיך את שבותך ורחמך דא מטרוניתא. ועוד כתיב רצית יי' ארצך שבת שבות יעקב. א"ר יהודה הליי' תגמלו זאת בני דאתון דור עקש ופתלתול אתון הויתון גרמין דתגלי זאת בגלותא הליי' תגמלו זא. דא הוא גמול דעביד עמכון בכל אינון נימוסין דמצרים בכל אינון אתון דעבד לכו. דא הוא גמול דאתון שלמין להאי זאת מאן גרם לכו דא בגין דאתון עם נבל ולא חכם. ולא מסתכלין בכל אינון טבן דעבד לכו עד השתאן הליי' תגמלו זאת דא שכינתא. והא אוקימנא מלי דתנינן ה"א דבהבראם. זעירא. ה"א דבהליי' רברבא והא אתמר דתניא א"ר יהודה ה"א דבכל אתר קב"ה ואקרי אם ותרי עלמין נינהו דכתיב מן העולם ועד העולם והא תנינן ברזא דקרא בשמן כתית רביעית ההין. תניא ר' יהודה אומר בכמה אתרי אסתכלנא דקב"ה לא אעדי

זוהר חלק ג דף רצח/א

רחימותא מנייהו דישראל דבכל אתר דאינון הוו. קב"ה בינייהו דכתיב לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם. דייקא אתם בינייהו עמהון. לא אעדי מנייהו לעלמין. ר' יצחק הוה אזיל בארחה ופגע ביה ר' חייא א"ל חמינא (להו) באנפך דהא במדורא דשכינתא מדורך. מאי כתיב וארד להצילו מיד מצרים וארד מבעי ליה וארד בקדמיתא אימתי כד נחת יעקב למצרים ולמה להצילו מי דמצרים דאלמלא לא הוה בינייהו לא יכלין למסבל כד"א עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו. א"ל ודאי בכל אתר דישראל שריין קב"ה בינייהו. וכל אתר דחכימי דרא אזלין קב"ה אזיל עמהון דכתיב כי מלאכיו יצוה לך וגו'. מגלן. דכתיב ויעקב הלך לדרכו וגו' ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלקים זה. השתא נשתתף כחדא וניזיל בארחה דהא ידענא דלא אתר חד אזלינן לקבלא אנפוי דשכינתא א"ל ודאי. א"ר יצחק תנינן שלוחי מצוה אינו ניזוקין לא בהליכתן ולא בחזרתן ואנון לאתחזאה קמי קב"ה אזלינן ולא דחילנא. עד דהוו אזלי א"ר חייא כתיב אלה תולדות השמים והארץ. השמים לאכללא קב"ה. והארץ לאכללא קב"ה וכל מה דלתתא אינון אקרון תולדות השמים מנייהו. א"ל אי הכי מהו בהבראם ואתמר בה' בראם. א"ל כלא חד מלה כד שמים אתחברו האי ה' אפיקת תולדות ואינון אקרון תולדות השמים והארץ א"ל אי הכי במאי אוקימנא בה' בראם באברהם א"ל כלא חד מלה הוא באברהם היינו השמים דמתמן שריין לאתפשטא. בה' בראם היינו והארץ וכלא חד מלה. א"ל ודאי הכי הוא והא אוליפנא דכתיב אלה תולדות השמים והארץ. ותנינן העולם הזה נברא בה' דכתיב בהבראם. והעולם הבא נברא בי' דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן לאכללא השמים. את הגן לאכללא את הארץ והא אוקימנא דכתיב מעין גנים דא היא השמים באר מים חיים דכתיב ויכרו שם עבדי יצחק באר דכתיב ויעתק משם ויחפור באר אחרת וגו'. ונוזלים מן לבנון דאינון מתעטרין לעילא וסלקין ברישא דמלכא. דכתיב כי גדול מעל שמים חסדך מן לבנון מתמן נפקין לבינה ונגיד ואתמשך לכל זווין עד דנגדין אינון מבויעין ונחתין לאתכנשא לאתר דאקרי ימא רבא דכתיב כל הנחלים הולכים אל הים וגו'. וכתוב הביטו אל צור חוצבתם וגו' לבתר כתיב גן נעול אחותי כלה וגו'. ומכאן נפיקו תולדות לכלא דכתיב בהבראם בה' בראם ממש באברהם. א"ר יצחק ואפי' ביעקב ממש. וכלא חד מלה. א"ר יצחק כד אנן יתבין לקמיה דר"ש כלא אתמר קמה באתגליא ולא אצטריכנא לכל האי. א"ל לאו ר"ש כשאר בני נשא דכלהו קמיה כשאר נביאי לקמי משה. עד דהוו אזלי. א"ר חייא כתיב התשכח אשה עולה מרחם מן בטנה וגו'. האי קרא אוקמוה והכא מאי קא מיירי. א"ר יצחק אי בקטורא דחברייא סמיכא לא אסמכנא. אנן מה נימא. א"ל דהא קלא דרמיזא חד שמענא יומא חד כד הוה אזילנא בארחה ולא ידענא מאן אמר ולא ידענא מלה. ות"ח ז' יומין הוו דחלישנא ע"ד ולא טעימנא מדי והשתא אזילנא לגביה דבוצינא קדישא דלימא לי דילמא אדכר. א"ל דילמא ההוא יומא דהוה אזיל ר' אלעזר לגביה דחמוי וההוא יומא אזילנא

עמיה והא אדכרנא מלה. ת"ח הי א"ר אלעזר משמיה דאבוי אמרו ישראל קמי קודשא בריך הוא מיומא דנפלנא בגלותא קב"ה שביק לן בגלותא ואנשי לן הדא הוא דכתיב ותאמר ציון עזבני יי' ויי' שכחני. אמר שכינתא התשכח אשה עולה וכי ישראל דאקרון בנין כמה דאת אמר בנים אתם ליי' אלקיכם. מרחם בן

זוהר חלק ג דף רצח/ב

בטנה כד"א ואנכי נטעתיך שורק כלה זרע אמת. גם אלה תשכחנה. דכתיב אלה תולדות השמים והארץ. ואנכי לא אשכחך. מכאן דקב"ה לא שביק לון לישראל לעלמין. תו אמר התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה. דא הוא רזא עלאה דאמר קב"ה הא מלין אלין בשמיה אחידן כמה דקב"ה לא אנשי שמיה דהא הוא כלא. כך קב"ה לא אנשי לון לישראל דאינון אחידן בשמיה ממש. אתרגיש ר' חייא אמר ודאי דא היא מלה. בריך יהא קב"ה דאערענא לך וידענא מלה. וידענא מאן ההוא דשמענא מניה. ות"ח דההוא יומא דרהיטנא ד' מילי ולא אשכחנא מאן הוה. א"ל בגין דעאלנא בחד מערתא דר' אלעזר נפיש שעתא חדא. קרי עליה רבי חייא הני קראי אז יבקע כשחר אורך וגו'. אז תקרא ויי' ינה וגו' אז תתענג על יי' וגו':

זכור ימות עולם בינו שנות דוד ודור וגו'. זכור ימות עולם. ר' אבא אמר מאן ימות עולם אינון שיתא יומין דעבד קב"ה עלמא בהו דכתיב כי ששת ימים עשה יי' וגו'. ששת ימים ולא בששת ימים והא אוקימנא. בינו שנות דוד ודור. כלומר אינון ימות עולם ידעו וישתמודעו כל אינון שנין ויומין וכל דרא ודרא עד דרא דא דאתון קיימין. שאל אביך ויגדך. דא קב"ה הה"ד הלא הוא אביך קנך. ויגדך והוא יגלה עומקא דחכמתא ומאי היא אלא כד אינון שיתא יומין שכלילו עלמא לא שכלילו ליה אלא בגינך דתיתי אנת ותקיים אורייתא. דתנינן כל מה דעבד קב"ה על תנאי עבד דכד ייתון ישראל אי יקבלון אורייתא יאות ואי לא דיהדר ליה לתהו ובהו. ובג"כ אינון ימות עולם ידעו ואשתמודען כלא. והא תנינן הנהו ענפי דאילנא היך מתאחדן בגו אילנא והא אוקימנא כדין קב"ה ברר לון לממנן תריסין על שאר אמין ואתון מה כתיב כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו דלא יהב להו לרברבא ולא למלאכא ולא לממנא אחרא והאי עמא דקב"ה נסב לחולקיה באן אתר אשכח ליה ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ליל ישימון וגו' דכתיב תרח אבי אברהם וגו'. ואקח את אביכם את אברהם וגו' ומהכא דבר להו לישראל בכל דרא ודרא ולא אתפרש מנייהו ודבר להו ברחמי הה"ד כנשר יעיר קנו וגו':

כנשר יעיר קנו. א"ר יוסי לא אשכחנא מאן דחייס על בנוי כהאי נשרא וע"ד תנינן כתיב ופני אריה אל הימין ופני שור מהשמאל. נשר באן דוכתיה באתר דיעקב קאים הה"ד דרך הנשר בשמים בההוא אתר ממש מ"ט בגין דאיהו רחמי על בנוי ודינא לגבי אחרנין. כך קב"ה דבר לבנוי כנשר דא מה כתיב יי' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר. הוא בלחודוי דכתיב ויי' הולך לפנייהם וגו'. ואין עמו אל נכר דלא דבר להו לישראל לא מלאכא ולא ממנא אחרא דאינון אקרון אל נכר ודא הוא דאמר משה אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה חדא הוא דכתיב יי' בדד ינחנו. הוא בלחודוי ואין עמו אל נכר. זכאה חולקהון דישאל דקודשא בריך הוא דבר עמהון (בישראל) הכי עלייהו כתיב כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו וכתיב כי לא יטוש יי' את עמו וגו' מ"ט לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו הגדול בגין דהאי בהאי אתדבק וע"ד לא ישבוק לון קב"ה דבכל אתר דאינון שריין קב"ה עמהון כמה דאוקימנא:

לו חכמו ישכילו זאת. א"ר יוסי כל הני קראי דהכא אוכחי אינון דאוכח להו משה לישראל בר ההוא שמא קדישא דגלי בשירותא דמלוי. א"ר אבא ואפילו מה דאוכח לישראל בכללא דשמא

קדישא הוא דלית מלה באורייתא דנפיק מכללא דשמא קדישא. דאורייתא כלא שמא דקודשא בריך הוא אינון והני קראי ידיעאן אינון. אבל בגין דשמא

זוהר חלק ג דף רצט/א

דקב"ה רשים בהאי פרשתא אצטריכנא עד השתא והכא הא כתיב לו חכמו ישכילו זאת זאת ודאי והא בכמה אתר אוקימנא האי דאי ישראל ינדעון האי איך זאת אחידא בדינוי לאתפרעא מן חייביא יבינו לאחרייתם ויסתמרו למהוי בה כמה דכתיב וארץ מתקוממה לו. ד"א לו חכמו ישכילו זאת. דאיהי מתקשרא בהו בישראל כד נטרין פקודי אורייתא ויתבין עמה בשלם ינדעון דסייעתא דהאי זאת עמהון לאתפרעא משנאיהובן. וישראל דאינון זעירין ביני עממיא. ינדעון איכה רדוף אחד אלף ושנים יניסו רבבה. ומאן גרים להו. האי זאת דהוה בהו בשלם כד עבדין פקודי אורייתא. ולעלמין לא אתעדי מנייהו למעבד להו נוקמין. אם לא כי צורם מכרם וי"ה הסגירם מ"ט כי צורם מכרם בגין צור ילדך תשי דתקונין לא שראן כדקא יאות באתרייהו. אם לא כי צורם מכרם. א"ר יהודה דא אברהם כמה דאוקימנא דאמר אברהם יתחייבון ישראל בגלותא ולא ייעלון בגיהנם דתרין אלין גלותא וגיהנם לא יסבלון ישראל. וקב"ה אסתכם על ידוי דכל זמנא די יחובון ישראל יפלון בגלותא וישתעבדון בהו שנאיהון ובג"כ צורם מכרם ודאי וי"ה הסגירם ואסתכם על ידוי. תניא א"ר יהודה מ"ט אוכח להו משה בהאי שירה הכי בגין דאינהו זמינן למיעל לארעא ולאשרי בינייהו שכינתא ובג"כ אוכח להו על האי. ר' יצחק אמר בתרי אתרי קב"ה זמין לאוכחא להו לישראל וחדאן אומות העולם. חד דכתיב וריב ליי עם יהודה ולפקוד על יעקב כדרכיו וגו'. שמעין אומות העולם חדאן אמרי השתא ישתצון מעלמא כד חמי קב"ה דאינון חדאן מה כתיב בתריה בבטן עקב את אחיו וגו' כד שמעין אמרין דא הוא תשובה. לאתתא דהוה לה קטטה בברה אזלת למקביל עליה דינא חמאת לדיינא דאין נפשיין. מנייהו לאלקאה לצלבא לאודא אמרה ווי מה אעביד מן ברא כד סיים דינא אמר לההיא אינתו אימא מה אעביד לך בריך אמרה קובלני. ע"כ:

יצאהו בארץ מדבר ובתהו ודאי לבתר עבד לכל אינון קליפין דיהון כלהו משתעבדין ליה עד הכא הוה כתיב בההוא ספרא דקרטנא אסיא לבתר הוה רשים בהאי קרא כל נטורא דאצטריך אסיא חכים למעבד למרע דשכיב בבי מרעיה בבי אסירי דמלכא למפלח למארי עלמא. דכד אזיל אסיא חכים לגביה. ימצאהו בארץ מדבר ובתהו יליל ישימון מרעין דשריין עליה אשכח ליה באסירו דמלכא איתימא הואיל וקב"ה (ס"א פקיד) יפקוד לתפשא ליה דלא ישתדל בר נש אבתריה. לאו הכי דהא דוד אמר אשרי משכיל אל דל וגו' דל ההוא דשכיב בבי מרעיה. ואי אסיא חכים הוא. קודשא בריך הוא יהיב ליה ברכאן לההוא דישתדל ביה וההוא אסיא ימצאהו בארץ מדבר בבי מרעיה שכיב. ובתהו יליל ישימון דאינון מרעין דחקין ליה. מאי אצטריך ליה למעבד יסובבנהו יסובב סבות וייתי עלות בגין דימנע מניה אינון מלין דנזקין ליה יקיז ליה ויפיק מניה דמא בישא. יבוננהו יסתכל ויבין ההוא מרעא ממה הוי ויסתכל בגין דלא יתרבי עלוי וימאך ליה לבתר יצרנהו כאישון עינו בגין דיהא נטיר כדקא יאות באינון משקי באינון אסוותא דאצטריכו ליה ולא יטעי (ס"א מנייהו) בינייהו. דאלמלי יטעי אפי' במלה חד קב"ה חשיב על ההוא אסיא כאלו שפיך דמא וקטליה בגין דקב"ה בעי דאע"ג דההוא בר נש איהו בבי אסירי דמלכא ואיהו אסיר בבי אסירי דישתדל בר נש עליה ויסייע ליה לאפקא ליה מבי אסירי והוה אמר הכי קודשא בריך הוא דן דינין דבני עלמא לעילא הן למות הן

לשרושי הן לעקור הן לענוש נכסין ולאסורין מאן דאתחזי לענוש נכסין נפל בבי מרעיה ולא יתסי עד דיתן כל מה דאתגזר עליה. כיון דאתענש בממוניה ויהיב כל מה דאתגזר עליה אתסי ונפק מבי אסירי וע"ד אצטריך לאשתדלא עליה דיתן עונשיה ויפוק. מאן דיתחזי לשרוש. יתפסון ליה ויהיב ליה בבי אסירי ד דישתרש מכלא ולזמנין דישתרש משייפי או מחד מנייהו ולבתר יפקון ליה מבי אסירי. מאן דיתחזי למות הכי הוא דאילו יתן כל כופרא וכל ממונא דעלמא לא ישתזיב. ועל דא אצטריך לאסיא חכים לאשתדלא עליה אי יכיל למיהב ליה אסוותא מן גופא יאות ואי לאו יתן ליה אסוותא לנשמתייה וישתדל על אסוותא דנשמתא ודא הוא אסיא דקב"ה ישתדל עליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי. א"ר אלעזר עד השתא לא שמענא מאסיא דא ומספרא דא בר מזמנא חדא דאמר לי טייעא חדא דשמע לאבוי. דאסיא חד הוה ביומוי דכד הוה מסתכל בב"נ כד איהו בבי מרעיה הוה אמר דא חי ודא מת. והווי אמרין עליה דהוה זכאה קשוט דחיל חטאה וכל מה דלא יכיל למדבק מה דאצטריך איהו הוה קני ויהיב מדיליה והוה אמרין דלית חכים בעלמא כגיניה ובצלותיה הוה עביד יתיר ממה דהוה עביד בידוי וכדדמי לן דא הוה ההוא אסיא. אמר ההוא טייעא ודאי ספרא דיליה בידי איהו דקא יריתנא מאבי אבא וכל מלוי דההוא ספרא כלהו אתייסדון על רזין דאורייתא ורזין סתימין אשכחנא ביה ומלין דאסוותא סגיין דאיהו אמר דלא יאות למפעל לון בר (אי) איהו דחיל חטאה ואינון ממה דהוה עביד בלעם דהוה לחיש לחישין על מרע והוה אמר בפומי ואתסי מיד. וכלהו בריר לון בההוא ספרא. ואמר דא אסור ודא מותר למאן דדחיל חטאה בגין דמרעין סגיין אמר דתלייא אסוותא דלהון בלחישו דפומא. ואינון מסטרא דנחש ומנהון מסטרא דקסם. וכל אינון דאסור לומר בפומא ואסור למעבד בעובדא הוא אמר אד דאשכחנא על מרעין ידיעאן דאצטריך לומר כך ולנדויי בנדויי ובשמתא על ההוא מרע ואיהו תוהא סגי לבן. חדי ר' אלעזר וחדו חברייה א"ר אלעזר אי ההוא ספרא הוה לגבן נחמי מה איהו אמר אנא אמסר במסירה על מנת לאחזאה לבוצינא קדישא. ותנינן א"ר אלעזר ההוא ספרא הוה בידי תריסר ירחי ואשכחנא ביה נהורין עלאין ויקירין. כד מטינא לאינון רזין דהוה מבלעם תוהנא. יומא חד לחישנא באתר חד והווי אתוון סלקן ונחתן עד דחמינא בחלמא ואמר לי מה לך למיעל בתחומה דלא דילך ולא אצטרכיך לך אתערנא ואבאיש קמאי על רזין סתימין דהווי תמן. שדרנא לההוא יודאי ור' יוסי בר' יהודה שמיה ויהיבנא ליה ספרא וברזין דבלעם אשכחנא מאינון שמהן דמלאכין דשדר ליה בלק ולא הווי מסתדרן על תקונייהו כדקא יאות אבל כמה זיני אסוותא אשכחנא ביה דקא מתתקני על תקוני אורייתא ורזין סתימין דילה וחמינא דאינון בחסידותא וצלותין ובעותין לקב"ה ואי תימא דהוה עביד אסוותא בפסוקי אורייתא או ברזין דאורייתא ח"ו אלא הוה אמר רזין דאורייתא ועל ההוא רזא אפיק רזין דאסוותא דלא חמינא כההוא גוונא לעלמין. אמינא בריך רחמנא דאחכים לבני נשא מחכמתא דלעילא. ומאינון מלין דבלעם נסיבנא וחמינא בהו דלא הוה בעלמא חכים בחרשין כגיניה אמינא בריך רחמנא דבטל מעלמא חרשין דלא יטעון בני נשא מבתר דחלתא דקב"ה ית' וית' שמו אמן ע"כ. מכאן חזור לפ' בלק א"ר אלעזר בלעם חייבא מאן קטיל ליה וכו' דף קצג ע"ב